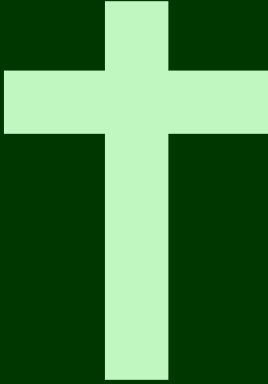


Gerotu Tokanchi
Gipiratkaluru



New Testament in Yine

Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru

New Testament in Yine

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yine

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yine [pib], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yine

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

5c761e81-2e6f-5161-be9d-dbc456a2816b

Contents

Matiyo	1
Marko	68
Lokasu	107
Gwa	178
Yokanatkalune Kamrure	229
Romanone	296
1 Korintyone	326
2 Korintyone	355
Kalatane	373
Gigwisone	383
Wilipone	393
Kolosane	400
1 Tesalonikane	407
2 Tesalonikane	413
1 Timotiyo	417
2 Timotiyo	426
Tito	432
Wilimo	436
Gewreyone	438
Santiyako	461
1 Petro	469
2 Petro	477
1 Gwa	482
2 Gwa	490
3 Gwa	491
Gota	493
Gipgujetkaluru	496

Kiglerpotunanu Tokanchi Kpashiri Matiyo Yonatanru

Geso Kristo gitsrukatenni giwaakaka

¹ Tyenwa rushpakinri Geso Kristopirana. Tawiklopushni Geso, ga wa Gawraklopushni Tawi.

² Gawra wugenetlu Gisaaka.

Gisaaka wugenetlu Gakowo.

Gakowo wugenetna Gota ga wa gimolene.

³ Gota Tamara wugenetyana Pare ga wa Sara.

Pare wugenetlu Gesromo.

Gesromo wugenetlu Gara.

⁴ Gara wugenetlu Gaminata.

Gaminata wugenetlu Naasoni.

Naasoni wugenetlu Salmo.

⁵ Salmo Racha wugenetyalu Poosi.

Poosi Rota wugenetyalu Gowe.

Gowe wugenetlu Gesi.

⁶ Gesi wugenetlu pogirchi Tawi.

Pogirchi Tawi, wa Goriyasu ganunronanni wugenetyalu Salomo.

⁷ Salomo wugenetlu Rowowa.

Rowowa wugenetlu Gawi.

Gawi wugenetlu Gasa.

⁸ Gasa wugenetlu Gosapata.

Gosapata wugenetlu Gora.

Gora wugenetlu Gosuya.

⁹ Gosuya wugenetlu Gowata.

Gowata wugenetlu Gacha.

Gacha wugenetlu Gesechi.

¹⁰ Gesechi wugenetlu Manasese.

Manasese wugenetlu Gamonu.

Gamonu wugenetlu Gosiyasu.

¹¹ Gosiyasu wugenetna Gechoni ga wa gimolene, gajriikaklugogne, wa Wawilonya yinitkana.

¹² Gajrikapkalunenanu Wawilonya satokyatkana.

Gechoni wugenetlu Salatili.

Salatili wugenetlu Sorowawili.

¹³ Sorowawili wugenetlu Gawiyo.

Gawiyo wugenetlu Geliyachi.

Geliyachi wugenetlu Gasoro.

¹⁴ Gasoro wugenetlu Satose.

Satose wugenetlu Gachimi.
Gachimi wugenetlu Giliyo.
15 Giliyo wugenetlu Geleyasa.

Geleyasa wugenetlu Matana.
Matana wugenetlu Gakowo.

16 Gakowo wugenetlu Gosi,
Mariya gnuru.

Wala rushpakya Geso,
wa Kristo chinkaluru.

17 Giyagni wane pejnuklopisha gwashle, Gawrakluyakawa ga wa Tawiklupotunanuko, pamole gepkoxamkoje gwashlu. Tawikluyakawa ga wa Wawilonya yinriklupotunanuko pamole gepkoxamkoje gwashlu. Wa Wawilonya yinrikluyakawa ga wa Kristoklupotunanuko, pamole gepkoxamkoje gwashlu wane.

Geso Kristo gishpakinri

18 Wane rixa gishpakleta Geso Kristo. Wa runro

Mariya, Gosi galuka gnunrotletinitkalo, mawakanuwalo, tetkatka kamshiro tixinritka Giwekikaluru Kpashiri chinanu.

19 Ga wa tganurupa Gosi, gi rixanu poyagkakachrini gi raluka pogitlepiranatlo, rushinika giknoklemtlo pochkeruko.

20 Yanshinikanyeginatinri, Gitsrukaachitowreru gipgujewnayegitlu rupnawleya. Wane chinru, “Gosi, Tawiklopisha, gi pika gwaletanro pganunropa Mariya. Gi rixanu wala gwiychri Giwekikaluru Kpashiri chinanni.

21 Tushpakawgenetanu toturu. Geso pgiwakatanru. Gi rixanu Wale gognetkaksana rayinerutene mukochireyna.”

22 Pejnuruko tye wane gixka poyagkakikolupa Gitsrukaachi tokanu, tokanchi geneklewatachriya. Wane china:

23 *Waneplo sato makloji mapnokatowa kamshirojni.*

Toturu tushpakawgenetanu.

Rutakgiwakatanruna Gemanwuru.

Walenna yokaakaluru: *Wixaymalu Goyakalu.*

24 Yotunotinitka rumkanatinriya, wane rixatka Gitsrukaachi towreru towrapyawakatkalu. Rawatkalo ganunro. 25 Gi wa retawalo tushpakawgenetinpotunanuko muchinanu toturu. Giwokatlu Geso.

2

Kgimatkalerune gapokinri

1 Wane rixa. Wetle Pokchi Gotechijne rushpakini Geso, wa pogirchi Giroreklu, kgimatkalerune tkachi gishpatyawaka sreta runyana. Gerosale rapokna. 2 Wane chinna, “¿Ginaklu

wa Goteyone Pogire gishpakachritka? Gi rixanu tkachi gishpatyawaka sreta wetyalo katagirite. Wuna wyoptsojityentapyaplu.”

³ Pogirchi Girore jempiranyegitinitkalu, kojwakan-shinikanuta, pejnuruneko Gerosale gajeneymananuko. ⁴ Rapatna pejnuruneko tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine yinenu. Repomgana ginaka rushpakini Kristopa. ⁵ Wanna wane china, “Wetle, Gotechijne. Gi rixanu wane chinyongatka tokanchi geneklewatachriya:

⁶ *Ga wa pixa, Wetle Pokchi, Gotachijne,
Galikakni gi wa mturpotyi,
Gota gitsrukatene getanu,
Gi rixanu pixa yegi rushpakini Gitsrukaachi.
Wale girukotanna nayinerutene Gisrayiline.”*

Kgimatkalerune yoptsojityegitatkalu

⁷ Giyagni Girore pochkeruko tomgana wa kgimatkalerune. Repomsapotutna tegipgujewnalvognetka katagiri. ⁸ Wetle yokanatna. Wane china, “Gajewa. Gepomsapotutanna wa mturu pirana. Wa gikshikiniplu ginkakapanno, gita koxa yoptsojityentapyaplu.”

⁹ Pogirchi yijnakotinitkana, yatkana. Waneklu katagiri wa tkachi gishpatyawaka sreta retinrona, kosekananumtna, tapokinpotuko; mturu gwiyawaka ginaple tutuka. ¹⁰ Retinitkalona katagiri, rumuwatna. Rumuwpotutna. ¹¹ Jiglokapjimatkana, retluna mturu runroyegi, Mariya. Yoptsojityegitatkaluna. Kotpukatkalona ponikowatinrina yegi. Ranikyegitatkaluna genekashlukaka: kori ga wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, ga wa mirmunga. ¹² Yokanatkana rupnawleyna Girore yegi ma satokinitpatkana, gichijnena yatkana. Pagapoko yapamtatkana.

Gigipto ya gasukletinrina

¹³ Yinitkana kgimatkalerune, Gitsrukaachi towrreru gipgujewnagipnayegitlu Gosi. Wane chinru, “Palnanutka. Panikanutkalu mturu ga wa runro. Pasukanutka. Gigipto pyanutka. Wane pwanatanutka wane nchininpotukyi Gita. Gi rixanu Giroremka gijganru mturu ruylatyaplu.”

¹⁴ Yotunotinitka wale, goyecho ranikatkalu mturu ga wa runro. Gigipto yatka. ¹⁵ Rupninipotunanuko Girore wane rawa, poyagakikolupa Gitsrukaachi tokanu wa tokanchi geneklewatachriya. Wane china: *Gigipto ntomgiylu Noturu.*

Mturunni giylatikolu

¹⁶ Giyagni Girore getnawa gapnokatkaluru kgi-matkaleruneya, rumtuwnapotuta. Ruylajixanna

pejnurunniko mturunni Wetle gwachinni ga wa psolu sretako wale sreta gwachinni, gepi walapuyegirunni, wanepnute mturunpotni walegognepotuko rixa jemletyawakna kgitatkalerune. ¹⁷ Giyagni poyagkaakatka tokanchi geneklewatachri Geremiya tokanu. Wane china:

¹⁸ *Ramachijne jemika tsru wamonchi:*

chiyaglu, saplewjekteru.

Rache twugenenni tuchiyagata.

Gi taluka gimnanuukota,

gi rixanu maleshanatkana.

Nasare satokinrina

¹⁹ Ga wa rupnininatka Girorni, Gitsrukaachi towreru gipgujewnagipnayegitatnaklu Gosi Gigitoya. ²⁰ Wane chinru, “Puyokanutka. Panikanutkalu mturu ga wa runro, ga wa Gisrayilinchijne pyanutka. Gi rixanu rupnanatkana mturu galuka giylaletachinni.”

²¹ Giyagni yotunomatka. Ranikatkalu mturu ga wa runro. Gisrayilichijne yatka. ²² Giyagni Gosi yijnakyegitlu Garchelawo pogirewatinritka Goteya, rurni Girorni kashriglutka, pika wane yaleta. Yokangipnatkatka. Kalilesreta yatka. ²³ Wane yatka. Pokchi rawatka, Nasare chinkaluru, poyagakikolupa tokanchi geneklewatachri tokanu:

Nasare gajeru chinikolupa.

3

Gwa Katlewakleru ginkaklewatini

¹ Walegognekaka runa Gwa Katlewakleru. Gotechijne yineru mwiyawakanu runkaklewatya. ² Wane china, “Genshinikanutanu, gi rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatka. ³ Gi rixanu tyenwa runkakyegitanru tokanchi geneklewatachri Gisayiya. Wane china:

Yineru mwiyawakanu pogimewatya tokanchi:

Galpokotanru Gitsrukaachi gatnugapote;

Mpotukatanru gigapkaka.”

⁴ Kameyopixi kamrutikaluru rutaka Gwa. Pamta gipchiji rushrika. Ga wa tsetskaka nikjeta. Ga wa wrolga gosha gajero rura. ⁵ Giyagni yayegitluna Gerosale gajene, ga wa pejnuruneko Gote gajene, ga wa pejnuruneko Gortagasreta gajene.

⁶ Gortagapga katikna waleya. Rupgujtamukochiretnawana.

⁷ Gixo Gwariseyone ga wa Sariseyone retinitka Gwa katlewatyawaka ginachine, wane chinna, “iGimnu pixkalungi! ¿Katu yimakgi gasukyegityawaklu jgekanchipa?

⁸ Giyagni genshinikanuwlu kamrure gkamruretpotutanu.

⁹ Gi gkgawaka wane chinkakletinwa, ‘Waneywu wutsrukutni

Gawrani.’ Gi rixanu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgujewnakakletanna Gawraklopishanemka tyekaka sotlukakaya. ¹⁰ Gagmunasko rapokatka gepchi. Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayiikalurupni. Xirnachri ruknookona.”

Satu Gwa pnute muchkonurutu

¹¹ Wane koxa china Gwa, “Gita galikakni katgi gonuya genshinikanutinri chinanu. Ga wa najxigi ginachri gita pnute muchkonurutu. Gi wa gita gimukluni nanikyaplu yoshmaklejixi. Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya ga wa xirnachriya. ¹² Ruplokapre kashicha. Powratpotutanru giylakaajetikowaka. Rapatjetanru trikneji rumretyawakaplu, ga wa yoxikanru gichicha xirniyawaka gike rixiniko muwnakatupa.”

Geso katka

¹³ Giyagni Kalile runyatka Geso. Gorta gapga Gwa yegi ya, wale katyaplu. ¹⁴ Seyni Gwa gaalipotutmaklu. Wane china, “Gita gimkata katkota Pixaya, ¿ga wa Pixa ginyegitno nkatyapyi?”

¹⁵ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Puchichanno xani. Gi rixanu kigleru wane wixinri, psolpotuyako wpoyagkalewatinripa.” Waneklu rugitatalu.

¹⁶ Giyagni rali katkoklunotka Geso, waneklu gonu rush-pakyatka. Retlu tengogne gitpukachri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gijrukachri motkoko pixka. Rapyegitatalu. ¹⁷ Waneklu satu tokanchi tengogneya, wane china, “Tyenwa Noturu nushinikanru potu. Wale giglenshinikanutno.”

4

Geso yantaletka

¹ Giyagni yineru mwiyawakanu Giwekikaluru ganiklu Geso, yantaletikolupa tsru kamchiya. ² Geso, rali gogajirewatinitka gepkoxamkojmolegogne ga wa gepkoxamkojmoleyechno, wanepnute nachlu. ³ Rapyegitinitkalu kyan-taletlewakleru, wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, wane pchinanru tye sotlukaka jimapro rixinwa.”

⁴ Seyni Wale gigita. Wane china, “Wane chinayongayegitkalurutkani:

Gi wa niikalurupje ruwekya yineru,

Seyni pejnuruko tokanchi

Goyakalu chinyawaka.”

⁵ Giyagni tsru kamchi kpashiri pokchi raniklu. Kpashiwakapji gwachri tenoptaji potu rutaklu. ⁶ Wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, gewi pakaxikamtini. Gi rixanu wane chinayongayegitkalurutkani:

Gitowrene towutanu Pixa chinanu.

Kashichanyina gimyoyna,

gi pagogneko sotlu putspejixitinripa.”

⁷ Geso wane chinru, “Wanekoxa chinyongayegitkalurutkani: *Gi pyantaletanru Gitsrukaachi Poyakalute.*”

⁸ Magka tenolu potu ranikatnaklu tsru kamchi. Psolchijiko rekakgityalu pejnuruko pogirewatyawaakaka ga wa ruglenkaka. ⁹ Wane chinru, “Pejnuruko tyekaka nenekanyi pyoptsojityegitinipno.”

¹⁰ Giyagni Geso wane chinru, “Pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu wane chinayongayegitkalurutkani:

Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.

Walepje pyonogyegitanu.”

¹¹ Giyagni tsru kamchi giknokamtatkalu. Goyakalutowrune yayegitkatkalu. Rupxakatkaluna.

Geso yinuwaka kamrurewletinri

¹² Geso yijnakotatka Gwa samyookatka. Satokatka. Kalile yatka. ¹³ Ruknokamtatkalu Nasare. Kapernawo yatka. Wane rawatka, tsru wenuspuwnaga gwachri pokchi, Sapolonosreta ga wa Neptalisreta, ¹⁴ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu chinyawaka:

¹⁵ *Sapolonchijne ga wa Neptalchijne gajene,*

tsru wengapo, Gorta wakanute,

Kalile payinchijne,

¹⁶ *Yine mapshagawaka tuplatachine*

Retluna tsru pokamlalu.

Gipnalusreta,

gipnalchikle tuplatachine

pokamlalu gipgujewnayegitna.

¹⁷ Wanekluyakawa yinuwaka ginkaklewleta Geso. Wane china, “Genshinikanutanu, gi rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatkalu.”

Geso tomgana gepkoxamkoje chalugatachine

¹⁸ Kalile Wennespuwnaga yapanata Geso. Retna gepi moletkachine: Simo, Petro giwakatletachri, ga wa repuru Gantirishi. Tsru wenu chaluganatna gi rixanu kshimagaklerunni. ¹⁹ Wane chinna, “Tekali. Gwagajxigitanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” ²⁰ Waneklu rutakamtatkaluna chalnekakna. Romkagitatkaluna.

²¹ Wane yapamtna. Wane retyana pimrine gepi moletkachine, Sewereyo wgenene: Santiyako ga wa repuru Gwa. Kanawa rawanatna, ruruymana Sewereyo. Ramtanatluna chalnena. Wane tomgiyna. ²² Waneklu ruknokamtatkalona kanawa. Ga wa rurna ruknokamtna. Geso romkagitatkana.

Kalile yapamtinri Geso ginkaklewananumtachri

²³ Psoluko Kalile yapamta Geso. Runkaklewawak-leppjikakayna runkaklewaty. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakleta pogirewatyawakapirana. Pejnuruko yayixlu ga wa pejnuruko gagijewnalu Wale gituukakyana yine. ²⁴ Psoluko Suri poshalpiranamta. Ranikyegitluna pejnuruneko yayixachine, pnunnu gixa yayixletachine, salewnachine, ga wa kamchichachine, ga wa popukalerune, ga wa giktegachine. Rutuukakna. ²⁵ Gixoluru yineru gomkagitlu, Kalile gajene, ga wa Ntekapoli gajene, ga wa Gerosale gajene, ga wa Gota gajene, ga wa Gorta wakanute gajene.

5*Tokanchi magka ginkakletikaluru*

¹ Gixolune yine reta. Magka kanika. Tuplata. Yayegitluna yimaklene.

Giglenshinikanyeglewlu

² Yinuwaka yanumsaleta. Runkaklewyegitna. Wane china:

³ Giglenshinikanyegitkalunni kwamonurune

Goyakalu munangachine,
gi rixanu wannani tengogne pogirewatyawaka.

⁴ Giglenshinikanyegitkalunni wamonuwatachine,

gi rixanu gimnanuukalunepni.

⁵ Giglenshinikanyegitkalunni mayogone,

gi rixanu wanna yoptotanru psolchijneko.

⁶ Giglenshinikanyegitkalunni nachgimane poyagkak-

lewluya,
ga wa gonunnagatewatachine poyagkaklewluya,
gi rixanu wannanwa jinanurunepa.

⁷ Giglenshinikanyegitkalunni kgetwamonrerune

gi rixanu getwamonutkalunepni wanna.

⁸ Giglenshinikanyegitkalunni powragajirune,

gi rixanu wanna getanru Goyakalu.

⁹ Giglenshinikanyegitkalunni maluukakane gipoyik-

gayegkakachine,
gi rixanu wanna Goyakalu wgenene chinkona.

¹⁰ Giglenshinikanyegitkalunni kojwakjetkalune poyagkak-

lewlena chinanu,
gi rixanu wannanni tengogne pogirewatyawaka.

¹¹ "Giglenshinikanyegitkalungi yangingina, kojwakingina, psolpotuyako rektutetingina Gita chinanu, rayloklewashat-inrina. ¹² Gimuwatanu. Gimjikpotutanu, gi rixanu tsrupotupni gwenutikolupa tengogneya, gi rixanu wane rixa

kojwaakotnina tokanchi geneklewatachinni muchinanu gwachinni gixaya.

Psolchijneko tuwne

¹³ “Gixni wa tye psolchijneko tuwnegi. Gi wa mro rix-initka tuwu, ¿klu tuwutka? Gike kigleyatkalu, seyni maleka ruknokanruna yineya rakatooko.

Pokamlalu psolchijneko chinanu

¹⁴ “Gixni wa pokamlalu tye psolchijneko pokamlachinetachingi. Magka rogote gwachri pokchi gi rumkata yogimatkota. ¹⁵ Ga wa yineru gikoxa yochpiklo katalo ga wa gimatumpuko rutaklo, seyni wa katalo kgapi tutaako, pejnuruneko panchi gwachine tpokamlatyegitinripa. ¹⁶ Giyagni wane gixa pokamlatletanu yine getanuya, reta kamruretyapgina kigleru rixinri gkamrure, rumalwutyapluna gixa Giru tengogne Gajeru.

Geso getyawaklu Tokanchi Yokanatkaluru

¹⁷ “Gi gkagwakanru wa nuninri nuknokapyaplu Tokanchi Yokanatkaluru, gi wa tokanchi geneklewatachine kirukateko. Gi wa nuna nuknokyaplu, seyni npoyagkakyaplu. ¹⁸ Gi rixanu galikakni wane nchingi, Nikawninpotunanuko tengogne ga wa tye chiji, gi pajina, gi satuna yotmokle nikawninri Tokanchi Yokanatkaluruya, pejnurpotunanuko ma mixkanuwpotunanuko. ¹⁹ Giyagni gi gixachrikokta kaspukiniplu satu tye yokanru mtserutu potu ga wa yimakna yine ma kamrutyanyapluna tye mtserutu potu yokanru, walepni mturu potu chinkona tengogne pogirewatyawakaya. Seyni gi gixachrikokta kamrutlu ga wa wane rixa yimakletna yine, walepni wa tsru chinko tengogne pogirewatyawakaya. ²⁰ Gi rixanu wane nchingi, mpoyagkaklewle tsru ma mixkanupa yonchikgapine poyagkaklewle ga wa Gwariseyone poyagkaklewle pnute, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka.”

Geso getyawaklu gimtuwakchi

²¹ Wane china, “Gixa yijnakotlu wa tsrunni wane chinikowaka, ‘Gi puylatanru yineru,’ ga wa ‘Girukokta giylatlu yineru rumkata giklukanuwnayegjixkota.’ ²² Ga wa Gita wane chingi, girukokta gimtuwnayegitlu gimole maleshawaka rumkata giklukanuwnayegjixkota. Girukokta wane chininri gimole, ‘Manshinikanutyi,’ jemanshinikankakjetikowaka rumkata ganikletlu tsrukakalune. Girukokta wane chininri, ‘Seprolokachriyi,’ rumkata Gigena xirnachri yaleta.

²³ “Giyagni panikinri penekashle Goyakalu getanu, ga wa wane pushinkapinri pumole pwamontakinri, wane pixanu:

²⁴ Genekashjetikowakakwa ginaple putkapanru penekashle. Gajewa. Muchinanu gapka pumatletapanutkalu pumole. Waneklu wane pyanutka. Putakanru penekashle.

²⁵ “Giyampotu pumatletanutkalu payegixjeru gatnugapo puyapinikopshinri, ma samyookanpakyi payegixjeru wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru yegi. Ga wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru ma samyookanpakyi gitowereru yegi, yoshmakjetikowaka pma yoshmakikotupa. ²⁶ Galikakni wane nchinyi, gi wane pushpakini pma wenutkanuwalo talipre mchataajpotunanuko.”

Geso getyawaklu gimopatlewu

²⁷ Geso gomkagi wane chinretna, “Gixa yijnakotlu wa tsrunni chinikowaka: Gi pumopatlewatanu. ²⁸ Gita wane chingi, katukokta sato suxo getini, retsotanutinro, rumopatlewataatka walaya rajiya.

²⁹ “Giyagni wa potukleygale mukochirewkakinipyi, pkoshpakanru. Puknokanru pixyegiya. Gi rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite pamginri, psolumaneko Gigena xirnachri pma muknokikotupa. ³⁰ Ga wa potuklemyo mukochirewkakinipyi pustakanru. Puknokanru pixyegiya. Gi rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite pamginri, psolmaneko Gigena xirnachri pma mamginitipa.”

Geso getyawaklu giknokagnunrowlu

³¹ Wane chinna, “Girukokta giknokagnunrota, renekanro kiruka ma ganunrotyanpatkalo. ³² Ga wa Gita wane chingi: Girukokta giknokagnunrota gapoklewlumigjeya, gimopatlewatachro rixkakanro. Ga wa girukokta gnnunrotlo giknookaluro, rumopatlewataatka.

Geso getyawaklu wale kawchinanu chinrekaka

³³ “Gyijnakotatnaklu wa tsrunni wane chinikowaka: Gi wa maleshawaka Goyakalu kawchinanu pchinanu. Poyagkakanru Gitsrukaachi chinanu, wa pupiratanru Wale kawchinanu pchinre. ³⁴ Ga wa Gita wane chingi, giketsotaji Wale kawchinanu nchinanu: gi wa tengogne kawchinanuko, gi rixanu walenwa Goyakalu tuplapijere; ³⁵ gi wa chijiko, gi rixanu rutsphanjixgapreni; gi wa Gerosale kawchinanuko, gi rixanu tsru Pogirchi pokchini; ³⁶ gi pujiwu kawchinanuko, gi rixanu gi pumkata klatalu gixkakletlu pajiwuwsapje, gi ksajiruko. ³⁷ Wane nchintokanutanu, gigi: ‘Gigi;’ gike: ‘Gike.’ Gi rixanu wanepnutetka mugletu ruyakatyatka wale.

Geso getyawaklu mugletu satkakyegitikolu

38 “Gyijnakotlu wane chinikowaka, ‘Ygalchi, ygalchi chinanu. Ygichi, ygichi chinanu.’” 39 Ga wa Gita wane chingi, gi psatkayegitanru mugletu, seyni gi gixachrikokta giptagojityi potuklesretgoji, pasretgoji koxa puprotakgojyegitanru. 40 Paluka jigyegetjeru kgiklukanuwnayegjixlewakleru yegi, paluka gwamkaletjeru puchichankoxlu pumkaluchrata. 41 Gi gixachrikokta yakakinyi gepi kilometro waleyima pyinripa, gepkoxamkoje kilometro pyanu waleyima. 42 Penekanru pagjitjeru. Girukokta galuka ganikleshatyayi, gi paalixanru.

Geso getyawaklu kamnixaklu

43 “Gyijnakpiranatlu wane chinikowaka, ‘Pushinikanru pumwastsitanru ga wa payegixanru pkamnixeru.’” 44 Ga wa Gita wane chingi, gishinikanna gkamnixjene. Gagjitanru ruglenshinikanyegitokolupna gkamakpirjetjene. Kigle getle gixanna gayegixjene. Gagjigogneyegitanna gyenetjene ga wa gkojwakjene, 45 tengogne Gajeru Giru wgenene gixinripa. Gi rixanu Wale gishpakaklu tkachite muglene chinanu ga wa kiglerune chinanu. Gina rixyegitna poyagkakachine ga wa mpoyagkaakane koxa. 46 Gi rixanu gishinikinipna wa gishinikjene, ¿klu gimapnutko? ¿Gi ge waneko pixka rixna gijgawenutachine? 47 Ga wa gimolenepje galukini, ¿klu gkamruta gixa pimrine pnute? ¿Gi ge waneko pixka rixkoxna payineko? 48 Giyagni mmagatikanepgi, gixa Giru pixka tengogne Gajeru mmagatikatni.”

6

Poyagkaklewlulu kamrutikolu

1 Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa yine getanuya. Gi wa poyagkakachinepgi wanna getyapgi. Wane gixini, gi wa rapnutanungi Giru tengogne Gajeru.

Geso yimakle genekashlewlulu piranaya

2 “Giyagni petwamonrewle penekashlewatini, gi wa pkowjixanu pixa pnute, wa sanowashatachine pixka kowjixjetna ginkaklewakapjikakaya ga wa gatnugapakakaya, yine gimalwutyapna. Galikakni wane nchingi rapnutkatkana. 3 Wa petwamonrewle peneklewashatini, gi wa pkegnetesretatemyoko gimatanru wa potuklesretatemyo pkamrutinri, 4 wa yogimatikowaka penekashlewatini. Ga wa Puru, yogimatikowaka getyachri, pgujewaka rapnutinyi.

Geso yimakle gagjigogneru piranaya

5 “Wa gagjigognetini gi wa sanowashatachine pixka gixanu. Gi rixanu wanna galuka gagjigognereta tunwatachine ginkaklewakapjikakaya ga wa gipututsojriykaka, wa yine

getyapna. Galikakni wane nchingi, rapnutkatkana. ⁶ Ga wa pixa gagjigognetini, pjiglokanu pugruko. Pushyatanru pupgyaptote. Pagjitanru Puru yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru yogimatikowaka getyachri pgujewaka rapnutinyi.

Gagjigogneru Gitsrukaachi yimakanru

⁷ “Gagjigognetini gi wa goyanumsaleshatachinepgi payine pixka. Gi rixanu wanna kagwaklu gixo tokanchiya yijnakotikolupna. ⁸ Gi wa wanna pixka gixanu gixa. Gi rixanu gixa Giru gimata kluneru gmagatya gma magjitkanuwalu.

⁹ “Wane gixa gagjigogneretanu:

Wuru, tengogne Gajeru,
gipashichgiwakatkalurupy.

¹⁰ Runanutka Pixa pogirewatyawaka.

Pixa galukyawaka wane gixkalurupni; tengogneko pixka rixko tyechijne.

¹¹ Penekanwu xawakni wnikanrupa tyegogne chinanupa.

¹² Pkaspukinwu wmukochire wixa pixka wkaspukyana pnu wixjene.

¹³ Gi wa yantaletikowakako putakanwu, seyni pushatkapanunwu galikaka mugletuya.

Kaspukyegkalewlu

¹⁴ “Gi rixanu gixa kaspukinna yine pnu gixjene, Giru tengogne gajeru, kaspukinkoxgi gixa. ¹⁵ Seyni gma kaspukinna yine pnu gixjene, Giru koxa gi kaspukmukochiretanungi.”

Geso ginkakle gogajirewlu piranaya

¹⁶ Geso gomkagi wane chinretna, “Wa gogajirewatinipa gi wa sanowashatachine pixka gixgojitanu wamonuwnagojitchine. Gi rixanu gektu rixgojitnawana wa yine getyapna gogajirewatachine gixyawakako. Galikakni wane nchingi rapnutkatkana. ¹⁷ Ga wa pixa gogajirewatinipa, ringi psagjiwutanu, ga wa perkagojitanu. ¹⁸ Pma metikotupa yine yegi wa pogajirewatinri, seyni Puru yegi yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru yogimatikowaka getyachri pgujewaka rapnutinyi.

Geso ginkakna tengogne gajeru ponikolewlupirana

¹⁹ “Gi wa tye chiji mponikowatini, wa kochopa ga wa puchowlu gintukyawaka, ga wa kachowguru kotamgiyawaka, chowguwatinripa. ²⁰ Seyni tengogne mponikowatini galikaka, mumtuklewatikowaka gi wa kochopako, gi wa puchowluko, mkotamgikowakanu kachowguru, mchowguwatikowakanu. ²¹ Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle wanekoxaplu gaji.

Wumane katalote

22 “Wumane katalote walenwa wuygale. Giyagni potukay-gale pixinipa, psoluko pumane pokamlapa. 23 Seyni puygale mugletu rixinipa, psoluko pumane mapshagalupni. Giyagni pokamlalu pumane gwachri mapshagalu rixini, igi pamapshagnunanuktalu!

Goyakalu ga wa ponikowlu

24 “Gi satuna gimkata wayegrechri gixleta gepi gitsrukaachine yegi. Gi rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu. Waka satu rupxaletanu, satu reyikanu. Gi gimkata gipxaletletlu Goyakalu ga wa ponikowlu.

Kojwakanshinikanrewlu

25 “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakanshinikanutinwa giwekinriya, klu gnikanuna ga wa klu giranuna. Gi koxa gi-maneya, klu gmakatanu. ¿Gi ge tsrupotni giwekinri niikaluru pnute, ga wa manchi gitaakaluru pnute? 26 Getpotutanna tengogne yapachine koshichine mutaklewatkanni. Gi jir-gana. Gi rawluna wa gignantakjetikwakaya. Ga wa Giru tengogne Gajeru goglutna. ¿Gi ge kiglepotgi gixa wanna pnute? 27 ¿Katu gixa gimkata yognikletlu giwekinriya pshinitsonuji gkojwakanshinkanrewleya?

28 “¿Klu koxa gkojwakanshinikanutnawa gmakatanruya? Getjetanru kagwuru chiji gajeru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewpotuta. Gi jiweta. 29 Seyni wane nchingi gi wa Salomoko psolu pogirewleyako makawata satu tyegwukaka pixka. 30 Ga wa Goyakalu wane gixa makatlet-inri kshana xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka, ¿gi ge wale pnute makatangi gixa? Psotsotaji galixachingi. 31 Giyagni gi wa gkojwakanshinikanutinwa, wane nchininri, ¿Klu wnikanuna? ¿Klu wuranuna? ¿Klu wutakanuna? 32 Gi rixanu payine pejnuruko tyekaka ruj-gana. Ga wa Giru tengogne Gajeru gimatlu tyekaka pejnuruko galukanru. 33 Seyni muchinanu gapka gijganru Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poyagkaklewle. Pejnuruko tyekaka gyognikiko. 34 Giyagni gi wa gkojwakanshinikanutinwa yechikawa chinanu. Gi rixanu wanepu kojwakanshinikanrewlu yechikawapa. Poyagotatka pagognekaka wa gektutu.”

7

Gi giklukanuwnayegjixlewatanu

1 Geso gomkagi wane chinretna, “Gi wa ruklukanuwna nchinyegitanru satu, gma muklukanuwnayegjixiketupa.

2 Gi rixanu gikta gixpoko giklukanuwnayegjixletna pimrine,

waneko pixka gixa giklukanuwnayegjixkotanu gixa. Waneko pixka rixa: Wa yantapi gixa yantajetinri, walako gyantatiko.

³ “Ga wa waneko pixka rixatnaka. Wutakashatanru: Pixa getlu kapopejiru pumoleygale gwachri, ga wa ¿puygaleko gwachri kaknalu gi peta? ⁴ Ga wa wane pchinanru pumole, ‘Gichikaka. Nwanruchi puygale gajeru kapopejiru.’ ¿Ga wa petanru pixako puygale gwachri kaknalu! ⁵ ¿Sanowashatachriyi! Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalu puygale gajeru. Waneklu petpotutanutkalu puknokyaplu pumoleygale gwachri kapopejiru.

⁶ “Gi wa kewene penekanru wa kpushiri. Gi giknokanru katajiroji perlaji gixanu kochine yegi, ma makatokyanupluna gijixiya, ma muprotkapyegityanupgi, ma suskatyanupgi.

Gagjitanu. Gijganu. Giylaylagipgyaptotetanu.

⁷ “Gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu. Giylaylagipgyaptotetanu, gkotpukyegitko. ⁸ Gi rixanu girukokta gagjita, yoptota. Ga wa gijgachri rukshika. Ga wa giylaylagipgyaptotetachri kotpukyegitko.

⁹ “Ga wa gixa, ¿guru jeji wa gituru gagjitinri jimapro, renekanru sotlu? ¹⁰ Ga wa shima ragjitini, ¿gimmurgen renekanru? ¹¹ Giyagni wa gixa muglenmakgi gimata genekawgenreta kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru kiglerkaka renekanna ragjitjene. ¹² Giyagni pejnurkakako gixa galukanru wa yine wane gixyapgi, waneko pixkapotuko gixankoxna wanna. Gi rixanu tyenwa tokanchi yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine tokanu.

Mtsergipgyaptotetu

¹³ “Gjiglokanu mtsergipgyaptotetu. Gi rixanu tsru gipyaptoteru, tsrugapolu wa gangikowakgapo. Gi gepikanna walegapo jiglokachinena. ¹⁴ Gi rixanu mtsergipgyaptotetu, mtsergapotni giweklugapo. Gi gixo gikshiklu.”

Kamrurna gimatinna

¹⁵ Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa wanaya tokanchi geneklewatachine gixashatachine, ginyegitjene gowegane pixka gixamkatachine, seyni gitokoya kewetnane kmatsurune pixkalunni. ¹⁶ Kamrurna gimatinna. ¿Kawshipirege jirgiylona gowaji? Ga wa ¿kawshisureruylege jirgiylona gikersagi? ¹⁷ Wane rixa pejnuruko kigleru gagmuna, kiglejiwlerni. Seyni wa gekutu gagmuna moglejiwletni. ¹⁸ Gi rumkata kigleru gagmuna muglenjiwleta. Gi koxa rumkata

mugletu gagmuna kiglejiwleta. ¹⁹ Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayiikalurni. Xirnachri ruknooka. ²⁰ Giyagni kamrurna gimatinna.

Gi pagogneko numatgi

²¹ “Gi pejnuruneko ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi’ nchinjene gapokanru tengogne pogirewatyawaka. Seyni Nuru tengogne Gajeru gishinikanru kamrutachri, jiglokanru. ²² Walegognepa gi gepika wane chinanno, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi ¿gi ge tokanchi geneklewatachinwu Pixa giwakaya? ¿Gi ge pgiwakaya maleka wuknokna kamchine?’ ¿Gi ge pgiwaka wkamrutyalu gixo giyaklukaka? ²³ Giyagni nunkakpotutanna, ‘Gi pagogneko numatgi. Knanu gyanutka Gityegiya, mukochri kamruklerungi.’

Sotlumta gogo kamrupjitachri

²⁴ “Giyagni girukokta yijnakotlu tye ntokanu, ga wa wane rixlu, jeji kshinikanuru pixkalutu, sotlumta gogo kamrupjitachri. ²⁵ Gina gijruka. Rapogata. Kannipgyalu gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjitlu wale panchi. Gi wa yawna, gi rixanu sotlumta gogo poyegitanruni. ²⁶ Giyagni girukokta yijnakotlu tye ntokanu, gi wane rixa, jeji manshinikanutu pixkalutu, ksatu gogo kamrupjitachri. ²⁷ Gina gijruka. Rapogata. Kannipgyalu gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjitlu wale panchi. Yawnamtana. Tsrु yawnalu rixana.”

²⁸ Wane rixa. Wa Geso tye tokanchi rali ginkakletinitka, wa gixolune yine giglajita runkakaklewleya. ²⁹ Gi rixanu tsru gitaakaluru pixka rixa ginkaklewleta. Gi wanna yonchikgapine pixka rixa.

8

Geso gituukaklu gijirgitutachri

¹ Magka yopikyatka. Gixolune yine gomkagitlu. ² Wane satu gijirgitutachri yayegityalu. Yoypsojityegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, palukiniplu punkata powratletanunno.”

³ Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane china, “Naluklu powra pixinripa.”

Waneklu rujirgitle rutukyatka. ⁴ Geso wane chinru, “Petanu. Gike punkakanu. Seyni pyanu. Pekakgitinwa saserotote yegi. Penekanru genekashlu wa Moysisi yokanatanru. Walepni gipgujtalewlu wanna chinanu.”

Ksolaloteru tseruwakle gituukaaka

⁵ Kapernawo rapokinitka, satu ksolaloteru ginyegitlu. Ragjitlu. ⁶ Wane china, “Gitsrukaachi, nopji ruklugana ntseruwakleni. Giktegachrina. Salewnachripotuna.”

⁷ Wane china, “Wane nyanu Gita. Nutuukakapanru.”

⁸ Ksolaloteru gita. Wane china, “Gitsrukaachi, gi numukluyi wa nopji washrempuko papokinripa. Seyni wane pchinatokanushatanu. Ntseruwakle gitukanutka. ⁹ Girixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye, ‘Pyanutka.’ Yatka. Satu wane nchina, ‘Punanu.’ Runa. Wane nchinru nwayegreru, ‘Pkamrutanru wa tye.’ Kamrutlu.”

¹⁰ Geso yijnakotinri, ruglajita. Wane chinna romkagitjene: “Galikaka wane nchingi, gi satuna Gisrayiline yegi nukshikyalu tye pixkalutu galixlewlu. ¹¹ Wane nchingi, runanna gixo tkachi gishpatyawakasreta gajene ga wa tkachi gimxityawakasreta gajene. Tengogne pogirewatyawaka tuplataanna Gawrayma, Gisaaka, ga wa Gakowoyma. ¹² Seyni wa pogirewatyawaka gwachinemka giknookalunenapni mapshagawaka maleka. Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.”

¹³ Geso wane chinru ksolaloteru, “Pyanutka. Palixyawakpotuko pkamrutikatka.”

Rutuukakatka tseruwakle wanekluyakawa.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

¹⁴ Petropji ya Geso. Retlo Petro gimajiro. Tukluganatana, tpachwatana. ¹⁵ Kamrukamyotlo. Tupachwalgatka. Tyotunomtatka. Wala gipxakatkalu.

¹⁶ Kayi rixinitka ranikyegitluna gixo kamchichachine. Maleka ruknokna kamchine tokanuya. Rutuukakna pejnuruneko yayixachine, ¹⁷ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu. Wane china: *Waleko gwalu wugroklewle. Raniklu wyayixlekaka.*

Geso galuka gomkagletachine

¹⁸ Geso getna gixo yine Wale yegi. Yokanrewata wakanu yinripna. ¹⁹ Satu yonchikgapri gapyegitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri, nomkagitanyi ginakakokta pyinipa.”

²⁰ Geso wane chinru, “Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno maleshayno nutspanjiwutyawaka.”

²¹ Satu yimakleru wane chinru, “Gitsrukaachi puchichanno muchinanu gapkachi wane nyanu, nuruchi gipnini, ga wa nkapnamtanu.”

²² Geso wane chinru, “Pomkagitanno. Petashatanna gipnachine kapnaletanna wannanunekni gipnachine.”

Geso kochroklu tsru kannipgyalu

²³ Kanawa ruptekatka. Yimaklene gomkagitlu. ²⁴ Waneklu tsru yowjereshpurga rixa tsru wenu. Wa kanawa tuyga-jetlo gishpurga. Seyni Wale gimkananumta. ²⁵ Yimaklene yayegitlu. Komyekluna. Wane chinruna, “¡Gitsrukaachi, pognetkakanwu! ¡Wamginripatka!”

²⁶ Wale wane chinna, “¿Klu chinanu pikachingi? Psotsotaji galixachingi.” Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa tsru wenu. Tsru mayegixgalu rixatka.

²⁷ Giyagni jejine giglajita. Wane chinna, “¿Gi gixachri jejnige wa tye? Wa kannipgyalu ga wa tsru wenu yij-nakotanru.”

Gergesa gajene kamchichachine

²⁸ Wakanu rapoka Gergesenonesreta. Yoptotapluna gepi kamchichachine, yomlechi yegi ginyachine. Kmatsurun-potni. Wane rixkalchinanna gike gimkata giknoglegapotlu walegapo. ²⁹ Wane saplewatyana. Wane chinna, “¿Gi rixwu wixa ga wa pixa, Geso, Goyakalu Wgene? ¿Punge gewi psalet-potutyapwu ma mapookanuwa gipapko?”

³⁰ Gowukako rawanatikna gixo kochine. Nikanatna. ³¹ Ga wa kamchine ragjitluna. Wane chinruna, “Puknokinipwu, puchichanwu kochinemane wjiglokinripa.”

³² Wane chinna Geso, “Gajewa.”

Wanna gishpakamtatka. Kochine yegi yatkana. Waneklu pejnurunniko gixolunni kochinni pagakaxikamtkalunenni gitawakapjita rujrukamtyanna. Tsru wenu rapokanna. Gonu rupniyanna. ³³ Kochi kogluklerune gasukamta. Pokchi yana. Runkaklewatna pejnurpiranako kamchichachineya. ³⁴ Giyagni pejnuruneko pokchi gajene yayegitluna. Yoptotapluna Geso. Retluna. Ragjitluna pnusretako yinripatka.

9

Geso gituukaklu giktegachri

¹ Kanawa ruptekatka Geso, koprugatatka. Gipokchi yatka. ² Waneklu satu giktegachri ranikyegitluna, gijeko giklugachri. Geso geta galixletna wanna. Wane chinru giktegachri, “Kiglenshinikanupyi, Wiwi. Kaspukmukochiretkaluru-kayai.”

³ Wa pimrine yonchikgapine wane chinanshinikanutna, “Tyenwa mupashiregnuchi china.”

⁴ Rumatanshinikanutinna Geso, wane chinna, “¿Klu chinau mugletu gyanshinikanuta gajiya? ⁵ Gi rixanu ¿giri wa myapretu wane chinikolu, waka, ‘Kaspukmukochiretkaluru-kayai,’ waka wane chinru, ‘Palnanutka. Pyanamtanutka?’ ⁶ Seyni wa gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno tyechijne

gitaakalurno kaspukmukochirewlewatachripno” —giyagni wane chinru giktegachri, “Palnanutka. Pwanutkalu pujeko. Pyanutka pupji.” ⁷ Giyagni wale palnatka. Gipji yatka.

⁸ Gixolune getanatlu. Pikna. Rumlwutluna Goyakalu, gi rixanu renekyaana yine wane rixa gitaketikolupa.

Matiyo tomgaka

⁹ Wane yiyatka Geso. Retlu satu jeji, girukotlewatachine gijgawenjetikowaka tuplanatachri. Matiyo giwakni. Wane chinru, “Pomkagitanno.” Palnamtatka. Romkagitatkalu.

Geso gimnikna gijgawenutachine

¹⁰ Wane rixa. Panchi nikjetikowaka tuplanata. Wanena gi gepika gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gapokachine. Tuplatna nikjetikowaka Gesoyma ga wa yimaklene. ¹¹ Gwariseyone getinna. Wane chinkanna yimaklenni, “¿Klu chinanu gijgawenutachine ga wa kmukochirerune rumnika gyimakjeru?” ¹² Yijnakotinitka Geso, wane china, “Wa gichkolune gi ralukluna kpinrewakleru, seyni wa yayixachinena galikaka. ¹³ Gajewa. Gimatanutkalu klunerpiranni. *Naluklu getwamonrewlu. Gi wa genekashlu giylatkaluru naluka.* Gi rixanu gi nuna ntomgiyapna poyagkakachine seyni kmukochirerune.”

Gepomgalu gogajirewlupiranaya

¹⁴ Giyagni Gwa yimaklene yayegitlu Geso. Wane chinruna, “¿Klu chinanu wixa ga wa Gwariseyone gixo kata gogajirewata; ga wa Pixa yimaklene gi gogajirewata?”

¹⁵ Geso wane chinna, “Gi rumkata wamonuwnaletna wa kashimyolu getachine wannayma rawinikopshini gnurowatachri, wa xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. Seyni runanu pagogne wa gnurowatachri konkoklunpatka wannayegiya. Waneklu rogajirewatanna wanna.

Yaglu wa gerotu yimaklewlupirana

¹⁶ “Gike gamatlu muchkirgasamatkatuwa mkachritsole. Gi rixanu waleko ramle sama jiprojiklu mkachri. Pnute rixa giskakletanatka. ¹⁷ Gi koxa wa tsrutsoleji nikchimtamapa rutakgatlonawinga gerotga. Wane rixkoklunu tsapkaka gipshekgata. Ga wa wingani tuyokgatana. Salewnanatka tsapni koxa. Seyni gerotmapa rutakgatlonawinga gerotga winga. Gepiko gimretka.”

Gayro wgene ga wa Gesomkalu kamrukamkaptostsitachro

¹⁸ Runkakiniwana tyepirana, runyegitlu satu gitsrukaachi. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, “Nshichni gajerya tupnanawa. Seyni punanu. Putakamyogontapanro. Tuwekanu.” ¹⁹ Palnamta Geso. Romkagimntlu yimakleneyma.

²⁰ Wanero sato suxo pamole gepi walapu gigragalewat-achro. Gitjimne tyapamtyalu, tkamrukamkaptostsitaplu. ²¹ Gi rixanu wane china walananu, “Nkamrukamkatyap-jeplu nutukanu.”

²² Wa Geso giprotaka. Retanatlo. Wane chinro, “Kiglen-shinikanupyi, Wiwi. Palixle gitskalakyi.” Wanekluyakawa tutskalga suxo.

²³ Geso gapokatkalu gitsrukaachipji. Retna tumlejitachine ga wa gixolune sejrewnachine. ²⁴ Wane china, “Gixrikanu. Wa mturo gi wa tupna, seyni tumkanata.” Ruxpiranatluna.

²⁵ Wa gixolune maleka koshpaka. Jiglokamtatka. Kamrukamyotlo. Tyotunotatka mturo. ²⁶ Pogitpiranamtkatka psolchijneko walechijne.

Gepi maygalene gimrekgakaaka

²⁷ Wane yiyatnaka Geso. Romkagimtluna gepi maygalene. Saplewjenanumtna. Wane chinna, “iPetwamonutanunwu, Tawiklopisha!”

²⁸ Panchi rapokinitka, maygalene ginyegitlu. Ga wa Geso wane chinna, “¿Galixge numkata wane gixleta?”

Wane chinruna, “Gigi, Gitsrukaachi.”

²⁹ Giyagni kamrukaygaletatkana. Wane chinna, “Galixyawakpotuko gkamrutikotka.”

³⁰ Rumrekgatatkana. Ga wa Geso rujretpotutna. Wane chinna, “Ggirukotinwa gike gimatanru.” ³¹ Seyni yatkana. Poshalpiranamtluna psolchijneko walechijne.

Geso getwamonutna yine

³² Yinitkana, satu jeji ranikyegitluna myanumatkatu, kamchichachrina. ³³ Maleka ruknoklu kamchi. Wa myanumanatkatu yanumsatatka. Gixolune giglajita. Wane chinna, “Gi pagogne Gisrayilichijne retika tye pixkalutu.”

³⁴ Seyni wa Gwariseyone wane china, “Kamchi gitsrukate giyakleya maleka ruknokna kamchine.”

³⁵ Papokchimnunanuka yapa Geso, tsru pokchikaka ga wa mtserutu pokchikaka. Runkaklewawaklepjjikakna runk-aklewananumtya. Runkakletananumtlu Kiglerupotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Rutuukakananumtlu pejnuruko yayixlukaka, ga wa pejnuruko gagijewakchi yinyegiya.

Gixlu jirgakalurupa

³⁶ Retna gixolune yine. Retwamonutna, gi rixanu kojwakanshinikanutnawana. Giknookalurune gowegane pixka, girukotapratachri waneyamigjene. ³⁷ Giyagni wane chinna yimaklene, “Galikakni gixlu jirgakalurupa. Seyni wa kamrurewaklerune gi gixna. ³⁸ Giyagni gagjitanru

jirgakalurupa Gitsrukate jirgalyegipa yokanatyapna kamrurewaklerune.”

10

Pamole gepi tsomitikolu

¹ Pamole gepi yimaklene tomga. Rutakna kamchine puchotlewatachine chinanu maleka ruknokypna, pejnuruko yayixlukaka rutuukakinripna ga wa pejnuruko gagijewakchi

² Pamole gepi yokanatanune giwakna walenwa: muchinanu Simo wa Petro chinkaluru, ga wa repuru, Gantirishi, ga wa Santiyako, Sewereyo wgene ga wa repuru Gwa; ³ Wilipi ga wa Wartolo, Tomasu ga wa Matiyo gijgawenutachri, Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Tateyo. ⁴ Simo Kanani gajeru ga wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

Pamole gepine kamrurepa

⁵ Geso yokanatkana nyi pamole gepi. Wane china yokanretna, “Gi wa payingapoko gyanu. Gi wa Samaritane pokchiko gapokanu. ⁶ Seyni gowegane gamgachine yegi galikaka gyanu, Gisrayiliklopushane yegi. ⁷ Gynipa ginkaklewananumtanu. Wane nchinanu, ‘Tengogne pogirewatyawaka gi gowukatka.’ ⁸ Gituukakananumtanna yayixachine. Gytunkakananumtanna gipnachine. Mpowratananumtanna gijirgitutachine. Maleka giknokanna kamchine. Genekashatkaluru gyoptota. Genekashlewatanu koxa gixa. ⁹ Gi wa koriko ntapgatanu, gi wa sroschiko; gi wa sintawoko giskotatanu. ¹⁰ Gi tsapako yagaplu chinanu, gi gepimkaluko, gi yoshmakjixrechishpatako, gi wa kanojerchiko. Gi rixanu wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu nikanru.

¹¹ “Girukokta pokchi gapokanu tsru pokchi ga wa mturu pokchi, gepomlewatanu ginaklu kiglepiranyegirupji. Wane gwanu gypotunanuko. ¹² Wa panchi gapokinipa galukanna wane gajene. ¹³ Wa panchi gajene rumukane rixinrina, waneyapna gixa giglenunshinikanu. Seyni ma mumuklunu rixinrina giglenunshinikanu satokyegitangi. ¹⁴ Katukokta gi yoptotangi, gi yijnaktokanutangi, walepji gypatka ga wa wale pokchiya, giplokjiximtanu gistapjixipagi, rumatikolupna. ¹⁵ Galikakni wane nchingi wa gakotkalurupa Sotomachijne, Komorachijne gajenniya wale pokchi gajenni pnute wa giklukanuwnalgognepatka.

Kojwawakchikakapa

¹⁶ “Xawakni Gita yokanatgi gowegane pixkalungi kewetanetskala. Giyagni galpokonshinikanutanu gimnune pixka, ga wa myokwirenepgi motkokone pixka.

17 “Ggirukotinwa yineya. Gi rixanu samyokangina jemanshinikankakjetikowaka. Runkaklewawaklepjikakayna kochipjetingina. 18 Girukotlewatachine yegi ga wa pogirchine yegi ganiiko Gita chinanupa, gipgujtalewlu chinanu wanna yegi ga wa payine yegi. 19 Wa nsamyookoklunupa gi wa gkojwakanshinikanutinwa gi nchina yanumsaletinripa. Gi rixanu waneklupapko geneeko wane nchinanrupa. 20 Gi rixanu gi wa gixapni yanumsatachinepgi, seyni Giwekikaluru gixa Girunu gixa gitokote yanumsatini.

21 “Molchi samyokanru gimoleko rupninripa, ga wa girchi gituru. Ga wa wgenchine kamnixanna rurunna ruylatikolupna. 22 Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu, seyni wa kashnantakanshinikanutachri yoptukyawakpotunanuko wale gognetkaako. 23 Tye pokchiya kojwakingina gasukanu. Papokchi gyanu. Gi rixanu galikakni wane nchingi, gi gnikawna wane yaletanu papokchimnunanuka Gisrayilichijne nma munkanupachi Gita Yineru Wgenno.

24 “Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewatachri pnute. Gi wa wayegrechriko, rutsrukate pnute. 25 Poyagotyalu yimaklechi wa yimakjeru pixka rixinripa, ga wa wayegrechri wa rutsrukate pixka rixinripa. Welsewo chinmakluna kapjiru pnutenapna gipji gajenepni.

Piikalurupa

26 “Giyagni gi mpikanna. Gi rixanu maleshlu giyogimatkaluru gi wa mupgujetkotpakni. Maleshlu pochkeruko mumatkotupa. 27 Wane nchinyagi Gita mapshagawakaya, pokamlawakaya wane nchininri gixa. Gijnakpotuko gyijnakotinri, panchi gayiji ginkakletinri. 28 Gi mpikanna manchi giylatachine seyni giweklu gi rumkata giylaletna. Seyni Wale galikaka mpikanu giweklu gimkata gamgakakletachri ga wa manchi Gigena xirnachriya. 29 ¿Gi ge wa ganikajiproji chinanu rushankaka gepi koshichine? Ga wa gi satuna wanna chiji gijruka gixa Giru mwaknu. 30 Gijiwtsako pejnuruko yantatkalurni. 31 Giyagni gi mpikanu. Kiglepotgi gixa gixo koshichine pnute.

32 “Giyagni girukokta gipgujtatanno yineyegiya, Gita koxa gipgujtatanru Nuru tengogne Gajeru yegi. 33 Girukokta ginutatanno yinyegiya, Gita koxa ginutatatanru Nuru tengogne Gajeru yegi.

Gi wa giglewanshinikanrewlu, seyni yoglolewapi

34 “Gi gkagwakanru nuninri wa tyechijne nutakyaplu kiglegwashle. Gi wa nuna kiglewashle nutakinripa seyni yoglolewapi. 35 Gi rixanu nuna nkotspalatyapna:

*Jeji wa ruru kamnixinripa,
Ga wa tshicho tunro tkamnixinripa,
Ga wa tomekanunro tginajiro tkamnixinripa.*

³⁶ Wa jeji kamnixjene, walepi gajeneko kamnixanru.

³⁷ “Girukta gi wa galukpotutno ruru, runro pixka pnute, gi wa rumukluno Gita. Girukta gi wa galukpotutno gituru, rushicho pixka pnute, gi wa rumukluno Gita. ³⁸ Girukta gi gwanro koroshiteshkita, gi rawgajxigitanno, gi rumukluno Gita. ³⁹ Girukta gikshika giwekleta, ruwekinri ramginina. Girukta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshika giwekletanu.

Gapnutikolkakapa

⁴⁰ “Gixa yoptotachri, Gita yoptota. Wa Gita yoptotachri nyokanatjeru yoptota. ⁴¹ Tokanchi geneklewatachri giwakaya tokanchi geneklewatachri yoptotachri, wale yoptotanru tokanchi geneklewatachri gapnutikolu. Poyagkakachri giwakaya poyagkakachri yoptotachri, wale yoptotanru poyagkakachri gapnutikolu. ⁴² Girukokta genekanru girapistonopje kachiklegalu satu mturu wanna nyi mturune nyimakleru giwakaya, galikakni wane nchingi, gi wa ramga gapnutkotanu.”

11

Gwa Katlewakleru yokanatanune

¹ Wane rixa. Geso rali towutletatkanana pamole gepi yimaklene, wane yiyatka, papokchikaka wannanu yimaklewatinripa ga wa runkaklewatinripa.

² Yoshmakikowaka Gwa yijnakpiranyegityalu Kristo kamrure. Giyagni yokanatna yimaklene Gesyegi. ³ Wane chinruna, “¿Pixaklege ginachripyi, waka wkagwakerge satu?”

⁴ Rugita Geso. Wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru Gwa gyijnakotanrukakaya ga wa getanrukakaya. ⁵ Maygalenenanu getatka. Ga wa myankanenanu yanatka. Ga wa gijirgitunatachine powratkatka. Ga wa majnakenenanu jemashatatka. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. ⁶ Giglenshinikanyegitkaluru mutspetkatu Gitaya.”

Geso gipgujtatanru Gwa Katlewaklerupirana

⁷ Yanananumtinna, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwapirana, “¿Kluneru getapa yineru mwiyawakanuya? ¿Satu kapanrege kannipgyalu kowshikanrurge? ⁸ Seyni ¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimaklurege gitakachri? Gike. Pogirchinepi rawna popchimkalu gitakachine. ⁹ Seyni ¿klu

chinanu wane gyapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachirige getapinripa? Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatachri pnute. ¹⁰ Gi rixanu walenwa yonpiranyegitkaluru:

Petanu. Gita yokanatlu notowreru pixa penute.

Wale galpokotanru patnugapote pixa penute.

¹¹ “Galikakni wane nchingi, gi wa rupgujewna satu suxo gishpakyachri, Gwa Katlewakleru pnute tsru. Seyni wa mterutu potu tengogne pogirewatyawakaya tsruni Gwa pnute.

¹² Gwa Katlewaklerukluyakawa ga wa xanigognenanu tengogne pogirewatyawaka muchkowsyegitka. Muchkowatachine kashichlu. ¹³ Gi rixanu pejnuruneko tokanchi geneklewatachine ga wa tokanchi yokanatkaluru Gwaklupotunanuko runkakletpiranatluna. ¹⁴ Galuka yoptoletiniplu walenwa Giliya wa ginachripa. ¹⁵ Girukokta kajnakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

Mturune giputu tuplanatachine

¹⁶ Geso gomkagi wane chinretna, “¿Giru pixka nutakanna nyi gimuweekagognenatachine? Mturune pixka, giputu tuplanatachine, rupxalunna tomsanatachine. ¹⁷ Wane chinna: Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.

Wamonuwata gixa yegi. Gi wa nchiyagjeta gixa.

¹⁸ Gi rixanu runa Gwa. Gi wa nika. Gi wa rura. Wane chinna, ‘Kamchi waneylu.’ ¹⁹ Nuna Gita Yineru Wgenno, nikachrino ga wa girachrino. Wane chinna, ‘Getanru. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gipxaalu.’

“Wa gimatkalewlu potukalu gekakgitka kamrureya.”

Geso ginkakna pokchikaka gajene salewnalepapirana

²⁰ Giyagni Geso yinuwaka chigetjeretna pokchikaka gajene. Wale chinanu chigetjetna gi rixanu wanna getanmaklu gixo potu ruyaklewle kamrujetyawaka. Ga wa retmakluna, gi waleko renshinikanutyana. Wane china chigetjeretyana, ²¹ “¿Gi waneni pixa Korasi pokchi! ¿Gi waneni pixa Wetsayta! Gi rixanu Tiro pokchiniya ga wa Sito pokchiniya wanepmaklu giyaklewluwaka nkamruyegityagi gixa, wannanimka muchikawako renshinikanutannimkana. Kawshistugalu mkachrimka rutakmanetinnimkawanna ga wa chichipagimka rutakmanetinnimkawana. ²² Ga wa wane nchingi, Tiro ga wa Sito pnute salewnalenapgi gixapni giklukanuwnalugognepa. ²³ Ga wa pixa Kapernawo, tengognepotunanuko pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiyawakapotunanuko pixka putaako. Gi rixanu wa Sotoma gajene yegi kamrutikomka giyaklewluwaka pixa yegi kamrutikaluru, xanigognenanumka rutukna. ²⁴ Ga wa wane

nchingi wa gakotkalurupa Sotomachijne gajenniya gixa pnute wa giklukanuwnalgognepatka.”

Ginanu Gita yegi. Gita gapnankakanutkagi

²⁵ Walegogne Geso wane china, “Numalwutyi, Nuru, tengogne Gitsrukate ga wa chiji, tyepirankaka Pixa yogimatyana kгиматkalerune ga wa kanshinkanurune, ga wa mturune pekagita. ²⁶ Gigi, Nuru, gi rixanu wane Pixa gígleretle getletlu.

²⁷ “Ptowruko samyokno Nuru. Gikena gimatlu Gituru, seyini Girchipje gimatlu. Gikena gimatkoxlu Girchi, seyini Giturupje ga wa girukokta raluka gekakgireta Gituru.

²⁸ “Ginanu Gita yegi, pejnurunekgi gama kamrurewletachingi, gitjitchingi. Gita gapnankakanutkagi. ²⁹ Gikamrurewatinno. Gimatinno. Gi rixanu mayogotno Gita. Mтуру gixnachriwano najiya. Ga wa gikshikanru gapnanunshinkanutinripa. ³⁰ Gi rixanu myapretni gikamrurewatinipno. Ga wa nutjitanru munotni.”

12

Gapnanutikalurugogne

¹ Walegognekaka sana yapanata Geso gapnanutikalurugogne. Yimaklene nachi. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. Nikluna. ² Gwariseyone getanata. Wane chinruna, “Petanna. Gapnanutikalurugogneko ginanshichkalurni kamrutna pyimaklene.”

³ Wale wane chinna, “¿Gi ge getyongapiranyegitlu Tawi kamrutanru? Wa nachichini wale ga wa waleymalune koxa.

⁴ Gi rixpoko jiglokletlu Goyakalupji. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Walenwa ginanshichkaluru wale nikyaplu, ga wa waleymalune koxa. Sasertotenepje nikanruni.

⁵ ¿Gi ge getyongatkoxlú Tokanchi Yokanatkaluruya wa gapnanutikalurugognekaka kpashiwakapji, sasertotene gimuteru pixka gixkaklu gapnanutikalurugogne? Gi wale chinanu ruklukanuwnanna.

⁶ Gita wane china, gewlu kpashiwakapji pnute tsru. ⁷ Gimka giklukanuwnayegjixanna muklukanuwnakane, gimatinmaka klunerni tyepirana: *Naluklu getwamonrewlu. Gi wa genekashlu giylatkaluru naluka.*

⁸ Gi rixanu gapnanutikalurugogne Gitsrukato Gita wa Yineru Wgenno.”

Giprigamyotachri

⁹ Wane yiyatka. Wanna ginkaklewawaklepji yatka.

¹⁰ Waneru satu jeji giprigamyotachri. Repomgaluna. Wane chinruna, “¿Munanshichkotlege wa gapnanutikalurugogne pinitikolu?” Wane chinna gepomgaletluna jigyegityapluna.

¹¹ Geso wane chinna, “¿Giru jeji wane gixa yegi, sato gowega waneyalutu? Walamka gijrukanu kapna gapnanutikalur-gogneko. ¿Gi ge kashichanro ga wa koschekanro? ¹² ¿Gi ge kiglepotlu yineru gowega pnute? Giyagni munanschichkotni gapnanutikalurugogne kigleru kamruruya.” ¹³ Giyagni wane chinru jeji, “Pomyokanu.” Romyokatka. Ruglewamyotatka. Kigletkalu pasretako pixka.

¹⁴ Yatkana Gwariseyone. Jemanshinikankakyegitluna ruy-latyapluna.

Gipxaklewatachri tsomitkaluru

¹⁵ Rumatinitka Geso, wane yiyatka. Gixolune yine gomk-agimtlu. Pejnuruneko rutuukaka. ¹⁶ Rujretna ma pogijetyapluna, ¹⁷ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri chinyawaka Gisayiya. Wane china:

¹⁸ Getanru nupxakjeru Gita tsomitanru.

Nushinikanru potu.

Wale gigletanshinikanutno.

Giwekikaluru Gitanu nutakanru payine yegi runkakletinri gitakyagoklewlpirana.

¹⁹ Gi wa yangalewatanu.

Gi wa saplewjetanu.

Gike yijnaktokanutanru gatnugapoya.

²⁰ Wa katsluksu gischokachri gi wa sustonganu.

Wa yochpiikalurchopa gimoliinatachri

gi wa ruwakanu,

koshpakinpoktuklu giklukanuwnayegjixlu raalirewatin-ripa,

²¹ payine kagwaklewatinripa Wale giwakaya.

Geso yapkaklu panchi gajene kotspalanshinikankakachinepirana

²² Giyagni Wale yegi raniika satu kamchichachri. Walenwa maygaletu, myanumatkatu. Rutuukaklu. Giyagni wa maygaletu myanumatkatu yanumsatarka, retarka.

²³ Pejnuruneko gixolune giglajita. Wane chinna, “¿Gi ge Tawiklopishakni wa Tye?”

²⁴ Wa Gwariseyone yijnakotinri, wane chinna, “Wa Tye gi wa maleka giknokna kamchine, seyini Welsewoyapje chinanu, wa kamchine gitsrukate.”

²⁵ Geso gimatanshinikanutanna wanna. Wane chinna, “Pejnuruko pogirewatikowaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakakluko, giknookalurupni pogirewatikowaka. Pejnuruko pokchikaka ga wa panchikaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakakluko, gi rumkata gwagognereta. ²⁶ Satanas yokaklukmaka maleka

giknoklu Satanasyo, walenanuko kotspalkakanshinikanutin-makwa. Giyagni ¿gi rixpoko gwagogneretanu wale pogire-watyawaka? ²⁷ Ga wa Gita Welsewo chinanumka maleka nuknokanna kamchine, gwugenene ¿katu chinanu maleka ruknokna? Giyagni gwugenenepni gixa gitakyagokachinepni. ²⁸ Wa Giwekikaluru Goyakalunu chinanu Gita maleka giknokinna kamchine, galikakni gixyegitkalu Goyakalu pogire-watyawaka.

²⁹ “¿Gi rixpoko satu gimkata jiglokapjiretlu gichkolu, chowgutyaplu rejnunkate, ma mostutkanuwalu wa gichkolu? Waneklu chowgutyalu gipji gajeru.

³⁰ “Gitasreta mwakatu, walenwa nkamnixeru. Gitayma mapatjetkatu, kotspalewata. ³¹ Giyagni wane nchingi, pejnuruko mukochri ga wa mupashiregnuchi kaspuukaluru-pni yinyegiya. Seyni ginnakokta yine Giwekikaluru mupashichkane, gi wa kaspukikna. ³² Girukokta gapatno Gita Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni girukokta gapatlu Giwekikaluru Kpashiri gi wa kaspukiko, gi wa tyegogneyako, gi wa ginachripogneko.

Yineru gaji tsepowniyachri

³³ “Waka gagmuna kigleru rixa ga wa giji koxa kiglejiru, waka mugletu rixa gagmuna, ga wa giji koxa muglejitu. Gi rixanu gijiya rumatika gagmuna. ³⁴ Gimnu pixkalungi. ¿Gi gixpoko gimkata yanumsaletlu kigleru, muglenekgi gixini? Gi rixanu klunerutka yineru gaji tsepowniyachri, wale yanumatya ginamaya. ³⁵ Kigleru yineru, raji ponikowle kigleru, kiglekakalu koshpakya. Mugletu yineru raji gixolewniyachri mugletu, mugletkaka koshpakya. ³⁶ Ga wa wane nchingi, pejnuruko tokanchi yanumsashatinrina yine, rugyegitanruna giklukanuwnalgognepa. ³⁷ Gi rixanu ptokanu chinanu muklukanuwnakaakotupyi, ga wa ptokanu chinanu koxa giklukanuwnayegjixkalurupyi.”

Gimuweekakoggenatachine muglene gagjitlu getkaluru

³⁸ Giyagni pimrine yonchikgapine ga wa Gwariseyone gigita. Wane chinna, “Yimaklewatachri, waluka getletlu pixa kamrutanru getkaluru.”

³⁹ Rugita Geso. Wane chinna, “Gimuweekakoggenatachine muglene, kgimopataklerunni ragjitluna getkaluru, seyni getkaluru gi wa reneekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getkalurutepje. ⁴⁰ Gi rixanu *tsro potu tsru wenu gajeronanwaka rawanata Gonasu mapgogne, mapyechno*, waneko pixka nixanu Gita Yineru Wgenno. Mapgogne, mapyechno chiji gitokote nwanatanu. ⁴¹ Giklukanuwnalgognepa jejinni, Niniwe

gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyma. Wannani giklukanuwnakakanna nyi gimuweekakgogne-natachine. Gi rixanu wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa xani gewru Gonasu pnuterutu. ⁴² Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegnetesreta gajerni pogirewatachroni nyi gimuweekakgognenatachineyma. Tuklukanuwnakakanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu Salomo gimatkalewle. Ga wa getanru. Gewru Salomo pnuterutu.

Kamchi puchotlewatachri satoka

⁴³ “Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakamtinika, pnunnu yapanatarka, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa rukshiklu. ⁴⁴ Giyagni wane china, ‘Nsatokanutka nopji nuyakatyawaka.’ Wane rapokinitka rukshiklu malepjiru, saxritkaluru ga wa galpokotkaluru. ⁴⁵ Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchine wale pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gektutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute. Waneko pixka rixanna nyi gimuweekakgognenatachine muglene.”

Geso ginro ga wa repurune

⁴⁶ Gixolune yine runkaklewyeginatiniwa, runro ga wa repurune maleka tunwatachine, raluka giynumsaetluna. ⁴⁷ Satu wane chinru, “Gewna punro ga wa repurune, maleka tunwatachine. Raluka giynumsaetyina.”

⁴⁸ Rugitlu wane chinjeru. Wane chinru, “¿Katni wa nunro? ¿Katni wa nepurune?” ⁴⁹ Romyokyegitna yimaklene. Wane china, “Ga ga nyinwa nunro, ga wa nepurune. ⁵⁰ Gi rixanu girukokta kamrutlu tengogne Gajeru Nuru gishinikanru, walenwa nepuru, ga wa nepuro, ga wa nunro.”

13

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

¹ Walegogne panchi rushpakamtya Geso. Tsrú wenus-puwnaga tuplata. ² Rapatyegitluna gixolune yine. Kanawa ruptekatka. Wane tuplata. Ga wa pejnuruneko gixolune yine wanga gwa. ³ Gi gepikapirana runkakna yapkak-luya. Wane china, “Wane rixa. Wa kgitaklewakleru gitaklewtapanu. ⁴ Kopalajitini pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna koshichine. Niklokajitluna. ⁵ Pimriji sotlu gwiyawaka gapokajita mwiyawakanu potu kajpa. Wanek-lumka rupchekni. Mpixnuwakapotni chiji. ⁶ Ga wa rush-pakini tkachi jimanatkalu. Ma matskinu chinanu ruprig-anatka. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita. Tseruwna konkaka.

Kapotanatkalu. ⁸ Pimriji kiglewaka chiji gapokajita. Wane jiwatya. Rawa satu satpachaji, satu patsruijirmoleji, satu mapmoleji. ⁹ Kajnakopnalulu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

Kluneru chinanni yapkalkukaka

¹⁰ Runyegitluna yimaklene. Wane chinruna, “¿Klu chinanu yapkalku punkaklewyegityana?”

¹¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Gi rixanu wa gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru tokanchi tengogne pogirewatyawakapirana, seyini wanna gi wa geneeka. ¹² Wa waneyalutu wanepnute reneeka. Waneyamigjetu wane rixle konikona. ¹³ Giyagni yapkalku nunkaklewyegityana, retinmakna ma metinitipna, yijnakotinmakna ma yijnakotinitipna, ma mumata jeminitipna. ¹⁴ Wane rixa poyagkakikolupa wannaya Gisaiya tokanchi geneklewatchri ginkakle. Wane china:

Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanru.

Getini getinmaka, gi gimatanru.

¹⁵ Gi rixanu shikowgajkaakana nyi yine.

Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana.

Ga wa rushyaygaletna ma giygalna metinitipna;

gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna;

gi rajiyakna rumata jemyana; ma kashrijetikotupna,

nma mutuukakyanupna.

¹⁶ “Seyini giglenshinikanyegitkalurni giygale gi rixanu geta, ga wa gijnakopna gi rixanu gyijnakota. ¹⁷ Gi rixanu galikaka wane nchingi, wa tsru galuklu rixmakluna gixo tokanchi geneklewatachine ga wa poyagkakachine. Raluka getletmakluna wa gixa getanru. Gi retluna. Raluka yijnakletmakluna wa gixa yijnakotanru. Gi wa yijnakotluna.

Kgitaklewaklerupirana ginkakpokowakatka

¹⁸ “Giyagni gjemanru gixa kgitaklewakleru yapkalkepirana. ¹⁹ Girukokta yijnakotlu tokanchi pogirewatyawakapirana, ga wa gi rumata jemlu, runa mugletu. Kashichlu raji gitaakaluru. Walenwa gatnugapostsi gitaakaluru. ²⁰ Ga wa sotlu gwiyawaka gitaakaluru, walenwa yijnakotlu tokanchi. Waneklu rumuwlepotuko yoptotlu. ²¹ Seyini gi katskiri. Pshinitsonu gwachripa. Wa runini salewakchi ga wa kojwawakchi tokanchi chinanu, waneklu rutspekaaka. ²² Ga wa kona gwiyawaka gitaakaluru wale yijnakotlu tokanchi. Wa kojwakanshinikanrukaka tyegogneya, ga wa ponikowlu yokwire kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatka. ²³ Wa kiglewaka chiji gitaakaluru walenwa yijnakotlu. Rumatjemlu tokanchi. Jiwata: satu, satupachaji; satu, patsruijirmoleji; satu, mapmoleji.”

Geso yapkadle triko ga wa triko pixkalutu kshanapirana

²⁴ Satu yapkaklu runkakyana. Wane chinna, “Tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa, kiglejiru gitakachri rusanate. ²⁵ Seyni rumkakopshinna yine runa kamnixjeru. Rutkaplu triko pixkalutu kshana, triko ganikajite. Yatka. ²⁶ Giyagni wa gitaakaluru gipchekinitka, kaji rixinitka, waneklu koxa rupgujewna triko pixkalutu kshana.

²⁷ “Wayegrechine gapyegitlu kwangixleru. Wane chinruna, ‘Gitsrukaachi, ¿gi ge kiglejiru putaklu wa pusanate? Giyagni ¿ginaka ruyakata triko pixkalutu kshana?’

²⁸ “Wale wane chinna, ‘Satu jeji nkamnixjeru wane gixlu.’

“Ga wa wayegrechine wane chinruna, ‘Giyagni ¿gi ge paluklu wa woplipchetapyaplu?’

²⁹ “Wale wane china, ‘Gike. Wa goplipchetinri gma moplityakoxaplu triko. ³⁰ Getasha tseruwnaletanru gepiko, jirgakovlunpotunanuko. Jirgakovlunpatka, wane nchinanna wa jirgachinepa, “Muchinangapka goplitanru triko pixkalutu kshana. Gostuptajetanru yoxikokolpatka. Ga wa triko gapatjetanu. Rumretikowakapji gitakanru.” ’ ”

Yapkaklu mostasajipirana

³¹ Satu yapkaklu runkatnakna. Wane chinna, “Tengogne pogirewatyawaka mostasaji pixka rixa. Satu jeji ganiklo. Rusanate rutaklo. ³² Walenwa galikaka ptowruko kajiruji mtserujitu potu. Seyni wa tseruwninitka walenwa tsru potu kshana gitaakaluru pnute. Gagmuna pixka rixa. Giyagni teno yapachine koshichine gina. Waleplu shalewatna.”

Geso yapkadle gisekachripirana

³³ Satu yapkaklu runkatnakna:

“Tengogne pogirewatyawaka gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu. Gepmole masu yaglu trikopagi tyapjetlu, psoluko rusekinpotunanuko.”

Yapkaklukakaya runkaketinri Geso

³⁴ Pejnuruko tyekaka yapkakluya Geso ginkakna yine. Wa yapkaklu migje gike runkakna, ³⁵ wa poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri chinyawaka. Walenwa china: *Nyanumatanu yapkakluya.*

*Rekamrutkoklunuyakawa tye psolchijneko
yogimanatkalurkaka nunkakletanu.*

Geso ginkakpokowakatlu triko pixkalutu kshana yapkaklu

³⁶ Giyagni runगतकाना gixolune. Panchi yatka Geso. Yimaklene ginyegitlu. Wane chinruna, “Punkakpokowakatanwu wa sana gajeru triko pixkalutu kshana yapkaklupirana.”

³⁷ Rugita Geso. Wane china, “Wa kiglejiru gitakachri walekno Gita Yineru Wgenno. ³⁸ Sanni wa tye psolu chijiko. Ga wa kiglejirni wa pogirewatyawaka gajenni. Ga wa triko pixkalutu kshana walenwa muglene. ³⁹ Ga wa kamnixjeru walenwa tsru kamchi, triko pixkalutu kshana gitakachri. Wa jirgalni walenwa ralipregognepa. Ga wa jirgachinepa wannanwa Goyakalutowrerune.

⁴⁰ “Giyagni wa kshana triko pixkalutu wane rixa goplitkotanu. Yochpiikotanu. Wane rixanu ralipregognepatka: ⁴¹ Gita wa Yineru Wgenno nyokanatanna notowrene, pogirewatyawaka rapatinrina pejnuruko gitspetkalurkaka. Ginanshichkaluru kamrutachine koxa rapatanna. ⁴² Wanna xirnachri giknooko. Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu. ⁴³ Giyagni poyagkakachine gatajiwnanu, tkachi pixka, Rurna pogirewatyawakaya. Kajnakopnalu wa yijnakotinripa yijnakotanu.

Geso ginkakna ponikowlu yogimatkalurupirana

⁴⁴ “Tengogne pogirewatyawaka ponikowlu pixka rixa sana yogimatkaluru. Satu jeji rukshikinitkalu, yogimatatnaklu. Rumuwle chinanu rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitanru wale sana.

Kwenuro potu perlaji

⁴⁵ “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka kmarnewakleru pixka rixa, kigle katajiroji perlaji gijgachri. ⁴⁶ Rukshiklo sato kwenuro potu perlaji. Rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitatkalu.

Geso yapkake chalupirana

⁴⁷ “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka tsru chalu pixka rixa. Tsru wenu ruknokgatka. Rawlo pnunnu gixachro shima. ⁴⁸ Wa katsepo rixinitka chalu, wanga kospatyatkalona. Tuplatna. Tsomitatkalona kiglero. Kojita rutakna. Ga wa gektuto shima maleka ruknokatkalona. ⁴⁹ Wane rixanu ralipregognepa. Rushpakamtanna Goyakalutowrerune. Konanna muglene poyagkakachinetskalaya. ⁵⁰ Towrechine xirnachri giknokanunna. Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.”

Geso yapkake ponikolewlu gerotkaka ga wa kapokotkakapirana

⁵¹ Wane chinna Geso, “¿Gi ge gimata jemlu wa tye pejnurkakakopirana?”

Rugitluna, “Gigi.”

⁵² Wale wane chinna, “Giyagni pejnuruko yonchikagapri ginkaakaluru tengogne pogirewatyawakaya, satu jeji pixka

rixa kapjiru. Ponikolewle koshpakyalu gerotkaka ga wa kapokotkaka.”

Nasare myoptotikotu Geso

⁵³ Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu tyekaka yapkaku, wane yiyatka. ⁵⁴ Gichijne yatka. Wanna ginkaklewawaklepji runkakjetyana. Wane rixa. Wanna giglajita. Wane chinna, “¿Ginaka rawyalu tye gimatkalewlu ga wa tye giyaklukaka? ⁵⁵ ¿Gi ge kyosokokleru wgenekni wa Tye? ¿Gi ge Mariya chinkalurokni wa runro? ¿Ga wa repurune Santiyako ga wa Gosi, ga wa Simo, ga wa Gota chinkalune? ⁵⁶ ¿Gi ge pejnuroneko repurone wixa yegi? ¿Giyagni ginaka pguta rukshikyalu pejnuruko tyekaka gimatkalewlu ga wa ruyaklewlle?” ⁵⁷ Wale pupjetyana.

Seyni Geso wane china, “Maleshlu tokanchi geneklewatachri Goyakalunni mkagwakpiratkotu ga wa gichijnepjeya, gipjiya.”

⁵⁸ Gi wa gixo giyaklu kamruta waneya ma malixlena chinanna.

14

Gwa katlewakleru gipnale

¹ Walegognekaka Girore pasreta girukotlewatyachri yijnakpogiwletlu Geso. ² Wane chinna wayegrene, “Walenwa Gwa Katlewakleru. Gipnachinetskala yotunomtyatka. Giyagni kgiyaklewaklerni.”

³⁻⁵ Gi rixanu Gwa giykotlu Girore. Wane chinru, “Ginanchichikalurni pepuru gnunro pwayegitinripa.”

Wale chinanu raluka giylaletmaklu. Seyni yine pika wale, gi rixanu tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna. Giyagni Girore kashichjixatkalu Gwa. Rostujixlu. Yoshmakjetikowaka rutakjixatkalu Giroryana, Wilipi repuru gnunro, chinanu.

⁶ Meyiwlu kamrutka Girore poyagkakle walapute chinanu. Wanna ganikajite tansatya Giroryana nshicho. ⁷ Tmeyitlu Girore. Giyagni rupiratyalu Wale kawchinanu renekyaplo klunerukokta tagjityaplu. ⁸ Wa wala jigetkaluro tunroya. Wane china, “Penekanno gewiya satu kotajipi Gwa Katlewaklerujiwu.” ⁹ Giyagni wa pogirchi wamonuwata. Wa Wale kawchinanu chinre ga wa waleyima gwanatachine nikawakakwale renekjixatkalu. ¹⁰ Yokanrewatatka. Rustaknoojixatkalu Gwa yoshmakjetikowakaya. ¹¹ Kotajipi ranikjiwutikatka. Makloji geneekatka. Tunro yegi taniklu.

¹² Rapokna Gwani yimaklene. Ranikmanetatkaluna. Kapnatatkaluna. Runkakpatkaluna Geso.

Pamyo waragkane geneka nikletka

¹³ Geso yijnakpiranyegitanatkalu, wane kanawa yiyatka. Yineru mwiyawakanu yatkana wanna mkoje. Wa gixolune jeminitka, pokchikaka ruyakatyatkana. Romkagitluna. Chiji yapamtna. ¹⁴ Ruptekinitka Geso, retna gixolune yine. Retwamonutna. Rutuukakna yayixachine.

¹⁵ Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru mwiyawakanu. Wa kayitkani. Giyagni pyokanatanna gixolune pokchikaka yinripna, ragjityapluna nikanrupna.”

¹⁶ Geso wane chinna, “Gi wa magatyana wane yinripna. Genekanna nikanrupna.”

¹⁷ Wane chinruna, “Maleshaywu gewi, seyni pamyo jimapropje ga wa gepi shima.”

¹⁸ Wale wane china, “Ganikyegitanno gewi.”

¹⁹ Peklomta gogo tuplajixatkana gixolune yine. Rawlu pamyo jimapro ga wa gepi shima. Teno yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknajrotlu. Renekna yimaklene. Ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine. ²⁰ Pejnuruneko nikatka. Jinanutkana. Koschekatkakaluna gixetachri psojkaka, pamole gepi kojita katsepo. ²¹ Wa nikachine pamyo waragka jejine. Gi wa kyagna suxone. Gi wa mturuneko.

Tsru wenumta yapamta Geso

²² Waneklu kanawa ratskojixatkana yimaklene, wakanu kosekinripatkana, rungakopshinna yine. ²³ Rali gingaletinitkana gixolune yine, magka kanika Walepje, ragjigognetinripa. Kayi rixinitka wane rawanatatka Walepje. ²⁴ Ganikajgatkalo kanawa. Rutwatjekakanro gishpurga, gi rixanu kannipgyalu satkakanro.

²⁵ Rumrereekastsitkani, Geso yayegitatkana. Tsru wenumta yapananumta. ²⁶ Yimaklene getinri tsru wenumta yapananumtini, kojwakanshinkanutna. Wane chinna, “iPagixanutkani!” Piklena saplewatna.

²⁷ Waneklu ruynumatatkana Geso. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi. Gitni. Gi wa mpikanu.”

Gonumta yapamta Petro

²⁸ Giyagni Petro gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, Pixa pixinipa ptomganno Pixa yegi nyinripa. Gonumta nyapanatanu.”

²⁹ Wale wane china, “Punanu.”

Kanawa ruptekamtya Petro. Gonumta yapamta, Geso yegi yinripa. ³⁰ Retinitkalu gichkonnipgyalu, pikana. Yinuwaka gimxiklemtanatika. Saplewatana. Wane china, “Gitsrukaachi, pognetkakanno.”

³¹ Waneklu Geso gomyokyegitlu. Kashichlu. Wane chinru, “Psotsotaji galixachriyi. ¿Klu chinanu maponshinikanukletyi?”

³² Kanawa ruptekinitkana, rutukannipgyamtatka. ³³ Giyagni kanawa gwanatachine yoptsojityegitluna. Wane chinna, “Galikakpotunanni Pixni wa Goyakalu Wgenyi.”

Genesare gajene yayixachine rutuukaka Geso

³⁴ Koprugatinitkana, Genesarechijne rapokna. ³⁵ Yine gimatatkalu wane gajene. Yokanrewatna psolusretako walesreta. Yayixachine pejnuruneko ranikyegitluna. ³⁶ Ragjitluna gimkaluptostsipje kamrukinripna. Pejnuruneko kamrukjene wanna gitskalgatka.

15

Wa merkamyonkane nikachine

¹ Giyagni Gwariseyone, yonchikgapine Gerosale giyakatyachine gapyegitlu Geso. Wane chinruna, ² “¿Klu chinanu pyimaklene giknoklu gitsrukaachinni giykole? Gi rixanu gi rerkamyotna wa jimapro nikinna.”

³ Wale gigitna. Wane chinna, “¿Klu chinanu koxa gixa giknoklu Goyakalu yokanatanru giykole chinanu? ⁴ Gi rixanu Goyakalu wane china, ‘Pkagwakpiratanru puru, punro’ ga wa ‘Girukta kamakpirjetlu ruru, runro walepni gipnana.’ ⁵ Ga wa gixa wane china, ‘Girukokta wane chinru ruru ga wa runro, “Nenekashle gixanupmaka Goyakalu nenekashatanutka, wa nenekashle gixa gipxakikolupmaka.”

⁶ Wane gixachri gi kagwakpiratanutkalu ruru, runro.’ Wane gixa giknoklejetlu Goyakalu yokanatanru gixa giykole chinanu. ⁷ Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle reneklewata Gisayiya gixapirana. Wane china:

⁸ Nyi yine gispuyina kagwakpiratnona seyini rajiyina wajra yanna Gitaya.

⁹ Magijeru yonogleyegitnona.

Runkakletluna yokanrekakna yine wa Goyakalu tokanu pixkalutu.”

Geso ginkakna wa yineru gaji gajeru puchotlewatachrikaka

¹⁰ Tomgana gixolune yine. Wane chinna, “Gyijnakotanu. Gimata jemanu. ¹¹ Gi wa ginama jiglokyachri puchotlu wa yineru. Seyni wa ginama gishpakyachri, walenwa puchotlu yineru.”

¹² Giyagni yimaklene yayegitlu. Wane chinruna, “¿Gi ge pumata wa Gwariseyone yijnakotinri wa tye tokanchi jigekanuwatna?”

13 Seyni rugitna. Wane chinna, “Pejnuruko gitaakaluru ma mutakanutu Nuru tengogne Gajeru goplitkalurupni. 14 Getashatanna. Maygalenkakluko koseekakachinni. Wa maygaletu kosekinmaklu maygaletu kapna rumujruukakanna.”

15 Petro gigita. Wane china, “Punkakpokowakanwu tye yapkaku.”

16 Geso wane china, “¿Wane koxa gixge gixa mumat-jemkangi? 17 ¿Gi ge gimata jema wa pejnuruko ginama jiglokyachri, ginanwaka ya? Rushpaka gichkajetyawaka. 18 Seyni wa ginama gishpakyachri raji ruyakatya. Walenwa puchotlu yineru. 19 Gi rixanu yineru gaji rushpakya mugletu shinikanchi, giylalewlu, gimopatlewlu, gapoklewlu, chowguchkaka, gixasha gipgujtalewlu, mupashiregnuchi. 20 Tyekakni wa puchotlu wa yineru. Ga wa meromyogkatu nikini gi wa puchotlu yineru.”

Kanani gajero galixlewl

21 Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitosreta yatka. 22 Wanero sato suxo Kanani gajero, walesreta giyaktyachro. Tsaplewjeta. Wane china, “¿Gitsrukaachi, Tawiklopisha, pet-wamonutanunno! Nshichni kamchichachropotuna.”

23 Seyni gi satu tokanchi rugityalo. Wa yimaklene yayegitlu. Ragjiltuna. Wane chinruna, “Pyokanatanro, gi rixanu tsaplewjegajixigiyakatwu.”

24 Wale gigita. Wane china, “Gi wa nyokanatka, seyni wa gowegane chinanupje gangachine Gisrayiliklopishane.”

25 Giyagni tapoka. Tyoptsojityegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, pupxakanunno.”

26 Rugita Wale. Wane china, “Gi kigleru wa kashichikolupa yine wgenene nikanru, kewe wgenene ruknokyegitkomka.”

27 Wala wane china, “Gigi, Gitsrukaachi. Seyni wa kewene niklu rutsrukatna nikawakakwale gijrukyachripopeji.”

28 Giyagni Geso gigita. Wane chinro, “¿SUXO, tsruni palixle! Wane pixikolupa palukyawaka.”

Wanekluyakawa tutukawgenetatka.

Gixolune gituukaakalune

29 Wane yiyatka Geso. Kalile Wennespuwnaga yapa. Magka kanika. Wane tuplata. 30 Rapyegitluna gixolune yine. Wannaymana myankane, maygalene, myanumatkane, mastsine, ga wa pimrine gixo. Gesojixistsi rutaakana. Wale gituukakna. 31 Wane rixini ruglajitna gixolune yine, reta yanumletkana myanumatkane, ga wa mastsine kigletka, myankane yanatka, ga wa maygalene getatka. Rumalwutluna Gisrayiline Goyakalute.

Gepkoxamkoje waragkane geneka nikletka

³² Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, “Netwamonutna gixolune yine, gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna. Gi naluka yokanretna mniikane ma mujxipakgapotinitipna.”

³³ Yimaklene wane chinru, “¿Ginaka gawinri wixa wane pejnu niikaluru yineru mwiyawakanuya, wunanutyapna wane pejnu gixolune yine?”

³⁴ Geso wene china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi?”

Wanna wane china, “Payokgipre ga wa psotsotaji kopaji.”

³⁵ Towutna wa gixolune yine tuplatinripna chiji. ³⁶ Kashichatkalu payokgipre jimapro ga wa shima. Poyagnutlu. Jiknajrotlu. Renekna yimaklene, ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine. ³⁷ Pejnuruneko nikatka. Jinanutkana. Ga wa gixetachripsojkaka koshchekna payokgipre kojita katsepo. ³⁸ Wane nikyachine gepkoxamkoje waragka jejine. Gi wa kyagna suxone, gi wa mturuneko. ³⁹ Rungatkana gixolune yine. Kanawa ruptekatka. Maktalasreta yatka.

16*Klu chinanu getkalurkaka*

¹ Gwariseyone gapyegitlu ga wa Sariseyone rumlukanutyapluna. Ragjitluna rekakgityapna getkaluru tengogne gajeru chinanu.

² Seyni Wale gigitna. Wane chinna, “Wa kayi rixinitka, wane nchina gixa, ‘Kiglegogneru gi rixanu gasergogneru.’ ³ Ga wa goyechnokawa, ‘Xawakni ginapni,’ nchina, ‘gi rixanu gasergogneru ga wa kwamongognetaa rixa.’ Sanowashatachingi. Gimata getgogneretlu tengogne ga wa ¿gi ge gimkata gimata getletlu gipapko gimaxiklechi? ⁴ Gimuweekakgognerenatachine muglengi, kgi-mopatakleruneko gagjitlu getkaluru, seyni getkaluru gi wa rekakgitkona seyni Gonasu tokanchi geneklewatchri getikalurutepje.”

Ruknokamtna. Yatka Geso.

Gisekachri Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu

⁵ Wakanu rapokinitkana yimaklene. Ramtaka ganikletluna jimapro. ⁶ Geso wane chinna, “Xako ggirukotinwa wa gisekachriya Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu.”

⁷ Wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, “Gi rixanu gi waniklu jimapro.”

⁸ Geso gimata. Wane china, “¿Klu chinanu gixnanuko gishinikanuwata wa jimapro gma manikiniti chinanu? Psot-sotaaji galixachingi. ⁹ ¿Gi ge gimata jemawa? ¿Gi ge gishini-ikoxlu wa pamyo jimapro wa pamyo waragkane chinanu, ga wa gi pejnu kojita gkoschekyalu? ¹⁰ ¿Gi ge gishiniikoxlu wa payokgipre jimpro wa gepkoxamkoje waragkane chinanu, ga wa gi pejnu kojita gkoschekyalu? ¹¹ ¿Gi gixge gi gimata jema gi wa jimapropiranni wane nchinyagi? Gimretinwa gisekachriya Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu.” ¹² Giyagni rumata jemluna gi wane chinna wa gisekachriya jimapro chinanu rumretinwana, seyni wa Gwariseyone ginkaklewleya ga wa Sariseyonenu.

Petro gipgujtale

¹³ Susari Wiliponusreta yinitka, Geso gepomgana yimaklene. Wane chinna, “Wa yine ¿katu wane chinna wa Gita Yineru Wgenno nixinri?”

¹⁴ Wanna wane china, “Pimrine wane china, ‘Gwa Katle-wakleru.’ Ga wa pimrine, ‘Giliya.’ Ga wa pimrine, ‘Geremiya.’ Waka satu tokanchi geneklewatachri kagwakyayina.”

¹⁵ Wale wane china, “Ga wa gixa, ¿katu wane chinno?”

¹⁶ Rugita Simo Petro. Wane china, “Pixni Kristoyi. Goyakalu giwekachri Wgenyi.”

¹⁷ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Giglenshinikanyegitkaluryi Simo, Gonasu wgenyi, gi rixanu gi wa kamaneru, gi wa kagragalu gekakgityi, seyni wa Nuru tengogne Gajeru gekakgityi. ¹⁸ Seyni Gita koxa wane nchinyi, pixni Petroyi, ga wa tye tsru sotlu gogotemta nkamrutanru gapatjetikowaka Gitanu. Gi wa gipnachine gishyatikowaakaako gichkolu gapatjetachine pixka. ¹⁹ Pixa nenekanru kotpukapi tengogne pogirewatyawaka chinanu. Klunerukokta pixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko. Klunerukokta pkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.” ²⁰ Giyagni rujretna yimaklene gikena ma munkakinitipna wa Kristo rixinri.

Rupnale runkakagnaputa Geso

²¹ Wanekluyakawa Geso Kristo yinuwaka gekakgiretna yimaklene, rumkata Gerosale yaletinripa. Wane gixo salewninripa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; ruylatikalupa ga wa mapgogne rixinri yotunkakikalupa.

²² Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, kigle gwalepyi. Gike pixiniko wane pixanu.”

²³ Giyagni Wale giprotakyegitlu. Wane chinru Petro, “Najxigi pyanutka, Satanasyo. Nutspekakjermakyi. Gi

pushiniklu wa Goyakalupirana, seyni wa yinepirana galikaka.”

Geso Gomkagitachri gimkata kamruretannerupa

²⁴ Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Katukokta galuka gwa gajxigletno raalixinwa walenanuko. Rawanro koroshishkitate. Romkagitanno. ²⁵ Gi rixanu girukokta galuka gishatkapletlu ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshikanru ruwekinri. ²⁶ Gi rixanu çklu gaprini wa yineru psolu chijikmaka wane rixletanu, seyni ruwekinri ramginina? Ga wa çklu rupekotanru yineru ruwekinripa? ²⁷ Gi rixanu nunanu Gita wa Yineru Wgenno Nuru goyaknuyma, notowreruneyma. Waneklu satkaka rixpoko kamruretyawaka napnutinitkalu. ²⁸ Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi getumganru gipnaluma metkanuwalunachi Gita Yineru Wgenno ginachripatkanonpgirewatyawakaya.”

17

Geso satuko kogetkogatka

¹ Patsrujirgogne giknoginitka, Geso ganikna Petro ga wa Santiyako, ga wa repuru Gwa. Satu magka tenolu ranikna wannapje. ² Wane wanna getanu satuko kogetkogatka. Yochiigojita tkachi pixka. Ga wa gimkalu klatpotlu pokamlalu pixka. ³ Moysisi ga wa Giliya gipgujewnayegitna ruynumsanatjene.

⁴ Rugita Petro. Wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri. Palukiniplu, wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, ga wa Giliyanupa satu.”

⁵ Wa yanumsanatiniwa, satu kyachgapererumko katajiru chikletyegitna. Waneylu satu tokanchi kyachgapererumkoya wane chinachri, “Tyenwa Noturu nushinikanru potu. Wale gigletanshinikanutno. Wale gyijnakotanu.”

⁶ Yijnakotinitikaluna yimaklene tye tokanchi, chiji rapokgojitna. Pikpotutna. ⁷ Geso yayegitna. Kamrukna. Wane chinna, “Gyotunotanutka. Gi wa mpikanu.”

⁸ Tunogitinitkana, gike retatkana. Gesopjetkani.

Giliya gapoklepa

⁹ Wa magka yopikinitkana, rujretna Geso. Wane china, “Gi satuna ginkakanu wa getanruya nma yotunotkanuwa Gita Yineru Wgenno gipnachinetskalaya.”

¹⁰ Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “çGi chinkoxna wa yonchikgapine wa Giliya gingapkatanu?”

11 Rugita Geso. Wane chinna, “Giliya galikakni run-gapkatanu rugletyaplu ptowruko. 12 Seyni wane nchingi, Giliya ginpatka. Gi rumatluna. Seyni wane rixluna klunerukokta ralukyawakna. Waneko pixka rixannona Gita Yineru Wgenno. Wannaya nsalewnanu.”

13 Wa yimaklene gimata jematkalu wa Gwa Katlewak-lerupirana runkakletinri.

Geso gituukaklu mturu popukaleru

14 Wa gixolune yegi rapokinitkana, runa satu jeji. Yoptso-jityegitlu. 15 Wane china, “Gitsrukaachi, petwamonutanru noturni. Gi rixanu popukalerunni. Yayixachrinni. Gixo kata xirnachri yana. Gixo kata gonu yana. 16 Pyimaklenyegimka nanikniri. Gi rumkata gituukakletanruna.”

17 Rugita Geso. Wane china, “iYa nyi gimuweekakgogne-natachine malixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotangi? Ganikyegitanno.” 18 Geso chigetjetlu kamchi. Rushpakamtatka kamchi waleya. Ga wa mturu gitukatka wanekluyakawa.

19 Giyagni yimaklene gapyegitlu Geso. Wannapje rixinrina, wane chinruna, “¿Klu chinanu wixa gi gimkata giknokletlu maleka?”

20 Geso wane chinna, “Gi rixanu psotsotaji galixa. Gi rixanu galikaka wane nchingi, waneygi gixkamka galixle mostasajipso pixka, wane nchinanru tye magka, ‘Wane push-pakinitka. Pnu pyanutka.’ Ga wa pnunka yanu. Gike-napmakni gma mumkatanutupmaka. 21 Wa tye pixkalutu gi gishpaka seyini gagjigognerupjeya ga wa gogajirewlupjeya.”

Geso ginkakletatnaklu rupnalepapirana

22 Kalile rapatanatina, Geso wane chinna, “Samyookalurupno Gita wa Yineru Wgenno, yine kashichyapno. 23 Ruylatannona. Mapgogne rixinri nyotunkaako.” Wanna wamonuwnapotutanna.

Girukotlewatachine gijgawenutikolu geneeka

24 Kapernawo rapokatkana. Girukotlewatachine gijgawenyegitachine ginyegitlu Petro. Wane chinruna, “¿Gyimakjeru gi ge wenutanru wa girukotlewatachine gijgawenre?”

25 Petro wane china, “Gigi.”

Jiglokapjimtini, Geso gapka yanumata. Wane china, “¿Gi pixka getle pixlu Simo? Tyechijne pogirene, ¿katu yoptotalona sroschi marnewlu girukotikolu chinanu, ga wa satkaka yineru chinanu? ¿Gimolenyegiyna waka pnu gajenyegiya?”

²⁶ Petro wane china, “Pnu gajeneyegiya.”

Geso wane chinru, “Giyagni gimolene gishpaka. ²⁷ Seyni wma jigekyapna, tsru wenu pyanu. Pkowchontapanu. Wa muchinanu gapka pkosetanropa, wala shima pkoschekanu. Pkomchaknamatanro. Pukshikanro sroschiproji. Wala pwanu. Penekanna Gita chinanu ga wa pixa chinanu.”

18

¿Girni wa tsru potu?

¹ Waneklu yimaklene gapyetitlu Geso. Wane chinna, “Giyagni ¿girni wa tsru potu wa tengogne pogirewatyawakaya?”

² Tomgalu satu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. ³ Wane china, “Galikaka wane nchingi, gma kashrijetkoklunupa, mturune pixka gma mixkanupa, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka. ⁴ Giyagni girukokta mturu rixnawa tye mturu pixka, walepni wa tsrupotupa tengogne pogirewatyawakaya. ⁵ Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu Gita giwakaya, Gita yoptota.

Geso ginkakna mturune gitspeekakikolupirana

⁶ “Girukokta gitspekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita, kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa.

Wa pumyo ga wa pujixi gitspeekakinipyi

⁷ “¿Gi waneni tye psolchijne gajeneko gitspekaklu chinanu! Gi rixanu galikakni wanepu gitspekaklu, seyini ¿Gi waneni wale jeji wale chinanu runa gitspeeru! ⁸ Giyagni wa pumyo ga wa pujixi gitspeekakinipyi pustakanru. Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi mastsi ga wa yokmatachriyi puwekinri pjiglokinriya wanepnute gepimyo pixini ga wa gepjixi pixini, puknookona xirnachri yegi gike rixini mnikawnakatu. ⁹ Wa puygale gitspeekakinipyi pkoshpakanru. Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi wa puwekinri pjiglokinriya paygalepjeya wanepnute gepiygale pixini puknookona Gigena xirnachri.

Geso yapkake gowega gamganatachropirana

¹⁰ “Xako gi geyikanru satu nyi mturune, gi rixanu wane nchingi Goyakalutowrerune tengogne gajene wanna chinanu psolgogneko retgojitluna Nuru tengogne Gajeru. ¹¹ Gi rixanu nuna Gita Yineru Wgenno nognetkakapyaplu gamganatachri.

¹² “¿Gi pixka getle gixlu gixa? Waneyapmkalu satu yineru satu pacha gowegane ga wa tamganmaka sato gowega, ¿gi ge magka ruknokamtina wa mturujmole mturuji gowegane, ga wa rujgaplo wa gamgachro? ¹³ Wa rukshikinro, galikaka

wane nchingi rumuwpotuta wala chinanu, wa mturujmole mturuji mamgakane pnute. ¹⁴ Wane rixa. Giru tengogne Gajeru gi raluklu wa satu nyi mturune gamginri.

Molchi mukochirewatachri

¹⁵ “Giyagni wa pumole mukochirewyegitinyi, pyayegitanru. Pekakgi giklukanuwnayegletanru gixapje gixini, pixa ga wa wale. Wa yijnakotinipyi, pukshikmoletatka. ¹⁶ Ma yijnakotkamkayi satumka ga wa gepimka panikanu pixayma, wa gepi getachine ga wa mapa pejnuruko tokanchi poyegitko. ¹⁷ Wa ma yijnakotkanupna wanna, punkakanna gapatjetachine. Ga wa gapatjetachine gi yijnakotanu waneklu mjemkatu pixka ga wa gijgawenutachri pixka pixa getletanru.

¹⁸ “Klunerukokta gixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko. Klunerukokta gkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.

¹⁹ “Galikakni wane nchinatnakgi, wa gepi gixa wanerutu nchinanshikanutini tyechijneya, klunerukoktapirana gagjitini, Nuru tengogne Gajeru wane gixingi. ²⁰ Gi rixanu ginakaktana gepi, mapa ngiwaka chinanu gapatachine, wanna ganikajitkoxno Gita.”

Gkaspukini payokgipremole kata payokgipre kata

²¹ Giyagni Petro yayegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿gi pejnu kata mukochirewyegitanno nomole, ga wa gita kaspukinri? ¿Payokgipre katpotunanrege nkaspukinri?”

²² Geso wane chinru, “Gi wane nchiniyi wa payokgipre katpotunanuko, seyni payokgipremole payokgipre.

Gepi riwishkatachine

²³ “Giyagni tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa, pogirchi. Raluka giglepokletlu wayegreneya riwishkatna.

²⁴ Yinuwaka giglepokletlu riwishkatna. Wale yegi raniika satu riwishkatachri. Gixo potu waragkaproji riwishkatachri.

²⁵ Maleshaylu wenutyaplu. Giyagni gitsrukaachi yokanatlu rushagkikolupa wale, ga wa ganunro, ga wa wugenene, ga wa pejnuruko wane rixle, wenutikolupa.

²⁶ “Giyagni yoptsojityegitlu wayegrechri. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, ma pognanutupyi gitaya. Nwenutanyi pejnuruko.’ ²⁷ Giyagni gitsrukaachi getwamonutlu wayegrechri. Rushotatkalu. Kaspukyegitalkalu riwishkatyalu.

²⁸ “Yatka wale wayegrechri. Rukshiklu satu waleyima wayegrechri, wale riwishkatjeru, satu pachaproji riwishkatachri. Kashiplajitanru. Kachinekanru. Wane chinru, ‘Pwenutanutkano wa priwishkatyano.’

²⁹ “Giyagni wa rixje wayegrechri gijixistsi yoptsojityegitlu. Ragjitlu. Wane chinru, ‘Ma pognanutupygi gitaya. Nwenu-tanyi pejnuruko.’

³⁰ “Maka wale gi galuklu. Seyni wane ya. Yoshmakikowaka rutaklu wenutinpotunanuklu riwishkatyalu. ³¹ Giyagni ret-inrina rixje wayegrechine, wamonuwnapotutna. Runkakapluna rutsrukata pejnuruko wane gixkaluruya.

³² “Giyagni repuklu rutsrukate. Wane chinru, ‘Mugletu wayegrechriyi. Pejnuruko wa tye priwishkate nkaspukeye-gityi gi rixanu pagjitno. ³³ ¿Gi ge pumkatkoxlu pixa pet-wamonutyalu pixje wayegrechri, wa gita pixka wane nixa getwamonretyi pixa?’

³⁴ “Rutsrukate gimtuwnayegitlu. Saletlewatachine yegi samyoklu wenutinpotunanuklu pejnuruko riwishkanatanru.

³⁵ “Waneko pixka rixangi gixa Nuru tengogne Gajeru, gma kaspukiniplu satkaka gixa gajiya gimole mukochirewyegit-ingi.”

19

Gorta wakanute potu romkagitluna Geso wa gixolune

¹ Wane rixa, rali ginkakletinitka Geso tye tokanchikaka, Kalile yiyatka. Gotesreta, Gorta wakanute yatka.

² Romkagitluna gixolune yine. Wane rutuukakayana.

Geso ginkaklewe giknokagnunrowlupiranaya

³ Rapyegitluna Gwariseyone. Rumlukanutanruna. Wane chinruna, “¿Munanshichkotlege wa yineru ruknokagnunrotini kluneru chinanukokta?”

⁴ Wale gigita. Wane china, “¿Gi ge getyongatlu wa kgiyak-lewakleru, yinuwayakpotunanuko jeji, *suxo kamrutna?*”

⁵ Wane china, ‘*Giyagni jeji rutspalitinitkana ruru ga wa runro. Rupxaletanrotkani ganunro. Wa gepinanna pamanepje rix-anutkana.*’ ⁶ Giyagni gi gepitkana, seyni pamanepjetkana. Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa wa yineru.”

⁷ Wane chinruna, “¿Gi rixkoxge Moysisi yokanre-wata *kiruka geneekaluropa ma ganunrotyanpatkalo, ruknokoyaplo?*”

⁸ Wane chinna, “Wa nshiknu gaji chinanu Moysisi gichichgi giknokagnunrotinripa. Seyni wa yinuwakyawakpotunanuko gi wane rixa. ⁹ Gita wane china, girukokta giknokagnunrota gapoklewlumigjeya, sato ganunrotinitnaka, rumopatlewataatka. Girukokta ggunrotlo giknookaluro rumopatlewataatka.”

10 Wane chinruna yimaklene, “Wane rixini jeji ganunro chinanu, gi wa kigleylu ganunrowatinri.”

11 Giyagni Wale wane chinna, “Gi wa pejnuruneko gimkata yoptoletlu tye tokanchi, seyni wannapje wa geneekalunepje.

12 Gi rixanu wanena mumkata gnumrowletkane runronanwakna rushpakinyakawna. Wanena mumkata gnumrowletkane wa yine wane gixkakanune. Wanena mganunrowashatkane tengogne pogirewatyawaka chinanu. Gimkata yoptoletachri yoptotanru.”

Geso giglenshinikanyegitna mturune

13 Giyagni Geso yegi raniikana mturune rutakamyogogotyapna, ga wa ragjigognetinripa. Ga wa yimaklene chigetjetna.

14 Ga wa Geso wane china, “Getashatanna mturune runyegitannona. Gi gimaletanna. Wa wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka.” 15 Rutakamyogogotna. Wane yiyatka.

Wa makluji ponikolu

16 Wane rixa. Satu ginyegitlu. Wane chinru, “Yimakle-watachri kigleru, ¿klu kigleru nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

17 Wane chinru, “¿Klu chinanu pepomgano kiglerupirana? Gi satuna waneru kigleru; satupjeru: Goyakalu. Wa paluka jiglokletinri giweklu, pkamrutanru yokanrukaka.”

18 Wane chinru, “¿Girni?”

Geso wane chinru, “*Gi puylalewatanu. Gi pumopatle-watanu. Gi pchowguwatanu. Gi maleshawaka pupgujtale-washatanu.* 19 *Pkagwakpiratanru puru, punro. Pushinikanru pumole pixananuko pixka.*”

20 Wane chinru makluji, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutinyakawa. ¿Kluneru wanepnute nmagatya?”

21 Wane chinru Geso, “Palukiniplu wa mmagatikatu pixinripa, pyanu. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikowle tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno.”

22 Wale tokanchi yijnakotinitka, ralimta wamonuwatachri, wa waneyanru gixo wane rixle.

Kyowiklu ponikolewlu

23 Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Galikaka wane nchingi, wa ponikolu kyaprepotlu tengogne pogirewatyawaka rapokinripa. 24 Wane nchinatnaki, myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa, wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁵ Wa yimaklene yijnakotinri, ruglajpotutna. Wane chinruna, “Giyagni ¿katni gimkata gognetkaakota?”

²⁶ Yopukgatna Geso. Wane chinna, “Wa yineya mumkatkotni wa tye, seyini Goyakalu pejnuruko gimkata.”

²⁷ Giyagni rugita Petro. Wane chinru, “Wixa giknokamtatkalu pejnuruko. Womkagitatkayi. Giyagni ¿klu waneyapwu?”

²⁸ Geso wane chinna, “Galikaka wane nchina, wa ptowruko gerotewatinipa, wa noyaknu ntuplapijere ntuplatini Gita Yineru Wgenno, waneklu gixa koxa wa nomkagitjengi pamole gepi tuplapije, pguru tuplapijerkaka, ntuplatanu. Pamole gepinerune Gisrayiline gitakyagokanu gixa. ²⁹ Pejnuruneko girukokta giknokamtatkalu panchi, yegwakane ga wa repurune, ga wa ruru, ga wa runro, ga wa ganunro, ga wa wugenene, ga wa gichijne Gita giwaka chinanu, yoptotanru satu pacha kata pnute. Wanepnute yoptotanru ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ³⁰ Seyni gixo muchichachine gapkatpotutanu. Gapkatpotutachine wannapni wa muchichachinepa.

20

Sana gowasha kamrurewatyachine

¹ “Gi rixanu wa tengogne pogirewatyawaka satu yineru pixka rixa, kwangixleru. Goyechnokawpotuko yayegitna rusanate rowashate kamrurewatachinepa, kamrurewjixyapna. ² Rupiratyana wale ga wa kamrurewatachineyama pamoleprojiipni pagogne. Yokanatatkana rusanate rowashate.

³ “Tenotkalu tkachi yatnaka. Retna pimrine giputu tunwanatachine, wa mkamrurewatkanne. ⁴ Wale wane chinna, ‘Gajewa. Gixa koxa nusanate gyanu. Nenekangi poyagotyawaka.’

⁵ “Giyagni wanna wane ya. Tumananu kwanjixleru rumepe yaletatnaka. Ga wa kayinwaka koxa yatnaka. Waneko pixka rixatnaka. ⁶ Rumxiikastsi tkachi yatnaka. Rukshikna pimrine tunwanatachine, mkamrurewatkanne. Wane chinna, ‘¿Klu chinanu gewi psolgogneko ntunwashgog-nenata?’

⁷ “Wane chinruna, ‘Gi rixanu gi satuna kamrurewjixwu.’

“Wane chinna, ‘Gajewa gixa koxa. Nusanate gyanu.’

⁸ “Wa kayi rixinitka kgisanateru wane chinru girukotlewjixanru, ‘Ptomganna kamrurewatachine. Pwenutanatkana kamrurna wenru. Gapkatatachine pyinuwaka wenutletanu, ga wa muchichachinpotunanuko.’

⁹ “Rapokna wa rumxiikastsitka tkachi yinuwaka kamruretachine. Pamoleproji satkaka yoptota. ¹⁰ Rapookoxna

muchi kamrurewletachine. Kagwaka yoptoretluna wanna pnute. Ga wa wanna koxa satkaka pamoleproji yoptota. ¹¹Rawatkalona. Kegemgayegitluna wa kgisanateru. ¹²Wane chinna, ‘Wa nyi gapkatatachine pshinitsonu kamrurew-tapna. Ga wa wixako pixka pixna, wa gakota salewnalgog-nenatachinwu ga wa gemeru.’

¹³“Wa wale gigita. Wane chinru satu wannate, ‘Nomole, gi wa mpoyagkaakotu nixyi. ¿Gi ge pupiratyano pamoleproji chinanu? ¹⁴Ga ga pixanu pwanutka. Pyanutka. Naluka genekletkoxlu wa tye gapkatatachri pixako pixka. ¹⁵¿Gi ge munanshichkotni wa nkamrutanru wa nalukyawaka gita wa gitanuya? ¿Waka ksotanuygalegolyi gi rixanu kiglerno gita?’

¹⁶“Wane rixanna muchichachine. Wannapni gapkatatachinpatka. Ga wa gapkatatachine, wannapni wa muchichachinpatka. Gi rixanu gixolunni wa tomgakalune, ga wa gi gixpotna wa tsomitkalune.”

Geso ginkakletlu rupnalepapirana

¹⁷Gerosale kanikinpatka Geso, pamole gepi yimaklene kegnetetamnugapo ranikna. Wane chinna, ¹⁸“Xani Gerosale wkanikanutka, ga wa Gita Yineru Wgenno samyookalur-patkano tsrukakalune sasertotene yegi, ga wa yonchikgapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannona nupninripa. ¹⁹Payineko yegi samyokannona yenetyapnona, kochipjetyapnona, ko-roshishkita rutakyapnona. Seyni mapgogne chininri nyotunkaako.”

Santiyako ga wa Gwa gagjire

²⁰Giyagni tyayegitlu Sewereyo wgenene ginro twugeneneyma. Tyoptsojityegitlu. Pagixanu tagjitlu.

²¹Wale wane chinro, “¿Klu paluka?”

Wala wane chinru, “Wane pchinanu tuplatinripna nyi gepi nwugenene satu potuklesretate ga wa satu pkegnetesretate pogirewatyawakaya.”

²²Wane chinna Geso, “Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo wa girapistono wa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita katikolu?”

Wanna wane chinru, “Wumkatlu.”

²³Wane chinna, “Wa girapistono nurapre girini. Wa katlu wa Gita katikolu wale koxa gkatikolupa. Seyni wa tuplalu npotuklesretate, wa nkegnetesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegitkalunepni Nuru chinanu.”

²⁴Wa pamole yijnakotinri, rumtuwnana wa gepi moletkakachine chinanu. ²⁵Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Gimata wa tsrukakalune payineko yegi towutlewpotutna. Wanna gitsrukatene tsru gitaaka wanna chinanu.

²⁶ Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta galuka tsru gixletnachriwa gixyegkakluko walepni wa gipxakjerupa. ²⁷ Girukokta gixyegkakluko galuka muchinanu gixletnawa, walepni gwayegerupa. ²⁸ Gita pixka wa Yineru Wgenno gi nuna nupxakikolupa, seyni nupxaklewatiripa, nenekyaplu nuwekinri nwenutyaplu ruspakinripna gixolune yine.”

Gepi maygalene gimrekgakaakalune

²⁹ Geriko yamtyatkana. Gixolune yine gomkagitlu. ³⁰ Gepi maygalene gatnugapostsi tuplatachine, wa yijnakotinitkana wa Geso giknoginritka, wane china sapletna, “Gitsrukaachi, Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”

³¹ Gixolune yine chigetjetna pochke rixinripna, seyni wanepnute saplewjetna, “Gitsrukaachi Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”

³² Wa Geso tunwata. Tomgana maygalene. Wane chinna, “¿Klu galukatka wa nixyapgi?”

³³ Wane chinruna, “Gitsrukachi, Wumrekgatinripa.”

³⁴ Giyagni Geso getwamonutna. Kamrukaygaletna. Wanekluyakawa retatkana. Romkagitatkaluna.

21

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

¹ Kayegikatkaluna Gerosale. Wetpage yana, Goliwa Magkateya. Giyagni Geso yokanatna gepi yimaklene.

² Wale wane chinna, “Tujra pokchi wunaple gyantu. Wane gikshikinro mporo kwugenero tsatkaluro, twugeneyma. Gkoshpirokanro. Ganikyegitanno. ³ Girukokta wane chininipgi, ‘¿Klu chinanu gkoshpiroklo?’ Wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galukna. Waneklutka satkajixanna mporone.’ ”

⁴ Ptowruko wa tye wane gixkalurni wa poyagkakikolupa wa tokanchi geneklewatachri chinyawaka. Wane china:

⁵ *Wane pchinanro Gerosale, wa Siyo nshicho,*

Petanru Pogire punyegitjeru.

Mayogotu, mporotji tuplatachri,

ga wa mporo wgenetji.

Walenwa prachi kgitjiklero wgene.

⁶ Ga wa yimaklene wane ya. Wa Geso china towutyawakpotukna rixna. ⁷ Rawpatkalona wa mporo ga wa twugene. Sapowakatjitatkalona gimkaluyma. Wanna gogo tuplamta.

⁸ Gixolune yine potu gikwekamkata gatnugapoya. Pimrine gistaklu gagmunasurkaka. Rukwekluna gatnugapo

⁹ Gixolune kosekamtachine ga wa kaptomtachine saplewjenanumta. Wane chinananumtna:

“¡Wuya, Tawiklopisha!

*¡Gimalwutkaluru ginachri Gitsrukaachi giwakaya!
¡Wuya tengognepotuya!”*

¹⁰ Wa Gerosale rapokamtinitka, psolu pokchi gajeneko gimyeke. Wane chinna, “¿Katni wa tye?”

¹¹ Ga wa gixolune wane china, “Tyenwa Geso, Nasare Kalilesreta giyakatyachri, tokanchi geneklewatachri.”

Kpashiwakapji powratkaluru

¹² Geso jiglokamta kpashiwakapji Goyakalunu. Ruknokna pejnuruneko kgishanrewaklerunni gagijetachinni kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo kwalkaka gipekosero-jiprojitachinni, motkoko gishanretachinni tuplapijere koxa.

¹³ Wane chinna, “Yonatkalurni:

Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni.

Ga wa gixa wane gixatkalu gitawakapna
kachowgurune gwiyawakapna.”

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

¹⁴ Giyagni kpashiwakapji runyegityaluna maygalene, ga wa myankane. Rutuukakna. ¹⁵ Tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine getlu giglajrukaka Wale kamrutanru. Ga wa mturune retna saplewjetachine kpashiwakapjiya, wane chinachine, “¡Wuya, Tawiklopisha!” Rumtuwnana.

¹⁶ Wane chinruna, “¿Gi ge pjemna wane chinyawakna?”

Geso wane china, “Gigi. ¿Gi ge pagogne getyongatlu: *Wa mturunenamaya ga wa gashichachinenamaya puglepotutlu gimalwuru?”*

¹⁷ Ruknokamtna. Tsrú pokchi ruyakatyá. Wetaniya ya. Wane rawamta.

Gikermuna mwakato kamakpiratka

¹⁸ Goyechnokawpotuko tsru pokchi satokatka. Nachneru.

¹⁹ Retlo satopje gikera gatnugapostsi gwachro. Yayegitlo. Gike rukshikyalo. Tosurepjeni. Wane chinro, “Gi pagogneko kajpatkayi.” Wanekluyakawa tuprigamtanatka gikerni.

²⁰ Yimaklene getlo. Ruglajitna. Wane chinna, “¡Ge! ¡Wanekluyakawa tuprigamtanatka gikerni!”

²¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Galikakni wane nchingi, wa kalixlegi gixinipa, gi wa gnutanshinikanutini, gi wa tyepjeni wa gikerapirana wane gixanu, seyni koxa wa tye magka wane nchininiplu gixa, ‘Puxrikanu. Tsrú wenu puknokinwa,’ wane rixanu. ²² Wa gagjigognetinipa pejnuruko girukokta gagjita galixinri, gyoptotanru.”

Yoptopiiru Geso gitakikolupiranaya

²³ Wa kpashiwakapji yinitka, wa runkaklewanatini, rapyegitluna tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene. Wane chinruna, “¿Katu gitakyyi tyeya?”

24 Giyagni Geso gigitna. Wane chinna, “Gita koxa gepomgangi satu tokanchiya. Wa ginkakinipno Gita koxa ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri. 25 Wa Gwa katlewle ¿ginaka giyakatyachrini? ¿Tengogne waka yinyegiyakla?”

Giyagni wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, “Wane wchininipmaka: Tengogne giyakatyachrini, wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa gi galixlu?’ 26 Wa wane wchininipmaka: Yine yegi giyakatyachrini, gixolune yine wpikanuna. Gi rixanu pejnuruneko kagwaklu Gwa tokanchi geneklewatachri Goyakalunu rixinri.”

27 Rugitluna Geso. Wane chinruna, “Gi wumata.”

Wale koxa wane chinna, “Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

Geso yapkaklu gepi wugenrupirana

28 “Seyni ¿gi pixka getle gixlu gixa? Gepi wgenru satu jeji. Tsuru gituru rapyegita. Wane chinru, ‘Wiwi, nusanate nowashate pyanu. Tyegogne wane pkamrurewatini.’

29 “Wale gigita. Wane china, ‘Gi jmerno.’ Seyni gowukshini renshinikanuta. Wane yatka.

30 “Gapkatatachri rapyegitatnaka. Waneko pixka chinatnaklu wale. Wale gigita. Wane china, ‘Gitapni, papa.’ Seyni gi wane ya.

31 “¿Giru wa nyi gepi ruru gishinikanru kamruta?”

Wanna wane china, “Tsuru gituru.”

Geso wane chinna, “Galikakni wane nchingi wa gijgawenu-tachinni, kapoklewaklerone gixa pnute jiglokanna Goyakalu pogirewatyawaka. 32 Gwa ginyegitgi poyagkaklewlugapoya. Gi wa galixlu. Ga wa gijgawenutachine ga wa kapoklewaklerone galixlu. Ga wa gixa getinri gi wa waneklu genshinikanuta wa galixyaplu.”

Geso yapkakle kamrurewaklerune muglenepirana

33 “Gyijnakotanru satu yapkaklu. Waneru satu jeji kgisanateru. Wale gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtana sana girukotachine. Pnu yatka wajra. 34 Tjirgikolustsitka wayegrene yokanyegitna sana girukotachine yegi rawapyapluna sana gwiychritka.

35 “Ga wa sana girukotachine kashichna wayegrene. Satu kochipjetna, ga wa satu ruylatna, ga wa satu sotlujetna. 36 Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene muchichachine pnute. Waneko pixka rixkana wannani. 37 Gapkatatachri potu gituru yokanyegitna. Wane china, ‘Kagwakpiratanruna noturu.’ 38 Wa sana girukotachine

retinitkaluna gituru, wane chinkakna wannakakluko, 'Tyenwa yoptotachripa. Wuya. Wuylaganru. Waneyapwu wa yoptotanrupmaka.'

39 "Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.

40 "Giyagni wa kgisanateru gininitka, ¿gi rixanutkana wa wanna sana girukotachine?"

41 Wane chinruna, "Wa gektune ruylapotutanna. Pimrine girukotachine renekamtanutnaklu sana. Wanna genekanru sana gwiychritka topapko gapokinitka."

42 Geso wane chinna, "¿Gi ge pagogne getyongatlu wa Tokanchi Yonatkaluruya?

Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya

Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.

Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye.

Rakaglajiygaletwu.

43 "Giyagni wane nchingi, wa Goyakalu pogirewatyawaka konkalurupni gixyegiya. Panerune reneeko wa pogirewatyawaka kamrure kamrutachinepa. 44 Katupnikta tye sotlu gitspetanuna rumlokpotutanuna, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gijrukogotanrunapa ramgapotutanuna."

Sasertotene ga wa Gwariseyone galuka kashretyalu Geso

45 Wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yijnakotinitkalu yapkaklukaka Wale chinyawaka, rumatluna wannapirana china yanumsaletinri. 46 Rujgaluna gi rixpoko kashretyapluna, seyni gixolune yine pikna, gi rixanu tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna.

22

Kashimyolu meyiwlw

1 Rugita Geso. Yapkaklu runkakyatnakna. Wane china, 2 "Tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa pogirchi. Kashimyolu kamrutyalu gituru. 3 Wayegrene yokanata tomgiyapna chanixkalune kashimyolu yegi. Seyni gi raluka ginretna.

4 "Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene. Wane china, 'Ginkakapanna chanixkalune, "¡Getanru xani! Ralixatka nnijitu nwakate jejine ga wa nuxowaakakanune giylatkalunetka. Pejnuruko galpokotkalurutkani. Ginanu kashimyolu yegi."'

5 "Wanna gi jemlu, seyni ralimtna. Satu rusanate ya. Ga wa satu marnewjetyawaka ya. 6 Pimrine kashwayegretanruna wale wayegrene. Rektutetkanna ga wa ruylatkanna.

7 Ga wa pogirchi yijnakotinri wa tyepirana, jigeakanuwata.

Yokanatna solalotene. Ruylajixanna wa nyi kgiylalewaklerunni. Yochpikpokchitanna.

⁸ “Giyagni wane chinna wayegrene, ‘Wa kashimyolu galikaka galpokotkalurni, seyni wa chanixkalune gi wa rumuklunina. ⁹ Giyagni gajewa. Rutsपालgapotyawaka gyanu. Nchanixanna ginnakokta gikshikanune, kashimyolu yegi yinripna.’ ¹⁰ Yatkana wanna wayegrechine. Wa gatnugapkaka yana. Rapatjemtkana pejnuruneko rukshikanunna mugleneymananuko ga wa kiglerune. Ga wa kashimyolu yegi yomitna nachnewatachine.

¹¹ “Jiglokamta pogirchi retyapna wa nachnewatachine. Wane retyalu satu jeji kashimyolu getachinemkalu mutaakatu. ¹² Wane chinru, ‘Nomole, ¿gi pixpoko jiglokemta gewi wa kashimyolu getachrimkalu mutaakatyi?’

“Seyni wale pochke. ¹³ Giyagni pogirchi wane chinna wa kamrurewyegitjene, ‘Gostujixitanru, ga wa gostumyotanru. Maleka giknokaganru mapshagawaka.’ Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.

¹⁴ “Gi rixanu gi gepikna chanixkalune, ga wa gi gixna tsomitkalune.”

Gepomgalu pogirchi wenutikolupiranaya

¹⁵ Giyagni wane yana Gwariseyone. Jemanshinikankakna wa kashtokanutyapluna. ¹⁶ Yimaklenna yokanyegitluna Giroreyoneyma. Wane chinna, “Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletu. Galikaka potu punkaklewata Goyakalu gatnugapotepirana. Gike pkagwakpirata, gi rixanu gi putakyagokna jejine. ¹⁷ Giyagni punkakanwu. ¿Gi pixka getle pixlu Pixa? ¿Wa munanshichkotnige Goteyone genekyaplu wenrukaka wa Pogirchi Susa waka gike?”

¹⁸ Seyni Geso gimatlu wanna muglenu. Wane china, “Sanowashatachingi, ¿klu chinanu gimlukanutno? ¹⁹ Gekakgitanno wa sroschiproji Susa wenutikolupa.”

Ranikyegitluna paproji. ²⁰ Wane chinna Wale, “¿Katunni wa tye yaglu ga wa toyonga?”

²¹ Wane chinruna, “Susa yagluni ga wa Susa yongani.”

Giyagni wane chinna, “Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunu.”

²² Yijnakotinitkaluna, ruglajitna. Kaspukamtatkaluna. Yatkana.

Gepomgalu gipnachine yotunrepapiranaya

²³ Walegogne rapyegitluna Sariseyone, wane chinachine maleshlu yotunrupa gipnachineya. Repomgaluna. ²⁴ Wane

chinna, “Yimaklewatachri, Moysisi wane china: Mwu-genetniko gipninina satu, wa repuru gwanro wale gnunronanni, ruxolewnakakinripa giklopishapa yegwakluni chinanupa. ²⁵ Wixa yegi wanena payokgiprerune moletkachine. Muchinanu tsru gnunrowata. Waleni gipnanuna muknokawgenetkatniko. Repuru gwatnaklo. ²⁶ Waneko pixka rixana gapkatatachrini, ga wa mapa rixinrini, ga wa payokgipreopotunanniko. ²⁷ Pejnurunniko gipnanatka. Tapkata gipukatanatka suxni. ²⁸ Giyagni wa yotunruklupa ¿giru gnunropni wa payokgiprenni gnunronanni? Gi rixanu pejnurunenniko gnunronanni.”

²⁹ Giyagni rugita Geso. Wane chinna, “Gixa pupjeta gi rixanu gi gimatlu wa tokanchi yonatkaluru gi wa Goyakalu giyaklewleko. ³⁰ Gi rixanu yotunruklupa gi wa jejineko gnunrowatanu. Gi wa suxoneko gnuruwatanu, seyni tengogne gajene Goyakalutowrerune pixka rixanutkana. ³¹ Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, ¿gi ge getyongatlu wa tokanchi Goyakalu chinyawakgi? ³² ‘*Gitni wa Gawra Goyakalute, Gisaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalute.*’ Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute.”

³³ Wa yijnakotinitkaluna gixolune yine, ruglajitna wa runkayana.

Tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi

³⁴ Giyagni wa Gwariseyone yijnakotinri Wale kochrokna Sariseyone, rapatjetna wanna mkoje. ³⁵ Satu wannanyi yonchikgapine gepomgalu. Rumlukanutyaplu, repomgalu. Wane chinru, ³⁶ “Yimaklewatachri, ¿girni wa tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi pejnuruko pnute?”

³⁷ Rugitlu. Wane chinru, “*Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pushinikanutletanruya.* ³⁸ Tyenwa tsru potu ga wa muchinanu yokanru. ³⁹ Ga wa gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.* ⁴⁰ Wa tye gepi yokanru chinanni pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine chinyawaka.”

Kristo, Tawiklopisha

⁴¹ Rapatanatinna Gwariseyone, Geso gepomganna. ⁴² Wane chinna, “¿Gi nchina gixa wa Kristoya? ¿Katuklopishni?” Wane chinruna, “Tawinu.”

⁴³ Wane chinna Wale, “Giyagni ¿gi rixa Tawi wa Giwekikaluruya wane chinru Gitsrukaachi? Wane china:

⁴⁴ *Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate,*

*'Ptuplatanu npotuklesretate,
wa nutakinpotukna Pixa kamnixjene
pujixipta rapukote.'*

⁴⁵ Giyagni waleko Tawi wane chininri Gitsrukaachi, ¿gi rix-pokotyawaka giklopushayapni?" ⁴⁶ Gi satuna gimkata gigle-tokanutlu. Walegognekakayakawa gi satuna tserpiranawata gepomgaletlu wanepnute.

23

Geso ginkakletna yonchikgapine ga wa Gwariseyonepirana

¹ Giyagni gixolune yine yanumyegita Geso, ga wa yimaklene koxa. ² Wane chinna, "Moysisi tuplapijere tuplatna yonchikgapine ga wa Gwariseyone. ³ Giyagni pejnuruko chinyawakgina gkamrutyaplu, wale gkamrutanu. Seyni gi wa kamrutyawakna gkamrutanu gixa. Gi rixanu wane chinna, seyni gi wane rixa kamruretluna. ⁴ Gi rixanu rumlutluna ginolu, kyapre ganikolu. Wale rutjikaakana yine. Seyni wannako gi wa gimyojiyakna raluka komyekletyaluna.

⁵ "Ga wa pejnuruko kamrurna wane rixna wa retikolupa yineya. Gi rixanu tserutamtapotutlona yoptoyegitjerna yonchimta. Tserutluna gimkaluptostsimta gwachri. ⁶ Ralukluna tsrukakalune tuplapijere meyiwluya, ga wa tsrune tuplapijere ginkaklewawakapji gajerkaka. ⁷ Ralukluna giputuya ralukikolna, ga wa yine wane chinyapna, 'Rawii, Rawii.'

⁸ "Ga wa gixa gi wa 'Rawi' nchinko, gi rixanu satupjeru gymakjeru wa Kristo ga wa pejnurunekgi gixa moletkakachingi. ⁹ Gi satuna gixa 'nuru' nchinanu tye chijiya, gi rixanu satupjeru Giru tengogne Gajeru. ¹⁰ Gi wa kgiykwaklerune nchinko gi rixanu satupjeru giykotjeru. Walenwa Kristo. ¹¹ Wa tsru potu gixa yegi gajeru, gipxakjerupni wale. ¹² Gi rixanu girukokta tsru potu gixnawa, walepni wa mturupotupa. Girukokta walenanuko mturu potu gixnawa walepni wa tsru gitaako.

"¡Gi waneni!"

¹³ "¡Gi waneni gixa yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone, sanowashatachingi! Gi rixanu gixni wa gishyatlu wa tengogne pogirewatyawaka yinyegiya. Gi rixanu gi wa gixako jigloka. Gi koxa gichi jiglookakletna jiglokachinmaka. ¹⁴ ¡Gi waneni yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone sanowashatachingi! Gi rixanu gkonapjijetanna gipnagurutachronni. Gixashleya gogagjirgognerkakgi. Giyagni giklukanuwnapotutanuna.

¹⁵ "¡Gi waneni yonchikgapingi ga wa Gwariseyone, sanowashatachingi! Gi rixanu tsru wenu ga wa popriwaka

chiji gyotaljeta gixa, satupje Goteyo gitaknachriwa gixkakyapa. Ga wa wane rixkoklunu, wane gixkaklu Gigena xirnachri gajeru pixkalutu gixa pnute gepi kata rixanu.

16 “¡Gi waneni gixa! Maygalenekgi kosekachingi. Wane chinachingi, ‘Girukokta wa kpashiwakpotugruko kawchinanu koschekachri, gike rixa. Seyni girukokta wa kpashiwaka potu gajero kori kawchinanu koschekachri walenwa giklukanuwnachrini.’ 17 ¡Seprolokachingi ga wa maygalengi! Gi rixanu ¿girmi wa tsrupotu? ¿Waka kori waka kpashiwaka potu wa kori kpashiri rixikowaka? 18 Ga wa, Girukokta gima wa genekashlu yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri, gike rixa. Seyni gima girukokta wale gogo gwachri genekashlu kawchinanu koschekachri, walenwa giklukanuwnachrini. 19 Maygalengi, ¿girmi wa tsru potu: genekashlu waka yochpikjetikowakakwa wa genekashlu kpashiri rixikowaka? 20 Wa yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri, gikwa kawchinanu koscheka ga wa waleymananuko pejnuruko walekwa gwachri kawchinanu. 21 Kpashiwakapji kawchinanu koschekachri, walepji kawchinanu koscheka ga wa walepji Gwachri kawchinanu. 22 Tengogne kawchinanu koschekachri, Goyakalu tuplapijere kawchinanu koscheka ga wa wale gogo Tuplatachri kawchinanu.

23 “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Gi rixanu pamolete gwenutyalu pgamlusureru, ga wa ganisiji, ga wa kominoji, ga wa gkaspuklu wa tsru potu yokanru Yokanatkaluru Tokanchi chinyawaka. Walenwa poyagkaklewlu, getwamonrewlu, ga wa galixlewlu. Tyekaka gimkata kamrureta. Gi wa pimri koxa gkaspuka kamruretano. 24 ¡Maygalenekgi kosekachingi! ¡Yosla gixirikachine pixkagi gixa, ga wa kameyo gnikloka!

25 “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi, Gwariseyongi! Sanowashatachingi. Gi rixanu mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni gitokoya katsepoylu chowguchi ga wa makotnachinwa. 26 Gwariseyo maygaletyi, muchinanu gapka powratanru kolpeto gitokote ga wa kajpapago gitokote, wa rogo gajeru koxa powra rixinripa.

27 “¡Gi wanengi gixa yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowashatachingi. Gi rixanu wane pixka gixachingi, yomlechkaka galatawnachri. Maleka galikaka retika kiglepotlu. Ga wa gitoko katseplu gipnachrigapu ga wa pejnuruko kapcholu. 28 Waneko pixka gixa gixa koxa. Maleka galikaka yine getyawakgi poyagkakachinepgutgi. Seyni wa gitokoteya katsepoygi nsanowashle ga wa gmukochire.

²⁹ “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowachatachingi. Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni kapnatikowaka. Gigletlu poyagkakachinni yomle. ³⁰ Wane chinachingi, ‘Wutsrukateniklu gawkamka koxa wixa, gi wa wupxakmakna Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatikolu.’ ³¹ Wane gixa gipgujtaletnawa wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachineklopishangi. ³² Gixa koxa poyagkakanru gitsrukateni yaglu.

³³ “¡Gimnu pixkalungi! ¿Gi gixpoko gasukletinri Gigena xirnachri giklukanuwnayegjixikolupa? ³⁴ Giyagni Gita yokanyegitgi Goyakalu tokanu geneklewatachine, ga wa kgimatkalerune, ga wa yonchikgapine. Pimrine wanna giylatanu gixa. Koroshishkita gitakanna. Pimrine wanna gkochipjetanu ginkaklewawaklepjiya. Papokchimnunanuka gkojwakinna. ³⁵ Wa gixa giklukanuwninripa pejnuruneko poyagkakachinegraga, chiji gipkaakalurugraga, wa Gawili poyagkakachrigragakluyakawa Sakariygragaklupotunanuko, Warachi wgene, wa gixa giylatanruna kpashiwakpotugruko ga wa yochpikikowakakwa ganikajiteswa. ³⁶ Galikaka wane nchingi, wa nyi gimuweekakgoggenatachine giklukanuwna pejnuruko tyekakaya.

Geso wamonuwata Gerosaleyá

³⁷ “¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachriyi. Ga wa pyokanyegitikolunni sotlujetachriyi. ¡Gi pejnu katananukta naluka gapatjewgenretyi, gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna. Ga wa pixa Gesosale gajengi gi galuklu. ³⁸ Gwiyawakapjikaka giknokamtanuna gixapni. ³⁹ Gi rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkanno wa gixa wane chininpotunanuko:
*Giglenshinikanyegitkalurni
Gitsrukaachi giwaka ginyachri.*”

24

Geso ginkakletagnaputlu kpashiwakapji gijrolekachripa

¹ Kpashiwakapji rushpakamtya Geso. Yatka. Rapyegitluna yimaklene, rekakgityapluna kpashiwakapjikaka. ² Geso wane chinna. “¿Getluge tyekaka? Galikaka wane nchingi, gi wa rutukanuna sotlu rogotkakinripa, gi wa mujroleekatunpakni.”

Getkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukgognetyawakapa

³ Goliwa Magkate tuplata. Yayegitluna yinaklene wanna mkoje. Wane chinruna, “Punkakanwu. ¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa puninipa ga wa yoptukgognetyawakapa?”

⁴ Rugita Geso. Wane chinna, “Xako gi satunako yokwitangi. ⁵ Gi rixanu gixo ginanu ngiwakaya. Wane chinachinewa, ‘Gitni wa Kristo.’ Gixopni yokwitanna. ⁶ Gyijnakotanutkalu giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupirana. Gi gkegeknanuwatanu. Runkata wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakapnichi. ⁷ Gi rixanu yotunyegekakanna pachijne gajene pachijne gajene yegi ruylakakinripna. Ga wa pogirewatyawaka gajene yotunyegekakanna pogirewatyawaka gajene. Wanepu nachlukaka ga wa giyolikchijrukaka pachijnemnunanukaya. ⁸ Tyekakapni pejnuroko muchichachripa wa kachinolkakapa.

Geso ginkakletlu yimaklene kojwakikolupna

⁹ “Wanepnute gixapni samyokalunenapgi nsaletikolupa ga wa giylatikolupa. Ga wa gayegixko payinemnunanukoya Gita giwaka chinanu. ¹⁰ Giyagni gixopni gitspekaakona. Samyookakanna. Rayegixkakanna. ¹¹ Ruggujewnanna wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Yokwitanunna gixoni. ¹² Mukochri gixolewnakalu chinanupa, gixopni masata galuklewletannatka. ¹³ Seyni wa kashnantakanshikanutachripa yoptukyawakapotunanuko wale gognetkaako. ¹⁴ Muchinanu ptowruneko payinerumnunanuka runkakikolupna Kiglerpotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Waneklupatkani yoptukyawakapa.

Gagnanutkaluru gimtukupotlewatachri

¹⁵ “Giyagni getinpatkalu gagnanutkaluru gimtuklewatachri potu, Ntanyili, Goyakalu tokanu geneklewatachri chinyawaka, kphasiwakapji rawanatini, ¹⁶ (Wa getyongatachripa gimata jemanru), waneklu Gote gwachinepni gasukanuna. Magkakaka yanna. ¹⁷ Panchi gogoshrichi gwanatachripa gi gijrukanuna ranikyaplu gipji gajeru. ¹⁸ Wa sana gwachri gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu. ¹⁹ ¿Gi waneni wa kamshironepni wa gashichakachinepni wale gognetakatka! ²⁰ Gagjigognetanu gi waneyapgi ginapuklu gasuktalu, gi wa gapnanutikalurgogneko. ²¹ Gi rixanu wanepatkalu tsru salewakchi wa mwajejetkatu reyinuwakletinitkalu tye psolchijneko ga wa xanigognenanu salewakchi. Gi wane rixanu. ²² Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi pamanenupnikmaka gishatkapkona, seyni tsonitkalune chinanu sustaklu

walegognekaka. ²³ Giyagni satu wane chininipgi, ‘Gewru Kristo,’ ga wa wane chininipgi, ‘Ga ga waneru,’ gi wa galixanu. ²⁴ Gi rixanu rupgujewnanna wale migje Kristone, ga wa wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna tsru getkalurkakapa ga wa koglajrukakapa yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane gixleta. ²⁵ Xani nunkakatgagi ma mapookanuwa.

²⁶ “Giygani girukokta wane chininipgi, ‘Wane rawa, yineru mwiyawakanumka,’ Gi wane gyanu. Ga wa ‘Gitokogruko rawa,’ gi galixanru. ²⁷ Gi rixanu, wa rawrackle pixka rixanu, tkachi gishpatyawakasreta rawrakini pixka ga wa rumxityawakasretpotunanuko pokamlata, wane pixka nixa ginretanu Gita wa Yineru Wgenno nuninipa. ²⁸ Gi rixanu ginakakokta rawmanetanu gipnachri, wane rapatjetinna klatatalune.

Yineru Wgene gapoklepa

²⁹ “Wa ruknoginitka tyegogne gajeru salewakchi, waneklu: Ruchpokanu tkachi.

Ga wa ksuru gi wa pokamlatanu.

Ga wa tengogne tujirotini katagirkaka.

Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko

³⁰ “Wanepnute tengogne rupgujewninitka Gita Yineru Wgenno yigapakle. Giyagni kegeknanuwatanna payinerumnunanuko tye psolchijne gajeruko. Retinpatkanona *Gita Yineru Wgenno ginachripatkano. Tengogne gajeru kyachgapererumko numunanu.* Tsru nuyakle, tsru noyaknu numunanu. ³¹ Nyokanatanna notowrene. Tsro pogimnupotuplo kowgimayma nyokanatanna. Wanna gapatjetanna ntsomitanune gepkoxamkojesretayako, yoptukyawakapotunanuko tengogne ga wa pasreta yoptukyawakapotunanuko.

Gikera gipcheksuretindiripirana

³² “Gimatanru yapkaku gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka, tupcheksuretinpataka, gimatanutkalu wa walapustsitkani. ³³ Waneko pixka gixanu gigognepirana. Getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu. Gipgyaptostsitkalu. ³⁴ Galikaka wane nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekagognenatachinesha wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. ³⁵ Wa tengogne ga wa chiji giknoganu, seyni wa ntokanu gi giknoganu.

Nowegognekle pixka

³⁶ “Seyni walegogne, wale gipapko, gike gimata, gi wa Goyakalu toweruneko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata. ³⁷ Gi rixanu Nowegognekle

pixka nixa gapokletanu Gita Yineru Wgenno. ³⁸ Gi rixanu wa gonnewlu ma mapookanuwagognekaka wane rixa nikletna, rurna, ganunrowatna, ga wa ganuruwatna wa Nowe jiglockingognepotunanuklo pumlekwa. ³⁹ Gi rumatna rapokinipotunanuko gonnewlu ga wa ranikanna pejnuruniko. Wane pixka rixanu napokinipa Gita Yineru Wgenno. ⁴⁰ Giyagni gepi jejine sana gwanatanu. Satu ganiika ga wa satupni giknokamtkona. ⁴¹ Gepi suxone ginripagita satu ginripiya. Sato ganiika. Satopni giknokamtkona.

⁴² “Giyagni gixa giyokanu. Gi rixanu gi gimata girugogne runanu Gitsrukate. ⁴³ Ga wa gimatanru wa tye. Wa kwangixlerupji gimatkamka girpapakko runinripa kachowguru, ruyokanmaka. Gi retashatanmaklu kotamgiyaplu gipji. ⁴⁴ Giyagni galpokotinwa gixa koxa, gi rixanu gi gimata gixa girpapakko nunanu Gita Yineru Wgenno.

Wayegrechri maponshinikanutkatu

⁴⁵ “Giyagni ¿girupni wa wayegrechri gaponshinikanutkaluru ga wa kshinikanuru? Wale rutakamta rutsrukate gipji gajene chinanu, wale geneka nikletyapna nikjetinnapako. ⁴⁶ Giglenshinikanyegitkaluru wale wayegrechri wa runini rutsrukate rukshikyaplu wane gixanatachri. ⁴⁷ Galikaka wane nchingi pejnuruko wane rixle chinanu rutakanru. ⁴⁸ Ga wa gektutu wayegrechri wane chinanutka rajiya, ‘Ramga ginreta Nutsrukate,’ ⁴⁹ Yinuwaka giylakletletna ruwayegretkone. Nika, ga wa rura gimetachineyma. ⁵⁰ Wale wayegrechri gitsrukate ginanu. Ma kagwakgognetinitgogne, runanu. Ma mumatinpapakko runanu. ⁵¹ Kochipjepotutanru. Sanowashatachineyma rutakanru walenupa. Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.

25

Yapkaklu pamole maklojinepirana

¹ “Giyagni tengogne pogirewatyawaka pamole maklojine pixka rixanu. Wanna koscheklo yochpiikalurkaka wannanuko. Rushpakamtna yoptotapyapatkaluna gnumrowatachripa. ² Pamyona manshinikanurone, ga wa pamyoko koxa kanshinikanurone. ³ Giyagni wa manshinikanurone koscheklo yochpikjetanrona, seyini gi ranikluna ringi. ⁴ Seyini wa kanshinikanurone ganiklu ringi pastonoya yochpikjetkaluroyma. ⁵ Ramganatinikopshini gnumrowatachripa ruxapnewanatna, rutnonatna pejnuroneko. Rumkanatna.

⁶ “Ganikajyechno jemka saplechi wane chinachri, ‘¡Tyepatkanil! Gnumrowatachripatkani. Gishpakanu. Gyoptotapanru.’

⁷ “Giyagni pejnuroneko maklojine yotunota. Ruglepokotlona yochpikjetanrona. ⁸ Giyagni manshinikanurone wane chinna kanshinikanurone, ‘Psoji genekanunwu gringite. Wa wyochochpikjetanro giwniyanatkawu.’

⁹ “Seyni wa kanshinikanurone gigitna. Wane chinna, ‘Gike. Gi getko poyagotanu wixa chinanupa ga wa gixa chinanu koxa. Seyni gagjitapangonuklu gixanupa wa ragji-jetikowakaya.’

¹⁰ “Ragjitapakopshinruna rapokatka gnunrowatachripa. Ga wa galpokonatachinetka jiglokamtatkaluna kashimyolu yegi. Rushyatkatka gipgyapto.

¹¹ “Gowukshini pimrone gina maklojine. Wane chinna, ‘Gitsrukaachi, gitsrukaachi, pktopukyegitanunwu.’

¹² “Rugita wale. Wane china, ‘Galikaka wane nchingi, gi numatgi.’

¹³ “Giyagni giyokanu. Gi rixanu gi gimatlu gigogne, gi wa gipapkoko.

Yapaklu sroschiprojkakapiranaya

¹⁴ “Gi rixanu tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa wajra yachri. Tomgana wayegrene. Renekamtna wane rixle. ¹⁵ Satu reneka satu pacha waragkaproji, ga wa satu gepkoxamkojemole waragkaproji, ga wa satu gepmole waragkaproji. Satkaka rumkatyawaka reneka. Wajra yatka. ¹⁶ Wa satu pacha waragka yoptotachri ralimta. Marnewatatka. Walaya satu pacha waragkatnaka yoptotatnaka. ¹⁷ Waneko pixka rixa wa gepkoxamkojemole waragkaproji waneyalutu. Gepkoxamkojemole waragkatnaka yoptotatnaka. ¹⁸ Ga wa gepmole waragkaproji yoptotachri ralimta. Jitotlu chiji. Yogimatatkalo rutsrukate serojiprojite.

¹⁹ “Gowukshini potu runa wanna wayegrechine gitsrukate. Ruglepokotluna kwentatna. ²⁰ Rapoka satu pacha waragkaproji yoptotachri. Raniklo pimro satu pacha waragkaprojitnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, satu pacha waragka penekamtno. Petanu. Pimro satu pacha waragkaproji nyoptotatnaka walaya.’

²¹ “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poyagkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu nutakinyi. Putsrukate gimuwatyawaka pjiglokanu.’

²² “Rapoka koxa gepkoxamkojemole waragkaproji yoptotachri. Wane china, ‘Gitsrukaachi, gepkoxamkojemole waragkaproji penekamtno. Petanu. Pimro gepkoxamkojemole waragkaproji nyoptotatnaka walaya.’

23 “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poyagkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu nutakinyi. Putsrukate gimuwatyawaka pjiglokanu.’

24 “Rapoka koxa gepimole waragkaproji yoptotachri. Wane china, ‘Gitsrukaachi, numatyi jeji shiko gajiryi. Pma mutak-lewatyawakanu pjirgiya. Pma muknokajityawakanu papat-jetya. 25 Npika. Nalimta. Nyogimatlo pserojiprojite chiji gitokote, wa gepmole waragkaproji. Waneyyi wa pixanu.’

26 “Rugita rutsrukate. Wane chinru, ‘Wayegrechri mugletyi ga wa ma mernuwatachriyi. ¿Pumatmakge wa nma mutak-lewatyawakanu njirgiya, nma muknokajityawakanu napat-jetya? 27 Giyagni pumkata gitakletlo nserojiprojite kgipekok-lerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa gixolewnachroymananuko.’

28 “ ‘Giyagni gkonanro waleya gepimole waragkaproji. Wa satu pacha waragkaproji waneyalutu genekanro. 29 Gi rixanu waneyalutu psoluko reneeko. Ruxolewnayegitanru. Ga wa waneyamigjetu, wane rixleko koniko. 30 Ga wa wayegrechri gike gapri migje maleka mapshagawaka giknkanru. Wanepu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.’

Giklukanuwnalgognepotupa

31 “Wa noyaknu numuninipa Gita wa Yineru Wgenno ga wa pejnuruneko notowreneyma, natajiwniyawaka ntuplapijere ntuplatanu. 32 Gita getanu rapatjekaakona payinemnunanuka. Nkotspalatanna. Wa gowegane girukotachri pixka kotspalatna gowegane chiwo wgeneneyegiya. 33 Potuklesretate galikaka nutakanna gowegane. Kegnetesretate nutakanna chiwo wgenene.

34 “Giyagni Gita pogirchino wane nchinanna npotuklesretate gajene, ‘Ginanu, Nuru giglenshinkanutanune. Gyoptotanru pogirewatyawaka gixa chinanupa galpokotkaluru ma mutaakonuwa tye psolchijneko. 35 Gi rixanu nachinanno. Geneka nikletno. Nonunnagatewanata. Geneka giiretno. Pnu giyakatyachrino. Gyoptotno. 36 Mamkatno. Gmakatno. Nyayixa. Nsalwayegitno. Yoshmakjetikowakananno. Ginyegitno.’

37 “Giyagni poyagkakachine gigitanno. Wane chinannona, ‘Gitsrukaachi, ¿giklu wetyi pnachinatini ga wa woglutyi, waka gonunnagatewatachriyi ga wa weneka giiretyi? 38 ¿Giklu wetyi pnu giyakatyachriyi ga wa wyoptoty, waka mamkatyi ga wa wmakaty? 39 ¿Giklu wetyi pyayixanatini ga wa yoshmakikowaka pwini pixa, ga wa wunyegityi pixa?’

40 “Wa Gita pogirchino gigitanna. Wane nchinanna, ‘Galikakni wane nchingi, girukokta wa mturu potu wa nyi nomole wane gixini, wane gixno Gita.’

41 “Wanepnute wane nchinankoxna wa nkegetesreta gwachine, ‘Gixrikinno, kamakpiratkalungi. Xirnachri gyanu gike rixiniko muwnakatu, tsru kamchi chinanu galpokotkaluru ga wa gitowrenenupa. 42 Gi rixanu nachi nixinina, gi geneka nikletanno. Nonunnagatewanatinina, gi geneka giiretanno. 43 Pnu nuyakatinina, gi wa gyoptotanno. Mamkatu nixini, gi wa gmakatanno. Nyayixinina ga wa yoshmakikowaka nwini, gi wa nsalwayegitanno.’

44 “Giyagni wanna koxa gigitanno. Wane chinannona, ‘Git-srukachi, ¿giklu wetyi wa pnachinatini ga wa ponunnagate-watini ga wa pnu puyakatinini, mamkatu, ga wa yayixachriyi ga wa yoshmakikowaka pwini, waneklu gi wa wupxakyi?’

45 “Gita gigitanna. Wane nchinanunna, ‘Galikaka wane nchingi, gi rixanu gi wane gixlu satu nyi mturpotune, gi wa Gita wane gixa.’

46 “Wane yanunna saletikowakapna gike rixiniko mnikaw-nakatu. Ga wa poyagakachine wane yanna giwekikowaka gike rixiniko mnikawnakatu.”

26

Tsrukakalune jemanshinikankaka kashichyapluna Geso

1 Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu Geso pejnuruko tyekakapirana, wane chinna yimaklene, 2 “Gixa gimatlu wa gepigogne giknoginpatka, waneplu Tsru Giknoglushgogne ga wa Gita Yineru Wgenno samyooko, koroshishkita nutakikopatka.”

3 Giyagni tsrukakalune sasertotene, ga wa yine tsrutene gapata. Sasertotene gitsrukotpotupji rapatyana. Kaygwasu giwakni. 4 Jemanshinikankakna kashichyapluna Geso yok-wireyna, ga wa ruylatyapluna. 5 Wane chinna, “Gi wa tsru-gogneklupni. Ma mejnugimalewatinitipna yine.”

Wetani ruyokjiwutika Geso

6 Wetani rawanata Geso, gijirgitutpachri Simopji. 7 Tapyegitlu sato suxo. Waneylo pastono klatalo, pgamlugalu yegi. Kwenuru potu. Nikawaka tuplanatini Geso, tuyokjiwutlu.

8 Wale retina yimaklene. Rumtuwnana. Wane chinna, “¿Klu chinanu wane tixa salewnaleta? 9 Gi rixanu tumkata gishankakotmaka tsru wenruya, renekikolupna kwamonurune.”

10 Geso gimatlu. Wane chinna, “¿Klu chinanu nsalewnakaklo twu suxo? Gi rixanu kigleru kamrurchi

tkamrutyano. ¹¹ Gi rixanu waneygognenanupgi wa kwamonurune gixayma, seyini Gita gi wa gimwagogne-nanutanutkagi. ¹² Gi rixanu tuyokmanetno pgamlugalo, wa nkapnatikolupa tkamrutyano. ¹³ Galikaka wane nchingi, ginakakokta runkakletiko Kiglerupotunanu Tokanchi wa psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa tushinikikolupa wala.”

Gota galuka samyokletlu Geso

¹⁴ Giyagni satu pamole gepi rixinri, Gota Giskaryote gi-wakatletachri tsrukakalune sasertotene yegi ya. ¹⁵ Wane chinna, “¿Klu galuka genekletno, gita samyokangi Wale?” Rupiratyaluna mapmoleproji.

¹⁶ Wanekluyakawa rujgalu ruglepoktapinri samyokyaplu.

Tsru Giknoglushgogne chinanu galpokotka

¹⁷ Muchinangogne jimaprojpa gisekachri myapjetkotu-gognekaka yimaklene ginyegitlu Geso. Wane chinruna, “¿Ginaka paluka galpoklejixwu wa Tsru Giknoglushgogne pnikyawakapa?”

¹⁸ Wale wane china, “Pokchi gyanu wale jeji yegi. Wane nchinanru, ‘Yimaklewatachri wane china, ‘Nogognestsitkani. Pixa yegi Tsru Giknoglushgogne nkamrutinri nyimamkleneyma” ’ ” ¹⁹ Ga wa yimaklene Geso chinyawakna kamrutna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgogne chinanu.

Geso ginkakletlu wa satu yimakleru samyokanru

²⁰ Kayimnu chininitka nikawaka tuplatatka pamole gepi yimakleneyma. ²¹ Wa nikanatinna, Geso wane china, “Galikaka wane nchingi, satu gixate rixinri samyokanutkano.”

²² Wamonuwnapotutna. Yinuwaka wane chinretna satkaka, “¿Gitgetkopni, Gitsrukaachi?”

²³ Giyagni rugitna Wale. Wane chinna, “Girpaktanwa Gitayma gigakachri kolpetoya gimyoya, walepni wa samyokanno. ²⁴ Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa yonchi Gitapiranaya. ¿Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakannimka.”

²⁵ Giyagni rugita Gota wa samyokjeru. Wane chinru, “¿Gitgetkoni, Rawi?”

Wane chinru, “Pixa chinyawaka.”

Jimapro gimnikikolu gitaakaluru

²⁶ Nikanatinna wanna, Geso kashichlu jimapro. Ruglen-shinikanyegitlu. Jiknaglu. Renekna yimaklene. Wane chinna, “Gyoptotanru. Gnikanru. Tyenwa nomane.”

²⁷ Kashichlo girapistono. Poyagnutyegitlo. Renekna. Wane chinna, “Giranu walaya pejnurunekgi. ²⁸ Gi rixanu tyenwa nograga wa gerotu tokanchi gipiratkaluru chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru, wa mukochri kaspukikolupa. ²⁹ Ga wa wane nchingi, xaniyakawa gi wa nuranutkalo twu gowajga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa Goyakalu pogirewatyawakaya.”

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

³⁰ Wa wanna shikaletinitkalu gimalwuru, rushpakamtatkana. Goliwa Magkate yana.

³¹ Giyagni Geso wane chinna, “Tye yecho pejnurunekgi gixapni gitspeekaakona Gita chinanu. Gi rixanu kayongalutkani:

*Nuylakanru girukotapratachri,
ga wa gowegane gapatyawaka gajene
kospalkaakona.*

³² Wa nyotunotinpatka, Gita gapka kosekanu gixaya. Kalile nyanu.”

³³ Petro gigita. Wane chinru, “Pejnurunekmaka gitspetanu Pixa chinanu, gike nixiniko nutspetanu gita.”

³⁴ Geso wane chinru, “Galikaka wane chinyi, tye yecho ma yanumatkanugnapuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.”

³⁵ Petro wane chinru, “Numkata gipnaletankoxmaka Pixayma, gi nnutatanyi.” Ga wa pejnuruneko yimaklene wane china.

Getsemani ragjigognetinri Geso

³⁶ Giyagni sana ya Geso wannayma. Getsemani chinikowaka sana yana. Wane chinna yimaklene, “Gewi ntuplatanu, nagjigogneta pinikopshini.” ³⁷ Ranikna Petro ga wa gepi Sewereyo wgenene. Yinuwaka wamonuwnaleta. Ga wa kojwakanshinikanutka. ³⁸ Giyagni wane chinna, “Nonshinikanu nwamonuwnapotutya gipukchi pixka potuko. Gkagwakanu gewi. Giyokanu Gitayma.”

³⁹ Wane rajrinya psotsotaaji. Yoptsojita. Yonoogojpotuta. Ragjigogneta. Wane china, “Nuru, rumkatini wane gixletikolupa, ruknoganu tye salewakchi Gitaya, seyini gi wa Gita galukyawakapni, seyini Pixa galukyawakapni.”

⁴⁰ Yimaklene yegi ya. Retamtana gimkanatachine. Wane chinru Petro, “Giyagni ɔgi gimkata giyokletge Gitayma pshinitsonu? ⁴¹ Giyokanu. Gagjigognetanu gma yantaletikotupa. Wa jmerenshinikanurungi galikakni, seyini gimane muchkotni.”

⁴² Rumepe wane yaletatnaka. Ragjigognetapa salewnalepirana. Wane china, “Nuru, nma murkanuwalo gi tumkata

giknogletini Gitaya wa twu girapistono, wane gixkalurupni palukyawaka.”

⁴³ Rumepe yayegletatnakna. Retamtna gimkanatachine, gi rixanu ruxapnewlena chinanu gi rumkata gimrekaygaletna. ⁴⁴ Rajrinatnaka. Ragjigognetapa mapa kata rixinri. Waneko pixka chintokanutatnaka.

⁴⁵ Wanepnute yimaklene yegi yatnaka. Wane chinna, “Gimkapanuchi. Gapnanutanutka. Nopapkostsitkani Gita wa Yineru Wgenno samyookotka kmukochirerunemyoya. ⁴⁶ Gytunotanutka. Gayanutka. Gi gowukatkalu nsamyokjerupa.”

Geso samyookaluru. Kashichkaluru

⁴⁷ Wa yanumsanatiniwa, runatka Gota satu wa pamole gepi rixinrina. Waleymana gixolune yine kyoglolewapre-rune, kgagajererune. Runna tsrukakalune sasertotene ga wa tsrunekoxasreta gajene. ⁴⁸ Wa samyokjerupa genekna saturutu gimaxiklechi. Wane china, “Girukta namlutanu gita, Walepakni. Gkashichanru.”

⁴⁹ Rapyegitinitkalu Geso, waneklu wane chinru, “iRawi!” Ralukatkalu ga wa ramlutlu.

⁵⁰ Geso wane chinru, “Nomole, ¿klu chinanu puna?”

Giyagni rapyegitluna. Geso. Kashichatkaluna. ⁵¹ Ga wa satu Gesoymalutu koshpaklu yoglolewapre. Rustaklu saser-totene gitsrukate potu wayegeru. Yostakjepitlu.

⁵² Giyagni Geso wane chinru, “Pumretanru pyoglolewapre. Rawyawaka putakanru. Gi rixanu pejnuruneko yoglolewapi koschekachri, yoglolewapiko ruylatiko. ⁵³ ¿Waka gkgawkluge gi numkata gagjiretlu Nuru; Walemka gitakyegitanutkano yokgipimole waragka pnute solalone gitowrene? ⁵⁴ ¿Seyni gi rixpoko poyagkaakotanmaka Tokanchi Yonatkaluru wane chinachri rumkata wane gixleta?”

⁵⁵ Waneklu Geso wane chinna wa gixolune yine, “¿Ginyegitno gixa yoglolewapiyma gagajeyma, kachowguru pixka gixa kashretnoge? Pagognemnunanuka gixayma ntuplanata. Nunkaklewata kphasiwakapjiya. Gi wa wane gkashichyano. ⁵⁶ Seyni pejnuruko tyekaka wane gixkaluru poyagkakikolupa wa yonchi, Goyakalu tokanu geneklewatachine yonga.” Ruknokamtluna pejnuruneko yimaklene. Rasukatkana.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatinri Geso

⁵⁷ Ga wa Geso kashichachine ganiklu. Sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi ranikatkaluna, rapatyawakatkana yonchikgapine ga wa tsrunne. ⁵⁸ Wa Petro gomkagitlu gogajxigiyako. Sasertotene

gitsrukotpotupjipotunanuko romkagitlu. Gitoko jigloka. Tuplanata towrechineyma retyaplu rushinityawakapa.

⁵⁹ Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jemanshinikankakjetikowakaya rujgaluna gipujtalewlusha galikaka migje Geso chinanu ruylajixyapluna. ⁶⁰ Gimka gepikna gipgujtawashatachine gapokachine, seyni gi rukshikluna.

Gapkatamtachine gepi gapoka, ⁶¹ wane chinachine, “Wale wane china, ‘Numkata jijrolekletlu kpashiwaka potu Goyakalunu, ga wa mapgogne nkamrupjitanutnaklu.’ ”

⁶² Palna sasertotene gitsrukate potu. Wane chinru, “¿Gike pugita? ¿Klu rupgujtatyayina wa nyi?” ⁶³ Seyni Geso pochkeru.

Sasertotene gitsrukate potu wane chinru, “Goyakalu giwekachri kawchinanu nkoschekjixyi. Punkakanwu, ¿Pixlege wa Kristo, Goyakalu Wgenyi?” ⁶⁴ Geso wane chinru, “Pixa chinyawaka. Seyni wane nchinyi,

Xaniyakawa gixa getanno

Gita wa Yineru Wgenno

tuplatyawakapa giyaklu potuklesretate, nuninkoxapa kyachgapererumkoya tengogne.”

⁶⁵ Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskamkata. Wane china, “Mupashiregnuchi china. ¿Klu wanepnute magatyawu gipgujtawatachine? Getanu wa xani. Gyijnakotatkalu ma mupashiregnuya. ¿Gi pixka getle gixlu?”

⁶⁶ Rugitna. Wane chinna, “Ruklukanuwna rupninripa.”

⁶⁷ Giyagni rutskagjegovitluna. Yotmutluna. Pimrine giptagovitlu. ⁶⁸ Wane chinna, “Kristo, Goyakalu chinanu punkakanwu: ¿Katu giylakyi?”

Petro nutatlu Geso

⁶⁹ Malekputu tuplanata Petro. Wane tapyegityalu sato wayegrechro. Wane china, “Pixa koxa Geso Kalile gajeruymananyi.”

⁷⁰ Seyni pejnuruneko getanuya nutata. Wane china, “Gi numata gikta pchina.”

⁷¹ Rushpaka. Maleka gajeru gipgyaptote ya. Satu getatnaklu. Wane chinna wa wane gwanatachine, “Tye koxa Geso Nasare gajeruymananu.”

⁷² Wale kawchinanu nutatatnaka. Wane china, “Gi numatlu wa jeji.”

⁷³ Pshinitsonu rapyegitluna wane gwanatachine. Wane chinruna Petro, “Galikakni pixa koxa wannaymananyi. Gi rixanu ptokanu pumatika wa wane pixinri.”

⁷⁴ Giyagni yinuwaka kamakpiirewleta. Yinuwaka Wale kawchinanu chinreta, “Gi numatlu wa jeji.”

Waneklu gaxawripa yanumatatka. ⁷⁵ Rushinkaplu Petro wa Geso tokanu, wane chininri, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno,” chinyalu. Rushpakamtatka. Maleka ya. Chiyampotuta.

27

Geso Pilato yegi

¹ Goyechnokawpotuko jemanshinikankakjetikowaka jiglokna tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene Geso chinanu, wa ruylatyapluna. ² Rostutluna. Ranikatkaluna. Pilato girukotlewatachri yegi samyokluna.

Gota gipnale

³ Giyagni Gota wa samyokjeru retatkalu wa ruklukanuw-nayegjixikolutka, kashrijetanshinikanuta. Satkaklo wa mapamoleproji tsrukakalune sasertotene ga wa tsruneyegi. ⁴ Wane china, “Gita mukochirewatatka. Nsamyoklu muklukanuwnakatugraga.”

Wa wanna wane chinru, “¿Gi rixwu wixa? Petanru pixa.”

⁵ Ruknokamtlo sroschiproji kpashiwakaya. Ralimta. Rushriknajitnanatkawa.

⁶ Tsrukakalune sasertotene gwalo sroschi. Wane chinna, “Ginanshichikalurni tuknokikolu wa kpashiri gignantakikowaka, gi rixanu granchi wenroni.”

⁷ Jemanshinikankakna. Walaya ragjiltuna kajpa kamgakleruchijne, pnu giyakatyachine kapnatikowakapa. ⁸ Giyagni wane chinkaluru Granchichijne xanigognenanu. ⁹ Waneklu poyagkakatkalu Goyakalu tokanu geneklewatachri Geremiya wane chinyawaka: *Rawlona mapmoleproji sroschi wa rutakwenutikolu wenru, wa pimrine Gisrayiliklopishane gitakwenutanru.* ¹⁰ *Reneklona kajpa kamgakleruchijne chinanu, Gitsrukaachi chinyawakno.*

Pilato gepomsatlu Geso

¹¹ Girukotlewatachri getanu tunwata Geso. Ga wa girukotlewatachri gepomgalu. Wane china, “¿Pixlege wa Goteyone Pogiryi?”

Geso wane china, “Pixa chinyawaka.”

¹² Wa jigyegitkoklunu tsrukakalune sasertoteneya ga wa tsruneya koxa, gike rugita. ¹³ Giyagni Pilato wane chinru, “¿Gi ge pjema gi pejnupiranananukta jigyegityayina Pixa?” ¹⁴ Gi satuna tokanchi rugityalu. Giyagni girukotlewatachri giglajpotuta.

Waka Geso waka Warawasu

¹⁵ Wa tsrugogneklu satu yineru rushyegjetna gostutkaluru girukokta ralukanruna. ¹⁶ Giyagni waneyananna

gostutkaluru kpgiru, Warawasu giwakatletachri. ¹⁷ Giyagni rapatinitkana, Pilato wane chinna, “¿Giru galuka wa nkaspukyegityapgi? ¿Warawaslege waka Geso wa Kristo chinkaluru?” ¹⁸ Gi rixanu wale gimata wa ranxalna chinanu samyokluna.

¹⁹ Gitakyagoklewatikowaka tuplanatini wale, ganunro yokantokanyegitlu. Wane chinru, “Petashatanru Wale poy-agkakachri. Gi rixanu xawakni gixo nsalewna Wale chinanu nupnawleya.”

²⁰ Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrone gishinikanutna gixolune yine wa Warawasu galikaka ragjitinripna, ga wa Geso ruylajixinripna.

²¹ Rugita giruktlewatachri. Wane china, “¿Giru galuka wa nyi gepi wa nkaspukyegityapgi?”

Wanna wane china, “Warawasupni.”

²² Pilato wane chinna, “Giyagni ¿gi nixyaplu Geso wa Kristo chinkaluru?”

Pejnuruneko wane china, “¡Koroshishkita gitaakalurupa!”

²³ Giruktlewatachri wane china, “¿Klu gektutu kamruta?”

Wanepnute potu tsaplewatna. Wane chinna, “Koroshishkita gitaakalurupni.”

²⁴ Giyagni Pilato getinri gike rumkata, seyni wanepnute galikaka rixa gejnungima, gonu koscheka. Reromyoga gixolune yine getanu. Wane china, “Muklukanuwnakatno tyegragaya. Gixa getanutkalu.”

²⁵ Pejnuruneko yine gigita. Wane chinna, “Wixa chinanupni gigragaya, ga wa wwugenene chinanupni.”

²⁶ Giyagni kaspukyegitna Pilato Warawasu. Rali kochipjetjixletinitkalu Geso, samyokatkalu koroshishkita rutakikolupa.

Geso gixpiranatkaluru solaloneya

²⁷ Giyagni giruktlewatachri solalotene ganikatkalu Geso. Tsrupji Pretoryopji ranikluna. Pejnuruneko solalone gapatyegitlu. ²⁸ Giyagni Waleko gimkalu komkagatkaluna. Pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri yoshmakatkaluna.

²⁹ Kona kamgikaluru sagyeta yoshmakjiwutatkaluna. Katsluksu samyokluna, potuklemyo. Yoptsojityegitluna. Ruxpiranatluna. Wane chinruna, “¡Wuya, Goteyone pogire!”

³⁰ Rutskagjetluna. Kashichluna katsluksu. Ruylajiwutluna. ³¹ Rali gixpiranatletinikaluna, komkagatkaluna mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatnakluna. Ranikatkaluna, koroshishkita rutakyapatkaluna.

Koroshishkita gitaakaluru

³² Rushpakamtinitkana. Retluna Surene gajeru, Simo giwakatletachri. Wale rutjijixlona Geso koroshishkitate. ³³ Rapokluna Kolkota chinikowaka. Walenwa Gijiwuswaga yegi chinikowaka. ³⁴ Reneka giiretmakluna winga shepichlega yapjetkaluro. Retumgamkalo. Gi raluka giiretlo. ³⁵ Koroshishkita rutakatkaluna. Kotspaltamkatluna. Gipenoklu rutakluna gimkalu. ³⁶ Tuplatna. Wane retanatyalyuna. ³⁷ Gijiwu gogwakate rutakyaluna jigyegitikolu yonga, wane chinachri: Tyenwa Geso Goteyone Pogire.

³⁸ Giyagni Waleyma koroshshkita rutaakana gepi kachowgurune, satu potuklesreta, satu kegetesreta. ³⁹ Wa giknogachine mupashiregnuchi chinruna. Ruwnowno-jiwutna. ⁴⁰ Wane chinruna, "Pixni wa kpashiwakapji jirolekachripyi, mapagogne pkamrupjitanutnaklu. Pixnanuko gognetkakinwa. Goyakalu Wgene pixinipa, koroshishkita pujrukini."

⁴¹ Waneko pixka china gixpiranatletluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine, ga wa tsrone. Wane chinna, ⁴² "Pimrine rognetskaka. Walenanuko gi rumkata gognetkakletnawa. Goteyone Pogirmaka, koroshishkita rujrukini xani. Walixanmaklu. ⁴³ Raponshinikanutkamkalu Ruru Goyakalu. Rushatkanaru xani ralukiniplu. Gi rixanu wane china, 'Goyakalu Wgenno.' " ⁴⁴ Waneko pixka rixa yangaletluna kachowgurune Waleyma koroshishkita gitaakalune.

Geso gipnale

⁴⁵ Tumananutkani ruchpokatka tkachi psolchijnepotunanuyako. Kayinwakasreta rapokinpotunanuko rumrekatka. ⁴⁶ Kayinwappapko Geso saplewata. Tsruplaji rixa. Wane china, "*Geloyi, Geloyi, ¿Lama sawajtani?*" Walenwa, "Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?"

⁴⁷ Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, "Pete. Wale tomgalu Giliya."

⁴⁸ Waneklu rasukamta satu wannate. Rawlo katsopi. Kachgalu shichponkaklu. Katsluksu rutaklu. Reneka giiretlu. ⁴⁹ Pimrine wane china, "Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu Giliya rognetskakapyaplu."

⁵⁰ Rumepe saplewletatnaka Geso. Tsruplaji rixa. Kaspukatkalu ruwekinri.

Ksolaloteru gipgujtale

⁵¹ Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpashiwaka gajeru giskakamatka. Gepichratatkalu.

Teno rumuyaka giskakletyatka chijiina. ⁵² Ruyolikchijita. Sotlukaka gitspatjeta. Rutpukamta yomlechkaka. Gi gepika kpashirinni gapnanutachinnimane yotunota. ⁵³ Wa yotunotinitka Wale, waneklu yomlechi rushpakyatkana. Kpashiri pokchi yatkana. Gixolune yegi rupgujewnayegitna.

⁵⁴ Ga wa ksolaloteru ga wa waleymalune Geso girukotatanachine getlu wa giyolikchijru, ga wa wane gixkalurkaka. Tsrupiklu rixanna. Wane chinna, “Galikakni Goyakalu Wgenni wa tye.”

Koroshishkitastsi gwachine suxone

⁵⁵ Wane rawanatna gixo suxone gowuka getanatyachine. Kalile romkagityaluna Geso. Rupxakanatluna. ⁵⁶ Wannaymana Mariya Maktala gajero, ga wa Santiyako, Gosi ginro Mariya, ga wa Sewereyo wgenene ginro.

Geso kapnatkaluru

⁵⁷ Kayi rixinitka runa satu jeji ponikolu, Garimate gajeru. Gosi giwakatletachri. Wa Geso yimaklerkoxni wale. ⁵⁸ Wale yayegitlu Pilato. Gesnimane ragjita. Giyagni Pilato genekjixmanetlu. ⁵⁹ Gosi gwamanetalkalu. Powrachratalu poyitalkalu. ⁶⁰ Waleko giyomlepmaka gerotupna rutaklu, sotlu yomlechi gipgyaptote gakanokachri. Wane yiyatka. ⁶¹ Wane rawanatna Mariya Maktala gajero, ga wa sato Mariya. Tuplanatna yomlechi ginaple.

Yomlechi girukotka

⁶² Waleprikgogne, walenwa gapnanutikalurgogne, Pilato yegi rapatyana tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone. ⁶³ Wane chinna, “Gitsrukaachi, wushiniklu wa wale kyokwirewawlerni wane china, ‘Mapagogne giknoginpatka nyotunotanu.’ ⁶⁴ Giyagni pyokanrewatanu girukotayomletikolupa mapgogne rixinpotunanuko, ma chowgutapyapluna yimaklene goyecho, ma wane chinyanupna yine, ‘Yotunomtatka gipnachinetskalaya.’ Gapkatatachri pupjeru muchinanu pnute ma mixinitipa.”

⁶⁵ Pilato wane chinna, “Waneygi girukowatachine. Gajewa. Gignantakanru gimatyawaka.” ⁶⁶ Wane yatkana. Rugnantakluna yomlechi. Rupitluna sotlu, girukowatachineymananuko.

28

Yotunre

¹ Ruknoginitka gapnanutikalurgogne, rumrerekamtinitka muchinangogne wa simana, wane yana Mariya Maktala gajero ga wa sato Mariya, yomlechi retapyapna.

² Waneklu waneru tsru giyolikchijru. Gi rixanu Gitsrukaa-chitowreru gijruka tengogneya. Rapoka. Rakaprurutlu sotlu yomlechi gajeru. Wale gogo tuplanataska. ³ Rawrakte pixka rixgojita. Ginkalu klataa rixpotuta giwru pixka. ⁴ Wale piklena chinanu wa girukowatachine giypiypitana. Gipnachine pixka rixanna.

⁵ Goyakalutowreru gigita. Wane chinna suxone, “Gi mpikanu gixa. Gi rixanu numatgi Geso gijga, wa koroshishkita gitakanatkaluru. ⁶ Gi wa gewitkalu. Yotunomatka wa Wale chinyawaka. Ginanu. Getapanru rutakanatikowaka. ⁷ Gajewa. Nteyakawamtanu. Ginkakapanna wa yimaklene yotunomtinritka gipnachinetskalaya. Kosekatkagi. Kalile yatka. Wane getinitkalu. Nunkakatgagi.”

⁸ Giyagni wanna yomlechi teyakawamtyatkana. Pichine ga wa gimuwatachine potu. Rasukamtna yimaklene runkakapyapna. ⁹ Makakta Gesokni wa yoptotapna. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.” Rapyegitluna. Kashjixitluna. Yoptsojityegitluna. ¹⁰ Giyagni Geso wane chinna, “Gi mpikanu. Gajewa. Ginkakapanna nomolene wa Kalile yinripatkana. Wane retinnona.”

Girukowatachine ginkakle

¹¹ Wane yakopshinna, pimrine girukowatachine pokchi yatkana. Tsrukakalune sasertotene runkakapna pejnuruko retanrutkana wane gixachritka. ¹² Rapatjetna tsruneyma. Jemanshinikankakna. Gixo sroschi reneekana solalone. ¹³ Wane chinkana, “Wane nchinanu, ‘Yimaklene goyecho ginapa. Chowgutpatkaluna, wumkanatni wixni.’ ¹⁴ Wale yijnakotinipa girukotlewatachri, wixa giplepokyegitangi. Mkojwakanshinikanutkane wixkakangi.” ¹⁵ Wanna yoptotlo sroschi. Wane rixna wa runkakikowakna. Giyagni poshalpiranatka Goteyone yegi xanigognenanu.

Tsru yokanru

¹⁶ Giyagni pamole satupje yimaklene Kalile yatkana, satu magka yegi wa Geso chinyawakpotukna. ¹⁷ Retinitkaluna yoptsojityegitluna. Seyni pimrine nutanshinikanyegitlu. ¹⁸ Rapyegitinitkana Geso, ruynumsatna. Wane chinna, “Psolpotuko nutakika tengogne ga wa chiji. ¹⁹ Giyagni gyanu. Gyimakanna payinemnunanuka. Gkatanna Girchi giwakaya, ga wa Gituru giwakaya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri giwakaya. ²⁰ Ginkakanna kamrutyapluna pejnuruko nyokanatyagi. Gjemanu: Gixayma nwanu psolgogneko yoptukognesshatyawakpotunanuko.”

Kiglerpotunanu Tokanchi Kpashiri Marko Yonatanru

Gwa katlewakleru

¹ Tyenwa yinuwakikolu Kiglerpotunanu Tokanchi Geso Kristopirana Goyakalu Wgene. ² Wane rixa yokanatkaluru Gisayiya Goyakalu tokanu geneklewatachri. Wane china:

Gita yokanatlu notowreru pixa penute.

Wale galpokotanru patnugapote.

³ Yineru mwiyawakanu saplewatyachri wane china:

Galpokotanru Gitsrukachi gatnugapote.

Mpotukatanru gigapkaka.

⁴ Gwa katlewata yineru mwiyawakanuya. Wane runkakyana yine genshinikanutachinepa katinripna. Ga wa kaspukamukochiretikolupapirana runkakna.

⁵ Rushpakyegitluna pejnuruneko Gotesreta gajene ga wa Gerosale gajene koxa. Wanna ptowruneko katka Gorta gapgaya. Ruppujtamukochiretnawana.

⁶ Wa Gwa makatlu kameyopixi. Wa pamta gipchiji rushrika. Wale niklu tsetse ga wa wrolga gosha gajeru.

⁷ Runkaklewata. Wane china, “Runa najxigi Gita pnute muchkonurutu. Gi wa Gita gimukluni nyomshokinri nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa. ⁸ Gita galikakni katgi gonuya. Wa Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya.”

Geso katka

⁹ Wane gixlutkani walegognekaka. Nasare Kalilechijne runyatka Geso. Wane Gorta gapga Gwa katyalu Geso.

¹⁰ Waneklu wa gonu yotunotyatka. Retlu gitpukachri tengogne, wa Giwekikaluru motkoko pixka rixa, Wale gogwaka gijrukyachri.

¹¹ Tengogne runya satu tokanchi wane chinachri, “Pixni Noturyi nalukanruyi. Pixa giletanshinikanutno.”

Geso yantaletka

¹² Waneklu wa Giwekikaluru ganiklu yineru mwiyawakanu. ¹³ Wane rawanata yineru mwiyawakanuya gepkoxamkojemolgogne. Wane rumlukanutyalu Satanasyo. Wane rawanata kmatsurunetskala. Goyakalutowrerune tengogne gajene gipxaklu.

Geso yinuwaka kamrureta

¹⁴ Waneklu kashichkoklunutka wa Gwa. Wanepnute Geso wane ya, Kalile ya. Runkaklewata Kiglerpotunanu Tokanchi

pogirewatyawakapirana. ¹⁵ Wane china, “Gigogne poy-agkakatka. Goyakalu pogirewatyawaka gi gowukatkalu. Genshinikanutanu. Galixanru Kiglerpotunanu Tokanchi.”

Tomgana gepkoxamkoje yimaklene

¹⁶ Tsrú wenustsi Kalile yapamta. Retlu Simo repuruyma Gantirishi, chalugjetachine tsru wenuya, wa kshimagaklerune. ¹⁷ Wane chinna Geso, “Ginanu gwagajxigitanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” ¹⁸ Waneklutka ruknokamtatkaluna chalnena. Romkagitatkaluna.

¹⁹ Wane rajrinya. Retlu Santiyako, Sewereyo wgene repuruyma Gwa. Wanna koxa kanawa gwanata. Ramtatluna chalkaka. ²⁰ Waneklutka tomgana Wale. Ruknokamluna rurna Sereweyo kanawaya kamrurewakleruneyma. Wane yana. Rawgajxigitluna.

Rutuukaklu jeji kamchi puchotlewatachri waneyalutu

²¹ Kapernawo rapokinitkana, gapnanutikalurugognekaka jiglokjeta ginkaklewawakapji. Wane runkaklewlejeta. ²² Ruglajitna wa runkaklewleya. Gi rixanu runkakna tsru gitaakaluru pixkako rixa. Gi wa yonchikgapine pixka rixa. ²³ Waneru runkaklewawaklepjiyna jeji wa kamchi puchotlewatachri waneyalutu. Wale saplewata. ²⁴ Wane china, “¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutapyapwu? Numatyí Kpashiryí Goyakalunu.”

²⁵ Geso chigetjetlu. Wane china, “Pochkepyi. Pushpakanutka waleya.” ²⁶ Wa kamchi puchotlewatachri shipchojtakanru jejni. Saplewjetana tsruplaji. Rushpakamtatka wa waleya.

²⁷ Pejnuruneko giglajita. Giyagni repomgakakna. Wane chinna, “¿Klunerni wa tye? ¿Klu gerotu ginkaklewlutkani wa tye? ¡Waleni wa tsru gitaakaluru pixka rixa! Wale yokanatna kamchine puchotlewatachine. Jemluna Wale.” ²⁸ Waneklu pogiwata psolchijnepotunanuko Kalilesretaya.

Rutuukaklo Simo gimajiro

²⁹ Wanepnute rushpakamtinitkana ginkaklewawakapjiya, wanna wane yana Simo, Gantirishipi, Santiyakoyma, Gwa koxa. ³⁰ Wa Simo gimajiro gikluga. Tpachwata. Giyagni walapirana runkakiluna. ³¹ Giyagni rapokinitka kosemyotlo, yotunkaklo. Tupachwalgamtatka. Wala gipxakatkana.

Gixo gitukachine

³² Wa kayi rixinitka wa rumxikinitka tkachi ranikyegitluna pejnuruneko yayixachine, kamchichachine. ³³ Wa pejnuruneko tsru pokchi gajene gapatjeta gipgyaptoya. ³⁴ Geso

gituukakna gixo yayixachine pnumnunanuka gixachri yay-ixluya. Wale giknokna maleka gixo kamchine. Gi ruchi yanumsaletna kamchine, gi rixanu rumatluna.

Geso gagjigognetapa

³⁵ Yotunomta goyechnokawpotuko, ma mumrereekanuwa. Rushpakamta. Wane ya yineru mwiyawakanu. Wane ragjigognetya. ³⁶ Simo, waleymalune gijgalu. ³⁷ Rukshikluna. Wane chinruna, “Pejnuruneko gijgayi.”

³⁸ Wane chinna Geso, “Wane gayanu papokchikaka gawastitanune yegi. Wane koxa nunkaklewatini. Wale chinanukni nuna.”

³⁹ Wane ya. Runkaklewananumta runkaklewawaklejjikakayna psoluko Kalileya. Ruknokiyana maleka kamchine.

Geso gituukaklu gijrugitutchri

⁴⁰ Satu gijrugitutchri ginyegitlu. Ragjipotutlu. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, “Palukiniplu pumkata powratletno.”

⁴¹ Geso getwamonutlu. Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru, “Naluklu. Powra pixinripa.” ⁴² Waneklutka gijrugitlu gitukyegitatkalu. Powratkalu.

⁴³ Rujretlu. Yokanatatkalu. ⁴⁴ Wane chinru, “Gike punkakanu. Seyni pyanu. Sasertote pekakitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moysisi yokanatanru. Walepni gipgujtalewlu wanna chinanu.”

⁴⁵ Wa wale gishpakamtatka. Yinuwaka ginkakletletlu gixo. Poshalpiranamtlu. Giyagni wa Geso gi wa gimkata gapokletlu gipgujewnaleta tsru pokchiya, seyni maleka rawanata yineru mwiyawakanuya. Runyegitluna Wale pnumnunanuka gajene.

2

Geso gituukaklu giktegachri

¹ Gi gixogogne giknoginiwa, Kapernawo rapokatka. Yijnakyegitinitka panchitkalu, ² rapatjekakna gixolune. Gi wa gipgyaptoko poyagotatka. Geso ginkakna wa tokanchi.

³ Runna. Ranikyegitluna giktegachri. Ranikjene gepkoxamkoje. ⁴ Gi wa rumkata gapyegletluna gixo yine chinanu. Suswawluna wa washre Wale ginaple. Wane rixa kotpukleswatluna. Wane jirukeyaluna gijeko wa giktegachri giklugyawaka. ⁵ Geso getlu wanna galixle. Wane chinru giktegachri, “Wiwi, pmukochirkaka pkaspukikatka.”

⁶ Wane koxa tuplanatna pimrine yonchikgapine. Wanna gishinikanuwata rajiyana. ⁷ Wane chinna wanna, “¿Klu chinanu wane china yanumsaletna wa tye? Mupashiregnuchi

china. Gike gimkata kaspukmukochirewleta. Satupjeru Goy-akalupje.”

⁸ Giyagni rumata Geso Walenanuko wane rixan-shinikanutinrina. Wane china, “¿Klu chinanu wane gixanshinkanuta tyekaka wa gajiya? ⁹ ¿Girni wa myapretu potu? Wane chinikolu giktegachri, ‘Wa pmukochirkaka pkaspukikatka,’ ga wa wane chinikolu, ‘Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu. Pyanutka.’ ¹⁰ Wa gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno tyechijneya gitaakalurno kaspukmukochiretjerupno,” wane chinru giktegachri, ¹¹ “Pixa wane nchina, Pyotunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji.”

¹² Yotunomtatka. Waneklutka koschekjekomtatka. Rush-pakamtatka pejnuruneko getanu. Giyagni pejnuruneko giglajita. Rumalwutluna Goyakalu. Wane chinna wanna, “¿Gi pagogneko wane pixkalutu weta!”

Geso tomgalu Rewi

¹³ Rumepe gishpakleta. Tsrú wenu yatka. Pejnuruneko yine ginyegitlu. Wale ginkaklewyegitna. ¹⁴ Ruknogamta. Retlu Rewi Galgweyo wgene. Tuplanata girukotlewatachri wenutikowaka. Wane chinru, “Pomkagitanno.” Palnamtatka. Romkagitatkalu.

¹⁵ Waneklu wane rawanatini Geso wa nikawakakwa Rewipji, gixna gijgawenutachine ga wa kmukochirerune nikawakakwa koxa rawanatna Gesoyma, yimaklene koxa. Gi rixanu gixolunni yine. Romkagitluna. ¹⁶ Wanena yonchikgapine. Wannanwa Gwariseyone koxa. Retanatluna nikyawaka wannayma kmukochirerune ga wa gijgawenutachine. Wane chinkanna wa yimaklenni Gwariseyoneya ga wa yonchikgapineya, “¿Gi rixatka wa wannayma nika, rura, wanna gijgawenutachine ga wa kmukochirerune?”

¹⁷ Geso yijnakotlu. Wane chinna Wale, “Wa gichkol-une gi galuklu kpinrewakleru, seyni yayixachine galuklu. Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkakachine, seyni wanna kmukochirerune ntomginripni.”

Gogajirewlu

¹⁸ Wa Gwa yimaklene ga wa Gwariseyonenu gogajirewata. Runna. Wane chinruna, “¿Klu chinanu wanna Gwa yimaklene wa Gwariseyone yimaklene koxa gogajirewata, ga wa Pixa yimaklene gi wa gogajirewata?”

¹⁹ Wane chinna Geso, “Gi rumkata gogajirewletna wanna kashimyolu getachine gñunrowatachri wannaymalutuwa, Gita pixka nyimakleneymano. Wa wannayma rawanatinini gñunrowatachri gi rumkata gogajirewletna, xani pixka

wa Gita gimwakopshinna nyimaklene. ²⁰ Runinpatka pagogne wa gnunrowatachri konikolgognepatka wannayegiya. Waneklu rogajirewatanna wanna.

Yaglu gerotu yimaklewlupirana

²¹ “Gikena gamatlu wa muchkirgakatu mkachri gitsole. Wane rixkoklunu, waleko gerotu sama suskaklu gitsole. Wanepnuteyaka rixa giskakletanatka. ²² Gikena giyokgatlu winga gerotu, tsapkaka tsrutsoleji. Wane rixkoklunutka, winga suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tutakgatka.”

Komlamluna gitaklugwu gapnanutikalurgogne

²³ Wane rixa. Sana yapanata gapnanutikalurgogne. Yimaklene yanananumta. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. ²⁴ Giyagni Gwariseyone wane chinru, “Petanu. ¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?”

²⁵ Wane chinna Geso, “¿Gi ge pagogne getyongatlu wa gi rixpokota Tawi, magatini wa nachichini wale ga wa waley-malune? ²⁶ Gi rixpoko jiglokletlu wa Goyakalupji, wa Gawiyatari walenwa sasertote gitsrukaptopu. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Wa walenwa ginanshichkaluru niklu. Saser-totenepje niklu. Reneekoxna rumotsane.”

²⁷ Wane koxa chinna Geso, “Wa gapnanutikalurgogne yine chinanu kamrutka. Wa yine gi kamrutka gapnanutikalurgogne chinanu. ²⁸ Giyagni wa gapnanutikalurgogne koxa gitsrukato Gita wa Yineru Wgenno.”

3

Rutuukaklu giprigamyotachri

¹ Jiglokotnaklu ginkaklewawakapi. Waneru satu jeji giprigamyotachri. ² Giruktatluna Geso wa gapnanutikalurgogne rutuukaklewatini wa jigyegityapluna. ³ Wane chinru wa jeji giprigamyotachri, “Pyotunotanu ganikajiya.”

⁴ Wane chinatnakna Geso, “¿Girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalurupa: waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giylalu?” Ga wa wanna pochke.

⁵ Reknajtayegitna. Jigekanuwata. Wamonuwna wa shikgaji rixinrina. Wane chinru jeji, “Pomyokanu.” Romyoka. Ruglewamyotatka. ⁶ Rushpakamtina Gwariseyone. Waneklutka Giroreyoneyma jemanshinikankakyegitluna Wale ruylatyapluna.

Romkagimtluna gixolune yine

⁷ Geso gitspalamta. Tsrú wenu ya yimakleneyma. Romk-agimtluna gixolune yine Kalile gajene Gote gajene koxa, ⁸ Gerosale gajene, Gitome gajene, ga wa pasreta Gorta gajene, Tirosi gwachine, Sitosi gwachine, gixolune yine. Jemyegitluna gi pixkalutukokta kamruta. Runyegitluna Wale. ⁹ Wane chinna Geso wa yimaklene galpokjixanutkalo kanawa gixolune yine chinanu ma machpakyanuapluna. ¹⁰ Gi rixanu gi gepika rutuukaka. Giyagni rujirkojetna Wale gogo yayixachine pejnunanuka kamrukyapluna.

¹¹ Ga wa kamchine puchotlewatachine getinri yoptsoji-tyegitluna. Saplewatna. Wane chinna wanna, “Pixni wa Goyakalu Wgenyi.” ¹² Geso gijretna gixo gi rupgujetanruna.

Tsomitna Geso pamole gepi

¹³ Kanika magka. Tomgana Wale gishinikanune. Runyegitluna. ¹⁴ Geso gitakna pamole gepi Waleyma gwachinepa, wa yokanatanunepa ginkaklewatachinepa, ¹⁵ wa kamchine maleka ruknokypna. ¹⁶ Rutakna pamole gepi: Simo; wale rutakgiwakata Petro; ¹⁷ wa Santiyako, Sewereyo wgene; Gwa, wa Santiyako gepuru (Giwakatna Wowanerge; walenwa rutlogle pixkalune), ¹⁸ wa Gantirishi, wa Wilipi, wa Wartolo, wa Matiyo, wa Tomasu, wa Santiyako Galgweyo wgene, wa Tateyo, wa Simo Muchkopiranawatachri; ¹⁹ wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

²⁰ Panchi rapokinitkana, rapatjetatnakna yine. Giyagni wa wanna gi gimkata nikletna. ²¹ Wa jempiranyegitluna wa Wale gimwanune. Runna kashichyapmakluna. Wane chinna wanna, “Sepronachrinatkani.”

Mupashiregnuchi Giwekikaluru Kpashiripirana

²² Gerosale yopikyana yonchikgapine. Wanna wane china wa waneylu Welsewo, wa tsru potu kamchiyma ruknokna kamchine maleka.

²³ Wa tomginitkana Geso, wane china yapkkluya, “¿Gi rixpoko maleka giknokletinwa Satanasyokakluko?” ²⁴ Wa pogirewatikowaka gajene wannakakluko kotspalanshinikankakmaka, gi rumkata gwagogneretna wa wale pogirewatikowaka gajene. ²⁵ Panchi gajene wannakakluko kotspalanshinikankakmaka gi rumkata gwagognereta wa wale panchi gajene. ²⁶ Wa Satanasyo yagotinmakwa walenanuko wa, kotspalanshinikanutinmakwa gi rumkata gwaleta seyni nikawnanu. ²⁷ Gike gimkata jiglokletlu gipji gichkolu, chowgutyaplu rejnunkate ma mostutkanuwalu wa gichkolu. Waneklu chowgutyalu gipji gajeru. ²⁸ Galikaka wane nchingi, kaspuukalurupni wanna yine wgenene pejnuruneko mukochirkakna, mupashiregnuchi girukokta

mupashiregnuchi yanumatini. ²⁹ Seyni girukokta wa Giwekikaluru Kpashiri mupashichkatu, gike rixiniko kaspukiko seyni giklukanuwnachri mukochri gike rixiniko mnikawnakatupa.”

³⁰ Gi rixanu wanna wane china, “Waneylu kamchi pu-chotlewatachri.”

Geso ginro, repurune

³¹ Tuna runro, repurune koxa. Maleka rawna. Repuk-makluna. ³² Wa gixolune yine ruxiplatjene wane chinruna, “Petanu. Malekna punro, pepurune. Rujgayina.”

³³ Wa Wale gigitna. Wane china, “¿Katni wa nunro, wa nepurune?”

³⁴ Retjetna ruxiplatanune. Wane china, “Getanna nunro nepurune. ³⁵ Wa girukokta kamrutlu Goyakalu galukanru, ga ga walenwa nepuru, nepuro, nunro.”

4

Kgitaklewakleru

¹ Rumepe yinuwaka ginkaklewleta tsru wenustsiya. Rap-atyegitluna gixo potu yine. ¡Gi pejnunanukta! Giyagni ratsko-tatka kanawa. Wane tuplatatka tsru wenuya. Pejnuruneko yine chiji gwa, tsru wenuwnaga. ² Runkaklewyegitna Geso yapkkluya gi gepikapirana. Wane chinna Geso runkaklewe-leya,

³ “Gjemanu. Satu kgitaklewakleru gishpakamta rutaklew-tapanu. ⁴ Wane rixa kopalajreta. Pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna koshichine teno yapachine. Nikloka-jitluna. ⁵ Pimriji sotlu gwiyawaka gapokajita mawiyawakanu potu kajpa. Waneklu rupcheknimka gi rixanu gi wa tenru ka-jpa. ⁶ Ga wa rushpakini tkachi jimanatkalu. Ma matskinu chinanu rupriganatka. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita. Tseruwna konkaka. Kapotanatkalu. Gi kajinatkalu. ⁸ Pimriji kigle-waka chiji, gapokajita. Wane jiwatya. Tseruwna. Rux-olewna. Rawa satu mapamoleji, satu patsruijirmoleji, satu satu pachaji.”

⁹ Wane chinna Geso, “Kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

¹⁰ Walepje rixini repomgaluna rawastsitanune pamole gepiyma wa yapkklupiranaya. ¹¹ Wane chinna Geso, “Ga wa gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Wa maleka gajene ginkaaka yap-kaklupjeya pejnurukopirana.

¹² Retinna retanmakna, ma mumatinitipna.

Jeminna, jemanmakna, ma mumata jeminitipna, ma kashri-jetikotupna,

ma kaspukmukochiretkanupna.”

¹³ Wane chinna Geso, “¿Gi ge gimatlu tye yapkaku? ¿Gi gix-poko gimatletanru ptowruko yapkaku? ¹⁴ Wa kgitaklewak-leru gitaku tokanchi. ¹⁵ Ga ga wannanwa gatnugapostsi gwa-chine. Rutakikna tokanchi. Wa jeminitkana waneklu runa Satanasyo. Konyanna tokanchi rajna gitaakaluru. ¹⁶ Waneko pixka rixna wa gitaakalurune sotlu gwiyawaka. Wa jemi-nitkaluna tokanchi waneklu yoptotluna rumuwleya. ¹⁷ Gi wa waneyna gitskina wanna. Wa pshinitsonu gwachinepa. Wa runini salewakchi, wa kojwawakchi tokanchi chinanu waneklu rutspekaakana. ¹⁸ Pimrine gitaakalune wannanwa konyegirune wa tokanchi jemachine. ¹⁹ Wa kojwakan-shinikanrukaka tyegogneya ga wa ponikolewlu yokwire ga wa getsotanrewlu pagixankakaya jigloka. Kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatka. ²⁰ Wannanwa gitaakaluru kiglewaka chiji, wa jemachine tokanchi. Wanna yoptotlu. Jiwatna, satu mapamoleji, satu patsrujirmoleji, satu satu pachaji.”

Yochpikjetkaluro

²¹ Wane koxa chinna Geso, “¿Taniikege yochpik-jetkalurompuko wa gimatumpuko ga wa shechimpuko tutakikolupa? ¿Gi ge katalo kgapiko tutakikolupni, wa tpokamlatinripa? ²² Gi rixanu maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mpogijetkotupni. ²³ Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

²⁴ Wane koxa chinna Geso, “Xakoka gyijnakotanru. Wa yantapi gixa yantajetinro, walako yantatingina gixanuko. Gyognikyegitko gixapa. ²⁵ Wa waneyalutu wanepnute re-neeka. Waneyamijetu wane rixle konikona.”

Giji tseruwniyachri

²⁶ Wane china Geso, “Wane rixa Goyakalu pogire-watyawaka wa satu jeji gitaku giji chijiya. ²⁷ Rumka, yotunota, goyecho ga wa gogi. Wa kajiruji gipcheka. Tseruwna. Gi rumata gi rixpokota. ²⁸ Walenanuko jiwkakanawa wa chiji. Muchinanu yosnukapcheta; wanepnute gigwutka, wanepnute giji galixachri gigwuya. ²⁹ Wa raliitinitka waneklutka gistakapi rustajikatka gi rixanu rapokatka gipapko jirgikolupa.”

Mostasaji

³⁰ Wane china Geso, “¿Giru wutakanru wale pixkalutu pogirewatyawaka Goyakalu? ¿Giru yapkaku wutakanru? ³¹ Wa mostasaji pixka rixa. Wa chiji rutaakoklunu walenwa mtserutu ptowruko kajiruji giyagokolutu wa chijiya. ³² Wa rali gitakletkoklunutka. Rupcheka. Tseruwna tsru potu ptowru kshana gitaakaluru pnute. Tsruplukakni. Giyagni

koshichine tengogne gajene gimkata gwaleta gichiklem-puko.”

³³ Gixo tye pixkalutu yapkkluya Wale ginkakna tokanchi wa runkata jemletyawakna. ³⁴ Ga wa yapkaku migje gi wa runkakna Geso, seyini Waleko yimaklene wannapje rixini runkakpokowakatna ptowruko.

Rutuukaku kannipgyalu

³⁵ Wa walegogne wa kayi rixinitka wane chinna Geso, “Wakanu gayanu.”

³⁶ Wa yokanatkatkana gixolune yine. Waneklu ranikatkaluna yimaklene kanawayaya. Wane koxa yana pimro kanawakka Waleyma. ³⁷ Yopyoka tsru kannipgyalu. Tuygajetlo gishpurga kanawa. Giyagni katsepгатkalo kanawa. ³⁸ Tostsi rawananumta. Rumkananumta rutspannojreya. Komyekluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, ¿gikenna rixyi wa wupninripatka?”

³⁹ Wa yotunotinitka chigetjetlu kannipgyalu. Wane chinru wa tsru wenu, “Pochke. Pushyanamatanu.” Rutuka wa kannipgyalu. Mayegixgataa rixanatka.

⁴⁰ Wa wane chinna Geso, “¿Klu chinanu mpikatka? ¿Klu chinanu gi galixgoggenatawa?”

⁴¹ Pikna tsru piklu. Wane chinkakna wannakakluko, “¿Katni wa Tye? Wa kannipgyalu wa tsru wenu jemyawaklu.”

5

Geso gituukaku kamchichachri

¹ Wakanu yana tsru wenuya Gerasenonesreta. ² Wa ruptekinitka kanawayaya, waneklutka yoptotaplu satu jeji yomlechi gajeru. Kamchi puchotlewatachri waneyalutu. ³ Yomlechi yegi gwachrini wale. Gikeko gimkata gosturetatkalu, gi wa yowumatsayakoxapa. ⁴ Wa gi gepi kata wane rostutkamkatka supoya yowumatskoxaya. Wa yowumatsni rustonjemtana waleya. Wa supni tutskinjemtana. Gikena poyago gipuchkakletlu. ⁵ Psolyechnoko psolgogneko wane rixa saplewjenanumta magkaya yomlechkakaya. Rustajitnawa sotluya.

⁶ Wa retinitkalu wa Geso gowukayako rasukamta. Yoptsojityegitlu. ⁷ Saplewata. Tsruplaji rixa. Wane china, “¿Gi pixanutkanano Geso, Goyakalu teno potu Gajeru Wgene? Kachin-gagjire nixyi Goyakalu kawchinanu, gi wa psaletpotutanno.”

⁸ Gi rixanu Geso wane chinatkalu, “Pushpakyegitanru tye jeji, kamchi puchotlewatachri.”

⁹ Geso gepomgalu, “¿Klu giwaki?”

Rugitlu. Wane china, “Ngiwaka Gixoluru, wa gixolurunpotwu.” ¹⁰ Wa ragjitlu maleka ma yokanatyaplu tyesretaya.

¹¹ Wanenanru magkastsi gixoluru kochi. Nikanatna. ¹² Ragjitluna pejnuruneko kamchine. Wane chinna, “Kochi yegi pyokanatanunwu wa wanna wjiglokyapa.” ¹³ Geso gichichna. Rushpakamtatkana kamchine puchotlewatachine. Kochinni jiglokamtatkana. Gixolunni kochinni gipjita gijrukyanatka. Tsrw wenu rapokanna. Wanegetkonna gepi waragka. Tsrw wenu gagyekyachinena.

¹⁴ Wanna kochi girukotachine gasukamta. Runkaklew-tapna tsru pokchiya, ga wa sana gajene koxa. Runatkana retapyapluna klunerukta wane gixkaluru. ¹⁵ Runyegitluna Geso. Retluna wa kamchitpachri wa gixoluru gwanatanru. Tuplanatataka. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu. Pikanna. ¹⁶ Retanatjene ginkakna gikta rixpokonatka wa kamchitpachri, wa kochinepirana. ¹⁷ Yinuwaka gajiretluna Geso wa rushpakinripa wannasretaya.

¹⁸ Ratskota kanawa. Wa kamchitpachri gajitlu wa Wale yegi rawinripatka. ¹⁹ Geso gi galuka ganikletlu. Wane chingonuklu, “Pupji pyanutka pumwanune yegi. Punkakanna gikta rixpokotatkayi Gitsrukaachi. Wale punkakanna retwamonutyayi.” ²⁰ Ralimta. Yinuwaka ginkaklewletatka Ntekapoliya gikta rixpokotatkalu Geso. Pejnuruneko gimyeka.

Gayro gajitlu rushicho chinanu

²¹ Koprugatatkana Geso kanawaya. Wakanu ya. Rapatyegitluna gixo yine. Tsrw wenuwnaga rawa. ²² Runa satu wa tsru gitaakalurune ginkaklewawakapji gajenyegiya, Gayro giwakatletachri. Retinitkalu yoptsojityegitlu Gesojixistsiya. ²³ Wane chinru, “Wuya wanepnawakla nshicho wgeneji. Petapanunro. Tupnakastsinatvani. Putakamyogogotanunro tutskalginripa. Tuwekanu.”

²⁴ Geso waleymamnutka. Romkagimtluna gixolune yine. Rachpakluna.

Rutuukaklo salewnanatachro

²⁵ Sato suxo gigragalewatachro. Pamole gepi walapu gigragalewatachro. ²⁶ Gixo kpinrewaklerunyegimka tyanitka. Wanna chinanu tsalewna gixo. Tnikatlewatanatka ptowruko walanuko tixinri. Gikena gipxakanro. Seyni taalinanumtana. ²⁷ Tjempiranyegitinitkalu Geso, tuna Wale gajixigiya wa gixolune yine yegi. Tkamrukamkatlu. ²⁸ Wa wane china wala, “Nkamrukamkashatinri nutsalganu.” ²⁹ Waneklutka tograga gitskikatka. Tumatnawa tomaneya tuglewatinritka wa tsalewnanatinri.

³⁰ Waneklutka Geso gimatatka Walenanuko rushpakamtyatka giyaklu. Ruprotaka wa gixolune yine yegi. Wane china, “¿Katu kamrukamkatno?”

³¹ Wane chinruna wa yimaklene, “Gi ge petna wa gixolune yine gachpakyawakyi. Seyni wane pchina, ‘¿Katu kamrukno?’”

³² Wale geknojtata retyaplo katukta wane gixlu. ³³ Wa suxo pika. Tutatata. Tumata wa wala gixyawaka. Tuna. Tyoptsojityegitlu Wale. Tunkaklu ptowruko galikaka. ³⁴ Wale wane chinro, “Wiwi, palixle gitskalakyi. Pyanu. Kiglen-shinikanpatkayi. Kiglepatkayi wa psalewninrinanutka.”

Yotunkaklo Gayro wgene gipnachro

³⁵ Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runyana pimrine. Wane chinna, “Pshichni tupnanatka. ¿Klu chinanu pkojwakawalu Yimaklewatachri?”

³⁶ Seyni Geso jemashatlu tye tokanchi wane chinkaluru. Wane chinru tsru gitaakaluru ginkaklewawakapji gajeru, “Gi pumyekanu. Palixashatanu.”

³⁷ Gi wa ruchichlu wa satu gininripa Wale gajxigi ga wa Petro, wa Santiyako, wa Gwa, repuru wa Santiyako ³⁸ Wane ya gipjiya ginkaklewawakapji gitsrukate. Retlu sejrechi, chiyagatachine, saplewjepotutachine. ³⁹ Jiglokamta. Wane chinna Geso, “¿Klu chinanu nsejrewna nchiyaganata? Wa mturo gi tupna seyni tumkanata.”

⁴⁰ Ruxpiranatluna. Wale maleka giknokna pejnuruneko. Ranikna wa mturni giru ga wa tunro, ga wa Waleymalune koxa. Jigloka mturni gwiyawaka. ⁴¹ Ga wa kosemyotinitkalo mturni, wane chinro, “*Talita komi.*” Walenwa yokaakaluru: “Mturo, pixa wane nchinyi, pyotunotanu.” ⁴² Waneklutka mturo yotunotatka. Tyanatka, gi rixanu waneyatkalo pamole gepi walapu. Waneklutka ruglajitna. Tsru giglajru rixna. ⁴³ Wale gijretna gikena gimatanru. Wane china teneeko tnikanru.

6

Geso ginkaklewata Nasareya

¹ Rushpakamta waneya. Rapoka gichijne. Romkagitluna yimaklene. ² Rapokinitka, gapnanutikalurgogne yinuwaka ginkaklewleta wa ginkaklewawakapjiya. Gi gepika yijnakotlu. Ruglajitna. Wanna wane china, “¿Ginaka rumatyalu Wale tyekaka? ¿Klu gimatkalewlunwa tye renekikolu wa Wale? ¿Gi pixkalutunanni ruyaklekaka kamrutkalurni gimyooya? ³ ¿Gi ge kyosokoklerukni tye, wa Mariya wgene, wanna Gosi, wa Gota, Simo wanna yegwaklu? ¿Gi wa gewna wixayma repurone?” Wale rutspenshinikanutyana.

⁴ Wa Geso wane china, “Goyakalu tokanu geneklewatachine kagwakpiratkalunni, seyini gichijnepjeya, ga wa gimolenyegisretaya, ga wa gipjiya mkagwakpiratkotni.” ⁵ Gi wa rumkata kamruretlu waneya wa satu ruyakleya. Rutuukakna psotsotajiko yayixachine, walepje. Wanna gogo rutakamyota. ⁶ Ruglajita wa ma malixleya. Sajrukamta papokchikaka walesreta. Runkaklewata.

Yokanatna pamole gepi

⁷ Tomgana Geso wa pamole gepi. Wa yinuwaka yokanretna gepkaka. Tsuru rutakna wa kamchine puchotlewatachine chinanu.

⁸ Yokanatatkana gikena ranikanna wa gatnugapoya, satupjeru kanojerna; gi wa nikanruna, gi wa tsapako, gi wa sroschiko tsapaneyna. ⁹ Wa rutakanrona yoshmakjixrechishpatapje. Gi wa gepimkalu rutakanna. ¹⁰ Wane chinna Wale, “Ginakakokta gjiglokanu satu panchi, wanepji gwanu gishpakamtinpotunanuko waneya. ¹¹ Wa pejnuruneko wa gma yoptotjenepa, gma jemjenepa, gishpakamtinpatka wa waneya giplokjiximtanu gistapjixipagi wa rumatikolupa wanna chinanu.”

¹² Rushpakamtatkana. Runkaklewatna wa yine genshinikanutanu. ¹³ Gixo kamchine maleka ruknokna. Ruyookana ringi gixo yayixachine. Rutukna.

Gwa katlewatachri gipnale

¹⁴ Pogirchi Girore jemyegitlu. Gi rixanu rumatkatka Geso giwaka. Wane china, “Gwa wa katlewatachri yotunota gipnachineya. Giyagni kgiyaklewaklerni Wale.”

¹⁵ Pimrine wane china, “Giliyni.”

Pimrine wane china, “Goyakalu tokanu geneklewatachri. Satu tokanchi geneklewatachri pixka rixa.”

¹⁶ Jeminitka Girore wane china, “Gwakni wale wa nustaknoojixanru. Yotunotatka.”

¹⁷ Gi rixanu muchikawako Girore towyegitanru. Kashijixlu Gwani. Rostujixlu wa yoshmakwaka wa Giroryana chinanu repuru gnumro Wilipi. Wa wala ganunrota Girore. ¹⁸ Gi rixanu wa Gwa wane chinatkalu Girore, “Ginanshichkalurni wa pepuru gnumro waneyyi pixinri.” ¹⁹ Giyagni Giroryana gayegixlu. Taluka giylajixletlu. Gi tumkatlu. ²⁰ Gi rixanu wa Girore piklu wa Gwa. Rumatlu wa wale jeji poyagkakachrini wa kpushirni. Girukotlu. Giyagni jeminri gi rumatanshinikanuta. Yijnakotlu rumuwleya.

²¹ Runa pagogne ruglepoktapini wa Girore wa poyagkakawalaputetini. Meyiwlu nachnewlupa kamruta wa tsrukakalune, tsru gitaakalune, wa wanna potu Kalile gajene chinanu. ²² Tjiglokamta Giroryana nshicho.

Tansata. Tmeyitlu Girore ga wa waleyima gwanatachine nikawakakwa. Pogirchi wane chinro makloji, “Pagjitanno klunerukokta paluka. Gita genekanyi.”

²³ Wale kawchinau wane chinro, “Pagjitanru pejnunanuka nenekanyi. Ganikajiko npogirewatyawakaya nenekanyi.”

²⁴ Tushpakamta wala. Wane chinro tunro, “¿Klu nagjitanu?”

Wala wane china, “Wa Gwa katlewatachrijiwu pagjitanu.”

²⁵ Waneklutka giyampotu tjiglokyegitlu pogirchi. Tagjitlu. Wane chinru, “Naluklu xawakniko, penekyapno satu kotajipi Gwa Katlewaklerujiwu.”

²⁶ Wa pogirchi wamonuwnapotuta, seyni Wale kawchianu chinrekaka, waleyima gwanatachine nikawakakwaya chinanu, gi raluka giknokakletokanuta. ²⁷ Waneklutka pogirchi yokanatlu satu girukotjeru. Yokanatlu ranikjiwutikolupa. Wa wale wane ya. Rustaknojitlu yoshmakawakaya. ²⁸ Ranikjiwutakalu kotajipiya. Reneklo makloji. Wa makloji geneklo tunro.

²⁹ Jeminitkana wa yimaklene, runna. Ranikluna gimane. Yomlechi rutakluna.

Yokanatanune satoka

³⁰ Yokanatanune rapatjetna Geso yegi. Runkaklewyegitluna ptowruko klunerukta kamrutanrunapirana, wa runkalewtapinrina. ³¹ Geso wane china, “Ginanu gixa mkoje yineru mwiyawakanuya. Gapnanutanu pshinitsonu.”

Gi rixanu gi gepikna wane ginachine yachine. Gi wa kagognena nikinripna.

³² Ralimtna wanna mkoje sato kanawaya yineru mwiyawakanu. ³³ Gixo geta yaletna. Rumatkana. Wane rasukyegitluna chijiya ptowruko tsru pokchikaka gajene. Wanna gapka gapoka. Rapatyegitluna Geso. ³⁴ Ruptekamta Geso. Retna gixolune yine. Retwamonutna gi rixanu gowegane pixka rixna gi waneyna girukotjerna. Yinuwaka ginkaklewyegitna gixopirana.

Roglutna pamyo waragkalune yine

³⁵ Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru mwiyawakanu. Wa kayitkani.

³⁶ Pyokanatanu yine wa sana yinripna, wa pokchikaka tyesretaya wa ragjityapluna nikanrupna.”

³⁷ Rugita Wale. Wane china, “Gixa genekanna nikanropna.”

Wane chinruna, “¿Wanerge gayanu? ¿Wagjitanro jimapro gepi pachproji wenroloto, wenekyapna nikanropna?”

³⁸ Wale wane china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi? Getapanro.”

Rumatinitkana. Wane chinna wanna, “Pamyo. Gepi shima.”

³⁹Towutna wanna tuplatinripna pejnuruneko paptogkaka peklomta poleru. ⁴⁰Tuplatna paptogkaka satu pachkaka ga wa pamyomolkaka koxa. ⁴¹Geso kashichlo pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Wa jiknajrotlu jimapro. Renekna yimaklene rutspamtinripna. Raneksatkana wa pejnuruneko wa gepirotto shima koxa. ⁴²Nikatkana pejnuruneko. Jinanutkana. ⁴³Koschekluna psojkaka pamole gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa. ⁴⁴Wa nikachine pamyo waragka jejine.

Gonu gogote yanamtyawaka Geso

⁴⁵Waneklutka kanawa ratskojixatkana yimaklene wa Wetsayta gapka yinripna wakanu. Wane yakopshinna yokanatna gixolune yine. ⁴⁶Rali gingaletinitkana wane ya magka. Ragjigognetapa.

⁴⁷Wa kayi rixinitka wa kanawa ganikajgatkalo tsru wenuya. Walepje chiji gwatka. ⁴⁸Retna kegeknanuwatna ranikgatyawakna. Wa kannipgyalu satkakanna. Wa goyechnokawpotuko Geso ginyegitna. Tsru wenumta yapananumta. Raluka giknoglemtna. ⁴⁹Retinitkaluna wa tsru wenumta yanamtyawaka. Kagwawluna pagixanu. Saplewatanna.

⁵⁰Gi rixanu pejnuruneko getlu. Rumyekanna. Waneklutka Geso giynumatna. Wane china, “Kiglenshinikanupgi. Gitni. Gi wa mpikanu.”

⁵¹Ratskota kanawa wanna yegi. Rutukamta kannipgyalu. Ruglajpotutanna. ⁵²Gi rixanu gi rumata jemluna wa jimaprokakapirana. Shikowgajitna wane rixinrina.

Rutuukaklewata Genesareya

⁵³Wa koprugatinitkana, wane yana Genesarchijne. Rutspakatkana. ⁵⁴Ruptekinitkana wa kanawaya, waneklutka rumatkatka Geso. ⁵⁵Rasuktatna psoluko walesretaya. Yinuwaka gwapletkana pnunnu gajene yayixachine gijekoyna ginakakta jemyegityawawluna. ⁵⁶Ginakakokta rapoka pokchikaka, tsru pokchikaka, sana, rutaakana giputkaka yayixachine. Ragjitluna wa kamrukashatyapluna gimkaluptostsiya. Wa pejnuruneko wa kamrukachine wanna gitskalgatka.

7

Puchotlewatachrikaka

¹Rapatyegitluna Gwariseyone, pimrine koxa yonchikgapine wa Gerosale giyakatyachine. ²Wanna getinna wa

pimrine Wale yimaklene nikyawakna gimyoyna gimuteru, walenwa merkakotu yangakanna. ³ (Wa Gwariseyone, pejnuruneko Gote gajene waneyna giykolu rutsrukateynina wa gixo kata ma meromyogkanna ma merkakanotkanna gi wa nikanna. ⁴ Giputu ruyakatyana ma powratkannuwana gi nikanna. Gixo pimripirana wa yoptotanruna kamrutanruna, wa gerkikaluro wa girapkaka, gashgajkaka, yowumaswagkaka.)

⁵ Repomgaluna Gwariseyone ga wa yonchikgapine, “¿Klu chinanu wa pyimaklene gi wa wane rixna wa gitsrukaachinni giykole, seyni nikna wa gimyoyna gimuteru?”

⁶ Geso wane china, “Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle reneklewata Gisayiya gixapirana. Wane rixa yonatkaluru:

*Nyi yine gispuyana kagwakpiratno
seyni rajiyana wajra yanna Gitaya.*

⁷ Magijeru yonogleyegitnona.

*Runkaklewatna wa Goyakalu tokanu pixkalutu
wa yokanrekakna wa yine.*

⁸ Wa gixa giknoklu Goyakalu yokanatanru tokanchi. Waneygi wa yine giykole.”

⁹ Wane chinkoxna Geso, “Kigle giknokle gixlu wa Goyakalu yokanatanru tokanchi wa gomkagityaplu wa gixako giykole. ¹⁰ Wa Moysisi wane china, ‘*Pkagwakpiratanru puru punro.*’ Wane koxa china, ‘*Girukta gogimtukaklu ruru, runro walepni wa gipnanu.*’ ¹¹ Ga wa gixa wane china, ‘Wa satu jeji wane chininri wa ruru ga wa runro, “Ptowruko gitanu wa wale gipxakyapmakyi, korwani” ’ (Walenwa genekashlu Goyakalunupa). ¹² Gixa gi gichichanutkalu pagixanu kamrutinripa ruru, runro chinanu. ¹³ Gixa kaspuklu wa Goyakalu tokanu wa giykole chinanu wa gixako genekanru. Gixo wale pixkalutu gkamruta.”

¹⁴ Wa tomgatnakna gixolune yine. Wane chinna Geso, “Gyijnakotanno pejnurunekgi. Gimata jemanu. ¹⁵ Gike wane wa yineru malekate wa jiglokinripa rumkata puchotletyaplu, seyni wa yineruyako gishpakyachri walenwa puchotlu wa yineru. ¹⁶ Girukokta kajnakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

¹⁷ Rutspalamtinitka wa gixolune yine yegi, jiglokinitka panchi, repomgaluna yimaklene wa yapkaklupiranaya. ¹⁸ Wane chinna Geso, “¿Gixa koxa wane gixa mumatjemkangi? ¿Gi ge gimata jemlu wa pejnuruko maleka gwachri wa jigloklu yineru gi rumkata puchotletlu? ¹⁹ Gi

rixanu gi wa jigloklu wa raji seyni ginanwakapje. Rushpaka gichkajetyawaka.” Wale powratlu ptowruko niikaluru.

²⁰ Wane china, “Wa yineruya gishpakyachri, ga ga walenwa puchotlu yineru. ²¹ Wa gitoko rajiyina yine rushpakya gektutu shinikanchi, gimopatlewlu, gapoklewlu, giylalewlu, ²² chowguchkaka, gimkapnuglu, muglenchi, yokwikaklu, mpogijpatnuchi, sotanugnuchi, mupashiregnuchi, tserpiranawlu walenanuko, sepronchi. ²³ Ptowruko wa tye muglenchi gishpaka gitokoya. Ga ga walenwa puchotlu yineru.”

²⁴ Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitoya yatka. Jiglokamta panchi. Wale galuklu gike ma mumatyanupa, seyni gi rumkata yogimleta.

Suxo Sirogwenisanemole

²⁵ Seyni waneklutka tjemyegitlu sato suxo. Tshicho wgenejni waneyanro kamchi puchotlewatachri. Tuna. Tyoptsoji-tyegitlu gijixistsi. ²⁶ Wa suxni Kriyko, Sirogwenisanemole. Tagjitlu ruknokiyaplu maleka kamchi tshichoya.

²⁷ Geso wane chinro, “Petashgapkatanna jinanu rixinripna yine wgenene. Gi kigleru kashichikolupa wa nikanruna wgenchine, ruknokikolupa kewene yegi.”

²⁸ Tugitlu wala. Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi, seyni wa wanna keweneko nikawakakwa rapukote nikyaluna wa mturune gipopejre.”

²⁹ Wale wane chinro, “Tye tokanchi chinanu pyanutka. Wa kamchi gishpakyatkalo wa pshicho.”

³⁰ Talimta topji. Tetamtatkalo tshicho tukluganatatka tojeko, wa kamchi gishpakyatkalo.

Rutuukaklu majnakotu myanumatkatu

³¹ Wane yiyatnaka wa Tirosretaya. Sito yapamta. Tsruru wenu Kalile ya, Ntekapoli ganikajite. ³² Ranikyegitluna satu majnakotu, myanumatkatu. Ragjitluna rutakamyogogotyaplu.

³³ Geso ganiklu yine mwiyawakanu Walepje. Yoshmakamyojita gijnakopnakakaya. Ruts Kagata. Kamrukannutlu. ³⁴ Tengogne yigata. Kosennipgyapotuta. Wane chinru, “Gegwata.” (Walenwa: Putpukanu.) ³⁵ Rutpukajnakopnatatka. Waneklutka rushpirokatka wa kashinatjeru wa ginnu. Yanumpotutatka.

³⁶ Yokanatatkana Geso gikena runkakanna, seyni gixkatmaka wane china wanepnuteko runkaklewamtna. ³⁷ Tsruru giglajru rixna. Wane chinna wanna, “Kiglepotlu ptowruko kamruta. Jemkakna majnakone. Wa myanumatkane yanumkaka.”

8

Roglutna gepkoxamkoje waragkane yine

1 Wa walegognekaka wanetnakna gixelune yine. Gi wa waneyana nikanruna. Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, ² “Netwamonutna gixelune yine, gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna. ³ Wa nyokanatinatkana ma niikanna wa gipjina, rujxipakapotanunna. Wa pimrinni gowuka giyakatyana.”

⁴ Rugitluna yimaklene, “¿Ginaka giyakatyachro jimapro wa satu gimkata ginanuwkakletanunna gewi yineru mwiyawakanuya?”

⁵ Geso gepomgana. Wane chinna, “¿Gi pejnu jimapro waneygi?”

Wanna wane china, “Payokgipre.”

⁶ Yokanatna wa gixelune yine tuplatinripna chiji. Kashichlu wa payokgiprerutu jimapro. Poyagnutatka. Jiknajrotlu. Wa renekna yimaklene rutspamtinripna. Reneksatna gixelune yine. ⁷ Waneyna psotsotaji shima wgenkaka. Wale giglenshinikanyegitlo. Wa yokanatna rutspamtinripna. Rutspamtina gixelune yine yegi. ⁸ Nikatkana. Jinanna. Koschekluna wa gixetachri psojkaka payokgipre kojitaya. ⁹ Wanegetkona gepkoxamkoje waragka yine. Yokanatatkana. ¹⁰ Waneklutka ratskota wa kanawa yimakleneyma. Wane ya Talmanutasreta.

Gisekachri Gwariseyonenu

¹¹ Runna Gwariseyone. Yinuwaka yoptopiiretluna. Rujgaluna Waleya getkaluru tengogne gajeru. Yantaletluna. ¹² Wamonuwnalenshinkanuya kosennipgyapotuta. Wane china, “¿Klu chinanu rujgaluna getkaluru tye gimuweekakgoggenatachine? Galikaka wane nchingi, gi wa renekona getkaluru tye gimuweekakgoggenatachine.”

¹³ Kaspukatkana. Kanawa ratskotatnaka. Wakanu ya.

¹⁴ Ramtaka gwalemtluna nikanruna. Maleshayna. Satupje jimapro waneyna wa kanawa. ¹⁵ Yokanatna Geso. Wane china, “Xako. Ggirukotinwa wa gisekachriya wa Gwariseyonenu, wa gisekachri koxa Girorenenu.”

¹⁶ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinkakna, “Jimapro maleshaywu.”

¹⁷ Geso gimatlu. Wane chinna Wale, “¿Klu gyoptopirkakya wa maleshaygi jimapro? ¿Gi ge gishinikanuwatawa? ¿Gi ge gimata jemanatawa? ¿Waneygi shikolu gaji? ¹⁸ Kaygalmakgi ¿gi ge geta? Kajnakmakgi ¿gi ge gjema? ¿Gi ge gishinika? Wa njiknajrotinitkalu pamyo jimapro wa pamyo waragkaneya ¿gi pejnu kojita katsepo wa psojkaka gkoschekyatkalu gixa?”

19 Wanna wane chinru, “Pamole gepi kojita.”

20 “Wa payokgipre jimapro wa gepkoxamkoje waragkaneya ¿gi pejnu kojita katsepo wa psojkaka gkoschekyatkalu gixa?”

Wanna wane china, “Payokgipre kojita.”

21 Wane chinna Geso, “¿Gi ge gimata jemawalu?”

Retkaklu maygaletu Wetsaytaya

22 Rapokna Wetsayta. Rawapluna Wale yegi satu maygaletu. Ragjidluna kamrukyaplu. 23 Geso kanjimtlu wa maygaletu. Raniklu pokchi kegneteya. Gitskaga sagaygaletu. Rogwaka rutakamyoyegitlu. Repomgalu, “¿Gi ge petlu pa gixanu?”

24 Rumregkata. Wane china, “Netna yine, wa yanachine wa gagmuna pixka gixachine neta.”

25 Rumepe gitakamyoyegletatnaklu wa giygale. Waneklu retatka. Ruglewataatka. Retashpotutatka gowuka ptowrupotuko. 26 Geso yokanatatkalu gipji. Wane chinru, “Gi wa pokchiko pyanu.”

Petro gipgujetlu

27 Yatkana Geso wa yimakleneyma. Pokchikaka ya Susari Wiliponu yegi. Wa gatnugapoya repomgiyna wa yimaklene. Wane chinna Wale, “Wa yine ¿katu wane chinna Gita nixinri?”

28 Wanna gigitlu. Wane chinruna, “ ‘Gwa Katlewakleru,’ pimrine, ‘Giliya,’ pimrine, ‘Satu Goyakalu tokanu geneklewatachine.’ ”

29 Wa Wale gepomgana, “¿Ga wa gixa katu wane chinno?”

Rugita Petro. Wane chinru, “Pixni Kristoyi.”

30 Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena.

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

31 Yinuwaka ginkakletna wa Yineru Wgene salewninripa gixo, ma yoptotikotupa tsruneya, tsrukakalune saser-toteneya, ga wa yonchikgapineya. Ruylatikolupa. Yotunotanu mapgogne chininri. Wane chinru tye tokanchi gipgujetkaluru. 32 Wa Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu.

33 Geso giprotakyegitna. Retjetna yimaklene. Chigetjetlu Petro. Wane chinru, “Najxigi pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu gi pushiniklu wa Goyakalupirana, seyini wa yinepirana galikaka pushinika.”

34 Tomgana Geso wa gixolune yine yimakleneyma. Wane china, “Katukokta galuka gwagajxigletno raalixinwa walenanuko. Rawanro koroshishkitate. Romkagitanno.

35 Girukokta galuka gishatkapletlu wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, rushatkapanru

ruwekinri. ³⁶ Gi rixanu ɛklu kigleyanaplu wa yinerupni psolchijnekmaka waneyapmaklu wane rixle, seyni ruwekinri rangapotutinina? ³⁷ Gi rixanu ɛklu rupekotanru yineru ruwekinripa? ³⁸ Katukokta gipatewatanno ga wa ntokanuya koxa wa nyi gimuweekakgoggenatachine yegi, kgimopataklerune ga wa kmukochirerunni, Gita wa Yineru Wgenno koxa gipatewatanru wale, wa nuninipa Nuru goyaknuya, wanna kpashirine Goyakalutowrerune tengogne gajene numuninipa.”

9

¹ Wane chinkoxna Geso, “Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi wa getunganru gipnaluma ma metkanuwalunachi Goyakalu pogirewatyawaka ginachripa giyakluyma.”

Satuko kogetkogatka

² Patsruijrogne rixinri, Geso ganikna Petro, Santiyako, Gwa. Ranikna wannapje satu magka tenolu. Wanna getanu satuko kogetkogatka. ³ Ga wa gimkalu yochigatatka klatpotlu. Wa giwru pixka rixa. Giyagni gi satuna kgerkakeru tye chiji gwachri gimkata klataa gixkakletlu tye pixka. ⁴ Wanna yegi rupgujewniyna Giliya ga wa Moysisi, Geso giynumsatachine.

⁵ Petro, wane chinru Geso, “Yimaklewatachri, poyagnu gewi gawinri. Gewi wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, wa Giliyanupa satu.” ⁶ Gi rumata yanumatana, ga wa pikanna.

⁷ Runa kyachgapererumko. Wale chikletyegitna. Waneylu tokanchi kyachgapererumkoya, wane chinachri, “Tyenwa Noturu nalukanru. Wale gyijnakotanu.”

⁸ Pshinitsonu potu retanatina, gikena retatkana wannayma. Gesopjetkani.

⁹ Magka yopikyatkana. Yokanatna Geso gike runkakinripna wa retanruna, ma yotunotkanuwa wa Yineru Wgene gipnachineya. ¹⁰ Rushinikluna wa tokanu. Rugjekakna wannakakluko, “ɛKlunerni wa tye, wa gipnachinyegiya yotunotini?”

¹¹ Repomgaluna. Wane chinruna, “ɛKlunerni wa yonchikgapine chinanru wa Giliya gapkamka ginanu?”

¹² Rugitna Wale. Wane china, “Giliya galikakni rungapatkanu rugletyaplu ptowruko. ɛGi chinpiranata koxa wa yonchi wa Gita Yineru Wgenno gixo nsalewninripa, ga wa gi nkgawakpiratko? ¹³ Seyni wane nchingi Giliya ginpatka. Wane rixluna klunerukokta ralukyawakna chinyawaka yonchi walepirana.”

14 Runinitkana wa yimaklene yegi. Retna gixolune yine wanna yegi. Wa yonchikgapine yoptopiratna wanna. 15 Waneklutka pejnuruneko gixolune yine getlu. Ruglajitna. Rasukyegitluna. Ralukluna.

16 Geso gepomgana, “¿Klu gyoptopiratyana wanna?”

17 Gixolune satute gigitlu. Wane china, “Yimaklewatachri, nanikyegityi noturu. Waneyanru kamchi myanumatkatu rixkakjeru. 18 Ginakakokta kashichyanru shipchojtakakjetanru. Soliwanamjetana. Raskereygitana. Ruprigananumtana. Wane nchinna pyimaklene ruknokypapluna maleka, seyni gi rumkatluna.”

19 Rugita. Wane chinna Wale, “¡Ya nyi gimuweekakgogne-natachine malixkane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotangi? Ganikyegitanno.”

20 Ranikyegitluna. Retinitkalu waneklutka wa kamchi shipchojtakakpotutanru mturni. Chiji rapokamtana. Ruprutana. Rushpaksolnamatana.

21 Geso gepomgalu ruru, “¿Gipshini wane gixlenatkalu?”

Wale wane china, “Mturuyakawa rixini. 22 Gixo kata ruknoklu xirnachri, wa gonga koxa ruylatyapmaklu, seyni pumkatiniplu pupxakanunwu. Petwamonutanunwu.”

23 Geso wane chinru, “Pumkata galixletinipa, ptowruko gimkata gixkota wa galixachri chinanu.”

24 Waneklutka mturu giru saplewata. Wane china, “Nalixa. Pupxakanno nma malixlenuya.”

25 Geso getna gixolune yine. Rasukamtana. Potowurutna. Chigetjetlu kamchi. Wane chinru, “Kamchi myanumatkatu majnakotu, Gita yokanatyi pushpakyegitanru wale. Gi wanepnuteko pjiglokanutkalu.”

26 Saplewatana. Shipchojtakakpotutanru mturni. Rushpakamtatka. Walenitka gipnachri pixka rixanatka. Giyagni gixo wane china, “Rupnanatka.” 27 Seyni Geso kosemyotlu. Tunwakaklu. Yotunota.

28 Wa jiglokinitka wa panchi yimaklene gepomgalu wanapje rixini, “¿Klu chinanu wixa gi wumkata giknokletlu maleka?”

29 Wane chinna Geso, “Wa tye pixkalutu gi gimkata gishpakleta seyni gagjigognerupjeya.”

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

30 Wa rushpakinitkana waneya, Kalile yapamtana. Gi raluka gimatkota. 31 Wa runkակեւյեցիտնա Geso yimaklene. Wane chinna, “Gita wa Yineru Wgenno samyookalurupno yinemyoya. Ruylatannona. Nupnanu. Nyotunotanu mapgogne rixinri.” 32 Seyni wanna gi gimata jemlu wa tokanu. Pika gepomgaletluna.

Yoptopirkakna katni wa tsru potu

³³ Rapokna Kapernawo. Panchi rawinitka, Geso gepomgana, “¿Klu gyoptopirkakananumtya gatnugapoya?”

³⁴ Wa pochkena. Wannakakluko yoptopirkakananumtna wa gatnugapoya katni wa tsru potu.

³⁵ Tuplata Geso. Tomgana pamole gepi. Wane chinna Wale, “Girukokta galuka muchinanu gixleta, walepni wa gapkatpotutachri pejnuruneyapa. Pejnuruneko gipxakjetachri-napni.”

³⁶ Koscheklu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. Kampuklu. Wane chinna Wale, ³⁷ “Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu Gita giwakaya, Gita yoptota. Girukta yoptotno, gi Gita yoptota seyini wa nyokanatjeru galikaka.”

Geso gijretlu Gwa kamrutanru

³⁸ Wane chinru Gwa, “Yimaklewatachri, wetlu satu wa pgiwakaya ruknokiyana maleka kamchine. Wale gi gomkagitwu. Wujretlu gi rixanu gi romkagitwu.”

³⁹ Geso wane china, “Gi wa gijretanru. Wa gikena wane gixa giyakleta ngiwakaya wa rumkata pshinitsonu gektuchinretno. ⁴⁰ Wa wma kamnixjetni wixasretni wale. ⁴¹ Girukokta genekangi sato girapistonoya gonu ngiwakaya gi rixanu Kristonungi, galikaka wane nchingi gi ramgini wenutikolupa.

Gitspeekaklu

⁴² “Girukokta gitspeekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita, kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa. ⁴³ Wa pumyo gitspeekakinipyi pustakanru. Kigleyyi wa pjiglokinriipa wa puwekinri mastsi, wanepnute gepimyoyi pixinipa wane pyanuna Gigena wa xirnachri muwnakatupa. ⁴⁴ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwnanu. ⁴⁵ Wa pujixi gitspeekakinipyi, pustakanru. Kigleyyi wa pjiglokinriipa wa puwekinri yokmatachriyi, wanepnute gepijixyi pixinipa puknookona Gigena wa xirnachri muwnakatupa. ⁴⁶ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwnanu. ⁴⁷ Wa puygale gitspeekakinipyi, puknookanru. Kigleyyi wa pjiglokinriipa Goyakalu pogirewatyawaka paygalepjeya wanepnute gepiygaleyi pixinipa puknookona Gigena. ⁴⁸ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwnanu.

⁴⁹ “Wa pejnuruneko tuwutkalurupa xirnachriya. ⁵⁰ Kiglerni wa tuwu, seyini wa tuwu mushi rixinitka ¿klu gmorotanu? Waneyapgi gixnanuko tuwu. Kigle gimwakaklepgi.”

10

Giknokagnunrolu

¹ Wane yiyatka. Gotesreta ya, Gorta wakanute. Rapatyegitatnakluna gixolune yine. Rumepe ginkaklewyegitatnakna wa rixjetyawaka.

² Rapyegitluna Gwariseyone. Repomgaluna wa muklukanutlege giknokagnunrolu wa gnurchi. Rumlukanatluna.

³ Wale gigitna. Wane china, “¿Klu yokanyegitgi Moysisi?”

⁴ Wane chinruna, “Moysisi gichichlu *kiruka yonatyapa ma ganunrotyanpatkalo. Ruknokanrotka.*”

⁵ Wane chinna Geso, “Nshiknu gaji chinanu yonyegitgi wa tye Tokanchi Yokanatkaluru. ⁶ Seyni yinuwayawaka giyaklewlu, *jeji, suxo kamrutna Goyakalu.* ⁷ *Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Rupxaletanrotkani ganunro.* ⁸ *Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.* Giyagni gi gepimanetkana, seyni pamanepjetkana. ⁹ Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa wa yineru.”

¹⁰ Wa panchiya repomgatnakluna yimaklene walekotnaka. ¹¹ Wane chinna Geso, “Girukokta giknoklo wa ganunro, sato ganunrotininitnaka rumopatlewata wala chinanu. ¹² Wa suxo giknokinri tganuru wa satu tganurutini, tumopatlewata.”

Ruglenshinikanyegitna mturune

¹³ Ranikyegitluna mturune wa kamrukyapna. Wa yimaklene chigetjetna wa ranikjerna. ¹⁴ Retinri Geso jigekanuwata. Wane chinna Wale, “Getashatanna mturune runyegitanona. Gi gimaletanna. Gi rixanu wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka. ¹⁵ Galikakni wane nchingi, girukokta gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka mturu pixka gi wa jiglokanruna.” ¹⁶ Kampukna. Wanna gogo rutakamyota. Ruglenshinikanyegitna.

Gitsrukaachi makluji ponikolu

¹⁷ Gatnugapo yapananumtini, runyegitlu satu gasukamtachri. Yoptsojityegitlu. Repomgalu, “Yimaklewatachri kigleru ¿Klu nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

¹⁸ Geso wane chinru, “¿Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. ¹⁹ Wa Tokanchi Yokanatkaluru pumata: *Gi pumopatlewatanu. Gi puylalewatanu. Gi pchowguwatanu. Gi wa maleshawaka pupgujtalewashatanu. Gi pyokwirewatanu. Pkagwakpitananru puru ga wa punro.*”

²⁰ Rugitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri, pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutinyakawa.”

²¹ Geso yopukgatlu. Raluklu. Wane chinru, “Satupje pmagatya. Pyanu. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikolewlu tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno. Panikanru pko-roshishkitate.”

²² Seyni wale yanshinikanpotutana tye tokanchiya. Ralimta wamonuwatachri gi rixanu waneyanru ponikowle gixo wane rixle.

²³ Geso geknokye gitna. Wane chinna Wale wa yimaklene, “Kyapreputlu jiglokinripna Goyakalu pogirewatyawaka wa ponikolune.”

²⁴ Wa yimaklene giglajita wa tokanuya, seyni Geso gigitanaka. Wane chinna Wale, “Wiwine, igi payaprenanutkalu wa jiglokyapluna wa Goyakalu pogirewatyawaka wanna serojiproji gaponshinikanutachine! ²⁵ Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁶ Wanna giglajpotuta. Wane chinkakna wannakakluko, “¿Katu gimkata gognetkaakotanu?”

²⁷ Geso yopukgatna. Wane china, “Wa yineru mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu. Wa ptowruko rumkata Goyakalu.”

²⁸ Petro yinuwaka wane chinretlu, “Petanu. Wixa giknokamtlu ptowruko. Womkagitatkayi.”

²⁹ Giyagni Geso wane china, “Galikaka wane nchingi, girukokta giknokapjimita, yegwakane, repurune, repurone, wa ruru, runro, wugenene, wa rusanatkaka giknokachri Gita chinanu, wa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, ³⁰ wale geneeko satu pacha kata pnute xani tyegognekaka, panchikaka, yegwakane, repurune, repurone, runrone, wugenene, rusanatkaka, kojwawakchi koxa. Pagognesha ginachripa reneeko ruwekinri mnikawnakatupa. ³¹ Seyni gixo muchichachine gapkatpotutatanu. Gapkatpotutachine wannapni wa muchichachinpatka.”

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

³² Wanena gatnugapo. Gerosale kanikna. Kosekamtna Geso. Ruglajitna. Romkagitluna pikachineko. Ranikatnakna wa pamole gepine. Yinuwaka Wale wane chinretna wane rixikolpatka: ³³ “Xani Gerosale wkanika. Wa Gita Yineru Wgenno samyookotka wa tsrukakalune sasertotene, wa yonchikapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannona nupninripa. Samyokannona payinyegiko. ³⁴ Rapnokatanonna. Kochipjetannona. Rutskagjetannona. Ruylatanonna. Wa mapgogne giknoginpatka nyotunotanu.”

Santiyako, Gwa gagjitanru

35 Wa Santiyako Gwa, Sewereyo wgenene, rapyegitluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, waluklu klunerukokta wagjityayi wane pixanwu.”

36 Wane chinna Geso, “¿Kluneru galuka wa nixyapgi?”

37 Wanna wane chinru, “Penekanwu Pixa wuxiplatanyi poyaknu yegi, satu potuklesretate, satu pkegnetesretate.”

38 Wane chinna Geso, “Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo wa girapistono wa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita katikolu?”

39 Wanna wane chinru, “Wumkatlu.”

Wane chinna Geso, “Wa girapistono nurapre girini. Wa katlu wa Gita katikolu wale koxa gkatikolupa. 40 Seyni tuplalu npotuklesretate, wa nkegnetesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegitkalunepni.”

41 Wa jeminitkaluna, wa pamole yinuwaka gimtuwnaleta Santiyakoya ga wa Gwaya 42 Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Gimata wa tsrukakalune kagwakikalune payinet-skalaya towutlewpotutna. Wanna gitsrukatenene tsru gitaaka wanna chinanu. 43 Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta galuka tsru gixletnachriwa gixayegkakluko walepni wa gipx-akjerupa. 44 Girukokta gixayegkakluko galuka muchinanu gixletnawa, walepni pejnurune wayegereru. 45 Gi rixanu Gita wa Yineru Wgenno gi nuna nupxakikolupa, seyni nuna nupx-aklewatiripa, nenekyaplu nuwekinri nwenutyaplu rush-pakinripna gixolune yine.”

Retkaklu Wartimeyo maygaletu

46 Geriko yana. Geriko yiyatka Wale, ga wa yimaklene, ga wa gixolune yine. Wartimeyo wa maygaletu, Timeyo wgene, tuplanata wa gatnugapostsi, ragjigognenatlo sroschi. 47 Jemyegitlu Walenwa Geso Nasare gajeru. Yinuwaka saplewleta. Wane china, “Geso, Tawiklopisha, petwamonutanno.”

48 Gixolune yine chigetjetlu pochke rixinripa, seyni wanep-nuteyaka saplewjeta, “Tawiklopisha, petwamonutanno.”

49 Geso tunwata. Wane china, “Ntomganru.”

Tomgaluna wa maygaletu. Wane chinruna, “Kiglenshinikanupyi. Palnanu. Tomgayi.”

50 Ruknoksapowlechratamta. Rupteka palnaleta. Yayegitatkalu Geso.

51 Geso gepomgalu. Wane chinru, “¿Klu palukatka wa nixyapyi?”

Maygaletu wane chinru, “Yimaklewatachri, netinripa.”

52 Geso wane chinru, “Pyanu. Palixle gitskalakyi.” Wanek-lutka retatka. Romkagitatkalu Geso wa gatnugapoya.

11

Jigloka Gerosale

¹ Goliwa Magkatetkana. Gi gowukatkana Gerosalestsi, ga wa Wetpage ga wa Wetani. Wane yokanatyana gepi yimaklene. ² Wane chinna Wale, “Gyanu tujra pokchi gixa ginaple gajeru. Pokchipotuko gapokinpatka wane gikshikinri mporo wgene tsatkaluru, gi satuna yineru mtuplatjitanutuwa. Gkoshrikanru. Ganikanru. ³ Girukokta wane chininipgi, ‘¿Klu chinanugkoshpiroklu?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu. Waneklutka yokanatanutnaku gewi.’”

⁴ Wane yana. Rukshikluna mporo wgene tsatkaluru gipgyapto maleka rutspalgapotyawaka. Koshpirokluna. ⁵ Pimrine wane gwanatachine wane chinna, “¿Klu chinanu gkoshpirjetlu mporo wgene?”

⁶ Wanna wane china Geso chinyawakna. Retashatkatkana. ⁷ Ranikatkaluna mporo wgene Geso yegi. Gimkalna sapwakatjiltuna. Wale gogo tuplamtatka Geso. ⁸ Gi gepikna gikwekamkatachine gatnugapo. Pimrine gagmunasurkaka gistakamta. Rukwekamtluna gatnugapo. ⁹ Kosekamtachine ga wa kaptomtachine saplewjenanumtna. Wane china sapletna:

jWuyal jGimalwutkaluru

ginachri Gitsrukaachi giwakaya!

¹⁰ jGimalwutkaluru wutsrukatni Tawi pogirewtapyawakni!

Waneplu pogirewatyawaka.

jWuya tengognepotuya!

¹¹ Geso gapokamtatkalu Gerosale. Kpashiwakapji ya. Retjetinitkalu ptowrunanuka, kayi rixinitka rushpaka. Wa Wetani ya wa pamole gepiymananuko.

Wa gikera masagito

¹² Waleprika Wetani yamtyatkana. Nachlu. ¹³ Retlu gowukaya gikera kasureru. Yayegimtlu, wane getko rukshikinri pagixanu. Rapyegitinri gike rukshika. Gisurepjeni. Gi gipapconi wa sagiwatinri wa gikera. ¹⁴ Geso wane chinanru gikerni, “Gikena niksagitanutkayi gike pixiniko.” Jemluna yimaklene.

Geso powratlu kpashiwakapji

¹⁵ Wane yana Gerosale. Jiglokamta kpashiwakapji. Yinuwaka maleka giknokletna kgishanrewaklerunni ga wa gagjijetachinni wa kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo kwalkaka gipekoserojiprojitchineni, motkoko gishanretachinni tuplapijere koxa. ¹⁶ Gi ruchichna Wale wa satuna ganikyalo

kastonolo wa kphasiwakapji. ¹⁷ Runkaklewyegitna. Wane chinna Wale, “¿Gi ge yonatkaluru:

*Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni
ptowruko payinerumnunanuko yegi?*

Ga wa gixa wane gixatkalu

gitawakapna kachowgurune gwiyawaka pixka.”

¹⁸ Yijnakotluna wa tsrukakalune sasertotene wa yonchikgapine. Rujgaluna gi rixpoko giylaletanruna gi rixanu pikluna. Wa ptowruko yine giglajita runkaklewleya.

¹⁹ Wa kayi rixinitka tsru pokchiya yiyatka Geso.

Wa gikera giprigatka

²⁰ Ruknoginna goyechnokawa, retluna gikera rupriganatka gitskiymananuko. ²¹ Petro gishinkapatka. Wane chinru, “Yimaklewatachri, petanru gikera pkamakpiratanruna rupriganatka.”

²² Geso, wane chinna, “Galixanru Goyakalu. ²³ Galikaka wane nchingi, katukokta wane chinru tye magka, ‘Puxrikanu. Wa tsru wenu puknokinwa.’ Gi wa shikpokwakgajitachriko, seyini ralixa wane rixanu chinyawaka, wanepotuko rixanu wale chinanupa.

²⁴ Giyagni wane nchingi, ptowruko girukokta gagjitanu gagjigognetini, galixinri gyoptotanru, waneyapgi gixinripa.

²⁵ Wa ntunwa gagjigogneretini, gkaspukinri wa waneygi gixinipa pnu gixjeru, wa gixa Giru tengogne gajeru koxa kaspukmukochiretyapgi wa gmukochirkaka. ²⁶ Ga wa gixa gma kaspukinri, wa Giru koxa tengogne gajeru gi wa kaspukmukochiretanungi.”

Goteyone gepomgalu Geso klu rutakika

²⁷ Satokna Gerosale. Yotaljeta kphasiwakapjiya. Runyegitluna wa tsrukakalune sasertotene, wa yonchikgapine, wa tsrune. ²⁸ Wane chinruna, “¿Klu putakika pixa tyekaka pkamrutinri? ¿Katu gitakyi tyekaka pkamrutinri?”

²⁹ Wane chinna Geso, “Nepomgangi gixa satu tokanchi. Gigitanno. Wanepnute nunkakyapatkagi klu nutakika tyekaka nkamrutinri. ³⁰ Wa Gwa katlewe, ¿tengogne giyakatyachrirge? ¿waka yinenukla? Gigitanno.”

³¹ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, “Wane wchininipmaka tengogne giyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa gi galixlu?’ ³² Ga wa wane wchinipulu, ‘Yinenni’”—wanna pikna gixolune yine, gi rixanu pejnuruneko kagwaklu wa Gwa walenwa Goyakalu tokanu geneklewatachri.

³³ Rugitluna Geso. Wane chinruna, “Gi wumata.”

Wane chinna Geso, “Gita koxa gi ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

12

Gowasha ga wa girukotachine

¹ Yinuwaka Geso yanumsayegletna yapkkluya: “Satu jeji gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtana sana girukotachine. Pnu yatka. Wajra ya. ² Talixinipapko yokanatlu wayegrechri sana girukotachine yegi rawapyaplo wa sana girukotachinyegiya wa gwachrotka gowashaya. ³ Kashichluna. Kochipjetluna. Yokanatanruna maleshalni. ⁴ Rumepe yokanreyegitna satu wayegrechri. Ruylajiwutanruna. Rektutetluna. ⁵ Rumepe yokanretatnaklu satu. Waleni ruylatna. Pimrinnikoxni gixni. Kochipjetkanna pimrinni. Ruylatkanna pimrinni.

⁶ “Waneyawalu satu gituru ralukanru potu. Yokanyegitna waleni koxa gapkatpotutachritka. Wane china, ‘Kagwakpiratanruna noturu.’

⁷ “Wa sana girukotachine wane chinna wannakakluko, ‘Tyenwa yoptotachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixanpatkani.’ ⁸ Kashichluna. Ruylatluna. Ruknokluna maleka gowashaya.

⁹ “¿Gi rixpokotanu wa kgowashateru? Runanu. Ruylatanunna wa sana girukotachinepni. Renekanna gowasha pimrine. ¹⁰ ¿Gi ge tye yonchiga getyongata?

*Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,
Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.*

¹¹ Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye. *Rakaglajiygaletwu.”*

¹² Raluka kashretluna. Wanna tsrukakalune pikna gixolune yine. Rumata jempluna wa wannapirana wa yapkaku. Kaspukluna. Yatkana.

Wenutikolu Susa

¹³ Yokanyegitluna pimrine Gwariseyone ga wa Giroreyone wa kashtokanutyapluna. ¹⁴ Runna wanna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletyi. Gike pkgwakpirata. Gi petlu wa yinermanewle giglenu, seyini galikaka potu punkakwu Goyakalu gatnugapotepirana ¿Wa munanshichkotnige renekikolupa wenrukaka wa Susa waka gike? ¿Wenekergera waka gi wa wenekanru?”

¹⁵ Wa Wale gimatlu rixashleyina. Wane chinna Wale, “¿Klu chinanu gimlukanutno? Ganikinno sroschiproji netyaplo.”

¹⁶ Wanna ganikyegitlu. Wane chinna Wale, “¿Katu yaglundu tye, ga wa katunni toyonga?”

Wanna wane chinru, “Susanni.”

17 Wane chinna Geso, “Genekanru Susa wa Susanuko, ga wa Goyakalu genekanru wa Goyakalunu.”

Ruglajitna Waleya.

Gepomgalu yotunruya gipnaluya

18 Runyegitluna Sariseyone. Wanna wane china male-shaplu gipnachine yotunre. Repomgaluna. Wane chinruna, 19 “Yimaklewatachri, Moysisi yonyegitwu wa satu yegwak-luko gipnini, ruknokagnunrotana, gi ruknokawgenetana wa repuru gwanro wale gnumronanni, ruxolewkakinripa gik-lopishapa yegwakluni chinanu. 20 Wanenannina payokgipre-rune moletkachine. Muchinanu tsru gnumrowata. Rup-nana. Gi ruknokawgenetana. 21 Gapkatatachri gwatnaklo. Rupnana koxa waleni. Gi waleniko giknokawgenetana. Mapa rixinrini waneko pixka rixana. 22 Payokgipre gwalo. Gi wannaniko giknokawgenetana. Suxni gapkata potu gipnale-tanatka. 23 Yotunrukupa yotunotinipna, ¿katu gnumropni wa wannaya? Gi rixanu payokgipreni gnumronitka wa wala.”

24 Rugitna Geso. Wane china, “¿Gi ge mpupjeta gi rixanu gi gimatlu wa Tokanchi Yonatkaluru, gi wa Goyakalu giyak-lewleko? 25 Wa yotunotinipna wa gipnachineya gi ganun-rowatanutkana, gi kashimyokaakotkana, seyini wa Goyaka-lutowrerune tengogne gajene wannako pixka rixanutkana. 26 Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, ¿gi ge getyongatlo wa Moysisi kirukate, wa Goyakalu giynumatyawaklu kaw-shipiriya? Wane china: *Gitni wa Gawra Goyakalute, Gisaaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalutno.* 27 Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyini giwekachine Goyakalute. Giyagni gixni gamtakanshinkanpotutana.”

Muchinanu Yokanatkaluru Tokanchi

28 Rapoka satu yonchigapri koxa. Yijnakotna rugjekakyawakna. Rumata kigle gikle Geso gixna. Repomgalu, “¿Girni wa tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi pejnuruko pnute?”

29 Geso gigitlu, “Wa muchinanu walenwa: *Pjemanu, Gisray-ili. Wa Gitsrukaachi Woyakalute, wa Gitsrukaachi satupjeru.* 30 *Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pmuchkonuya.* Ga ga walenwa muchinanu Yokanatkaluru Tokanchi. 31 Gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.* Maleshlu satu Yokanatkaluru Tokanchi tyekaka pnute tsru.”

32 Wa yonchigapri wane chinru, “Kigleru, Yimaklewatachri. Galikaka wane pchina, *Satupjeru Goyakalu. Maleshlu satu. Walepjeni.* 33 *Wushinikanru psolpotuyako wajiya, psolpotuyako wunshinikanuya, psolpotuyako wmuchkonuya.*

Wushinikanru wumole wixnanuko pixka, tyekaka ptowruko genekashlu yoxiikalurupa wa genekashlu giylatkalurupa pnute tsru.”

³⁴ Geso getinri wa yonchikgapri gigitlu rumatleya, wane chinru, “Gi wa gowukyi pogirewatyawaka Goyakalu.”

Gi satuna tserpiranawanshinikanyegitlu repomgiyatkalu.

Gepomgalu Tawi Wgenepirana

³⁵ Kpashiwakapji runkaklewatya. Geso wane china, “¿Gi chinna wa yonchikgapine wa Tawiklopisha rixinri wa Kristo? ³⁶ Wa waleko Tawi wane china wa Giwekikaluru Kpashiriya:

*Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate,
Ptuplatanu nputuklesretate,*

Wa nutakinpotukna pkamnixjene pujixipta rapukote.

³⁷ Waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi. ¿Gi rixpokotyawaka giklopishayapni?”

Gixolune yine rumuwleya yijnakotluna.

Yopnuglu yonchikgapineya

³⁸ Wane china Geso wa runkaklewleya, “Ggirukot-inwa wanna yonchikgapineya, galuka yanretachine gowuukalkaka gimkaluyna. Ralukluna ralukikolupna giputuya. ³⁹ Ralukluna wa tsrukakalune tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya, muchinanu tuplapijkaka koxa nikjetikowakaya. ⁴⁰ Konapjijetkanna gipnagnurutachronni. Rixashleya gogagjirgognerkakna. Tsru potu ruklukanuw-nayegjixikolupna.”

Gipnagnurutachro genekashle

⁴¹ Tuplanata Geso tugnantikowaka genekashlukaka ginaple. Retjetna yine gi rixpoko gitakletyaplona sroschi gignantakikowaka. Gixna ponikolune gitaklo gixo. ⁴² Tuna sato suxo gipnagnurutachro kwamonuro. Tutaklo gepi mtur-omchataaji. Walanwa satopje sintawo. ⁴³ Tomgana Geso wa yimaklene. Wane china, “Galikaka wane nchingi, wa twu suxo gipnagnurutachro kwamonuro wala gitaklo pejnurune pnute gitakachine gignantakikowaka. ⁴⁴ Pejnuruneko gitaklo ruxetanrona. Wa twu suxo twamonnupoga tutaklo pejnuroko walanu, pejnuroko tuwekinripa.”

13

Getkalurkaka ma mapookanuwa Geso

¹ Wa rushpakamtini kpashiwakapjiya, satu yimakleru wane chinru, “Yimaklewatachri, ipetanru gi pixka sotlerutkakananni, ga wa gi pixkapjirutunanni!”

² Geso wane chinru, “¿Petlu tyekaka tsru panchikaka? Gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi wa mujrolekatunpakni.”

³ Tuplatini wa Goliwa Magkateya kpushiwakapji ginaple, repomgaluna wanna mkoje rixinna, Petro, Santiyako, Gwa, Gantirishi, ⁴ “Punkakanwu. ¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa tye pejnuruko wa poyagkakinpatka?”

⁵ Yinuwaka Geso wane chinretna, “Xako gi satunako yok-witangi. ⁶ Gi rixanu runanna gixo ngiwakaya, wane chinchinepa, ‘Gitni wa Kristono.’ Yokwitanunna gixopni.

⁷ “Seyni wa gixa jeminiplu wa giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupirana, gi gkegeknanuwatanu. Rumkata wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakapnichi. ⁸ Gi rixanu ruy-lakakanna pachijne gajene ga wa pachijne gajeneyma, ga wa pogirewatyawaka giylakakanu pogirewatyawakayma. Wanepu giyolikchijrukaka pachijnemnunanukaya. Wanepu nachlukaka. Tyekakapni muchichachripa wa kachinolkakapa.

⁹ “Gixako getinwa gixnanuko. Wa samyokangina jemanshinikankakyawakapna. Ginkaklewawakapjikakaya gkochipjetiko. Gitsrukaachine, pogirchine getanu gixapni tunwatanuna Gita chinanupa gipgujtalewlu waneyapna.

¹⁰ Muchinanu ptowruneko payinerumnunanuka runkakikolupna Kiglerpotunanu Tokanchiya. ¹¹ Wa ganiikoklunpatka gixa wa nsamyookoklunupa gma mapookanupachi gi gkojwakinwa wa gixa chinyawakapa. Gi waleko gyanshinikanutanu, seyni wa genekikolupa gixa walepapkopa, wane nchinyawakapa. Gi wa gixni yanumsatachinepgi seyni Giwekikaluru Kpashiripni.

¹² “Gimole samyokanru rupninripa gimoleko ga wa ruru samyokanru gituru rupninripa. Wa wugenenna gimtuwnayegitanuna rurunepnina. Ruylajixanunna rurunepni.

¹³ Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu, seyni wa kashnantakanshinikanutachripa yoptukyawakpotunanukopa walepni wa gognetkaako.

¹⁴ “Wa getyongatachripa gimata jemanru: Wa getiniplu gagnanutkaluru gimtukpotlewatachri wane rawinri mawiyawakanupmaka, waneklu Gote gwachine gasukanu. Magkakaka yanna. ¹⁵ Panchi gogo gwanatachri wa rujrukanmaka, gi jiglokapjitanu ranikyaplu gipji gajeru.

¹⁶ Wa sana gwanatachri gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu. ¹⁷ ¿Gi waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka! ¹⁸ Gagjigognetanu gi waneyapgi ginapuklu gasuktatinripa. ¹⁹ Wa walegognekakapa wanepu salewakchi wa mwajejetkatu wa muchi giyakletinitkalu wa Goyakalu giyakle, ga wa

xanigognenanu. Gi wane rixanu. ²⁰ Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi pamanenapnikmaka gognetkaakona seyni tsomitkalune chinanu wa Wale tsomitanune sustaklu walegognekaka. ²¹ Giyagni satu wane chinipgi, ‘jGewru Kristo!’ ga wa wane chiningi, ‘jGetanru. Waneru!’ gi wa galixanu. ²² Rupgujewnanna wale migje Kristone, wa wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna getkalurkakapa ga wa koglajrukakapa, yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane gixleta. ²³ Xako gixa. Nunkakatkgi psoluko ma mapookanuwa.

Geso ginkakna runinripapirana

²⁴ “Seyni walegognekakpatka ruknoginpatka wale salewakchi, wa tkachi gichpokanu.

Wa ksuru gi wa pokamlatanu.

²⁵ Wa katagirakaka gijirotanu tengogneyapa.

Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko.

²⁶ Wanepnute retannona *Gita wa Yineru Wgenno kyach-gapererumkoya ginachripno*. Tsuru nuyakle ga wa noyaknu numunanu. ²⁷ Waneklu nyokanatanna notowrene tengogne gajene rapatjetikolupna ntsomitanune. Wa gepkoxamkojeresretkakayako yoptukyawakpotuko chiji, yoptukyawakpotuko tengogne rapatjerewatinna.

²⁸ “Gimatanru yapkaku gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka, tupcheksuretinpata, gimatanutkalu wa walapustsitkani. ²⁹ Waneko pixka gixa getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu. Gipgyap-tostsitkalu. ³⁰ Galikaka wane nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekakgoggenatachinesha wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. ³¹ Wa tengogne ga wa chiji giknoganu, seyni wa ntokanu gi giknoganu.

³² “Seyni walegogne, wale gipapko gike gimata, gi wa Goyakalu towreruneko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata. ³³ Giyagni giyokanu. Gagji-gognetanu. Gi gimatlu giklupaktani gipapkopa. ³⁴ Waneko pixka rixa wa jeji wajra yachri. Ruknokamtlu gipji. Rutakamtna wayegrene. Satkaka renekamta kamrure. Gipgyapto gwachri towutamta ruyokinripa.

³⁵ “Giyagni gixa giyokanu. Gi rixanu gi gimata giklu runanu wa kwangixlerupji, patako kayi, patako ganikajyecho, patako gaxawripa yanumatini, patako goyechnokawpotuko. ³⁶ Wa rawraka ginretinipa ma mukshiikyanupgi gimkanat-achingi. ³⁷ Wa gixa nchinyagi wane koxa nchinna pejnuruneko: Giyokanu.”

14

Jemanshinikankakyegitluna Geso ruylatyapluna

¹ Gepigogne magatiniwa Tsrú Giknoglushgogne wa Tsrugogne jimapro gisekachri myapjetkotu, rujgaluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine gi rixpoko kashichyapluna gayroklewluwa ruylatyapluna. ² Wane chinna wanna, “Gi wa tsrugogne wkashichanru, ma mejnugimalewatinitipna yine.”

Geso giyokjiwutka

³ Wetani rawanata Geso Simopji gijirgitutpachri. Tuplanata nikjetikowakaya. Tuna sato suxo. Waneylo pastono pgamlugalo nartogapje kwenuru potu. Tupokastonotlo. Tuyokjiwutlu. ⁴ Wanena pimrine gimtuwnachine wannananuko. Wane chinna wanna, “¿Klu chinanu wane tixa saletletatkalo pgamlugalo? ⁵ Wa tumkata gishankakotmaka wa twu pgamlugalo, wa mapa pachaproji pnute. Walamka kwamonurunni geneeko.” ⁶ Geso wane china, “Getashatanro. ¿Klu chinanu nsalewnakaklo? Kigleru kamrurchi tkamrutyanto. ⁷ Gi rixanu waneygognenangi wa kwamonurune gixayma. Wa galukiniplu gimkata kigleru kamrueyegletna, seyni gi waneygognenanupgi Gita. ⁸ Wa wala kamrutlu tumkatyawaka. Tuyokagnaputlo pgamlugalo nomane wa nkapnatikolupa. ⁹ Galikaka wane nchingi, ginakakokta runkakletiko Kiglerpotunanu Tokanchi wa psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa tushinikikolupa wala.”

Gota samyoklu Geso

¹⁰ Gota Giskaryote satu pamole gepi rixinri yayegitna tsrukakalune sasertotene samyokyaplu Geso wanna yegi. ¹¹ Wanna jeminitkalu, rumuwatna. Rupiratyapluna renekyapluna sroschiproji. Rujgaluna ruglepoktapinri gi rixpoko samyokletyapluna.

Tsrú Giknoglushgogne

¹² Muchinangogne jimapro gisekachri myapjetkotu wa renekashatinrina giylatkalurupa wa Tsrú Giknoglushgogne chinanu, yimaklene wane chinru, “¿Ginaka paluka yokanretwu wa walpokotyaplu wa pnikanrupa Tsrú Giknoglushgogne chinanupa?”

¹³ Yokanatna gepi yimaklene. Wane chinna Wale, “Tsrú pokchi gyanu. Wane yoptotingi satu jeji wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomkagitanru. ¹⁴ Ginakakta jigloka wane nchinanru wa kapjiru, ‘Yimaklewatachri wane china,

“¿Ginaku wa napokagrukowakle wa nniyawakapa Tsru Giknoglushgogne nyimakleneyma?” china.’¹⁵ Wale gekakgitangi satu teno gajeru tsrugruko gali galpokletkalurutka. Wane galpokotinri wixanupa.”

¹⁶ Wane yatkana yimaklene. Tsru pokchi yatkana. Rukshikluna Wale chinyawakpotukna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgognenupa.

¹⁷ Wa kayi chininitka wane ya wa pamole gepiyma. ¹⁸ Wa tuplatinitkana nikawakakwa, nikna. Wane china Geso, “Galikaka wane nchingi, wa satu gixate numnikjeru, wale samyokanno.”

¹⁹ Wa wanna yinuwaka wamonuwleta. Wane chinna wanna satkaka, “¿Gitgetkopni?”

Satu koxa, “¿Gitgetkopni?”

²⁰ Wane chinna Geso, “Wa satu pamole gepi rixinri, wa gigakachri Gitayma kolpetoya. ²¹ Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa yonchi Gitapiranaya. ¿Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakanmaka.”

²² Wa nikanatina wanna, Wale kashichlu jimapro. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknaglu. Wane gixachri renekna. Wane china, “Gyoptotanru. Tyenwa nomane.”

²³ Wale kashichlo girapistono. Poyagnutkalo. Renekna. Rurna walaya pejnuruneko.

²⁴ Wane chinna Wale, “Tyenwa nograga wa gerotu tokanchi gipiratkaluru chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru. ²⁵ Galikaka wane nchingi, gi wa nuranutkalo gowajiga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa Goyakalu pogirewatyawakaya.”

²⁶ Wa wanna shikaletlu gimalwuru. Rali shikale-tinitkaluna, Goliwa Magkate yana.

²⁷ Wane chinna Geso, “Pejnurunepnikgi gixapni gitspeekaakona. Yonatkalurutkani:

Nuylakanru wa girukotapratlachri.

Rupalatanna wa gowegane.

²⁸ Nyotunotanu. Nali yotunkakletkoklunpatka, Gita gapka kosekanu gixaya. Kalile nyanu.”

²⁹ Petro wane chinru, “Wa pejnurunekmaka gitspeekaako, ga wa gita gike.”

³⁰ Geso wane chinru, “Galikaka wane nchinyi, wa pixa xani tye yecho ma yanumatkanu gnapu wa gaxawripa gepi kata, pnutatanno mapa kata.”

³¹ Seyni wale psolmuchkonuko tokanuwana. Wane china, “Wa nupnanmaka koxa Pixayma, gi wa nnutatanyi.”

Pejnuruneko waneko pixka china.

Getsemani

³² Wane yana Getsemani giwakatletyawaka. Wane chinna Wale wa yimaklene, “Ntuplatanu gewi. Nagjigognetkakupshini.”

³³ Ranikna Waleyman Petro, Santiyako, Gwa. Yinuwaka giglajreta, wamonuwnaleta. ³⁴ Wane chinna Wale, “Nonshinikanu nwamonuwnapotutya gipukchi pixkapotuko. Gkagwakanu gewi. Giyokanu.”

³⁵ Psotsotaaji wajrayaka ya. Wane yoptsojita chijiya. Ragjigogneta wa rumkata wane gixletikolupmaka, ruknoganu Waleyman wale salewakchi. ³⁶ Wane china, “Gagwa, Nuru, ptowru gimkatachriyi Pixa. Pkoshripatinno twu girapistono, seyini gi wa Gita galukyawakapni, seyini Pixa galukyawakapni.”

³⁷ Runa. Retamtana gimkanatachine. Wane chinru Petro, “¿Simo, pumkanatge? ¿Gi ge pumkata giyokleta pshinitsonu? ³⁸ Giyokanu. Gagjigognetanu gma jiglokinitipa yantaletikowakapa. Wa ginshinikanu galikakni jmererni, seyini manchi muchkotni.”

³⁹ Rumepe yaletinitnaka ragjigognetyawaka, waneko pixka chintokanutatnaka. ⁴⁰ Satokatnaka. Retamtatnakna gimkanatachine. Ruxapnewatna. Gi rumata giretluna.

⁴¹ Runa mapa kata rixinritka. Wane chinna Wale, “Gimkanutka. Gapnanutanu. Wanekotka. Nopapko gapokatka. Xani Gita wa Yineru Wgenno samyookatka kmukochirerunemyoya. ⁴² Gytunotanutka. Gayanutka. Gi gowukatkalu nsamyokjerupa.”

Geso kashichka

⁴³ Waneklutka yanumsanatiniwa Geso, runatka Gota. Walenwa pamole gepi rixinri. Waleymana gixolune yine kyoglolewaprerune, kagajererune. Wannanwa tsrukakalune sasertotene gayinerutene, yonchikgapineyegirune koxa, tsrunyegirune koxa. Gotaymamnutkana.

⁴⁴ Wa samyokjeru genekagnaputatkana saturutu gimaxiklechi. Wane chinna wale, “Girukta namlutanu gita, Walepakni. Gkashichanru. Ganikanru. Ggirukotpotumtanru.”

⁴⁵ Runinitka, waneklutka runyegitlu. Wane chinru, “¡Yimaklewatachri! ¡Yimaklewatachri!” Ramlutlu.

⁴⁶ Romyokyegimtluna. Kashichluna. ⁴⁷ Wa satu wane gwanatachri koshpakyoglolewapreta. Rustaklu wa sasertote gitsrukate potu wayegeru. Yostakjepitlu.

48 Geso wane china, “¿Gishpakamta gixa yoglolewapiyima gagajeyma, kachowguru pixka gixa kashretnoge? 49 Pagognemnunanuka gixayma nwanata, nunkaklewanata wa kpashiwakapiya. Gi wa wane gkashichyano, seyni wa poyagkakikolupa wa yonatkalurkaka, wane gixyatcano.”

50 Ruknokamluna pejnuruneko. Rasukatkana.

51 Satu jeji gomkagitlu sapwakmanetachri gichrataya. Je-jine kashichlu. 52 Wa wale ruknokachratamtlu. Rasukyana mamkatni.

Geso sasertote gitsrukate potu yegi

53 Ranikluna Geso sasertotene gitsrukate potu yegi. Rapatna Walyegiya pejnuruneko tsrukakalune sasertotene, tsrone, yonchikgapine. 54 Wa Petro gomkagitlu goga-jxigiyako. Sasertote gitsrukatepotupjipotunanuko romkagitlu. Tuplanata towrechineyima. Rolkanata chichpawa.

55 Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jeman-shinikankakjetikowakaya rujgaluna gipgujtalewlumka Gesoya rupninripa, seyni gi rukshikluna. 56 Gi rixanu gixo gipgujtatlu maleshawaka, seyni wa rupgujtalewluna gi wa pixkakakluni. 57 Pimrine gapoka. Rupgujtatluna maleshawaka. Wane chinna wanna, 58 “Wixa jemlu wane chininri, ‘Gita yotkakanunru wa tye kpashiwakapi myochi kamrutikaluru. Wa mapagogne chininri satu nkamrutanu myochi mkamrutikotpatka.’ ”

59 Seyni rupgujtalna wanna koxa gi pixkakakluni.

60 Wa sasertote gitsrukate potu tunwata ganikajitskalaya. Repomgalu wa Geso. Wane chinru, “¿Gikeko pugityano? ¿Klu rupgujtatyayina wanna nyi Pixaya?”

61 Seyni Wale pochkeru. Gike rugita. Sasertote gitsrukate potu rumepe gepomgaletatnaklu. Wane chinru, “¿Pixlege wa Kristoyi Gimalwutkaluru Wgenyi?”

62 Geso wane china, “Gitakni.

Gixa getanno Gita, Yineru Wgenno, tuplatyawakapa potuklesreta ruyakle Goyakalu, nuninkoxapa kyachgapererumkoya tengogneya.”

63 Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskakamkata. Wane china, “¿Klu wanepnute magatyawu gipgujtalewata-chine? 64 Gjematkalu wa mupashiregnuchi china. ¿Gi pixka getle gixlu?”

Wa wanna pejnuruneko wane chinyegitluna wa Wale gik-lukanuwna rupninripa.

65 Pimrine yinuwaka gitskagjeretanru, rushyagojitanruna, yotmutanruna. Wane chinruna, “Goyakalu tokanu penekle-watkoxewa.” Towrechine giptagojitlu.

Petro nutatlu Geso

⁶⁶ Rapuko rawanata Petro panchiya. Tuna sato rupxakjero wa sasertote gitsrukate potu. ⁶⁷ Wa tetinri wa Petro rolkanatini, tyopukgatlu. Wane china, “Pixni Waleymalutyi, Geso Nasare gajeru.”

⁶⁸ Seyni wale nutata. Wane china, “Gi numatlu. Gi koxa numatjemlu wa pchinyawaka.” Rushpaka. Maleka ya. Yanumatatka gaxawripa.

⁶⁹ Wa gipxaklewatachro getinri, tyinuwaka wane chinretatnakna wane gwanatachine, “Tyenwa satu wannate.”

⁷⁰ Seyni wale nutatatnaka. Gowukshini wane gwanatachine wane chinruna Petro, “Galikakni pixni satu wannatyi. Gi rixanu Kalile gajeryi.”

⁷¹ Yinuwaka kamakpiirewleta, wane chinreta Wale kawchinanu, “Gi numatpotunatlu wa tye jeji wa Walepirana gyanumsatinri.”

⁷² Waneklu gaxawripa yanumatatka gepi kata chininri. Petro gishiniklu wa tokanu Geso chinyawaklu, “Ma yanumatkanugnapu gaxawripa gepi kata, pnutatanno mapa kata.” Yanshikanunatlu wa wale, chiyagatkatka.

15*Ranikluna Geso Pilato yegi*

¹ Waneklutka wa goyechnokawa jemanshinikankakatkana wa tsrukakalune sasertotene, wa tsruneyma, wa yonchikgapineyema, wa ptowruneko jemanshinikankakachineyema. Rostutluna Geso. Ranikatkaluna. Pilato samyokatkaluna.

² Pilato gepomgalu, “¿Pixlege wa Goteyone Pogiryi?”

Rugitlu. Wane china, “Pixa chinyawaka.”

³ Wa tsrukakalune sasertotene jigyegitlu gixo. ⁴ Repomgatnaklu Pilato. Wane chinru, “¿Gi ge pugita? Petanu. ¿Gi pajigyeglenanukta rixyegityina!”

⁵ Ga wa Geso gi wa waleko rugitya. Giyagni ruglajita Pilato.

⁶ Wa tsrugognekle rushyegjetna gostutkaluru girukokta ragjitna. ⁷ Wane rawanata satu Warawasu giwaktletachri gostutkaluru yagotkakachineyema, giylalewatachine yagotkakluya. ⁸ Runna gixolune yine. Yinuwaka gagjiretluna rixjetyawakna.

⁹ Pilato gigitna. Wane china, “¿Gi ge galuklu gita gishyegityapgi wa Pogirna Goteyone?” ¹⁰ Rumata ranxalna chinanu samyokluna tsrukakalune sasertotene.

¹¹ Seyni wa tsrukakalune sasertotene komyekanshikanutna gixolune yine rushyegityapna Warawasu galikakapni.

12 Rugitatnakna Pilato. Wane china, “¿Klu nixyalu galuka wa gixa giwakyatyalu Goteyone Pogire?”

13 Wanna saplewatnaka, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”

14 Wane chinna Pilato, “¿Klu gektutu kamruta?”

Wanna saplewopotuta, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”

15 Pilato galuka giglenshinkanretna yine. Giyagni rushyegitna Warawasu. Kochipjetka Geso. Rali kochipjeretkoklunutka, samyoklu koroshishkita rutakikulupa.

Solalone gapnokatlu Geso

16 Wa solalone ganiklu wa tsru panchi gitokote. Walenwa Pretoryo. Tomgana ptowruneko wa solalone.

17 Yoshmakluna pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Yoshmakluna sagyeta kona kamgikolu. 18 Yinuwaka galukletluna, “¡Wuya, Goteyone Pogire!”

19 Ruylakjiwutluna katsluksuya. Rutskagjetluna. Yonogyegitluna. Yoptsojityegitluna. 20 Wa rali gapnokatletinitkaluna, komkagatkaluna wa pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatkaluna. Ranikatkaluna koroshishkita rutakyapatkaluna.

21 Rutjikakluna satu giknogamtachri, Simo, Surene gajeru, Galegantro, Rogwo giru, wa sana ginyachri wa ranikyaplo wa Geso koroshishkitate.

22 Kolkota chinikowaka ranikatkaluna. Walenwa yokaakaluru, Jiwchiswaga yegi. 23 Renekluna winga smurna yapjetkalurga, seyni gi wa yoptotlo.

Koroshishkita rutaaka Geso

24 Koroshishkita rutakluna.

Kotspaltamkatluna.

Rutakluna rupenookaklena ranikyapluna satkaka.

25 Wa goyechnokawasreta koroshishkita rutakatkaluna.

26 Wa tokanu rogwaka gwachri yonatkaluru wa jigyegitikolu, wane china, “Wa Goteyone Pogire.”

27 Waleyema koroshishkita rutaakana gepi kachowgurune, satu potuklesreta, satu kegetesreta. 28 Poyagkaakatka Tokanchi Yonatkaluru, wane chinachri:

Mugleneyma kagwakikulupa Wale koxa.

29 Mupashiregnuchi chinruna giknogachine. Ruwnownojiwutna. Wane chinna, “¡Gaga! Wa Pixni wa kphasiwakapji yotkakachripyi, mapgogne chininri pkamrupjitanru. 30 Pixnanuko gognetkakinwa. Pujrukanu wa koroshishkitaya.”

31 Waneko pixka rixna wa tsrukakalune sasertotene gapnokatletlu. Wane chinkakna yonchikgapineyema, “Pim-rine rognetskaka. Walenanuko gi rumkata gognetkakletnawa. 32 Kristo, Gisrayiline Pogire gijrukanu wa xani wa

koroshishkitaya. Wetyaplu. Walixyaplu.” Wa Waleyma koroshishkita gitaakalune koxa yangalu.

³³ Tumananutkani ruchpokatka psolchijnepotunanuyako kayinwakasreta rapokinpotunanuko. ³⁴ Kayinwakpapakko Geso saplewata. Tsruplaji rixa. Wane china, “*Geloyi, Geloyi, ¿Glama sawajtani?*” Walenwa yokaakaluru: “*Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?*”

³⁵ Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, “Gjemanru. Tomgalu Giliya.”

³⁶ Rasukamta satu. Katsopi kotsgatapyaluna kachgalu. Katsluksu rutaklu. Reneklu ruranrupa. Wane china, “Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu Giliya kosh-pakapyaplu.”

³⁷ Geso tsruplaji rixa. Rupnanatka.

³⁸ Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpushi-waka potu gajeru giskakamtatka gepichratatkalu. Teno rumuyaka giskakletyatka chijiina. ³⁹ Wale ginaple tunwanata satu ksolaloteru. Retanata wane rixa gipnaletinri. Wane china, “Galikakpotunanni tye jejni Goyakalu Wgenni.”

⁴⁰ Wane koxa tunwanatna suxone. Retanatna gowukayako. Wa wannatskala rawanatna Mariya Maktala gajero, Mariya Santiyako mturu wa Gosi ginro, ga wa Salome koxa. ⁴¹ Wa wanna Kalile rawanatiniwa romkagjenatluna. Rupxakjenatluna. Wa pimrone gixo waneklu koxa, Waleyma kanikachine wa Gerosale.

Kapnatluna Geso

⁴² Wa kayi rixinitka wa galpokotikolgogne, walenwa gapnanutikalurgognesti. ⁴³ Gosi Garimate gajeru, jeman-shinikankakjetikowaka gajeru kagwakpiratkaluru. Wale koxa kagwaklu pogirewatyawaka Goyakalu. Wane ya. Mpi-ikatu jiglokyegitlu Pilato. Ragjitlu Gesnimane. ⁴⁴ Wa Pilato giglajita wa rupninrinatka. Repuklu ksolaloteru. Repomgalu wa muchikawako rupninrinatka. ⁴⁵ Runkaklu wa ksolaloteru. Reneklu gimanetka Gosi. ⁴⁶ Wale gagjitlu mkachrichrata. Jijrukatkalu. Poyitakalu mkachrichrata. Rutaklu yomlechi wa sotlu jitotikalurupna. Rakaprurjixlu sotlu wa giyomle gipgyaptote. ⁴⁷ Wa Mariya Maktala gajero, wa Mariya Gosi ginro, getanatna ginakakta rutakanunruna.

16

Yotunru gipnaluya

¹ Wa ruknoginitka wa gapnanutikalurgogne, Mariya Maktala gajero, wa Mariya Santiyako ginro, wa Salome, ragjitlona pgamlugalo wa ruyogatyapluna. ² Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana yomlechi yegi. Tkachi

gishpakatka. ³ Wane chinkakananumtna wannakakluko, “¿Katmakla gakaprurutyanywure sotlu yomlechi gipgyaptote gajeru?”

⁴ Wa retinitkaluna, retluna wa sotlu gajritkalurutka. Gi rixanu tsrupotunanu sotlu. ⁵ Jiglokatkana yomlechi. Retluna jeji tuplanatachri potuklesreta, gimkalu gowukalu gitakachri klatalu. Ruglajpotutna.

⁶ Wane chinna wale, “Gi wa giglajitanu. Gijgalu Geso, Nasare gajeru, wa koroshishkita gitakanatkaluru. Yotunomatka. Gi gewitkalu. Getanru rutakikowaka. ⁷ Seyni gyanutka. Ginkakanna wa yimaklene, Petro koxa, Wale gapka wane kosekingi. Kalile yanu. Wane getinitkalu chinyawakpotukgi.”

⁸ Wane yiyatkana. Rasukamtna yomlechiya. Wa rutatatna. Ruglajitna. Giketsotaji runkakna, piklena chinanu.

⁹ Wa yotunotinitka wa goyechnokawpotuko muchinangogne wa simanatka, rupgujewnayegitlo muchinanu wa Mariya Maktala gajero. Walanwa ruknokakamchitetanro payokgipre kamchine. ¹⁰ Tyinitka wala. Tunkakna wa Waley-malunenanu, wa wamonuwnanatachine, chiyaganatachine. ¹¹ Wa wanna jemyegitinitkalu ruwekinritka, wa retikolutka walaya, gi ralixna.

¹² Wanepnute gepi wa wanna yanananumta sana yachine. Geso wane gipgujewnayegitna. Satuko kogetkogatka. ¹³ Wane yiyatkana. Runkakna pimrine. Gi wannako ralixna.

¹⁴ Ralipretka rupgujewnayegitna Geso pamole satupjene wa tuplanatinna nikawakakwaya. Chigetjetanna wa ma malixleya shikowgajitinriyina, gi rixanu gi ralixkana retjene yotunomtinritka.

¹⁵ Wane chinna Wale, “Psolchijneko gyanu. Ginkakletanru Kiglerpotunanu Tokanchi pejnurunenanuko giyakotkalune yegi. ¹⁶ Wa galixachripa katko wale gognetkaako, seyni wa malixakletu giklukanuwnayegjixko. ¹⁷ Tyekaka getkalurkaka kamrujetanna wa galixachine. Gita giwakaya ruknokinrina kamchine. Gerotu patokanchikaka yanumatinna. ¹⁸ Koschekanruna gimnukaka. Rurinrina kamakalu gi wa rumtukanna. Wa yayixachine gogo rutakamyotanna. Ruglewatanna.”

¹⁹ Wa Gitsrukaachi gali yanumsayegletinitkana, tengogne yoptotikatka. Tuplatatka Goyakalu potuklesretate. ²⁰ Wanna gishpakamtatka. Runkaklewatna pasretamnunanukaya. Wa Gitsrukaachi gikamrurawatna. Wannaya Goyakalu kamrujetlu getkalurkaka. Gitsrukaachi poyegitlu tokanu wa getkalurkakayma. Wane gixkalurupa.

Kiglerpotunanu Tokanchi Kpashiri Lokasu Yonatanru

Teyogwilo chinanupni

¹ Wane rixa. Gi gepika yagota yonretlu wixa yegi kamrutikalurutkapirana. Yagota ginkakpokwakletluna. ² Waneko pixka rixna reyunuwaklewayakawa getachine. Wannanwa tokanchi kamruklerune. Ga wa wanna samyokwu tyekakapirana. ³ Giyagni kigle getle nixlu gita koxa nyonyegityi, kshinikanuru potu Teyogwilo. Rixpokotyawaka nunkakyi. Gi rixanu reyunuwakayakawa nomkaginshinikanpiranpotutlu, ⁴ pumatpotutyaplu koxa pixa poyegitkalurni wa tokanchi punkakikolu.

Gwa Katlewakleru girune

⁵ Gotechijne pogire Giroreklunanu, waneru satu sasertote, Sakariya giwakatletachri, Gawiyaklopishaneyma gitaakaluru. Ganunronwa Gaaroklopisha. Gilisawetinwa tgiwaka. ⁶ Ga wa gepiko poyagkakachinni Goyakalu getanuya. Muklukanuwnakane. Romkagitluna pejnuruko Gitsrukaachi yokanatanru, Wale gitakanru. ⁷ Gi kwugenna gi rixanu migatni Gilisaweti, ga wa gepiko gi gepika walapu waneyanatkana.

Gwa gishpakle ginkakagnaputka

⁸ Wa gipapko gapokinpatka sasertote kamrure kamrutinri Goyakalu getanu, wane rixa. ⁹ Sasertotene gixjetyawaka, wale gitaaka yochpikyaplu pgamlupagiri. Kpashiwaka potu Gitsrukaachinu jigloka. ¹⁰ Pejnuruneko gixolune yine maleka gagjigognenatya yochpiikakopshini pgamlupagiri.

¹¹ Gitsrukaachitowreru gipgujewnayegitlu. Pgamlupagiri yochpikjetikowakakwa potuklesretate tunwata. ¹² Wa retinitkalu Sakariya, kojwakanshinikanutnanwa. Tsru piklu rixa. ¹³ Ga wa Goyakalutowreru wane chinru, "Sakariya, gi pikanu. Gi rixanu pagjigognere jemka. Ga wa pganunro Gilisaweti gishpaakakanru puturu. Gwa pgiwakatanru. ¹⁴ Pumuwatanu. Pumjikanu. Gixo yine gimuwatanu rush-pakinri chinanupa. ¹⁵ Gi rixanu tsrupni Goyakalu getanu. Gi wa wingako rurano. Gi wa kapsagaluko rurano. Gi-wekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu rixanu, runronan-wakyakawa. ¹⁶ Gixo Gisrayiliklopishane satkakanu puturupa Gitsrukaachi Royakalutna yegi. ¹⁷ Giwekikaluruya, Giliya pixka, ga wa ruyakleya runanu. Ma mapookanuwa

Gitsrukaachi, wale gapka kosekanu. Wale satkagajinshinikanutanna girchine wugenenna yegi; ga wa kaalirerune satkakyapa kanshinikanurune rixinripna poyagkakachine pixka. Yine galpokotachripni Gitsrukaachi chinanu gilepokotkalunepa.”

¹⁸ Sakariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi nixpoko gimatletanru? Gi rixanu tsrutsolejinatkano. Ga wa nganunro koxa gi gepika walapu waneyatkalo.”

¹⁹ Goyakalutowreru gigitlu. Wane chinru, “Gitni Kawrilno. Goyakalustsi tunwatachrino. Gitni yokanatkalurno nuynumsatyapyi, ga wa nunkakyapyi tye kiglerupirana. ²⁰ Ga wa xani myanumatkatupyi. Gi pumkata yanumletannuna wale wane gixkoklugognepotunanukopa, pma malixtokanutkalchinanno. Gigogne poyagkaakalurupni ntokanu.”

²¹ Ga wa yine kagwakanatlu Sakariya. Ruglajitna wa kpashiwaka ramginritka chinanu. ²² Ga wa rushpakamtinitka, gi rumkata yanumletanatka. Rumatna wa pagixanu retinrinatka getkaluru kpashiwakaya. Rutsejrigjeyegishatatkana. Myanumatkatunannatkanani.

²³ Wane rixa. Poyagkaklu wa sasertote kamrure. Rali poyagkakletinitkalu, gipji yatka. ²⁴ Ruknoginitka walegognekaka, kamshirotkani ganunro Gilisaweti. Pamyo ksuru tyogimatnawa. Wane china, ²⁵ “Giyagni wane rixno Gitsrukaachi, wa walegogne retyano konpatetyapatkano yine getanuya.”

Geso gishpakle ginkakagnaputka

²⁶ Patsurjire ksuru chininri Goyakalu yokanatlu gitowreru Kawrili. Satu pokchi Nasare giwakatletachri, Kalilesreta, yokanatlu. ²⁷ Makloji jeji metkatowa yegi yokanatlu. Satu jeji gipiratanrotka, Gosi giwakatletachri, Tawiklopisha. Wala makloji giwaka Mariyani.

²⁸ Wala yegi jigloka Goyakalutowreru. Wane china, “Mariya, gimutkalurpotyi. Pixaymalu Gitsrukaachi.”

²⁹ Tkojwakanshinikanutnanwa wale tokanu chinanu. Tnutanshinikanuta gi pixkalutuknige wa tye galuklewlu. ³⁰ Giyagni wa Goyakalutowreru wane chinro, “Mariya, gi pikanu. Gi rixanu Goyakalu gimutat kayi. ³¹ Xani pmushiwatanu. Pushpaakanaru puturu. Pgiwakatanru Geso. ³² Tyepni wa tsru. Teno potu Gajeru Wgene chinko. Gitsrukaachi Goyakalu genekanru rutsrukatni Tawi pogirewatyawaka. ³³ Gakowniklopishane yegi pogirewogunenatini. Pogirewatyawaka gike rixiniko nikawnanu.”

³⁴ Giyagni Mariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi rix-pokotanu wa tye? Gi rixanu gi jeji numatawa.”

³⁵ Goyakalutowreru gigita. Wane chinro, “Giwekikaluru Kpashiri ginyegitanyi. Teno potu Gajeru giyakle chikletyegitanyi. Giyagkoxni kpashiripni gishpakachripa wane chinko Goyakalu Wgene. ³⁶ Ga wa petanro. Pumole koxa Gilisaweti wala koxa tutsroginiko tmushiwata. Toturupni. Patsrujire ksuryegitkalo wa migato chinkaluronanu. ³⁷ Gi rixanu Goyakalu gi satuna ma mumkatanutni.”

³⁸ Giyagni Mariya wane china, “Gitsrukaachi wayegreño. Wane nixikolupa pixa chinyawakpotuko.”

Wala yegi yiyatka Goyakalutowreru.

Mariya salwayegitlo Gilisaweti

³⁹ Walegognekaka tpalnamta Mariya. Kmagkatewaka tya. Teyakawamta. Gotechijne gajeru pokchi tya. ⁴⁰ Sakariyapji tjiglokamta. Taluklo Gilisaweti. ⁴¹ Wane tixatka. Wa Gilisaweti yijnaka galukletinitkalo wa Mariya, wa mturu tonanwaka gajeru ruptekapa. Wa Gilisaweti Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanro potu gixachrotkani. ⁴² Tsuru saple tixa. Wane china sapleta, “Giglenshinikanyegitkaluryi pixje suxonyegiya. Giglenshinikanyegitkaluru punanwaka gishpakyachripa. ⁴³ ¿Gi nixge gita wa tye giknogyapno, wa Nutsrukate ginro ginyegityawakno? ⁴⁴ Gi rixanu neyijnako galukletiniyakawayi, wa mturu nonanwaka gajeru ruptekapa rumuwle chinanu. ⁴⁵ Giglenshinikanyegitkaluro galixachro, gi rixanu poyagkakikolupa wa tunkakikolupirana, wa Gitsrukaachi ginkakjixyalo.”

⁴⁶ Mariya wane china, Numalwutlu Gitsrukaachi nonshinikanuya.

⁴⁷ Ga wa numuwyegitlu Goyakalu, Nognetakjeru.

⁴⁸ Gi rixanu mpogireto retyano wayegreño.

Xaniyakawa giglenshinikanyegitkalurno

Wane chinannona pejnurune gimuweekakgoggenatachinea

gapkatatachineshaklumnunanukapa.

⁴⁹ Gi rixanu wa Kgiyaklewakleru tsrupirana kamruyegitno.

Kpashiri giwakni.

⁵⁰ Retwamonunanumtina pagwashlukaka

gimuweekakgoggenatachinmnunanuka wa pikjene.

⁵¹ Muchkowamyota. Galixkotnachinewa rajiyana

ga wa ginshinikanuyna kopalatna.

⁵² Pogirewatyawakna tsrukakalune ruknokya.

Mpogirene tsrone rutaka.

⁵³ Kiglerkakaya jinanu rixkakna nachichachine.

Ga wa ponikolune maleshayalune yokanatna.

54 Rupxaklu wayegreru Gisrayili,
 gi rixanu rushiniklu retwamonrewle,
 55 Chinyawakpotukna wutsrukatenni,
 Gawra ga wa giklopishane rushinityawakpotuko.
 56 Mapa ksuru Gilisawetiyma wane twa Mariya. Wanep-
 nute topji tsatokatnaka.

Gwa Katlewakleru gishpakle

57 Ga wa Gilisaweti poyagkakatkalu togogne tushpakaw-
 genetinripatka, rushpakatka toturu. 58 Yijnakotinitkana
 tumwastsitanune ga wa tomolene wa tsru getwamonre
 rixyalo Gitsrukaachi, rumuwatna walayma.

59 Wane rixatka. Yokgipgogne chininri runna wa sajruka
 gistakletyapatkaluna wa mturu. Ruru giwakmaka rutak-
 luna, Sakariya. 60 Tugita runro. Wane china, “Gike. Seyni
 Gwa giwakatko.”

61 Wane chinrona, “Gi satuna pumole wane tye giwaka
 giwakatletachri.”

62 Rutsejrigjeyegitluna ruru klu giwaka ralukyalu wale.
 63 Ragjitlu pamta. Yonatlu. Wane china, “Gwanwa giwaka.”
 Pejnuruneko giglajita.

64 Waneklu Sakariya kotpuknamatka ga wa ginnu.
 Yanumatatka. Rumalwutlu Goyakalu. 65 Tsru piklu rixanna
 pejnuruneko rumwastsitanune. Ga wa psoluko Gotechijne
 gajeru kmagkatewaka pogiwayatya pejnuruko tyepirankaka.
 66 Pejnuruneko yijnakotachine gimretpiranatlu rajiyna.
 Wane chinna, “¿Gi gixachrini: xani tye mturu? Gi rixanu
 waleymalu Goyakalu.”

Tokanchi reneklewatyawaka Sakariya

67 Ga wa Sakariyni ruru, Giwekikaluru Kpashiri gwagaji-
 tanru potu. Goyakalu tokanu reneklewata. Wane china:

68 Gimalwutkalurni Gitsrukaachi, Gisrayiline Goyakalute.
 Salwayegitna rayinerutene koshpakapna.

69 Wixa yegi rupgujewnakakyalu Gognetskaklewatachri potu,
 satu wayegrerni Tawniklopisha.

70 Reyinuwakleyakawa wane chinjetyawakpotuko
 pejnurunniko kpashirinni tokanchi geneklewatachin-
 niya,

71 Gognewatikalurupapirana, wkamnixjeneyegiya,
 ga wa pejnuruneko wayegixjeneyegiya.

72 Gi rixanu retwamonutna wutsrukatenni
 ga wa rushiniklu kpashiri tokanu rupiratanru.

73 Wutsrukatni Gawrani rupiratya Wale kawchinanu
 renekyapwu

74 Mpiikonepwu wushatkapko wkamnixjeneyegiya,

- Wale yegi wkamrurewatinripa,
⁷⁵ Kpashirinepwu, poyagkakachinepwu
 Goyakalu getanu psolgogneko wugogne.
⁷⁶ Ga wa pixa, mturu,
 teno potu Gajeru tokanu geneklewatachri pchinko
 Gi rixanu Gitsrukaachi kosekachripyi
 palpokgapotyaplu.
⁷⁷ Rayinerutene pumatkakanu gognewatikalurupirana
 kaspukmukochiretikolupna,
⁷⁸ Woyakalute gishiniklewle ga wa retwamonrewle chinanu,
 Wa wale chinanu salwayegitwu
 pokamlatachri tengogne potu gishpakyachri.
⁷⁹ Wane rixa pokamlatyegityapna mapshagwaka gwachine,
 ga wa gipnalchikle tuplanatachinena,
 wkosekikolupa, giglewanshinikanrugapo gayinripa.
⁸⁰ Ga wa mturu tseruwna. Muchkowata Giwekikaluruya.
 Yineru mwiyawakanu rawanata walegognepotunanuko wa
 Gisrayiline yegi rupgujewnini.

2

Geso gishpakle

- ¹ Wane rixatka walegognekaka. Susa Gakosto yokanrewata psolchijne gajeneko gitakgiwakatikolupa. Walepirana pogiwata. ² Tye muchinanu gapka gitakgiwakatikolu wane gixka wa Surchijne girukotlewatyachri rixini Surino. ³ Satkaka waleko gipokchi ya, rutakgiwakatikolupna pejnuruneko.
⁴ Giyagni Kalilchijne gajeru pokchi Nasare yiyatka Gosi. Gotchijne kanika. Tawi pokchi ya Wele chinikowaka. Tawiklopishni wale. Tawnineru. ⁵ Wa rutakgiwakatikolupa Mariyayma rupiratanro. Kamshirni wala. ⁶ Wane rixatka. Wane rawanatinna tpoyagkakatkalu togogne tushpakawgenetinripatka. ⁷ Tushpaakakatkalu muchinanu toturu. Mkachrichrata tpoyitatkalu. Prachine wakane nikjetyawaka tuklukakatkalu, gi rixanu maleshayna pagruko pnu giyakyachine gwajetyawaka.

Goyakalutowreru ginkakapna girukotapratachine

- ⁸ Walesretako wanena girukotapratachine, maleka gwachine, girukotaprayechnotachine. ⁹ Goyakalutowreru gapyegitna wanna. Gitsrukaachi gatajiwnale yochigyegitna. Pikpotutna. Tsrupiklu rixna.
¹⁰ Ga wa Goyakalutowreru wane chinna, “Gi mpikanu. Gi rixanu kigleru tokanchi nunkakapgi, tsru gimuwlpurana, pejnuruneko yinenupni. ¹¹ Tawi pokchi rushpakya xani

gixa chinanu Gognetkaklewatachri. Walenwa Kristo Gitsrukaachi. ¹² Waleko rumatikolupa: Gikshikanru mturu mkachrichrata poyitkaluru; prachine nikjetyawaka giklugachri.”

¹³ Walegnapunanu Goyakalutowreruyatkanana gixolune solalone tengogne gajene. Goyakalu gimalwutachine. Wane chinachine:

¹⁴ Goyakalu gimalwutkaluru teno potu Gajeru.

Ga wa tyechijne gajene yinenupa giglewanshinkanrewlu, wa giglenshinkanutachinenupa.

Girukotapratachine salwayentaplu prachinepiya

¹⁵ Wane rixatka. Wanna yegi yiyatkanana Goyakalutowrerune. Tengogne yatkanana. Ga wa girukotapratachine wane chinkakna, “Wele gayanu xani. Wetapanru tyepirana wa giknogachri wa Gitsrukaachi ginkakjixyawu.”

¹⁶ Giyampotu wane yatkanana. Rukshiklona Mariya, ga wa Gosi, ga wa mturu prachine nikjetyawaka giklugachritka. ¹⁷ Wa retinitkaluna, pogitatkaluna wa mturupirana, wa chinikowakna. ¹⁸ Ga wa pejnuruneko yijnakotachine giglajita wa girukotapratachine chinyawakna. ¹⁹ Ga wa Mariya pejnuruko tyekakapirana tumreta tajiya. Tyanshinkanpiranatlu. ²⁰ Satokatkana girukotapratachine. Ralixkotluna Goyakalu ga wa rumalwutluna pejnurukopiranaya, wa yijnakotanruna ga wa retanruna, wa chinikowakpotukna.

Sajruka gistakletikolu Geso

²¹ Yokgipgogne chininitka wa sajruka gistakletikolpatka wa mturu, giwakatka Geso, wa Goyakalutowreru giwakyawaklu, ma nanwakchi mawakanuwa giwakatlu.

Goyakalu yegi raniika Geso

²² Wa poyagkakgognetkatka powralu rutakikolupna, wa Moysisi Tokanu Yokanatkakaluru chinyawakpotuko, Gerosale ranikatkaluna, wa Gitsrukaachi renekyapatkaluna. ²³ Wa rixyongatyawaka Gitsrukaachi Tokanu Yokanatkakaluru: *Pejnuruneko jejine kotpukawugenewlemapatini kpashirine chinkalunepni Gitsrukaachi chinanupa.* ²⁴ Wa genekashlu giylatkalurupa renekanna wa Gitsrukaachi Tokanu Yokanatkakaluru chinyawaka: *Gepirine kamowane, waka gepi motkoko wgenene.*

²⁵ Gerosale waneru satu jeji, Simo giwakatletachri. Walenwa jeji poyagkakachri ga wa kgipashiregololu. Wale kagwaklu rumnanukikolupna Gisrayiline. Waleymalu Giwekikaluru Kpashiri. ²⁶ Giwekikaluru Kpashiriya runkaaka gichi rupnanu ma metkanuwalu Gitsrukaachi

Kristote. ²⁷ Giwekikaluruya kpashiwakapji yatka. Wa kpashiwakapji ranikinitkaluna rurune wa mturu Geso, wane rixyapatkaluna wa rixjetyawakna wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu. ²⁸ Giyagni wale kampukatkalu. Rumalwutlu Goyakalu. Wane china:

²⁹ “Xani, Gitsrukaachi, petasha yaletanutkalu pwayegereru gglewanshinikanutachri pchintokanutyawaka.

³⁰ Gi rixanu noygalpotuko netyatkalu gognewatikaluru Pixanu,

³¹ Wa pejnuruneko yine getanu palpokotanru.

³² Pokamlatachripni payinyegiya gipgujewnakakachripa.

Ga wa payinerutene Gisrayiline yochigyegitachripni.”

Simo giglenshinikanyegitna ruru, runro

³³ Ga wa ruru, runro giglajita wa wale wane chinikowaka.

³⁴ Simo giglenshinikanyegitna. Wane chinro runro Mariya, “Pjemanu. Wa Tye gitaaka rujrukinripna, ga wa yotunomtinripna gixolune Gisrayiline. Rutaaka rumatikolupa rixinripa. Gapatkalurupni Wale, ³⁵ rupgujewninripa gixolunenshinikangaji. Ga wa yoglolewapi yoglonshinikanutanyi pixako.”

Gana ginkakletpiranyegitlu Geso

³⁶ Wane koxa twanata Gana, tokanchi geneklewatachro, Panwuri nshicho. Gaseriklopishni. Gixo potu walapu waneyatkalu. Talixinitka, payokgipre walapu tganuru yegi twanata.

³⁷ Gipnagnurutachrotkani, ga wa yokgipimole gepkoxamkoje walapu waneyatkalu. Goyechno ga wa gogi gi tushpaka kpashiwakapjiya. Togajirewatanri ga wa tagjigognetinri Gitsrukaachi yegi tkamrurewatya. ³⁸ Walepapko tapoka. Wala koxa gipgujtatlu Goyakalu. Walepirana tunkakleta pejnuruneko kagwakachinyegiya, gognewatikaluru Gerosale chinanu kagwakachine.

Satokatkana; Nasare yana.

³⁹ Wa poyagkakinitkaluna wa pejnurkakakopirana wa Gitsrukaachi Tokanu Yokanatkaluru chinyawaka, satokatkana. Kalilechijne gajeru pokchi, Nasare, yatkana. ⁴⁰ Ga wa mturu tseruwna. Ga wa muchkowanatumta. Kgimatkaleru potu rixinri. Ga wa Goyakalu gimutlewe waneylutni.

Kgimatkalerunyeglu Geso

⁴¹ Pawalapkaka Gerosale yana rurune, wa meyiwlulu yegi, Tsuru Giknoglushgogne. ⁴² Wa pamole gepi walapu chininitka, Gerosale kanikna meyiwlugogneku, rixjetyawakna.

⁴³ Nikawnagognetinitka, satokatkana. Ga wa mturu Geso Gerosale rutukatka. Gi rumatna rurune rutukinritka.

⁴⁴ Kagwakluna rumotsananumtjene yegi rawamtinri.

Pagogne yanru yinitkana, rujgatkaluna gimolenna yegi ga wa rumatanunna yegi. ⁴⁵ Wa ma mukshiiKANUTkaluna, Gerosale satokna. Rujgananutmluna. ⁴⁶ Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, kpashiwakapji rukshikyatkaluna. Kgimatkalerune ganikajite tuplanata. Jemanatna, ga wa repomgana. ⁴⁷ Pejnuruneko wa yijnakotjene giglajita rushinikanuwleya ga wa Wale gityawakna.

⁴⁸ Wa retinitkaluna, ruglajitna. Runro wane chinru, “No-turu, ¿klu chinanu wane pixwu? Gi rixanu, gita ga wa puru gijgayi. Kachingajpotwu.”

⁴⁹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gijgano? ¿Gi ge gimata wa Nuru kamrure numkata kamruretatka?”

⁵⁰ Gi rumata jemluna wale tokanu wa chinyawakna.

⁵¹ Wannayma yopikatka. Nasare yatka. Yijnakotna. Runro taji gimretpiranatlu pejnuruko tyijnakotanru ga wa tetan-rupirana. ⁵² Ga wa Geso tseruwnagimatkalawleta. Ya tseruwnaleta. Pnuteyaka Goyakalu gigleretyawaka kamruta, ga wa yine gigleretyawaka koxa.

3

Gwa Katlewakleru ginkaklewe

¹ Pamole pamyo walapu girukotlewwatinitka Tiweryo Susa, Ponsyo Pilato girukotlewata Gotesretaya. Ga wa Girore girukotlewata Kalilesretaya. Ga wa repuru Wilipi girukotlewata Gitorisretaya ga wa Trakonitesretaya. Ga wa Lisani girukotlewata Gawilinisretaya. ² Sasertotene gitsrukatenene potu rixanatinna Ganasu ga wa Kaygwasu, Goyakalu tokanu ginyegitlu Gwa, Sakariya wgene, yineru mwiyawakanuya. ³ Psoluko Gorta Gapgasretchijne yamta. Runkakletananumtlu katlupirana renshinikanutinripna yine, ga wa kaspukmukochiretikolupna. ⁴ Wane rixa chinyongatyawaka Gisayiya tokanchi geneklewatachri kirukate:

Yineru mwiyawakanu saplewatyachri tokanu:

Galpokotanru Gitsrukaachi gatnugapote.

Mpotukatanru gigapkaka.

⁵ *Pejnuruko magkachpalkaka tsepotkalurupni.*

Pejnuruko magkamriji ga wa mturu magka patenkaklutkalurupni.

Ga wa katpagapkakalu potukatgapotkalurupni.

Ga wa kamlojgapolu pgayamta rixgapotko.

⁶ *Ga wa pejnuruko yineru*

getanru gognewatikaluru Goyakalunu.

⁷ Ga wa Gwa wane chinna gixolune yine gishpakamtachine wale katyapna, “Gimnu pixkalungi. ¿Katu ginkakgi gasukye-gityawaklu Goyakalu jgekanupa?” ⁸ Giyagni gkamrutanru genshinikanrewlu gimuknu kamrure. Gi wa gyinuwaka wane chinkakletanu, ‘Waneywu wutsrukatni Gawrani.’ Gi rixanu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgujewnakakletanna Gawraklopishanemka tyekaka sotlukakaya. ⁹ Xani koxa gagmunasko rapokatka gepchi. Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayiikalurni. Xirnachri ruknookona. Waneko pixka rixko yineru kigleru kamrurchi ma kamrutkanupa.”

¿Klu wkamrutanu?

¹⁰ Ga wa gixolune yine gepomgalu. Wane chinruna, “Giyagni ¿klu wkamrutanu?”

¹¹ Rugita Gwa. Wane chinna, “Wa gepi mkachri waneyalutu, renekanru waneyamigjetu. Ga wa nikchi waneyalutu waneko pixka rixanu.”

¹² Runkoxna gijgawenutachine katikolupna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, ¿klu wkamrutanu?”

¹³ Wale wane chinna, “Gi wa gitaakaluru pnute gijganu.”

¹⁴ Solalone koxa gepomgalu. Wane chinruna, “¿Ga wa wixa klu wkamrutanu?”

Wane chinna wanna, “Gi satuna mpiikakanu sroschi gijginriya. Gi koxa gapatlewatanu. Mpoyagnutanru gwenutikolu.”

Gwa pnute muchkonurutu

¹⁵ Kagwakanatna yine. Pejnuruneko rajiyna gishinikanuwyegitlu Gwa, gikta Kristoni. ¹⁶ Pejnuruneko rugita Gwa. Wane chinna, “Gita galikakni katgi gonuya. Ga wa runa gita pnute muchkonurutu. Gi wa gita gimuluni nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa. Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya ga wa xirnachriya. ¹⁷ Ruplokapre gimyo gwa. Triko powratpotutanru giylakaajetikowaka. Rapatjetanru trikneji rumretyawakaplu, ga wa yoxikanru gichicha xirniywaka gike rixiniko muwnakatupa. Waneko pixka rixanunna yinepni. Genshinikanutachine rumretanu, ga wa menshinikanutkane xirnachri ruknokanu.” ¹⁸ Giyagni gixo giykolu ga wa pimripirana giykolu kigleru galikakni runkakletna yine.

Yoshmaakaluru Gwa

¹⁹ Giyagni Gwa gijretlu Girore pasreta girukotlewatyachri wa Giroryana repuru Wilipi gnumro chinanu, ga wa pejnuruko mugletu kamrutanru Girore chinanu. ²⁰ Pejnuruko tyekaka pnute potu rixyatka. Yoshmakikowaka rushyayegitlu Gwa.

Geso katka

²¹ Ma yoshmaakonuwa Gwa wane rixatka. Pejnuruneko yine katkatka, ga wa Geso koxa katkatka. Ga wa ragjigogne-tini tengogne kotpuuka. ²² Wale yegi Giwekikaluru Kpashiri gijrukatka, kamanemnuru. Motkoko pixka rixmanemta. Waneylu tokanchi tengogneya wane chinachri, “Pixni Noturyi nalukanruyi. Pixa giletanshinkanutno.”

²³ Waleko Geso mapamole walapustsitka. Gosi wgene kag-wakikaluru.

Geso gitsrukatenni giwaakaka

²⁴ Ga wa Gosni wa Gili wgene. Walenwa Mata wgene.

Walenwa Rewi wgene. Walenwa Melchi wgene.

Walenwa Ganasu wgene. Walenwa Gosi wgene.

²⁵ Walenwa Matati wgene. Walenwa Gamo wgene.

Walenwa Nawomo wgene. Walenwa Gesli wgene.

Walenwa Naaka wgene.

²⁶ Walenwa Mati wgene.

Walenwa Matati wgene. Walenwa Simi wgene.

Walenwa Gosi wgene. Walenwa Gota wgene.

²⁷ Walenwa Gowana wgene. Walenwa Resa wgene.

Walenwa Sorowawil wgene. Walenwa Salatili wgene.

Walenwa Neri wgene.

²⁸ Walenwa Melchi wgene.

Walenwa Gawti wgene. Walenwa Kosami wgene.

Walenwa Gelmotami wgene. Walenwa Geri wgene.

²⁹ Walenwa Geso wgene. Walenwa Giliyase wgene.

Walenwa Goreyi wgene. Walenwa Matati wgene.

Walenwa Rewi wgene.

³⁰ Walenwa Simo wgene.

Walenwa Gota wgene. Walenwa Gosi wgene.

Walenwa Gonani wgene. Walenwa Giliyachi wgene.

³¹ Walenwa Meleya wgene. Walenwa Maynani wgene.

Walenwa Nata wgene. Walenwa Tawi wgene.

³² Walenwa Gesi wgene. Walenwa Gowe wgene.

Walenwa Poosi wgene. Walenwa Salmo wgene.

Walenwa Naasoni wgene.

³³ Walenwa Gaminata wgene.

Walenwa Gatni wgene.

Walenwa Pare wgene. Walenwa Gota wgene.

³⁴ Walenwa Gakowo wgene.

Walenwa Gisaaka wgene. Walenwa Gawra wgene.

Walenwa Tara wgene. Walenwa Nachori wgene.

³⁵ Walenwa Sarochi wgene. Walenwa Rakawo wgene.

Walenwa Paleka wgene. Walenwa Gewre wgene.

Walenwa Sala wgene.

36 Walenwa Kaanani wgene.
 Walenwa Garpaksa wgene. Walenwa Seme wgene.
 Walenwa Nowe wgene. Walenwa Lamechi wgene.
 37 Walenwa Matosala wgene.
 Walenwa Genochi wgene.
 Walenwa Gare wgene.
 Walenwa Malereri wgene.
 Walenwa Kaanani wgene.
 38 Walenwa Genoso wgene.
 Walenwa Seti wgene.
 Walenwa Gata wgene.
 Walenwa Goyakalu wgene.

4

Geso yantaletka

¹ Ga wa Geso Gorta satokyatka. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanrupotni. Yineru mwiyawakanu raniika Giwekikaluru chinanu. ² Gepkoxamkojmolgogne tsru kamchi yantaletlu. Gike nika walegognekaka. Ruknoogognetinitka, nachneru.

³ Giyagni tsru kamchi wane chinru, “Goyakalu Wgene pix-inipa, wane pchinanru tye sotlu jimapro rixinwa.”

⁴ Geso gigitlu, “Wane chinyongayegitkalurutkani: *Gi wa niikalurupje ruwekyayineru.*”

⁵ Tenolu potu magka raniklu. Pshinitsonuji rekagigitlu pejnuruko pogirewatyawaakaka psolchijiko. ⁶ Tsru kamchi wane chinru, “Nutakanyi tye ptowruko chinanu. Ptowruko pogirewle nenekanyi. Gi rixanu gita samyookalurni, ga wa katukta naluka nenekanru. ⁷ Wa pyoptsojityegitinipno pejnuruko pixanpatkani.”

⁸ Geso gigitlu, wane chinru, “Yonatkalurutkani: *Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.*

Walepje pkamrurewyegitanu.”

⁹ Giyagni Gerosale raniklu. Kpashiwakapji gwachri tenop-taji potu rutaklu. Wane chinru, “Goyakalu Wgene pchininipa, gewi pakaxikamtini. ¹⁰ Gi rixanu wane chinyongayegitkalurutkani:

Gitowrene towutyegitanyi wanna girukotyapyi.

¹¹ Ga wa:

*Kashichanyina gimyoyna,
 gi pagogneko sotlu putspejixitinripa.*”

¹² Geso gigita. Wane chinru, “Kapiranalutkani: *Gi pyantale-tanru Gitsrukaachi Poyakalute.*”

¹³ Rali yantaletletinitkalu pejnuruko yantaletlewluya, Wale yegi yiyatka tsru kamchi. Wanepshini retashatlu.

Geso yinuwaka kamrurewleta

¹⁴ Ga wa Giwekikaluru giyakleyma satokatka Geso. Kalile yatka. Psolchijiko walesreta pogiwapiranatyatka. ¹⁵ Wanna ginkaklewawaklepjikkaka runkaklewatya. Gimalwutkalurni pejnuruneyako.

Nasare giknokikaluru Geso

¹⁶ Nasare yatka, wa tseruwakikwaka. Rixjetyawaka gap-nanutikalurgogne jiglokjetlu ginkaklewawakapji. Palna. Re-tyongata. ¹⁷ Tokanchi geneklewatachri Gisayiya kirukate reneeka. Koprakatkalo kiruka. Rukshiklu wane china yongatyawaka:

¹⁸ *Gita rawa Gitsrukaachinu Giwekikaluru.*

Gi rixanu Wale tsomitno

Kiglerpotunanu Tokanchi nenekyapna

kwamonurune.

Wale yokanatno kashikanotkalune yegi

nunkakletyaplu gishpakikolupirana.

Ga wa maygalene yegi, gimrekgalupirana.

Nkoshpakyapna kapsakletkalune.

¹⁹ *Nunkakletyaplu Gitsrukaachi*

gimutlewlle walapute.

²⁰ Saprurutatkalo kiruka. Kamrurewatachri renekatkalo. Tuplatatka. Pejnuruneko ginkaklewawakapji gwanatachine yopukgapotutlu. ²¹ Yinuwaka wane chinretna, “Xawakni poyagkaakatka tye Tokanchi Yonatkaluru gixa jemanu.”

²² Pejnuruneko pogitlu. Ruglajyegitluna rumutlewlle tokanuya, wa yanumatinri. Wanna wane china, “¿Gi ge Gosi wgenekni wa Tye?”

²³ Wane chinna Geso, “Pejnurunekgi gixa tye yapkaku nchinanno, ‘Kpinrewakleru, putuukakinwa pixnanuko. Klunerukta wyijnakpiranyegitanru Kapernawo kamrutikaluruya, gewi koxa puchijneya pkamrutinri.’ ”

²⁴ Wane china, “Galikakni wane nchingi, gi satuna tokanchi geneklewatachri galuukalurni gichijneya. ²⁵ Galikakni wane nchingi, Giliyaklunanu tengogne gishyatkalurunanni. Mapa walapu ga wa patsrujire ksuru rushyanatka, ga wa tsru nachinanni psolchijneko. Waleklu gi gepikananna gipnagnurutachrone Gisrayilichijneya. ²⁶ Seyni gi satona wanna yegi yokanatka Giliya, seyni Sarepta Pokchi, Sitosreta yokanatka, sato suxo gipnagnurutachro yegi. ²⁷ Giliseyo tokanchi geneklewatachriklunanu gi gepikananna gijirgitutachine Gisrayilichijne gwachine. Seyni gi satuna wa nyi powratka. Ga wa Naama galikakni Suri gajeru powratka.”

²⁸ Giyagni pejnuruneko ginkaklewawakapji gwachine ramewnapotutna, tyepirana yijnakotinna. ²⁹ Palnamtna.

Pokchi malekate ranikluna. Pokchi magkatetajgapotuko ranikluna, yotkakyapmakluna gitskata. ³⁰ Seyni Wale wanna ganikajite yapamta. Yatka.

Jeji kamchi waneyalutu

³¹ Yopikamtatka. Kapernawo yatka, Kalilesreta gajeru pokchi. Gapnanutikalurgognekaka runkakaklewjeta. ³² Runkaklewle koglajejetna, gi rixanu tsru gitaakaluru tokanni.

³³ Ginkaklewawakapji waneru satu jeji kamchi puchotlewatachri waneyalutu. Wale tsru saple gixa. ³⁴ Wane china, “¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutapyapwu? Numatyí katyi Pixa Kpashiryi Goyakalunu.”

³⁵ Geso chigetjetlu. Wane china, “Pochkepyi. Pushpakanutka waleya.” Giyagni wa kamchi ganikajitskalaya yawnakaklu. Wale rushpakamtyatka. Gi wa rumtukamtlu.

³⁶ Tsru giglajru rixna pejnuruneko. Wannakakluko giynumsakaka. Wane chinkakna, “¿Klu tokanchinwa tye, gi rixanu tsru gitaakaluru ga wa kgiyaklewaklerni rixa yokanretna kamchine puchotlewatachine? Rushpakamtna.”

³⁷ Pogita piranamtkatka psoluko walesreta sajrukleya.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

³⁸ Palnamta Geso. Ginkaklewawakapji yiyatka. Simopji jigloka. Simo gimajirni tsru pachwalu kashichanro. Wala chinanu ragjiltluna. ³⁹ Walastsi tunwata. Chigetjetlu pachwalu. Kaspukatkalu pachwalu. Waneklu tpalnamtatka. Tupxakatkana.

Rumxikinitka tkachi, gixolune gituukaaka

⁴⁰ Wa rumxikinitka tkachi, pejnuruneko yayixmoletachine ga wa pimrine yayixachine waneyalune, satumnunanuka gagijewnalkakaya ranikyegitluna. Satkaka rutakamyogogota. Rutuukakna. ⁴¹ Kamchi gishpakyegitna gi gepiko koxa. Saplewamtachine wane china saplemtna, “Pixni Goyakalu Wgenyi.”

Seyni rujretna. Gi retasha yanumsaletanna tyepirankakaya, gi rixanu rumatluna Walenwa Kristo.

Runkaklewananumtya Geso

⁴² Gogi rixinitka rushpakamta. Yineru mwiyawakanu ya. Ga wa gixolune yine gijgalu. Yayegitluna. Chipetmakluna wa wanna yegi ma yinitipachi. ⁴³ Seyni Wale wane chinna, “Numkata papokchikaka Kiglerpotunanu Tokanchi ginkaklewletya, Goyakalu pogirewatyawakapirana. Gi rixanu wale chinanukni nyokanatka.” ⁴⁴ Ginkaklewawakapjikakaya runkaklewananumtya Gotechijneya.

5

Gixo potu shimni sajiika ruyakleya

1 Wane rixatka. Genesare Powgawnaga rawanata. Gixolune yine gachpaklu, Goyakalu tokanu yijnakotinripna.

2 Retlo gepi kanawa, gipowgawnaga gwanatachro. Chalugjetachine gitspakamtanrotka. Rerkachalnetna. 3 Sato kanawa rupteka, Simo kanawate. Simo ragjita ganikajgayaka ranikyaplu. Kanawa tuplata. Runkaklewyegitna gixolune yine.

4 Rutuka ginkaklewletinitka, wane chinru Simo, “Tengawaka gyanu. Giknokchalnetanu shima gkashichinripa.”

5 Simo gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, psolyechnoko wkamrurewpotuta. Giketsotaaji wkashichana. Seyni Pixa tokanu chinanu, wuknokanru chalu.”

6 Wane rixinitkana gixo potu shimni sajikna. Ruskatana chalnenina. 7 Rupxaalunna repnomyoyegitna wa sato kanawa gwanatachine wa rupxakapyapna. Runna. Gepi kanawa tsepotna. Wane tixa gimxiklepotutana kanawni. 8 Wa Simo Petro getinitkalu, Gesosoji rapokamta Petro. Wane china, “Puxrikyegitanno, Gitsrukaachi. Gi rixanu gitni jejno kmukochirerno.”

9 Gi rixanu ruglajpotutana ga wa pejnuruneko waleymalune gixoluro shima chinanu wa kashichanrona. 10 Waneko pixka rixna Gakowo ga wa Gwa, Sewereyo wgenene, wa Simo gipxaalune.

Ga wa Geso wane chinru Simo, “Gi pikanu. Xaniyakawa kyinegaklerpatkayi.”

11 Chiji kosepowamtatkalona kanawkaka. Pejnuruko ruknokamtatkana. Romkagitatkaluna.

Geso gituukaklu gijirgitutachri

12 Wane rixatka. Satu pokchi rawanadini, waneru satu jeji gijirgitutachri potuna. Geso reta. Yoptsojityegitlu. Chiji yonogita. Ragjitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, palukiniplu pumkata powratletanunno.”

13 Giyagni romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru, “Naluklu. Powrapatkayi.” Wanekluyakawa gijirgitlu gitukyegitatkalu wale.

14 Ga wa Geso gijretatkalu gi satuna runkakinripa, seyini, “Pyanu,” chinru. “Sasertote pekakgitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moysisi yokanatanru. Walepni nupgujtatjeru wanna chinanu.”

15 Seyni npute pogitka Walepirana. Giyagni gixolune yine gapatyegitlu wa yijnakotyapluna, wa rutuukakikolupna yayixleya. 16 Seyni Wale gixrikamta. Yineru mwiyawakanu ya. Wane ragjigognetya.

Geso gituukaklu giktegachri

¹⁷ Pagogne wane rixatka. Wale ginkaklewanata. Wane tuplanatna Gwariseyone ga wa Tokanchi Yokanatkalluru yimaklewatachine. Wanna papokchimnunanuka ruyakatyana, Kalilesreta, Gotesreta, ga wa Gerosale koxa. Waneru Gitsrukaachi giyakle rutuukakyapna. ¹⁸ Giyagni pimrine jejine ganiklu satu jeji gijekoya. Walenwa giktegachri. Rujgaluna wa gitoko yoshmakletanruna, Gesostsi rutakyapluna. ¹⁹ Gi rukshikluna gi rixpoko yoshmakletluna gixolune yine chinanu. Panchi gogo ratskotatkana. Washreswa jirrukyaluna gijekoya. Ganikaji Gesostsi rutakluna. ²⁰ Geso getlu wanna galixle. Wane china, “Jeji, pmukochirkaka kaspuukat kayi.”

²¹ Giyagni wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone yinuwaka yanshinkanretna. Wane chinna, “¿Gi gixachrinwa Tye wa mupashiregnuchi china yanumsaleta? ¿Katu gimkata kaspukmukochiirewleta? Satupjeru, Goyakalupje.”

²² Giyagni Geso gimata wane rixanshinkanutinrina. Rugita. Wane chinna, ²³ “¿Klu chinanu wane gixanshinkanuta tyekaka wa gajiya? ¿Girni wa myapretpotu, wane chinyalu giktegachri, ‘Wa pmukochirkaka kaspuukat kayi,’ ga wa wane chinyalu, ‘Pyotunotanu. Pyanutka?’” ²⁴ Wa gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno gitaakalurno tye chijiya kaspukmukochiirewletachripa,” wane chinru giktegachri, “Pixa wane nchina, Pyotunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji.”

²⁵ Waneklu yotunomtatka wa pejnurune wanna getanu. Koscheklu rukluganatyawakamta. Gipji yatka. Rumalwumtlu Goyakalu. ²⁶ Pejnurunniko giglajitana, ga wa rumalwutluna Goyakalu. Tsruru piklu rixna. Wane chinna, “Kogljalewatachri weta xawakni.”

Rewi tomgaka

²⁷ Wanepnute rushpakamta. Retlu satu gijgawenutachri. Rewi giwokatletachri, gijgawenutikwaka tuplanatachri. Wane chinru, “Pomkagitanno.”

²⁸ Ruknokamtlu pejnurkakako. Palnamta. Romkagitatkalu.

Gijgawenutachine rumnika Geso

²⁹ Rewi tsuru nachnewlu kamruta gipjiya. Gi gepikna wane gijgawenutachine ga wa pimrine koxa wannayma tuplanatachine nikikowakaya. ³⁰ Gwariseyone ga wa yonchikgaprenna kegemgana Geso yimaklenyegiya. Wane chinna, “¿Gi rixatka wa wannayma nika, rura, wanna gijgawenutachine, wanna kmukochirerune?”

³¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Wa gichkolune gi galuklu kpinrewakleru, seyni yayixachine galuklu. ³² Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkakachine seyni wanna kmukochire-rune ntomginripni renshinikanutinripna.”

Gogajirewulpirana repomgana

³³ Giyagni wanna wane chinru, “Wa Gwa yimaklene gogajirewata gixo kata ga wa ragjigognetkoxna. Waneko pixka rixna wa Gwariseyone yimaklene. Ga wa Pixa yimaklene nikna ga wa rurna.”

³⁴ Wane chinna Geso, “Gi rumkata gogajirewletna kashimy-olu getachine, wanna yegi rawinikopshini gnurowatachri, xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. ³⁵ Runinpatka pagogne wa gnurowatachri konikolgognepatka wannaya. Waneklugogne rogajirewatanna wanna.”

³⁶ Yapkaklu koxa runkakna. Wane china, “Gikena gamatlu gerotsama wa mkachritsole. Wane rixkoklunu wa gerotsama suskaktsoletlu. Gi koxa pixkakakluni gitsole ga wa gerotsamayma. ³⁷ Gikena giyokgatlu winga gerotu tsapkaka tsrutsoleji. Wane rixkoklunutka winga gerotu suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. ³⁸ Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tuyokgatka. ³⁹ Gi satuna kapokotga girachri galuklu gerotga. Gi rixanu wane china, ‘Kapokotga galikaka kiglepotlu.’ ”

6

Gapnanutikalurgogne yimaklene sustakagwumtlu gitaklugwu

¹ Wane rixatka. Sana yapanatna Gesoyma gapnanutikalurgogne. Ga wa yimaklene sustakagwumtluna gitaklugwu. Gimyoyna jipekamtluna. Nikamtluna. ² Pimrine Gwariseyone wane china, “¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?”

³ Rugita Geso. Wane chinna, “¿Gi ge pagogne getyon-gapiranyegitlu Tawi kamrutanru wa nachichini wale ga wa waleymalune koxa? ⁴ Gi rixpoko jiglokletlu Goyakalupji. Jimaprokaka gekakgitkalurkaka koscheka. Niklu. Ga wa waleymalune koxa reneka. Walenwa ginanshichkaluru niklu. Sasertotenepje nikanruni.”

⁵ Wane chinna, “Gapnanutikalurgogne koxa Gitsrukatno Gita wa Yineru Wgenno.”

Jeji giprigamyotachri

⁶ Wane rixa koxa satu gapnanutikalurgogne. Ginkaklewkapji jigloka. Wane runkaklewaty. Wane rawanata satu jeji potuklemyo giprigamyotyachri. ⁷ Giruktatluna

yonchikgapine ga wa Gwariseyone, wa gapnanutikalurgogne rutuukaklewjetinri. Rujgaluna wa jigyegityapluna.
⁸ Seyni Wale gimatlu yanshinikanutanruna. Wane chinru wa jeji giprigamyotachri, “Pyotunotanu. Ganikaji ptunwatanu.”

Giyagni yotunomtatka. Ganikaji tunwata. ⁹ Giyagni Geso wane chinna, “Nepomgangi, ¿girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalurupa, waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giylalu?”

¹⁰ Geso geknokyegitna pejnuruneko. Wane chinru, “Pomyokanu.” Wane rixa. Ruglewamyotatka.

¹¹ Seprolokpotutatkana. Yanumsayegkakna wannakakluko gi rixpokotanruna Geso.

Wa pamole gepi tsomitka

¹² Wane rixatka walegognekaka. Magka ya. Ragjigogne-tapa. Psolu yechnoko ruynumatlu Goyakalu. ¹³ Gogi rixinitka, tomgana yimaklene. Tsomitna pamole gepi wanna. Yokanatanune chinkoxna. ¹⁴ Wa Simo. Wale rutakgiwakata Petro. Ga wa repuru Gantirishi, ga wa Santiyako, ga wa Gwa, ga wa Wilipi, ga wa Wartolo. ¹⁵ Ga wa Matiyoy, ga wa Tomasu, ga wa Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Simo wa Muchkopi-ranawatachri chinkaluru. ¹⁶ Ga wa Gota, Santiyako wgene. Ga wa Gota Giskaryote. Walenwa samyokjerupa.

Gimta chiji runkaklewatya

¹⁷ Wannayma yopikatka. Wa gimta chiji rawna ga wa gixolune yimaklene ga wa gixolune potu yine, psoluko Gotesreta gajene, ga wa Gerosale gajene, ga wa tsru wenustsi Tiro ga wa Sitosreta gajene. ¹⁸ Runna yijnakotyapluna, ga wa ragijewnalna rutuukakikolupna. Ga wa kamchine puchotlewatachine kojwakanunena gituukaakalunetkani. ¹⁹ Pejnuruneko gixolune yine galuka kamrukletlu Geso, gi rixanu Waleya rushpaka giyaklu. Pejnuruneko rutuukaka.

Giglenshinikanyegitkolu ga wa “¡gi waneni!” chinyegitkolu

²⁰ Tunogyegitna yimaklene. Wane china:
 Giglenshinikanyegitkalungi kwamonurungi,

gi rixanu gixanni Goyakalu pogirewatyawaka.

²¹ Giglenshinikanyegitkalungi xani nachichachingi,
 gi rixanu jinanurunepgi.

Giglenshinikanyegitkalungi chiyagatachidingi xani,
 gi rixanu gitsolguwatachinepgi.

²² “Giglenshinikanyegitkalunepgi wa yine gayegixinipgi, ga wa ruxrikyegitinipgina, ga wa yanginipgina, ga wa ma maluka yijnaklegiwakatinipgina wa mugletu pixka, Gita wa Yineru Wgenno chinanupa.

²³ “Walgogne gimuwatachinepgi. Giptetanu gimuwleya. Gi rixanu tsrupotni gapnutikolupa tengogneya. Gi rixanu tokanchi geneklewatachine wane gixka rutsrukateniyna.

²⁴ Seyni jgi wanengi gixa ponikolungi!
gi rixanu waneyatkagi psoluko gimnanukikolu.

²⁵ jGi wanengi gixa jinanurungi xani!
gi rixanu nachichachinepgi.
jGi wanengi gixa xawakni gitsolguwatachingi!
gi rixanu wamonuwatachinepgi, chiyagatachinepgi.

²⁶ “jGi wanengi gixa wa pejnuruneko yine kiglerune china-
nungi! gi rixanu tokanchi geneklewatachine migjene wane
gixka rutsrukateniyna.

“Gishinikanna gkamnixjene,” china Geso

²⁷ “Seyni wane nchingi gixa, yijnakotachingi, gishinikanna
gkamnixjene. Kigle getle gixanna gayegixjene. ²⁸ Gagjitanru
Goyakalu ruglenshinikanyegitanna gkamakpiratjene. Gagji-
gogneyegitanna gektutetjene. ²⁹ Ga wa puptagojitjeru pasret-
goji koxa penekanru. Ga wa pkonpatatjeru gi wa pumkalu
koxa pchipetinri. ³⁰ Katukta gagjitinipyi, penekanru. Ga wa
wane pixle konachripa, gi wa psatkakjixanru. ³¹ Gikta gix-
poko galuka gixkota gixa wa yineya, waneko pixka pixanna
wana.

³² “Gi rixanu wa gishinikjene gishinikinipa, jkluneruya
mpoyagnutiko? Gi rixanu kmukochirewaklerune koxa
gishinikna wa rushinikjena. ³³ Ga wa kigle getle gixinipna
wa kigle getle gixjene, jkluneruya mpoyagnutiko? Gi rixanu
kmukochirewaklerune waneko pixka gixa. ³⁴ Wa nsero-
jiprojite genekinna wa gkagwaka nsatkakletjenepa wane pe-
jnupotuko, jkluneruya mpoyagnutiko? Wa kmukochirewak-
lerune koxa sroschi genekjetna wa wane pejnu kagwaka
satkakjenepa. ³⁵ Seyni gishinikanna gkamnixjene. Kigle getle
gixanna. Nserojiprojite genekanu mkagwaka satkakletkoto.
Tsrutu potu gapnutikolupa. Teno potu Gajeru wgenenepgi. Gi
rixanu retwamonutna wa poyagnu mchinkane ga wa mug-
lene. ³⁶ Kgetwamonuklerunepgi, Giru pixka kgetwamonuk-
lerni Wale.

Gi wa kgiklukanuru nchinanru satu

³⁷ “Gi gitakyagoklewatanu, gma mutakyagokikotkoxapgi
gixa. Gi wa kgiklukanuru nchinanru satu, wa gixa koxa
kgiklukanurune gma chinikotkoxapa gixa. Gkaspukinna
pimrine, gixa koxa kaspukikalunepgi. ³⁸ Geneklewashatanu,
ga wa gixa koxa genekashatko. Yagotkaluru pnute,
salyatkaluru, yoshkishkitkaluru, yomitachrinatka yine
genekangi. Wa yantapi gixa yantajetinri, walako gyantatiko.”

39 Satu yapkaku runkaku. “¿Rumkatge maygaletu kosekletlu maygaletu? ¿Gi ge kapna rumujruukakanna? 40 Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewatachri pnute. Seyni galpokotkaluru yimakjeruko pixka rixanu.

41 “¿Klu chinanu petlu kapopejiru pumoleygale gwachri, ga wa puygaleko gwachri kaknalulu gi peta? 42 ¿Gi pchinru pumole, ‘Gichikaka. Nwanruchi puygale gajeru kapopejiru?’ Gi petlu wa puygale gwaknatachri. Sanowashatachriyi. Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalulu puygale gajeru. Waneklu petpotutanutkalulu puknokoyaplu pumoleygale gwachri kapopejiru.

Gijiya rumatika satkaka gagmuna

43 “Gi rixanu maleshlu kigleru gagmuna muglejiwletu. Maleshkoxlulu mugletu gagmuna kiglejiwleru. 44 Gi rixanu gijiya rumatika satkaka gagmuna. Gi rixanu gi wa kawshipiri tjirgika gikersagi. Gi koxa kawshiri tjirgika gowaji. 45 Kigleru yineru raji ponikowle kigleru, kiglekakalulu koshpakya. Mugletu yineru ponikowle mugletu mugletkaka koshpakya. Gi rixanu gixu potulu rajgajeru yanumsatya ginamaya.

Goyakalulu tokanulu yijnakotachri

46 “¿Klu chinanu wane nchinno, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi,’ Ga wa gi wa nchinyawakgi gkamruta? 47 Girukokta nunyegitjeru, wa ntokanulu yijnakotachri ga wa wane rixlu, nekakitangulu giru pixka rixa. 48 Jeji pixkalutnulu kamrupjitachri. Wale jitotlu. Teno rixlu. Sotlumta gogoru gulepokotlu. Rapompotutnulu wenu, yoshkigamtulu walepji. Gi rumkata kowjewjeretlu, gi rixanu gilepokotikwaka rutaaka. 49 Giyagni girukokta yijnakotulu gi wane rixa, jeji pixkalutulu kamrupjitachri. Mshikowakanulu chiji rutakulu muglepokotikowakanulu chiji. Yoshkigamtulu gonulu. Waneklu yawnamtanatka. Tsuru yawnalulu rixanulu walepji.”

7

Geso gituukakulu satu ksolaloteru wayegereru

1 Wa rali ginkakletinitka pejnurukulu tokanulu ga wa yine yijnakotulu. Giyagni Kapernawo yatka. 2 Satu ksolaloteru wayegereru ralukanuru potulu yayixyana. Rupnakastsinatkanulu. 3 Yijnakpiranyegitulu Geso. Goteyone tsrutene yokanata Wale yegi. Ragjijixlulu rutskalatyaplu wayegereru. 4 Rapyegitinitkaluna Geso, ragjipotutluna. Wane chinruna, “Rumuklunulu wale wane rixikolupa. 5 Gi rixanu rushinikanerutwulu. Wale kamrupjijixlulu wunkaklewawaklepji.” 6 Geso wannayma wane ya. Seynulu gi gowukatkalulu gipji, ksolaloteru yokanyegitulu rumatletanune.

Wane chinruna, “Gi pkojwakinwa, Gitsrukaachi. Gi rixanu gi numukluyi wa nopji washrempuko pjiglokinripa. ⁷ Tye chinanu koxa gi wa numukluyi netyayi wa nyayegityapyi. Seyni wane pchintokanushatanu. Nwayegreru gitukanutka. ⁸ Gi rixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye, ‘Pyanutka.’ Yatka. Satu wane nchina, ‘Punanu,’ Runa. Wane nchinru nwayegreru, ‘Pkamrutanru wa tye,’ Kamrutlu.”

⁹ Geso yijnakotinri, ruglajita waleya. Ruprotakyegitna. Wane chinna gixolune yine romkagitjene, “Galikaka wane nchingi, gi satuna Gisrayiline yegi nukshikyalu tye pixkalutu galixlewlu.”

¹⁰ Panchi satokinitkana wa yokanatkalune, retatkaluna wayegrechri gitukachritka.

Nayi gajero gipnagnurutachro wgene ruweekaka Geso

¹¹ Wanepnute wane rixatka. Pokchi yatka Nayi chinikowaka. Waleymamnuna yimaklene ga wa gixolune yine. ¹² Pokchi gipgyaptotetsi rapokinitkana, maleka koshpaaka satu gipnachri satupjerutu toturu runro. Gipnagnurutachroni wala. Gixolune yine pokchi gajene gimotsatlo. ¹³ Wa Gitsrukaachi getinro, retwamonutlo. Wane chinro, “Gi pchiyaganu.”

¹⁴ Kayegiklu. Kamruklu ruklugyawakamta. Ranikjene tunwata. Wane china, “Makluji, pixa wane nchina, pyotunotanu.” ¹⁵ Giyagni tuplata wa gipnapachritka. Yinuwaka yanumsaletu. Giyagni runro renekatalu.

¹⁶ Giyagni pejnuruneko pikana. Rumlwutluna Goyakalu. Wane chinna, “Tsrutokanchi geneklewatachri Goyakalunu gipgijewnayegitwu. Goyakalu salwayegitna rayinerutene.”

¹⁷ Pogiwata tyepirana psolchijnepotuko Gotechijneya ga wa psolusretayako.

Gwa Katlewaklerutowrene yokanatkalune

¹⁸ Gwa yimaklene ginkaklu wa pejnuruko Walepirana. Giyagni Gwa tomsatna gepi yimaklene. ¹⁹ Gitsrukaachi yegi yokanatna. Wane chinjixlu, “¿Pixlege wa ginachripyi, waka satlachi wkagwakanu?”

²⁰ Giyagni wa jejine yayegitlu Wale. Wane chinruna, “Gwa Katlewakleru yokanatwu Pixa yegi. Wane chinjixwu, ‘¿Pixlege wa ginachripyi, waka satlachi wkagwakanu?’ ”

²¹ Wale pshinitsonu rutuukakna gixolune ragijewnalkakayna, ga wa salewnakakjerna, ga wa kamchineya. Ga wa gixo maygalene rumreggakakna.

²² Rugita Geso. Wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru

Gwa getanrukakaya ga wa gyijnakotanrukakaya: Maygalenenanu getatka. Ga wa myankanenanu yanatka. Ga wa gijirgitunatachine powratkatka. Ga wa majnakonenanu jemashatatka. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. ²³ Giglenshinikanyegitkaluru mutspetkatu Gitaya.”

Geso gipgujtatyawaklu Gwa Katlewakleru

²⁴ Wa yinitkana wa Gwatowrene, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwapirana, “¿Kluneru wa yineru mwiyawakanuwa getapa? ¿Satu katslu kannipgyalu kowshikanrurge? ²⁵ Seyni ¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimkalurege gitakachri? Gi rixanu pogirchinepji rawna wale potu mkachri ga wa popchimkalu gitakachine. ²⁶ Seyni ¿klu chinanu wane gya getletapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachirige getapinripa? Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatachri pnute. ²⁷ Gi rixanu walenwa yonpiranyegitkaluru:

Petanu. Gita yokanatlu notowreru Pixa pnute.

Wale galpokotanru patnugapote Pixa pnute.

²⁸ “Gi rixanu wane nchingi, maleshlu satu suxo gishpakyachri Gwa Katlewakleru pnute tsru. Seyni wa mtserutu potu tengogne pogirewatyawakaya tsruni wale pnute.”

²⁹ Giyagni pejnuruneko yine ga wa gijgawenutachine yijnakonatu. Poyagakachri chinruna Goyakalu, gi rixanu katkana Gwa katlewleya. ³⁰ Seyni wa Gwariseyone ga wa yonchikgapine ruknokluna Goyakalu gishinikyawaka wanayako, gi rixanu gi katkana waley.

Mturune giputu tuplanatachine

³¹ Wane china Gitsrukaachi, “Giyagni ¿giru pixka nutakanna nyi gimuweekakgoggenatachine? ¿Kluneru pixka rixna? ³² Mturune pixka, giputu tuplanatachine. Tomgakakna. Wane chinna:

Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.

Wamonuwata gixa yegi.

Gi wa nchiyagata.

³³ “Gi rixanu runa Gwa Katlewakleru. Gi niklu jimapro. Gi ruuro winga. Wane nchina, ‘Kamchi waneylu.’ ³⁴ Nuna Gita Yineru Wgenno. Nikachrino ga wa girachrino. Wane nchina gixa, ‘Getanu. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gipxaalu.’ ³⁵ Wa gimatkalewlu potukalu gekagitka pejnuruneko wugenene chinanu.”

Simopji Gwariseyo rawanadini Geso

³⁶ Chanixlu satu Gwariseyo waleyma nikinripa. Giyagni Gwariseyopji jigloka. Nikjetikowaka tuplata. ³⁷ Wane tixa. Tsuru pokchi wanero sato suxo kmukochirewaklero. Tumatinitka wa Gwariseyopji tuplanatini, pastono pgamlugalo tanika. ³⁸ Gitjimne twanata gijixistsi. Chiyaganata. Tyinuwaka gigakajixletlu toktegaya. Tojiwutsa tsheyityalu. Tam-lujixitlu. Ga wa tuyokgatlu wa pgamlugalo.

³⁹ Wa Gwariseyo getinri, wa tomgajeru wane china ginanwakaya, “Goyakalu tokanu geneklewatachri rixkamka wa tye, rumatanmaklo girni wa twu suxo ga wa gi pixkalotni wa kamrukjero. Kmukochirewaklerni.”

⁴⁰ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Simo. Satu tokanchi naluka ginkakletyi.”

Wale gigita, “Wane pchinanu, Yimaklewatachri,” china.

⁴¹ Wane china Geso, “Satu sroschi marnewatyachri waneylu gepi riwishkatjene. Satu riwishkatlu pamyo pachaproji. Ga wa satu, pamyomoleproji riwishkatlu. ⁴² Maleshayna wa wenutyapluna. Giyagni kaspukyana gepiko. Giyagni ¿giru wa gepi rixinrina gishinikpotutlu?”

⁴³ Rugitlu Simo. Wane chinru, “Goo. Wale getko wa gixo potu kaspukikaluru.”

Giyagni wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta.”

⁴⁴ Reknokyegitlo wa suxo. Wane chinru Simo, “Petlo twu suxo. Njiglokapjityi. Gi penekno gonu nojixi chinanu. Seyni wa twu tugaklu nojixi toktegaya ga wa tojiwutsaya tsheyitlu. ⁴⁵ Gi wa pamlutno. Seyni wa wala njiglokiniyakawa gi tkaspuka gamlujixletno. ⁴⁶ Gi wa ringi puyokjiwutno, seyni wa twu pgamlugalo tuyokjixitno. ⁴⁷ Giyagni wane nchinyi, gixoluru tmukochire tkaspukika. Giyagni tushinikpotutno. Ga wa ptsotsotajiko kaspukikaluru ptsotsotaji rushiniklewata.”

⁴⁸ Wane chinro wala, “Pmukochirkaka pkaspukikatka.”

⁴⁹ Giyagni Waleyma tuplanatachine yinuwaka wane chianshinikanretna, “¿Gi gixachringe wa Tye, wa mukochri koxa kaspukachri?”

⁵⁰ Giyagni wane chinro suxo, “Palixle gognetkakyi. Pyanutka. Kiglenshinikanpatkayi.”

8

Suxone, Geso gipxakachine

¹ Wanepnute wane rixatka. Papokchimmunanuka, tsuru pokchi ga wa mturu pokchiya runkaklewananumta. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletananumta Goyakalu pogirewatyawakapirana. Ga wa pamole gepi Waleyma. ² Ga wa

pimrone suxone gituukaakalune kamchineya ga wa yay-ixlukakaya. Mariya wa Maktala gajero chinkaluro. Walaya payokgipre kamchine giknokikaluro. ³ Ga wa Gwana, Chosa gnumro, Girore gitakanru, ga wa Sosana, ga wa pimrone gixo. Wanna gipxakna wane rixleya.

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

⁴ Gixolune potu yine Waleyma papokchimmunanuka giyakatyachinni. Wale yegi yatkana. Wane china yapkkluya,

⁵ “Satu kgitaklewakleru gishpakamta. Kopalajtapa. Kopalajitini, pimriji gatnugapostsi gapokajita. Rakatooka. Ga wa teno yapachine koshichine niklokajitlu. ⁶ Pimriji sotlu gwiywaka gapokajita. Rupcheknimka. Ruprigana gi rixanu gi kgachijiyeginru. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita. Konaymananuko tseruwna. Ga wa kona kapotanatkalu. ⁸ Ga wa pimriji kiglewaka chiji rapokajita. Rupchekatka. Jiwatatka. Ruxolewnapotuta.”

Wane chininitkalu tyepirana, wane china sapleta, “iGirukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu!”

Geso ginkakpokowakatlu yapkaku kgitaklewaklerupirana

⁹ Yimaklene gepomgalu klunerni wa tye yapkaku. ¹⁰ Wane china, “Gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Seyni wa pimrine, yapkkluya,

Wa retinna ma metkanupna.

Ga wa jeminna ma mumatjeminitipna.

¹¹ “Ga wa tyenwa yapkaku. Wa kajirujni wa Goyakalu tokanu. ¹² Ga ga wannanwa gatnugapostsi gwachine, wa yijnakotachine. Gowukshini runa tsru kamchi. Rajgajerna tokanchi konanna, ma malixinitipna, ma mognetakikotupna. ¹³ Ga wa sotlu gwiywaka gwachine, wa yijnakotanutinitikaluna, rumuwleya yoptotluna tokanchi. Seyni gi wa waneyna gitskina. Wa pshinitsonu galixachinepa, wa yantaletlewlapapko gapokini ruxrikinrina. ¹⁴ Ga wa kona yegi gapokajitachine, wannanwa yijnakotachine. Wa wane yinina, kojwakanshikanrukaka, ga wa ponikowlu, ga wa meyiwlukaka tye gwashluya kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatkana. ¹⁵ Ga wa kiglewaka chiji gapokajitachine, wannanwa potukgajirune, kigle gajirune. Yijnakotluna tokanchi. Kamrutluna. Kashnantakgogenatinrina. Jiwatinrina.

Maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa

¹⁶ “Gike yochpiklo katalo yantapistono yogimatyaplo, waka shechi rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. ¹⁷ Gi rixanu maleshlu

wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mumatkotupni ga wa mpogijetkotupni. ¹⁸ Xakoka wa gyijnakotanru. Gi rixanu wa waneyalutu reneeka. Ga wa waneyamigjetu, waneyapgutlu konikona.”

Geso ginro ga wa repurune

¹⁹ Runro ginyegitlu ga wa repurune. Gi rumkata gapye-gletluna gixo yine chinanu. ²⁰ Runkaaka. Wane chinruna, “Punro, pepurune maleka rawna. Raluka getletyina.”

²¹ Giyagni rugitna. Wane chinna, “Nunro ga wa nepurune wannanwa yijnaktokanutlu Goyakalu, ga wa kamrutluna Wale chinyawaka.”

Geso gituukaklu kannipgyalu

²² Wane rixatka pagogne. Sato kanawa rupteka yimak-leneyma. Wane chinna, “Tsrú wenu wakanute gayanu.” Rutspegatkana.

²³ Koprugatinikopshinna Wale gimkamta. Ga wa yopyoka tsru kannipgyalu tsru wenuya. Tuygajetlo kanawa. Kyowikolni. ²⁴ Yayegitluna Wale. Komyekluna. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, wupnannatka.”

Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa gish-purga. Rutukatka. Mayegixgataa rixanatka. ²⁵ Wane chinna, “¿Ginakatkalu galixle?” Pikanna. Ruglajitanna.

Wane chinkakna wannakakluko, “¿Gi gixachrikoxnige wa Tye, wa kannipgyaluymawaka towuta ga wa gonu? Ga wa yijnakotka.”

Geso gituukaklu Geraseno kamchichachri

²⁶ Gerasenonechijne rutspakna. Walenwa Kalile wenne wakanute. ²⁷ Wa ruptekinitka kanawaya, yoptotaplu satu jeji pokchi gajeru, kamchine waneyalutu. Gowukshini potu mamkatunatka. Gi panchiko rawa, seyni yomlechi rawa. ²⁸ Wale getinri Geso, saplewata. Chiji rapokamta Walestsi. Tsruplaji rixa. Wane china saplewleta, “¿Gi pixanutkano Geso, Goyakalu teno potu Gajeru Wgene? Nagjityi gi wa psaletpotutanno.” ²⁹ Gi rixanu Wale yokanatatkalu kamchiya wa jeji rushpakinripatka. Gi rixanu gixkatmaka kashichkatka. Rostutka. Yowumatsa rostutikamka. Ga wa supo yoshmakjixitka. Seyni sustonganru yowumatsni. Kamchi yokmentatlu yine mwiyawakanu yinripa.

³⁰ Geso gepomgalu, “¿Klu giwakyi?”

Wale wane china, “Gixoluru.” Gi rixanu gixo potu kamchine jigloklu wale.

³¹ Ragjitluna gitskata potu ma yinitipna. ³² Wanenanru magka gixoluru kochi. Nikanatna. Ragjitluna Wale yokanatyapna kamchine kochine jiglokinripna. Giyagni

yokanatna. ³³ Giyagni jeji rushpakamtyatkana kamchine. Kochine jiglokamtkana. Gixoluru kochi gipjita gijrukya. Tsrū wenu rapokanna. Wane rāgyekyanna.

³⁴ Wa kochine girukotachine, wa retinitkaluna wane rixinitka, rasukamtna. Runkaklewatna tsrū pokchiya, ga wa sana gajene koxa. ³⁵ Runatkana retapyapluna wane gixachritka. Ga wa Geso yegi yana. Retamluna wa jeji kamchine gishpakamtinritka. Tuplanatka wa Gesojixistsi. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu. Pikanna. ³⁶ Runkaklewatna wa getanatachine gi rixpoko gigletkotatka wa kamchitpachritka. ³⁷ Giyagni pejnuruneko gixolune Gerasenonesreta gajene gagjitlu yinripatka wannayegiya gi rixanu tsrū piklu rixanna. Wa Wale kanawa ruptekatka. Satokatka.

³⁸ Ga wa wale jeji wa kamchine gishpakinritka ragjitlu Waleyma rixinripatka. Seyni Wale yokanatlu. Wane chinru, ³⁹ “Psatokanu. Pupji pyanutka. Punkakletanru Goyakalu gixyawakatka.” Wale yatka. Psolpokchiko runkakletamty-atkalu Geso gixyawakatkalu.

Gayro nshicho

⁴⁰ Wa Geso satokinitka kigle yoptole rixluna gixolune yine, gi rixanu pejnuruneko kagwakanatlu. ⁴¹ Rapoka satu jeji Gayro giwakatletachri. Walenwa ginkaklewawakapji git-srukate. Gesojixistsi yoptsojitamta. Ragjitlu gipji yinripa. ⁴² Gi rixanu waneylu satopjeroto rushicho. Wala pamole gepi walapu waneyatka. Tupnakastsinatkani.

Yanananumtiniwa gixolune yine gachpaklu.

Sato suxo kamrukamkaptostsitaplu Geso

⁴³ Sato suxo gigragalewatachrona. Pamole gepi walapu gigragalewatachrona. Gixo kpinrewaklerune chinanu tnikatlewatanatka ptowruko walanuko tixinri. Gikena gimkata gituukakletanro. ⁴⁴ Gitjimne tyapamta. Tkamrukamkaptostsitaplu. Wanekluyakawa tutskikagagatatka.

⁴⁵ Giyagni Geso wane china, “¿Katu kamrukapno?”

“Goo,” chinna pejnuruneko. Giyagni wane chinna Petro ga wa waleymalune, “Gitsrukaachi, gixolune yine gachpakyi ga wa kachinekyina.”

⁴⁶ Seyni Geso wane china, “Satu kamrukapno. Gi rixanu Gita gimata wa giyaklu gishpakamta Gityegiya.”

⁴⁷ Giyagni wa suxo getnawa gi wa tyogimatnawa, gitat-achro gina. Tyoptsojityegitlu. Pejnuruneko getanu tunkakletnawa klu chinanu tkamruklu, ga wa wanekluyakawa tutukinritka.

48 Wale wane chinro, “Wiwi, palixle gitskalakyi. Pyanu. Kiglenshinikanpatkayi.”

Geso yotunkaklo Gayro nshicho

49 Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runya satu. Wane china, “Pshichni tupnanatka. Gi pkojwakanutkalu Yimaklewatachri.”

50 Yijnakotinitkalu Geso, rugitlu. Wane chinru, “Gi pumyekanu. Palixashatanu. Ga wa tutskalganu.”

51 Panchi yatka. Gi satuna retasha jiglokleta Waleyma, seyini Petro ga wa Gwa ga wa Santiyako, ga wa mturo giru ga wa tunro wannapje. 52 Pejnuruneko chiyaganata, ga wa kegeknanuwatna. Wale wane china, “Gi nchiyagatanu. Gi wa tupna seyini tumkanata.”

53 Ruxpiranatluna gi rixanu rumatna wa tupninrinatka. 54 Ga wa Wale kosemyotlo. Tomgalo. Wane china, “Mturo, pyotunotanutka.”

55 Giyagni satokatka tuwekinri. Waneklu tyotunotatka. Renekjixatkalo tnikanru. 56 Turune giglajinatachine. Wale gijretna gi satuna ma munkakinitipna wa wane gixkalurutka.

9

Pamole gepi yokanatka

1 Tomsatna pamole gepi yimaklene. Renekna giyaklu. Rutaakoxna wa rutuukakyapna satumnunanuka yayixlu, ga wa pejnuruneko kamchine chinanu. 2 Yokanatna Goyakalu pogirewatyawaka runkakletinripna, ga wa rutuukaklewatinripna. 3 Wane chinna, “Gikena ganikanu wa gatnugapoya, gi wa kanojerchiko, gi wa tsapako, gi wa gnikanruko, gi wa sroschiko, gi wa gepimkaluko ganikanu. 4 Ginakakokta gjiglokanu satu panchi, wane gwanu, ga wa wane gishpakamtinpotunanuko. 5 Wa pejnuruneko wa gma yoptotjenepa, gishpakamtinpatka wa wane pokchiya, giplokjixintanu gistapjixipagi wa rumatikolupna.”

6 Giyagni rushpakamtna. Papokchimnunanuka yana. Runkakletluna Kiglerpotunanu Tokanchi. Pasretamnunanuka rutuukaklewatyana.

Gwa Katlewakleru gipnale

7 Giyagni Girore pasreta girukotlewatyachri yijnakotinitkalu pejnuruko wane gixkalurutka, gi rumatanshinikanuta, gi rixanu pimrine wane china, “Gwa gipnachinetskalaya yotunomtyatka.” 8 Pimrine, “Giliya gipgujewnatka,” china. Ga wa pimrine, “Satu wa tokanchi geneklewatachinni muchikawlurunniyegiya yotunotatka.”

⁹ Wane china Girore, “Gwa nustaknoojixanru. Giyagni ¿katni xani wa tyekaka njempiranyegitanru?” Giyagni raluka getletlu. Satokatkana yokanatanune. Pejnuruko runkakluna wa kamrutanruna.

Pamyo waragkane geneka nikletka

¹⁰ Ranikna. Rutspalamta wannayma. Papokchi Wetsayta chinikowaka yana, wanna mkoje. ¹¹ Wa rumatinitkana wa gixolune, romkagitluna. Ga wa Wale yoptotna. Goyakalu pogirewatyawakapirana runkakna. Rutuukakna wa galuka pinitkalune.

¹² Rumxiikastsitkani, pamole gepi yayegitalkalu. Wane chinruna, “Pyokanatananna wa gixolune yine papokchikaka yinripna ga wa sankaka tyesretaya. Wane ruknokakyapluna goyecho. Rukshikanruna nikanrupna. Gi rixanu gewwu wa yineru mwiyawakanu.”

¹³ Wane chinna Geso, “Gixa genekanna wa nikanrupna.”

Wane chinruna, “Maleshayanwu. Pamyo jimapropje waneywu, ga wa gepi shima. ¿Waka wixlege yanu wagji-tapyaplu niikaluru nyi pejnuruneko yine chinanu?” ¹⁴ Gi rixanu wanegetkona pamyo waragka jejine.

Giyagni wane chinna yimaklene, “Ntuplajixanna pap-togkaka pamyomolkaka.” ¹⁵ Wane rixna. Pejnuruneko tuplata.

¹⁶ Geso gwalu pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Wa jiknajrotlu. Renekna yimaklene rutspamtinripna gixolune yine yegi. ¹⁷ Nikatkana pejnuruneko. Jinanna. Koschekluna gixetachritka psojkaka pamole gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa.

Petro gipgujtalebata

¹⁸ Wane rixatka. Walepje chininitka ragjigogneta. Wanesti rawna yimaklene. Repomgana. Wane chinna, “¿Wa gixolune yine katu wane chinna Gita nchininri?”

¹⁹ Wanna gigitlu. Wane chinna, “Gwa Katlewakleru. Pim-rine, Giliya. Pimrine, satu Goyakalu tokanu geneklewat-achinni muchikawlurunni yotunotyachritka.”

²⁰ Ga wa Wale wane chinna, “Ga wa gixa ¿katu wane chinno?”

Rugita Petro. Wane chinru, “Goyakalu Kristoty.”

²¹ Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena. Wane china, ²² “Numkata Gita Yineru Wgenno salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; nuylatikolupa. Nyotunotanu mapagogne rixinri.”

Geso gomkagitachine gimkata kamruranru

²³ Geso wane chinna pejnuruneko, “Katukokta galuka gwa-gajxigletno raalixinwa walenanuko. Pagognemnunanuka rawanro koroshishkitate. Romkagitanno. ²⁴ Girukokta galuka gishatkapletlu wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu rushatkapanru. ²⁵ Gi rixanu ɔklu gaprini wa yineru psolchijik-maka wane rixletanu, seyni ramginina ga wa salewninina? ²⁶ Katukokta gipatewatanno ga wa ntokanuya koxa, Gita Yineru Wgenkoxno gipatewatanru wale wa nuninipa natajiwnaleyima ga wa Nurunu, ga wa kpashirine Goyakalu-towrerunenuyma. ²⁷ Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi wa getunganru gipnaluma ma metkanuwalunachi Goyakalu pogirewatyawaka.”

Geso kogetkogatka

²⁸ Wane rixatka. Rali chinretokanuta. Wanepnute yokgipogogne giknoginitka, ranikna Petro ga wa Gwa ga wa Santiyako. Magka kanikna, ragjigognetapa. ²⁹ Wane rixa. Ragjigognenatini satuko kogetkogatka. Ga wa gimkalu klatalu, katajiru. ³⁰ Waneklu gepi jejine giynumsatlu Wale. Wan-nanwa Moysisi ga wa Giliya. ³¹ Goyaknu rumupgujewnana. Rupnalepapirana ruynumsatna, wa Gerosaleya poyagkakanrupa. ³² Ga wa Petro ga wa waleymalune ruxapnewpotutanna. Wa ruyokanatinna retluna royaknu ga wa gepi jejine Waleyima tunwanatachine.

³³ Wane rixatka. Rutspalyegimtinitkaluna, Petro wane chinru wa Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri. Wkam-rutanru mapa gimajechri. Pixonupa satu, Moysisinupa satu, wa Giliyanupa satu.”

Gi rumatanshinikanutinna Petroni wa wane chininri. ³⁴ Tyekaka wane chinanatiniwa, runa kyachgapererumko. Wale chikletyegitna. Pikanna wa kyachgapererumko jiglokamtininna. ³⁵ Waneylu tokanchi kyachgapererumkoya, wane chinachri, “Tyenwa Noturu ntsomitranru. Wale gyijnakotanu.”

³⁶ Wa tokanuwninitka, Gesopje retatkana. Ruchrokanna. Walegognekaka gi satuna runkakna wa retanruyina.

Geso gituukaklu mturu kamchichachri

³⁷ Wane rixatka. Waleprikogogne magka yopikinitkana, gixolune potu yine yoptotaplu.

³⁸ Waneru satu jeji wa gixolune yineymalutu. Saplewata. Wane china, “Yimaklewatachri, nagjityi noturu petinripa. Satupjerutu noturni. ³⁹ Petanru. Kamchi kashjetanru.

Walegnapunanu saplewjejetana. Shipchojtakakjetanru. Ratpotposolnamjetana. Gi raluka kaspukletmaklu. Saletjetanru. ⁴⁰ Nagjitna pyimaklene maleka ruknokiyapluna. Gi rumkatluna.”

⁴¹ Rugita Geso. Wane china, “iYa nyi gimuweekakgogne-natachine malixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotyagi? Panikanru puturu gewi.”

⁴² Ranikiniwalu, kamchi yotkakanru. Shipchojtakakpotutanru. Ga wa Geso chigetjetlu kamchi puchotlewatachri. Rutuukaklu mturu. Ruru renekatkalu.

Geso ginkakagnaputatnaklu rupnalepaperana

⁴³ Pejnurunniko giglajitana gi rixanu retluna tsru potu kamrutanrukaka Goyakalu. Ga wa ruglajinatinna pejnuruneko wa pejnuruko kamrutanruya, wane chinna yimaklene, ⁴⁴ “Tyepirankaka gajnakokpotutanu gixa. Gi rixanu Gita Yineru Wgenno samyookalurupno yinemyoya.” ⁴⁵ Seyni wanna gi rumata jemlewatanna tye tokanchi. Wannaya yogimatkaluru ma mumata jemyanupluna wanna. Pika gepomgaletluna tye tokanchiya.

¿Girni wa tsrupotu?

⁴⁶ Giyagni rugjekakna girni wa wanna tsrupotu. ⁴⁷ Giyagni Geso gimatlu wa yanshinikanutanruna rajiyina. Koscheklu satu mturu. Walestsi tunwakaklu. ⁴⁸ Wane chinna, “Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu, Gita giwakaya, Gita yoptota. Girukta yoptotno nyokanatjeru yoptota. Gi rixanu wa mturu potu gixa yegi, walenwa tsru potu.”

Wma kamnixjetni wixasretni wale

⁴⁹ Giyagni rugita Gwa. Wane chinru, “Gitsrukaachi, wetlu satu wa pgiwakaya ruknokiyana maleka kamchine. Wujretlu gi rixanu gi romkagitwu wixa.”

⁵⁰ Geso wane chinru, “Gi wa gijretanru. Gi rixanu wma kamnixjetni wixasretni wale.”

⁵¹ Wane rixatka. Wa poyagkakastsitkalu gigogne wa teno ranikolpatka muchkotanshinikanutnawa Gerosale yinripa.

Geso chigetjetna Santiyako ga wa Gwa

⁵² Yokanatna gepi ginkaklewatachinepa Wale penute. Yatkana. Samarya gajene pokchi rapokna wa ralpokotyapluna Wale chinanu. ⁵³ Gi yoptotluna gi rixanu Gerosalesreta yigata.

⁵⁴ Retinitkaluna yimaklene Gakowo ga wa Gwa, wane chinna, “Gitsrukaachi, ¿gi ge paluklu wtowutyaplu xirnachri gijrukanu tengogneya, nikatyapna?”

⁵⁵ Giyagni Geso satkapyegitna. Chigetjetna. ⁵⁶ Papokchi yatkana.

Geso gomkagitachine

⁵⁷ Gatnugapo yapamtini, satu wane chinru, “Nomkagitanyi ginakakta pyanu.”

⁵⁸ Geso wane chinru, “Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno maleshayno nutspanjiwutyawaka.”

⁵⁹ Wane chinru satu, “Pomkagitanno.”

Ga wa wale wane china, “Gitsrukaachi, puchichanno muchinanu gapkachi wane nyanu. Nuruchi nkapnamtanu.”

⁶⁰ Giyagni wane chinru, “Gipnachinni. Giyagni petashatanna wannananukni gipnachine kapnatikolupa wannaya. Ga wa pixa pyanu. Pункakletananumtanru Goyakalu pogirewatyawakapirana.”

⁶¹ Giyagni satu koxa wane china, “Nomkagitanyi, Gitsrukaachi. Seyni petashgapkatanno nungiyapna nopji gajene.”

⁶² Geso wane chinru, “Girukokta tsru jitlolopagipi kashichachritka, gi wa rajxigiyaka reknoka. Waneko pixka rixmaka satu nkamrurewyegitjeru; wa yinuwaka gikamrurewletno ga wa rajxigiyaka reknoka, gi rumukluni Goyakalu pogirewatyawaka kamrurewatinripa.”

10

Payokgipremolene yokanatka kamrurewatinripna

¹ Wanepnute Gitsrukaachi yokgijatna pimrine payokgipremole. Wanna yokanata gepkaka Wale penute psolpokchikakako ginakakta rushinika yaleta.

² Wane chinna, “Galikakni gixlu jirgakalurupa. Seyni wa kamrurewaklerune gi gixna. Giyagni gagjitanru jirgakalurupa Gitsrukate jirgalyegipa yokanatyapna kamrurewaklerune. ³ Gajewa. Gita yokanatgi gowegane pixka kewetnanskala. ⁴ Gi wa sroschigapimapa ganikanu, gi wa tsapako, gi wa yoshmakjixreko. Gi satuna galukamtanu gatnugapoya.

⁵ “Girupjikokta gjiglokinipa, muchinanu gapka wane nchinanu, ‘Giglewanshinikanrewlu wanepa tyepji.’ ⁶ Ga wa wane rawanatini satu giglewanshinikanrewlu wgene, gixa giglewanshinikanre wale yegi rawanu. Ga wa malesha chinini, satokanu gixa yegi. ⁷ Walepjiko gwanu. Wane gnikini. Wane girini klunerukta waneyna wanna. Gi rixanu wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole. Gi wa papjimnu gyanu. ⁸ Girpokchikokta gapokinipa ga wa gyoptotko,

gnikanru klunerukokta gitspakikolupa. ⁹ Wane gwachine yayixachine gituukakanu. Wane nchinanna, 'Kayegikatkgi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.'

¹⁰ "Giru pokchikokta gapokinipa, gma yoptotkoklunupa, wanepji gishpakamtinitka, pokchi gapka gyanu. Wane nchinanu, ¹¹ 'Gixa pokchichijnepagi wupxakjixitjeru gixa yegi wsheyitanru. Seyni wa tye gimatanu, wa kayegikmakatkagi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.' ¹² Seyni gixa wane nchina, wa gakotkalurupa Sotomachijne gajenniya wale pokchi gajene pnute wa walegognepatka.

Myoptokane pokchikaka jgi waneni! chinyegitkaluru

¹³ "jgi waneni pixa Korasi Pokchi! jgi waneni pixa Wet-sayta! Gi rixanu Tiroya ga wa Sitoya wanepmaklu giyaklewlu wa gixa yegi wane gixikaluru, muchikawamka renshinikanutanmakna kawshistugalu mkachri gitakachine, ga wa chichipagi tuplanatachine. ¹⁴ Seyni gakotkalurupa Tiro ga wa Sito gajenniya gixa pnute wa giklukanuwnalgognepatka. ¹⁵ Ga wa pixa, Kapernawo, tengognepotunanuko pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiwyakpotunanuko pixka putaako. ¹⁶ Wa gixa nyokanatanune yijnakotachine, Gita yijnakotna. Ga wa gixa giknokachine, Gita ruknokna. Ga wa Gita giknokachine, nyokanatjeru ruknokna."

Payokgipremolene gapokatnaka

¹⁷ Satokatkana payokgipremolene. Gimuwatachine. Wane chinna, "Gitsrukaachi, kamchineko yijnakotwu wixa pgiwakaya."

¹⁸ Geso wane chinna, "Gita getlu Satanasyo rawracle pixka tengogne gijrukyachri. ¹⁹ Nutakatkgi gakatsretyapna gimnune ga wa geklone, ga wa geyikyaplu pejnuruko kamnixlewatachri giyakle. Gike gimtukangi. ²⁰ Seyni gi wa gimuwatanu wa tyeya wa kamchine yijnakotyagi, seyni gimuwatanu tengogne gitakgiwokatikolutka."

Geso gimuwopotuta

²¹ Waneklu koxa rumuwopotuta Giwekikaluru Kpashiriya. Wane china, "Numalwutyi, Nuru, tengogne Gitsrukate ga wa chiji Gitsrukate. Gi rixanu tyekaka pyogimatyana kgi-matkalerune ga wa kanshinikanerune. Ga wa mturune pupgujetyana. Gigi, Nuru, gi rixanu palukyawakni.

²² "Ptowrunanuka Nuru genekyano. Gike gimatlu girni wa Gituru seyni Girchipje gimatlu. Gike gimatlu girni wa Girchi, seyni Giturupje gimatlu ga wa katukta koxa Gituru galuka gimatkakletlu."

²³ Yimaklene yegi ruprotaka, wannapje rixinna. Wane china, "Katukta getlu wa gixaygale getanru,

giglenshinikanyegitkalurni waleygale. ²⁴ Gi rixanu wane nchingi wa gixo Goyakalu tokanu geneklewatachinni ga wa pogirchinni galuka getletmaklu wa gixa getanrutka. Gi wa retluna. Raluka yijnakletmakluna wa gixa yijnakotanrutka. Gi wa yijnakotluna.”

Satu yonchikgapri gimlukanutlu Geso

²⁵ Wane rixaka. Satu yonchikgapri palna rumlukanutyaplu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klu nkamrutanu wa nuwekgognenatinripa?”

²⁶ Wale wane chinru, “¿Gi china yongata wa Tokanchi Yokanatkaluru? ¿Gi pixpoko getyongaletlu?”

²⁷ Wale gigita. Wane china, “*Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pmuchkonuya, psolpotuyako pushinikanutletanruya. Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.*”

²⁸ Geso wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta. Wane pixanu ga wa puwekanu.”

Samari gajeru kigleru

²⁹ Walemka galuka muklukanuwnakatu chinretnawa. Wane chinru Geso, “¿Katni wa nomole?”

³⁰ Rugita Geso. Wane chinru, “Satu jeji Gerosale yopikyachri Geriko yachripa kachowgurune yegi rapokana. Komkaganruna. Ruylukanruna. Yatkana. Rupnakastsinatkani ruknokamtatkaluna. ³¹ Ma kagwakamtyawakanu wane rixatka. Satu sasertote walegapo yopikya. Retamtanru. Pasreta yapamta. Ruknogamtlu. ³² Waneko pixka rixa satu Rewiklopisha. Wane rapokamta. Retamtanru. Pasreta ruknogamta koxa wale. ³³ Seyni satu Samarya gajeru, yagapotachri gapyegitatnaklu. Retlu. Retwamonutlu. ³⁴ Wale yegi ya. Poyitlu gitre. Ruyoklu ringi ga wa winga. Gipratji rutakatkalu. Pnu giyakatyachine gwajetyawaka ranikatkalu. Girukotlu. ³⁵ Waleprika gepiproji koshpaka. Reneklu wa kapjiru. Wane chinru, ‘Pgirukotanru. Klunerukta wanepnute pwenutyalu, wa nsatokinipa nsatkakinyi gita.’

³⁶ “¿Giru pkgawaka pixa wa mapa chininrinwa gimole wa kachowgurune yegi yachrini?”

³⁷ Wale wane china, “Wa retwamonutjeru.”

Giyagni Geso wane chinru, “Pyanu. Waneko pixka pixanu pixa.”

Geso salwayegitna Marta ga wa Mariya

³⁸ Wa wane yinitkana, satu pokchi yatkana. Sato suxo Marta giwakatletachro topji tyoptotyalu. ³⁹ Wala waneya wa tepuro. Mariya giwakatletachro. Gitsrukaachijixisti

tuplata. Tyijnaktokanutlu. ⁴⁰ Giyagni Marta shiretan-shinikanuta gixo tkamrureya. Tapyegitlu. Wane china, “Gitsrukaachi, ¿gike pixa Pixa wa tuknokamtanno nepuro, gitapje nkamrurewatanatka? Giyagni punkakanro tupx-akapyapno.”

⁴¹ Gitsrukaachi gigitlo. Wane chinro, “Marta, Marta, kojwakanshinikanutachroyi, mumatanshinikanutkatyi gixo chinanu. Satupje galuukaluru. ⁴² Ga wa Mariya kigleru tsomita walanupa. Gi wa tkoniko.”

11

Gitsrukaachi gagjigognere

¹ Wane rixatka. Wane ragjigognetya. Rali gagjigogneretini, satu yimakleru wane chinru, “Gitsrukaachi, pyimaka gagjigogneretanwu, wa Gwa pixka yimaklene yimaka.”

² Wane chinna, “Wa gagjigognetinipa, wane nchinanu: Wuru, gipashichgiwakatkalurupyi. Runanutka Pixa pogirewatyawaka.

³ Penekanwu xawakni wnikanrupa tyegogne chinanupa.

⁴ Pkaspukinwu wmukochire, wixa pixka wkaspukyana pejnuruneko wriwishkatjene. Gi wa yantaletikowakako putakanwu.”

Ganikajyecho salwatachri

⁵ Wane koxa chinna, “¿Gi gixpokota gixa wa satu gimatanru gapyegitingi ganikajyecho? Wane chinangi, ‘Nomole, mapa jimaprochi penekanno. ⁶ Gi rixanu satu numatanru, pnu kyakleru, ginyegitno. Maleshayno nenekyaplu.’

⁷ “Gitokmaka gigitinri. Wane nchinanmaka, ‘Gi pkojwakanno. Gipgyapto rushyatka. Gitaymana mturune shechi. Gi numkata tunreta nenekyapyi.’

⁸ “Wane nchingi gixa, gimka gyotunotanu wa genekyaplu gimatatkalchinanru. Seyni gma mapatewatinitipa chinanu gyotunota. Genekanru psoluko ralukanru.

⁹ “Gita wane chingi, gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu. Giylaylagipgyaptotetanu. Gkotpukyegitko.

¹⁰ Gi rixanu girukokta gagjita, yoptota. Ga wa gijgachri rukshika. Ga wa giylaylagipgyaptotetachri kotpukyegitko.

¹¹ “Ga wa gixa ¿satu girchi wa gituru gagjitinri jimapro renekanru sotlu? ¿Ga wa shima ragjitini, gimnurge renekanru? ¹² ¿Ga wa tonaji ragjitini, geklorge renekanru? ¹³ Giyagni wa gixa muglenmakgi gimata genekawgeneta kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru Giwekikaluru Kpashiri renekanna ragjitjene.”

Panchi gajene kotspalanshinikankakinmakna wannakak-luko, nikawnanna.

¹⁴ Maleka ruknokamtlu kamchi. Myanumatkatni. Wane rixatka. Maleka rushpakatka kamchi, wa myanumatkatunanu yanumatatka. Giyagni gixolune yine giglajita. ¹⁵ Pimrine wanna wane china, “Kamchine gitsrukate Welsewoyama ruknokna kamchine maleka.”

¹⁶ Pimrine gimlukanutlu. Ragjitluna Geso rekakgityapna getkaluru Goyakalu kamrutanru. ¹⁷ Geso gimatanshinikanu-tanna wanna. Wane china, “Pejnuruko pogirewatikwaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakak-luko, nikawnana pogirewatikwakna. Pejnuruko panchi, wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakak-luko, maleshpatkalu. ¹⁸ Ga wa Satanasyo walenanuko kotspalkakanshinikanutinmakwa, ¿gi rixpoko gwagognere-tanu wale pogirewatyawaka? Gi rixanu gixa wane china wa Welsewo giyakleya maleka nuknokna kamchine. ¹⁹ Ga wa Gita Welsewo giyakleyamka maleka nuknokanna kam-chine, ¿katu giyakleyamka maleka ruknokna gwugenene? Giyagni gwugenenepni gixa gitakyagokjenepa. ²⁰ Ga wa Goy-akalumyojiya Gita maleka giknokinna kamchine, galikakni wane rixa gapkapletgi Goyakalu pogirewatyawaka.

²¹ “Wa gichkolu kashreru girukotinri gipji, kigle gwash-leru wane rixle. ²² Seyni satu wale pnute muchkonurutu gapyegitinri, raalixanru, konyanru kashri raponshinikanu-tanrunanu. Rushankiyanru rejnunkakate.

²³ “Wa yineru Gitasreta mwakatu walenwa nkamnixjeru. Gitayma mapatkatu, kotspalewata.

Kamchi puchotlewatachri satokinri

²⁴ “Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakam-tinitka pnunnu yapanata, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa rukshiklu. Giyagni wane china, ‘Nsatokanutka nopji nuyakatyawaka.’

²⁵ “Wane rapokinitka rukshiklu saxritkaluru ga wa galpokotkaluru. ²⁶ Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchine wale pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gekutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute.”

Wa galikakakni giglenshinikanyegitkalune

²⁷ Wane rixatka. Wa tyepirana runkakletanatini sato suxo gixolune yine yegi tsaplewata. Wane china, “Giglen-shinikanyegitkalurni wugenewlumapa pwanatyawaka, ga wa tnuchi pashichyawaka.”

²⁸ Wale wane china, “Wanna galikakni giglenshinikanye-gitkalune wa Goyakalu tokanu yijnakotachine ga wa kamrutachine.”

Gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru gijga

²⁹ Rapatjetna gixolune yine. Yinuwaka wane chinreta, “Nyi gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru rujana. Seyni getkaluru gi wa reneekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getikolupje. ³⁰ Gi rixanu wa Gonasu pixka walenwa getkaluru Niniwe gajenyegiya, waneko pixka nixa Gita Yineru Wgenno nyi gimuweekakgognenatachinyegiya. ³¹ Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegetesretate gajerni pogirewatachroni wa jejine nyi gimuweekakgognenatachineyama. Tuklukanuwnakakanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu Salomo gimatkalewle. Ga wa gewru Salomo pnuterutu. ³² Giklukanuwnalgognepa jejinni, Niniwe gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyama. Wannani giklukanuwnakakanna nyi gimuweekakgognenatachine. Gi rixanu wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa getanru gewru Gonasu pnuterutu.

Manchi katalote

³³ “Gike yochpiklo katalo yogimatyaplo, gi wa yantapistono rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. ³⁴ Pumane katalote walenwa puygale. Giyagni potukaygale pixinipa, psoluko pumane pokamlapa. Seyni puygale mugletu rixinipa, psoluko pumane mapshagalupni. ³⁵ Giyagni pgirukotinwa wa pokamlalu pixa gwachri ma muchpokinitipa. ³⁶ Giyagni psoluko pumane pokamlatyawaka rixini, maleshni mapshagasretwaka, psoluko pokamlawatyawakni, katalo pixka rixa gatajiwnaletanu pixa yegi.”

Geso giklukna Gwariseyone ga wa yonchikgapine

³⁷ Wa yanumsatinitka, satu Gwariseyo gagjitlu rumnikyaplu. Giyagni jiglokamta. Nikjetyawaka tuplata. ³⁸ Ga wa Gwariseyo retinri, ruglajita gi rixanu gi wa reromyogapkata wa nikinipa.

³⁹ Giyagni wa Gitsrukaachi wane chinru, “Gixni wa Gwariseyongi mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni wa gixa gitokote katseplu makotnacinwa ga wa muglenchi. ⁴⁰ Mshinikanungi. ¿Wa rogote kamrutachri gi ge gitoko koxa kamruta? ⁴¹ Seyni gishiniklewle geneklewashatini, ga wa getanu, ptowruko powrayapgi.

⁴² “Seyni ĵgi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu pamotele gwenutyalu pgamlusureru, ga wa rotasure, ga wa pejnuruko giputu gitaakaluru, seyni Goyakalu poyagkaklewele ga wa rushiniklewele giknogashamta. Tyekaka ginkata kamrureta. Gi wa pimri koxa giknogashamtanu.

⁴³ “ĵGi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu galuklu tsrukakalune tuplapijere ginkaklewwakapji gajerkaka. Galuklu giputuya galukikolu. ⁴⁴ ĵGi wanengi gixa! Kapna pixkalungi, metapnatkotu, ga wa yine rogo yapanatna. Gi rumatna.”

⁴⁵ Giyagni wa satu yonchikgapri gigita. Wane chinru, “Yimaklewatachri, wa wane pchininri, wixa koxa gektutu pchina.”

⁴⁶ Wale wane china, “ĵGi wanengi gixa koxa yonchikgapingi! Gi rixanu gitjikakna yine kyapre ganiikolu. Ga wa gixa gi wa pamyojiko gijtukyalu gitjtkalurkaka.

⁴⁷ “ĵGi wanengi gixa! Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni kapnatikowaka. Ga wa gitsrukateni giylatanna. ⁴⁸ Giyagni gixni wa gipgujtatnachinwagi gigleretlu wa gitsrukateni kamrutanru. Gi rixanu wanna giylatanna, ga wa gixa kamrutlu giyomlena. ⁴⁹ Giyagkoxni rumatkalewleya Goyakalu tokanu wane china, ‘Nyokanyegitanna wanna ntokanu geneklewatachine ga wa nyokanatanune. Pimrinepni ruylatanna. Ga wa pimrinepni kojwakanna.’

⁵⁰ “Nyi gimuweekakgognenatachine gepomsatko wa pejnurunniko Goyakalu tokanu geneklewatachinnigraga chinanu, gipkaakalurugraga, rekamrutikowaka tye psolchijneko ga wa xangognenanu. ⁵¹ Rugitanna pejnurunniko chinanu, wa Gawiligragakluyakawa ga wa Sakariyagragaklupotunanuko, wa giylatkaluru kphasiwakpotugruko ga wa yochpikikowakakwa ganikajiteswa. Gigi. Nyi gimuweekakgogne-natachine gepomsatko wale chinanupa.

⁵² “ĵGi waneni gixa yonchikgapingi! Gi rixanu gixa konru wa gimatyawaka kotpukapre. Gi wa gixako jigloka. Ga wa jiglokachinmaka gimaleta.”

⁵³ Wa Geso wane gishpakamtinitka, wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone yinuwaka tsru jgekanchi gixleta. Gixopirana repomsatluna. ⁵⁴ Rutsekletmamluna, wa kashtokanutyapluna wa yanumsatinri.

12

Ggirukotinwa wa sanowashluya

¹ Wa rapatinitkana gixolune yine, gixo waragkane, wane rixa gakatookakletna. Muchinanu gapka Geso yinuwaka

giynumsaletna yimaklene, “Ggirukotinwa wa gisekachri, walenwa sanowashlena, wa Gwariseyonenu. ² Gi rixanu maleshlu wa gishyatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko gi wa mumatkotupni. ³ Klunerukokta wa mapshagwaka nchintokanutinri, pokamlawaka jemiko. Klunerukokta gitokogruko potu gixaxa nchintokanutinri, panchi gogote runkakletiko.

Katu mpikanu

⁴ “Ga wa wane nchingi, numatanune, gi mpikanna manchi giylatachine. Ga wa wanepnute gike rumkata kamruretatkana. ⁵ Seyni nekakgitangi katu mpikanu. Wale mpikanu, wa kgiyaklewakleru wa rali giylaletinitkagi Gigena xirnachri ruknokypagi. Gigi, wane nchingi, Goyakalu mpikanu. ⁶ ¿Gi ge wa ganikajproji chinanu rushankaaka pamyo koshichi? Ga wa gi satuna wanna gimuslawatka Goyakalu getanu. ⁷ Seyni gijiwutsako pejnuruko yantatkalurni. Giyagni gi mpikanu. Kiglepogti gixa gixo koshichine pnute.

Girukokta gipgujtatno yine getanu

⁸ “Wane nchingi, girukokta gipgujtatno yine getanu, Gita Yineru Wgenkoxno gipgujtatanu wale Goyakalutowrerune getanu. ⁹ Wa nnutatjeru yine getanuya, Goyakalutowrerune getanu nutatkalurupni. ¹⁰ Girukokta gapatno Gita Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni girukokta mupashiregnuchi chinru Giwekikaluru Kpashiri gi wa kaspukiko.

¹¹ “Wa ginkaklewawakapjikaka gwapikoklunupa, ga wa tsrukakalune ga wa tsru gitaakalune yegi, gi wa gkojwakanshinikanutinwa gi gixpoko giykoyegletinwa ga wa nchinyawakapa. ¹² Gi rixanu Giwekikaluru Kpashiri waneklupapko ginkakangi wa gimkata chinretyawakapa.”

Jeji ponikolu mshinikanutu

¹³ Wane chinru satu gixolune yine yegi, “Yimaklewatachri, wane pchinanru nyegwaklu wa kotspalatininno yoptotanrupa.”

¹⁴ Ga wa Wale wane chinru, “Jeji, ¿katu gitakno gitakyagokachri ga wa kotspaltatachri nixinripa gixa chinanu?”

¹⁵ Wane chinna, “Getinwa. Psolpotuyako ggirukotinwa gixo gejnu galukachine gma mixinitipa. Gi rixanu gi wa gixo rejnunkate gigletlu yineru gwashle.”

¹⁶ Yapkaklu runkakna. Wane chinna, “Satu jeji ponikolchine gixo potu rawyalu. ¹⁷ Wale gishinikanuwata ginanwakaya. Wane china, ‘¿Gi nixanutka? Gi rixanu maleshayatkano nutakyaplu njiranru.’

18 “Wane china, ‘Wane nixanu. Nugnantakyawaakaka nkoshganu. Tsrupotu nixanutkalu. Wane nutakanru pejnuruko ntrikoteji ga wa wane nixle. 19 Wane nchininwa gitnanuko, Gixo wane nixle waneyatkano gignantaakaluru gixo walapu chinanupa. Napnanutanutka. Nnikanu. Nuranu. Numjikanu.’

20 “Goyakalu wane chinru, ‘Mshinikanutyi. Tyeyecho kashichko puwekinri. ¿Ga wa palpokotanru katunpatkani?’

21 “Wane rixa ponikolewlu gapotachri, seyini wa Goyakaluya gi wa ponikolni.”

Kojwakanshinikanrewlu ga wa kegeknanuwlu

22 Geso wane chinna yimaklene, “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakanshinikanutanu giwekinriya, klu gnikanuna. Gi koxa gimaneya, klu gmakatanu. 23 Gi rixanu giweklu wa niikaluru pnutni wale, ga wa manchinwa gitaakaluru pnutni wale. 24 Getpotutanna pokotune mutaklewatanni. Gi jirgana. Maleshayna rapotyawakagrukna, gi wa rugnantakyawakagrukokna. Ga wa Goyakalu goglutna. ¿Gi psonanukta kigleygi gixa koshichine pnute! 25 ¿Katu gixa gimkata yognikletlu pshinitsonuji ruwekinriya kojwakanshinikanrewleya? 26 Giyagni gi gimkata wa mturu potu kamruretini, ¿klu chinanu koxa wanepnute gkojwakanshinikanutnawa?

27 “Getjetanru kagwuru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewpotuta. Gi jiweta. Seyini wane nchingi gi wa Salomoko psolpogirewleyako makawata satu tye gwukaka pixka. 28 Ga wa Goyakalu wane gixa makatletinri kshana xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka ¿gi ge wale pnute makatangi gixa, ptsotsotaji galixachingi? 29 Ga wa gixa gi gijganru klu gnikanu, ga wa klu giranu. Gi gkojwakanshinikanutinwa. 30 Gi rixanu payine tye psolchijneko gajene pejnuruko tyekaka rujgana. Ga wa Giru tengogne Gajeru gimatlu tyekaka galukanru. 31 Seyini muchinanu gapka gijganru Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poyagkalewle. Pejnuruko tyekaka koxa waneyapgi.

Ponikolewlu tengogne gajeru

32 “Gi mpikanu muxone gowegane gapatachingi. Gi rixanu gixa Giru gigleretlu pogirewatyawaka renekyapgi. 33 Gishankanru wane gixle. Kwamonurune genekashatanu. Wane gixanu wa gixa ponikolewle gignantakikowaakakapa tengogne gajerupa mutsrunkatupa, mnikawnakatupa, kachowguru ma mapokyawakanupa, gi wa kochopako gimtuklewatyawakapa. 34 Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle wanekoxaplu gaji.

Wayegrechri giyokanatachri

35 “Giyagni galpokmanetinwa, waneyapgi gkatalote yochpiikaluro. 36 Ga wa gixa jejine pixkalunepgi, wa rutsrukata kagwakachine, giklu kashimyolu yegi rushpakini rutsrukata. Wa runinipa ga wa ruylaylagipgyaptotetinipa, giampotu kotpukyegityapluna. 37 Giglenshinikanyegitkalunepni wanna wayegrechine wa runinipa rutsrukata giyokanatachine rukshikinipa. Galikakni wane nchingi, wa ralpokotinwa. Tuplajixanna. Ga wa wale gipxakanna. 38 Goprikmaka runinipa ga wa gogistsi runinipmaka ga wa retamtanna wane gixanatachine, giglenshinikanyegitkalunepni wanna. 39 Seyni gimatanru wa tye: wa kwangixerupji gimatkamka gipapko runanu wa kachowguru, gimka retasha kotamgaletikolupa wa gipji. 40 Giyagni gixa koxa gali galpokletachinepgi, gi rixanu gma kagwakinapko Gita Yineru Wgenno ginanu.”

Wayegrechri mpoyagkaakatu

41 Giyagni Petro wane chinru, “Gitsrukaachi ¿tye yapkaku wixapiranrege pchina, waka pejnurunekopiranra?”

42 Gitsrukaachi wane china, “Giyagni ¿katni wa girukotapjitachri poyagkakachri ga wa kanshinikanuru, wa rutsrukate gitakanru wa gipji kamrurawatyachine chinanu, wa renekyapna nikanruna kyagolu niklupapkokaka?

43 Giglenshinikanyegitkalurni wa wale wayegrechri, wa rutsrukate ginini retamtlu wane gixanatachri. 44 Galikakni wane nchingi, pejnuruko wane rixle chinanu rutakanru.

45 Ga wa wale wayegrechri wane chinmaka rajiya, ‘Ramga ginreta nutsrukate.’ Yinuwaka giylakletletna wayegrechine ga wa wayegrechrone; nika ga wa rura gimetachineyma. 46 Wale wayegrechri gitsrukate ginanu. Ma kagwagognetinitgogne runanu. Ma mumatinpapko runanu. Kochipjepotutanru. Malixkane yoptotanruymapa rutakanru walenupa.

47 “Wa wale wayegrechri wa rutsrukate gishinikanru gimatachri seyni gi wa ralpokota, gi wa rushinikyawaka kamruta, gixo kata ruylaakona. 48 Seyni wa mumatkatu girukokta kamruta wale rumupgotka, gi gixo kata potu ruylaako. Wa girukokta gixo reneeka, gixo koxa rujgiko. Wa gixo gitakikaluru, gixo ragjitanruna.

Kotspalkakikolu Geso chinanu

49 “Nuna tye psolchijneko nutakyaplu xirnachri. ¿Gi pagaluklenanukta nixlu wa yochpikikolpatka! 50 Katlewlu waneyno nkatikolupa. ¿Gi pagerutkonanukta nixka ma poyagkaakanukopshini! 51 ¿Gkagwakluge wa tyechijne nuninri kigle gwashle nenekyapna tye psolchijne gajeneko? Wane

nchingi, gike. Seyni kotspalkakikolu galikakni. ⁵² Gi rixanu xaniyakawa wanepna pamyo papji gajene kotspalan-shinikankakachinepa. Mapa kamnixanna gepi, ga wa gepi kamnixanna mapa.

⁵³ Girchi kamnixanru gituru,

ga wa gituru kamnixanru ruru.

Ga wa ginrochi kamnixanro tshicho,

ga wa tshicho kamnixanro tunro.

Ga wa gimajichro kamnixanro tomekanunro,

ga wa mekanunrochi kamnixanro tgimajiro.”

¿Gi gixpoko gi gimata getletlu tyepapkopirana?

⁵⁴ Wane chinkoxna gixolune yine, “Wa kyachgapererumko getini wa tkachi gimxityawakasreta ruyakatini, waneklu wane nchina, ‘Ginpatkani.’ Ga wa wane rixa. ⁵⁵ Ga wa tkachi kegnetesretate giyakannipgyatyachri rapokannipgyatini, wane nchina, ‘Gemerpatkani.’ Wane rixa.

⁵⁶ ¡Sanowashatachingi! Gimata getgogneretlu chiji ga wa tengogne. *¿Gi gixpoko gi gimata getletlu tyepapkopirana?*

Pkaspukikolupa pkamnixeruya

⁵⁷ “¿Klu chinanu gixnanuko gi gitakyagoklu wa potukalu?

⁵⁸ Wa pkamnixeruyama gitsrukaachi yegi pyini, pujgapotutanru pkaspukikolupa walyegiya, ma kotlolomtyanupyi kgitakyagoklewakleru yegi. Ga wa kgitakyagoklewakleru ma samyookanpakyi gitowreru yegi. Ga wa gitowreru ma yoshmakyanupyi yoshmakjetikowaka. ⁵⁹ Wane nchinyi, gi wane pushpakini pma wenutkanuwalo talipremchataajpotunanuko.”

13

Gma menshinikanutkanu, giylatko gixa

¹ Walgogne koxa wanana pimrine. Runkakluna Kalile gajenepirana, wa wannagraa Pilato yapjetjixlu renekashlekakna giylatkalurkakagraa. ² Geso gigita.

Wane chinna, “¿Gkagwakluge wa nyi Kalile gajene kmukochirewaklerune pejnuruneko Kalile gajene pnute gi rixanu wane rixa salewnaletna? ³ Wane nchingi, gike.

Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnurunekgi waneko pixka gixa giylatkotanuna. ⁴ Ga wa wanna pamole yokgipi, wa Silowe gajeru tenopjiru yawnayegitanune. Ruylatanna.

¿Gkagwakluge wa wanna magatya wa pejnuruneko yine Gerosale gajene pnute? ⁵ Wane nchingi, gike. Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnurunekgi waneko pixka gixa giylatkotanuna.”

Gikeramuna masagito

⁶ Wane china tye yapkaklu, “Satu waneylu gikeramuna rusanate gowasha gitaakaluro. Wane ya rujgasantaplo. Gi rukshiksagitlo. ⁷ Wane chinru gowasha girukotachri, ‘Petanro. Mapa walapu nuna. Nujgasagetlo wa twu gikera. Gi nukshiksagitlo. Pustakaganro. ¿Klu chinanu tumaletashatkalu chiji?’

⁸ “Wale gigita. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, tye walapuchi petashatanro. Wa nyopagiskotanrochi ga wa npojitaskotanrochi. ⁹ Tsagiwatinipa, kigleru. Ga wa wane tma mixkanupa, pustakjixaganutkalo.’ ”

Gapnanutikalurgogne Geso gituukaklo suxo

¹⁰ Satu ginkaklewawakapji gapnanutikalurgogne runkaklewaty Geso. ¹¹ Wanenanro sato suxo kamchi yayixkaklewatachri waneyaluto. Pamole yokgipi walapu tyayixa. Satpokachroni. Giketsotaji tumkata potukawletyana. ¹² Wa Geso getinro, tomgalo. Wane chinro, “Suxo, pkaspukikatka pyayixinriya.” ¹³ Rutakamyogogotlo. Waneklu tpotukawamtatka. Tumulwutlu Goyakalu.

¹⁴ Giyagni ginkaklewawakapji gitsrukate gimtuwna gi rixanu Geso gapnanutikalurgogne pinrewata. Rugita ginkaklewawakapji gitsrukate. Wane chinna wa gixolune yine, “Waneru patsrujirgogne rumkata kamrurewatikolu. Giyagni walegognekaka ginanu mpinitikolupa. Gi wa gapnanutikalurgogneko.”

¹⁵ Giyagni Gitsrukaachi Geso gigita. Wane china, “¿Sanowashatachingi! ¿Gi ge satkakgi gixa wa gapnanutikalurgogne goglujetyawakna gkoshpirokyana gwakate ga wa mporote gipra? Ganiklu rurapinripa. ¹⁶ Ga wa twu Gawraklopisha, getanro, wa Satanasyo gostutanrona pamole yokgipi walapu, ¿gi ge tumkata koshpirookotana wa tye tostutikolu wa gapnanutikalurgogneko?”

¹⁷ Wa wane chininitka, pejnuruneko patewatana kamnixjene. Ga wa pejnuruneko gixolune yine gimjika wa pejnurkakayako Wale kamrutanru gimalwutkaluru.

Yapkaklu mostasajipirana

¹⁸ Giyagni wane china Geso, “¿Kluneru pixka rixa Goyakalu pogirewatyawaka? ¿Giru pixka nutakanru? ¹⁹ Mostasaji pixka rixa. Satu jeji ganiklo. Rusanate rutaklo. Tseruwana. Gagmuna tixnawa. Giyagni tenyapachine koshichine gina. Walaplu shalewatna.”

Yapkaklu gisekachripirana

²⁰ Wane chinatnaka, “¿Giru pixka nutakanru Goyakalu pogirewatyawaka? ²¹ Gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu.

Gepimole masu yaglu trikopagi tyapjetlu, psoluko gisekinpotunanuko.”

Mtsergipyaptotetu

²² Papokchimnu yapananumta. Tsru pokchi, mturu pokchi runkalewananumtya. Gerosale rushinika.

²³ Satu wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿gi gixo potu gognetkaako?”

Wale wane chinna, ²⁴ “Gyagota jiglokletanru mtsergipyaptotetu, gi rixanu wane nchingi, gixo gijga jiglokletanu. Gi rumkatanruna. ²⁵ Wa kwangixerupji palninpatka, rushyatanutkalu gipyapto, gyinuwaka maleka gwaletanuna. Giylaylagipyaptotetanuna.

“Wane nchinanuna, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, pkot-pukyegitanunwu.’

“Ga wa rugitanu. Wane chinanu, ‘Gi numatgi, ginaka giyakatyachinektagi.’

²⁶ “Giyagni gyinuwaka wane chinretanu, ‘Pixa getanu wnikanata ga wa wuranata. Ga wa wuputreya punkaklewatya.’

²⁷ “Wane chintokanyegitangi, ‘Gi numatgi ginaka giyakatyachinektagi. Gitspalatinno gixa pejnurunekgi mpoyagkknuchi kamrurewatyachingi.’

²⁸ “Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu, wa Goyakalu pogirewatyawaka gixa geta tuplaletanna Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatachine, ga wa gixapni maleka giknookona. ²⁹ Runanna tkachi gishpatyawakasreta gajene, ga wa tkachi gimxityawakasreta gajene, ga wa tkachi potuklesretate gajene, ga wa tkachi kegnetesretate gajene. Goyakalu pogirewatyawaka tuplatanna nikjetikowakaya. ³⁰ Ga wa wanena kaptotachine. Wannapni muchichachinpatka. Ga wa muchichachinenanu wannapni kaptotachinpatka.”

Geso ginkaaka Girore gishinikyawakmakapirana

³¹ Walgogne koxa yayegitluna pimrine Gwariseyone. Wane chinruna Geso, “Pasukanutka. Pyanutka gewiya. Gi rixanu Girore galuka giylaletyi.”

³² Wale wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru wale kewnechro pixkalutu, ‘Petanu. Maleka nuknokna kamchine ga wa nutuukaklewata xawakni ga wa yechikawa. Ga wa yechikawapnutgogne, nali kamruretanu. ³³ Seyni wa xawakni ga wa yechikawa ga wa yechikawpnutgogne numkata yaleta, gi rixanu Goyakalu tokanu geneklewatachri gi ginkata gipnaleta Gerosale mwakatu.’

34 “¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewat-achinni giylatachriyi. Ga wa pyokanyegitjenni sotluje-tachriyi. ¡Gi pejnu katananukta naluka gapatjewgenretyi gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna. Ga wa pixa gi galuklu. 35 Giyagni gipji giknokamtkaluru-pni gixa chinanu. Gi rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkano wa gixa wane chininpotunanuko:
Giglenshinikanyegitkalurni
Gitsrukaachi giwaka ginyachri.”

14

Geso gituukaklu satu gankajetachri

1 Wane rixatka Geso. Satu gitsrukaachi Gwariseyopji jigloka gapnanutikalurgogne nikinripa. Giruktatluna. 2 Waneru satu jeji gankajetachri Wale yegi. 3 Yonchikgapine ga wa Gwariseyone wane china Geso, “¿Ginanshichkalurege wa gapnanutikalurgogne gituukaklewlu waka gike?”

4 Wanna pochke. Giyagni Wale kosetlu. Rutuukaklu. Yokanatatkalu. 5 Wane chinna Wale, “¿Giru jeji wane gixa yegi, wa gituru ga wa mporote wa kapna rujrukinna, gi ge koschekanna waneklu wa gapnanutikalurgogneko?”

6 Gi rumkata yoptopiiretluna wa tyepiranaya.

Kashimyolu getachine

7 Retanatna wa tsrukakalune tuplapijere tsoomyawakna nikjetikowakaya. Chanixkalune runkaka satu yapkaklu. Wane chinna, 8 “Wa satu chanixinipyi kashimyolu yegi, gi wa tsrukakalune tuplapijere ptuplatanu. Patako gonra satu kag-wakpiratkaluru wa pixa pnute chanixkaluru waleya. 9 Ga wa yayegitinipyi nchanixjeru pixa ga wa wale, wane chininipyi, ‘Penektuplapijeretanru tye.’ Giyagni patewatachriyi pyinuwaka gimuteru potu tuplapijere tuplaleta.

10 “Seyni wa pchanixkoklunupa, wane pyanu. Gimuteru potu tuplapijere ptuplatanu, wa runinipa wa pchanixjeru, wane chininipyi, ‘Nomole, kiglewaka pyanu.’ Waneklu gimalwutkalurupyi wa pejnuruneko pumnikjenyegiya. 11 Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako wale. Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale.”

12 Wane koxa chinru wa chanixjeru, “Wa niikaluru pkamrutini ga wa tsru nachnewlu, gi pchanixanna pumatanune, gi wa pumunanwakaneko, gi wa pumoleneko, gi wa pumwastsitanune ponikoluneko, wanna ma mupeko chanixletyanupyi, pma mapnutikotupa. 13 Wa nachnewlu pkamrutinipa pixa, pchanixanna kwamonurune, mastsine, yokmatachine, ga wa maygalene. 14 Ga wa giglenshinikanyegitkalurupyi, gi rixanu maleshayna rapnutyapyina. Seyni

yotunkoklunupna poyagkakachine, waneklu gapnutkalurupyi.”

Yapkaklu tsru nachnewlupirana

¹⁵ Satu rumnikjeru yijnakonatlu tyepirana. Wane chinru, “Giglenshinikanyegitkalunepni wa Goyakalu pogirewatyawaka nikyachinepa.”

¹⁶ Wale wane chinru, “Satu jeji tsru nachnewlu kamruta. Gixo chanixa. ¹⁷ Nachnewlupapko chininitka, yokanatlu wayegreru, runkakapyapna chanixkalune, ‘Ginanutka. Gi rixanu pejnuruko galpokotkalurutkani.’

¹⁸ “Pejnuruneko pixkakaklu rixanshinikanutna. Yinuwaka gaalirewletna. Muchinanu chanixkaluru wane china, ‘Nagjitatkalu chiji. Numkata wane yaleta, netapyaplu. Nagjityi petashjixa yaletanno.’

¹⁹ “Satu wane china, ‘Pamole wakane nagjita gepirinkaka. Nyantatapanna. Nagjityi petashjixa yaletanno.’

²⁰ “Satu wane china, ‘Nganunrowatarka. Giyagni gi numkata wane yaleta.’

²¹ “Satokatka wayegrechri. Walepirana runkaklu rutrukate. Giyagni rumtuwna kwangixlerupji. Wane chinru wayegreru, ‘Giyampotu tsru pokchiputu pyanu ga wa gatnugapkaka. Pwapanna gewi kwamonurune, ga wa mastsine, ga wa maygalene, ga wa yokmatachine.’

²² “Wane china wayegrechri, ‘Gitsrukaachi, wane gixkalurutkani wa pchinyawaka, ga wa kaswajiwalu.’

²³ “Giyagni gitsrukaachi wane chinru wayegrechri, ‘Gatnugapo pyanu ga wa prijertamnu. Pertapanna jiglokinripna, tsepowinripa nopji. ²⁴ Gi rixanu wane nchingi, gi satuna wa nyi jejine wa chanixkalune getumganru wa nnijitu.’ ”

Geso gomkagitachine gimkata kamruretlanru

²⁵ Gixolune yine Waleymamnuna. Ruprotakyegitna. Wane chinna, ²⁶ “Girukokta ginyegitinipno ga wa ma mayegixkanuplu ruru, gi wa runroko, ga wa ganunroko, ga wa wugeneneke, ga wa gimoleneke, ga wa gimoloneke, ga wa ruwekleko, gi rumkata nyimakleru gixleta. ²⁷ Girukokta gi gwalo koroshishkitate, gi wa Gita gajxigi rawa, gi rumkata nyimakleru gixleta.

²⁸ “Gi rixanu wa satu gixa yegi galuka tenopjiru kamruretachri, ¿gi ge muchinanu gapka tuplanatanu ga wa rutakyagokwenutanru, gikta waneylu wa nikatyaplu? ²⁹ Rawiyawakapa tenopjiru ralpokoshata, gi rumkata nikatletnripa wane ma mixinitipa, pejnuruneko getachine ma yinuwaka gixpiranatletyapluna. Wane chinna, ³⁰ ‘Tye jeji yinuwakasha kamruretlu panchi. Gi rumkata nikatletlu.’

³¹ “Ga wa pogirchi giylalu yegi yachri satu pogirchi yopto-tachripa, ¿gi ge muchinanu gapka tuplatanu jemanshinikan-rewatachri rixinripa gikta rumkata pamole waragkayma yoptoletlu wa gepmole waragka waneyalutu wa runyegitjerupa? ³² Ga wa ma mumkatkanru, wajra rawiniwa pogirchi runyegitjeru, yokanatna tsrone, repomgiyapluna rawashlet-napirana. ³³ Giyagni waneko pixka rixa. Girukokta gixa gma kaspuukanru wa pejnuruko wa wane gixle gi rumkata nyimakleru gixleta.

Rumushikinitka tuwu

³⁴ “Kiglerni wa tuwu. Seyni wa mushi rixinitka tuwu ¿kluneru morotkatka? ³⁵ Gi wa chijiko pojitikolu kigleylu, seyni maleka giknookalurutkani.

“Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

15

Yapaklu gowega pupjetachropirana

¹ Yayegitluna pejnuruneko gijgawenutachine ga wa kmukochirerune yijnakotyapluna. ² Kegemgana Gwariseyone ga wa yonchikgapine. Wane chinna, “Wa Tye kmukochirerune yoptota. Ga wa wannayma nika.”

³ Giyagni Wale ginkakna tye yapkaklu. Wane chinna, ⁴ “Satu jeji wa gixa yegi satu pacha gowega waneyalutu, sato gamgini ¿gi ge yineru mwiyawakanu ruknokamtana wa mturujmole mturuji ga wa gamgachro chinanu wane ya rukshikinpotunanuko? ⁵ Rukshikinro, rutjimtatkalo gimuwat-achri. ⁶ Gipji rapokinitka tomgana rumatanune ga wa rumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalu nowegate gamganatachro.’ ⁷ Wane nchingi, wa tengogne wanepu tsru potu gimuwlu wa satupje kmukochireru renshinikanutinri chinanu, mturujmole mturuji poyagakachine chinanu pnute, genshinikanru mma-gatikane.

Yapaklu sroschiproji gamgachropirana

⁸ “Ga wa sato suxo pamoleproji waneyaloto, wa paproji tamgini ¿gi ge tyochpiklo katalo, ga wa tsaxritlu panchi, ga wa tujgapotutlo tukshikinpotunanuklo? ⁹ Wa tukshikinitkalo, waneklu tunkakna tumatanune ga wa tumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalu gamganatachro nserojiproji.’

¹⁰ “Wane nchingi, waneko pixka rixa. Wanepu gimuwlu Goyakalu towrerunyegiya wa satupje kmukochireru chinanu renshinikanutini.”

Yapaklu wgenchi pupjetachripirana

11 Wane china, “Gepi wgenru satu jeji. 12 Mturu wane chinru ruru, ‘Papaa, penekanno wane wixle psojite wa gitanu nixinripa.’

“Giyagni kotspalatyatkana wane rixlena.

13 “Gi gixgogne potu giknoginitka, gituru mturu gwatkalo pejnuuroko. Wajrachijne yatka. Wane saletyalo wane rixle mgrukotnachriwa. 14 Wa pejnuuroko nikatininatka, rapoka tsru nachi walechijne. Yinuwaka magletyanatka. 15 Wane ya. Rupxaklu satu walechijne gajeru. Wale yokanatlu peklomtate yegi kochine roglutinripa. 16 Raluka ginanuwkakletnawa galkarowajiya wa kochine nikanru. Gikena genekanru.

17 “Ga wa rushinikanuwpotutinitka, wane china, ‘Gi pejnunanukta nuru yegi kamrurewatyachine gixetlu niikaluru! Ga wa gitni gewi nachi kamakatininno. 18 Npalnamtanutka. Nuru yegi nyanutka. Wane nchinanru, “Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu. 19 Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrurewyegitjeru pixkakanutkano.”’

20 “Giyagni palnamta. Yayegitlu ruru. Ga wa ruru gowukako retyalu. Retwamonutlu. Rasukyegitlu. Kanopatlu ga wa ramlutlu. 21 Giyagni wa gituru wane chinru, ‘Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu. Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrurewyegitjeru pixkakanutkano.’

22 “Giyagni ruru wane chinna wayegrene, ‘Giyampotu gwapanru wale potu mkachri. Gyoshmakanru. Yoshmakamyojrechi genekanru. Gyoshmakjixitanru yoshmakjixrechi. 23 Waka wgene gwapanu gixowaakaakaluru. Giylatanru. Wnachnewatanu. Wmeyiwatanu. 24 Gi rixanu tye noturu gipnachrinanni. Ruwekamtatka. Gamgachrinanu ga wa rukshiikatka.’ Yinuwaka meyiwletna.

25 “Ga wa tsru gituru sanananru. Wa panchistsi rapokinitka, yijnakotlo gitlotkalurkaka ga wa gansalu. 26 Satu wayegrechri tomga. Repomgalu klunerni. 27 Wale wane chinru, ‘Pepuru gapokatka, ga wa puru waka wgenni gixowaakaakalurni giylajixa. Gi rixanu gichkolu yoptotlu.’

28 “Giyagni yegwaklu gimtuwna. Gi raluka jiglokleta. Rushpakamta ruru rumnanukyaplu. 29 Giyagni wale gigita. Wane chinru ruru, ‘Papa, igi pejnu walapunanukta pwayegeru nixnawa! Gi pagogneko nkaspuklu pyokanatyano. Gi pagogneko penekno chiwo wgene numatanune numeyiwatinripa. 30 Seyni wa tye puturu wa pnikata wane gixletjeru suxone kjejigeroneya, wa runinitka, puylatlu waka wgenpotuko gixowaakaakaluru wale chinanu.’

³¹ “Giyagni wale wane chinru, ‘Noturu, pixa gimwagogne-natno. Pejnuruko wane nixle pixanni. ³² Giyagni wumkata meyiwleta ga wa gimuwleta wa pepuru chinanu. Gi rixanu tye pepuru gipnachri pixkalutunanni, ga wa ruwekatka. Gamganatachrini ga wa gikshiikalurutkani.’ ”

16

Panchi girukowatachri mpoyagkaakatu

¹ Geso wane chinkoxna yimaklene, “Waneru satu jeji ponikolu. Waneylu gipji girukotachri. Wa wale jigyegitkalurni waleyegiya, wa saletlu wane rixle. ² Giyagni tomgalu. Wane chinru, ‘¿Klunerni wa tye wa nyijnakyegityawakyi? Pugglepokotanru pgirukotanru kwentate. Gi rixanu gi pumkata girukowletatka.’

³ “Giyagni girukowatachri wane china gitoknanwakaya, ‘¿Klu nkamrutanu? Gi rixanu nutsrukate giknokanno ngirukowatinriya. Gi numkata jitleta. Npatewata sroschi nagjityapmaka. ⁴ Numatatka klu nkamrutanu wa nushpaknipa ngirukowatinri, wannapji yoptotinipnona.’

⁵ “Giyagni tomgana satkaka rutsrukate riwishkatachri. Wane chinru muchinanu gapokachri, ‘¿Gi pejnu priwishkatlu nutsrukate?’

⁶ “Wale wane china, ‘Gepkoxamkoje waragka pamyopachaksu ringi.’

“Giyagni wane chinru, ‘Ga ga pkwentate. Ptuplatanu. Giyampotu pyonatanru gepi waragka gepi pacha pamyomoleksu ringi.’

⁷ “Satu wane chinatnaka, ‘¿Ga wa pixa? ¿Gi pejnu priwishkata?’

“Wale wane china, ‘Satpacha shiwate trikoji.’

“Giyagni wane chinru, ‘Ga ga pkwentate. Yokgipmole pyonatinri.’

⁸ “Ralixkotlu gitsrukaachi wa girukowatachri mpoyagkaakatu, gi rixanu kgimatkaleru rixa. Gi rixanu tyegogne gajene wa wanna gimuweekakgoggenatachineklusha kgimatkalerune rixna pokamlawaka gajene pnute. ⁹ Gita wane chingi, wane gixa gimatletkakanna gyokwireya, wa sroschi yoptotinripna. Wane pixini gnikawnagogenatini, waneklu wanna yoptotangi Gigena rawiyawakapna gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁰ “Girukokta poyagkakachri ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu poyagkakanu. Ga wa mpoyagkaakatu ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu gi poyagkakanu. ¹¹ Giyagkoxni wa mugletu ponikolewleya gi wa poyagkakachingi, ¿katu gaponshinikanutangi wa galikaka potu ponikolewluya?

12 Wa pimrine wane gixleya mpoyagkaakane gixini, ¿katu genekangi gixanupa?

13 “Gi satuna ginkata panchi kamrurewatya gepi gitsrukaachinyegiya, gi rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu; waka satu rupxaletanu, satu reyikanu. Gi ginkata wayegrechri gixleta Goyakalu chinanu ga wa ponikowlu chinanu.”

Gwariseyone gixpiranatlu Geso

14 Ga wa Gwariseyone sroschi galukachine potu yijnakonatlu pejnuruko Walepirana. Ruxpiranatluna Wale.

15 Wane chinna Wale, “Gixni wa gixnanuko poyagkakachine gixashatnawa wa yine getanuya. Seyni wa Goyakalu gimatgajitgi. Gi rixanu wa kiglepotlu yine getanuya, walenwa gagnanutkaluru Goyakalu getanu.

Geso wane gixa getletyawaklu Tokanchi Yokanatkaluru

16 “Tokanchi Yokanatkaluru ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine waneyanangi Gwaklupotunanuko. Wanekluyakawa runkakletka Goyakalu pogirewatyawakapirana. Pejnuruneko muchkowsyegitlu. 17 Myapretpotni tengogne nikawinripa ga wa psolchijneko, wa satu yotmokle pnute nikawinripa Tokanchi Yokanatkaluruya.

Geso ginkakletlu giknokagnunrolupirana

18 “Girukokta giknoklo ganunro ga wa sato ganunrotatnaka, rumopatlewjixatka. Ga wa girukta ganunrotlo wa jeji giknokanro rumopatlewata.

Geso ginkakna wa ponikolu ga wa Lasaropirana

19 “Waneru satu jeji ponikolu. Pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri ga wa wale potu klatalu mkachri gitakachri. Pagognemnunanuka meyiwlulu ponikpoturu rutaka. 20 Satu kwamonuru, Lasaro giwakatletachri, rupgyaptotetsi rutaaka. Katreru. 21 Raluka ginanuwleta ponikolu nikjetyawaka gijrukyachriya. Kewene koxa gina. Ga wa remrotretluna.

22 “Wane rixatka. Rupnana kwamonurni. Goyakalu-towrene ganikatkalu. Gawrasta rutakluna. Rupnana koxa ponikolni. Kapnatkana. 23 Ga wa gipnachine gwiywaka salewnapotutinri, wane yigatya. Wajra retyalu Gawra, ga wa Lasaro walesta gwanatachritka. 24 Giyagni wale saplewpotuta. Wane china, ‘iPapa Gawra, petwamonutanno! Lasaro pyokanyegitanno, gonu rugakaptomyojintanu. Ruyalkapannutanunno. Gi rixanu tye xirnachri nsalewnapotutyantka.’

25 “Gawra wane china, ‘Wiwi, pushinkapanru wa puwekanatini pyoptojenatanru kigleru wane pixle. Ga wa Lasaro

koxa gektutu yoptojenatanru. Giyagni wa xani gewi gimnanukikalurni wale, ga wa pixa salewnagognenatachri-patkayi. ²⁶ Ga wa tyekaka pejnuruko pnute, wixa ga wa gixa ganikajite rawgoggenatyawaka tsru gitskata. Giyagni wixa yegi galuka kopruretachine gixa yegi rixinripmakna, gi rumkatluna. Ga wa wane gajeneko gi ginkata koprureta wa wixa yegi rixinripmakna.'

²⁷ "Giyagni wane china, 'Xani koxa nagjityi, papa. Nurupji pyokanatanru wale. ²⁸ Gi rixanu waneyno pamyo nomolene. Rupguytayegityapna wale, wa gewi tye salewnikowaka ma muninitipkoxna wanna.'

²⁹ "Ga wa Gawra wane china, 'Wanna waneya Moysisi kirukate ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine. Wanna yijnakotanna.'

³⁰ "Giyagni wale wane china, 'Gike, papa Gawra, seyni satu gipnachinyegiya yayegitinna, renshinikanutanna.'

³¹ "Ga wa Gawra wane chinru, 'Ma yijnakotkanruna Moysisi ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine, gi koxa rushinikanutkona wa satu gipnachinetskalaya yotunotini.' "

17

"¡Gi waneni!" chinna Geso

¹ Wane chinna yimaklene, "Gi rumkata gimaletkota wa gitspetkalurkaka chininripa. Seyni ¡gi waneni girukokta jiruklu yineru! ² Kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa, wanepnute wa tye satu mturpotu jijrukinri.

Geso ginkakletlu kaspukmukochirewlupirana

³ "Gixnanuko ggirukotinwa. Wa pumole mukochirewatini punkakanru wa ruklukanuwninri. Ga wa renshinikanutinipa, pkaspukinri wale. ⁴ Ga wa payokgipre kata pagogne mukochirewatini pixaya, ga wa payokgipre kata satkakyegitinyi wane chinachri, 'Nenshinikanuta,' pkaspukinri wale."

Pyognika galixletanwu

⁵ Giyagni yokanatanune wane chinru Geso, "Gitsrukaachi, pyognika galixletanwu."

⁶ Giyagni wa Gitsrukaachi wane china, "Waneygi gixkamka galixle mostasaji pixka, wane nchinanru tye sukomormuna, 'Pkokolikinwa. Tsrú wenu putakinwa.' Yijnakotangi.

Geso ginkakletlu wayegrechri kamruretanrupirana

⁷ "¿Satu wa gixa yegi waneya wayegereru tsru jitlolepagitachri ganikachri ga wa gowegane girukotachri, wa sana ruyakatini, gi koxa wane nchinru, 'Punanu. Nikjetikowaka tputlatanu?'

8 “¿Gi ge wane nchinangonuklu, ‘Pkamrutanru nnikanrupa. Palpokotinwa. Pupxakanno nnikakopshini ga wa nurini. Wanepnute pixa nikanutka ga wa puranu?’

9 “¿Poyagnutanruge wa wayegrechri gi rixanu wale kamrutlu towutikowaka waka gike? 10 Waneko pixka gixanu gixa. Wa gixa kamrutinitkalu wa pejnuruko ntowutikwaka, wane nchinanu, ‘Wayegrechine gimuterunwu, gi rixanu wu-takikolupje wkamrutatka.’ ”

Pamole gijirgitutachine powratkalune

11 Wane rixatka. Gerosale yini, Samari koprumta ga wa Kalilechijne koxa koprumta. 12 Satu pokchi rapokamtinitka, pamole jejine yoptotaplu gijirgitutachine. Wajra tunwatna. 13 Saplewatna. Wane chinna, “Geso, Gitsrukaachi, petwamonutanunwu wixni.”

14 Wa retinitkana wane chinna, “Gajewa. Sasertotene gekakgitapinitkawa.” Wane rixatka. Wane yakopshinna powratkana.

15 Giyagni satu wa wannate retnatkawa wa rutukinritka, satkapa. Tsuru saple rixa gimalwuretlu Goyakalu. 16 Chiji yoptsojitamta gijixistsi. Poyagnutlu. Samarya gajerni wale.

17 Ga wa rugita Geso. Wane china, “¿Gi ge pamolna powratkalune? Ga wa mturuji ¿ginakatkana? 18 Gi satuna geta satkapletka wa Goyakalu rumalwutyapa, seyini tye pne gajeru galikakni.”

19 Wane chinru, “Palnanutka. Pyanutka. Palixle git-skalakyi.”

Pogirewatyawaka gininripa

20 Repomsatka Geso Gwariseyoneya gikluplu Goyakalu pogirewatyawaka. Wale gigitna. Wane chinna, “Gi wa getkaluru runini Goyakalu pogirewatyawaka. 21 Gi wane koxa chinanna, ‘Getanu. Gewru.’ Gi koxa, ‘Waneru.’ Gi rixanu, Goyakalu pogirewatyawaka gixa gitokote rawa.”

“Nowgognekle pixka,” china Geso

22 Giyagni wane chinna yimaklene, “Pagognekaka ginanu wa gixa galukpotu getletanmaklu pagogne wa Gita Yineru Wgennogognekaka. Gi wa getanru. 23 Wane chinangina, ‘Ga ga waneru.’ ‘Ga ga gewru.’ Gi wane gyanu. Gi gomkagitanru. 24 Gi rixanu rawrakle pixka rixanu pasreta teno rapukotgogne rawrakini pixka ga wa pasreta teno rapukotgognepotunanuko pokamlata. Wane pixka nixanu Gita Yineru Wgenno nogognepa. 25 Seyni muchinanu numkata salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa nyi gimuweekagogne-natachineya.

²⁶ “Gi rixanu Nowegogneku pixka rixanu nogogneklupa wa napokinipa Gita Yineru Wgenno. ²⁷ Niknina, rurnina, ganunrowatnina ga wa ganuruwatnina, wa Nowe jiglokingognepotunanuklo pumlekwa. Runatka gonnewlu. Nikatanna pejnurunniko.

²⁸ “Waneko pixka rixa Lotgogneku. Niknina, rurnina, marnawatnina, rushanrewatnina, rutaklewatnina, panawatnina. ²⁹ Wa Lote gasukingognepotuko Sotomaya, tengogne gina pixka rixa gijrukleta xirnachri ga wa gasogre. Pejnurunniko nikata.

³⁰ “Waneko pixka rixanu nogognepa, wa Gita Yineru Wgenno nupgujewninigognepa. ³¹ Walegognepa panchi gogo gwanatachri ga wa panchi rawa rejnunkate, gi rujukanu rawapyaplu. Waneko pixka rixanu wa sana gwanatachri, gi wa satkapanu rajxigiyaka. ³² Gishinkapanro Lote gnunroni.

³³ “Girukokta gijga chipetlegiwekletanu ruwekinri ramginina. Ga wa girukokta gamtakanru, rushatkapgiwekletanu. ³⁴ Wane nchingi, wale yechnopa, satu shechi gepi gwanatanu. Satu ganiiko, ga wa satupni giknokamtkona. ³⁵ Gepi suxone gimunripagkakanatachinepa. Sato ganiiko, ga wa satopni giknokamtkona.”

³⁶ Rugitna. Wane chinruna, “¿Ginaka, Gitsrukaachi?”

³⁷ Wale wane chinna, “Ginakakokta rawmanetanu gipnachri wane rapatjetinna klatatalune.”

18

Yapkaklu wa gipnagnurutachro ga wa kgitakyagoklewaklerupirana

¹ Satu yapkaklu runkaakoxna wa ma mamanga gagjigogneretinitipna. ² Wane china, “Papokchi waneru kgitakyagoklewakleru. Wale gi piklu Goyakalu. Gi koxa kagwakpiratna yine. ³ Wale pokchi koxa wanero sato gipnagnurutachro. Wale yegi tya. Wane chinru, ‘Puglepokyegitanno nkamnixeruya.’

⁴ “Seyni gixgogne gi raluklu. Wanepnutetka wane china ginanwakayatka, ‘Gimka npiklu Goyakalu. Gi koxa nkagwakpiratlu yineru. ⁵ Seyni twu gipnagnurutachro kojwawalchinanno nugnapokyegitanutkalo. Nma maalinanumtinitipa wala kojwakle chinanu wa ginjetachro.’ ”

⁶ Wane china Gitsrukaachi, “Gyijnakotanru wa chinyawaka wa kgitakyagoklewakleru. Walenwa mpoyagkaakatu yineru. ⁷ Ga wa Goyakalu ¿gi ge gapnuyegitanna tsomitanune wa gogi ga wa goyecho ragjijtjene? Ga wa ma pognanutupni wannayegiya. ⁸ Wane

nchingi, giyampotu rapnuyegitanna. Seyni wa Gita Yineru Wgenno gininipa tye chijiya ¿nukshikinri galixlu?”

Wa Gwariseyo ga wa gijgawenutachri

⁹ Wane koxa chinna tye yapkakluya pimrine gapon-shinikanutnacinwa wa poyagkakachine rixinrina; pimrine reyikna:

¹⁰ “Gepi jejine kpashiwakaþji kanikna ragjigognetinripna. Satu Gwariseyni, ga wa satu gijgawenutachri. ¹¹ Wa Gwariseyo tunwata. Walenanuko wane china gagjigogneye-gletnawa, ‘Goyakalu, npoyagnutyi gi wa pimrine jejine pixkalutno, kachowgurune, mpoyagkaakane, kginopataklerune. Gi koxa wa tye gijgawenutachri pixka gixachrino. ¹² Satu simankaka gepi kata nogajirewjeta. Pejnuruko nyoptotanro pamote nenekjeta.’

¹³ “Ga wa wajra tunwata gijgawenutachri. Gi raluka tengogne yigleta. Seyni ruylakastata. Wane china, ‘Goyakalu, petwamonutanno gita kmukochirerno.’

¹⁴ “Wane nchingi, tye yopikachritka gipji muklukanuw-nakaakotutkani satu pnute. Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako wale. Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale.”

Geso ga wa mturune

¹⁵ Ranikyegitluna gajerya maturewnachinewa kamrukyapna. Wale retna yimaklene. Chigetjetkana ranikjenna. ¹⁶ Wa Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Getashatanna mturune runyegitannona. Gi gimaletanna. Gi rixanu wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka. ¹⁷ Galikaka wane nchingi, girukokta gi wa mturu pixka rixyoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka gi wa jiglokanru.”

Ponikolu

¹⁸ Satu gitsrukaachi gepomgalu. Wane chinru, “Yimaklewatachri kigleru, ¿klu nkamrutanu nyoptotyaplu nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

¹⁹ Geso wane chinru, “¿Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. ²⁰ Wa Yokanatkalaru Tokanchi pumata:

Gi pumopatlewatanu.

Gi puylalewatanu.

Gi pchowguwatanu.

Gi wa maleshawaka pupgultalewashatanu.

Pkagwakpiratanru puru ga wa punro.”

²¹ Ponikolu wane china, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutinwakawa.”

²² Ga wa Geso yijnakotlu tye. Wane china, “Satupje pma-gatya. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikole tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno.”

²³ Giyagni ponikolu, walepirana yijnakotinitka, wamonuwnapotutatka gi rixanu ponikolpotni. ²⁴ Retinri Geso, wane china, “iGi pakyaprenunanuktalu Goyakalu pogirewatyawaka jiglokinripna wa kserojiprojirune!”

²⁵ Geso wane china koxa, “Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁶ Ga wa yijnakonatachine wane china, “Giyagni ɔkatu gimkata gognetkaakotanu?”

²⁷ Geso wane china, “Wa yineya mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu.”

²⁸ Giyagni Petro wane china, “Petanu. Wixa giknokamtlu wane wixle. Ga wa womkagitatkayi.”

²⁹ Wale wane chinna, “Galikakni wane nchingi, girukokta giknokapjimta, ga wa ganunro, ga wa gimolene, ga wa ru-rune, ga wa wugenene Goyakalu pogirewatyawaka chinanu, ³⁰ wale yoptotanru gixo kata pnute xani tyegognekaka, ga wa pagognesha ginachripa waneyaplu ruwekinri mnikaw-nakatupa.”

Geso ginkakletagnaputlu rupnalepapurana

³¹ Wa Geso ganikna pamole gepi. Wane chinna, “Xani Gerosale wkanikanutka, poyagkakikolupa pejnuruko Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyongatyawaka wa Gita Yineru Wgennopirana. ³² Gi rixanu samyookalurupno payine yegi. Gapnokatkalurupno. Gektutetkalurupno. Ga wa gitskagjetkalurupno. ³³ Kochipjetannona. Ruylatannona. Ga wa mapgogne chininri nyotunotanu.”

³⁴ Ga wa wanna gi gimata jemlu tyepirana. Wanna yogi-matika tyepirana. Gi rumatluna wa chinyawaka.

Maygaletu Geriko gajeru

³⁵ Wane rixatka. Gerikostsi rapokinitka, waneru satu may-galetu. Gatnugapostsi tuplanatachri. Sroschi gagjijetachri.

³⁶ Wale yijnako giknogletinna gixolune yine. Repomlewata klunerni. ³⁷ Runkakluna wa Geso Nasare Gajeru giknogamta.

³⁸ Giyagni saplewjeta. Wane china, “Geso, Tawiklopisha, petwamonutanunno.”

³⁹ Wa kosekamtachine chigetjetlu pochke rixinripa. Seyni wanepnute saplewjepotuta, “Tawiklopisha, petwamonuta-nunno.”

⁴⁰ Giyagni Geso tunwata. Rawapjixlu Wale yegi. Wa rapye-gitinitkalu, repomgalu. ⁴¹ Wane chinru, “¿Klu palukatka wa nixyapyi?”

Wale wane china, “Gitsrukaachi, netinripa.”

⁴² Ga wa Geso wane chinru, “Petanutka. Palixle git-skalakyi.” ⁴³ Waneklu retatka. Romkagitatkalu. Rumal-wumtlu Goyakalu. Ga wa pejnuruneko yine getinri rumal-wutluna Goyakalu.

19

Sakeyo wa gijgawenutachri

¹ Geriko Pokchi rapokamtinitka Geso. Koprupokchimtlu. ² Waneru satu jeji Sakeyo giwokatletachri. Walenwa gij-gawenutachine gitsrukate. Ponikolni wale. ³ Raluka getletlu Geso gi gixachrini. Gi rumkata getletlu wa gixolune yine chinanu ma tennu chinanu. ⁴ Penute ya gasukleta. Sukomor-muna ratskota retyaplu. Gi rixanu wane yapamtanu.

⁵ Wane rapokinitka Geso, yopukgatlu. Wane chinru, “Sakeyo, giyampotu pujrukanutka. Gi rixanu xawakni pupji numkata gapokleta.” ⁶ Giyagni giyampotu rujruka wale. Gimuwatachri yoptotlu.

⁷ Pejnuruneko getanatachine kegemga. Wane chinna wa satu jeji kmukochireru yegi jiglokinri wane rawinripa.

⁸ Giyagni tunwata Sakeyo. Wane chinru Gitsrukaachi, “Petanu, Gitsrukaachi. Ganikaji wane nixle nenekna kwamonurune. Ga wa girukokta nyokwire nujgiylo sroschi, gepkoxamkoje kata pnute nsatkaklo.”

⁹ Geso wane chinru, “Xawakni tyepji rapokatka gognewatikaluru, gi rixanu Gawraklopishkoxni wale. ¹⁰ Gi rixanu Gita Yineru Wgenno gina nujgiyaplu gamganatachri ga wa nognetkakyaplu.”

Yapkaklu wa gepi pachaprojipirana

¹¹ Wale tokanchi yijnakotinitkana, satu yapkaklu wane chinyatnakna Geso, gi rixanu gi gowukatkalu Gerosale, ga wa wanna kagwaklu waneklu rupgujewnanu Goyakalu pogire-watyawaka. ¹² Giyagni wane china, “Satu jeji wale potu pnu chiji ya, pogirewatyawaka yoptotinripa ga wa satokinripa. ¹³ Pamole wayegrene tomga. Satkaka gepi pachaproji reneka. Wane chinna, ‘Gmarnewatanu napokinpotunanuko.’

¹⁴ “Ga wa gichijne gajene gayeixlu. Yokanatkana tsruno wale gajxigi, wane chinanna, ‘Gi waluklu wixa yegi pogire-watinripa wa tye.’

15 “Wane rixatka. Wa yoptotinitkalu pogirewatyawaka. Satokinitka tomgajixatkana wanna wayegrechine wa sroschi renekamtanune, rumatyapna satkaka marnewatinrina.

16 “Muchinanu rapyegitlu satu. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, petanu. Gepi pacha pserojiprojite yogniklo gepi waragkaproji.’

17 “Wale wane chinru, ‘Poyagnu, kigleru wayegrechriyi. Ptsotsotaji chinanu poyagkakinri. Giyagni pamole pokchi putakiko.’

18 “Satu ginatnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, gepi pacha pserojiprojite tyogniklo satu waragkaproji.’

19 “Wale koxa wane china, ‘Pixa koxa pamyo pokchi putakiko.’

20 “Satu ginatnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, petanro gepi pacha pserojiprojite. Numretlo mkachrisama poyitkaluro. ²¹ Npikiyi. Gi rixanu jeji shikgajiryi. Pma mutaklewatyawakanu pwiya. Pma muknokajityawakanu papatjetya.’

22 “Giyagni wale wane chinru, ‘Mugletu wayegrechriyi. Pixako ptokanu nuklukanuwnayegjixinyi. ¿Pumatnoge wa shikgajiru jeji nixinri? ¿Nma mutaklewatyawakanu nwini, ga wa nma muknokajityawakanu napatjetya? ²³ ¿Klu koxa gi putakyalo nserojiprojite kgipekoklerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa gixolewnachroymananuko?’

24 “Wane chinna wane tunwanatachine, ‘Gkonanro gepi pachaproji waleyegiya. Genekanru wa gepi waragkaproji waneyalutu.’

25 “Wanna wane chinru, ‘Gitsrukaachi, waneyatkalu gepi waragkaproji.’

26 “Giyagni wane nchingi, waneyalutu psoluko reneeko. Ga wa waneyamigjetu, wane rixleko koniko. ²⁷ Ga wa nkamnixjene koxa wa nma maluka pogirewletjene wannayegiya, ganikanna gewi. Giylaganna gita getanu.”

Gerosale rapoka Geso gakagloklewatachri

28 Tyepirana rali wane chinremtinitka Geso, yatka. Kosekamtatka. Gerosale kanikatka. ²⁹ Wane rixatka. Gi gowuka chininitka Wetpage ga wa Wetani. Magkastsitkani, wa Goliwa Magkate chinikowaka. Gepi yimaklene yokanata. ³⁰ Wane chinna Wale, “Gyanu tujra pokchi ginaple gajeru. Gapokinpatklu, waneklupa gikshikanro mporo wgene tsatkaluru, yineru mtuplatanutowa. Gkoshrikanru. Ganikanru. ³¹ Girukokta gepomginipgi, ‘¿Klu chinanu wane gixa koshpirokletlo?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu.’”

³² Wane yatkana yokanatkalune. Rukshikluna chinyawakpotukna. ³³ Koshpirokatkaluna mporo wgene. Kwangixleru wane chinna, “¿Klu chinanu gkoshpiroklumporo wgene?”

³⁴ Wanna wane china, “Gi rixanu Gitsrukaachi galuklu.”

³⁵ Ranikatkaluna Geso yegi. Sapwokatjitatkaluna gimkaluymana mporo wgene. Gitji rutakatkaluna Geso. ³⁶ Yamtini Wale, rukwekamkatna gatnugapo.

³⁷ Gi gowuka rixininitka, Goliwa Magkate yojrigle rapokiniwa, pejnuruneko gixolune yimaklene gimuwata. Yinuwaka gimalwuretluna Goyakalu. Saplee gimalwuretluna wa pejnuruko retanruyna, wa giyaklukakaya. ³⁸ Wane chinna:

jGimalwutkaluru Pogirchi,

Gitsrukaachi giwaka ginyachri!

jKigle gwashle rixanu tengogneya!

jTenowaka potu wanepu goyaknu!

³⁹ Giyagni pimrine Gwariseyone gixolune yine yegi gwachine wane chinruna, “Yimaklewatachri, pchigetjetanna pyimaklene.”

⁴⁰ Wale gigita. Wane china, “Wane nchingi, wa nyi pochke rixinmakna, sotlumka saplewatanu.”

Geso gichiyagatlu Gerosale

⁴¹ Gi gowuka tixinininitka, retlu tsru pokchi. Chiyagata wale chinanu. Wane china, ⁴² “jPumatkamkalu xani pugogneya, kluneru chinanmaka kigle gwashlepmakeyi! Seyni xani puygale yogimatika. ⁴³ Gi rixanu runanu pagognekaka, pkamnixjene chiji pirijeretinyina. Sajrukanyina. Pejnurusretako rerutanyina. ⁴⁴ Chiji jirukanyina, ga wa pwugenene gitoko gwachine. Gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi rixanu gi pumatlu wa psalwayegitikolgone.”

Kpashiwakapji powratka

⁴⁵ Kpashiwakapji jiglokamtatka. Yinuwaka giknokletna maleka gishanrewanatachine. ⁴⁶ Wane chinna, “Kayongalutkani:

Nopji gagjigognewakapjipni.

Ga wa gixa wane gixatkalu

gitawakapna kachowgurune gwiywaka.”

Kpashiwakapji runkalewatya Geso

⁴⁷ Pagognemnunanuka kpashiwakapji runkalewatya. Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine, ga wa wanna potu yine gijga giylaletluna. ⁴⁸ Gi rukshikluna gikta rixpokotyapluna. Gi rixanu pejnuruneko yine Walepje kagwakna wa jemyapluna.

20

Geso gitakikolu gepomsayegitka

¹ Pagonne wane rixatka. Yine runkakanata kphasiwakapjiya. Runkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Rapyegitluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine tsruneyma. ² Ruynumsatluna. Wane chinruna, “Punkakanwu klu putakika Pixa tyekaka pkamrutinri. ¿Katu gitakyi wa tyeya?”

³ Giyagni rugita Geso. Wane chinna, “Gita koxa gepomgangi satu tokanchiya. Ginkakanno. ⁴ Wa Gwa katlewle ¿tengogne giyakatyachrirge? ¿Waka yinenukla?”

⁵ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, “Wane wchininipmaka, tengogne giyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa gi galixlu?’ ⁶ Wane wchininipana yinenni, pejnuruneko yine sotlujetanunwu. Gi rixanu rushinikanutkana Goyakalu tokanu geneklewatachritkani Gwani.” ⁷ Giyagni rugitna wa gi rumatna ginakakta giyakatyachri.

⁸ Giyagni Geso wane chinna, “Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

Kamrurewatachine muglene

⁹ Yinuwaka ginkakletna yine tye yapkakluya, “Satu jeji sana gowasha rutaka. Renekamtana sana girukotachine. Pnu yatka. Gixgogne ramga. ¹⁰ Topapkotka satu wayegrechri yokanata girukotachine yegi, wa renekyapluna wa sana gwiyaachritka. Seyni wa girukowatachine kochipjetanru. Maleshalni yokanatna. ¹¹ Rumepe yokanretatnaklu satu wayegrechri. Seyni wale koxa kochipjetna. Rektutetanruna. Maleshalni yokanatna. ¹² Wanepnute mapa rixinri yokanatatnaka. Waleni rustakna. Ruknokanruna.

¹³ “Giyagni wa kgisanateru wane china, ‘¿Klu nkamrutanutka? Nyokanatanru nalukanru noturu. Kagwakpirgetkotanruna wale.’

¹⁴ “Wa sana girukotachine wa retinitkaluna, wane chinna wannakakluko, ‘Tyenwa yoptotachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixanpatkani.’

¹⁵ “Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.

“Giyagni ¿gi rixanutkana kgisanateru wa wanna sana girukotachine? ¹⁶ Runanu. Ruylatanunna wa nyipni sana girukotachinepni. Pimrine renekanu gowasha.”

Wa wanna yijnakotinitkalu, wane chinna, “Gike rixiniko.”

¹⁷ Wa Wale retanatna. Wane china, “¿Klunerkoxni wa tye yonatkaluru?

Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,

wale gitaaka yoptowaka gitsejita.

18 “Katupnikta tye sotlu gitspetanuna, rumlokpotutanuna, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gijrukogotanrunapa ramgapotutanuna.”

19 Waneklu yonchikgapine ga wa tsrukakalune sasertotene galuka kashretlu Geso, gi rixanu rumata jemluna wa wannapirana chinyalu tye yapkaku. Seyni yine pikna.

20 Giruktatluna. Yokanyegitluna yimlewashatachine, wa poyagakachine pixka rixashatinripna, wa kashtokanutyapluna, samyokyapluna gitsrukaachi yegi, wa tsru potu gitaakaluru girukotlewatyawaka.

21 Repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, wumatlu wanepotuko pchinjeta ga wa punkaklewjeta. Gi wa manewle giglenu chinanu pyoptotlu yineru. Seyni galikaka potu punkakletpiranatlu Goyakalu gatnugapote.

22 ¿Wa munanshichkotnige wenrukaka wenekyaplu Susa waka gike? ¿Wenekergerge waka gi wa wenekanru?”

23 Seyni Wale gimatlu wanna sanowashle. Wane chinna, 24 “Gekakgitanno wa sroschiproji. ¿Katu yaglu waneylo, ga wa katunni toyonga?”

Wane chinruna, “Susanni.”

25 Giyagni Geso wane chinna, “Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunni.”

26 Gi rumkata kashretokanutluna yine getanu. Ruglajitanna wa rugityana. Pochkenna.

Gepomsalu yotunrupirana

27 Rapokna pimrine Sariseyone. Wane chinachine maleshlu yotunrupa gipnachineya. Repomgaluna.

28 Wane chinruna, “Moysisi yonyegitwu, *satu yegwawluni kganunronru gipninina gi kwugenniri, wa repuru gwanro wale gnunronanni ruxolewkakinripa giklopishapa yegwawluni chinanu.* 29 Giyagni wanena payokgiprerune moletkakachine.

Muchinanu tsru gnunrowata. Rupnana. Mwugenetniko. 30 Waneko pixka rixana gapkatatachri. 31 Mapa chinirina gwalo. Waneko pixka rixanna pejnurunniko payokgipreni. Rupnanna. Gi ruknokawgenetanna. 32 Suxni gapkata potu gipnaletanatka.

33 Giyagni yotunrukupa, ¿giru gnunropni wa wannaya? Gi rixanu payokgipreni gnunronitka wa wala.”

34 Geso wane chinna, “Tyegogne gajene ganunrowata ga wa ganuruwatna. 35 Seyni wa rumuknu getkonina rapkapyapluna tujragogne mnikawnakatupa ga wa yotunru gipnachinetskalaya wanna gi ganunrowatanutka. Gi koxa ganuruwatanutkana. 36 Gi rumkata gipnaletanutkana. Gi rixanu

Goyakalutowrene pixka rixanutkana. Goyakalu wgenenpatkani, gi rixanu yotunru wgenenpatkani. ³⁷ Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, Moysisi ginkakpokowaklewata kawshipiripirana runkakletinri, wane rixinri *Gitsrukaachi, Gawra Goyakalutni, ga wa Gisaaka koxa Goyakalutni, ga wa Gakowo koxa Goyakalutni.* ³⁸ Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute. Gi rixanu pejnuruneko giweka Wale chinanu.”

³⁹ Giyagni pimrine yonchikgapine gigita. Wane chinna, “Yimaklewatachri, kigleru wane pchinre.” ⁴⁰ Gi rixanu wanekluyakawa gi tserpiranawa gepomgaletatkaluna.

Kristo, Tawiklopisha

⁴¹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Gi chinna wa Tawiklopisha rixinri wa Kristo? ⁴² Gi rixanu waleko Tawi wane china Shikalchi kirukateya:

*Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate:
'Ptuplatanu npotuklesretate,*

⁴³ *Nutakinpotukna pkamnixjene
putspanjixgapre rixinripna.'*

⁴⁴ “Giyagni waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi, ¿gi rixpokotyawaka giklopishayapni?”

Geso giklukna yonchikgapine

⁴⁵ Pejnuruneko yine yijnakonatinri, wane chinna yimaklene, ⁴⁶ “Ggirukotinwa wanna yonchikgapineya. Galuka yanretachine gimkaluyna gowukalu. Ralukluna ralukikolupna giputuyna. Ralukluna wa tsrukakalune tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya, muchinanu tuplapijkaka koxa nikjetikowakaya. ⁴⁷ Nikatapijetkanna gipnagnurutachronni. Rixashleyna gogagjirgognerkakna. Wanna giklukanuwnakakalunpotupni.”

21

Gipnagnurutachro genekashle

¹ Geso getanata. Retna ponikolune, wa genekashlu gignantakikowaka gitakachine. ² Sato gipnagnurutachro reta kwamonuro. Tutaklo gepi mturomchataaji. ³ Wane china, “Galikaka wane nchingi, wa twu kwamonuro gipnagnurutachro wala gitaka pejnurune pnute. ⁴ Gi rixanu nyi pejnuruneko ruxetanrona rutakna renekashlena Goyakalunupa. Seyni wa twu magatyachro potu tutaklo tseyomchataaji, pejnuruko tuwekinripa.”

Geso ginkakletagnaputlu wa kpashiwakapji gijrolekachripa

⁵ Pimrine kpashiwakapjipirana yanumsanatna, wa kiglepotkaklu sotlu ga wa giglewluwaka genekashatkaluru. Geso wane china, ⁶ “Wa tyekaka getanru. Pagogne ginanu gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi wa mujrolekatunpakni.”

⁷ Giyagni repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, ¿giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa tyekaka wane gixinripatka?”

⁸ Giyagni wane china Geso, “Ggirukotinwa gi wa yokwitkalunepgi. Gi rixanu gixo ginanu ngiwakaya. Wane chinanna, ‘Gitni. Kayegikatkalu gigogne,’ chinanna. Giyagni gi wa gomkajigitanna. ⁹ Seyni wa gixa jeminiplu wa gyalalupirana ga wa yawroptajrukakapirana, gi gimyekanu. Gi rixanu rumkata muchinanu wane gixleta, seyni gi wa yop-tyukyawakapnichi.”

Tsru getkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukyawakapa

¹⁰ Giyagni Geso wane chinna, “Yotunyegkakanna pachijne gajene pachijne gajene yegi, ga wa pogirewatyawaka yotunyegkaka pogirewatyawaka. ¹¹ Wanepu tsru giyolikchijrukaka pachijnemnunanukaya. Ga wa wanepu yayixlukaka, ga wa nachlukaka, ga wa gimyeklukaka, ga wa tsru getkalurkaka tengogneya.

¹² “Ga wa ma mapookanupachi tyekaka, gkashichkona. Kojwakangina. Ginkaklewawakapjikakaya ga wa yoshmakikwaka nsamyooko. Ga wa pogirchine yegi ga wa gitsrukaachine yegi ganiiko Gita giwaka chinanu. ¹³ Rushpakanu gipgujtalewle chinanu. ¹⁴ Giyagni gajigitakanru tye shinikanchi xani, gi wa gyanshinikanyegitanru gikta nchina giykoyegletinwa. ¹⁵ Gi rixanu Gita genektokanutangi ga wa gimatkalewle ma mumkata satkakletanruna, gi koxa rumkata yoptopiiretanruna pejnuruneko gkamnixjene. ¹⁶ Gixa samyooko giruneyako, ga wa gimunanwakaneyako, ga wa gimoleneyako, ga wa gimatanuneyako. Ga wa gixa pimringi ruylatanna. ¹⁷ Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu. ¹⁸ Ga wa gixjiwutsa gi wa patsapjeko gamgingi. ¹⁹ Gakotanshinikanutinri, giwekanu.

Gerosale mwakotupni

²⁰ “Wa gixa getiniplu solalone sajrukiniplu Gerosale, waneklu gimatanutkalu kayegikatkalu mwakotu rixinripatka pokchi. ²¹ Waneklu wa Gote gwachine magkakaka ya gasukletanna. Ga wa pokchi ganikajite gwachine wane rushpakinna. Ga wa pokchi malekate gwachine gi wa pokchi yanutkana. ²² Gi rixanu walegognekakapa saletikolupna Gerosale gwachine, wa

poyagkakikolupa pejnurkakako yonatkalurkaka. ²³ iGi waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka! Gi rixanu wanepu tsru kegeknanuwlu tye chijiya, ga wa jgekanchi nyi yinyegiya. ²⁴ Yawnanna yoglolewapi gistakikalune. Payinemnunanuka ganikanna kashikanotkalunenapa. Ga wa Gerosale gakatooko payineya poyagkakikolpotunanuko payingonesha.

Yineru Wgene gininripa

²⁵ “Wanepu getkalurkaka tkachiya, ga wa ksuruya, ga wa katagirkakaya, ga wa tye psolchijneyako payinemnunanuka salewnale. Wa tsru wenu sejrewnale ga wa gishpurga yowjere nutanshinikankakinna. ²⁶ Rupnagoojetanunna yinepni piklena chinanu, ga wa kagwakanruna chinanu tye psolchijneko ginachripa chinanu. Gi rixanu wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko. ²⁷ Wanepnute retannona wa *Gita yineru Wgenno ginachripa kyachgapereruyama*. Tsru nuyakle ga wa noyaknu numunanu. ²⁸ Wa tyekaka yinuwaka wane gixletinpatka, mpotukawatanu. Ntunogitanu. Gi rixanu gi gowukatkalu gkoshpakikolpatka.”

Gikera gipchekaygalejitinipirana

²⁹ Satu yapkaku wane chinyana, “Getanro gikera ga wa pejnurmunako. ³⁰ Wa gixa getinitkalo tupchekaygalejinitka, gixnanuko gimatatkalu gi gowukatkalu walapu. ³¹ Waneko pixka rixanu gixa getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukatkalu Goyakalu pogirewatyawaka.

³² “Galikaka wane nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekakoggenatachinesha, wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. ³³ Wa tengogne ga wa chiji nikawnanu, seyni wa ntokanu gi nikawnanu.

Giyokanu; gagjigognetanu

³⁴ “Ga wa gixa girukotinwa gixnanuko, gi wa ginjiwu- jpa gixkalchinanu, gi wa gimru chinanu, gi wa gkojwakanshinikanutinri tyegogne gajeruya, mkagwaakotupa rapyegityapgi nogogne gitseku pixka. ³⁵ Gi rixanu wane rixa gapyegletanna pejnuruneko tye psolchijnemtako gwachine. ³⁶ Giyagni psolgogneko giyokanu. Gagjigognetanu pejnuruko ginachripa gimkata gasukletinripa, ga wa Gitastsi, Yineru Wgennostsi gimkata tunwaletinripa.”

Kpashiwakapji runkaklewaty Geso

³⁷ Ga wa gogikaka, wa kpashiwakapji runkaklewjetya. Ga wa goyecho Goliwa Magkate chinikowaka yajeta. Wane rawjejeta. ³⁸ Ga wa pejnuruneko yine goyechokawpotuko yotunjeta. Kpashiwakapji yayegityaluna wa yijnakotyapluna.

22

Tsrुकakalune sasertotene ga wa yonchikgapine

¹ Gi gowukatkalu meyiwlugogne, wa jimapro gisekachri myapjetkotu niikalurupa, wa Giknoglushgogne chinkaluru. ² Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine gig-jalu gi rixpoko giylaletanruna Geso, gi rixanu yine pikna.

Gota galuka samyokletlu Geso

³ Satanasyo jiglokatkalu Gota, Giskaryote chinkaluru. Walenwa pamole gepi rixinrina. ⁴ Wane ya. Ruynumsatapna tsrukakalune sasertotene ga wa kpashiwakapji girukotachine gi rixpoko samyokletyaplu wanna yegi. ⁵ Wanna gimuwata. Rupiratyaluna renekyapluna sroschiproji. ⁶ Giyagni wale gipiratyana. Rujgalu ruglepoktapinri gi rixpoko samyokletyaplu wa gixolune yine mwiyawakanu.

Tsru Giknoglushgogne chinanu galpokotkaluru

⁷ Rapokatka jimapro gisekachri myapjetkotu nikiolgogne. Runkata giylaletluna Tsru Giknoglushgogne genekashatkaluru. ⁸ Giyagni Petro ga wa Gwa yokanata. Wane chinna, “Gajewa. Galpokotanru wixanupa wa Tsru Giknoglushgogne wnikanrupa.”

⁹ Wane chinruna, “¿Ginaka paluka galpoglejixwu?”

¹⁰ Wale wane chinna, “Wa tsru pokchi gyinipa, wane yop-totingi satu jeji wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomk-agitanru panchipotunanuko ginakakta jigloka. ¹¹ Wane nchinanru wa kapjiru, ‘Yimaklewatachri wane china, “¿Ginaku wa napokagrukwakle wa nnikyawaka Tsru Giknoglushgogne nyimakleneyma?’ china.”

¹² “Wale gekakgitangi satu tsru teno gajerugruko gali galpokletkalurutka. Wane galpokotinri.”

¹³ Giyagni wane yatkana. Rukshikluna Wale chinyawakpotukna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgognenupa.

Ralipre nachnewlu

¹⁴ Wa gipapko gapokinitka, nikjetikwaka tuplata. Ga wa Waleymana yokanatanune. ¹⁵ Wane chinna Wale, “Naluka gimniklepotutgi tye Giknoglushgogne nma salew-nagnapuwa. ¹⁶ Gi rixanu wane nchingi, gi wanepnuteko nnikanutkalu ma poyagkaakanuwa wale Goyakalu pogirewatyawakaya.”

¹⁷ Rawlo girapistono. Poyagnutatkalu. Wane china, “Gyop-totanro wa twu. Gimurkakanu. ¹⁸ Gi rixanu wane nchingi, gi nuranutkalo wanepnute gowajga ma mapookanuwa Goyakalu pogirewatyawaka.”

19 Kashichlu jimapro. Poyagnutinitkalu, jiknajrotlu. Reneksatna. Wane china, “Tyenwa nomane gixa chinanu geneekaluru. Wane gixjetanu gishinikyapno Gita.”

20 Rali nikletinitkana, waneko pixka rixlo girapistono. Wane china, “Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya, gixa chinanu giyookaluru.

21 “Seyni getanru nsamyokjerumyopa Gitayma nikjetikowakaya. 22 Gi rixanu galikakni Gita wa Yineru Wgenno galimtanu nutakikowaka, seyni jgi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko!”

23 Giyagni wanna yinuwaka gepomsakakleta wannakakluko girupni wale wane gixachripa.

Wa tsru potu Goyakalu pogirewatyawakaya

24 Yoptopirkakna wannakakluko giru yimaklelupni wananate tsru kagwaakaluru. 25 Giyagni Geso wane chinna, “Payineko pogirene girukotanna wanna, wanna chinanu gitaakalune kigleru gixjene chinkalune. 26 Ga wa gixa gi wane gixanu. Seyni wa tsru potu gixachri gixyegiya, mturu potu pixka rixanu. Ga wa gitsrukaachi, satu kamrurewatachri pixka rixanu. 27 Gi rixanu, ¿girmi wa tsrupotu, wa nikjetikwaka tuplatachri waka kamrurewatachri? ¿Gi ge wa nikjetikwaka tuplatachri? Seyni wa gixyegiya, Gitni wa kamrurewatachri pixkalutno. 28 Ga wa gixni wa Gitaymalunenangi nyan-taletikowaakakaya. 29 Giyagni Gita gipiratyagi. Nuru pixka pogirewatyawaka rupiratyano. 30 Wa numnikjenepgi ga wa numurjenepgi wa nnikjetyawaka npogirewatyawakaya. Ga wa pamole gepi pogirchi tuplapijere ntuplatanu. Gixa gitakyagokanna pamole gepinerune wa Gisrayiline.”

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatiniplu

31 “Simo, Simo, petanu. Satanasyo gagjiyegitgi trikoji pixka gixirikajitkalunepgi. 32 Ga wa Gita gagjigogneyegityi wa palixle mmagatinitipa. Ga wa pixa penshinikanutinpatka, pmuchkotanshinikanutanna pumolene.”

33 Giyagni Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, galpokotachrino yoshmakikwaka nyinripa Pixayma waka gipnaluyegi.”

34 Geso wane chinru, “Petro, wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gaxawripa xawakni, pnutatanno mapa kata pma mumatyanupno.”

Yoglolewapi

35 Wane chinatnakna, “Wa nyokanatingi wa sroschimapa maniikangi, ga wa mtsapanengi ga wa myoshmakjixlengi, ¿pagixanrege gmagatya?”

Wanna wane china, “Gi satuna wmagatya.”

³⁶ Geso wane chinna, “Seyni wa xani wa sroschimapa waneyalutu ranikanru, ga wa tsapa koxa. Ga wa yoglolewapi waneyamigjetu, rushankanru gimkaluko. Ragjitanru. ³⁷ Gi rixanu wane nchingi rumkata poyagkakletinripachi wa tye yonatkaluru Gitapirana. Wane china: *Mugleneyma kagwakikolupa Wale koxa*, Gi rixanu wa yonatkaluru Gitapirana poyagkakpotutkalurupni.”

³⁸ Giyagni wanna wane chinru, “Gitsrukaachi, petanru. Gewru gepi yoglolewapi.”

Wale wane chinna, “Gigiyatka.”

Getsemani ragjigognetya Geso

³⁹ Giyagni wane yiyatka. Wa rixjetyawaka Goliwa Magkate ya. Ga wa yimaklene koxa gomkagitlu. ⁴⁰ Wa wane rapokinitkana, Wale wane chinna, “Gagjigognetanu gma yantaletikotupa.”

⁴¹ Ga wa Wale gitspalatyana wa sotlu gimkata giknokik-wakapshini. Yoptsojita. Wane ragjigognetya salewnalepirana. ⁴² Wane china, “Nuru, palukiniplu tuknoganu twu girapistono Gitaya, seyni gi wa Gita galukyawakapni, seyni Pixa galukyawakapni.”

⁴³ Satu Goyakalutowreru tengogne giyakatyachri gipgu-jewnayegitlu. Muchkotlu. ⁴⁴ Tsrú chingajiwlu rixinri, wanep-nute muchkowa gagjigognereta. Wane rixa runkokle wa tsru rutspigle pixka rixagragata wa chiji gapokachri.

⁴⁵ Wa ragjigognetyawaka palnamtinitka. Yayegitna yimaklene. Retamtna gimkanatachine wamonnupogna chinanu. ⁴⁶ Wane chinna, “¿Klu chinanu gimkanata? Gyotunotanu. Ga wa gagjigognetanu wa yantaletikowakapa gma jiglokini-tipa.”

Geso samyooka ga wa kashichka

⁴⁷ Wa Geso yanumsanatiniwa, getanu, gixolune yine. Ga wa Gota chinkaluru, wa pamole gepi chininri, wanna kosekamta. Wa Geso yegi rapokatka. Ramlutlu. ⁴⁸ Giyagni Geso wane chinru, “Gota, ¿pamlurege psamyokyatkano Gita wa Yineru Wgenno?”

⁴⁹ Ga wa Waleymalune getanatlu giknogachripa. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, ¿yoglolewaplege wustaklewatini?”

⁵⁰ Satu wannaymalutu wa sasertotene gitsrukate potu wayegreru ruylaka. Potuklejepi yostakyalu. ⁵¹ Ga wa rujretlu Geso. Wane china, “Wanpotunanuko getashatanu.”

Kamrukjepitlu. Rutuukaklu.

⁵² Geso gepomgana sajrukjene, wannanwa tsrukakalune sasertotene, ga wa kpashiwakapji girukotachine, ga wa

tsrune; wane chinna, “¿Kachowguru gishinikachine pixkagi gixa gishpaklemta yoglolewapiyma ga wa gagajeyma?⁵³ Pagognemnunanuka kpashiwakapji gixayma nwanata. Gi wa wane gomyokyegityano. Seyni tyenwa gipapkotkani gixa, ga wa mapshagwaka girukotachripapkotkani.”

Petro nutatlu Geso

⁵⁴ Kashichatkaluna. Ranikluna. Sasertotene gitsrukatpotupji ranikluna. Ga wa Petro gowukayako gomkagitlu. ⁵⁵ Ganikajputu pawatna. Wane ruxiplakakyaana. Wanna yegi tuplata koxa Petro. ⁵⁶ Sato wayegrechro getlu wa chichpawastsi tuplanatyawaka. Tetpotutlu. Wane china, “Wa tye Waleymalutunanu.”

⁵⁷ Giyagni wale nutatlu. Wane china, “Suxo, gi numatlu.”

⁵⁸ Gowukshiniyaka satu getatnaklu. Wane china, “Pixa wannaymalutunanyi.”

Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi wa gitni.”

⁵⁹ Gowukshini giknoginitka, satu psolmuchkonuko wane chinatnaka, “Galikakni wa tye koxa Waleymananu. Girixanu Kalile gajerni.”

⁶⁰ Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi numata gikta pchina.”

Waneklu, wa yanumsatiniwa, gaxawripa yanumatatka. ⁶¹ Giyagni Gitsrukaachi geknoyegitlu. Retlu Petro. Ga wa Petro gishinkaplu Gitsrukaachi tokanu, wa chinyawaklu, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa xawakni, pnutatanno mapa kata.”

⁶² Giyagni maleka rushpaka Petro. Chiyampotuta.

Geso gixpiranatka ga wa kochipjetka

⁶³ Geso kashichachine jejine gixpiranatlu. Kochipjetluna. ⁶⁴ Rushyagojitluna. Repomsatluna. Wane chinruna, “Goyakalu tokanu peneklewatkoxewa. ¿Katu giylakyi?” ⁶⁵ Wanepnute tye pixkalutu mupashiregnuchi gi gepika chinruna Geso.

Jemanshinikankakjetikowakaya tunwata Geso

⁶⁶ Gogi rixinitka rapatjetna yine tsrutene, ga wa tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine. Jemanshinikankakjetyawakna ranikluna. ⁶⁷ Wane chinna, “¿Pixlege wa Kristoyi? Punkakanwu.”

Wale wane chinna, “Wa nunkakingi gi galixanno. ⁶⁸ Wa nepomginkoxgi, gi wa gigitanno. ⁶⁹ Ga wa xaniyakawa Goyakalu kgiyaklewakleru potuklesretate ntuplatanu Gita Yineru Wgenno.”

⁷⁰ Ga wa pejnuruneko wane china, “Giyagni ¿Pixlege wa Goyakalu Wgene?”

Wale wane china, “Gixa chinyawaka Gitakni.”

⁷¹ Giyagni wanna wane china, “¿Klu wanepnute gipgujtalu walukatka? Gi rixanu wixa yijnakotokanutatkalu Walepoto.”

23

Geso wa Pilato ginaple

¹ Giyagni palnamtatkana pejnuruneko gixolune yine. Pilato yegi ranikatkaluna. ² Yinuwaka jigyegejetatkaluna. Wane chinna, “Tye wukshika wa wumolene pupjekakachri. Rujretna wa Susa genekikolupa wenru. Wane china Walegimni wa Kristo, Pogirchi.”

³ Giyagni Pilato gepomgalu. Wane chinru, “¿Pixnige wa Goteyone Pogiryi?”

Rugitlu Wale. Wane chinru, “Pixa chinyawaka.”

⁴ Pilato wane chinna tsrukakalune sasertotene ga wa gixolune yine, “Gi satuna giklukanuwnalu nukshikyalu tye jeji.”

⁵ Ga wa wanna muchkotnawana. Wane chinna, “Komyekanshinikanutna yine. Runkaklewata psoluyako Gotechijneya. Kalile rumuyaka ginkaklewletya gewina.”

Geso wa Girore ginaple

⁶ Giyagni Pilato yijnakotinitkalu, repomgalewata gikta Kalile gajerni tye jeji. ⁷ Wa rumatinitka wa Girore girukowasretatyawaka gajerni, yokanatlu Girore yegi, gi rixanu walegognekaka Gerosale rawanata Girore.

⁸ Ga wa Girore getinitkalu Geso, rumuwpotuta. Gi rixanu gi pomshinikmaka raluka getletlu. Gi rixanu yijnakpi-ranyegitlu. Kagwaka getletlu satu getkaluru Wale kamrutanru. ⁹ Gixo tokanchi repomgiylu, seyni Wale gike rugityalu.

¹⁰ Wanna koxa tunwanatna tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine. Muchkowa jigyegletluna. ¹¹ Ga wa Girore solaloteneyma geyiklu. Rapnokatluna. Ponikolu mkachri yoshmakluna. Pilato yegi yokanatnaklu. ¹² Walegogne rumatkakatkana Girore ga wa Pilato. Gi rixanu muchikawa kamnixkakapna.

Waka Geso waka Warawasu

¹³ Giyagni Pilato tomgana tsrukakalune sasertotene ga wa tsrukakalune ga wa yine. Wane chinna, ¹⁴ “Wa tye jeji ganikyegitno wa yine pupjekakachri pguta. Ga wa nepom-satlu gixa getanu. Gi satuna nukshika giklukanuwnaletlu tye jeji wa gjigyegityalu. ¹⁵ Gi wa Giroreko. Gi rixanu wale yokanatlu wixa yegi. Ga wa gi satuna kamruta rupninri chinanupa. ¹⁶ Giyagni nkochipjejixanru. Wane gixachri nkaspukanru.”

¹⁷ Wa satkaka meyiwlugognekaka rumkata kaspuklejetlu satu. ¹⁸ Ga wa pejnuruneko gixolune yine pasaplewatkalunni

wane chinna, “Puxriikakanru wa Tye. Ga wa Warawasu pkaspukinwu.”¹⁹ Walenwa yagotkaklu chinanu wa pokchi kamrutikaluru yagotkaklu, ga wa ruylale chinanu yoshmaaka.

²⁰ Rumepe tomgaletatnakna Pilato. Raluka kaspukletmaklu Geso. ²¹ Seyni wanna saplewatatnaka. Wane chinna, “¡Koroshishkita putakaganru! ¡Koroshishkita putakaganru!”

²² Wale wane chinna mapa kata chininri, “Seyni ¿klu gekutu kamruta wa Tye? Gi satuna nukshikyalu rupninri chinanupa. Giyagni nkochipjejixanru. Nkaspukanru.”

²³ Seyni wanna gichko saplewlepotutatnaka. Ragjitluna koroshishkita rutakikolupa. Giyagni wanna tokanu gaalirewata. ²⁴ Giyagni Pilato towuwatatka wa ragjityawakna rixikolpatka. ²⁵ Giyagni kaspukjixatkalu Warawasu wa yoshmaakaluru, yagotkaklu chinanu ga wa ruylale chinanu yoshmaakaluru, wa wanna gajitanru. Ga wa Geso samyokatka wanna galukyawaka.

Wa gatnugapo Gijiwuswaga gapokgapotachri

²⁶ Ranikatkaluna. Surene gajeru Simo kashichna, sana giyakatyachri. Wale rutjikaklona koroshishkita, Geso gajxigi ranikyaplo. ²⁷ Romkagitluna gixolune potu yine, ga wa suxone koxa, kegeknanuwatachine, wamonuwatachine Wale chinanu. ²⁸ Ruprotakyegitna Geso. Wane chinna, “Gerosale gajerone, gi wa gichiyagatanno. Seyni gixnanuko gichiyagatinwa, ga wa gwugenene chinanu. ²⁹ Gi rixanu runanu pagognepa, wane chininripna, ‘Giglenshinikanyegitkalune migatone, ga wa nanwakchikaka mmushiwatkane, ga wa tnuchkaka ma mashichkotu.’ ³⁰ Waneklupa yinuwaka *wane chinretanruna magkakaka*:

Wixa gogo pujrukanu.

Ga wa mturu magkakaka:

Pushyatanwu.

³¹ Gi rixanu wa tyekaka kamrutna wa yinuwakikoluya, ¿gi rixpokotanna pagogne?”

Koroshishkita gitaakaluru

³² Raniikakoxna Waleyma gepi gekutu kamruklerune giylatkalunepa. ³³ Rapokluna Kolkota chinikowaka. Walenwa Gijiwuswaga yegi chinikowaka. Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa gepi gekutu kamruklerune koxa, satu potuklesreta, ga wa satu kegetesreta. ³⁴ Geso wane china, “Nuru, pkaspukinna wanna. Gi rixanu gi rumatna kluneru kamrutna.”

Kotspaltamkatluna. Rutakluna rupenokalkakna.

³⁵ Wane tunwanatna yine. Retanatna. Tsrुकakaluneyma ruxpiranatnuna. Wane chinna, “Pimrine rognatkaka. Wale-nanuko gognatkakinwa wa xani Goyakalu Kristote rixin-pakni, ga wa tsomitandu.”

³⁶ Wa solalone yayegitlu. Rapnokatluna. Renekmakluna kachgalu. ³⁷ Wane chinna, “Wa Goteyone pogire pixinipa, pognatkakinwa Pixnanuko.”

³⁸ Wanekoxlu jigyegitikoluyonga Wale gogwaka wane ch-nachri:

Tyenwa Goteyone Pogire.

Wa gepi kachowgurune

³⁹ Wanenna gepi gektutu kamruklerune, wa gixri-pat-achinni. Satu mupashiregnuchi chinru. Wane china, “¿Gi ge Kristokyi pixa? Pixnanuko pognatkakinwa ga wa wixni koxa gognatkakanu.”

⁴⁰ Rugita wa satu. Chigetjetlu. Wane chinru, “¿Gi ge piklu Goyakalu? Waneko pixka giklukanuwnayegjixkaluryi pixa. ⁴¹ Ga wa wixa galikakni wanepotuko wixka. Gi rixanu wkam-rutyawaka pixkapotuko wyoptota. Seyni wa Tye gi satuna mugletu kamruta.”

⁴² Giyagni wale wane china, “Geso, pushinikanno gita wa pogirewatyawaka pjiglokinipa.”

⁴³ Giyagni Geso wane chinru, “Galikakni wane nchinyi, xawakni Gitaymapyi gigletikowaka tengogneya.”

Geso gipnale

⁴⁴ Tumananutkani ruchpokatka psolchijnepotunanuyako, kayinwakasreta rapokinpotunanuko. ⁴⁵ Tkachi giwnam-tatka. Mkachrichrata gimaletachri kpashiwaka potu gajeru gitlalakamtatka ganikajpotunanuko. ⁴⁶ Giyagni Geso tsru saple potu rixa. Wane china, “Nuru, *pumyo nutaklu nuwek-inri.*”

Wane rixatka, rupnanatka.

⁴⁷ Wa ksolaloteru getinri wane rixinritka, rumalwutlu Goyakalu. Wane china, “Galikakpotunanni tye jejni poy-agkakachrini.”

⁴⁸ Ga wa pejnuruneko gixolune yine wane gapatjetyachine getpachine, wa retinitkaluna wane rixinitka, ruylakastatna. Satokna. ⁴⁹ Ga wa pejnuruneko rumatanune ga wa suxone, Kalileya romkagitjene, gowuka tunwanatna. Retanatnuna wa tyekaka.

Gesni kapnatkaluru

⁵⁰ Ga wa satu jeji Gosi giwakatletachri. Walenwa jemanshinikankakjetikowaka gajeru, jeji kigleru ga wa poyagakachri. ⁵¹ Wale gi gigitlu wanna

gishinikyawaka, gi wa wanna kamrutanru. Garimate gajerni, Gotesreta gwapokchitachri. Wale koxa Goyakalu pogirewatyawaka kagwaka. ⁵² Wale Pilato yegi ya. Gesnimane ragjita. ⁵³ Jijrukatkalu. Pachrata poyitakalu. Rutaklu yomlechi sotlu jitotikalurupna, gi satuna mutakikowakanuwa. ⁵⁴ Walegognenwa Tsrugognestsitka. Ga wa gapnanutikalurgogne gimrerekamtinpatka.

⁵⁵ Ga wa suxone, Kalile rumuninine, gomkagitlu re-tapyapluna kapnatikowaka, ga wa gi rixpoko gitakamanre-tanruna. ⁵⁶ Ga wa satokatkana. Ralpokotluna pgamlungiru ga wa pgamlugalu. Gapnanutikalurgogne rapnanutna wa yokanru chinyawaka.

24

Yotunru

¹ Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana yomlechi yegi. Raniklona pgamlugalo wa ralpokotanrona. ² Retluna wa sotlu gakaprurutkalurutka yomlechi gajeru. ³ Jiglokapnatluna. Gi wa rukshikmanetatkaluna Gitsrukaachmane Geso. ⁴ Wane rixatka. Ma mumatan-shinikanutkana wa tyeya, waneklu gepi jejine gapyegitna katajimkalune. ⁵ Pikanna. Chiji yonogimtna. Wane chinkana, “¿Klu chinanu gijgalu wa giwekachri wa gip-nachinetskalaya? ⁶ Gi wa gewitkalu seyini yotunomtatka. Gishinkapanru wa runkakyagi wa Kalile rawanatiniwa, ⁷ wa wane chininri, ‘Numkata Gita, Yineru Wgenno kmukochire-runemyo samyookalurupno. Numkata koroshishkita nutakikolupa, ga wa mapgogne rixinri nyotunotanu.’ ” ⁸ Giyagni wanna gishinkaplu wa tokanu.

⁹ Yomlechi satokyatkana. Pejnuruko wa tyekaka runkaakana pamole satupje ga wa pejnuruneko pimrine. ¹⁰ Wannanwa Mariya Maktala gajero, ga wa Gwana, ga wa Mariya Santiyako ginro, ga wa pimrone wannaymalone ginkakna yokanatkalune tyekakapirana. ¹¹ Ga wa wanna yanumsalesha pixka rixa jemletluna. Ga wa gi ralixkana. ¹² Palnamta Petro. Rasukamta. Yomlechi yegi ya. Rujnoka. Retlu mkachrichrata kotnuukaluru. Gipji satokatka giglajitachri wa giknogachriyatka retinri.

Yimaklene Gemawo Pokchi yachinepa

¹³ Walegogneko gepi wanna papokchi yana. Pamole gepi kilometroni Gerosaleya, Gemawo chinikowaka. ¹⁴ Ruynumsakakananumtina wannakakluko wa pejnurukopirana giknogachriyatka. ¹⁵ Wane rixatka. Wa ruynumsakakananumtinna, repomsakakananumtinna,

Waleko Geso kayegikna. Wannaymamnutkalu. ¹⁶ Ga wa wanna gimaletaygaletka ma mumatyanupluna.

¹⁷ Ga wa Wale wane chinna, “¿Klupirana nchinkakananumta gixkakluko gyanananumtyawaka wamonuwgojitachingi?”

¹⁸ Satu wa Kleyopa giwokatletachri gigitlu. Wane chinru, “¿Gerosale gapkapachripjeraygi pixa? ¿Gi ge pumatlu pixa wa wane rixanatinitka tyegognekaka?”

¹⁹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Klunernige?”

Ga wa wanna wane chinru, “Wa Gesni Nasare gajernipirana. Walenwa jejni Goyakalu tokanu geneklewatachrini. Kgiyaklewaklorni kamrureya ga wa tokanuya, Goyakalu getanu ga wa pejnuruneko yine getanu. ²⁰ Ga wa wane rixa samyokletluna wa tsrukakalune sasertotene, ga wa wutsrukateneya giklukanuwnayegjixkalurni rupninripa. Ga wa koroshishkita rutakluna. ²¹ Ga wa wixa kagwaklu Walepni wa Gisrayiline koshpakachripmaka. Ga wa tyekaka pnutetkani xawaknitkani mapgognetkani wane rixinritka. ²² Ga wa pimrone suxone koxa wa wixanune koglajitwuna. Wa goyechnokawpotuko yomlechi yana. ²³ Gi rukshikmanetluna. Giyagni runatkana. Wane chinna klugimkoxakta retna, Goyakalutowrene. Wanna gima wane china ruwekgimataka. ²⁴ Wane koxa yapna pimrine wixaymalunenanu yomlechi yegi. Wa chinyawakpotukna suxone rixa getletluna. Seyni Wale gi retapna.”

²⁵ Giyagni Wale wane chinna, “Gaa mumata jemkangi. Mshinikangajingi wa galixinripa wa pejnuruko wa Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka. ²⁶ ¿Gi ge tyekaka rumkata salewnaletya wa Kristo, ga wa royaknu jiglokinripa?” ²⁷ Moysisi kirukate yinuwakya ga wa pejnuruneko tokanchi geneklewatachine kirukate, yokakyegitna pejnuruko yonpiranyegitkalurni Wale.

²⁸ Kayegikatkaluna pokchi rushinikyawakna. Wane rixa wa pne yaletanutka. ²⁹ Ga wa wanna chipetlu. Wane chinruna, “Wixyempakyichi, gi rixanu kayistsitkani; nikawna-gognemtanutka.”

Giyagni jigloka. Wannayma rutukamta. ³⁰ Wane rixatka. Wannayma tuplanatini nikjetikowakaya, rawlo jimapro. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknaglu. Reneksatna. ³¹ Giyagni rumrekgatatkana. Rumatatkaluna. Ga wa Wale gangamatka wannaygaleya. ³² Wane chinkakna wannakakluko, “¿Gi wixpokonshinikanunanumta wa gatnugapo ruynumsananumtinitkawu ga wa runkakpokowakatyawu wa yonatkalurkaka?”

³³ Walepapkoyakawa palnamtna. Gerosale satokna. Ruk-shiikana gapatanatachine pamole satupjene ga wa wannaymalune. ³⁴ Wane chinna, “Galikakni yotunomtatka Git-srukaachi. Simo yegi rupgujewniyatka.”

³⁵ Giyagni wanna ginkaklewata wa gatnugapoya retanrukaknapirana, ga wa gi rixpoko gimatletatkaluna wa jimapro jiknajrotinritka.

Geso gipgujewnayegitna pamole satupje

³⁶ Wa yanumsatiniwana tyepirana, wanna ganikajite tun-watatka Geso. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.”

³⁷ Giyagni wanna gimyeka. Pikanna. Samenru kag-wakyaluna wa retyawakluna. ³⁸ Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gkojwakanshinikanuta? ¿Klu chinanu wane gixa gishinikanuwgajreta? ³⁹ Getamyotanno ga wa nojixi, wa Gitakni. Gkamrukanno ga wa getanno. Gi rixanu wa samenchi gi kagitlu, gi kagaplu wa gixa getyawakno.”

⁴⁰ Wane rixinitka, rekagmimyotatkana ga wa gijixi. ⁴¹ Gi ralixawana wa rumuwleyna ga wa ruglajreyna. Wane chinna, “¿Gi ge waneygi gewi pagixanu niikaluru?”

⁴² Giyagni wanna psoji shima jimkaluro ganikyegitlu. ⁴³ Ga wa Wale yoptotlo. Wanna getanu nikatka.

Geso yokakyegitna tokanchi yonpiranyegitkalurni Wale

⁴⁴ Ga wa Wale wane chinna, “Tyenwa ntokanu nunkakyagi wa gixa yegi nwanatiniwa. Wa rumkata poyagkaakota pejnurkakako Gitapirana yonatkaluru, wa Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya, ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine kirukateya, ga wa Shikalchi kirukateya.”

⁴⁵ Giyagni kotpukanshinikanutatkana wa rumata jemyapluna yonatkalurkaka. ⁴⁶ Ga wa wane chinna, “Wane rixyongata, wa Kristo salewninripa ga wa mapgogne chininripa yotunotinripa gipnachinetskalaya. ⁴⁷ Ga wa payinemnunanuka yegi runkakletikolupa giwakaya renshinikanutinripna kaspukmukochiretikolupna. Ga wa Gerosale yinuwakini. ⁴⁸ Gixni wa gipgujtatachinepgi tyepirana. ⁴⁹ Gixa yegi nyokanatanru Nuru gipiratanru. Ga wa gixa Gerosale Pokchi gitukanu, wa gitaakoklunpotunanuko tsru giyaklewlu potu tengogne giyakatyachri.”

Tengogne raniikatka

⁵⁰ Wetanistsipotuko ranikna. Yotukamyota. Ruglenshinikanyegitna. ⁵¹ Wane rixatka. Wa ruglenshinikanyeginatinitkana, wanna yegi konikatka. Tengogne raniikatka. ⁵² Giyagni wanna yoptsojityegitlu. Wanepnute Gerosale satokatkana. Gimuwpotumtachinetka. ⁵³ Psolgogneko kpashiwakapji rawna. Goyakalu rumalwutna.

Kiglerpotunanu Tokanchi Kpashiri Gwa Yonatanru

Tokanchi

¹ Yinuwakikolu wane rawa Tokanchi. Ga wa Tokanchi Goyakaluymananru. Ga wa Tokanchinwa Goyakalu.

² Yinuwakikolu Tyenwa Goyakaluyma.

³ Ptowrnanuka kamrutka Waleya. Wale mwaknu gikenna kamrutka wa gwachritka. ⁴ Wale rawa giweklu. Ga wa giweklunwa yine pokamlatyegitachri. ⁵ Pokamlalu mapshagawaka pokamlatachri. Wa mapshagawaka gi gakagloklu.

Gwa gipgujtatlu pokamlalu

⁶ Waneru satu jeji Goyakalu yokanatanru. Gwa giwaktatle-tachri. ⁷ Wale gina rupgujtalewatinripa, rupgujtatyaplu pokamlalu, ralixinripna pejnuruneko wale chinanu. ⁸ Gi wa pokamlalni wale, seyni runa rupgujtatyaplu pokamlalu.

Pokamlalu galikakpotunanu

⁹ Tokanchinwa pokamlalu galikakpotunanu. Wa pejnuru yineru pokamlatachri tye psolchijneko gapokachri. ¹⁰ Tyechijne rawanata. Tye psolchijneko kamrutka Waleya. Tyechijne gajene gi gimatlu. ¹¹ Walenu runyegita Wale. Ga wa Walenune gi wa yoptotluna. ¹² Seyni pejnuruneko yoptotjene Wale gitakna Goyakalu wgenene rixinripna, wa ralixgiwaktajene. ¹³ Wanna gi wa granchiko wugenetikna, gi wa manchi galukyawaka, gi wa jeji galukyawakako, seyni Goyakaluya wugenetikna.

Tokanchiko manewata

¹⁴ Tokanchiko manewata. Wixatskala rawanatapa. Wetlu royaknu. Girchi satupjerutu Gituru goyaknu waneylu. Kgitulewaklerpotni. Galikakpotni.

¹⁵ Gwa gipgujtatlu. Wane china sapleta, "Tyenwa nchinje-natanru, 'Najxigi ginachripa, muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya.' " ¹⁶ Gi rixanu wane rixle gixoluruya wyoptojeta pejnurunekwu. Ga wa rumutlewle wanepnute rumutlewle potu wyoptota. ¹⁷ Gi rixanu Mosisiya reneeka Tokanchi Yokanatkalaru. Wa Geso Kristo chinanu rawa gimutlewlulu ga wa galikakpotunanu tokanchi. ¹⁸ Gikena getlu Goyakalu gi pagogneko. Girchistsi gwachri, satupjerutu Gituru, Wale ginkakletlu.

Gwa Katlewakleru gipgujtale

19 Tyenwa Gwa gipgujtale, wa Goteyone yokanatinitkana Gerosaleya sasertotene ga wa Rewinane repomgiyapluna, “¿Giryi pixa?”

20 Ruppugjetnawa Gwa. Gi wa nutatnawa. Ruppugjetnawa, “Gi wa Kristono gita.”

21 Repomgaluna, “¿Klunerkoxni? ¿Giliyaklayge pixa?”

Wane china, “Gi waleno.”

“¿Wa tokanchi geneklewatachrirayge?”

Rugita, “Gike. Gi waleno.”

22 Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi? wunkakyapna wyokanatjene. ¿Gi pchinnawa pixnanuko?”

23 Wane china:

“*Gitni giplaji yineru mwiyawakanu saplewatyachrino, wane chinachrino:*

Mpotukatanru Gitsrukaachigapo,

wa Gisayiya tokanchi geneklewatachri chinyawaka.”

24 Wa yokanatkalune, Gwariseyonenu. 25 Repomgaluna. Wane chinruna, “¿Klu koxa pkatlewaty, wa Kristomigjekyi, gi wa Giliyyi, gi wa tokanchi geneklewatachrikoxyi?”

26 Gwa gigitna. Wane chinna, “Gita katlewata gonuya. Seyni gixatskala rawa wa gixa mumatanutu. 27 Walenwa gita gajxigi ginachri. Gi wa gita gimukluni wa nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa.”

28 Tyekaka wane gixkaluru Wetawara Pokchi, Gorta wakanute, wa Gwa katlewjetyawaka.

Getanru Gowega Wgene Goyakalunu

29 Waleprikgogne Gwa getlu Geso wale yegi yachri. Wane china, “Getanru Gowega Wgene Goyakalunu, tye psolchijneko gajene konmukochiretachri. 30 Tyenwa nchinjenatanru, satu jeji najxigi ginachri, Walenwa muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya. 31 Gi numatanatlu. Seyni wa rumatikolupa Gisrayiline yegi, giyagni nuna gita nkatlewatinripa gonuya.”

32 Wa Gwa gipgujtalewata. Wane china, “Netlu Giwekikaluru tengogne gijrukyachri. Motkoko pixka rixa Geso gogo gwachri. 33 Gi numatanatlu, seyni wa nyokanatjeru gonu nkatlewatinripa, Wale wane chinno, ‘Wa Giwekikaluru peta gijruklegogwakanru, Wale gogwaka gwachri, Walenwa Giwekikaluru Kpashiri katlewatyachri.’ 34 Gita getlu. Nunkakletlu Tyenwa Goyakalu Wgene.”

Muchichachine Geso yimaklene

35 Waleprikgogne rumepe tunwaleta Gwa, ga wa gepi yimaklene. 36 Rushinga yaletinri Geso, wane china, “Getanru gowega Wgene Goyakalunu.”

37 Gepi yimaklene yijnako yanumsaletlu. Romkagitataluna Geso. 38 Ruprotaka Geso. Retna rawgajxigitjene. Wane chinna, “¿Klu gijga?”

Wa wanna wane chinru, “Rawi (walenwa yokaakaluru, Yimaklewatachri), ¿ginaka pwa?”

39 Wane chinna Wale, “Ginanu. Getapanru.”

Wane yana. Retluna ginakakta rawa. Walgogne rutukna Wale yegi. Kayinwawapapkotkani.

40 Wa gepi Gwa yijnakotachine, romkagitjene, satni Gantirishi Simo Petro gepuru. 41 Gantirishi gikshikgapkatlu waleko yegwaklu Simo. Wane chinru, “Wukshikatkalu Mesiya.” Walenwa yokaakaluru Kristo.

42 Geso yegi raniklu. Geso getlu. Wane china, “Pixni wa Simo, Gona wgene. Pixa giwakatko Segá. (Walenwa yokaakaluru Sotlu.)”

Geso tomgana Wilipi, Natanayli

43 Waleprikogone Kalile raluka yaleta Geso. Rukshiklu Wilipi. Wane chinru, “Pomkagitanno.”

44 Wetsayta Pokchi gajerni Wilipi. Walenwa Gantirishi ga wa Petro pokchi. 45 Wilipi gikshiklu Natanayli. Wane chinru, “Wukshikatkalu Moysisi yonyegitanru Tokanchi Yokanatkaluruya, ga wa tokanchi geneklewatachine koxa yonyegitanru. Gesni, wa Gosi wgene, Nasare Gajeru.”

46 Natanayli wane chinru, “¿Nasarege rumkata giyakletya pagixanu kigleru?”

Wilipi wane chinru, “Punanu. Petapanru.”

47 Geso getanataplu Natanayli. Wane chinyegitlu, “Getanru satu galikakotunanu Gisrayili. Walenwa mayrokletu.”

48 Natanayli wane chinru, “¿Ginaka pumatyano?”

Geso gigita. Wane chinru, “Wilipi ma tomgakanuwayi, wa gikera rapukote pwanatini, netyi.”

49 Rugita Natanayli. Wane chinru, “Rawi, Pixni Goyakalu Wgenyi. Pixni wa Gisrayiline Pogiryi.”

50 Geso gigitlu. Wane chinru, “Gi rixanu wane nchinyi, ‘Netyi wa gikerampukoya,’ ¿palixge? Tyekaka pnute tsru petanu.” 51 Wane chinru, “Galikakni, galikakni wane nchingi, xanikakayakawa getanru tengogne gitpukinri, ga wa Goyakalutowrene gatskomtachine, gijrukamtachine Gita Yineru Wgenno yegi.”

2

Kashimyolu Kanaya

1 Waleprika pnutgogne waneru kashimyolu Kana Pokchiya, Kalilesreta. Wanero Geso ginro. 2 Chanixka koxa

Geso ga wa yimaklene kashimyolu yegi. ³Winga magata. Wa Geso ginro wane chinru, “Winga maleshayna.”

⁴Wane chinro Geso, “¿Gi rixno Gita ga wa pixa, suxo? Gi rapokawa nopapko.”

⁵Runro wane chinna gipxaklewatachine, “Gkamrutanru klunerukokta runkakyagi.”

⁶Wanenanru patsrujire sotlu gashgaji, wa powrat-jetyawakna Goteyone. Gepi, mapa yokmajtagapi jigloklusatkaka.

⁷Wane chinna Geso, “Ntseptagatanru gonu tyekaka gashgaji.” Tsepotgapotutluna.

⁸Wane chinna Wale, “Nsajikgatanru xani. Nikikwaka chinanuwatyachri ganikyegitanru.”

Ranikyegitluna. ⁹Wa retumginitkalo chinanuwatyachri gonu kamrutikaluro winga, gi rumata ginaka tuyakatya, seyini wa gipxaklewatachine gonga saajegatachine gimata. Wa chinanuwatyachri tomgalu gnumrowatachri. ¹⁰Wane chinru, “Pejnuruko yineru muchinanu rutaklo kiglero winga. Wa rumetinitkana rutakatkalo mugletotka. Ga wa pixa gimretlo xangognenanu kiglero winga.”

¹¹Tyenwa muchinanu getkaluru kamruta Geso Kanaya, Kalilesretaya. Rekekigigoyaknuta. Ga wa yimaklene galixlu.

¹²Wale gowukshini yopika. Kapernawo yatka Wale ga wa runro, ga wa repurune, ga wa yimaklene. Gi gixgogne wane rawna.

Geso powratlu kpashiwakapji

¹³Gi gowukatkalu Tsru Giknoglushgogne Goteyonenu. Gerosale kanika Geso. ¹⁴Kpashiwakapji retyana wakane gishanretjetachine, ga wa gowegane gishanretjetachine, ga wa motkokone gishanretjetachine, wanepnute gipekserojiprojkakachine tuplatachine. ¹⁵Kochipjerewapitsa kamruta. Kpashiwakapji rerutyana pejnuruneko, ga wa gowegane, ga wa wakane. Rupkakyanna serojiprojna wa kgipekoklerune. Yawnajaklo gikwalna. ¹⁶Motkoko gishanretjetachine wane china, “Gkoshpakanro wala gewiya. Gi wa Nurupjiko marnewakapji gkamrutini.”

¹⁷Giyagni yimaklene gishinkaplu yonatkallurni: *Wane nixa jmerpotno pupji chinanu.*

¹⁸Wa Goteyone wane chinru, “¿Klu getkaluru pekakitwu wa tye pkamrutinri?”

¹⁹Rugita Geso. Wane chinna, “Gnikatanru tye kpashiwaka potu, ga wa mapgogne chininri ntunotakanru.”

²⁰Giyagni wane chinna wa Goteyone, “Gepkoxamkojmole patsrujire walapu kamrupjinatkaluru tye kpashiwaka potu, ga wa Pixa ¿mapgognepje ptunotakanru?” ²¹Seyini Wale wane

chinyegitlu gimanepirana kphasiwaka potu. ²² Giyagni wa yotunotinitka gipnachinetskalaya, yimaklene gishinkaplu wa wane chinjenatinri. Ralixluna wa yonatkaluru, ga wa Geso chinyawaka.

Geso gimatgajitna pejnuruneko

²³ Tsrü Giknoglushogone, meyiwlugogne, Gerosale rawanatinini gixo galixgiwakatlu. Retanatluna wa getkalurkaka kamrutini. ²⁴ Waleko Geso gi gaponshinikanyegitnawa wanayegiya, gi rixanu Wale gimatna pejnuruneko. ²⁵ Gi wa magatya wa satu gipgujatyaplu yineru, gi rixanu Waleko gimatlu yineru gaji gwachri.

3

Geso ga wa Nikotemo

¹ Wanenanru jeji satu Gwariseyo, Nikotemo giwaktletachri. Goteyone gitsrukate. ² Tyenwa goyecho yayegitlu Geso. Wane chinru, “Rawi, wumatyi Goyakalu yegi ginyachriyi yimaklewatachri pixinripa. Gi rixanu gike gimkata kamruretlu tyekaka getkaluru wa Pixa kamrutanrukaka waleyma ma mixkanumka Goyakalu.”

³ Rugita Geso. Wane chinru, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, wa mumepe gishpakletkatu gi rumkata getletlu Goyakalu pogirewatyawaka.”

⁴ Nikotemo wane chinru, “¿Gi rixpoko gishpakletatnaka satu jeji tsrutsolejinatka? ¿Rumkatge gimepe jiglokletanutnaklu runronanwaka, rushpakinripatnaka?”

⁵ Rugita Geso, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, satu ma wugenetkima gonuya ga wa Giwekikaluruya, gi rumkata jiglokletanru Goyakalu pogirewatyawaka. ⁶ Ga wa manchi gishpakyachri manchini wale, ga wa Giwekikaluru gishpakyachri, giwekikalurni wale. ⁷ Gi wa puglajitanu wa wane nchinyayi, gimkata gimepe gishpakletanutnaka. ⁸ Wa kannipgyalu ginakakta raluka wane yannipgyata. Pyijnakpogimnutlu, seyni gi pumata ginakakta runya, ga wa ginakakta yanu. Wane rixa pejnuruko Giwekikaluru gishpakyachri.”

⁹ Rugita Nikotemo. Wane chinru, “¿Gi rixpoko wane gixkotanu?”

¹⁰ Rugita Geso. Wane chinru, “¿Pixni wa Gisrayiline yimakachriyi, ga wa gi ge pumatlu tyekaka? ¹¹ Galikakni, galikakni wane nchinyi, wa wumatanru wane wchina, ga wa wetanru wupgujata. Gi gyoptotlu wupgujatanru. ¹² Wa nunkakingi tyechijne gajerupirankaka, gi galixa, ¿gi gixpokotyawaka galixini wa tengogne gajerupirankaka nunkakingi? ¹³ Gike gatskotlu tengogne, seyni wa

tengogne gijrukyachripje, Gita wa Yineru Wgenno tengognerutno. ¹⁴ Moysisi pixka yotunkakinri wa gimnu yineru mwiyawakanuya, waneko pixka nixa: numkata yotunkaakotanu Gita Yineru Wgenno. ¹⁵ Wa pejnuruneko nalixjene ma mamginitipa, seyini waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu.

Ralukyapogna Goyakalu tye psolchijne gajeneko

¹⁶ “Wane rixa galuklepotutna Goyakalu tye psolchijne gajeneko, giyagni renekna satupjerutu Gituru, wa pejnuruneko ralixjene ma mamginitipa, wa waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu gi yokanatlu Gituru tyechijne ruklukanuwnayegjixyapna tye psolchijne gajeneko, seyini wa tye psolchijne gajeneko gognetskakikolupa Wale chinanu. ¹⁸ Wa Gita galixachri gi ruklukanuwnayegjixko. Seyini malixakletu ruklukanuwnayegjixkanatka gi rixanu gi ralixgiwakatno Gita Goyakalu Wgenno satupjerutu. ¹⁹ Tye chinanu Goyakalu giklukanuwnayegjixanru yineru, wa tye psolchijneko runa pokamlalu, ga wa yine galukpotutlu mapshagwaka pokamlalu pnute, gi rixanu mugletni wa kamrurna. ²⁰ Wa pejnuruneko mugletu kamrutachine gagananutlu pokamlalu. Gi wa pokamlalu yegi yana ma mekakgi giklukanuwnaletikotupna kamrurna. ²¹ Wa poyagkakachrii yayegitlu pokamlawaka, rekakgi kamruritikolupa Goyakaluya wane gixka.”

Gnunrowatachri galukjeru

²² Wanepnute Gotechijne ya Geso yimakleneyma. Wane rawjenatini wannayma. Katlewjixa. ²³ Katlewata koxa Gwa Genoya, Sali Pokchistsi, gi rixanu wane rawa gixo gonu. Wane yana. Katkalune. ²⁴ Gi rixanu gi wa yoshmaklewjetikwaka rutaakawa Gwa. ²⁵ Gwa yimaklene gigjekaka satu Goteyoyma powratjetikwakapiranaya. ²⁶ Yayegitluna wa Gwa. Wane chinruna, “Rawi, wa Gorta wakanute pixaymalutunanu, wa pupgujtajenatanru, petanru, katlewjixa. Ptowrunpotunanuko yayegitlu.”

²⁷ Rugitna Gwa. Wane china, “Gike rumkata yoptoleta yineru, seyini walepje wa Goyakalu genekyalu. ²⁸ Gixakni wa nupgujtatjengi wane nchinre, ‘Gi wa Kristono gita,’ seyini gitni wa yokanatkalurno Kristo penutete. ²⁹ Wa gnunrowatachri walenwa kganunrolu, Kristo pixka waneylu ralixjene. Wa gnunrowatachri galukjeru, walestsi gwachri, pixka nixa gita. Ralukjeru yijnakotlu gnunrowatachri tokanu, ga wa rumuwpotuta tokanu chinanu. Waneko pixka nixa gita. Numuwpotuta Kristo chinanu. ³⁰ Rumkata tsru gixleta Wale, ga wa gita giyagokananumtanu.

Teno giyakatyachri

³¹ “Ga wa teno giyakatyachri pejnuruneko pnute tsruni Wale. Ga wa chiji giyakatyachri, chiji gajerni wale. Tye chiji gajerupirana runkakleta. Ga wa tengogne giyakatyachri pejnurune pnute tsruni Wale. ³² Ga wa retanru, ga wa yijnakotanru Wale rupgujtata. Gike yopto gipgujtaletlu. ³³ Yopto gipgujtaletjeru runkakpokowakyegitlu wa Goyakalni wa poyagkakachri. ³⁴ Gi rixanu wa Goyakalu yokanatanru, Kristo, Goyakalu tokanu runkakleta. Gi rixanu gi reneklu Goyakalu Giwekikaluru kyagolu. ³⁵ Ruru galuklu Gituru. Ptovrnanuka reneklu gimyoya. ³⁶ Wa Goyakalu Wgene galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawanakatu. Seyni wa Goyakalu Wgene malixkatu gi retanru ruwekinri, seyni Goyakalu jgekanuwyeegognenatlu.”

4

Gakowni jitotkomgalestsi tuplatinri Geso

¹ Giyagni wa Geso gimatlu wa Gwariseyone yijnakyegitlu Gwa pnute rixna yimaklene Geso. Katlewjixna. ² Gimka katlewata Geso, seyni yimaklenepje katlewata. ³ Giyagni Gote rushpakya. Kalile satokanutnaka.

⁴ Samarya rumkata yaplemta. ⁵ Giyagni wane rapoka papokchi Samarisreta, Sicha chinkaluru pokchi, wanesti wa Gakowo genekchijityalu gituru Gosi. ⁶ Waneru Gakowni jitotkomgale. Giyagni Geso gama yagapleta. Wane tuplata gitkomgastsi. Tumananutkani.

Samari gajero

⁷ Samari gajero sato suxo gina sajkapgatachropa. Wa Geso wane chinro, “Putanno.” ⁸ Gi rixanu yimaklene pokchi yatkana. Ragjitapluna niikaluru.

⁹ Samari gajero wane chinru, “¿Gi pixkatge Pixni Goteyyi pagjitno wa nutyapyi, gitni wa Samari gajerno?” Gi rixanu Samaritanoneyma gi rumatletkakna Goteyone.

¹⁰ Rugita Geso. Wane chinro, “Pixamka gimatanru Goyakalu genekashle ga wa Girni wa wane pchinjeru, ‘Putanno,’ pixa gagjitanmaklu Waleya. Walemka genekanyi gonu giwekachri.”

¹¹ Suxo wane chinru, “Gitokopna rawatkomgata. ¿Ginaka pguta waneyyi wa gonu giwekachri? ¹² ¿Pixlege wa wut-srukatni Gakowni pnute tsrurayge, wa tyetkomga wenekjerni, waleni koxa giiru, ga wa wugenene, ga wa giprane?”

¹³ Rugita Geso, “Pejnuruneko tye gonu girachine, rumepe gonunnagatlewletanatnakna. ¹⁴ Wa girukta girinri wa gonu Gita genekyaplu gi pagogneko ronunnagatewatanutnaka.

Seyni wa gonu Gita genekyaplu gonutkomga pixka rixnan-wakatanu, rushpakgatinri ruwekinri chinanu gike rixiniko mnikawnakatupa.”

¹⁵ Suxo wane chinru, “Nutsrukate, penekanno tye gonu, gikekni gi nonunnagatewatanutka. Gi koxa gewi nsajkap-initka.”

Goyakalni Giwekikaluru

¹⁶ Geso wane chinro, “Ptomgapanru pganuru. Ginanu gewi.”

¹⁷ Suxo gigita. Wane china, “Gi kganurno.”

Geso wane chinro, “Wanepotuko pchina, ‘Gi kganurno,’

¹⁸ Gi rixanu pamyo pganurtapa. Ga wa xani wanerutu pganurmaka, gi wa pganurni. Galikakpotunanu wane pchinno.”

¹⁹ Wane chinru suxo, “Nutsrukate, netyi tokanchi geneklewatachriyi. ²⁰ Wutsrukateni tye magkate yonogyegitni. Wa gixa wane china, Gerosale gimkata yonogjetikwaka rix-inripa.”

²¹ Wane chinro Geso, “Suxo, palixanno, gipapko ginanu, gi wa tye magkateko, gi wa Gerosaleko gixa yonogyegitanru Girchi. ²² Gixa yonogyegitlu gma mumatanutu. Wixa yonogyegitlu wumatanru. Gi rixanu

Goteyone yegi ruyakaty gognewatikaluru. ²³ Seyni gipapko ginanu, xawaknitkani, wa galikakpotunanu

kyonogiklerune yonogyegitanruna Girchi psolu rajyakoyna, galikakpotunanu. Gi rixanu Girchi gijgakoxna wane gixachine yonogyegityapluna. ²⁴ Goyakalni Giwekikaluru,

ga wa yonogyegitjene Giwekikaluruya galikakpotunanu, rumkata yonogyegletluna.”

²⁵ Wane chinru wa suxo, “Numata gita wa Mesiya gininripa—Walenwa Kristo chinkaluru—wa Wale gininipa runkakanwu ptowrukpirana.”

²⁶ Geso wane chinro, “Walekno Gita giynumsaty.”

¿Kristo getkokatkanwa Wale?

²⁷ Wane rixanatawa rapokna yimaklene. Ruglajitna wa suxo ruynumsanatinri. Seyni gi satuna wane china, “¿Klu paluka?” waka “¿Klu puynumsatyalo wala?”

²⁸ Giyagni wa suxo tuknokgashgajremtatka. Pokchi tyatka. Wala wane chinna jejine, ²⁹ “Ginanu. Getapanru satu jeji, wa pejnuruko nixyawaka nchinjeru. ¿Kristo getkokatkanwa Wale?”

³⁰ Giyagni pokchi yiyatkana. Yayegitluna Wale.

Jirgikolu

³¹ Wanekopshini ragjitluna yimaklene. Wane chinruna, “Rawi, pnikanutka.”

³² Wale wane chinna, “Waneyno nnijitu nnikanrupa wa gixa mumatanutu.”

³³ Giyagni wa yimaklene wane chinkakna, “¿Satu getko gwapnijitutu?”

³⁴ Wane chinna Geso, “Nnijitni wa nkamrutanru nyokanateru gishinikanru, ga wa nnikatyaplu kamrure. ³⁵ ¿Gi ge wane nchina gixa, wa gepkoxamkoje ksuru magatiniwa rapokinripa wa jirgikolu? Giyagni Gita wane chinyagi, ntunogitanu. Getanru trikosha. Rutlikagwutatka jirgikolpatka. ³⁶ Jirgachri yoptotlu wenutikolu. Rapatjetlu wenutikolu gike rixiniko mnikawnakatupa, wa gitakachri koxa ga wa jirgachri koxa rumuwatinripna. ³⁷ Gi rixanu tye chinanu galikakpotunanni wa tokanchi, ‘Satni wa gitaklewatachri, ga wa satni wa jirgachri.’ ³⁸ Wa Gitni wa yokanatgi gjirgiyaplu wa gixa ma kamruretanutu. Pimrine yaprewpotuta, ga wa gixa kashrigna wanna kamrurenanu.”

Gixo Samari gajene galixa

³⁹ Wa gixo Samari gajene wale pokchi gajene galixlu suxo tokanu chinanu, gipgujtawatachro. Wane china, “Runkakyano pejnuruko nixyawaka.” ⁴⁰ Giyagni Samari gajene runyegitinitkaluna, ragjitluna wane rutukinripachi. Wane rutuka gepgogne. ⁴¹ Gixo wanepnute galixa Geso tokanuya.

⁴² Wane chinrona suxo, “Gi wa ptokanuya walixatka, gi rixanu wixpotuko jematkalu. Wumata galikakpotunanu rixinri Tyenwa wa tye psolchijne gajeneko gognetkakahripatka.”

Kalile yatnaka Geso

⁴³ Gepgogne chininri wane rushpakya. Kalile yatka. ⁴⁴ Gi rixanu Waleko Geso gipgujtatlu wa tokanchi geneklewatachine gichijneyna gi wa kagwakpiratikna. ⁴⁵ Giyagni Kalile rapokinitka, wa Kalile gajene yoptotlu, gi rixanu wa Gerosaleya retjetluna pejnurkakako wa tsrugogne kamrutanru. Gi rixanu wanna koxa wane ya meyiwlw yegi.

Pogirchi gitakanru wgene gituukaaka

⁴⁶ Giyagni Kana yatnaka Geso, Kalilesreta, wa gonga winga kamrutyawaka. Kapernawo rawanata satu pogirchi gitakanru. Wale wgene yayixa. ⁴⁷ Wale yijnakyegitinitkalu Geso Gote ruyakatyatka. Kalile rapokatka. Geso yegi ya. Ragjitlu yopikinripa rutuukakyaplu gituru, gi rixanu rupnakastsinatani. ⁴⁸ Giyagni Geso wane china, “Gma metkamkalu getkalurkaka, ga wa koglajrukaka, gi galixanu.”

⁴⁹ Pogirchi gitakanru wane chinru, “Nutsrukate, pyopikanu ma mupnakanuwa noturu.”

⁵⁰ Wane chinru Geso, “Pyanutka. Puturu giweka.”

Wa jeji galixlu wa tokanchi Geso wane chinyalu. Yatka. ⁵¹ Wa yopikamtinitka wayegrene gishpakamta yoptotpatkaluna. Runkakluna. Wane chinruna, “Puturu giweka.”

⁵² Giyagni repomgana gipapko yinuwaka gigurewleta. Wane chinruna, “Kapetgogne rutmayitini, rupachwalgatka.”

⁵³ Giyagni ruru gimatlu wanepapkonwa Geso wane chinru, “Puturu giweka.” Ralixa wale, ga wa pejnuruneko gipji gajene.

⁵⁴ Wa tye gepi chininri getkaluru kamrutatnaka Geso, Gote ruyakatinitka. Kalile yinitka.

5

Yayixachri, Wetesta gajeru

¹ Wanepnute meyiwlugognetnakni Goteyonenu. Gerosale kanika Geso. ² Wa Gerosale, gowegane gipgyaptotetsi, waneru kawjetikwaka. Gewreyone tokanu wane chinika Wetesta. Wale waneya pamyotamnukaka. ³ Wane ruklugna gixolune yayixachine, maygalene, yokmatachine, giprigmanetachine. Kagwakluna rakaykokgatilokupa gonu. ⁴ Gi rixanu gipapko gapokini Gitsrukaachitowreru gijrukini kawjetikwaka. Rakaykokgatlu wa gonu. Rali gakaykokgatkoklunutka wa gonu, muchinanu gijrukatachri kawjetikowakaya, wale gituka gi gixachrikokta yayixlu chinanu. ⁵ Wanenanru satu jeji mapamole yokgipi walapu yayixachrinatka.

⁶ Wa Geso getinri tye giklugachri, wa rumatini gowukshini potu wane rawinri, wane chinru, “¿Paluka gigurewletge?”

⁷ Rugitlu wa yayixachri, “Gitsrukaachi, maleshayanno jeji nyoshmakjerupmaka wa kawjetikowaka wa rakaykokgatkoklunupa gonu. Wa nunakopshini gita satu gijrukata muchinanu gitaya.”

⁸ Wane chinru Geso, “Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu. Pyanutka.” ⁹ Waneklu ruglewataatka jeji. Koschekjekotatka. Yanamtatka.

Geso jigyegitka wa gapnanutikalurgogne kaspukapgutatinri

Gapnanutikalurgognewa walegogne. ¹⁰ Giyagni wa Goteyone wane chinru wa gigurewletka, “Gapnanutikalurugognewani. Ginanshichkalurni wa panikjekotinripa.”

¹¹ Wale gigitna, “Nugletjeru Walepotuko wane chinno, ‘Pkoschekjekotanu. Pyanutka.’ ”

¹² Giyagni repomgaluna, “¿Giru jejni wa wane chinyi, ‘Pkoschekjekotanu. Pyanutka?’ ”

¹³ Wa gigletkalurutka gi gimatlu gi gixachritkani. Gi rixanu Geso gixrikamta, gi rixanu gi gepikna yine wane.

¹⁴ Wanepnute kpashiwakapji Geso gikshikyalu. Wane chinru, “Petinwa. Pugletikolutka. Gi wa wanepnuteko pmukochirewatanutka, wane pnuterutu ma munyegityan-patkayi.”

¹⁵ Wa jeji galimta. Runkakapna Goteyone, Gesoktanwa rugletjeru. ¹⁶ Wale chinanu wa Goteyone kojwakananumtlu Geso. Raluka giylaletluna, gi rixanu wa tyekaka kamruta gapnanutikalurgogneko. ¹⁷ Wa Geso wane chinna, “Xangog-nenanu kamrurewata Nuru, ga wa Gita koxa kamrurewata.”

¹⁸ Giyagni wale chinanu pnute raluka giylaletluna Goteyone, gi rixanu gi wa gapnanutikalurgognepje gi rapnanuta, seyni wane china Ruru potu rixinri Goyakalu. Goyakaluko pixka rixnawa.

Goyakalu Wgene gitakikolu

¹⁹ Giyagni Geso gigita. Wane chinna, “Galikakni, galikakni, wane nchingi, gike rumkata kamrureta Walepje rixini Gituru, seyni wale rumkata wa Ruru reta kamruretanru, gi rixanu klunerukta kamruta Goyakalu, Gituru koxa waneko pixka gixa kamruretlu. ²⁰ Gi rixanu Girchi galuklu Gituru. Rekakgitlu pejnurkakako Wale kamrutanru. Tyekaka pnute tsru kamrurchi rekakgitanru wa gixa giglajitinripa. ²¹ Gi rixanu Girchi wane gixa yotunkakletna gipnachine. Ruweekakna. Waneko pixka koxa rixa Gituru. Girukokta raluka giweekakleta, ruweekaklu. ²² Gi rixanu Girchi gikena ruklukanuwnayegjixa. Seyni pejnuruko giklukanuwnayegjixlewlun reneklun Gituru. ²³ Kagwakpiratyapluna Ruruko pixka wa Gituru wa pejnuruneko. Wa Gituru mkagwakpiratkatu, gi koxa kagwakpiratlu Girchi wa yokanatjeru.

²⁴ “Galikakni, galikakni wane nchingi, ntokanu yijnakotachri, nyokanatjeru galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Maleshayaplu ruklukanuwninripa. Gipnaluya rushpakamtya. Jigloklu giweklu. ²⁵ Galikakni, galikakni wane nchingi, rapokanu gigogne, xawaknini wa gipnachine yijnaktokanutinipno Gita Goyakalu Wgenno. Yijnakotachine giwekanu. ²⁶ Gi rixanu Girchi waneylu giweklu Walenanuko. Reneekoxlu Gituru waneko pixka nixinripa wa waneyapno giweklu Gitananuko. ²⁷ Rutaakoxno nuklukanuwnayegjixlewatnripa gi rixanu Yineru Wgenno.

²⁸ “Gi giglajitanu tyeya, gi rixanu rapokanu gigogne wa pejnuruneko yomlechi gwachine yijnaktokanutanno. ²⁹ Kigleru kamrutachine gishpakanu yotunruyapa ruwekinripna. Wa gektutu kamrutachine yotunotanna ruklukanuwnayegjixikolupna.

Kristo gipgujtatachine

³⁰ “Gike numkata kamrureta Gitapje nixini. Nyijnakotyawaka waneko pixka nixa giklukanuw-nayegjixlewleta. Wanepotukni wa nuklukanuw-nayegjixlewle. Gi rixanu gi nujgalu Gitako nushinikanru, seyni wa nyokanatjeru gishinikanru. ³¹ Wa Gitnanuko gipgujtatinwa, wa nupgujtalewle gi wa galikakpotunanni. ³² Satni wa gipgujtatno. Numata Gita wa rupgujtatanru Gitaya wanepotukni wale.

³³ “Gixa yokanatna yine Gwa yegi. Wale gipgujtatlu galikakpotunanu tokanchi. ³⁴ Gi wa nyoptotlu wa yineru gipgujtalewle. Seyni tyekaka nchina wa gixa gognetkakikolupa. ³⁵ Gwanwa katalu xirnachri, pokamlatachri. Wa gixa galuka gimuwlepotuta pshinitsonu pokamlanuya.

³⁶ “Waneyno Gita tsru potu gipgujtalewlu Gwanu pnute. Gi rixanu Girchi genekyano kamrurchi npoyagkakinripa. Waleko kamrurchi nkamrutanru, waleko gipgujtatno wa Girchi yokanatno. ³⁷ Wa nyokanatjeru Girchi Walekni gipgujtatno Gita. Gi pagogneko gjemaplajitlu gixa. Gi koxa getgetkowakatlu. ³⁸ Gi koxa waneygi tokanu gaji gwachri. Gi rixanu Goyakalu yokatanaruno, wa Gita gixa ma malixanutno. ³⁹ Getjepotutanru yonatkaluru tokanchi, gi rixanu gixa kagwaka waleya waneyapgi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Wale tokanchinwa gipgujtatno Gita. ⁴⁰ Gixa gi galuka ginyegletno waneygi gixinripa giwekinripa.

⁴¹ “Gi nyoptotlu gimalwuru yineya.

⁴² “Seyni Gita gimatyegitgi wa maleshaygi Goyakalu galuklewle gixa gwachri. ⁴³ Gita gina Nuru giwakaya. Gi gyoptotno. Satumka ginanu waleko giwakaya, wale gyoptotanu. ⁴⁴ ¿Gi gixpoko galixleta gixa, gixkakluko gimalwukakinri? Gi gijgalu wa satupjerutu Goyakalu kigle getle rixyapgi.

⁴⁵ “Gi wa gyanshinikanutanru wa Gita jigyegitangi Girchiyegiya. Waneru gjigyegitjerupa. Moysisni wa gixa kagwakanshinikanutanru. ⁴⁶ Gi rixanu gixa galixanmaklu Moysisi, gitkoxmaka galixanu. Gi rixanu Gitapirana yonyegita wale. ⁴⁷ Gma malixiniplu wale yonatanru ¿gi rixyawaka galixtokanutinno?”

6*Pamyo waragkane reta nachneta*

¹ Wanepnute Kalile tsru wenne wakanute yatka Geso. Walenwa Tiwerya wenne. ² Gixolune yine gomkagitlu, gi rixanu getkalurkaka retna, Wale kamrujetanru yayixachineya. ³ Magka kanika Geso. Wane tuplata yimakleneyma. ⁴ Gi

gowukatkalu Tsrú Giknoglushgogne, Goteyone meyiwatirri-gogne.

⁵ Giyagni tunogygaleta Geso. Retna gixolune yine ginye-gityawaklu. Geso wane chinru Wilipi, “¿Ginaka wagjitapinro jimapro wa nikinripna wanna?” ⁶ Yantaletyalu wane chin-tokanuta, gi rixanu Wale gimatlu kamrutanrupa.

⁷ Wilipi gigitlu, “Gepi pacha wenroluto jimapro gi poy-gotanú satkaka ptsotsotajkaka yoptotinripna.”

⁸ Satu yimakleru Gantirishi, Simo Petro gepuru, wane chinru, ⁹ “Gewlu satu mturu waneylu pamyó jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, ga wa gepi shima. Seyni ¿klu kigleylu wane pejnurune chinanu?”

¹⁰ Giyagni Geso wane china, “Ntuplakakanna yine.”

Waneru tsru peklomta. Tuplatna. Pamyó waragka getko jejine. ¹¹ Giyagni Geso gwalo jimapro. Rali poyagnutletinri, Wale geneksatna yimaklene. Wa yimaklene geneksatna tu-platachine. Waneko pixka rixlo shima ralukyawakpotukna.

¹² Wa jinanu rixinitkana, wane chinna yimaklene, “Gapat-jetanru wa gixetachri psojkaka gike ma salewninitipa.”

¹³ Giyagni rapatjetluna. Pamole gepi kojita tsepotna psojkaka wa pamyó jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, rux-etanruna nikanatachine.

¹⁴ Giyagni wa jejine getinri getkaluru wa Geso kamrutanru, wane chinna, “Tyenwa galikakpotunanu tokanchi genekle-watachri tyechijne ginachripa.”

Tsrú wenu gogote yapamta Geso

¹⁵ Giyagni rumatini Geso wa rushinika kashretyapluna pogirna rutakyapluna, ruxrikamtatnaka. Magka ya Walepje.

¹⁶ Kayi chininitka. Yopikamtna. Wenu yana yimaklene.

¹⁷ Kanawa ruptekna. Tsrú wenu wakanute, Kapernawosreta, yanna. Mapshagatkalu. Gi wa runyegitawana Geso. ¹⁸ ¿Gi psoshpurgananuktalu tsru wenu, tsru rawokannipgyale chinanu! ¹⁹ Giyagni ranikgatnimkatkana. Gepi waragkastsi, mapa waragkastsi getko gowuknu yatkana. Retluna Geso. Tsrú wenu gogote yapamta. Gi gowukatkalu kanawa yegi. Pikanna.

²⁰ Wa Wale wane chinna, “Gitni. Gi mpikanu.” ²¹ Giyagni raluka yoptolapluna kanawaya. Wanekluyakawa tutspaka kanawa rushinikyawakna chiji.

Gixolune yine gijgalu Geso

²² Waleprika gixolune yine tsru wenu wakanute gwachine getlo maleshlo sato wanepnute kanawa. Satopjero. Ga wa Geso gi gipteklo wala yimakleneyma. Wa yimaklenepje yatka. ²³ Seyni wa Gitsrukaachi gali poyagnutletlo jimapro,

Tiweryawnaga tuknogamtya kanawkaka. Tiwerya giyakatyachrokaka. ²⁴ Giyagni wa gixolune yine geta gi wa Gesoko wanetka, gi wa yimakleneko. Wane retinitkana gixolune yine, kanawa ruptekatkana. Kapernawo yatkana. Wane rujiyatkaluna Geso.

Galikakpotunanu tengogne giyakatyachri jimapro

²⁵ Tsrú wenu wakanute rukshikinitkaluna, wane chinruna, “Rawi, ¿Giklu papokatka gewi?”

²⁶ Rugitna Geso. Wane china, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi wa gijgano getkalurkaka getinri chinanu, seyni wa jimapro gnikinri ga wa jinangi gixinri chinanu gijgano. ²⁷ Gkamrurewatanu gi wa niikaluru gamgachri chinanu, seyni wa waneyapgi gwagognenatachri giwekinri mnikaw-nakatupa niikaluru chinanu gkamrurewatanu. Walenwa Gita Yineru Wgenno genekangi. Gi rixanu Girchi, Goyakaluko gimaxikoletno Gita.”

²⁸ Giyagni wane chinruna, “¿Klu wkamrutanu wa Goyakalu kamrure wkamruretinripa?”

²⁹ Rugita Geso. Wane chinna, “Tyenwa Goyakalu kamrure, wa gixa galixyaplu Wale yokanatanru.”

³⁰ Giyagni wane chinruna, “¿Klu getkaluru koxa pkamruta Pixa wa wetyaplu, wa walixyapyi? ¿Klu pkamruta?”

³¹ Wutsrukateni niklo mana yineru mwiyawakanuya, yonchi chinyawaka: *Jimapro tengogne giyakatyachro roglutna.*”

³² Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi wa Moysisi genekgi wa tengogne giyakatyachro jimapro, seyni Nuru genekgi wa galikakpotunanu tengogne giyakatyachri jimapro. ³³ Gi rixanu Goyakalu jimapre Walenwa tengogne gijrukyachri, tye psolchijne gajeneko genekgiwek-letachri.”

³⁴ Giyagni wane chinruna, “Gitsrukaachi, penekjetanwu tye jimapro.”

Geso, wa jimapro giwekikaluru

³⁵ Wane chinna Geso, “Gitni wa jimapro giwekikalurno. Nunyegitjeru gi pagogneko nachiplu. Nalixjerupa gi pagogneko ronunnagatewatanu. ³⁶ Seyni wane nchingi gixa, getmakno. Gi galixa. ³⁷ Pejnuruneko Girchi genekyano ginyegitanno. Wa nunyegitjeru gi wa maleka nuknoklu. ³⁸ Gi rixanu tengogne gijrukyachrino gi wa Gitako nushinikanru nkamrutinripa, seyni wa nyokanateru gishinikanru. ³⁹ Tyenwa nyokanateru Girchi gishinikanru, wa pejnuruneko renekano gi satuna gamganu, seyni nyotunkakanru ralipregognepatka. ⁴⁰ Gi rixanu tyenwa

nyokanatjeru gishinikanru, wa pejnuruneko Gituru getachine, Wale galixachine waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanna ralipregonepatka.”

Kegemgana Goteyone Geso chinanu

⁴¹ Giyagni Goteyone kegemgayegitlu wane chinre chinanu, “Gitni jimaprono tengogne gijrukyachrino.”

⁴² Wane chinna, “¿Gi ge Gesokni wa tye, wa Gosi wgene, wa ruru, ga wa runro wumatna? ¿Gi rixkoxge wane china wa Tye, “Tengogne gijrukyachrino?” ”

⁴³ Geso gigita. Wane chinna, “Gi gkegemganu Gitaya gixkakluko. ⁴⁴ Gi satuna gimkata ginyegletno Gita wa Girchi nyokanatjeru ma kosetanutu. Gita yotunkakanru ralipregonepatka.

⁴⁵ “Yonatkalurni tokanchi geneklewatachine kirukateya: *Goyakalu yimakanna pejnuruneko.* Wa pejnuruneko Girchi yijnakotachine, yimaakalune runyegitnona. ⁴⁶ Gi wa satu getyalu chinanru Girchi, seyni Gitapje Goyakalu yegi giyakatyachrino netlu Girchi. ⁴⁷ Galikakni, galikakni wane nchingi, nalixjeru wale waneya ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ⁴⁸ Gitni wa jimapro giwekikalurno. ⁴⁹ Gitsrukateni niklo mana yineru mwiyawakanuya, ga wa rupnanatkana. ⁵⁰ Gitni wa jimapro tengogne gijrukyachrino, wa tye nikachripa ma mupninitipa. ⁵¹ Gitni wa jimapro giwekachrino, tengogne gijrukyachrino. Girukokta nikiplu tye jimapro ruwekgoggenatanu. Wa jimapro Gita geneklepa walenwa nogitu neneklepa ruwekinripna psolchijne gajene.”

Gesogitu ga wa gigraga

⁵² Giyagni Goteyone gejnungimyegkaka. Wane chinna, “¿Gi rixpoko genekletanwu Tye gigitu wnikyaplu?”

⁵³ Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gma niikanuplu nogitu, Gita Yineru Wgenno ga wa gma muragragatkanuplu nograga, maleshayapgi giwekinri gixa gwachri. ⁵⁴ Wa nnikgitutjeru, nuragragatjeru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanru ralipregonepatka. ⁵⁵ Gi rixanu nogitni wa galikakpotunanu niikalurni, ga wa nograga galikakpotunanu girkalurni. ⁵⁶ Wa nnikgitutjeru, ga wa nuragragatjeru Gita rawa. Wale Gita gwa. ⁵⁷ Wane rixa yokanretno Girchi giwekachri, ga wa Girchi chinanu nuweka, waneko pixka rixa wa nnikjeru. Wale koxa giwekanu Gita chinanu. ⁵⁸ Tyenwa jimapro tengogne gijrukyachri. Gi wa gitsrukateni pixka rixa, wa mana

nikna. Wa gipnachinenatkani. Wa tye jimapro nikachri giwekognenatanu gike rixiniko mnikawnakatatu.”

⁵⁹ Tyekaka wane china ginkaklewwakapjiya, Kapernawo Pokchi runkaklewanatya.

Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri

⁶⁰ Wa gixo yimaklene yijnakonatinri, wane chinna, “Kginlu tye tokanchi. ¿Katu ginkata yijnakletlu?”

⁶¹ Wa rumatini Geso Walenanuko wa yimaklene kegemginri tye tokanchi chinanu, wane chinna Wale, “¿Tyerge gitspeekakgi? ⁶² ¿Gi gixpokotanu wa getinipno Gita Yineru Wgenno teno nyinipa muchinanu nwanatyawaka? ⁶³ Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri. Wa manchi gike gaprini. Wa tokanchikaka Gita ginkakyagi, walenwa giwekikaluru ga wa giweklu. ⁶⁴ Seyni wanena pimrine gixate wa malixkane.”

Gi rixanu Geso gimata yinuwakikoluyakawa ginnaktanwa malixkane, katupni wa samyokjerupa. ⁶⁵ Wane china, “Wale chinanu wane nchingi, gi satuna ginkata ginreta Gita yegi ma muchichkanru Girchi.”

Tokanchi giweklu mnikawnakatupirana

⁶⁶ Wanepnute gixo yimaklene satkapa. Gi wa Waleyma yanatkana.

⁶⁷ Giyagni wane chinna Geso wa pamole gepi, “¿Gi ge galuka yaleta gixa?”

⁶⁸ Simo Petro gigitlu, “Gitsrukaachi, ¿katyegmaka gayanu? Pixa waneya tokanchi giweklu mnikawnakatupirana. ⁶⁹ Wixa galixa. Wumatyi wa Kristoyi pixinri, Goyakalu giwekachri Wgenyi.”

⁷⁰ Geso gigitlu, “¿Gi ge ntsomitgi gixa wa pamole gepirungi? Ga wa gixa satu kamchini.” ⁷¹ Gota Giskaryote wa Simo wgenepiranni wane china, gi rixanu walepni wa samyokjerupa. Walenwa pamole gepirune rixinrina.

7

Ma malixlena Geso gepurune

¹ Wa wanepnute Kalile yapanata Geso. Gote gi raluka yapleta, gi rixanu Goteyone galuka giylaletlu.

² Gi gowukatkalu Goteyone meyiwatanrigogne, wa Gimajechrigogne. ³ Repurune wane chinru, “Pyanutka gewiya. Gote pyanutka. Wa pyimaklene koxa getyaplu pkamrujetanru. ⁴ Girukokta galuka kpogiru gixleta gi yogimatlu kamrure. Tyekaka pkamrutinri, pupgujetinwa psolchijne gajeneko yegi.” ⁵ Gi rixanu gi wa repuruneko galixlu.

⁶ Giyagni wane chinna Geso, “Nopapko gi wa rapokawa. Seyni waneygognenangi wa gipapko. ⁷ Tye psolchijne gajeneko gi gimkata gayegixletgi gixa. Seyni Gita rayegixna. Gi rixanu Gita gipgujtatna wanna wa mugletu kamruretina. ⁸ Gixa kanikanu tye meyiwluyegi. Gichi nkanikanu Gita tye meyiwluyegi. Gi rixanu gi wa poyagkaakawa nopapko.”

⁹ Wane chininitkana, Kalile rutukatka.

Gimajechrigogne meyiwluyeglu Geso

¹⁰ Wa meyiwluyegi kanikinitkana repurune, gowukshini kanikatka Geso koxa. Gi wa gipgujewnachri, seyni pochkeru pixkako. ¹¹ Giyagni rujgaluna Goteyone meyiwluyegiya. Wane chinna, “¿Ginaklu wa Wale?” ¹² Tsuru gixaxkaklu rixna gixolune yine Gesoya. Wa pimrine wane china, “Kiglerni.”

Pimrine wane china, “Gike. Seyni Wale yokwitna yine.”

¹³ Seyni gi satuna pgujetanwaka yanumsayegitlu Goteyone piklena chinanu.

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

¹⁴ Ganikaji meyiwluyegi kanika Geso. Kpashiwakapji ya. Wane runkaklewatya. ¹⁵ Giyagni ruglajitna Goteyone. Wane chinna, “¿Gi rixpoko gimatletlu wa Tye wa yonchi? Gi wa yimaakalurni.”

¹⁶ Geso gigitna. Wane china, “Nunkaklewe gi wa Gitanukni, seyni wa nyokanatjerunni. ¹⁷ Girukta galuka kamruretlu nyokanatjeru gishinikanru rumatanru nunkaklewelepirana, Goyakalunrege waka Gitako ntokanra. ¹⁸ Waleko tokanu ginkakletachri, waleko rumalwutikolu rujga. Seyni wa yokanatjeru gimalwutikolu gijgachri, walenwa galikakpotunanu. Maleshaylu wale mpoyagkknuchi. ¹⁹ ¿Gi ge Tokanchi Yokanatkaluru renekgi Moysisi, ga wa gixa gi satuna kamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru? ¿Kluneru chinanu galuka giylaletno?”

²⁰ Yine gigita. Wane chinna, “Kamchi waneyyi. ¿Katu galuka giylaletyi?”

²¹ Geso gigitna. Wane chinna, “Satu kamrurchi nkamruta. Wa pejnurunekgi gixa giglajita. ²² Galikakni Moysisi genekgi wa sajruku gistaklewu (seyni gi wa Moysisi runya, seyni wa gitsrukaachinni runya) ga wa gapnanutikalurgogne gixa sajruka gistakletlu jeji. ²³ Wa gapnanutikalurgogne sajruka gistakolupa jeji wa Tokanchi Yokanatkaluru Moysisinu ma kaspukikotupa, ¿gimtuwnayegitnoge gixa wa gapnanutikalurgogne nutuukakpotutyalu satu jeji? ²⁴ Gi gitakyagoklewatanu rixa getletikwaka chinanu, seyni wanepotuko gitakyagoklewatanu.”

¿Gi ge Walekni Kristo?

²⁵ Giyagni wane chinna pimrine Gerosale gajene, “¿Gi ge Walekni wa Tye wa raluka giylaletanruna? ²⁶ Getanu. Gipgu-jewnachri yanumsata. Gike chinruna. ¿Rumatatkaluna xani galikakpotunanu tsrukakalune wa Kristo rixinri? ²⁷ Seyni wa Tye wumatlu ginaka giyakatyachrini. Seyni wa Kristo gininipa gike gimata ginakakta ruyakatini.”

²⁸ Giyagni kpashiwakapji runkaklewanatini Geso, saplewata. Wane china, “Gimatno Gita. Ginaka giyakatyachrino gimata. Gi wa Gitako nushinikanu nuna. Seyni wa nyokanatjeru galikakpotunanni Wale, wa gixa mumatanutu. ²⁹ Gita gimatlu, gi rixanu Walenno. Ga wa Wale yokanatno.”

³⁰ Giyagni raluka kashretluna, seyini gi satuna gomyokye-gitlu gi rixanu gi wa gipapko gapokawa. ³¹ Gixo Wale galixachine wane gixolunetskala. Wane chinna, “¿Wa Kristo gininipa, getkalurkakapa wa Tye kamrutanrupnutlege kamrutanu Wale? Gike.”

Gwariseyonetowrene yokanatka kashichyapluna Geso

³² Wa Gwariseyone yijnakotna gixolune yine kegemgiyawakna Walepirankakako. Tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yokanatna gitowrenna wa kashichyapluna.

³³ Geso wane china, “Pshinitsonuchi numwamtangichi. Nyokanatjeru yegi nyanutka. ³⁴ Gijganmakno. Gi gikshikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi ginkata yaletanu.”

³⁵ Giyagni wa Goteyone wane chinkaka wannakakluko, “¿Ginaka rushinika yaletge wa Tye wma mukshikyanpatkalu? ¿Rushinika yaletge gitspalatachine, Kriykonetskala gwachine yegi, runkaklewyegityapna Kriykone? ³⁶ ¿Klupiranni wa tye wa Wale wane china? Wa, ‘Gijganmakno. Gi gikshikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi ginkata yaletanu.’”

Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka

³⁷ Ralipregogne, tsru meyiwlugogne potu, Geso tunwata. Saplewata. Wane china, “Girukokta gonunnagatewata runyegitanno. Ruranu. ³⁸ Yonchi chinyawaka, Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka rixa gishpakletanu ginanwakaya nalixjeru.” ³⁹ Giwekikalurupiranni china wa tye tokanchi, wa ralixjenepa yoptotanrupni Wale. Gi rixanu gi rapyegitawana Giwekikaluru Kpashiri, gi rixanu Geso gi wa royakawatyawaka jiglokawa.

Gixolune kotspalanshinikankaaka

⁴⁰ Giyagni gixolune yijnakotinri tyepirana, pimrine wane china, “Galikakpotunanni Tyenwa tokanchi geneklewachri.”

41 Pimrine wane china, “Kristokni wa Tye.”

Pimrine wane china, “¿Kalilege ruyakatini Kristo? Gike. 42 ¿Gi ge wanekni china yonchi wa Tawiklopisha, Wettle Pokchirge, Tawi gwanatyawaka, wane ruyakatinripa Kristo?”

43 Giyagni wannakakluko kotspalanshinikankakna gixolune Geso chinanuya. 44 Wa pimrine galuka kashretlu, seyni gikena gomyokyegitlu.

Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu yineru tye jeji pixka

45 Giyagni towrechine gapyegitna tsrukakalune saserotene ga wa Gwariseyone. Wane chinkana towrechine, “¿Klu chinanu gi ganiklu?”

46 Wa towrechine gigita, “Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu yineru tye jeji pixka.”

47 Giyagni wa Gwariseyone gigitna. Wane chinkana, “¿Gixkoxnirge yokwitkanatka? 48 ¿Ralixluge satu tsrukakalu, ga wa satu Gwariseyo? Gi ralixluna. 49 Seyni wa nyi gixolune, Tokanchi Yokanatkalaru mumatkane, kamakpiratkalunni.”

50 Wane chinna Nikotemo (Goyechno yayentapjeru. Walenwa Gwariseyone satute). 51 “Tokanchi Yokanatkalaru wixanu gi giklukanuwnayegjixlu yineru ma muchinanu jempiranyegitkanuwalu, rumatikolupa wale kamrutanru.”

52 Rugitluna Nikotema. Wane chinruna, “¿Kalile gajerkoxlayge pixa? Petjetanru. Pumatanru. Gi pagogneko Kalile rupgujewnini tokanchi geneklewatachri.”

53 Satkaka gipji yatka.

8

Gimopatlewatachro

1 Wa Geso Goliwa Magkate yatka. 2 Goyechnokawpotuko kpashiwakapji yatnaka Geso. Pejnuruneko yine ginyegitlu. Tuplata Geso. Runkaklewyegitna.

3 Wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone ganiklo sato suxo Wale yegi. Tkashichka tumopatlewanatyawakaya. Ganikaji rutaklona. 4 Wane chinruna, “Yimaklewatachri, twu suxo kashichka tumopatlewanatyawakpotukoya. 5 Wa Tokanchi Yokanatkalaruya, Moysisi towutwu sotlujetikolupna wane gixachrone. Ga wa Pixa, ¿gi pchina Pixa?”

6 Wane chinna yantaletyaluna rumkata jigyegletyapluna. Geso yonogimta. Chiji yonawata gimyojiya. 7 Romkaga gepomsaletinitkaluna, potukawata. Wane chinna, “Girukokta gixa satu mmukochiretu, wale gapka ginkaganro sotluya.” 8 Rumepe yonogletatnaka. Chiji yonawatatnaka.

⁹ Wa yijnakotinitkana, yatkana. Satkaka yananumta. Muchinanu tsrutsoleji potu ga wa gapkatatachripotunanuko. Gesopje giknokamtkatka, ga wa suxo ganikaji gwanatachro. ¹⁰ Potukawatatnaka Geso. Gi satuna retatka. Suxopjetkani. Wane chinro, “Suxo, ¿ginakatkana pjigyegitjene? ¿Gikena giklukanuwnayegjixyi?”

¹¹ Wala wane china, “Gi satuna, Gitsrukaachi.”

Geso wane chinro, “Gi Gitako giklukanuwnayegjixyi. Pyanutka. Gi wanepnuteko pmukochirewatanutka.”

Gesni wa tye psolchijne gajeneko pokamlatyegitachri

¹² Wa Geso yanumyegitatnakna. Wane china, “Gitni tye psolchijne gajeneko pokamlatyegitachri. Wa nomkagitjeru gi wa mapshagwaka yananu, seyni waneyaplu pokamlalu giweekaklewatachri.”

¹³ Giyagni Gwariseyone wane chinru, “Pixnanuko gipgujtatnawa. Wa pupgujtalewle gi wa galikakpotunanni.”

¹⁴ Rugita Geso. Wane chinna, “Gitnanukmaka gipgujtatnawa. Nupgujtalewle galikakpotunanni. Gi rixanu numata Gita ginaka nuyakatyga ga wa ginaka nyanu. Wa gixa gi gimata ginaka nuyakatyga ga wa ginaka nyanu. ¹⁵ Wa gixa giklukanuwnajixlewata rixpokmanetyawaka. Gita gi satuna nuklukanuwnayegjixa. ¹⁶ Gita giklukanuwnajixlewatini nuklukanuwnajixlewle galikakpotunanni, gi rixanu gi wa Gitapjeni, seyni Gita ga wa nyokanatjeru, Girchi. ¹⁷ Wa Tokanchi Yokanatkaluru gixanu wane yonatika: Gepi jine gipgujtalewle galikakpotunanni. ¹⁸ Gitni wa Gitnanuko gipgujtatnachriwano, ga wa nyokanatjeru Girchi gipgujtatno Gita.”

¹⁹ Wane chinruna, “¿Ginaku Puru?”

Geso gigita, “Gi gimatno Gita, gi wa Nuruko. Gitamka gimatanu, Nurkoxmaka gimatanu.”

²⁰ Tye tokanchikaka wane china Geso sroschi gignantakikwaka, kpashiwakapji runkaklewatini. Gi satuna kashichlu gi rixanu gi wa gipapko gapokawa.

Nyiyawakapa Gita gixa gi gimkata wane yaletanu

²¹ Giyagni rumepe wane chinretatnakna Geso, “Nyanutka. Gijganmakno, seyni gixapni gmukochire gimupnanuna. Nyiyawakapa Gita gixa gi gimkata wane yaletanu.”

²² Giyagni wane chinna Goteyone, “¿Walenuklege giylatinwa? Giyagoka gonra wane china, ‘Nyiyawakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu.’ ”

²³ Wane chinna Geso, “Gi wa teno gajengi gixa. Gitni wa teno gajerno. Gixni wa tyechijne gajengi. Gi wa tyechijne

gajerno Gita. ²⁴ Giyagni wane nchingi wa gmukochire gimupnanuna. Gi rixanu, gma malixkanupmakno Gita nixinri gmukochire gimupnanuna.”

²⁵ Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi Pixa?”

Wane chinna Geso, “Wa muchinanu nunkakyagi. ²⁶ Waneyno gi gepika nunkakletpiranatyapgi, nuklukanuw-nayegjixapgi, seyni wa nyokanatjeru galikakpotunanni. Wa Waleya nyijnakotinri Gita, wale nunkakleta tyechijneya.”

²⁷ Wa Girchipirana runkakyana. Gi rumata jemluna ²⁸ Giyagni Geso wane chinna, “Wa gixa yotukinpatkano Gita wa Yineru Wgenno, waneklu gimatanutkano wa Gita nixinri, ga wa gike nkamruta Gitnanuko, seyni wa Girchi yegi numatinri wale nunkakleta. ²⁹ Gitaymalu wa nyokanatjeru. Gi rutsalpapyano Gitapje nixinri Girchi. Gi rixanu Gita kamrujetlu rugleretjetyawaka.” ³⁰ Tyepirana runkakletini, gixo galixlu Wale.

Galikakpotunanu tokanchi koshpakangi

³¹ Giyagni wane chinna Goteyone ralixjenetka, “Wa ntokanu gomkayegitini, galikakpotunanu nyimaklenepgi. ³² Gixa gimatanru galikakpotunanu tokanchi. Galikakpotunanu tokanchi koshpakangi wayegrechine gma mixinitipa.”

³³ Rugitluna, “Gawraklopishanwu wixa. Gike wayegrenenanwu, gi pagogneko. ¿Gi pchinkoxge Pixa, ‘Gishpakachinepgi?’ ”

³⁴ Rugitna Geso, “Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa pejnuruneko mukochri kamrutachine, mukochri wayegrenni. ³⁵ Wa wayegrechri gi wa panchi rawgoggenatanu. Wgenchi gwagoggenatanru. ³⁶ Giyagni wa Gituru koshpakinipgi, galikakpotunanu gishpakachinepgi. ³⁷ Numatgi Gawraklopishangi gixinri, seyni galuka giylaletno, gi rixanu wa ntokanu gi wa gwagi. ³⁸ Gita ginkakletlu wa Girchistsi netinri, ga wa gixa kamrutlu wa girustsi gjeminri.”

Kamchi girutachingi

³⁹ Rugitluna. Wane chinruna, “Wurni Gawrani.”

Wane chinna Geso, “Gawra wgenengi gixkamka, Gawra kamrujetanrumka gkamrutanu. ⁴⁰ Ga wa xani galuka giylaletno, jeji tokanchi galikakpotunanu ginkakjerno. Wale tokanchi Goyakalu yegi njeminri. Gi wale kamruta Gawra. ⁴¹ Gixa kamrutlu girni kamrure.”

Wane chinruna, “Wixa gi wa gapoklewlu chinanu wush-pakya. Pagirupje waneywu. Walenwa Goyakalu.”

⁴² Wane chinna Geso, “Wa Goyakalu girutkamka, galukanmakno galikaka. Gi rixanu Goyakalu yegi nuyakatya Gita.

Gewi napoka. Gi rixanu koxa gi wa Gitako nushinikanu nuna, seyni Wale yokanatno. ⁴³ ¿Klu chinanu gi gimata jemlu nunkakletjetanru? Gi rixanu gi gimkata yijnakletlu ntokanu.

Gixni wa giru giyakatyachingi

⁴⁴ “Gixni wa giru giyakatyachingi. Walenwa tsru kamchi. Giru getsotanrewle galuka kamrureta. Reyinuwakleyakawa kgiylalewawlerni wale. Galikakpotunanu tokanchiya mwakatni wale. Gi rixanu maleshaylu wale galikakpotunanu. Rayroklewatini, waleko rushinikanu china, gi rixanu kayroklerni. Gayroklu girni. ⁴⁵ Gixa gi galixno, gi rixanu Gita galikakpotunanu nchina. ⁴⁶ ¿Katu wa gixa gimkata gekakgi giklukanuwnaletyano wa nmukochirewatinritka? Galikakpotunanu nchinini, ¿klu chinanu gi galixno? ⁴⁷ Goyakalu yegi giyakatyachri yijnakotlu Goyakalu tokanu. Giyagni gi gyijnakotlu gixa, gi rixanu gi wa Goyakalu yegi giyakatyachingi.”

Gawrani mwakanuwa, Gitni

⁴⁸ Rugitluna Goteyone. Wane chinruna, “¿Gi ge wanepotuko wchina wixa, wa Pixni wa Samari gajeryi, ga wa waneyyi kamchi?”

⁴⁹ Rugita Geso, “Maleshayno kamchi, seyni nkagwakpiratlu Nuru, ga wa gixa mkagwakpiratkotu gixno. ⁵⁰ Gi wa nujgalu numalwutikolupa. Waneru wa nujga gimalwuretjeru. Waneru kgitakyagoklewakleru. ⁵¹ Galikakni, galikakni wane nchingi, ntokanu gomkagitachri gike rixiniko retanru gipukchi.”

⁵² Wane chinruna Goteyone, “Xawakni wumatanatkayi waneyyi kamchi. Gawrani gipnana ga wa tokanchi geneklewatachinni. Ga wa Pixa wane china, ‘Wa ntokanu gimretachri gike rixiniko retunganru gipukchi.’ ⁵³ ¿Pixlege wa wutsrukatni Gawrani pnutepgutyi? Wale gipnachrinatka. Ga wa tokanchi geneklewatachinni gipnana. ¿Katu pixnawa Pixnanuko?”

⁵⁴ Rugita Geso, “Gitnanuko gimalwutinwa, gike gaprini numalwure. Nuru genekno numalwutikolupa. Walenwa wa gixa Goyakalute nchinanru. ⁵⁵ Gixa gi gimatlu, ga wa Gita gimatlu. Gi numatlu, nchinanmaka Gita, gixa pixkamka nixanu kayroklerupmakno. Seyni numatlu. Numretatokanutlu. ⁵⁶ Gawrani gitsrukatni rumuwatni retgognetinno nogogne. Retlu ga wa rumuwatni.”

⁵⁷ Giyagni wane chinruna Goteyone, “Gi pamyomole wala-punawayi. ¿Petnirge Gawrani?”

⁵⁸ Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, Gawrani mwakanuwa, nwatka Gita.”

⁵⁹ Giyagni koscheksotletna sotlujetyapluna. Wa Geso yogimata. Kpashiwakapji rushpakamtya.

9

Jeji rushpakiniyakawa maygaletu rutuukaka Geso

¹ Wane yapamtini Geso retlu satu jeji rushpakiniyakawa maygaletu. ² Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “Rawi, ¿katu mukochirewata, waleko waka rurune, wa maygaletu rushpakinriya?”

³ Rugita Geso, “Gi tyeko mukochirewata, gi wa ruruneko, seyni wa Goyakalu kamrure gipgujewninripa waleya. ⁴ Numkata kamrurewleta wa nyokanatjeru kamrurkaka gogikopshini. Goyechno gina. Waneklu gikeko gimkata kamrurewleta. ⁵ Tyechno nwakopshini, tye psolchijneko pokamlatachrino.”

⁶ Wane chininitka, chiji rutsagata. Rugakajpatlu gitskagaya. Maygaletuygale sagajpatlu kajpa. ⁷ Wane chinru, “Gajewa. Kawjetikwaka Silowega perkapinwa.” Silowe walenwa yokaakaluru, Yokanatkaluru. Giyagni wane ya. Rerkinawa. Getachri ginatka.

⁸ Giyagni wa rumwastsitanune, ga wa muchikawa retanatjene wa maygaletu rixanatini, wane chinna, “¿Gi ge walekni wa tye, wa tuplajenatachri gagjijenatachri?”

⁹ Pimrine wane china, “Walekni.”

Ga wa pimrine wane china, “Gike, seyni wale pixka rixa.”

Waleko wane china, “Gitakni.”

¹⁰ Giyagni wane chinruna, “¿Gi pixpoko gimrekgaletatka?”

¹¹ Rugita wale. Wane china, “Wa jeji Geso giwokatletachri, kamrujpatlu kajpa. Sagaygaletno. Wane chinno, ‘Gajewa. Silowega perkapinwa.’ Wane nya. Nerkinawa. Netatka.”

¹² Wane chinruna, “¿Ginaklu Wale?”

Wale wane china, “Goo. Gi numata.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunanu

¹³ Gwariseyone yegi ranikluna maygaletunanu. ¹⁴ Gapnanutikalurgognenwa Geso kamrujpatlu kajpa, rumregkakakalkalu. ¹⁵ Giyagni rumepe gepomgaletatnalkluna Gwariseyone gi rixpoko getletatka. Wale wane chinna, “Kajpa sagaygaletno. Nerkinawa. Netatka.”

¹⁶ Giyagni pimrine Gwariseyone wane china, “Tye jeji gi wa Goyakalu yegi giyakatyachrini, gi rixanu gi wa gapnanutikalurgogne rapnanuta.”

Pimrine wane china, “¿Gi rixpoko gimkata kamruretlu tyekaka getkalurkaka satu jeji kmukochireru?”

Wannakakluko kotsपालanshinikankakna. ¹⁷ Giyagni rumepe wane chinretatnakluna maygaletu, “Ga wa pixa, ¿gi pchina pixa Waleya, gi rixanu rumrekgakakyi?”
Wale wane china, “Tokanchi geneklewatachrini.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunanu giru

¹⁸ Giyagni gi ralixpiranyegitluna Goteyone wa maygaletu rixanatinri, ga wa retinritka. Gi ralixluna tomginpotunanukna rurune rugletaygaletikolutka. ¹⁹ Repomgakna. Wane chinkana, “¿Tyenwa gituru, wa gixa wane chinanru maygaletu gishpakyachri? ¿Ga gi rixpoko getletatka?”

²⁰ Giyagni rugitna rurune. Wane chinna, “Wumatlu tyenwa wixa wgene wa maygaletu gishpakyachri. ²¹ Gikta rixpoko getletatka gi wumata. Katukta gimrekgakaklu gi wumata. Gepomganru wale. Tsrutkani wale. Walenanuko ginkakletinwa.”

²² Wane chinna rurune gi rixanu Goteyone pikanna. Gi rixanu Goteyone yijnaakakatkana wa satu gipgujtatinri wa Mesiya rixinri, ruknooko maleka ginkaklewawakapiya. ²³ Giyagni rurune wane china, “Tsrutkani. Gepomganru wale.”

Satupje numata

²⁴ Giyagni rumepe tomgaletatnakluna wa jeji maygaletunanu. Wane chinruna, “Pumalwutanru Goyakalu. Wixa gimatlu tye jeji kmukochirerni.”

²⁵ Giyagni wale gigita. Wane china, “Kmukochireru rixinri, gi numata. Satupje numata, wa maygaletu nixanatinri, xawakni netatka.”

²⁶ Giyagni rumepe wane chinretatnakluna, “¿Gi rixpoko-tyi? ¿Gi rixpoko gimrekgakakletyi?”

²⁷ Rugitna, “Nunkakatkagi. Gi wa gjemno. ¿Klu chinanu galuka yijnakletatnaklu? ¿Gixkoxlege galuklu wa yimaklengi gixinripa?”

²⁸ Yangaluna. Wane chinruna, “Pixni wa yimakleryi, ga wa wixa Moysisi yimaklenwu wixa. ²⁹ Wixa gimata wa Moysisi ruynumsata Goyakalu. Ga wa Tye, gi wumata ginaka runya.”

³⁰ Rugita wa jeji. Wane chinna, “Galikakni giglajruni wa gixa gi gimatlu ginakakta runya, ga wa rumrekgakakno. ³¹ Wumata wa Goyakalu gi yijnakotna kmukochirerune, seyni wa satu Goyakalu yonogyegitachri, ga wa Wale gishinikanru kamrutachri, wale yijnakota. ³² Gi pagogneko jempiranyegitka wa satu gimrekgakakyawakatkalu wa maygaletu gishpakyachri. ³³ Goyakalu yegi ma muyakatkanumka wa Tye gikemka rumkata kamruretanu.”

³⁴ Rugitluna. Wane chinruna, “Psolpotuyako mukochri gimushpakachriyi, ¿ga wa pixa ginkaklewuyegitwu wixa?”

Maleka ruknokluna.

Maygalene

³⁵ Yijnakota Geso wa maleka ruknokyawakluna. Rukshiklu. Wane chinru, “¿Palixluge wa Goyakalu Wgene?”

³⁶ Rugita wale. Wane china, “¿Katni Wale, Gitsrukaachi, wa nalixyaplu Wale?”

³⁷ Wane chinru Geso, “Petatkalu. Walekni giynumsatyi.”

³⁸ Wale wane china, “Nalixa, Gitsrukaachi.” Yoptsojitye-gitlu.

³⁹ Wane china Geso, “Giklukanuwnayegjixlewlu chinanu, Gita gina tye psolchijneko, retinripna metkane, ga wa maygalene rixinripna getachine.”

⁴⁰ Wa pimrine Gwariseyone Wale yegi gwanatachine yijnakotlu Wale. Wane chinruna, “¿Wixkoxlege maygalenwu?”

⁴¹ Wane chinna Geso, “Maygalengi gixkamka, gimka kmukochirepgi. Ga wa xani gi rixanu gixa wane china, ‘Weta,’ giyagni gmukochire waneygi.

10

Geso ginkakle: Yapkaklu gowegane prijerepiranaya

¹ “Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa gowegane prijere gipgyaptotpotuko mjiglokikatu, seyni pnusretako ratskomtya, walenwa kachowguru. ² Wa gipgyaptotpotuko jiglokyachri, Walenwa gowegane girukotachri. ³ Wale chinanu kotpukgipgyaptoteta wa gipgyapto gajeru. Gowegane yijnaktokanutlu. Rowegatene tomga satkaka tgiwakaya. Koshpakna. ⁴ Wa pejnuruneko Walenune koshpakinitkana, kosekamtatkana. Gowegane gomkagitlu gi rixanu rumatatokanutluna. ⁵ Gi wa romkagitanruna pnu gajeru, seyni rasukinrina wale, gi rixanu gowegane gi gimatatokanutna maleka gajene.”

⁶ Tye yapkaklu tokanchi Geso ginkakna, seyni wanna gi gimata jemlu klunwa wane chinyana.

Gesni wa kigleru kgirukotaprakleru

⁷ Giyagni Geso gimepe wane chinretatnaka, “Galikakni, galikakni wane nchingi, Gitni wa gowegane gipgyaptotno. ⁸ Pejnuruneko muchinanu ginachine Gitaya kachowgurunni, seyni wa gowegane gi yijnakotna. ⁹ Gitni wa gipgyaptono. Gitaya jiglokyachri rognetaako. Jiglokjetanu. Rushpakjetanu. Rukshikjetanru nikyawakapa. ¹⁰ Wa kachowguru gina walepje chinanu, chowguwatinripa, ga wa ruylalewat-inripa, ga wa nikatlewat-inripa. Gita gina waneyna rixinripna ruwekinrina, ga wa ponikowa giwekletinripna.

11 “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Kigleru girukotapratachri ruwekinri rutaka gowegane chinanu. 12 Wa wenutkalurni, wa girukotapratachri migje, kgowegateru migje, retapinri kewetna ginachri, ruknokamtana gowegane. Rasukatka. Kewetna kashichanna. Rakapalatna gowegane. 13 Wa wenutkaluru gasuka gi rixanu wa wenutkalurni. Gike rixluna wa wale wa gowegane.

14 “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Numatna nowegatene. Wa Gitanune gimatno. 15 Waneko pixka rixa gimatletno Gita Girchi, ga wa Gita gimatlu Girchi. Nutaklu nuwekinri gowegane chinanu. 16 Pimrone koza waneyno gowegane, tye prijere mwakane. Wanna koza numkata gwapleta. Yijnaktokanutannona. Wanepulu satupje rapatyawakapna gowegane, ga wa satupje girukotapratachri. 17 Giyagni Girchi gishinikno gi rixanu nuwekinri nutaka numepe yoptoletyapatnaklu. 18 Gike konanno nuwekinri, seyini Gitako gitaklu Gitanuko. Nutaaka nutakyaplu. Nutaaka numepe yoptoletyapatnaklu. Wane rixa yokanretno Nuru.”

Kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko

19 Wanetnaklu kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko tye tokanchi chinanu. 20 Gixolune wane china, “Kamchi waneylu. Seprolokachrini. ¿Klu chinanu gyijnakotlu?”

21 Pimrine wane china, “Gi wa kamchichachri tokanni wa tye. ¿Kamchirge gimkata gimrekgakakletlu satu maygaletu?”

Nowegatene jematokanutno

22 Gerosale waneru meyiwlugogne, wa kphasiwakapji gi-taakoklungogne. Ginapukluni. 23 Kphasiwakapji yotaljeta Geso, gitamnu Salomonu. 24 Giyagni sajrukluna Goteyone. Wane chinruna, “¿Giklunanu pali kojwakanshinikanretanwu? Wa Kristo pixinipa, punkakanwu pgujetanwaka.”

25 Rugitna Geso, “Nunkakatgagi. Gi galixa. Wa nkamrurkaka Nuru giwakaya, waleko gipgujtatno Gita. 26 Seyini gixa gi galixa gi rixanu gi wa nowegatengi. 27 Nowegatene jematokanutno. Gita gimatna. Romkagitnona. 28 Gita genekna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gi pagogneko ramganna. Gikena koshrimpatanna nomyoya. 29 Nuru, nenekjeru, pejnurune pnute tsruni Wale. Gikena gimkata koshriletina Nurumyoya. 30 Gita ga wa Girchi satupjerunwu.”

Goteyone galuka sotlujeretlu Geso

31 Rumepe koscheksotleretna Goteyone sotlujetyapluna. 32 Rugitna Geso, “Gixo kigleru kamrurchi nekakgitgi Girchiya. ¿Giru kamrurchi tyekaka chinanu nsotlujetanmakno?”

³³ Rugitluna Goteyone, “Wa kigleru kamrurchi chinanu, gi wa wsotlujetyi, seyni wa mupashiregnuchi chinanu wsotlujetanmakiyi, gi rixanu Pixa yinerukiyi Goyakalu putaknawa.”

³⁴ Rugitna Geso, “¿Gi ge yonatka wa Tokanchi Yokanatkaluruya gixanu: *Gita wane china, goyakalungi?*”

³⁵ “Wane chininna goyakalune wanna Goyakalu tokanu genekikolune, ga wa yonchi gi rumkata kaspukletko, ³⁶ wa Gita Girchi kpushiri gitakanruno, tyechijne yokanatanru, gixa wane china, ‘Mupashiregnuchi pchina,’ gi rixanu wane nchina, ‘Gitni Goyakalu Wgenno.’ ³⁷ Gimka Nuru kamrure nkamrutanu, gi galixanno. ³⁸ Wa nkamrutinri, gimka galixanno Gita, galixanru kamrurchi, gimatyapatkalu, gimatgog-nenatinripa wa Girchi gwano Gita, ga wa Gita Girchi nwa.”

³⁹ Giyagni rumepe galuka kashretmamluna, ga wa Wale gishpakamta wannayegiya.

Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka Geso

⁴⁰ Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka, wa Gwa muchinanu katlewjenatyawaka. Wane rawanata. ⁴¹ Gixo yayegitlu. Wane chinna, “Gwa galikakni gi satuko getkaluru kamruta. Seyni Gwa ginkakletjenatanru wa Tye ptowruko galikakni.” ⁴² Gixo galixlu waneya.

11

Lasaro yayixinri

¹ Yayixana Lasarni, Wetani gajerni, Mariya gwiyawaka pokchi, ga wa tyegwaklo Marta. ² Mariya, wa Gitsrukaachi pgamlugalo giyokachro, ga wa tsheyjixitlu tojiwutsaya ga ga walanwa yayixyegwakatachro Lasarni. ³ Repurone yokanrewata Wale yegi. Wane chinjixluna, “Gitsrukaachi, petanu, wa palukanruni yayixanatka.”

⁴ Wa yijnakotinitka Geso wane china, “Tye yayixlu, gi wa gipukchipni seyni rumalwutikolupa Goyakalu, wa Goyakalu Wgene gimalwutikolupa Wale chinanuya.”

Lasaro gipnale

⁵ Geso gishinikna Marta, ga wa tepuro, ga wa Lasaro. ⁶ Giyagni wa jeminitka wa yayixinrinatka, wane rutukawa gepgogne wa rawanatyawaka.

⁷ Giyagni wanepnute wane chinna yimaklene, “Gote gayanutnaka.”

⁸ Yimaklene wane chinru, “Rawi, tyegognekakniko, raluka sotlujeretanyina Goteyone. ¿Waneklege pyanutnaka?”

⁹ Rugita Geso, “Waneylu pagogne pamole gepi gora. Gogi yanini satu, gi wa rutspeta, gi rixanu tyechijne pokamlata-chini reta. ¹⁰ Wa satu goyecho yanini rutspeta, gi rixanu maleshlu pokamlalu waleya.”

¹¹ Rali wane chinretinitka, wane chinna, “Lasarni, walukanru, rapnanutatka. Seyni wane nyanu. Nkomyekapanru.”

¹² Giyagni wane chinruna yimaklene, “Gitsrukaachi, rapnanutini, rutukanu.” ¹³ Wa Geso wane chinre wale gipnaley. Wa wanna kagwaklu wa rapnanushatinri rumkin-riyapirana, china.

¹⁴ Giyagni Geso wane chinatkana pgujetanwaka, “Lasarni gipnanatka. ¹⁵ Numuwata gixa chinanu, gi wa wane nwanata, galixinripa. Seyni gayanutka wale yegi.”

¹⁶ Giyagni Tomasu wa Gepirutu chinkaluru wane chinna ruyimakikolune, “Wane koxa gayanu wixa Waleyima wupninripa.”

Yotunru ga wa giweklu

¹⁷ Giyagni rapokinitka Geso, rumatalkalu gepkoxamkoj-gognetkani kapnatikolutka. ¹⁸ Wa Wetani gi gowukayatkalu Gerosale, mapa getko kilometroni. ¹⁹ Gixo Goteyone ginye-gitlo Marta ga wa Mariya yegwakluniyna rumnankapkana. ²⁰ Giyagni Marta jeminitka Geso gininritka, tyoptotaplu. Ga wa Mariya panchi tuplanata.

²¹ Giyagni Marta wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka, gimka rupnanni nyegwakluni. ²² Xani koxa numatlu wa pejnuruko pagjityaplu Goyakalu, Goyakalu genekanyi.”

²³ Wane chinro Geso, “Yotunotanu pyegwaklupa.”

²⁴ Marta wane chinru, “Numatlu yotunotinripa yotunkok-lunchipa ralipregognepa.”

²⁵ Wane chinro Geso, “Gitni wa yotunru ga wa giweklu. Wa nalixjeru rupnanmaka, ruwekanu. ²⁶ Pejnuruneko giwekachine nalixjene gi pagogneko rupnanna. ¿Gi ge palixlu tye?”

²⁷ Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi. Nalixatka gita Pixni wa Kristoyi, Goyakalu Wgenyi, tyechijne ginachriyi.”

Geso chiyagata

²⁸ Tali wane chinretinitka, talimta. Pochkeroko tomgalo tepuro Mariya. Wane chinro, “Gewitkalu Yimaklewatachri. Repukyi.”

²⁹ Wala jeminitka, giyampotu tpalnamta. Tyayegitlu. ³⁰ Gi wa pokchi rapokawa Geso, seyini wa Marta yoptotapyawakaku rawanata. ³¹ Giyagni Goteyone panchi gwanatachine walayma tumnanukanatjene,

wa retinitkalona Mariya tunwamtinritka giyampotu, tushpakamtatka, romkagimtlona. Kagwakna wa yomlechi tyinripa wane chiyamtapinripa.

³² Giyagni Mariya tapyegitinitkalu Geso, tetinri, chiji tapokamta gijixistsi. Wane chinru, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka, gimka rupnanni nyegwawluni.”

³³ Giyagni Geso wa retinro chiyagatachro, ga wa walayma ginachine Goteyone chiyaganatachine jigekanuwata ginshinikanuya. Kojwakanshinikanuta. ³⁴ Wane china, “¿Ginaka gitakanru?”

Wane chinruna, “Gitsrukaachi, punanu. Petapanru.”

³⁵ Chiyagata Geso. ³⁶ Giyagni wane chinna Goteyone, “¡Getanru! ¡Gi pagaluklenanukta rixlu!”

³⁷ Wanna pimrine wane china, “¿Gi ge rumkatlu wa Tye wa maygaletu gimrekgakakachri, gituukakletlu wale ma mupninitipa?”

Lasaro yotunkaaka

³⁸ Giyagni Geso jigekanuwatatnaka Walenanuko. Yomlechi yegi rapoka. Gitawakapnani, sotlu gishyatkaluru. ³⁹ Wane china Geso, “Gkoschekanru sotlu.”

Marta, wa gipnachri gepuro wane chinru, “Gitsrukaachi posunatkalu, gi rixanu gepkoxamkojgognetkani.”

⁴⁰ Geso wane chinro, “¿Gi ge wane nchinyi, palixini petanru Goyakalu goyaknu?”

⁴¹ Giyagni koschekluna wa sotlu wa gipnachri gitakikowakaya. Wa Geso teno yigata. Wane china, “Nuru, npoyagnutyi Pixa yijnakotyawakno. ⁴² Numata pyijnakjetno. Seyni gixolune yine chinanu wa sajrukachine, wane nchina, wa ralixinripna Pixa yokanatyano.”

⁴³ Rali wane chinretinitka, saplewata. Tsrutu tokanu rixa, “Lasaroo, tekali. Pushpakanu.”

⁴⁴ Wa gipnanatachri rushpakatka, gostumyotkaluru, ga wa gijixi mkachrichrataya. Ga wa gigoji sapwakgojitka kasamalu.

Wane chinna Geso, “Gkaspukanru. Getasha yaletanru.”

Jemanshinikankakna ruylatyapluna Geso

⁴⁵ Giyagni gixo Goteyone wa Mariya yegi ginachine, ga wa Geso kamrutanru getachine ralixluna Wale. ⁴⁶ Wa wanna pimrine Gwariseyone yegi ya. Runkaakana wa Geso kamrutanrupirana. ⁴⁷ Giyagni wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone gapatjetna jemanshinikankakjetikwaka gajene. Wane chinna, “¿Gi wixanutka? Gi rixanu wa tye jeji kamrutlu gixo getkalurkaka. ⁴⁸ Wetasha wane gixletinri pejnuruneko galixanru. Runanna Romanone. Konanunwuna gawiywaka ga wa wgirukotlewatyawaka.”

49 Wa Kaygwasu, satu wannate, wale walapu saser-totene gitsrukate potu rixinri, wane chinna, “Gixa gike gimata. 50 Gi waleko gyanshinikanuta wa rupxakyapwu wa satu jeji gipninripa yine chinanu, ma mamginitipna pejnuruneko yine.” 51 Gi wa waleko rushinikanu wane china, seyni wa sasertotene gitsrukate potu rixinri wale walapu, tokanchi reneklewata. Wane china wa Geso gipninripatka yine chinanu. 52 Gi wa wannanerupje chinanu, seyni koxa wanerutupje rapatyawakapna Goyakalu wgenene wa gipalanatachine. 53 Giyagni walgogneyakawa jemanshinikankakna ruylatyapluna.

54 Giyagni Geso gi wane yapatka pgujetanwaka Goteyonetskalaya, seyni wane yiyatka. Yineru mwiyawakanusti gwachijnetachri ya, satu pokchi Giprayi giwokatletachri. Wane rawanata yimakleneyma.

Yokanatkaluru kashichikolupa

55 Wa Tsrugiknoglushgogne Goteyonenu gi gowukatkalu. Walesreta rushpakyana gixo. Gerosale kanikna, Tsrugiknoglushgogne ma mapookanuwa, kpashirine rutakikolupna. 56 Giyagni rujgaluna Geso. Kpashiwakapiya tunwatachine wane chinkakna, “¿Gi pixka getle gixlu? ¿Gi wa meyiwatikwaka runanu?” 57 Tsrugakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yokanrewatna, wa katukokta gimata ginaka rawa, runkaglewatinripa wa kashichyapluna.

12

Ruyokjixitka Geso Wetaniya

1 Giyagni patsruijrgogne magatiniwa Tsrugiknoglushgogne, Wetani rapoka Geso, wa Lasaro gwiywaka, wa gipnapachri wa yotunkakanru gipnachinetskalaya. 2 Giyagni wane ralpokotyaluna nachnewlupa. Marta gitspaprota. Lasaro walenwa ruxiplatjeru nikiwowakaya. 3 Giyagni Mariya wa pgamlugalo ganikaji ginnu twapa, nartogapje kwenuru potu. Tuyokjixitlu Geso. Tsheyjixitlu tojiwutsaya. Psolupjiko tyapa pogamlunuta.

4 Satu yimakleru Gota Giskaryote, Simo wgene, wa samyokjerupa, wane china, 5 “¿Klu chinanu gi tushankaka twu pgamlugalo wa mapa pachaproji chinanu, kwamonurunnimka te-neeko?” 6 Gi wa retwamonutya chinanna wa kwamonurune, seyni gi rixanu kachowgurni wale. Sroschimapa ranika. Rawjetlu tsapatkaluru.

7 Giyagni Geso wane china, “Petashatanro. Nkapnatikol-gogne chinanu tumretlo wa twu. 8 Gi rixanu wa kwamonurune gimwagognenata gixa, ga wa Gita gi wa gimwagognenatanu.”

Jemanshinikankakyegitluna Lasaro

⁹ Giyagni gixolune Goteyone gimata wa wane rawinri Wale. Gi wa Geso chinanupje runna, seyni Lasaro koxa retapinripna wa yotunkakanru gipnachinetskalaya. ¹⁰ Jemanshinikankakna tsrukakalune sasertotene, Lasaro koxa ruylatinripna. ¹¹ Gi rixanu wale chinanu gixo Goteyone wane ya. Ralixluna Geso.

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

¹² Waleprikoggne gixolune yine gina meyiwlulu yegi, gi rixanu yijnakotluna Geso Gerosale yinripa. ¹³ Rawluna kasureru. Yoptotapluna. Saplewatna:

jPoyagnu!

*jGiglenshinikanyegitkaluru Gitsrukaachi giwaka ginyachri,
Gisrayiline Pogire!*

¹⁴ Geso gikshiklu mporo. Waletji tuplata. Yonchi chinyawaka:

¹⁵ *Gi pikanu, Siyo nshicho.*

Petanru. Pogire gina,

mporo wgenetji tuplatachri.

¹⁶ Muchinanu yimaklene gi gimata jemlu tyekakapirana, seyni royaknu jiglokinitka Geso, waneklu rushinkapluna tyekaka yonatkaluru Walepirana, ga wa wane rixluna tyekaka.

¹⁷ Giyagni wa gixolune Wale yegi gwanatachine, wanna gipgujtatlu tomgiyawaklu Lasaro kapnaya. Gipnachinetskalaya yotunkaklu. ¹⁸ Wale koxa chinanu yoptotapluna gixolune yine, gi rixanu jempiranyegitluna Wale getkaluru kamrutinri. ¹⁹ Giyagni Gwariseyone wannakakluko wane chinkaka, “Getlu. Gikegapri gkamruta. Getanru. Psolchijne gajeneko gwagajigitlu.”

“Waluka getletlu Geso”

²⁰ Kanikachine meyiwlulu yoptsojityentapachinepaymana pimrine Kriycone. ²¹ Giyagni wa nyi gapyegitlu Wilipi, Wet-sayta, Kalilesreta gajerunanu. Ragitluna. Wane chinruna, “Wumole, waluka getletlu Geso.”

²² Wilipi ginkakaplu Gantirishi. Gantirishi ga wa Wilipi ginkaklu Geso. ²³ Geso gigitna. Wane china, “Nopapko gapokanu noyaknu njiglokinripa Gita, Yineru Wgenno. ²⁴ Galikakni, galikakni wane nchingi, Chiji ma mujrukini trikoji, ma mupnakanu, walepje gituka. Wa rupninina, gixoji rawini. ²⁵ Ruwekinri galukachri, ramginina ruwekinri, ga wa ruwekinri gayegixachri tyechijneya, wale gimretanru ruwekinripa gike rixiniko mnikawnakatupa. ²⁶ Satu kamrurewyegitinno, romkagitanno. Ginakpaktano,

wane koxa rawanu nkamrurewyegitjeru. Satu kamrurewyegitinno, Nuru gitakanru kagwakpiratikolupa.

Yineru Wgene gimkata yotunkakletkota

²⁷ “Xani nkojwakanshinikanuta. ¿Gi nchinanu? ¿Nuru, pognetkakanno tyepapkoya? Seyni tye chinanukni tyepapko nuna. ²⁸ Nuru, pgiwaka gimalwutikolupa Pixa chinanu.”

Giyagni tengogne ruyakaty tokanchi, “Rumalwutikolutka Gita chinanu. Rumepe gimalwutikolupa Gita chinanupa.”

²⁹ Giyagni wa gixolune wane gwanatachine, yijnakonatachine, wane chinna, “Rutlogleni.”

Pimrine wane china, “Goyakalutowreru giynumsatlu.”

³⁰ Rugita Geso. Wane china, “Gi wa Gita chinanni runa tye tokanchi, seyni gixa chinanu. ³¹ Xani ruklukanuw-nayegjixikolna tye psolchijne gajeneko. Xani tye psolchijne gajeneko gitsrukate, Satanasyo, giknookalurupni maleka. ³² Wa yotukinpatkanona chijiya, pejnuruneko nkosetanu Gita yegi.” ³³ Wane china rumatkakyapna gi pixkalutu gipukchi rupninripa.

³⁴ Giyagni rugitluna gixolune, “Wixa jemlu Tokanchi Yokanatkaluruya wa Kristo gwagogenatanu. ¿Gi pchinkoxge Pixa: ‘Rumkata yotunkaakota Yineru Wgene?’ ¿Gi gixachringe wa tye Yineru Wgene?”

³⁵ Giyagni Geso wane chinna, “Pshinitsonu gixa yegi rawanu pokamlalu. Pokamlalu waneyakopshingi gyananu, ma kashichkanupgi wa mapshagalu. Wa mapshagwaka yanachri gi wa rumata ginakakta ya.

Goteyone malixe

³⁶ “Pokamlalu waneyakopshingi galixanru pokamlalu, wa pokamlalu wgenene gixinripa.” Walekakapirana yanumsata Geso. Ralimta. Yogimatyana.

³⁷ Gixomka getkaluru kamrugetanutna. Gi ralixluna Wale, ³⁸ poyagkakikolupa wa tokanchi Gisayiya tokanchi genekle-watachri chinyawaka:

Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakletanru?

¿Katu gekakgitka wa Gitsrukaachimyo?

³⁹ Wale chinanu gi rumkata galixletna, gi rixanu rumepe wane chinretatnaka Gisayiya:

⁴⁰ *Maygalene rixkakna.*

Shikowgajakna.

Giygaley na ma metinitipna.

Ma mumata jemgajitinipna ma kashrijetikotupna.

Nma mutskalakayanupna.

⁴¹ Tyekaka chinjeta Gisayiya wa retinri wa royaknu, Walepirana ruynumsatinri.

⁴² Wane gixkamka, seyni wa tsrukakaluneko gixo galixlu Wale, seyni wa Gwariseyone chinanu gi wa rupgujatatluna, ginkaklewwakapji ma muknokikotupna. ⁴³ Gi rixanu ralukpotutluna yine gimalwure Goyakalu gimalwure pnute.

Geso tokanu giklukanuwnakaklewatinni

⁴⁴ Saplewata Geso. Wane china, “Nalixjeru gi Gita ralixa seyni wa nyokanatjeru galikaka. ⁴⁵ Wa netjeru retkoxlu wa nyokanatjeru. ⁴⁶ Gitni pokamlalno tye chiji ginachrino wa pejnuruneko nalixjene mapshagwaka mawinitipna.

⁴⁷ “Satu jeminri ntokanu, gi wa ralixanru, gi wa Gita giklukanuwnayegjixanru. Gi rixanu gi wa nuna nuklukanuwnayegjixyapna tyechijne gajene, seyni nognetkakyapna tyechijne gajene. ⁴⁸ Nuknokjeru, gi wa yoptotokanutno, waneru wa ruklukanuwnayegjixjerupa. Wa tokanchi nunkakletanru, wale giklukanuwnakakanru ralipregognepa. ⁴⁹ Gi rixanu gi wa Gitako nushinikanu nunkaklewata, seyni wa nyokanatjeru Girchi, Wale yokanatno wane nchinyawakapa, ga wa nunkakletanrupa. ⁵⁰ Numatlu Wale yokanatyawaka Walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Giyagni wa Gita ginkakletanru wa Girchi chinyawakno, wane nchina ginkakleta.”

13

Geso gerkajixitna yimaklene

¹ Ma mapookanuwa meyiwlu Tsru Giknoglushgogne, rumata Geso wa gipapko gapokinritka, tyechijne rushpakinripatka, Girchi yegi yinripatka. Wane rixa gishinikletna Walenune tyechijne gwanatachine, yoptukyawakpotuko rushinikna.

² Rali nachinewletinitkana kamchi gajitletkakatkalu Gota, wa Simo Giskaryote wgene, samyokyapatkalu. ³ Rumata Geso wa Girchi genekyalu pejnurkakako, ga wa Goyakalu yegi giyakatyachri, ga wa Goyakalu yegi ya. ⁴ Palnatka nachinewluyegiya. Komkaga. Sheyipisama rawa. Saprikapchijitnawa. ⁵ Wanepnute gerkapi rutakgatlu gonu. Yinuwaka gerkajixletna yimaklene. Sheyipisama saprikapchijitanruya sheyityana.

⁶ Giyagni Simo Petro yegi runini, Petro wane chinru, “Git-srukaachi, ¿Pixlege gerkajixitano?”

⁷ Rugita Geso. Wane chinru, “Wa Gita kamrutanru, gi wa xani pumata jemlu. Wa gowukshiniyaka pumata jemanru.”

⁸ Wane chinru Petro, “Gike pixiniko perkaixitano.”

Geso gigitlu, “Nma merkakanyi maleshayapyi Gitanuya.”

⁹ Wane chinru Simo Petro, “Gitsrukaachi, gi wa nojixipje, seyni nomyo koxa ga wa nojiwu koxa.”

¹⁰ Wane chinru Geso, “Wa gerkakalurutka, gi wa magatka. Satupjetkalu wa gijixipje gerkako, seyni psoluyako powratka. Ga wa gixa powralungi, seyni gi wa pejnurunekgi.” ¹¹ Gi rixanu rumatlu samyokjerupa. Giyagni wane china, “Gi wa pejnurunekgi powra.”

Gymanrupa nekakitgi

¹² Giyagni rali gerkajixitletinitkana, wa rawamkatinitka, tuplatatnaka nikikowakaya. Wane chinna, “¿Gi ge gimatlu wa nixyawakgi? ¹³ Gixa wane chinjetno, ‘Yimaklewatachri ga wa Gitsrukaachi.’ Wanepotuko nchina, gi rixanu Gitakni. ¹⁴ Maka Gita wa Gitsrukaachino ga wa Yimaklewatachrino nerkajixitgi, gixa koxa gimkata gerkajixkakleta. ¹⁵ Gi rixanu gyimanrupa nekakitgi, gixa koxa kamrutyaplu nkamrutyagi. ¹⁶ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni wale. Wa yokanatkaluru gi wa yokanatjeru pnute tsruni wale. ¹⁷ Tyekaka gimatini, giglenshinikanyegitkalunepgi wa wane gixinipa.

¹⁸ “Gi wa pejnurunekgi gixapirana wane nchina. Gita gimatna ginnanwa ntsomitanune, seyni poyagkaakalurupa satu tokanchi yonatkaluru, wane chinachri: *Wa Gitayma jimapro nikachri rumtukno yokwireya.*

¹⁹ “Xanigognenanu nunkakgi ma mapookanuwa, wa rapokinipa galixanno Gita nixinri. ²⁰ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa nyokanatanru yoptotachri Gita yoptota. Ga wa Gita yoptotachri nyokanatjeru yoptota.”

Geso ginkakletlu wa satu yimaklerni wa samyokjerupa

²¹ Wane chininitka Geso, kojwakanshinikanuta. Rupguj-talewata. Wane china, “Galikakni, galikakni wane nchingi, satu gixa nchininri wale samyokanno.”

²² Giyagni yimaklene getjekaka. Gi rumatanshinikanutna katupiranni wane china. ²³ Waneru satu yimakleru Geso gishinikanru, Geso gitspanostatachri. ²⁴ Giyagni Simo Petro gitnoyegitlu tye, wa repomgiyaplu katupiranni wane china. ²⁵ Geso gitspanostatachri wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿katni wale?”

²⁶ Giyagni rugita Geso, “Waleni Gita genekanrupa psoji gigakachri.” Wale gigaklu psoji. Reneklu Gota Giskaryote, wa Simo wgene. ²⁷ Psoji niklokinitka, Satanasyo jiglokatkalu.

Giyagni Geso wane chinru, “Pkamrutanru giyampotu pkamrutanru.”

28 Gi satuna nikiwakaya tuplanatachine gimata klu chinanu wane chinru. 29 Gi rixanu pimrine kagwaklu wa Gota ktsapane rixinri, Geso wane chinru, “Pagjitanru wa walukanru meyiwlulu chinanu, waka kwamonurune renekanu pagixanu.” 30 Giyagni wale yoptotinitkalu psoji, waneklu rushpakamtatka. Goyechnotkani.

Gerotu yokanru

31 Giyagni rushpakamtinitka, wane china Geso, “Xanitkani njiglokanutka noyaknu Gita Yineru Wgenno. Ga wa Goyakalu gimalwutikolpatka Gita chinanu. 32 Goyakalu gimalwutikolupa Gita chinanu, Goyakalu chinanu koxa Gita gimalwutikolupa. Xaniyakawa numalwutikolupa Goyakalu chinanu.

33 “Wiwine, pshinitsonu numwanutkagi. Gijganmakno. Wa Goteyone nchinyawaka, wa nyiyawakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu. Wane koxa nchingi gixa xani.

34 “Satu yokanru gerotu nenekgi, wa gishiniikakinripa. Gita gishinikinikopixkagi, waneko pixka gixa gishiniikakletanu. 35 Wale chinanu pejnuruneko gimatanu gixni wa nyimaklengi, wa gixkakluko gishiniikakinripa.”

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

36 Simo Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿ginaka pyanu?”

Geso gigitlu, “Wa nyiyawakapa Gita gi pumkata gomkagletanno wa xani. Wa gowukshini pomkagitanno.”

37 Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klu chinanu gi numkata gomkagletanyi wa xani? Pixa chinanu nutakanru nuwekinri.”

38 Geso gigitlu, “¿Gita chinanu putakanru puwekinri? Galikakni, galikakni, wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.

14

Gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga wa giweklu

1 “Gi gkojwakanshinikangajitinwa. Galixlu Goyakalu. Galixankoxno Gita. 2 Nurupji gixo gwikwaka wane. Wane ma mixkanumka, nunkakanmakgi. Giyagni nyanuchi. Nalpoktapingi gwiyawakapa gixanupa. 3 Nyinpatka, nalpokotiniplu gwikowakapa gixanupa, nunanutnaka. Gitako gwapanutkagi. Nwiyawaka koxa Gita, wane koxa gwanu gixa. 4 Gimatlu ginaka nyanu. Gimatgapotlu.”

5 Tomasu wane chinru, “Gitsrukaachi, gi wumata ginaka pyanu. ¿Gi wixpoko gimatletanru wa gatnugapo?”

6 Geso wane chinru, “Gitni wa gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga wa giweklu. Gike yayegitlu Girchi, seyini

Gitapje chinanu yayegitka Girchi. ⁷ Gimatinno, Nuru koxa gimatanu. Xaniyakawa gimatlu. Getatkalu.”

Pekakgitanwu wa Girchi

⁸ Wilipi wane chinru, “Gitsrukaachi, pekakgitanwu wa Girchi. Poyagota wixa chinanu.”

⁹ Geso wane chinru, “Gi pomshiniko numwatkagi, ¿gi ge pumatno, Wilipi? Wa netjeru retkoxlu Girchi. ¿Gi pchinkoxge pixa, ‘Pekakgitanwu Girchi?’ ¹⁰ ¿Gi ge palixno wa Gita Girchi nwinri, ga wa Girchi Gita rawa? Wa tokanchi nunkakyagi, gi wa Gitako nonshinikanu wane nchina. Seyni wa Girchi Gita gwachri Wale kamrutlu wa kamrurchikaka. ¹¹ Galixanno Girchi nwinri, ga wa Girchi Gita rawa. Gma wane gixkanupa, galixanno kamrurchiyako.

Kamrurchi tyekaka pnute

¹² “Galikakni, galikakni wane nchingi, wa kamrurchikaka nkamrutanru nalixjeru koxa kamrutanru. Ga wa tyekaka pnute kamrutanu nalixjeru, gi rixanu Girchi yegi nyanu. ¹³ Klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya, wale nkamrutanu, Girchi gimalwutikolupa Gituru chinanu. ¹⁴ Klunerukokta gagjitinipa ngiwakaya, Gita kamrutanru.

Giwekikaluru Kpashiri gipiratkaluru

¹⁵ “Gishinikinipno gkamrutanru nyokanatanrukaka. ¹⁶ Gita gagjitanru Girchi ga wa satu Kgimnanukakleru renekangi, gixa yegi gwagogenenatachripa. ¹⁷ Walenwa Giwekikaluru galikakpotunanu. Wale tyechijne gajene gi gimkata yoptoletanru, gi rixanu gi retluna. Gi koxa rumatluna. Gixa gimatlu gi rixanu gixa yegi rawa, ga wa gixa gitokote rawanu.

Kristo gipgujewninri

¹⁸ “Gi wa murungi nuknokamtanu. Nyayegitangi. ¹⁹ Pshinitsonu tyechijne gajene gi getanutkano, ga wa gixa getanno, gi rixanu Gita giweka, ga wa gixa koxa giwekanu. ²⁰ Walegogne gimatanu wa Girchi nwinri, ga wa Gita gwa gixa, ga wa gixa nwa Gita. ²¹ Nyokanrekaka waneyalutu, ga wa wale kamrutachri, walenwa nushinikjeru. Nushinikjeru Nuru gishinikanrupa. Gita gishinikanru. Nupgujetinwa wale yegi.”

²² Gota gi wa Giskaryotni wale, wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klunerni wa tye wa wixa yegi pupgujetinwa, gi wa tye psolchijne gajeneko yegi?”

²³ Geso gigitlu. Wane chinru, “Girukokta gishinikinipno rumretatokanutanno. Nuru gishinikanru wale. Wale yegi gayanu. Wale yineru yegi gawgogenatanu. ²⁴ Nma

mushinikjetu gi gimretanru ntokanu. Ga wa tokanchi gyijnakotanru gi wa Gitanni, seyni Girchi wa nyokanateru tokanni.

Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi.

²⁵ “Tyekaka nunkakgi gixa yegi nwanatini. ²⁶ Wa Kginanukakleru, Giwekikaluru Kpashiri, wa Girchi yokanatanru Gita giwakaya, Wale gimatkakangi pejnurukopirana. Rushiniikakangi pejnurupiranako nunkakyagi. ²⁷ Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi. Nuglenunshinikanu nenekgi. Gi wa tyechijne gajene genekle pixka, Gita genekyagi. Gi wa gkojwakanshinikanutinwa. Gi wa piklegolunepgi.

²⁸ “Gyijnakotlu wa nunkakyawakgi: ‘Nyanu, ga wa nunanutnaka gixa yegi.’ Gishinikinipno, gimuwatanmaka, gi rixanu wane nchina, Girchi yegi nyanu. Gi rixanu Girchinwa Gita pnute tsru. ²⁹ Ga wa xani nunkakatkgi ma mapookanuwa, wa wane rixinpatka galixinripa. ³⁰ Gi wa gixo potu nuynumsatanutkagi, gi rixanu runatka kamchi, tyechijne gitsrukate. Gike waneylu wa Gitaya. ³¹ Seyni rumatinripna tyechijne gajene Girchi nushinikinri, ga wa Girchi yokanatyawakno wane nixa kamrureta.

“Ntunwatanu. Gewi gayinitka.

15

Geso ginkakna Gowatsa galikakpotupirana

¹ “Gitni wa gowatsno galikakpotu. Nurni wa kgisanateru. ² Pejnuruko giplutsa Gita gwachri, gi kajru, Wale konanru. Ga wa pejnuruko kajiru Wale powratanru jiwpotutinripatka. ³ Ga wa gixa powralunetkagi tokanchi chinanu wa nunkakyagi. ⁴ Gita gwanu gixa. Gixa nwanu Gita. Wa giplutsa pixka gi rumkata gwaleta walenanuko, wa gowatsa mwakatu rixini, waneko pixka gixa, Gita gmawakanu.

⁵ “Gitni wa gowatsno. Gixni wa giplutsa. Gita gwachri, wa wale nwini Gita, wale gixoji gwiylu. Gi rixanu Gita mwakatu gike gimkata kamrureta gixa. ⁶ Girukta gi gwinno, maleka giknookalurupa wa giplutsa pixka. Ruprganu. Rawanruna. Xirnachri ruknokanruna, ga wa xirnanu. ⁷ Gita gwini. Gixa rawini ntokanu, galukanru pejnunanuka gagjitanu. Waneyapgi. ⁸ Waleya rumalwutika Nuru, wa gixa gixo Wale kamrure gwinri. Wane gixinipa nyimaklenepgi.

⁹ “Girchi gishinikinipixkano, wane nixa gishinikletgi. Nushiniklewle gomkagitanu. ¹⁰ Gkamrutiniplu nyokanrekaka nushiniklewle gomkagita. Gita pixka Nuru yokanrekaka nkamruta ga wa rushiniklewle nomkagita.

11 Tyepirana nunkakgi, numuwle waneyapgi, ga wa gixa gimuwle tseruwnapotutinripa.

Geso ginkakna wa gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru

12 “Tyenwa nyokanre, wa gishiniikakinripa, Gita gishinikinikopixkagi. 13 Gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru, wa rutakyaplu ruwekinri rumatanune chinanu. 14 Gixni wa numatanungi wa gkamrutinri nyokanatyagi. 15 Gi wa wayegrechine nchinanutkagi, gi rixanu wa wayegrechri gi rumata kluneru kamruta wa rutsrukate. Seyni numatanune nchinatkagi, gi rixanu ptowrukakapirana nyijnakotanru Nuru yegi, numatkakgi. 16 Gi wa gixa tsomitno Gita, seyni Gita tsomitgi gixa. Nutakgi gyinripa, kiglerkaka gkamrutinripa, ga wa gkamrutanrupa gwagognenatinripa, wa klunelukokta gagjityaplu Girchi ngiwakaya Wale genekangi. 17 Tyenwa nyokanyegitgi, gishiniikakinripa.

Geso galipre ginkaklewleta

18 “Tyechijne gajene gayegixinipgi, gimatanru Gita gapka rayegixna ma mayegixkanuwagina gixa. 19 Tyechijne gajene gixkamka, tyechijne gajene galukmakna wannanune. Seyni gi rixanu gi wa tyechijne gajengi ga wa Gita tsomitgi tyechijneya, giyagni rayegixgina tyechijne gajene. 20 Gishinikanru wa tokanchi wa nchinyagi: Wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni. Gitpotuko kojwakinitkana, kojwakankoxgina gixa. Wa ntokanu rumretkamkana, gixanu koxa rumretanna. 21 Seyni wa tye pejnunanuka kamrutingina ngiwaka chinanu, gi rixanu gi rumatluna wa nyokanatjeru. 22 Nuna. Nunkaklewywgitna gkojwakjenepa. Nma munkanumka, gimka nunkaklewyegitanna, gimka kmukochirepna, seyni nunkakna. Giyagni xani maleshayna rushyamukochiretirina. 23 Nayegixjeru Nuru koxa rayegixa. 24 Wane nma mixkanupa wanna yegi, satu mkamrutanutu, gimka waneyapna mukochirna. Ga wa xani Gita koxa ga wa Nuru koxa retna. Rayegixnona Gita ga Nuru koxa. 25 Seyni poyagakikolupa yonchi chinyawaka Tokanchi Yokanatkalurya wannanu: *Gike chinanu rayegixnona.*

26 “Ga wa runanu Kgimnanukakleru, Wale Girchi yegi nyokanyegitangi, wa Giwekikaluru galikakpotu, wa Girchi yegi gishpakyachri. Wa runinipa, Wale gipgujtatanno. 27 Wa gixa koxa gipgujtawatanu gi rixanu nyinuwakinyakawa gimwano.

1 “Tyekaka nunkakgi gma pupjetinitipa.
 2 Ginkaklewwakapjikaka giknokikolupa. Runanu gipapko wa katukokta giylatangi kagwakanru Goyakalu chinanu kamrurewatinri. 3 Tyekaka kamrutingina gi rixanu gi rumatluna Girchi, gi wa Gitako. 4 Seyni wa tyekaka nunkakgi, wa rapokinipa walepapko gishinkapanru wa wane nchinyagi. Seyni tyekaka gi nunkakgi muchinanu, gi rixanu gixa yegi nwa. 5 Ga wa xani nyokanatjeru yegi nyanutka, ga wa gixa gi satuna gepomgano, ‘¿Ginaka pyanu?’ 6 Seyni gi rixanu nunkakgi tyekakapirana gwamonnu mpachikgajita.

Giwekikaluru Kpashiri kamrurepirana runkakleta Geso

7 “Seyni galikaka nunkakgi gipxakikolupni nyinripa, gi rixanu wane nma yakanu Kgimnanukakleru gi ginanmaka gixa yegi. Ga wa Gita wane yinipa, Wale nyokanyegitangi. 8 Wa Kgimnanukakleru gininipa rushinikanutanna tyechijne gajene mukochripirana, ga wa poyagkaklewlupirana, ga wa giklukanuwlupirana. 9 Mukochripirana galikaka rushinikanutanna, gi rixanu gi ralixnona Gita. 10 Wa poyagkaklewlupirana rushinikanutanna, gi rixanu Girchi yegi nyanu. Gi wa getanutkano. 11 Ga wa giklukanuwlupirana rushinikanutanna, gi rixanu tyechijne gitsrukate giklukanuwnayegjixkalurupa.

Galikaka potu Giwekikalurupirana runkakleta Geso

12 “Gi gepika waneyawano nunkakyapgi, seyni xani gi gimkata kashnantakletlu. 13 Wa runinipa galikaka potu Giwekikaluru Wale kosekangi pejnuruko Galikakpotunanu Tokanchi yegi. Gi rixanu gi Waleko rushinikanu runkakletanu, seyni wa yijnakotyalu pejnunanuka runkakletanu. Runkakangi ginachrikakapapirana. 14 Wale chinanu numalwutikolupa, gi rixanu Gitanu rawanu. Walepirana runkakangi. 15 Klunerukta Girchinu walekoxni Gitanu. Giyagni wane nchina wa Gitanu rawini, runkakangi.

Gwamonnu gimuwlu gixkalurupni, china Geso

16 “Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno.” 17 Giyagni wane chinkakna pimrine yimaklene,

“¿Klunerni wa tye wa wane chinyawu, ‘Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu getanutnakno.’ Ga wa ‘gi rixanu Girchi yegi nyanutka?’ ”

18 Giyagni wane chinna, “¿Klunerni china, wa ‘pshinitsonu?’ Gi wumata jemlu wa wane chinre.”

19 Rumata Geso raluka gepomgaletyaluna. Wane chinna, “¿Gixkakluko gepomgakaka wane nchininri, ‘Pshinitsonu

gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno?²⁰ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa gixapa chiyagatanu, ga wa gwamonuwatanu. Tyechijne gajene gimuwatanu. Gixa gwamonuwatanu, seyni gwamonnu gimuwlu gixkalurupni. ²¹ Wa suxo tushpakawugenetini, kachinolu teta gi rixanu rapokatka topapko. Wa rushpakinitka mturu gi wa tushinikatkalu tsalewninrinanu, tumuwle chinanu wa tyechijne rushpakinriyatka satu yineru. ²² Giyagni xani gixa koxa galikakni kachinolu geta. Seyni netanutnakgi ga wa gimuwgajitanu. Gikeko koningi gimuwle. ²³ Walegognepa gike gagjitanu gixa. Galikakni, galikakni wane nchingi, klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya Wale genekangi. ²⁴ Xanigognenanu gike gagjitawa ngiwakaya. Gagjitanru ga wa gyoptotanru tseruwninripa gimuwle.

“Girchi yegi nyanutka,” china Geso

²⁵ “Tyekaka yapkaklu tokanchiya nunkakgi. Wa gipapko ginanu, gi wa yapkaklu tokanchiya nunkakangi. Seyni pgujetanwaka nunkakangi Girchipirana. ²⁶ Walegogne gixa gagjitanu ngiwakaya. Gi wane nchingi Gita gagjitanru Girchi gixa chinanupa. ²⁷ Gi rixanu Girchiko galukgi gi rixanu gixa galukno, ga wa galixno Goyakalu yegi nuyakatya. ²⁸ Girchi yegi nushpakamtya. Tyechijne nuna. Nuknokamtanutnaklu tyechijne. Girchi yegi nyanutka.”

“Gita gaalixaplu tye psolchijneko,” china Geso

²⁹ Wane chinruna yimaklene, “Petanu. Xani pgujetanuwaka pchina yanumsaleta. Gi satuna yapkaklu pchina. ³⁰ Xawakni wumata Pixa gimatlu ptowrunanuka. Gi pmaga gepomgakota. Tye chinanu walixa Goyakalu yegi puyakatya.”

³¹ Rugitna Geso, “¿Xawakni galixge? ³² Gipapko ginanu, runatka, gitspalkakanu. Satkaka rawyawaka yanu. Gitapje giknokamtanu. Seyni gi Gitapjeni, gi rixanu Gitaymalu Girchi.

³³ “Tyekaka nunkakgi waneygi nchininripa giglewan-shinikanru Gita chinanu. Tyechijne waneyapgi salewakchi. Seyni kiglenshinikanupgi. Gita gaalixaplu tye psolchijneko.”

17

Geso gagjigognere

¹ Tyekaka wane china Geso. Teno yigata. Wane china, “Nuru, nopapko gapokatka. Puturu gimalwutikolupa Pixa chinanu, wa Pixa koxa gimalwutikolupa Puturu chinanu. ² Wane pixa gitakletno pejnurune yine chinanu, wa pejnuruneko penekyano, Gita genekyapna ruwekinrina gike

rixiniko mnikawnakatupa. ³ Tyenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu, wa rumatyapyina, satupjeru Goyakalu galikakpotunanu, ga wa Geso Kristo wa pyokanatanruno. ⁴ Gita chinanu pumalwutikolutka tyechijneya. Nnikatatkalu kamrurchi penekyano nkamrutyaplu. ⁵ Ga wa xani, Nuru, penekanno noyaknu, wa Pixastsi nwini noyaknunanu tye psolchijneko mawanatkanuwa.

Geso gagjigogneyegitna yimaklene

⁶ “Wa nyi yine tyechijne gajene penekyano, nekakgigi-wakati. Pixmapune, ga wa Gita penekatka. Rumretatokanutyina. ⁷ Xawakni rumatatkakaluna pejnurkakako penekyano Pixa ruyakaty. ⁸ Gi rixanu wa tokanchi wa penekyano, nenekatkana. Yoptotatkakaluna. Rumatatkakaluna galikakpotunanu Pixa yegi nuyakatinri. Ga wa ralixna Pixa yokanatyano. ⁹ Wanna chinanu nagjita. Gi wa tye psolchijne gajeneko chinanu nagjita, seyini penekyano chinanu, gi rixanu Pixmapunni. ¹⁰ Wa pejnuruko wane nixle, Pixa wane gixleni. Pixa wane gixle Gitankoxni. Gimalwutkalurno waleya. ¹¹ Gi wa tyechijnetkano, ga wa wanna tyechijne gwawa. Pixa yegi nyanu Gita. Nuru kphashiri, pgiwakaya pumretanna wa penekyano, satupjerune rixinripna, Wixa pixka. ¹² Wanna yegi nwanatini, Gita gimretanatna pgiwakaya. Wa penekyano numretanatna. Gi satuna gamgiyna wanna, seyini kamchi jiglokanrunapjeni gamgana, poyagkakikolupa wa yonatkakaluru.

¹³ “Ga wa xani Pixa yegi nya, ga wa tye wane nchina tyechijneya, waneyna rixinripna numuwle tseruwnapotutachri. ¹⁴ Gita genekna ptokanu, ga wa tyechijne gajene gayegixna, gi rixanu gi wa tyechijne gajenni, Gitako pixka, gi wa tyechijne gajerno. ¹⁵ Gi wa nagjita wa Pixa gwapyapna tyechijneya, seyini Pixa girukotyapna mugletuya. ¹⁶ Gi wa tyechijne gajenni, Gita pixka; gi wa tyechijne gajerno. ¹⁷ Kphashirine pixkakanna galikaka potu ptokanuya. Galikakpotni ptokanu. ¹⁸ Wa tye psolchijneko Pixa yokanatno, waneko pixka nixa tye psolchijneko yokanretna. ¹⁹ Wanna chinanu Gitnanuko kphashiri nixnawa, kphashirine rixinrikoxapna wanna galikaka potu tokanchiya.

Geso gagjigogneyegitna gapatachinepa

²⁰ “Gi wannapje chinanu nagjita, seyini koxa wa nalixjenepa wanna tokanu chinanu. ²¹ Satupjerune rixinripna pejnuruneko, Pixa pixka, Nuru, Gita pwinri, ga wa Gita Pixa nwinri; wanna koxa satupjerunepa Wixa rawinripna, wa tyechijne gajene galixinripa Pixa yokanatyano. ²² Wa noyaknu penekyano, wale nenekatkana. Wa satupjerune rixinripna, Wixa pixka satupjerunwu. ²³ Wanna nwinri Gita

ga wa Pixa Gita pwinri, satupjerune rixpotutinripna, wa tye psolchiijneko gajene gimatinripa Pixa yokanatyano, ga wa pushinikyana Gita pushinikiniko pixka.

²⁴ “Nuru, wa wanna penekyano naluklu ginakaktanwa Gita, wanna koxa Gita yegi gwanu, wa retyapluna noyaknu penekyano. Gi rixanu Pixa gishinikno tyechijne ma mu-taakanuwa.

²⁵ “Nuru poyagkakachri, tyechijne gajene gi gimaty, seyini Gita gimaty. Ga wa nyi gimata wa Pixa yokanatyano.

²⁶ Gita gimatkakna pgiwaka, ga wa numatkakanna, wa gishiniklewlu wa pushinikyano wanna rawinripa, ga wa wanna nwinripa.”

18

Geso samyookaluru ga wa kashichkaluru

¹ Wane chininitka Geso, yatka yimakleneyma. Setro Gapga wakanute yatka, wa sana gwiywaka. Geso jiglokamtlu sana yimakleneyma.

² Ga wa Gota koxa wa samyokjerupa rumatlu sana. Gi rixanu gixo kata wane rapatjetyana Geso ga wa yimakleneyma. ³ Giyagni Gota ganikna solalone, wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyonetowrerune. Wane yana yoch-piikaluroyma, kataluyma, giylalewapiyma.

⁴ Giyagni Geso gimatlu ptowrunanuka wa ruknogjerupa. Potukle ya. Wane chinna, “¿Katu gijga?”

⁵ Rugitluna, “Geso, Nasare gajeru.”

Wane chinna Wale, “Gitni.”

Wannaymakoxlu Gota samyokjeru. ⁶ “Gitni,” chinanna Geso, ruxririkamtanna. Nakgamtanna.

⁷ Giyagni rumepe gepomgaletatnakna, “¿Katu gijga?”

Wanna wane china, “Geso Nasare gajeru.”

⁸ Rugita Geso, “Nunkakatgagi Gitni. Giyagni Gita gijgini getasha yaletanna nyi,” ⁹ poyagkakikolupa tokanchi Wale chinyawaka, “Wa penekyano, gi satuna gangiyno.”

¹⁰ Giyagni Simo Petro kyoglolowapreru, koshpaklu. Rustaklu sasertotene gitsrukate potu wayegeru, ga wa rustakjepitlu. Potuklejepi rustakyalu. Wayegrechri giwaka Malko.

¹¹ Giyagni Geso wane chinru, “Petro, gipata pyoshmakanru yoglolowapi. Wa Girchi genekyano wa girapistono, ¿gi ge nurinro?” Wane china salewnalepirana.

Geso Ganasa yegi

¹² Giyagni solalone, ga wa ksolaloteru, ga wa Goteyonetowrerune, wanna kashichlu Geso. Rostutluna.

¹³ Ganasa yegi gapka ranikluna. Gi rixanu Kaygwasu gimatjirni. Walenwa wale walapu sasertotene gitsrukapotu.

14 Walenwa Kaygwasu wa Goteyone giykotachri, wa wane chinachri wa rupxakyapna wa satu jeji gipninripa yine chinanu.

Sasertotene gitsrukatpotupji rawini Petro

15 Simo Petro gomkagitlu Geso, ga wa satu yimakleru. Wa tye yimakleru rumata sasertotene gitsrukatpotu. Gesoyma jigloklu sasertotene gitsrukatpotupji. 16 Maleka, gipgyap-tostsi rawanata Petro. Giyagni rushpaka wa satu yimakleru wa sasertotene gitsrukate potu gimatanru. Ruynumsatlo gipgyapto gajero. Gitoko raniklu Petro.

17 Giyagni wa gipxaklewatachro gipgyapto gajero wane chinru Petro, “¿Gi ge tye jeji yimaklerkoxyi pixa?”

Wale wane china, “Gi wa gitni.”

18 Wane tunwanatna wayegrechine ga wa towrechine, yoshikpawatachine. Gi rixanu kachikleru. Rolkana. Petro koxa wannastsi tunwata. Rolka koxa wale.

Sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso

19 Giyagni wa sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso, yimaklenepiranaya, ga wa runkaklewleya. 20 Geso gigitlu, “Pgujetanuwaka potu nchina yanumsayegletna psolchijneko gajene. Gita ginkaklewjeta ginkaklewwakapjiya, wa rapat-jejetyawakna pejnuruneko Goteyone. Gi wa yogimawakako nunkaklewatya. 21 ¿Klu pepomgiyno Gita? Pepomganna wa yijnakotachine wa nchinyawakna. Petanu. Wanna gimata wa nchinyawaka.”

22 Wa wane chininitka, satu towrechri wane tunwanat-achri giptagojitlu Geso. Wane china, “¿Wane pixa gigitlu sasertotene gitsrukate potu?”

23 Rugitlu Geso, “Wa gektutu nyanumsatini, pupgujetanru gektutu, ga wa kigleru, ¿klu chinanu puylakno?”

24 Giyagni sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi yokanatlu Ganasu gostutkaluru.

Petro nutatlu Geso

25 Wa Simo Petro tunwa golkalenatachri. Wane chinruna, “¿Gi ge satu yimaklerkoxyi pixa?”

Wale nutata. Wane china, “Gi wa gitni.”

26 Satu sasertotene gitsrukate potu wayegreru, wa Petro gistakjepmoletanru, wane chinru, “¿Gi ge sana netyayi Waleyma?”

27 Giyagni rumepe nutletatnaklu Petro. Waneklu yanumatatka gaxawripa.

Geso Pilato yegi

28 Giyagni Kaygwasu yegi ranikyatkakaluna Geso. Tsrupji, Pretoryopji ranikluna. Goyechnokawni. Wannako gi jigloklu

Pretoryopji ma puchowninripna, seyni wa Tsrú Giknoglush-gogne nachnewlu nikinripna. ²⁹ Giyagni maleka rushpakye-gitna Pilato. Wane china, “¿Klu gijigyegitlu tye jeji?”

³⁰ Rugitluna. Wane chinruna, “Gektutu ma kamrutkanumka wa Tye, gimka wsamyokanyi.”

³¹ Giyagni Pilato wane chinna, “Ganikanru gixa. Giklukanuwnayegjixanru Tokanchi Yokanatkaluru gixanu chinyawaka.”

Wane chinruna Goteyone, “Ginanshichkaluru wuylatyaplu satu.” ³² Wane rixa wa poyagkakikolupa Geso wane chinre, wa rumatkakyana gi pixkalutu gipukchi rupninripa.

Pilato gepomgalu Geso

³³ Giyagni Pilato rumepe jiglokletlu Pretoryopji. Tomsatlu Geso. Wane chinru, “¿Pixni Goteyone Pogiryi?”

³⁴ Rugita Geso, “¿Pixako pushinikanrergerge wane pchina, waka pimrinra ginkakyi wa Gitaya?”

³⁵ Rugita Pilato, “¿Gitlege wa Goteyo? Pumolene ga wa tsrukakalune sasertotene gita samyokyina. ¿Kluneru pkamruta?”

³⁶ Rugita Geso, “Wa npogirewatyawaka gi wa tyechijne rawa. Tyechijne rawkamka npogirewatyawaka, ntowrerune yagotkakanmaka nma samyokikotupmaka Goteyone yegi. Ga wa xani npogirewatyawaka gi wa gewi rawa.”

³⁷ Giyagni wane chinru Pilato, “Giyagni ¿pogirchiklayge Pixa?”

Rugita Geso, “Pixa wane chinyawaka pogirchi nixinri. Wale chinanukni nushpaka, ga wa wale chinanukni nuna tyechijne, nupgujtatyaplu tokanchi galikakpotunanu. Pejnuruko galikakpotunanu gixachri yijnaktokanutno.”

³⁸ Pilato wane chinru, “¿Klunerni wa galikakpotunanu?”

Waka Geso waka Warawasú

Wa wane chininitka rushpakatnaka Goteyone yegi. Wane chinna, “Gi satuna nukshikyalu ruklukanuwninri. ³⁹ Wa gixa gixjetyawaka satu nkoshpakye-gityagi tsru Giknoglush-gogne. ¿Giyagni gi ge galuklu gita koshpakye-gityapgi Goteyone Pogire?”

⁴⁰ Giyagni pejnuruneko gimepe saplewletatnaka. Wane chinna, “Gi wa Tyepni, seyni Warawasú galikakapni.” Ga wa Warawasni kachowgurni.

¹ Giyagni Pilato gwapatkalu Geso. Kochipjejixlu. ² Solalone kona kamgiylona sagyeta. Yoshmakjiwutluna. Pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri yoshmakluna. ³ Wane chinna, “¡Galu, Goteyone Pogire!”

Ruylakluna.

⁴ Pilato gishpakatnaka maleka. Wane chinna, “Getanu. Nanikyegitgi maleka, wa gimatinripa gi satuna ruklukanuwninri nukshikyalu.”

⁵ Giyagni rushpaka Geso maleka. Sagyeta kona kamgikolo rutaka, ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Wane chinna Pilato, “Getanru wa jeji.”

⁶ Giyagni retinitkaluna tsrukakalune sasertotene ga wa towrechine, saplewatna. Wane chinna, “¡Koroshishkita putakaganru! ¡Koroshishkita putakaganru!”

Pilato wane chinna, “Gixako ganikanutkalu. Koroshishkita gitakanru. Gi rixanu gita gi gikshikyalu wa ruklukanuwninri.”

⁷ Rugitluna Goteyone, “Wixa waneya Tokanchi Yokanatkaluru. Tokanchi Yokanatkaluru wixanu chinyawaka rumkata gipnaleta, gi rixanu Goyakalu Wgene rixnawa.”

⁸ Tye tokanchi jeminitka Pilato, pnute pikletkalu. ⁹ Rumepe jiglokletatnaklu Pretoryopji. Wane chinru Geso, “¿Ginaka giyakatyachriyi?”

Seyni Geso gi gigitlu. ¹⁰ Giyagni wane chinru Pilato, “¿Gita gi wa puynumsata? ¿Gi ge pumata wa gita gitaaka koroshishkita nutakyapyi, ga wa nutaaka nkoshpakyapyi?”

¹¹ Rugita Geso, “Tengogne pma mutaakikamka gimka putaako Gita chinanu. Giyagni pixa yegi nsamyokjeru pixa pnute tsru mukochri waneylu wale.”

Pilato samyoklu Geso koroshishkita rutakikolupa

¹² Wanekluyakawa Pilato galukmaka koshpaketlu. Seyni Goteyone saplewata. Wane chinna, “Wa Tye pkoshpakinipa, gi wa Susa gimatjerpatkayi. Girukokta pogirchi rixnawa yoptopiratlu Susa.”

¹³ Giyagni Pilato tye tokanchi yijnakotinri, maleka ranikatkalu Geso. Gitakyagoklewjetikwaka tuplata, wa Sotlumta chinikwaka, ga wa Gewreyone tokanu, Kawata. ¹⁴ Tsrú Giknoglushgognestsitkani. Tumananutkani. Wale wane chinna Goteyone, “Getanru Mpogire.”

¹⁵ Giyagni wanna saplewata, “¡Puxriikakanru! ¡Puxriikakanru! ¡Koroshishkita putakaganru!”

Wane chinna Pilato, “¿Wa koroshishkita nutakanru mpogire?”

Rugitluna tsrukakalune sasertotene, “Maleshaywu wpogire. Susapjeni.”

¹⁶ Giyagni samyoklu koroshishkita rutakyapluna. Yop-totluna Geso. Ranikatkaluna.

Koroshishkita gitaakaluru

¹⁷ Rutjitarokoshiteshkitatka. Ralimta. Jiwchiswaga yegi chinikowaka ya. Gewreyone tokanu wane chinka Kolkota. ¹⁸ Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa Waleyma pimrine gepi. Satkaka pasretkaka. Geso ganikaji gwa.

¹⁹ Yonatkoxlu Pilato jigyegitokolupirana. Koroshishkitap-tostsi rutaklu. Wane chinyongata:

Geso, Nasare Gajeru, Goteyone Pogire.

²⁰ Giyagni gixo Goteyone getyongatlu tye jigyegitikolu, gi rixanu koroshishkita rutakikwaka Geso, gi gowuklu tsru pokchi. Gewreyone tokanu yonatika, ga wa Ratinane tokanu, ga wa Kriykone tokanu. ²¹ Giyagni tsrukakalune sasertotene Goteyonenu wane chinru Pilato, “Gi wa ‘Goteyone pogire’ pchinkakyonganru, seyini, ‘Wale wane china, “Goteyone Pogirno” ’”

²² Rugita Pilato, “Nyonatanrutkani nyonatatka.”

²³ Giyagni solalone koroshishkita gitakinitalu Geso, rawamkatatkaluna. Gepkoxamkoje kotspaltatyatkaluna, satkaka solalonenupa. Ga wa gimkaluchrata. Wa gimkaluchrata myotsgakotni. Teno ruyaka saxpaletika psoluko. ²⁴ Giyagni wannakakluko wane chinkaka, “Gi wa wsuskakanru, seyini wupenokatanru galikaka katunpaktani wa mkachri.”

Wane rixa poyagkakikolupa wa yonchi wane chinachri:

Kotspatluna nomkalu wannanupa rixinripa.

Nomkalu chrata rupenokotna.

Giyagni wane rixna solalone.

Geso gitaklo runro Gwa yegi girukotyaplo

²⁵ Geso koroshishkitatestsi koxa tunwanatna runro, ga wa runro gepuro, ga wa Mariya wa Kleyogwa gnumro, ga wa Mariya Maktala gajero. ²⁶ Giyagni Geso getinna runro ga wa yimakleru rushinikanru wane gwanatachri, wane chinro runro, “Suxo petanru puturu.”

²⁷ Wanepnute wane chinru yimakleru, “Petanro punro.” Wanekluyakawa yimakleru ganiklo waleyma tixinripa.

Geso gipnale

²⁸ Wanepnute gi rixanu rumata Geso pejnurkakako poyagkaakalurutkani wa yonchiko poyagkakikolupa, wane china, “Nonunnagatewata.”

²⁹ Wanenanro pastono kachgalu gwanro katsepolo. Giyagni wanna shichpongakaklu katsopi kachgalu. Gisopoje rutakluna. Ginama rapookakluna. ³⁰ Giyagni kachgalu rurinitka Geso, wane china, “Nikatkalurutkani.”

Yonogjiwumta. Reneklu ruwekinri.

Yoglokwanapatka Geso

³¹ Tsrú Giknoglushgognestsitkani, ga wa tsrupotgoggenwa wale gapnanutikalurgogne. Giyagni koroshishkita ma mutukmanetinitipna gapnanutikalurgogne, Pilato ragjita Goteyone jiknagatpalitikolupna, wa koroshishkita koshpakikolpatkana. ³² Giyagni solalone wane ya. Yoptowaka gwachrigapkani jiknagatpalitna. Waneko pixka rixanruna wa satni wa Waleyma koroshishkita gitaakalurni. ³³ Seyni wa Gesni yegi rapokinna gi rixanu retluna gipnachritka, gi wa jiknagatpalitatkaluna. ³⁴ Seyni satu solalo yoglokwanapatlu chokorujeya. Waneklu rushpaka gigraga, gonu koxa. ³⁵ Wa getachri gipgujtatlu, ga wa rupgujtale galikaka potu. Wale gimata wa galikaka potu china, wa gixa koxa galixinripa. ³⁶ Gi rixanu tyekaka wane gixka poyagakikolupa wa yonchi chinikwaka: *Gi jiknagaputko Wale.* ³⁷ Ga wa satu yonchi koxa wane chinatnaka: *Retanruna yoglotanruna.*

Kapnatkaluru Gesni

³⁸ Wanepnute Gosi Garimate gajeru, Geso yimaklarni seyni giyogimatnachriwa Goteyone pikle chinanu. Pilato ragjita wa Gesnimane koshpakinripa. Ruchichlu Pilato. Giyagni wane ya. Koshpakmanetlu Geso. ³⁹ Nikotemo koxa wane ya, wa muchikawa goyecho no yayegitjeru Geso. Raniklo miramunga ga wa galowemunga yapjetkaluro, gepkoxamkojmole patsrujire getko ginu. ⁴⁰ Ranikmanetatkaluna Gesni. Poyitatkaluna mkachrichrata. Pgamlugalo rupoyitluna wa Goteyone gixjetyawaka kapnatikolupa. ⁴¹ Wa koroshishkita rutakikwaka waneru sana. Wa sana waneru gerotu yomlechi, satuna ma mutakikowakanuwa. ⁴² Giyagni gi rixanu Tsrú Giknoglushgognestsitkani Goteyonenu, ga wa gi gowuklu yomlechi, wane rutakluna Gesni.

20

Yotunru

¹ Muchinangogne wa simana, goyecho nokawpotuko mapshagakowalu yomlechi tya Mariya Maktala gajero. Tetlu sotlu gajriikaluru yomlechiya. ² Giyagni tasukamta. Simo Petro yegi tya, ga wa satu yimakleru Geso galukanru. Wane chinna, “Kapna ranikyatkaluna Gitsrukaachini. Gi wumata ginaka rutanruna.”

³ Ralimta Petro ga wa satu yimakleru. Yomlechi yegi yana. ⁴ Pagasukamtkalunni gepi. Wa satu yimakleru kapnugamtlu Petro. Wale gapka gapoklu yomlechi. ⁵ Rujnoka getletlu. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri. Seyni gi wa jigloka. ⁶ Giyagni rapoka romkagitjeru, Simo Petro. Jiglokamtlu kapna. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri. ⁷ Ga wa kasamalu wa gijiwu sapwakanatachri gi wa mkachrichratayma rawanata, seyni sapruruukaluru pasretako gitaakaluru. ⁸ Giyagni jiglookoxatka satu yimakleru wa yomlechi gapokgapkatachri. Retlu. Ralixa. ⁹ Giyagni gi rumatawaluna yonchi chinyawaka, wa rumkata yotunretinripa gipnachinetskalaya.

¹⁰ Giyagni satokatnakna yimaklene gimolenyegna.

Geso gipgujewnayegitlo Mariya Maktala gajero

¹¹ Wa Mariya maleka tunwanata. Yomlechistsi chiyaganatya. Wa chiyaganatini tujnoka tetyaplu kapna. ¹² Tetna gepi Goyakalutowrene klatamkalune tuplanatachine, satu gijiwusretananu, ga wa satu gijixisretananu Gesomane gwanatyawaka. ¹³ Wane chinrona, “Suxo, ¿klu kachokyi?”

Wane chinna wala, “Gi rixanu ranikluna Nutsrukatni. Gi numata ginakakta rutakanruna.”

¹⁴ Wane chininitka tuprotaka. Tetlu Geso. Wane rawanata. Gi tumatlu wa Geso rixinri.

¹⁵ Wane chinro Geso, “¿Suxo, klu kachokanatyi? ¿Katu puja?”

Wala kagwaklu sana girukotachrini. Wane chinru, “Gitsrukaachi, Pixa ganikiniplu punkakanno ginaka putakniri. Gita ganikanutkalu.”

¹⁶ Wane chinro Geso, “¡Mariya!”

Tuprotaka. Wane chinru wala, “¡Rawoni!” Wane chinreni, “Yimaklewatachri.” ¹⁷ Wane chinro Geso, “Gi pkamrukanno, gi rixanu gi wa teno nyawa Gita, Nuru yegi. Seyni nomolene yegi pyanu. Punkakanna, ‘Teno nyanu Nuru yegi ga wa Giru yegi, Noyakalute yegi, wa Goyakalute yegi.’ ”

¹⁸ Talimta Mariya Maktala gajero. Tunkakna yimaklene wa tetyawakatkalu Gitsrukaachi, ga wa tyepirana wane chinro.

Geso gipgujewnayegitna yimaklene

¹⁹ Wa muchinangogne simana kaynotka, tushyatka gipyaptokaka wa yimaklene gapatyawaka Goteyone pikle chinanna, runa Geso. Wanna ganikajite tunwata. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.” ²⁰ Wane chininitka rekagmimyotna ga wa gikwanapa. Giyagni yimaklene gimuwata retyawakluna Gitsrukaachi.

²¹ Giyagni rumepe wane chinretatnakna Geso, “Kiglen-shinikanupgi. Wa Girchi yokanatiniko pixkano Gita, waneko pixka nixa yokanretgi.”

²² Wane chininitka, runnipgyayegitna. Wane chinna, “Gyoptotanru Giwekikaluru Kpashiri. ²³ Wa gixa kaspukmukochiretanune, kaspukyegitkalunepni. Wa gimretmukochiretanune gimretyegitkalunepni.”

Tomasu malixle

²⁴ Wa Tomasu, satu wa pamole gepi rixinrina, wa Gepirutu chinkaluru, gi wannayma wane rawanata wa Geso gapkapini. Giyagni wane chinruna pimrine yimaklene, “Git-srukaachi wetatka.”

²⁵ Wane chinna wale, “Nma metkanuplu wa gimyo wa klawopchole, nma yoshmaakanuplu nomyoji klawopna, nma yoshmaakanuplu nomyo gikwanapa, gi nalixanu.”

¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!

²⁶ Yokgipgogne giknoginitka, gitoko rawanatatnakna yimaklene. Wannaymakoxlu Tomasu. Runa Geso. Gipgyap-tokaka gishyatka. Ganikaji tunwata. Wane china, “Kiglen-shinikanupgi.”

²⁷ Wane chinatkalu Tomasu, “Pomyokyegitanno pumyoji. Petamyotanno. Pomyokyegitanno. Nokwanapa pyoshmakanru. Gi wa malixakletupyi, seyni galixachripyi.”

²⁸ Wa Tomasu gigitlu. Wane chinru, “¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!”

²⁹ Wane chinru Geso, “Gi rixanu petno, palixa. Giglen-shinikanutkalunni nmametjene ga wa galixachine.”

Twu kiruka rumushinikikolupa

³⁰ Giyagni gi gepi pimrikaka getkalurkaka kamruta Geso, yimaklene getanu, twu kiruka mutakyongatkotu.

³¹ Tyekakni yonatkaluru galixinripa Gesonwa Kristo Goyakalu Wgene, ga wa galixinri waneyapgi giwekinri giwakaya.

21

Geso gipgujewnayegitna payokgipre yimaklene

¹ Wanepnute Tiwerya Wenne rupgujewnayegitatnakna yimaklene Geso. Wane rixa gipgujewnaleta. ² Rapatanatna Simo Petro, ga wa Tomasu wa Gepirutu chinkaluru, ga wa Natanayli, Kana gajeru Kalilesreta, ga wa Sewereyo wgenene, ga wa pimrine gepi yimaklene. ³ Wane china Simo Petro, “Nchaluntapanu.”

Wane chinruna, “Gapakapwu pixayma.”

Wane yana. Kanawa ruptekna. Wale yecho, gi satona kashichna.

Tiwerya Wennesti rupgujewninri Geso

⁴ Goyechnokawa chininitka, wanga tunwanata Geso. Seyni wa yimaklene gi rumatluna Geso rixinri. ⁵ Wane chinna, “Wiwine, ¿gi ge waneygi gnikanrupa?”

Rugitluna, “Malesha.”

⁶ Wale wane chinna, “Kanawa potuklesretate giknokanru chalu. Gikshikanro.” Giyagni ruknokluna. Gi rumkata kosletatkaluna, gi rixanu gi gepiklo shima.

⁷ Giyagni wa yimakleru Geso gishinikanru wane chinru Petro, “Gitsrukaachikni Wale.”

Giyagni wa Simo Petro wa yijnakotinitka Gitsrukaachi rixinri, gimkalu sapwawnawa gi rixanu mamkatunanni. Tsuru wenu ruptekgamtatka. ⁸ Ga wa pimrine yimaklene kanawa yapamta, gi rixanu gi gowuklu chiji, seyni pamyomolesti getko gowuknuni. Kosemtluna chalu shimayma.

⁹ Giyagni chiji ruptekinitkana, retluna chichpawa giple-pokotkaluru, ga wa shima gitaakaluro, ga wa jimapro. ¹⁰ Wane chinna Geso, “Ganikanro shima, wa gkashichan-ronatka xani.”

¹¹ Ratskotlota Simo Petro. Chiji kosemtlu chalu. Katsepomnuro tsrokaka shima. Satu pacha pamyomole mapa shima. Wane pejnumkalo, seyni gi ruskaka chalu. ¹² Wane chinna Geso, “Ginanutka. Gnikanutka.”

Gi satuna yimakleru tserpiranawata wa repomgiyaplu, “¿Katyí Pixa?” Rumatluna wa Gitsrukaachi rixinri. ¹³ Runa Geso. Kosheklu jimapro. Renekna. Waneko pixka rixlo shima. ¹⁴ Tyenwa mapa kata chininri rupgujewna Geso yimaklene yegi wa gipnachinetskalaya rali yotunretinitka.

Peneka nikletanna nowegatene

¹⁵ Giyagni rali nikaprikletinitkana Geso wane chinru Simo Petro, “Simo Gonasu wgene, ¿gi ge pushinikno wa nyi pnute?”

Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi.”

Wane chinru, “Peneka nikletanna noprane gowega wgenene.”

¹⁶ Rumepe wane chinretatnaklu, “Simo, Gonasu wgene, ¿gi ge pushinikno?”

Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi.”

Wane china, “Peneka nikletanna nowegatene.”

¹⁷ Mapa kata chininri wane chinru, “Simo, Gonasu wgene, ¿Gi ge palukno?”

Wamontaklu Petro wa mapa kata chininri wane chinru, “¿Gi ge palukno?”

Wane chinru, “Gitsrukaachi, Psoluko pumata. Pixa gimata nalukyayi.”

Wane chinru Geso, “Peneka nikletanna nowegatene. ¹⁸ Galikakni, galikakni wane nchinyi wa makluji pixini pushrikapchijitnawa. Palukyawaka pya. Wa tsrutsoleji pixini pkanrakanu. Satu gishrikapchijitanyi. Ranikanyi pma maluka yaletyawakanu.” ¹⁹ Tyenwa china rumatkakyaplu gi pixkalutu gipukchi chinanu rumalwutikolupa Goyakalu. Wane chininitka wane chinru, “Pomkagitanno.”

Yimakleru rushinikanru

²⁰ Ruprotaka Petro. Retlu wa yimakleru wa Geso gishinikanru romkagitjerna, wa rutsapanostatkoxjeru nikiwowakaya, wa wane chinachri, “Gitsrukaachi, ¿katupni wa psamyokjerupa?” ²¹ Giyagni Petro getlu wale. Wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, ¿ga wa tye, gi rixanu?”

²² Wane chinru Geso, “Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi pixanru pixa? Pomkagitanno pixa.”

²³ Giyagni rushpaka tye tokanchi wa moletkakachinkakluko, wa tye yimakleru gi wa rupnanu. Seyni wa Geso gi wane chinru, “Gi rupnanu,” seyni, “Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi pixanru pixa?”

²⁴ Tyenwa yimakleru gipugjtatachri tyekakapirana. Wale yonatlu tyekakapirana. Wumatlu wa rupgjtalewle galikakpotunanni.

²⁵ Gi gepiikoxlu wa Geso kamrutanru. Satkaka yonatkamka walepje rixinri, nkagwaklu gi wa tye psolchijneko poyagotlo kiruukaka yonatkalurupmaka.

Yokanatkalune Kamrure

Giwekikaluru Kpashiri Gipiratkaluru

¹ Teyogwilo, muchinanu tokanchi nunkakyayi pejnurukopirana wa Geso kamrurewatinitka ga wa runkaklewatinitka. ² Psoluko nunkakat kayi yinuwakleyakawa ga wa tengogne yoptotikolgognepotunanuko. Wa tengogne ma yoptotikonuwa towutamtna yokanatanune wa tsomitanune. Giwekikaluru Kpashiriya towutamtna. ³ Muchinanu salewnanata Geso. Rali salewnaletinitka, gepkoxamkojmolgogne rupgujewnayegitatkana wanna giwekachritka. Gixo waneylu rumatpotutikolu. Goyakalu pogirewatyawaka runkakleta. ⁴ Waleyma rapatanatinna, Wale yokanatna Gerosale ma mushpakinitipnachi, seyni wane kagwakinrina Girchi gipiratanru “wa gixa yijnakotyano,” china, ⁵ “Gi rixanu Gwa katlewata galikakni gonuya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gkatikolupa gixa. Gi gixogogne potu magatataka.”

Tengogne yinritka

⁶ Giyagni wa gapatanatachine gepomgalu. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, ¿gi ge xawakni pugletanutnaklu Gisrayiline pogirewatyawaka muchinanu pixka?”

⁷ Wale wane chinna, “Gi gimkata gimatletlu walegognekaka, gi wa gipapkoko wa Girchi gitakanru Waleko girukotyaplu. ⁸ Seyni gyoptotanru giyaklu Giwekikaluru Kpashiriya, gixa gogo gapokachripa. Nupgujtatjenepgi Gerosaleya, ga wa psoluko Goteya, ga wa Samaryakoxaya, ga wa yoptukyawakpotunanuko tyechijne.”

⁹ Rali wane chinretinitka tyekakapirana, retanatinrina ruxenownakakamtatka. Kyachgapererumko yoptotlu ma metikotpatka. ¹⁰ Teno yiganatna yinikopshini. Gepi jejine tunwastsitna, klatalu mkachri gitakachine. ¹¹ Wanna wane chinkoxna, “Jejine, Kalile gajene, ¿klu wane ntunwanatya, tengogne gyiganata? Waleko Geso tengogne yoptotikaluru gixyegiya, waneko pixka rixa ginretanu gishingatiniko pixkalu tengogne yinitka.”

Tenogruko rawinrina yimaklene

¹² Giyagni Goliwa Magkate chinikowaka satokyatkana. Gerosale yana. Gi gowuklu Gerosaleya, wa gapnanutikalurgogne gimkata yanretikowaka. ¹³ Rapokna. Ratskotna. Tenogruko yana, rawjetyawakna Petro, ga wa Gwa, ga wa Santiyako, ga wa Gantirishi; Wilipi ga wa Tomasu; Wartolo ga wa Matiyo; Santiyako, Galgweyo wgene, ga

wa Simo Muchkopiranawatachri, ga wa Gota, Santiyako gepuru. ¹⁴ Pejnuruneko wanna panshinikanerune gomkagi gagjigognereta, suxoneyma, Mariyayma Geso ginro, ga wa repuruneyma.

Gotni gipekole tsomitkaluru

¹⁵ Walegognekaka Petro tunwata moletkakachine ganikajiteya. Wane pejnu getko: satu pacha gepimole gapatjetachine. Wane china, ¹⁶ “Jesine, nomolene, rumkata poyagkakletikolutka wa yonchi Gotnipirana, wa muchikawa chinyawaka Giwekikaluru Kpashiri Tawinamaya. Gotni wa kosekna wa Geso kashichachine. ¹⁷ Wixayma gitakgi-wakatkalurni. Rutaaka tye kamrurchi chinanu.

¹⁸ “Giyagni galikakni waleni wenutlu chiji muglenchi wenru chinanu. Rakaxikamta. Rupsheksatumtana. Psoluko rupkagichkapimtana. ¹⁹ Kpoginru pejnuruneko Gerosale gwachinyegiya. Wane rixa tyechijne Gaseltama chinkaluru wanna tokanuya. Walenwa Granchichijne. ²⁰ Gi rixanu Shikalchi Kirukate wane yonatkalurutkani:

Yineru mwiyawakanupni rawyawaka.

Gike gwanutkalu.

Ga wa:

Satu rupekole jiglokanru waleni girukowatyawakmaka.

²¹ “Giyagni satu nyi jesine wixaymalune gitakikolupa, gi rixanu psolgogneko wixayma rawna ginakakokta wa Wutsrukate Geso jiglokjenatini ga wa rushpakjenatini wixaymananuko. ²² Gwa katlewatiniyakawa wa wixyegiya tengogne yoptotikolgognepotunanuko. Satu nyi jesine rumkata gitakletikolupa Geso yotunotinri gipgujtatachripa.”

²³ Rutaakana gepi: Gosi, Warsawa chinkaluru, Poyagkakachri yoklegiwakatachri, ga wa waleyma Matiya.

²⁴ Ragjigognetna. Wane chinna, “Gitsrukaachi, Pixni pejnurune gimatgajitachriyi. Pekakgitanwu girni ptsomita wa nyi gepi. ²⁵ Walepni tye kamrurewatyawaka ga wa tye yokanatanru kamrure yoptotanu. Wane rutsikikyanatka Gotni rawyawakako yinripa.”

²⁶ Rutakluna gipenoklu wanna chinanu, ga wa rujruka Matiya chinanu gipenoklu. Rutaaka pamole satupjeyma yokanatanune.

2

Giwekikaluru Kpashiri gapokinri

¹ Poyagkakatkalu pamyomolegogne, Jirgikolpatkagogne. Pejnuruneko panshinikanurune gapatjekaka.

² Walegnapananu waneru rakagnenekle tengogne giyakatyachri gichkonnipgyalu pixka. Giyampotu

rajpokokannipgyata. Wa tuplanatyawakapjina tsepownapogimnuta psolupjipotuko. ³ Ruggujewnayegitna katmerolkaka pixkalutu gitspaljemtachri. Satkaka wannatseptagi rapoka.

Satkaka waleko tokanu yijnakoyamnumletna

⁴ Giwekikaluru Kpashiri gwagajpotutatkana pejnuruneko. Yinuwaka yanumletyaluna panerunemnu tokanu wa Giwekikaluru yanumsakakyawakna.

⁵ Gerosale rawna Goteyone jejine kgipashiregolune, pachinmemnunanuka giyakatyachine tengogne rapukote gwachijnejetachri. ⁶ Rakagnenekle gwinitka rapatjetna gixolune. Gi rumatanshinikanutanna gi rixanu satkakneru tokanu yijnako yanumsaletkana. ⁷ Rumyekna. Ruglajitna. Wane chinna, “Getanna. ¿Gi ge Kalile gajenni wa nyi pejnuruneko yanumsatachine?” ⁸ ¿Gi wixpoko wixa satkakwu wixako tokanuya wa wumushpakanneru wtokanu wyijnako yanumletna? ⁹ Wixni Partone, ga wa Metone, ga wa Gelamitane, ga wa Mesopotami gajene, Gote gajene, ga wa Kapatosi gajene, Ponto gajene, ga wa Gasya gajene. ¹⁰ Prigi gajene, ga wa Pampiri gajene, Gigipto gajene, ga wa pasretkaka Liwya, Surene tukasreta gajene, ga wa Roma giyakatyachine, ¹¹ Goteyone ga wa Goteyo gitaknawachine koxa. Krete gwachine, Garawa gwachine, wyijnako yanumsaletna wixako wtokanuya tsru ruyaklekaka Goyakalupirana.”

¹² Rumyekna pejnuruneko. Gi rumatanshinikanutna. Wane chinkakna, “¿Klunerutkange?”

¹³ Pimrine kgixpiranataklerune. Wane chinna, “Jinanunatkana winga.”

Petro ginkaklewle

¹⁴ Giyagni Petro tunwata wa pamole satupjeneyma. Gichko tokanru runkaklewyegitna. Wane chinna, “Jejine, Goteyone, ga wa pejnuruneko Gerosale gwachingi, gimatanru tye. Gyijnakotokanutanno. ¹⁵ Gi rixanu gi wa gimetachinni wa nyi wa nchinanshinikanutyawaka. Gi rixanu tumananustsiwani. ¹⁶ Seyni tye kgonutkala wa tokanchi geneklewatachri Goweled chinyawaka: ¹⁷ Wane china Goyakalu:

Wane rixanu ralipregognepatka.

Giwekikaluru Gitanu napookakpotutanru

pejnuruneko gaji.

Tokanchi geneklewatachinepni pwugenene jejine ga wa suxone.

Gmaklutene getanru kaygawlukaka.

Gixa tsrutene gipnawatanu gipnawlukaka.

¹⁸ *Galikakni walgognepatka*

*nwayegrene, nwayegrerone yegi
nyokanatanru Giwekikaluru Gitanu.*

Tokanchi geneklewatachinepni.

¹⁹ *Koglajrukaka nenekanu tengogneya,
ga wa tengognempuko getkalurkaka
tyechijneya, jralu, ga wa xirnachri,
ga wa chichipgya gimomopgyatachri.*

²⁰ *Kashrijewnanu tkachi. Ruchpokanu.
Ga wa ksuru jraplu, ma mapookanuwachi
Gitsrukaachi tsru koglajrugogne.*

²¹ *Wane rixanu girukokta Gitsrukaachi
giwaka tomsatanu, wale gonetkaako.*

Tye Geso yotunkaka Goyakalu

²² “Jejine, Gisrayiline gyijnakotanru tye tokanchi: Geso, Nasare gajeru, Walenwa jeji Goyakalu kiglepiranyegiru rixkakanru gixyegiya ruyaklekakaya, ga wa koglajrekakaya, ga wa getkalurkakaya. Tyenwa Goyakalu kamrutanru Waleya gixatskalaya, gimatyawaka koxa gixa. ²³ Walenwa samyookaluru Goyakalu giglepokotyawaka wa rushinikanru, ga wa muchikawako rumatgogngenatanru. Wale gixa gixripkakanru ga wa giylatanru wa kmukochirerunemyoya. Koroshishkita gitakjixanru. ²⁴ Wale Goyakalu yotunkaka. Gipukchichino kaspukyalyu. Gi rixanu gi rumkata chipetkotatka gipukchiya.

²⁵ “Gi rixanu Tawi wane chinpiranyegitlu:

*Netlu Gitsrukaachi
gita ginaple rawgognenatinri.
Gi rixanu npotuklesretate rawa,
Gi wa nkomyemyetko.*

²⁶ *Wale chinanu numuwgajita,
ga wa numuwleymananuka nyanumata.
Ga wa xani nomane koxa gapnanutanu
kagwakikolupa chinanu.*

²⁷ *Gi rixanu gi puknokamtanno
gipnachine gwiyawaka.*

*Gi koxa puchichanru
wa Pixanu mmukochiretu rujpaginripa.*

²⁸ *Pumatkakno giweklugapkaka.
Pomjikpotutanno Pixa yegi nixinri.*

²⁹ “Jejine, nomolene, gichichanno nunkakyapgi pgujetanuwaka tsrupotni gitsrukaachini Tawipirana. Wa gipnachrinatka. Kapnatkana. Ga wa giyomle wixyeglu xanigognenanu. ³⁰ Giyagni tokanchi geneklewatachri rixinri, Tawi gimatlu wa Wale kawchinanu Goyakalu wane chinru

wa Tawiklopishaneyaya gixmanetyawaka Goyakalu gipgujew-nakakanru Kristo pogirewatinripa Tawi pogirewatyawakaya.

³¹ Ma mapookanuwa retinitkalu, runkakletlu Kristo yotunot-inripa. *Gi wa ruknooko gipnachine gwiyawaka. Gi wa gigi-tuko jpaggianu* ³² Wa tye Geso yotunkaka Goyakalu. Walepirana pejnurunekwu gipgujtatachinwu. ³³ Giyagni pogirchi rutaaka Goyakalu potuklesretate. Girchi yegi rawyalu gipiratkaluru Giwekikaluru Kpashiripirana. Rawinitkalu rupkakatkalu wa tye gixa getanru ga wa gyijnakotanru. ³⁴ Gi rixanu Tawi gi wa tengogne ya, seyni wale wane china:

*Gitsrukaachi wane chinru wa Nutsrukate,
Npotuklesretate ptuplatanu,*

³⁵ *Nutakinpotukna pkamnixjene
putspanjixgapre rixinripna.*

³⁶ “Gimatankoxlu pejnuruneko Gisrayiliklopishangi wa tyeko Geso wa koroshishkita gitakanru, Goyakalu galikakni gitakatkalu Gitsrukaachi ga wa Kristo rixinripa.”

Mapa waragkane katkalune

³⁷ Giyagni yijnakotinrina tyepirana, kachingajinatkana. Wane chinkana Petro ga wa pimrine yokanatanune, “Jejine, wumolene, ¿gi wixanutka xani?”

³⁸ Ga wa Petro wane chinna, “Genshinikanutanu. Gkatikolupa wa gixa satkaki Geso Kristo giwakaya, gkaspukmukochiretikolupa. Gyoptotanru Giwekikaluru Kpashiri geneekaluru. ³⁹ Gi rixanu gixanupni wa gipiratkaluru, ga wa gwugenenenupkoxapa, ga wa gyoptukaklopishatyawakpotunanuka, gi pejnukta wa Gitsrukaachi Woyakalute tomganunepa.”

⁴⁰ Gixo pimri tokanchi rupgujtalewata. Ruykolewata. Wane china, “Gognetkakilolupa gixa tyegogne gimuweekakanatachine mpotukanyegiya.”

⁴¹ Giyagni wa yoptotokanutjene katka. Yogniikalunni walegogne mapa waragka getko yine.

⁴² Yokanatkalune ginkaklewe romkagitna. Romkagi gimatkakletna. Romkagi jiknajroletlona jimapro. Romkagi gagjigogneretna.

Muchichachine Kristonune gimatkaklewe

⁴³ Pejnuruneko yine pika. Gixo koglajru ga wa getkaluru kamrutka wanna yokanatkaluneya. ⁴⁴ Pejnuruneko galixachine gimwakaka. Ptowrunanuka rejnunkatna pejnurune wane gixleni. ⁴⁵ Rushankaluna rejnunkatna, wane rixlena. Kotspalkakyana pejnuruneko wa satkaka magatyawaka. ⁴⁶ Wane rixjegognenatna kpashiwakapjiya panshinikanurune pagognemnunanuka.

Jiknajrojetlona jimapro panchikakaya. Paniikalunni gimuwatachine, myokwirgajine. ⁴⁷ Rumalwutluna Goyakalu. Kiglepiranyegirune pejnuruneko yinyegiya, ga wa Gitsrukaachi yognikananumtna pagognemnunanuka gognetkaakalunepa gapatjetachine yegi.

3

Satu myankatu gituukaaka

¹ Petro ga wa Gwa kayinwaka gagjigognepapko kanikna. Kpashiwakapji yana. ² Satu jeji rushpakinyakawa myankatu gwapjetka. Pagognemnunanuka kpashiwakapji gipgyaptotetsi rutakluna, wa Kigleru potu Gipgyapto chinikowaka. Wa kpashiwakapji jiglokachine ragjitinripa sroschi. ³ Wale getna Petro ga wa Gwa kpashiwakapji jiglokachinepa. Sroschi ragjitna renekyapluna.

⁴ Ga wa Petro Gwayma yopukgatluna. Wane chinru, “Petanwu.” ⁵ Wa wale getpotutna. Kagwakanata pagixanu yoptotinripa, wanna genekashatyaplu.

⁶ Petro wane china, “Maleshayno sroschi, gi wa koriko. Seyni satu waneyno. Wale nenekyi. Geso Kristo Nasare gajeru giwakaya, palnanu. Pyananu.”

⁷ Potuklemyo kashichyalu. Palnakaklu. Waneklu gichko rixkatka gijixi ga wa giygaleji. ⁸ Rupteka tunwaleta. Yanatka. Wannayma jiglokamtatkalu kpashiwakapji. Yanamtatka. Ruptemta. Rumalwumtlu Goyakalu. ⁹ Pejnuruneko yine geta yanretlu ga wa rumalwumtlu Goyakalu. ¹⁰ Rumatluna wa kpashiwakapji Kigleru Gipgyaptotetsi tuplajetachri sroschi gagjijetachri. Ruglajpotutanna. Rumyekpotutanna wa wane rixinritka.

Petro ginkakewle Salomotamnuya

¹¹ Wa myankatunanu giletikalurutka kashichna Petro ga wa Gwa. Pejnuruneko yine potogiwnayegitna Salomotamnu chinikowakaya. Giglajitachine. ¹² Petro getlu. Wane chinna yine, “Jejine, Gisrayiline, ¿gi gixge giglajita wa tyeya? ¿Klu chinanu gyopukgapotutwu, wixako wuyaklepgutlege, wixako wupashirenupgutlege wyankakyalu wa tye? ¹³ *Gawra Goyakalute, Gisaakanu, Gakowonu, wutsrukatenni Goyakalute* tsru pogirewlu renekanru Gituru Geso, wa gixa samyokanru ga wa ginutatanru Pilatyegiya. Giklukanuwnayegjixlu wa kaspuukalurupmaka. ¹⁴ Gixa ginutatlu wa Kpashiri ga wa Poyagkakachri. Gixa gagjitlu genekikolupa kgiylalewakleru. ¹⁵ Giylatanru giweklu genekachri wa Goyakalu yotunkakanru gipnachine tskalaya. Walenwa gipgujttachinwu wixa. ¹⁶ Ralixgiwakatko chinanu, giwaka gichko

rixkaklu wa tye, gixa getanru ga wa gimatanru. Wa galixlu Wale chinanu, tye gituukakpotutlu gixa pejnurunekgi getanu.

Petro chanixna renshinikanutinripna

¹⁷ “Ga wa xani, nomolene, numatlu wa gma mumatkanchinanu wane gixlu, gitsrukatenene pixka koxa. ¹⁸ Giyagni Goyakalu poyagkaklu wa muchikawa runkaklewjixanru pejnuruniko tokanchi geneklewatachinninamaya, wa Kristote salewninripa. ¹⁹ Giyagni genshinikanutanu. Gkashrijetko, powratkalunepgi gmukochireya, ²⁰ Gitsrukaachyegiya runinipa giyalganshinikanrugogne, ga wa Geso Kristo yokanyegityapgi, wa muchikawa gixa chinanu gitaakaluru. ²¹ Galikakni rumkata tengogne chipetletlu wa rugletkoklungognepotunanuko ptowruko. Wale runkakleta Goyakalu, Walenune kpashirine tokanchi geneklewatachinnamaya, muchikawa potu gwapachinni. ²² Gi rixanu Moysisi wane china, ‘Gitsrukaachi Goyakalute gipgujewnakakyegitangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita pixka. Wale gyijnakotanu pejnurkakako Wale ginkakangi. ²³ Wane rixanu: Girukokta yineru gi yijnakotanru Wale Tokanchi Geneklewatachri, nikatkalurupni yinyegiya.’

²⁴ “Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine, Samoyroni muchichachri ga wa gapkatamtachine, pejnuruneko ginkaklewatachine ginkakletpiranatlu tyegognekaka. ²⁵ Gixni wa tokanchi geneklewatachinniklopishangi. Gixa chinanni wa gipiratkaluru wa Goyakalu gipiratyana wutsrukatenni. Wane chinru Gawrani, ‘Puklopisha chinanu giglenshinikanyegitkalunepni payinemnunanuka tye psolchijneko gwachine.’

²⁶ “Rali yotunkakletinitkalu Gituru Goyakalu gixa yegi gapka yokanatlu ruglenshinikanyegityapgi gkashrijetikolupa satkaka gma muglenuya.”

4

Petro ga wa Gwa yoshmaaka

¹ Wanna Petro ginkaklewyeginatinna yine, sasertotene gapyegitna kpashiwakapji gitsrukateyma ga wa Sariseyone. ² Kojwakanshinikanutkana wa Goyakalupirana runkakikolutkana yine, ga wa Geso chinanu yotunkoklunchipa gipnachinetskalaya runkaakana. ³ Kashichkana. Yoshmakikowaka rutaakana waleprikpotunanuko, gi rixanu kayitkani. ⁴ Seyni gixo tokanchi yijnakonatachine galixa. Wane pejnugetkona jejine pamyo waragka.

Jemanshinikankakjetikowaka rupgujatya Petro

⁵ Wane rixatka waleprikogone Gerosale rapatjetyana rut-srukatenna, ga wa tsrune, ga wa yonchikgapine. ⁶ Ga wa Ganasu Sasertotene Gitsrukatpotu, ga wa Kaygwasu, ga wa Gwa, ga wa Galegantro, ga wa pejnuruneko Sasertotene Gitsrukatpotumolene. ⁷ Wanna ganikajite tunwakaakana. Repomsatkana, “¿Klu giyakluya, katu giwakaya wane gixyalu wa tye?”

⁸ Giyagni Petro Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu wane chinna, “Yine gitsrukatengi ga wa Gisrayiline tsrutengi, ⁹ xawakni gepomsatkalunwu wixinri, satu kigleru chinanu, jeji yayixachri kamrutikoluya, gi rixpoko gituukakota. ¹⁰ Pejnurunekgi gixa ga wa pejnuruneko Gisrayilinerune gimatanrupa tye: wa Geso Kristo giwakaya rutuka tye yineru. Geso Nasare gajerunwa gixa koroshishkita gitakanru, ga wa Goyakalu yotunkakanru gipnachinetskalaya. Gesoya wa tye jeji gixa getanu gitukachritka tunwatachri. ¹¹ Gesonwa Tye:

Sotlu myoptotkotu gixaya sotlupji kamrupjitachingi

Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.

¹² “Gi satuna rawa gognewatikaluru. Gi rixanu maleshlu pagiwaka tengogne rapukote renekikolna yine, wa wale chinanu wumkata gognetletikolupa.”

Gi wumkata kaspuka ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru

¹³ Retkana pgujetanuwaka china ginkakletna Petro ga wa Gwa. Rumatkana jejine kiruka myimaakone, mumatkanni. Giyagni rumatkana wa Gesoyma rawanatinrina. Tsrukakalune gigitajita. ¹⁴ Retanatluna jeji gituukaakaluru wannayma tunwatachri. Gike rumkata chinretna. ¹⁵ Yokanatkatkana maleka rushpakinitkana jemanshinikankakjetikowakaya. Jemanshinikankakna wannakakluko.

¹⁶ Wane chinkakna, “¿Gi wixanutkana wa nyi jejine? Gi rixanu getkaluru pgujetanuru kamrutikaluru wannaya. Pejnuruneko Gerosale gwachine yegi rumatika. Gi wumkata ginutletlu. ¹⁷ Seyni ma poshalpiranyegitikotupa yinyegiya, wkawgutanna xaniyakawa gikena ma munkakinitpatkana tye giwakaya.”

¹⁸ Tomgakatnakna. Towutkana ma munkaklewatinitpatkana giketsotaji, gi wa yimaklewatanna Geso giwakaya. ¹⁹ Wa Petro ga wa Gwa gigitna. Wane chinna, “Gitakyagokanru poyagkakachri chininipa Goyakalu getanu, wa Goyakalu pnute gyijnakotko gixa. ²⁰ Gi rixanu gi wumkata kaspukle ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru.”

²¹ Giyagni yokanatkatkana. Pnute kawgutkatkana, gi rix-anu gi wa rukshiika saletikolupna wa yine chinanu. Gi rix-anu pejnuruneko Goyakalu gimalwuta wa wane rixikolutka. ²² Gi rixanu wa jeji wa gituukaakalurutka tye getkaluruya, wale waneya gepkoxamkojmole pnute walapu.

Galixachine gagjigogneta gi wa popiklerunepa rixinripna

²³ Wa kaspuukana. Wannanune yegi yana. Runkakletluna wa pejnuruko wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune chinyawakna. ²⁴ Rali yijnakletinitkana, panshinikanurune muchkowitzokanutna. Wane chinruna Goyakalu, “Gitsrukaachi potu, Pixni wa Goyakalyi, wa tengogne kamrutachriyi, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka wanerutu kamrutachriyi. ²⁵ Wa putowreru Tawinamaya wane pchina:

*¿Klu chinanu matsuwatna payinemnunanuka,
Ga wa yine gike gapri rushinikna?*

²⁶ *Tyechijne gajene pogirchine gimalpookakatka,
Ga wa tsrukakalune potowruta
Gitsrukaachi kamnixachine,
Ga wa Kristote kamnixachine.*

²⁷ “Gi rixanu galikakpotunanu kphashiri Puturu Geso ptsomitanru chinanu, tye pokchi rapatyana Girore ga wa Ponsyo Pilato, ga wa payinemnunanuka, ga wa Gisrayilinerune. ²⁸ Wane rixinripa puyakleya ga wa pushinikanruya muchikawako putakanru wane rixikolupa. ²⁹ Ga wa xani, Gitsrukaachi, petanru kawgurna. Penekanna pwayegrene psolpotuyako pgujetanwaka china ginkakletyapluna ptokanu. ³⁰ Giyagni wixyempotupyi wane gixkalurkakapa gitskalgalkaka, ga wa getkalurkaka, ga wa koglajrukaka wa kphashiri Puturu Geso giwakaya.”

³¹ Rali gagjigogneretinitkana, rapatjetyawakapjina gimye-myeta. Giwekikaluru Kphashiri psolmuchkonuko jiglokgajpotutna pejnuruneko. Goyakalu tokanu runkakletna pgujetanuwaka.

Ptowrunanuka rejnunkatna pejnurunene wane gixleni

³² Wa gixolune galixachine panshinikanurunni. Gi satuna wane china, “Gitanupjeni,” wa wane rixlemka, seyini ptowrunanuka rejnunkatna pejnurunene gejnunkatni. ³³ Ga wa yokanatanune gipgujtatlu Gitsrukaachi Geso yotunotinri tsru giyaklewlyua. Gimutlewatachinpotni pejnuruneko wanna. ³⁴ Gi satuna magatyachri wanna. Gi rixanu katukokta kwangixleru sankaka ga wa panchikaka, rushankalu. Raniklu wa rushankanru wenru. ³⁵ Yokanatanunejixistsi rutakluna. Reneksatkana satkaka wane rixa magletyawakna.

³⁶ Giyagni Gosi, wa yokanatanune wane chinanru yoklegi-waka Wirnawisi (walenwa yokaakaluru Gimnanuklewatachri) Rewineru, Supro giyakatyachri. ³⁷ Waneyananru chiji. Giyagni rushankalu. Raniklu wenru. Yokanatkalunejixistsi rutakwenutlu.

5

Ganani gipnale

¹ Waneru satu jeji Ganani giwakatletachri. Sagirni ganunro. Rushankalu wane rixlena. ² Psoji kotnukwenutyaluna. Tumata koxa ganunro. Psoji ranika. Yokanatkalunjixistsi rutaklo. ³ Petro wane china, “Ganani, ¿klu chinanu Satansyo tsepotgajityi pyokwitmaklu Giwekikaluru Kpashiri, pkotnukyalu puchijne wenru? ⁴ Pumretanatinri ¿gi ge waneyananyi? Wa pushankinitkalu ¿gi ge pixa chinanni? ¿Klu chinanu pyanshinikangaji kamruretlu? Gi wa yine pyokwita seyni Goyakalu pyokwitmaka.”

⁵ Giyagni Ganani jeminitkalu tye tokanchi, yawnamtanatka. Rupnanatka. Tsrú piklu rixna pejnuruneko jempiranyegitachine. ⁶ Palnamtna maklujine. Poyitanatkaluna. Koshpakanatkaluna. Kapnatanatkaluna.

Sagira gipnale

⁷ Gowukshini tjigloka ganunro. Gi tumata wane rixinri-natka. ⁸ Giyagni Petro wane chinro, “Punkakanno. ¿Wane pejnurge gishankiyilu wa chiji?”

Wala wane china, “Gigi. Wane pejnu.”

⁹ Ga wa Petro wane chinro, “¿Klu chinanu wanerutu nchinanshinikanuta gyantaletyaplu Giwekikaluru Gitsrukaachinu? Petanna gipgyaptostsi rapokatkana pganurni kapnatpachine. Koshpakankoxyina pixa.”

¹⁰ Waneklu tyawnamtanatka walejixistsiya. Tupnanatka. Jiglokamtna maklujine. Gipnachroni rukshikatkana. Koshpakanatkalona. Tganurustsi kapnatanatkalona. ¹¹ Tsrú piklu rixna pejnuruneko gapatjetachine, pejnuruneko tyepirana yijnakotachine.

Gixo getkalurkaka, giglajrukaka

¹² Yokanatkalune kamrujetlu gixo getkalurkaka, koglajrukaka yinetskalaya. Pejnuruneko panshinikanurune Salomotamnu rawanatna. ¹³ Gi pimrineko tserpiranawata gipxaletletna wanna, seyni wa yine gimalwupotutna. ¹⁴ Gitsrukaachi galixachine gixolewnananumta wanepnute gixo potu jejine, ga wa suxone koxa. ¹⁵ Giyagokni gatnugapakaka raniikana yayixachine. Gijeeekakayna

ga wa shechimtakakaya rutaakana, wa Petro gininipa mayawlepjeko chikletyegimtyapmaklu satu wa wanna. ¹⁶ Gerosale potowrurutyana gixolune Gerosalesputa gwapokchijetachine. Raniikana yayixachine ga wa kamchine kojwakanune. Pejnuruneko wanna gituukaakalunetkani.

Petro, Gwa gishpakachinetka

¹⁷ Wane rixna wa Sasertotene Gitsrukate potu ga wa pejnuruneko waleymalune. Wannanwa Sariseyone mkoje. Ranxatna. ¹⁸ Kashichkana yokanatanune. Yoshmakikowaka pejnurunenu rutaakana. ¹⁹ Wa Gitsrukaachitowruru goyecho no kotpukaplu yoshmakikowaka gipgyaptote. Koshpakna. Wane china, ²⁰ “Gyanutka. Kpashiwakapji ntunwatanu. Ginkakanna yine pejnipiranako tye giweklupirana.”

Yokanatkalone kashichkatnaka

²¹ Wa yijnakotinitkaluna goyecho nokawpotuko jiglokluna kpashiwakapji. Wane runkaklewatyana.

Ga wa rapatna sasertotene gitsrukate potu ga wa waleymalune. Repuukana jemanshinikankakjetikowaka gajene, ga wa pejnuruneko tsune mkoje Gisrayiliklopushane. Yoshmakikowaka rawapjixikna. ²² Yoshmakikowaka rapokna towrechine. Gi rukshikana. Satokna wa towrechine. Runkaklewatna.

²³ Wane china, “Yoshmakikowaka wukshika gishyatkaluru poyegishyaleru, ga wa girukowatachine gipgyapto ginaple tunwatachine. Wa wkotpukinitkalu gi satuna wukshika gitokogrukoya.”

²⁴ Tyepirana yijnakotinna wa sasertotene gitsrukate potu ga wa kpashiwakapji gitsrukate, ga wa tsrukakalune sasertotene gi rumatanshinikanutanna kluneru giknoganutka.

²⁵ Satu gapoka. Runkakna, “Wa yoshmakikowaka gitakanune jejine, kpashiwakapji tunwanatatkana. Yine runkakleweginatkana.”

²⁶ Giyagni kpashiwakapji gitsrukate ga wa towrechineyama wane yana. Wale gwapna. Gi wa psolmuchkonuko, gi rixanu pika sotlujetkotna yineya.

Gi wa yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni

²⁷ Rawapkana. Jemanshinikankakjetikowaka tunwakaakana. Sasertotene gitsrukate potu gepomgana. Wane china, ²⁸ “Gachi wujretpotutatkgi wa tye giwaka gma munkakletinitpatka. Psolpotuko Gerosale mposhalpiranatalu ginkaklewe. Galuka giklukletwu tye jejigragaya.”

²⁹ Rugitna Petro ga wa pimrine Geso yokanatanune. Wane chinna, “Gi wa yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni.

³⁰ “Wutsrukatenni Goyakalute yotunkaklu Geso, wa gixa giylatanru. Gagmunashkita gixripkakanru. ³¹ Wale Goyakalu potuklesretate tsru potu rutakanru Gitsrukaachi rixinripa ga wa Gognetkaklewatachri, renshinikankakyapna Gisrayiline kaspukamukochiretikolupna. ³² Wixni ga wa Giwekikaluru Kpashiri gipgujtatachinwu tyepirana. Wale Goyakalu genekna ralixjene.”

Kamalye giykole

³³ Wanna yijnakotinri kegeknanuwatna. Jemanshinikankakna ruylatikolupna. ³⁴ Giyagni jemanshinikankakjetikowakaya tunwata satu Gwariseyo, Kamalye giwakatletachri. Tokanchi Yokanatkaluru yimaklewatachri. Pejnuruneko yine kagwakpiratanru. Wale maleka koshpakjixna pshinitsonu yokanatkalune. Wane chinna wale, ³⁵ “Jesine, Gisrayiline, ggirukotinwa nyi jejineya wa gkamrutanruyapa. ³⁶ Gi rixanu muchikawako rupgujewna Teyota. Tsrus chinashatnachriwa. Wane pejnu getko gepkoxamkoje pacha jejine gapatyegitlu. Giylatkalurni. Pejnuruneko ralixjene gipalata. Gikeenanatkanina. ³⁷ Wanepnute gitakgiwaakaklugogneni Gota Kalile giyakatyachri gipgujewna. Rawapna gixo yine rawgajxigitjenepa. Walekoxni gipnana. Ga wa pejnuruneko ralixjene rakapalatkana. ³⁸ Xawakni wane nchingi, getashatanutkana nyi jejine. Gkaspukanutkana. Gi rixanu tye shinikanchi, wa tye kamrurchi yinenu rixinipa nikawnanu. ³⁹ Wa Goyakalunu chininipa gi gimkata nikatletanru, gma mukshikikotupa Goyakalu gyagotinri.” Wane rixa gishinikanutletna Kamalye.

Yokanatkalune gjiretka. Kaspuukatkana

⁴⁰ Tomgakatkana yokanatkalune. Muchinanu kochipjetkana. Rali kochipjeretkoklunutkana, rujretkana wa Geso giwaka ma munkakletinitpatkana. Kaspuukatkana.

⁴¹ Giyagni wanna jemanshinikankakjetikowaka gajenyegiya yatkana gimuwamtachine, gi rixanu rutaka yagookana rumuknina salewninrina, reyikana Geso giwaka chinanu. ⁴² Psolgogneko kpashiwakapjiya ga wa papjikakaya gi kaspuka ginkaklewletna Geso Kristopirana, gi kaspuka yimaklewletna.

6

Wa payokgipre kamrurewatachine

¹ Walegognekaka ruxolewnatkana yimaklene, Kriykone tokanu yanumatyachine yegi kegemgayegitna Gewreyone chinanu, gi rixanu wannanu gipnagnurutachrone gi gislagika geneksajetikowakaya pagognemnunanuka. ² Giyagni wa pamole gepine rapatkakna gixolune yimaklene. Wane chinna, “Gi kigleru wa wixa giknokamtyalu Goyakalu tokanu wkamrurewatinripa wa nikiowaka chinanu. ³ Giyagni, nomolene, gijanna payokgipre jejine gixkaklukoya kiglepinyegirune, Giwekikaluru Kpashiri gwagajpotutanunetka ga wa kгиматkalerune. Wanna wutakanu tye kamrurchi chinanupa. ⁴ Ga wa wixa gomkagitanru wagjigognere ga wa wkamrure tokanchi chinanu.”

⁵ Pejnuruneko gixolune yine gigleretlu tye tokanchi. Ga wa tsoomitkana Gishtuwa, jeji galixachri potu Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu ga wa Wilipi, ga wa Prokoro, ga wa Nikanoro, ga wa Timo, ga wa Parmena, ga wa Nikolasu, Goteyo gitaknachriwa, Gantiyoki giyakatyachri.

Gixo sasertotene galixlu tokanchi

⁶ Wa wanna yokanatkalune ginaple tunwakaakana. Yokanatkalune gagjigogneyegitna. Wannatseptagi rutakamyotna.

⁷ Gitsrukaachi tokanu tseruwna. Ruxolewnana yimaklene Gerosaleya. Sasertotene koxa gixolune galixlu tokanchi.

Gishtuwa kashichkaluru

⁸ Wa Gishtuwa kгимутlewakleru potu ga wa kгийакlewakleru potu rixkaklu Goyakalu. Giyagni wale kamrutlu tsru kogljajrukaka, tsru getkalurkaka yinetskalaya. ⁹ Giyagni wane rixna pimrine ginkaklewawakapji gajene Gishpakachinenu, ga wa Sureyone, ga wa Galegantrinone, ga wa Surisyane, ga wa Gasya giyakatyachine. Yoptopiratluna Gishtuwa. ¹⁰ Gi wa rumkata gaaliretluna rumatkaleya, gi wa Giwekikaluru koxa yanumkakjeru.

¹¹ Giyagni yokshatkana jejine wane chininripna, “Wjema wane chinretlu tokanchi mupashiregnuchi Moysisipirana ga wa Goyakalupirana.”

¹² Komyekanshikanutkana yine ga wa tsrune koxa, ga wa yonchikgapine. Rapyegitluna. Rakapgomtluna. Jemanshnikankakjetikowaka ranikluna. ¹³ Tunwakaakana gipgujtalewashatachine kayroklewaklerune. Wane chinna, “Tye jeji gi wa kaspuka gapatletlu tye kpashiwaka ga wa Tokanchi Yokanatkaluru. ¹⁴ Gi rixanu wyijnako wane chinretlu, ‘Wa tye Geso Nasare gajeru nikananru tyepji. Kashrijetgimatanru wa Moysisi genekyawu wixjetyawaka.’ ”

¹⁵ Giyagni pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka tu-platachine yopukgapotutlu. Retgojitluna. Wa Goyakalu-towreru pixka rixgojita.

7

Gishtuwa giykoyegitnawa Gawrani tomgakikolupirana

¹ Sasertotene Gitsrukate potu wane chinru Gishtuwa, “¿Wane gixachirige?”

² Wale wane china, “Jejine, nomolene, ga wa tsrune, Gyijnakotanu. Goyakalu gimalwutkaluru gipgujewnayegitlu wutsrukatni Gawrani. Mesopotami rawanatin. Chara mawakanniwa. ³ Goyakalu wane chinru Gawra, *‘Puchijne pushpakinitka, ga wa pumolenyegiya. Nekakgichijnyawakapyi pyanutka.’*

⁴ “Giyagni Kalteyonchijne rushpakamtyatka. Chara rawanatatka. Rupnanatka rurni. Wane Goyakalu ganikyatnaklu Gawra. Tyechijne rapoka wa gixa gwiyawaka wa xani. ⁵ Waneya gi renekchijnetlu, gi psojiswajinako rutakjixityawakapmaka. Seyni rupiratyalu *renekchijnyeyaplu walenu chininripa, ga wa giklopishanenupa wanepnute.* Gi wa kwugenewalu. ⁶ Wane chinru Goyakalu wa *waleklopishanepni pne gajenenapni payinchijneya. Wayegrechine rutaakonna. Gepkoxamkoje pacha walapupa gi yigleko retkona.*

⁷ “Wane china Goyakalu, ‘Gita giklukanuwnayegjixanna wa payine wanna wayegretlewanatachine. Wanepnute rushpakanna waleklopishane. Gewiya yonogyegitinnona.’

⁸ “Tokanchi gipiratkaluru reneku, sajruka gistak-lewlupirana. Gawra wugenetlu Gisaaka. Yokgipgogne chininri sajruka gistakletlu. Gisaaka wugenetlu Gakowo. Ga wa Gakowo wugenetna pamole gepi tsrupotunni gitsrukaachinni.

Gishtuwa ginkakletlu Gakowni ga wa Gosnipirana

⁹ “Ga wa tsrupotunni gitsrukaachinni kanxalerune rushankanruna Gosni Gigitoy yinripa. ¹⁰ Seyni Goyakalu waleyma. Koshpaklu pejnuruko salewninriya. Goyakalu gipxaklu rumutyaplu Gwarawo, Gigungsone pogire. Kgitatkaleru rixkaklu Gwarawo getanu. Wale gitaklu girukotlewatniripa Gigitoyga ga wa pejnuruko gipji gajeruya.

¹¹ “Runa tsru nachi psolchijnepotunanuko Gigitoyga, ga wa Kana koxa. Tsrusalewakchi. Wutsrukatenni gi rukshikluna nikanruna. ¹² Giyagni Gakowo jempiranyegitinri wa Gigitoy rawinri triko, yokanatkala wutsrukatenni muchinanu kata. ¹³ Gepi kata rapkapinitkana yegwakane. Gosi ginkakatkana wa repurna rixinrina. Gwarawo gimatanerutatkalu Gosi.

14 Gosi gepuklu ruru Gakowo ga wa pejnuruneko gimolene, payokgipremole pamyo yineru.

15 “Yopikatka Gakowo. Gigipto rapoka. Wane rupniyanatka waleni ga wa wutsrukatenni. 16 Wannani Suche ganiikana. Kapna rutaakanatkana wa Gawrani gagjityawakapna sroschi wenruya. Wa Gemoro wgenene, Suche gajene ragjityalu.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni gishpakinripirana

17 “Konapu chininitka wa gogi wa Wale kawchinanu Goyakalu gipiratyalu Gawra Gigipto ruxolewnananumtna yine. 18 *Gigipto jiglokinpotunanuko satu pogirchi Gosi mumatkatu.* 19 Wale yokwitna wumolenni. Gi yigleko retanna wutsrukatenni. Maleka rutakjixinpotukna gegishpaklunniwa ma muweekananumtinitipna.

20 “Walegognekaka rushpaka Moysisi. Goyakalu gigleretanru. Mapa ksuru rurupji tseruwakika. 21 Wa maleka rutaakoklunutka, Gwarawonshicho gwapatkalu. Tseruwakatkalu. Toturu pixka tixlu. 22 Psolpotuyako Gigipto gajene gimatkale yimaaka Moysisi. Tokanchi ga wa kamrurchi gixo ginkatachrini.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni myoptotkotupirana

23 “Gepkoxamkojemole walapu poyagkakinitka rushinika salwayegletna gimolene, Gisrayiliklopishane. 24 Wa retinitkalu wa satu yenetkaluru, yoptoyegitlu. Ruylatanru Gigipto gajerni. Rapnuyegitlu yenetkaluru. 25 Wale kagwaklu gimolene gimata jemyaplu wa Goyakalu gognetkakaanna waleya. Seyni wanna gi gimata jemlu. 26 Waleprika yagotkakna. Wale gapyegitna. Ruykotmakna kigle gimwakakle rixinripna. Wane china, ‘Jejine, moletkakachingi. ¿Klu chinanu gyenetkaka?’

27 “Giyagni rumwastsitanru yenetachri satkaklu. Wane china, ‘¿Katu gitakyi wutsrukate ga wa wuklukanuwnayegjixeru pixinripa?’ 28 ¿Paluka giylaletno kapetgogne puylatanruna pixka Gigipto gajerni pixka?’

29 “Tye tokanchi chinanu rasukatka Moysisi. Pnu gajeru rixnatkawa Matiychijne ya. Wane gepi wugenetya.

Gishtuwa ginkakletlu gi rixpoko Goyakalu tomgalu Moysisni

30 “Gepkoxamkojmole walapu poyagkakatnaka. *Goyakalutowreru gipgujewnayegitlu xirnalmero kawshipiriya, yineru mwiyawakanuya Sina Magkatestsiya.* 31 Giyagni Moysisi giglajita retyawaklu wa xirnachri. Kayegiklu rumata getyaplu. Gitsrukaachi tokanu jema, 32 ‘Gitni putsrukatenni

Goyakalutno, Gawra Goyakalute, ga wa Gisaaka Goyakalute, ga wa Gakowo Goyakalute.'

"Rutatatana pikle Moysisi. Gi rumkata getleta. ³³ Wane chinru Gitsrukaachi, 'Pkoshpakanro pyoshmaklejixi. Gi rixanu kpashiwakchijne ptunwatyawaka. ³⁴ Netpotutlu nayinerutene Gigipto gwachine ma yigleko ma metikolna. Nyijnakotlu wanna gochgire. Nujruka nkoshpakyapna. Punanu wa xani. Gigipto nyokanatanyi.'

Gishtuwa ginkakletlu Gisrayiline ma maluka yijnaklewlepirana

³⁵ "Waleko Moysisi wanna ma yoptotanutu — wane chinanruna, '¿Katu gitakyi gitsrukaachi ga wa giklukanuwnayegjixlewatachri pixinripa?' chinanruna. Waleko yokanata Goyakalu, wanna Gisrayilini gitsrukate rixinripa, ga wa koshpakjerepni Goyakalutowreru chinanu. Walenwa gitowreru, kawshipiri gipgujewniyachri. ³⁶ Wale koshpakna, koglajrukaka getkalurkaka kamrutinri Gigiptochijneya, ga wa Tsuru Wenuya Sergalu, ga wa yineru mwiyawakanuya gepkoxamkojmole walapu. ³⁷ Tyenwa Moysisi wa Gisrayiliklopishane wane chinachri, 'Gitsrukaachi Goyakalute gipgujewnakakyegitangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita pixka.' ³⁸ Walekni wa gapatikowaka gwachri yineru mwiyawakanuya, wa Goyakalu towreruyma, wa Sina Magkate ruynumsatjeru, ga wa wutsrukatenni giynumsatachri. Wale yoptotokanuta tokanchi giwerekachri renekyapwu. ³⁹ Walekni wutsrukatenni ma maluka yijnakletanutu, seyni satkakmakluna. Rajiyna raluka satokletyatnakna, Gigipto yinripatnakna.

⁴⁰ "Wane chinruna Gaaro, 'Pkamrutinwu goyakalune wkosekjenepa. Gi rixanu tye Moysisi wa Gigiptochijne wkoshpakapjeru, gi wumata gikta rixanatka.' ⁴¹ Walegognekaka kamrutlona waka wgene. Ranikyegitlona yaglusha genekashlukaka giylatkalurupa. Rumejiwakatluna gimiyona kamrutinrina.

⁴² "Giyagni Goyakalu katjitna. Samyokna gixolurkaka tengogne gajerkaka yonogyegityapna. Wa tokanchi geneklewatachine kirukate chinyongatyawaka:

Gisrayiliklopishangi,

¿Ganikyegitnoge Gita

*giylatkalunepa ga wa genekashlukaka giylatkalurupa
wa gepkoxamkojmole walapu wa yineru
mwiyawakanuya?*

⁴³ *Gkoscheklu mkachripji Molo chopji.*

*Wane gixno, ga wa gkoscheklo
katagiri koxa, Rempanni goyakalute.*

yagluchkaka wa gkamrutanru gyoptsojityegitanrupa.
Giyagni najriikanungi Wawilonya tukasretate.

Gishtuwa ginkakletlu Goyakalupjipirana

44 “Wutsrukatenni waneya mkachripji Goyakalu gipgujewnajetyawakapji pochkewakaya. Goyakalu towutyawakpotuko. Wa Moysisi chinyawaka wa retyawakpotuko, wane rixa kamruretanneruna. 45 Wutsrukatenni yoptopjitatkalu. Goswuyma rutakluna Payne gwanatyawakaya. Wannani panenni ruknoka Goyakalu wutsrukatenniyegiya, Tawigognepotunanuko. 46 Goyakalu gimutlu. Tawi gagjitlu retyaplu, kamrujixyaplu wa Gakowo Goyakalute gwapjityawaka. 47 Seyni Salomo kamrutlu panchi Walenupa.

48 “Seyni wa tengajeru potu gi wa myochi kamrupjiticaluru rawa. Tokanchi geneklewatachri chinyawaka:

49 *Tengognewa ntuplapijere.*

Chijni wa nutspanjixgapre.

¿Gi pixkappjirutu gkamrutinno?

china Gitsrukaachi.

¿Ga wa ginakapni wa napnanutyawakapa?

50 *¿Gi ge nomyo nkamrutyalu pejnurkakako tyekaka?*”

Gishtuwa wane chinna, “Gixni wa Giwekikaluru gyagotgognewata”

51 “Shikonshinikanurungi. Gixni msajruka gistaakon-gajgi ga wa gijnakopnaya koxa. Giwekikaluru Kpashiri gyagotgognewata, gitsrukatenniko pixka. Waneko pixka gixa gixa. 52 Pejnurunniko tokanchi geneklewatachinni kojwawnina gitsrukatenni. Ga wa wanna giylatanna Poy-agkakachri gininripapirana ginkakletachinni. Wale Poy-agkakachri samyokachingi gixa xani. Wale giylatachingi. 53 Gixni wa gyoptotlu Tokanchi Yokanatkaluru Goyakalu-towrerune gitakyawaka. Gi wa gkamrutlu.”

Gishtuwni sotlujetkalurni

54 Yijnakotinitikaluna kegeknanuwatna. Rashkaygityegit-luna. 55 Seyni wa wale, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, teno yigata. Retpotuta. Retlu Goyakalu goyaknu, ga wa Geso Goyakalu potuklesretate gwachri. 56 Wane china, “Netlu tengogne gitpukachri, ga wa Yineru Wgene Goyakalu potuklesretate tunwatachri.”

57 Giyagni saplewopotumtna. Kachpokajnakopnamtna. Pagakapogomtkalune rixanruna. 58 Koshpakluna pokchiya. Sotlujetanatkaluna. Getashanatachine satu maklujijixistsi rutakamkatluna. Sawolo giwakatletachrini wale. 59 Gishtuwni sotlujetanruna.

Ragjigogneta. Wane china, “Nutsrukate Geso, pyop-totanno.”

⁶⁰ Yoptsojitamta. Tsrusaple rixa. Wane china sapleta, “Nutsrukate, gi puklukjixanna tye mukochriya.” Wane chin-tokanutinitka rapnanutatka. Sawolo gigneretlu ruylatikolu.

8

Sawolo kojwakna gapatjetachine

¹ Walgogne tsru kojwawakchi rixkana gapatjetachine, Gerosale gwanatachine. Pejnuruneko gipalata Gotechi-neya, ga wa Samarchijneya. Yokanatkallunepje gixeta.

² Ranikanatkalluna Gishtuwni jejine kqipashiregolune. Tsruchiyaglu rixna wale chinanni. ³ Giyagni Sawolo yenetpotutna gapatjetachine. Papjimnu jigloka. Kosepowjixna jejine, suxone. Samyokjixna yoshmakikolupna.

Samari runkaklewatya Wilipi

⁴ Giyagni gipalatachine pasretamnunanuka yana. Runkakletananumtluna tokanchi. ⁵ Giyagni Wilipi yopika. Samari Pokchi rapoka. Runkakleweyegitna

Kristopirana. ⁶ Panshinkanurune yine yijnakpotutlu Wilipi chinyawaka. Yijnakonatna, ga wa retanatuna wa getkalurkaka kamrutanru. ⁷ Gi rixanu kamchine puchotlewatachine gishpakyana gixo kamchichachine. Tsrusaple rixna kamchine. Gixo giktegachine, ga wa myankane

gituukaakalunetka. ⁸ Giyagni waneru tsru gimuwlu wale pokchi.

Kagonchi Simo galixle

⁹ Wanenanru satu jeji Simo giwakatletachri. Muchikawa kagonchinanni wale pokchiya. Rumyekna Samari gajene. Satu tsru chinnachriwa. ¹⁰ Pejnuruneko yijnakpotutlu, mturune ga wa tsruneymananuko. Wane chinna, “Tyenwa tsru ruyakle Goyakalu chinkaluru.”

¹¹ Yijnakpotutluna gi rixanu wa kagonchitinri rumyeykana muchikawogonnenanuyakawa. ¹² Seyni wa ralixinitkalluna Wilipi Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletini Goyakalu pogirewatyawakapirana, Geso Kristo giwakapirana, katkana jejine ga wa suxone. ¹³ Wale koxa Simo galixa. Katka. Wilipiyma rawa. Tsrusetkalurkaka, ruyaklekaka wane gixkaluru reta. Rumyeka.

Samari salwatyana Petro ga wa Gwa

¹⁴ Wa yokanatkallune Gerosale gwanatachine yijnakyegitluna Samari gajene yoptotyawakatkalu Goyakalu tokanu. Giyagni wanna yegi yokanatkana Petro ga wa Gwa. ¹⁵ Wanna

yopika. Rapokinitkana ragjigognetna Samari gajene chinanu wa yoptotyapluna Giwekikaluru Kpashiri. ¹⁶ Gi rixanu gi satuna rapokawa. Katashatkana Geso giwakaya. ¹⁷ Giyagni rutakamyotseptagitkana. Yoptotatkaluna Giwekikaluru Kpashiri.

¹⁸ Wa retinitka Simo wa rutakamyotseptaglewatinrina yokanatkalune, Giwekikaluru Kpashiri geneekatka, sroschi ranikyegitmakna. ¹⁹ Wane china, “Gitakankoxno gita tye chinanu, wa gi gixachrikokta nutakamyotseptagitanu, yoptotanru Giwekikaluru Kpashiri.”

²⁰ Giyagni Petro wane chinru, “Pixaymaplo pserojiprojite gamgikowaka, gi rixanu pkagwaklu Goyakalu genekashle sroschi yoptotikalurni. ²¹ Maleshayyi pixa tyepirana. Gi putaaka. Gi rixanu gi potukgajyi Goyakalu getanu. ²² Giyagni penshinkanutanu tye gektotuya. Gitsrukaachi pagjitanu gikta pkaspukmukochirgajitko pyanshinkanutanru. ²³ Gi rixanu pachikgajitachriyi, gektotu gostutanruyi wane nixa getletyi.”

²⁴ Giyagni rugita Simo. Wane china, “Gitsrukaachi gagjiyegitanunno gixa, gi satuna wa gixa wane chinyawaka ma munyegitkanupno.”

²⁵ Giyagni wanna gipgujtatinri. Goyakalu tokanu rali ginkakletinrina, satokna. Gerosale yana. Papokchimnunanuka Samaritane pokchi wane runkakletyaluna Kiglerpotunanu Tokanchi.

Wilipi ga wa Getyope giyakatyachri

²⁶ Gitsrukaachitowreru giynumatlu Wilipi. Wane chinru, “Palnanu. Tkachi kegetesretate pyanu, Gerosale yopikgapotyachri. Kasa gapokgapotachri. Wanenwa yineru mwiyawakanu.” ²⁷ Palnatka. Wane yatka. Wanenanru satu Getyope gajeru, suxone girukotachri, tsru jiglokachri Kan-rasa yegi Getyope gajene pogirewatyachro. Wale gitaaka pejnuruko tponikole chinanu. Wane ya, Gerosale yoptsojtapinripa. ²⁸ Rali yoptsojityentapinitkalu, satoka. Chijiyapachrote tuplananumta. Retyonganatumtlo Gisaiya tokanchi geneklewatachri kirukate. ²⁹ Giwekikaluru wane chinru Wilipi, “Pyayegitanro. Twu chijiyapachrostsi pyanu.”

³⁰ Wilipi gasukyegitlo. Yijnako getyongaletlo tokanchi geneklewatachri Gisaiya kirukate. Wane china, “Giyagni ħpumata jemluge wa peta yonganaru?”

³¹ Wale wane china, “ħGi rixyawaka numata jeminri gi satuna ginkakpokowakatanno?”

Ragjitlu Wilipi ratskotinripa, waleyma tuplamta.

³² Tyepiranyegiktani retyonganatumta:

Gowega pixka giylajetikowaka raniika.

Gowega wgene myanumatkato tjiwjitjeru yegi, waneko pixka rixa Wale. Giyanumata.

³³ *Kamturetkoklunu gi wanepotuko rixluna girukotlewatachine.*

¿Katu ginkakletanna walegogne gajene?

Gi rixanu chiji konikaluru ruwekinri.

³⁴ Suxone girukotachri gepomgalu Wilipi. Wane chinru, “Nepomganyi. ¿Katupiranni wane china tokanchi geneklewat-achri? ¿Walenanuklege waka satupiranra?”

³⁵ Giyagni Wilipi tyepiranako yonatkaluru yinuwaka ginkakpokowakletyaplu. Runkaklu Kiglerpotunanu Tokanchi Gesopirana.

³⁶ Gatnugapo yapananumtana. Gongastsi rapokna. Wane china suxone girukotachri, “Petanru gonu. ¿Klu gimaletlu nkatikolupa?”

³⁷ Wilipi wane chinru, “Psolpotuyako pajiya palixini, pumkatlu.”

Giyagni rugita. Wane china, “Nalixlu wa Geso Kristo Goyakalu Wgene rixinri.”

³⁸ Tunwajixlo chijiyapachro. Ruptekgamtna Wilipi ga wa suxone girukotachri. Wilipi katlu. ³⁹ Kanikatkana. Giwekikaluru Gitsrukaachinu koschekamtatkalu Wilipi. Gi wanepnuteko suxone girukotachri getatkalu. Yatka gatnugapo gimuwamtachri. ⁴⁰ Gasoto retikatka Wilipi. Pnumnu ya. Pejnuru pokchiko runkakletyalu Kiglerpotunanu Tokanchi, Susari rapokinpotunanuko.

9

Sawolo kashrijetkaluru

¹ ¿Gi pakawgurenanuktalu rixna Sawolo Gitsrukaachi yimaklene! Ruylalewlennaspuu rixa. Sasertotene gitsrukat-potyegi ya. ² Ragjitlu kiruka Tamasko gajene chinanu, wa ginkaklewawakapji gajene, wa rukshikinipna jejineko ga wa suxoneko tyepirana gomkagitachine Gerosale ranikyapna gostutkalune. ³ Gatnugapo yapamta. Tamaskostsi rapokatka. Walegnapunanu yochigyegitanru tengogne gajeru yochigat-achri. ⁴ Chiji rapokamtana. Yijnakotlu satu tokanchi wane chinjeru, “Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno?”

⁵ Wane china, “¿Katy Pixa, Gitsrukaachi?”

Wane chinru, “Gitni Geso, wa pixa kojwakanruno. ⁶ Seyni palnanutka. Pokchi pyanu. Wane punkakiko pumkata kamrurretanrupa.”

⁷ Sawoloymalune jejine menuwatachine. Plaschi galikakni yijnakotna, seyini gikena retina. ⁸ Giyagni Sawolo chiji palniyatka. Rumrekgatnimkatka. Gikena retanatika. Giyagni kanjimtatanakaluna. Tamasko Pokchi rutakatkaluna. ⁹ Mapgogne wane rawa. Metkatuna. Mniikatuna. Murkatuna.

Ganani yokanatika Sawolo yegi

¹⁰ Tamasko rawanata satu Gitsrukaachi yimakleru Ganani giwokatletachri. Kaygawleya wane chinru Gitsrukaachi, “Ganani.”

Wale gigita, “Gewno, Gitsrukaachi.”

¹¹ Gitsrukaachi wane chinru, “Palnanu. Gatnugapo pyanu, Potukgapolu chinkaluru. Gotapiji pujinri satu Sawolo giwokatletachri, Tarso gajeru. Gi rixanu wale gagjigogneta. ¹² Satu jeji reta kaygawleya, Ganani giwokatletachri, wa pixa. Reta jiglokletyi. Pixa gitaktseptagimyogogotanru retinripatka.”

¹³ Giyagni Ganani gigitlu Gitsrukaachi, “Nutsrukate, gi gepika yine njempiranyegityalu tye jeji, gi pejnunanukta gektutu kamrutyana Pixanune kphashirine Gerosale gajene. ¹⁴ Gewi koxa rutakika tsrukakalune sasertoteneya rostutyapna pejnuruneko Pixa giwaka koschekachine.”

¹⁵ Gitsrukaachi wane chinru, “Wane pyanu. Gi rixanu walenwa nkamrurewapre ntsomitinri, ngiwaka ranikinripa payinyegiya, ga wa pogirchinyegiya, ga wa Gisrayiliklopishanyegiya. ¹⁶ Gi rixanu Gita gekakgitanru gi pejnunanpakatalu rumkata salewnaletinripa ngiwakaya.”

¹⁷ Giyagni Ganani wane ya. Panchi jigloka. Rutaktseptagimyogogotlu. Wane china, “Nepuru Sawolo, Gitsrukaachi Geso, wa gatnugapoya petinri wa puninitka, Wale yokanatno petinripa, wa Giwewikaluru Kphashiri gwagajpotutyapyi.”

¹⁸ Waneklu rujruktataygalemtatka gitataji pixkalutu. Retatka. Palnatka. Katkatka. ¹⁹ Wa nikititka gichkonshinikanutkalu. Gi pejnugognakta Sawolo gimwana Gitsrukaachi yimaklene Tamasko gwachine.

Tamasko runkaklewatya Sawolo

²⁰ Waneklu ginkaklewawakapjikaka Kristopirana runkakleta. Wane chinjeta wa Gesonwa Goyakalu Wgene.

²¹ Wa pejnuruneko yijnakonatachine gimyeka. Wane chinna, “¿Gi ge tyenwa Gerosale saletlewatyachri wa tye giwaka koschekachinni? Wale chinanu runa gewi, gostutkalune ranikyapna wa tsrukakalune sasertotene yegi.”

²² Giyagni Sawolo wanepnute muchkotanshinikanutka. Gi rumatanshinikankakna Goteyone Tamasko gajene. Runkakpokowakatna Kristokni wa Geso.

Goteyone galuka giylaletlu Sawolo

²³ Gixgogne giknoginitka Goteyone jemanshinikankaka ruylatyapluna Sawolo. ²⁴ Wale gimata jemanshinikankakpi-ranyegitluna. Wanna girukotpotutlu gipgyaptokaka gogi ga wa goyecho ruylatyapluna. ²⁵ Giyagni wa Gitsrukaachi yimaklene pokchi prijere gogote rutakluna goyecho. Wane rujruukakyaluna. Wane kojita jijrukyaluna.

Gerosale yinri Sawolo

²⁶ Wa Gerosale rapokinitka raluka Gitsrukaachi yimaklene gipxaletleta. Seyni pejnuruneko pikanru. Gi ralixluna wa Gitsrukaachi yimakleru rixinri. ²⁷ Giyagni Wirnawisi gwaplu. Raniklu yokanatkalune yegi. Runkakna gi rixpoko Sawolo getletlu Gitsrukaachi gatnugapoya, ga wa Gitsrukaachi giynumatyawaklu. Runkaakoxna wa Tamasko Sawolo ginkaklewatyia pgujetanuwaka Geso giwakaya. ²⁸ Rupxaletjetna. Wannayma yotaljeta Gerosaleya. Pgujetanuwaka china yanumsaleta Gitsrukaachi giwakaya. ²⁹ Wale gigjetna Kriykone tokanu yanumatyachine. Ruylatmakluna. ³⁰ Wa rumatinitkana moletkakachine ranikluna Susarpotuko. Wane Tarso yokanatyatkaluna.

Ruxolewnana gapatjetachine

³¹ Giyagni gapatjetachine ruglewanshinikanutna psoluyako Gote, ga wa psoluyako Kalile, ga wa psoluyako Samari. Tseruwakanshinikanutkana. Kosekna Gitsrukaachi pikachine. Giwekikaluru Kpashiri gimnanukanune ruxolewnana.

Geneyasa giletikaluru

³² Wane rixa Petro. Pnumnu yapamta. Yopika koxa kpashirine Lita gwachinyegiya. ³³ Wane retyalu satu jeji Geneyasa giwaketletachri. Yokgipi walapu gijeko rukluganatka. Giktegachrinni. ³⁴ Wane chinru Petro, "Geneyasa, Geso Kristo gituukakyi. Pyotunotanutka. Puglepokje-jekotanutka."

Waneklu yotunotatka. ³⁵ Retluna pejnuruneko Lita gwachine, ga wa Saronu gwachine. Wanna kashrijetka. Gitsrukaachinunepa.

Petro yotunkaklo Tawita

³⁶ Gope twa sato Gitsrukaachi yimaklero, Tawita giwaketletachro. Walenwa yokaakaluru Kshotero. Kigleru kamrujetachro. Kwamonurune genekjetachro. ³⁷ Wane rixatka walegognekaka. Tyayixana. Tupnanatka. Rerkatkalona. Tenogruko rutakanrona. ³⁸ Litaya gi gowuklu Gope. Giyagni wa Gitsrukaachi yimaklene yijnakotlu

wa Petro wane gwanata. Gepi jejine yokanyegitluna. Ragjityapluna, “Gi pyoxigikamtanu. Punyegitanwu.”

³⁹ Giyagni Petro palnamta. Wannayma wane ya. Rapokatka. Tenogruko ranikatkaluna. Walesti tunwatna pejnuroneko gipnagnurutachrone. Chiyagatna. Rekagitluna gitokoochi ga wa mkachri wa Kshoterni kamrurni wanna yegi twanatini.

⁴⁰ Giyagni pejnuruneko maleka yokanata Petro. Yoptsojita. Ragjigogneta. Ruprotakyegitlo tomane. Wane china, “Tawita, pyotunotanutka.”

Tumregkata. Tetlu Petro. Tuplata. ⁴¹ Romyokyegitlo. Tunwakaklo. Giyagni tomgana kpushirine ga wa gipnagnurutachrone. Giwekachro rekagitatka. ⁴² Wale gimatka psoluyako Gopeya, ga wa gixo galixlu Gitsrukaachi. ⁴³ Wane rixa Petro. Gi gepikgogne Gope rawa Simopji, nikchimta yoshmojetachri.

10

Kornelyo kaygawle

¹ Susari rawanata satu jeji Kornelyo giwokatletachri, ksolaloteru gixolune solalone Gitalyanone chinkalune. ² Kgipashiregolu. Goyakalu pikachri pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Kgetwamonreru. Renekashjetna yine. Goyakalu ragjigognejeta. ³ Kayinwaka retpotutlu kaygawleya satu Goyakalu towreru. Reta jiglokleyegitlu. Wane chinru, “Kornelyo.”

⁴ Retpotutlu. Pikanatka. Wane china, “¿Klunerni, Gitsrukaachi?”

Wane chinru, “Pagjigognere ga wa petwamonrekaka Goyakalu getanu rushinikikolpatka. ⁵ Ga wa xani pyokanatanne jejine Gope yinripna. Pepukanru satu Simo. Yoklegiwaka Petro. ⁶ Wa Simopji rawanata, kyoshmomtakleru. Tsrū wenustsi gwapjitachri,” china.

⁷ Wa yinitka Goyakalutowreru Kornelyo giynumsatachri. Tomgana gepi kamrurewyegitjene, ga wa satu solalo kgipashiregolu, satu rupxaletjetanruymalutu. ⁸ Runkakna pejnurukopirana. Yokanatatkana Gope.

Petro kaygawle

⁹ Waleprika yagaponatatkana wanna. Tsrū pokchistsi rapokinitkana, Petro tenogruko ratskota, ragjigognetinripa. Tumananustsitkani. ¹⁰ Wane rixa. Nachpotunru. Raluka nikletana. Ralpokokopshinna, rushpakanshinkanuta. ¹¹ Retlu tengogne gitpukachri. Reta gijrukletlu katlogamnuru. Tsrū mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri gishrikikaluru. Jijruukaluru. ¹² Wane

rawamtna ptowrunanuka nikchine gepkoxamkojejixirune, ga wa yosrolotachine chiji gajene, ga wa tengogne yapachine kamejirune. ¹³ Satu tokanchi jema, “Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.”

¹⁴ Giyagni Petro wane china, “Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi pagogneko gimuteru, kapcholu nnikjejeta.”

¹⁵ Gepi kata chininri jematnaklu tokanchi wale yegi: “Wa Goyakalu powratanru gi wa gimuteru pchinanutkalu.”

¹⁶ Mapkata wane rixatka. Waneklu gitloga tengogne rawikatka.

Petro yoptotna Kornelyo yokanatanune

¹⁷ Petro gi rumatanshinikanunata walenanuko klunerni wa kaygawlu retyawaka. Waneklu wa Kornelyo yokanatanune jejine gipgyapto gapokatka. Repomsayeginanumtluna Simopji. ¹⁸ Tomgana. Repomgana gikta xani wane rawanata Simo wa Petro yokletgiwakatletachri.

¹⁹ Yanshinikanunatiniwa Petro wa kaygawleya, wane chinru Giwekikaluru, ²⁰ “Pete. Mapa jejine gijgayi. Ga wa xani palnanutka. Pujrukanutka. Gi putakyagoka yaletanu. Wannayma pyanu. Gi rixanu Gita yokanatna.”

²¹ Giyagni Petro gijrukyegitna jejine Kornelyo yokanatanune. Wane china, “Getanno. Gitni wa gijganruno. ¿Klu chinanu gina?”

²² Wa wanna wane china, “Kornelyo wa ksolaloteru, jeji poyagkakachri, Goyakalu pikachri, kiglepiranyegirni pejnuruneko Goteyoneyegiya. Satu Goyakalutowreru kpashiri yokanatlu wale gwapjixapyapyi, gipji pyinripa. Yijnakotokanutanyi.”

²³ Giyagni chanixna jiglokinripna. Renekna rumkiyawakapna. Waleprikogone yotunota. Wannayma wane yatka. Waleymamnuna pimrine Gope gajene moletkakachine.

Kornelyopji rapoka Petro

²⁴ Pagognetnakni Susari rapokna. Kornelyo kagwakanatna. Rapatanunetka gimolene ga wa rumatletanune potu. ²⁵ Wane rixa. Petro jiglokamtinitka, Kornelyo yoptotaplu. Chiji rapokamta gijixistsi. Yoptsojityegitlu. ²⁶ Giyagni Petro palnakaklu. Wane china, “Palnanu. Yinerkoxno gita.”

²⁷ Ruynumsakakamtatkana waleyma. Jiglokamta. Retna gixo gipatanatachine. ²⁸ Wane chinna wale, “Gixa gimatlu ginanshichkaluru satu jeji Goteyo gipxaletyaplu payineru, yayegityaplu. Ga wa Goyakalu gekakgitno gi satuna yineru gimuteru, kapcholu chinkaluru. ²⁹ Giyagni nepuuka

pnumnu mchinkatno nuna. Giyagni nepomgayi, ¿klu chinanu pepukno?”

Kornelyo ginkaklu Petro klu chinanu repuklu

³⁰ Kornelyo wane china, “Gepkoxamkojegognetkani xanipapko nogajirewanata. Kayinwakpapko nagjigognenata nopjiya. Netlu satu jeji. Tunwaginapletno. Katajimkalu. ³¹ Wane china, ‘Kornelyo, pagjigognere jemkalurni, ga wa petwamonre gishiniikalurni Goyakalu getanu. ³² Giyagni Gope pyokanrewatanu,’ chinno. ‘Pepukanru satu Simo, Petro yokletgiwakatletachri. Simopji rawanata, kyoshmomtaklerupji, tsru wenustsi gwapjitchri.’ ³³ Giyagni waneklu nyokanrewata pixa yegi. Kigleru pkamruta punyawaka. Ga wa xani geewu pejnurunekwu wixa Goyakalu getanu, wyijnakotyapyi pejnuruko Gitsrukaachi yokanatyayi.”

Petro ginkaklewe Kornelyopjiya

³⁴ Giyagni Petro yanumata. Wane china, “Galikakni numatjematkalu gi wa manewle gigenlu chinanu yoptotyaplu Goyakalu wa yineru. ³⁵ Seyni payinerumnunanuka Wale pikachri, poyagkakachri, walenwa Goyakalu gigleretanru. ³⁶ Gisrayilineklopishane yegi yokanatu tokanchi. Tyenwa Kiglerpotunanu Tokanchi gilewanshinikanrupirana Geso Kristo chinanu. Walenwa pejnuruneko Gitsrukate. ³⁷ Gixa gimatlu tokanchi pogitkaluru psoluko Goteya. Kalile yinuwakya. Wane chininitka katlu wa Gwa runkakletanru. ³⁸ Wa Geso, Nasare gajeru, wa Goyakalu Giwekikaluru Kpashiri gipkakyegitanru, ga wa giyaklu koxa. Wa Wale pnumnu yapananumta. Kigleru kamrunanumta: rutuukakna pejnuruneko tsru kamchi kapsakletanune, gi rixanu Waleymalu Goyakalu.

³⁹ “Wa wixni wa gipgujtatachinwu pejnurupirankakayako wa Gotechijne kamrutinri ga wa Gerosale. Wa Wale ruylatna. Ruxripkakluna gagmunashkitaya. ⁴⁰ Wa Wale Goyakalu yotunkaka mapgogne chininri. Ruchichlu rupgujewninripa. ⁴¹ Gi wa pejnuruneko yine yegi rapoka, seyni gipgujtatachinyegipje, wa Goyakalu muchikawa tsomitane, wa wixa Waleyma nikachinwu ga wa girachinwu rapyegita, rali yotunremtinitka gipnachinetskalaya. ⁴² Yokanatu wa yinyegiya wunkaklewatnripa ga wa wupgujtatyaplu; wane wchinanu wa Walenwa Goyakalu gitakanru gitakyagoklewatachripa giwekachineya ga wa gipnachineya. ⁴³ Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine gipgujtatenanruni wa Wale. Wane chinna wa pejnuruneko wa Wale galixachinepa kaspukmukochiretkalunepni giwakaya.”

Payineko yoptotlu Giwekikaluru Kpashiri

⁴⁴ Wa yanumsatiniwa Petro tyepirana, wa Giwekikaluru Kpashiri gapokyegitna pejnuruneko wanna tokanchi yijnakonatachine. ⁴⁵ Rumyekna galixachine sajruk-gistaakalune Petro gimotsatachine gi rixanu payine koxa yegi rupkaaka genekashlu Giwekikaluru Kpashiri. ⁴⁶ Rumyekna gi rixanu yijnako yanumsaletkana payinerunemnuka tokanu ga wa rumalwutluna Goyakalu.

Giyagni wane china Petro. ⁴⁷ “¿Katu gimkata ginanshoretlu gonu wa ma katikotupna wa nyi Giwekikaluru Kpashiri yoptotachine wixako pixka?” ⁴⁸ Katjixatkana Geso Kristo giwakaya. Giyagni ragjidluna pimrigognechi wanna yegi rawinripa.

11

Petro ginkakna Gerosale gapatjetyachine

¹ Yokanatkalune ga wa moletkakachine Gote gwanatachine yijnakyegitna wa payineko koxa wa Goyakalu tokanu yop-totyawakatkana. ² Wa Gerosale kanikinitka Petro, yoptopiratluna wa sajruka gistaakotachine. ³ Wane chinna, “Pixni jiglokyegitna jejine msajruka gistaakotkone. Wannayma pnika.”

⁴ Giyagni Petro yinuwaka ginkakpokowaklepotutna. Wane china, ⁵ “Gope Pokchi nwanatini, nagjigogne-natini. Nushpakanshinikanuta. Kaygawleya netlu katlogamnuru gijrukachri. Tsuru mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri jirukikaluru tengogneya. Gita yegi rapoka. ⁶ Nyopukgatlu. Netpotutlu. Nikchine chiji gajene gepkoxamkoojixirune, ga wa kmatsurune, ga wa yosrolotachine, ga wa kamejirune tengogne yapachine neta. ⁷ Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, ‘Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.’

⁸ “Wane nchina, ‘Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi pagogneko gimuteru, kapcholu jigloknamatno.’

⁹ “Giyagni gepi kata chininri tengogne giyakatyachri tokanchi gigitno, ‘Wa Goyakalu powratanru gi wa gimuteru pchinanutkalu.’

¹⁰ “Mapkata wane rixatka, ga wa pejnuruko tengogne rawikatka.

¹¹ “Waneklu rapokna mapa jejine wa nwapjitanru. Susari yokanatikna gita yegi. ¹² Giwekikaluru wane chinno nma mutakyagoka yaletinitipa wannayma. Giyagni nyatka. Gitaymalune koxa nyi patsrujire nomolene. Satu jejipji wjigloka. ¹³ Wale ginkakwu gikta rixpoko getletlu Goyakalutowreru gipjiya. Wane gima tunwanata. Wane chinru,

‘Gope pyokanrewatanu. Pepukanru satu Simo, Petro yoklegi-wakatletachri,’ chingimata. ¹⁴‘Wale ginkakanyi tokanchi, wa wale tokanchi chinanu pognetkaako pixa ga wa pejnuruneko pupji gajene.’

¹⁵ “Giyagni nyinuwaka ginkaklewyegletinna, rapyegitna Giwekikaluru Kpashiri wixa muchinanu pixka, wa rapyegitnitkawu. ¹⁶ Giyagni nushinkaplu Gitsrukaachi tokanu. Wale chinyawaka, ‘Gwa katlewata galikakni gonuya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gkatikolupa gixa.’ ¹⁷ Giyagni wa Goyakalu renekinna waleko genekashlu koxa wa wixako pixka, wa Gitsrukaachi Geso Kristo galixachinwu, ¿gi gixachripno gita numkata gimaletletyapmaklu Goyakalu?”

¹⁸ Giyagni yijnakpiranatluna tyekaka, ruchkekna. Rumalwutluna Goyakalu. Wane china, “Giyagni Goyakalu ge-neekoxna payine renshinikanutinripna, ruwekinripna.”

Gantiyoki yokanatka Wirnawisi

¹⁹ Giyagni wa gipalatachine salewakchiya Gishtuwni chinanu, pnunnu yapananumtna, Winisipotuko ga wa Supro, ga wa Gantiyoki. Gike runkakna wa tokanchi, ga wa Goteyonepje. ²⁰ Wanena pimrine wa nyi jejine Supriyone ga wa Surenensene, Gantiyoki rapokinitkana. Kriykone runkakna Kiglerpotunanu Tokanchi Gitsrukaachi Gesopirana. ²¹ Wannaymalu Gitsrukaachi. Gixolune galixa. Wanna kashrijetka Gitsrukaachinunepa rixinripna.

²² Gapatjetachine Gerosale gwachine yijnakotlu tyepirankaka. Wirnawisi yokanatna. Gantiyoki yinripa. ²³ Wa wale gapokinitka, retlu Goyakalu gimutyawakna. Rumjika. Ruykotna pejnuruneko psolgalukleya rajiyina Gitsrukaachi yegi rawgognenatinripna. ²⁴ Gi rixanu jeji kiglerni. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanrupotni ga wa kalixaklerpotni. Gixolune yogniwnananumtna Gitsrukaachi yegi.

²⁵ Tarso yatka Wirnawisi. Sawolo rujga. Rukshiklu. Gantiyoki raniklu. ²⁶ Psolwalapuko gapatjetachineymana. Gixolune yine runkakpokowakyegitna. Kristonune chinkana Gitsrukaachi yimaklene muchinanu gapka Gantiyokiya.

Gakawo ginkakagnaputlu tsru nachlupa psolchijiyakopa

²⁷ Walegognekaka Gerosale yopikyana tokanchi geneklewatachine. Gantiyoki rapokna. ²⁸ Satu tokanchi geneklewatachri palna. Gakawo giwakatletachri. Runkakna Giwekikaluruya wanepu tsru nachi psolchijne gajenpotunanuko yegi. Klawtyoklunanu wane rixanata. ²⁹ Giyagni Gitsrukaachi yimaklene wane rixanshinikanutna yokana gipxakletinripna Gote gwachine moletkakachine yegi. ³⁰ Satkaka

poyagotyawaka wane rixle yokanatanu. Wanepotuko rixna. Wirnawisi, Sawolo ganiklu tsrune yokanyegitikolu.

12

Santyakni ruylajixa Girore; Petro yoshmaakaluru

¹ Waneklu koxa pogirchi Girore kashichixanna pimrine gapatjetachine yenetyapna. ² Gwa yegwakluni Santyakni yoglolewapi ruylajixya. ³ Retlu Girore waleko rugleretkagna Goteyone, pnute rixa. Petro koxa kashicha. ⁴ Wa jimapro gisekachri myapjetkotgognekakni. Wa kashichinitkalu Petro, yoshmakikowaka rutakjixlu. Gepkoxamkojeptogi solalone yegi samyoklu, rumretyapluna. Ruknoginitka Tsrug Giknoglushgogne raluka koshpakletlu yine chinanu.

⁵ Giyagni Petro yoshmakikowaka girukotika. Ga wa gapatjetachine psolmuchkonuko Goyakalu ragjigogneyegitluna.

Yoshmakikowaka koshpakika Petro

⁶ Wa Girore galuka koshpakletinitkalu, walyecho Petro gimkanata gepi solalone ganikajite. Gostutkaluru gepi yowumatsaya. Wa girukowatachine gipgyapto ginapleya girukotluna yoshmakikowaka. ⁷ Gitsrukaachitowreru gapoka. Pokamlalu yoshmakikowaka gatajitya. Petrokwanapa ruylaka. Komyeklu. Wane china, “Giyampotu pyotunotanu.”

Rujrukatsamtatka yowumatsa gimyo gajerni.

⁸ Goyakalutowreru wane chinru, “Pushrikapchijitanu. Postutanru pyoshmakjixre.”

Wane rixa. Wane chinru, “Pyoshmamkatanu. Pomkagitanu.”

⁹ Rushpakamta. Romkagimtatkalu. Gi wa rumata wa galikaka rixinri wa Goyakalutowreru wane gixyawaka. Wale kagwaklu kaygawlu reta. ¹⁰ Ruknogamtluna muchinanuptogi girukowatachine, ga wa gepi chininriptogi girukowatachine. Yowuma gipgyapto rapokna, maleka gishpakikowaka, pokchi ganikajite. Wa gipgyapto gitpukamta walenanuko wanna chinanu. Rushpakamtna. Ruknogamtluna pagapo. Waneklu Goyakalu toweru gitspalamtyatkalu.

¹¹ Rushinikpotutatka Petro. Wane china, “Xawakni numatatkalu galikakni wa Gitsrukaachi yokanatlu gitowreru; koshpakapno Giroremyoya, ga wa pejnurukoya Goteyone kagwakanatyatkano.”

Petro ginkakpokowakatlu yoshmakikowaka koshpakikolu

¹² Rumata jematkalu. Mariyapji yatka. Gwa, Marko yokletgiwakatachri ginropji, gixo gapatanatyawaka. Ragjigognenatna. ¹³ Maleka gajeru gipgyapto ruylaylata Petro.

Tushpakamta sato tserowaklechi, Rote giwakatletachro, ty-ijnakotinripa. ¹⁴ Tumat yijnakootokanutinitkalu Petro, tumuwlepoga gi tkotpuklu maleka gipgyaptote. Seyni gitokogruko tya gasukleta. Tunkaklewata wa Petro maleka gipgyaptote tunwatinritka. ¹⁵ Wanna wane chinro, “Pseprolokana.” Seyni wala tupnaje ginkakleta wane rixinri.

Giyagni wanna wane china, “Goyakalutowreru, Petro girukotachrini xani.”

¹⁶ Seyni Petro gomkagi giylaylagipgyaptotleta. Kotpukyeginititkaluna. Rumyekna. ¹⁷ Seyni yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Runkakna gi rixpoko koshpakletlu Gitsrukaachi yoshmakikowakaya. Wane china, “Ginkakanna Santiyako ga wa moletkakachine tye pirana.”

Rushpakamtatka. Pnuko yatka.

Girukowatachine ganiika Girore yegi

¹⁸ Wa gogi chininitka tsru kegeknanuwlu rixna solalone Petro chinanu klukta giknogyawakatkalu. ¹⁹ Girore gijgapotutlu. Gi wa rukshiklu. Repomsapotutna girukowatachine. Rali gepomsaletinna ruylajixanna.

Girore gipnale

Wanepnute Girore Gote yopikya. Susari ya. Wane rawanata. ²⁰ Ruylakakna Girore wa Tiro gajene ga wa Sito gajeneyma. Seyni panshinikanurunetkani wale yegi yana. Rushinikanutluna Plasto, pogirchi gimkiyawaka girukotachri. Rawashatinripna ragjitna, gi rixanu wa gichi-jnena gajene waneyna nikanruna pogirchichijneya.

²¹ Rutakgognetka pagogne. Girore gitaklu pogirchimkalu. Pogirchi tuplapijere tuplata, ga wa runkaklewyegitna. ²² Saplewatna yine, “Goyakalu tokanuktani. Gi wa yinerunni.” ²³ Waneklu Gitsrukaachitowreru giylatanru Girorni, gi rixanu gi wa Goyakalu rumalwujixa. Tsomi nikanru. Rupnana.

²⁴ Ga wa Gitsrukaachi tokanu tseruwna. Ruxolewna.

Wirnawisi ga wa Sawolo Gerosale satokya

²⁵ Poyagkakinitkaluna kamrurna Gerosale satokyatkana Wirnawisi, Sawolo. Raniikoxluna Gwa, Marko yoklegiwakatletachri.

13

Wirnawisi ga wa Sawolo yinuwaka yagapgaleta yokanatkalone chinanna

¹ Gantiyoki gajene gapatjetachinetskalaya wanena tokanchi geneklewatachine ga wa yimaklewatachine. Wirnawisi, ga wa Simo, Nigi giwakatletachri, ga wa Losyo,

Surene gajeru, ga wa Manaya tseruwaakaluru Giroreyma, pasreta girukotlewatyachri, ga wa Sawolo. ² Wanna yonogyegitlu Gitsrukaachi, ga wa rogajirewatna. Wane china Giwekikaluru Kpashiri, “Gkotspalatinnu Wirnawisi ga wa Sawolo kamrurchi chinanu. Wale chinanu ntomgana.”

³ Giyagni rogajirewatna. Ragjigognetna. Wannatseptagi rutakamyotna. Yokanatkatkana.

Supro runkalewatyana Wirnawisi, Pawlo

⁴ Giyagni wanna yokanatkalune wa Giwekikaluru Kpashiriya yopikna. Selesi rapokna. Wane yagapgatyana. Supro rapokna. ⁵ Salamina rapokatnakna. Wane runkalewatyana Goyakalu tokanu Goteyone ginkalewawaklepjikaka. Waneyamnuna Gwa kamrurewyegitjerna.

⁶ Koprutna psolu kniprekako, Papo rapokinpotukna. Wane retyaluna satu jeji kagonchi, tokanchi geneklewatachri wale potu migje. Goteyni. Wargeso giwokatletachri. ⁷ Sergyo Pawlo girukotlewatachriymalu Wargeso. Jeji kgimatkalerni Sergyo Pawlo. Wale gepukna Wirnawisi ga wa Sawolo. Raluka yijnakletlu Goyakalu tokanu. ⁸ Gilima kagonchimka gaalixna. Gilimni wa yokaakaluru Wargeso giwaka. Raluka satookakletmaklu girukotlewatachri ma malixinitipa. ⁹ Giyagni Sawolo, walenwa Pawlo, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, retpotutlu. ¹⁰ Wane chinru, “Psolpotuyako kyokwirewakleryi, mshinikanutyi. Tsruru kamchi wgenyi. Poyagkalewlu gayegixachriyi. ¡Wuya! ¡Pkaspuka yoliwgapkakletanmaklu potukgapolu Gitsrukaachinu! ¹¹ Ga wa xani, Gitsrukaachimyo pixa yegi rapoka. Metashatkatunapyi. Gowukshinina gi petlewatanuna tkachi.”

Waneklu rapyegitanatkalu yachgapere pixkalutu ga wa mapshagalu. Sajrurunatanatka. Rujgalu kanjitjerupa. ¹² Giyagni wa girukotlewatachri wane gixkaluru retinitka, ralixa. Ruglajitana Gitsrukaachi tokanuya.

Gantiyoki, Pisirisreta, runkalewatinri Pawlo

¹³ Papo rutspegyatkana wanna Pawlo. Perge yana Pam-pirisreta. Ga wa Gwa gitspalatyana. Gerosale satoka. ¹⁴ Perge yagapgatyana. Rapokluna Gantiyoki, Pisirisreta. Gapnau-tikalurgogne jiglokluna ginkalewawakapji. Wane tuplatna. ¹⁵ Retyongatka Tokanchi Yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine kirukate. Rali getyongaletkoklunu yokanrewatna ginkalewawakapji gitsrukatenne wanna yegi. Wane chinjixkana, “Jejine, wumolene, waneygi nchininipa satu tokanchi yine giykotinripa, ginkalewatanu.”

¹⁶ Giyagni Pawlo palna. Yotukamyoyegitna pochke rix-iripna. Wane china, “Jejine, Gisrayiline, wa Goyakalu pikachine, gyijnakotanu. ¹⁷ Wutsrukatenni tsomita nyi Gisrayiline Goyakalute. Pnu gajene rixanatinna Gigiptoya, tsru potu rixkakna. Tsru ruyakle wane koshpakyana. ¹⁸ Gepkoxamkojmole walapupshini Goyakalu gakotlu rix-jetyawakna yineru mwiyawakanuya. ¹⁹ Payokgipreneru nikata Goyakalu Kanachijneya. Payinnichijne renekna.

²⁰ “Ruknoginitka gepkoxamkoje pacha panyomole walapu, renekna gitakyagoklewatachine, Samoyro tokanchi geneklewatachriklopunanuko. ²¹ Wanepnute pogirchi renekikolupna ragjitna. Goyakalu genekna Sawolo, Susu wgene, jeji Wigamiklopisha, gepkoxamkojmole walapu rawinripa. ²² Konkoklunutka wale. Tawi renekna Goyakalu pogirna rixinripa. Wane china gipgujtaletlu, *Netlu Tawi*, Gesi wgene, *nugleretgajityawaka*. Wale kamrutanru pejnuruko nalukanru.

²³ “Rupiratyawakpotuko waleklopishaneya Goyakalu gipgujewnakaklu Geso, Gisrayiline Gognetkakachritka. ²⁴ Ma munkanuwa Geso, Gwa ginkakletlu katlu genshinikanrupirana pejnuruneko Gisrayiline chinanu. ²⁵ Wa poyagkaka kamrurenantumtinitka Gwa, wane china, ‘¿Giru gkagwakyano? Gi wa gitni gkagwakanru, seyni runa satu najxigi. Gi wa gita gimukluni nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa.’

Gesoya poyagkakikolu Goyakalu gipiratanru

²⁶ “Jejine, nomolene, Gawraklopishane wgenengi, ga wa gixatskala gwachine. Goyakalu pikachingi, Goyakalu yokanyegitgi gixa tokanchi tye gognewatikalurupirana. ²⁷ Gi rixanu wa Gerosale gwachine ga wa rutsrukatenna gi rumatluna gognewatikalurupirana. Ga wa gi rumatluna wa tokanchi geneklewatachine tokanu pagapnau-tikalurgognemnu retyongatka. Giyagni poyagkkluna tye tokanchi wa Geso ruklukanuwnayegjixyana. ²⁸ Gi rukshika giklukanuwnaetluna rupninripa, seyni Pilato ragjitna ruylatikolupa. ²⁹ Poyagkakinitkaluna pejnurkakako Walepirana yonatkaluru, gagmunashkitaya rawiyatkaluna. Yomlechi rutakluna. ³⁰ Seyni Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya. ³¹ Gixgogne retkatnaka rukanikanuneya wa Kalileya kanikini Gerosale. Wannanwa yine yegi rupgujtatjene.

³² “Wixa koxa ginkaklewyegitgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa gitsrukatenni gipiratyegitkalurupirana. ³³ Wanepotuko Goyakalu poyagkakatkalu wannaklopishane yegi: wixa yegi

yotunkakatkalu Geso. Shikalchi gepi chininri chinyongatyawaka koxa:

Pixni Noturyi. Xawakni nwugenetyi.

³⁴ “Kapiranalni wa tye: wa gipnachinetskalaya yotunotinri Geso, gi pagogneko gijpagikowaka satokinripatka. Wane china:

Nenekangi kpushirkaka gaponshinikanutkaluru Tawinu.

³⁵ “Giyagkoxni wane china satu shikalchiya:

Gi puchi gijpagletanru Pixa Wgene kpushiri.

³⁶ “Gi rixanu Tawi galikakni gigogne gajene gipxaka. Rali gipxakletinitkana, rapnanutatka. Rutsrukateni yegi ru-taaka. Rujpaganatka. ³⁷ Ga wa Wale Goyakalu yotunkakanru gi gijpaga.

³⁸ “Giyagni jejine, nomolene, gimatanru runkakletka gixa chinanu kaspuka mukochiretikolu Waleya. ³⁹ Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya gi gimkata ptowruiyako muklukanuwnakaakone gixletna yine, ga wa Gesoya ptowruiyako muklukanuwnakaakoneta rixinritkana pejnuruneko galixachine. ⁴⁰ Giyagni getinwa ma munyegitinitipi wa tokanchi geneklewatachine chinyawaka:

⁴¹ *Getanu kgeyikaklerune.*

Giglajitanu. Gisuptaganuna.

*Gi rixanu kamrurichi nkamrutanu
gixagogneklu.*

*Kamrurichi satumka ginkakpokowakatangi
gi galixanru.”*

*Gixo Goteyone ga wa Goteyo gitaknachinwa gomkagitlu
Pawlo*

⁴² Goteyone ginkaklewawaklepi rushpakinitkana Pawlo ga wa Wirnawisi, payine gagitna tujra gapnanutikalurgogne runkaklewegitokolupna tyepirana. ⁴³ Rungakatkana gapatachine. Gixolune Goteyone ga wa Goteyone gitaknachinwa kyonogiklerune, Pawlo romkagitna ga wa Wirnawisi. Pawlo ga wa Wirnawisi giynumsatna. Rushinikanutkana Goyakalu yegi rawinripna Wale gimutyapna.

Wirnawisi ga wa Pawlo yayegitatkana payineko

⁴⁴ Giyagni rapokinitka gapnanutikalurgogne psolu pokchi gajenenshikanuko gapatjeta yijnakotyapluna Goyakalu tokanu. ⁴⁵ Ga wa Goteyone getna gixolune yine. Ranxapotutna. Giyagni Pawlo ginkaklewe yoptopiratna mupashiregone.

⁴⁶ Giyagni Pawlo ga wa Wirnawisi pgujetanuwaka china ginkakletna. Wane chinna, “Gixa muchinanu gapka wumkata ginkakleta Goyakalu tokanu. Seyni gi rixanu

gixa giknoklu, ga wa gitakyagoknawa gi wa gimuknuni gyoptotalu giwekinri mnikawnakatu, xanipatka pnuko gayanutka payine yegi. ⁴⁷ Gi rixanu wane rixa yokanretwu Gitsrukaachi:

*Nutakyi payine pokamlatyegitachripyi
Gognewatikaluru chinanu pixinripa
yoptukyawakpotunanuko chiji.”*

Pawlo, Wirnawisi Gantiyoki giknokikalurune

⁴⁸ Payine yijnakotinri tyepirana, rumuwatna. Rumalwutluna Gitsrukaachi tokanu. Ralixna pejnuruneko wa gitaakalune waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. ⁴⁹ Wa Gitsrukaachi tokanu psoluko walesretaya raniika. ⁵⁰ Ga wa Goteyone yokshatna suxone kyonogiklerone wannapotune, ga wa tsrukakalune pokchi gajene. Pawlo, Wirnawisi chinanu kojwawakchi gixkaaka. Ruknookana wanechijneya. ⁵¹ Giyagni wa wanna ruplokjiximtna gistapjixnapagi wannayegiya. Gikonyo yatkana. ⁵² Giyagni Gitsrukaachi yimaklene gimuwaatachine potu ga wa Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanune potu rixna.

14

Gikonyo rawanatinrina Pawlo, Wirnawisi

¹ Wane gixlutkani Gikonyo yana. Pawlo, Wirnawisi jigloklu Goteyone ginkaklewawaklepji. Wane rixa ginkaklewletna wa gixolune yine galixatka, Goteyone ga wa Kriykone koxa. ² Ga wa Goteyone malixkane komyekanshinikanutna yine. Yokshatkana moletkakachine chinanu. ³ Giyagni gi gepikogone wane rawna. Pgujetanuwaka china ginkakletna Gitsrukaachi chinanu. Wale gipgujtajetlu tokanchi Gitsrukaachi gimutlewleyapirana. Renekna getkalurkaka, koglajrukaka. Wannamyoya wane rixika. ⁴ Seyni gixolune pokchi gajene kotspalanshinikankaka: pimrine Goteyoneyma, pimrine yokanatkaluneyma. ⁵ Payine giptekyegimtmakna ga wa Goteyone koxa, rutsrukateneymananukna. Yenetikolupmakna ga wa sotlujetikolupmakna. ⁶ Wanna gimata. Rasukna. Listra, Terwe yana, pokchikaka Likayonisretaya ga wa sajrukyawaka chiji. ⁷ Wane runkakletyaluna Kiglerpotunanu Tokanchi.

Goyakalune kagwakikna Pawlo, Wirnawisi

⁸ Listra gajeru jeji muglejixitu tuplanata, myankatu rushpakinyakawa. Pagonne myanjejetkatu. ⁹ Wale yijnaka yanumsaletlu Pawlo. Pawlo yopukgapotutlu. Retlu ralixinri rutuukakikolupa. ¹⁰ Muchkowitzokanuta. Wane china, “Palnanu. Potuktunwalepyi.” Ruptekapa. Yanamtatka.

¹¹ Giyagni yine getinri wa Pawlo kamrutanru, saplewatna. Likayoni gajene tokanu wane chinna, “Goyakalune, jejine pixkalune wixa yegi gijrukachine.”

¹² Giyagni Gopite chinruna Wirnawisi, ga wa Pawlo Merko-ryo chinruna, gi rixanu walenwa tokanchi ginkakletjepotuta.

¹³ Giyagni Gopite sasertotete pokchi ginaple gwachri, gipyaptokaka ranikna wakane jejine ga wa giglegwutkaluru. Raluka genekashletlu giylatkaluru yineyma.

¹⁴ Wanna yokanatkalu Pawlo, Wirnawisi yijnako-tinitkalu suskakamkatna. Rakaxikamtana. Yine ganikajite rapokna. Saplewatna.

¹⁵ Wane chinna, “Jejine, ¿klu chinanu wane gixa? Yinkoxwu wixa. Gixa pixka geta salewnaletachinwu. Kiglerpotunanu Tokanchi wunkakleta gkashrijetokolupa tyekaka gike gaprimigjeya. Goyakalu giwekachrinunepgi. Tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka wanerutu kamrutachri.

¹⁶ Giknogachri gwashlukakatka Wale getashatna payinemnunanuka wannako gigapo yapinripna.

¹⁷ Seyni koxa gi wa mupgujtatkotu retashyegitnawa. Seyni kigleru kamruta. Teno giyakatyachri gina renekgi, ga wa jirgalupapko. Poyampotutyawaka renekgi gnikjetanruya, ga wa gimuwleya.”

¹⁸ Wane chinikopshinna kyapreru rumkata gituukakletna yine ma menekashatikotupna giylatkalurupmaka.

Listra sotlujetika Pawlo

¹⁹ Rapokna Gantiyoki ga wa Gikonyo giyakatyachine Gotey-one. Rushinikanutkana gixolune. Sotlujetluna Pawlo. Gip-nachri kagwakyaluna. Pokchi kotlolomtyatkaluna. Maleka rutakluna. ²⁰ Wa Gitsrukaachi yimaklene sajruklu. Yotunota. Pokchi satokatnaka. Waleprika Terwe yatkana Wirnawisiyima.

²¹ Wane pokchi Kiglerpotunanu Tokanchi wanna ginkakletya. Gixo yimaklene rixkakna. Listra satokatkana, ga wa Gikonyo, ga wa Gantiyoki. ²² Muchkotanshinikanutkana Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotkana romkaga galixletinripna. Ruykotkana wa gixo salewakchiyima wumkata jiglokletyaplu Goyakalu pogirewatyawaka. ²³ Satkaka gapatjetikwaka ru-taakana tsruna. Ragjigognetna gogajirewatachine. Gitsrukaachi raponshinikanutna wanna chinanu, wa ralixanrutkana.

Suri satokyana; Gantiyoki yana

²⁴ Pisiri yapa kopruremtna. Pampiri Pokchi rapokna. ²⁵ Perge runkakletyaluna tokanchi. Gatali yopikna.

²⁶ Wane rutspegyana. Gantiyoki rapokna, wa Goyakalu gimutlewele rumaponshinikanutikowakna kamrurchi chinanu, wa poyagkakapanrutkana. ²⁷ Rapokinitkana, wanna gapatjixna gapatjetachine. Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawaknapirana, ga wa Goyakalu kotpukyegitna payine galixlu gipgyaptote. ²⁸ Gi gepikgogne wane rawna Gitsrukaachi yimakleneyma Pawlo ga wa Wirnawisi.

15

Gepomsakaklu wa sajruka gistaklewlupiranaya

¹ Wa pimrine Goteya giyakatyachine ginkakna moletkachine. Wane chinna, “Gma sajruka gistakletkonu wa Moysisi gixjixlewatyawaka, gi ginkata gognetkaakotanu.”

² Giyagni waneru tsru gigjekaklu, gepomsakaklu Pawloyma ga wa Wirnawisi wanna chinanu. Rutaakana Pawlo ga wa Wirnawisi Gerosale kanikinripna, pimrine wannayma, wa yokanatkallune ga wa tsruneyi yegi tye gepomsakaklu chinanu. ³ Giyagni wanna gipxaletamtka gapatjetachineya. Winisi yapa kopruremtna ga wa Samari. Runkaklewananumtana payine kashrijetikolupirana. Tsrugimjiklu rixkakna moletkachine. ⁴ Gerosale rapokinitkana, yoptotkana gapatjetachineya ga wa yokanatkalluneya, ga wa tsruneya. Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawaknapirana.

⁵ Giyagni tunwatna pimrine Gwariseyone mkoje galixachinetka. Wane chinna, “Rumkata sajruka gistaakotkana. Rumkata kamrujixkotkana Moysisi Tokanu Yokanatkalluru.”

Gapatyawaka Gerosaleya

⁶ Yokanatkallune gapatjeta ga wa tsruneyi rumatyapluna wa tyepirana. ⁷ Tsrugimjiklu wane chininitka, palna Petro. Wane chinna, “Jejine, nomolene, gixagimatlu wa muchikawako Goyakalu tsomitno gita tokanuya wa payine yijnakotyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi, ralixinripna. ⁸ Goyakalu gaschi gimatachri gipgujtatna, wa wane rixa genekletna Giwekikaluru Kpashiri wixako pixka. ⁹ Psolpotuyako pixkakakanwu rixa getletwu wixa, wanna. Powratgajitna ralixleya. ¹⁰ Giyagni wa xani klu chinanu gyantaletlu Goyakalu, Gitsrukaachi yimaklene gogogitakyawaklu gitjipije? Gi wa wutsrukatenniko ginkata ganikletlu, gi wixako. ¹¹ Seyni walixlu Gitsrukaachi Geso gimutleweleya wognetkaaka wannako pixka.”

Santiyako gigitanru

¹² Giyagni pejnuruneko gixolune gichkeka. Yijnakotluna Wirnawisi ga wa Pawlo runkaklewatinna gi pejnunanukta tsru getkalurkaka ga wa koglajrukaka Goyakalu wane gixkakyawakna payinetskalaya.

¹³ Wa ruchkekinitkana wanna, Santiyako gigita. Wane china, ¹⁴ “Nomolene, gyijnakotanno. Simo ginkakletlu gikta rixpokotlu Goyakalu. Muchinanu salwayegitna payine, wa wannayegiya yoptotyapna rayinerutenepa. ¹⁵ Waneko pixka chintokanutna tokanchi geneklewatachine, yonchi chinyawaka:

¹⁶ *Wanepnute nsatokanutnaka.*

*Nugletanutnaklu Tawnipji,
wa yawnachrinatka.*

*Nugletanutnaklu gimtutewnachritka.
Ntunotakanutnaklu.*

¹⁷ *Wa gixetachine yine gijgiyaplu Gitsrukaachi,
ga wa pejnuruneko payinemnunanuka,
ngiwakaya chinkalune.*

*Wane china Gitsrukaachi
tyekaka pejnuruko kamrutachri.*

¹⁸ Muchichyawakpotunanuko rumatkakatkalu Goyakalu tyekakapirana.

¹⁹ “Giyagni gita gitakyawaka mkojwaakonepni payine kashrijetkalune Goyakalunune rixinripna. ²⁰ Seyni yonyegitkalunepni rutspalatyapluna puchotlewatachri yagluchishaya, ga wa gapoklewluaya, wa saprinojrurusha, ga wa granchiya. ²¹ Gi rixanu muchikawa potu gwash-luyakawa Moysisi waneya runkakletjene papokchikaka ginkaklewawakapjikakaya. Wane retyongapiranatika pagapnanutikalurgognemnu.”

Yokanatkalone kirukate

²² Giyagni kigle getle rixluna yokanatkalone, ga wa tsrunne, ga wa pejnuruneko gapatjetachine tsomitikolupna pimrine jejine wannayegiruneko, Gantiyoki yokanatikolupna Pawlo Wirnawisiyima, wa Gota, wa Warsawa yokletgiwakatachri, ga wa Sura girukotlewatachine jejine moletkakachinyegiya. ²³ Kigle getle rixluna yonatkaluropa kiruka wanna ganikan-ropa. Wane chinachropa:

“Wixa yokanatkulunwu ga wa tsrunwu, ga wa wumolene galukgiwakatgi, wumolengi, Gantiyoki gwachine, ga wa Suri gwachine, ga wa Surisya gwachine.

²⁴ Gi rixanu wyijnakyegitlu pimrine wixa yegi giyakatyachine kojwakgi tokanchiya. Rumtukanshinikanutgina. Gi wa wanna wyokanata. ²⁵ Panshinikanurunwu wix-anatini kigle getle wixlu wtsomitkapna jejine ga wa

wyokanatyapna gixa yegi: walukanune Wirnawisi ga wa Pawloyma. ²⁶ Giyagni wutakna jejine genekegiwek-letachinemka Wutsrukate Geso Kristo giwaka chinanu. ²⁷ Giyagni wyokanatna Gota ga wa Sura. Waneko pixka china ginkakletangina. ²⁸ Kigle getle rixlu Giwekikaluru Kpashiri ga wa wixa koxa gi satuna kamrurchi gitakyegitko wanepnute. Tyekakapjetkani gimkata kamrutkaluru: ²⁹ Gitspalatinri wa yagluhisha geneekalurkaka, ga wa granchi, ga wa saprinojrurusha, ga wa gapoklewlu. Wale pejnunanukaya gkamrutini, kigleru gkamruta.

Seyoka.”

Gantiyoki gajene geneeka kiruka

³⁰ Giyagni wanna yokanatkalune yopikna. Gantiyoki rapokna. Wanna gapatkakna gixolune. Kiruka yonatkaluro reneekana. ³¹ Retyongatinitkalona rumuwatna giykolu chinanu. ³² Gota koxa ga wa Sura tokanchi geneklewatachinkoxna wanna. Giyagni ruykolewatna gi gepika tokanchiya moletkakachine yegi. Muchkotanshinikanutkana. ³³ Pshinitsonu wane rawamtna. Yokanatkana moletkakachineya kiglenshinikanurune, yokanattjena yegi yinripna. ³⁴ Seyni wa Sura kigle getle rixlu rutukinripa wane. Gotapje yatka. ³⁵ Pawlo ga wa Wirnawisi Gantiyoki rawanatna. Gitsrukaachi tokanu runkakletna. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletna pimrine gixoluneyma.

Gepi kata chininri yagapgatna

³⁶ Pagognetnakni Pawlo wane chinru Wirnawisi, “Wsatokanutnaka wsalwayegityapna moletkakachine papokchimnunanuka wa Gitsrukaachi tokanu wunkakletanatyawaka, gi pixkaktana.”

³⁷ Wirnawisi galuka ganikletmaklu Gwa, Marko yokletgiwakatachri. ³⁸ Seyni Pawlo gi kigle getle rixlu ranikikolupa wannayma rixinripa gi rixanu wa Pampiri Marko gitspalamtyana; kamrurchi yegi myakatutka wannayma. ³⁹ Jigeekakna. Wane rixlenanukna rutspalkakyana. Wirnawisi ganikatkalu Marko. Koprugatna. Supro yana. ⁴⁰ Ga wa Pawlo Sura tsomitatka. Yatka. Gitsrukaachi gimutleweya rumaponshinikanyegitkana moletkakachineya. ⁴¹ Suri ga wa Surisya yapananumtna. Muchkotanshinikanunanumtkana gapatjetachinkaka.

¹ Terwe rapoka Pawlo. Wanepnute Listra. Wane rawa satu Gitsrukaachi yimakleru Timotiyo giwakatletachri, galixachro Goteyo suxo wgene. Ga wa ruru Kriykoni. ² Listra ga wa Gikonyo gajene moletkakahine kiglepiranyegiru chinanruna. ³ Walemka Pawlo galuka waleyama chininripa. Raniklu. Sajruka gistakletlu Goteyone chinanu wane pokchikaka gajene, gi rixanu pejnuruneko gimatlu Kriykoni wa ruru. ⁴ Papokchimnu yapananumtna. Renekananumtkana rumretyapluna tokanchi poyagkaakalurupa wa yokanatkalune ga wa tsrune gitakanru Gerosale gwachine chinanu. ⁵ Giyagni wa gapatjetachinkaka muchkotanshinikanutkana ralixleya. Pagognemnunanuka ruxolewnananumtna.

Masetone gajeru gipgujewnayegita kaygawleya

⁶ Prigi sreta koprutna. Wanepnute Kalatasreta. Giwekikaluru Kpashiri gjiretna Gasya ma munkaklewatinipna tokanchi. ⁷ Misi rapokatnakna. Witinimka yana. Giwekikaluru Gesonu gi gichichna. ⁸ Giyagni ruknogamtluna Misi. Yopikna. Trowa rapokna. ⁹ Goyechno Pawlo getlu kayigawlu. Satu jeji Masetoni gajeru tunwastsitlu. Ragjitlu. Wane chinru, "Pkoprutgatanu. Masetoni punanu. Pupxakanunwu." ¹⁰ Wa retinitkalu kaygawlu waneklu wupruka Masetoni gayinripa. Wale wumatyatkalu Goyakalu tomgawu Kiglerpotunanu Tokanchi wunkaklewyegityapna.

Wilipo Pokchi terotewanshinikanutika Litya

¹¹ Trowa wutspegyatka. Potuklega gaya. Samotrasede wapoka. Waleprikogone Neyapoli wapokatnaka. ¹² Waneya Wilipo wapoka. Walenwa tsru potu pokchi Masetonisretaya. Walenwa pnu giyakatyachine gwiyawaka. Wale pokchi gawanata gi pejnugogneka.

¹³ Pagogne gapanantikalurgogne pokchi gayiyatka gipyaptoteya. Gonustsi gayiya wa ragjigognejetyawakna. Wane wtuplata. Wuynumsatna suxone wa gapatachine. ¹⁴ Wanenanro sato suxo Litya giwakatletachro, Tiyatira Pokchi mkachri pakni yoshmookaluru pixkalutu gishanretjetachro. Goyakalu yonogyegitachro. Tyijnakota. Gitsrukaachi kotpukanshinikanutlo wala, tyijnakpotutyaplu Pawlo chinyawaka. ¹⁵ Wala katka ga wa tomolene. Rali katkoklunutkana, tagjitwu. Wane china, "Gitakyagokinno wa Gitsrukaachi nalixinri, gjiglokapjitanno. Wane gwanu." Chipetpotutwu.

Makloji wa kamchi kagonchitinri waneyaluto

¹⁶ Wane rixatka. Gagjigonetikwaka gayamtini, tyoptotapwu sato makloji wayegrechro. Waneylo kamchi

kagonchiwatinri. Gixo tkanashkatanru twapyegitna twayegitanune tkagonchitinri. ¹⁷ Tomkagimtwu Pawlo ga wa wixa. Wane china saplenenumta, “Nyi jejine Goyakalu teno potu Gajeru wayegrenni. Wanna ginkaklewyegitgi gognawatikalurgapopirana.”

¹⁸ Gi gepikgogne wane tixjeta. Seyni gi rugleretlu Pawlo. Ruprotaka. Wane chinru kamchi, “Gesó Kristo giwaka nyokanatyayi, pushpakanutka walaya.”

Wanekluyakawa rushpakamtatka.

Yoshmakikowaka gitaakalune

¹⁹ Retinitkana twayegitanune wa maleshatkalu kagwakan-shinikanutanruna kanashkatinripna, kashichanatkaluna Pawlo ga wa Sura. Kosemtkanatkana. Tsrुकakalune gapatjetyawaka raniikana. ²⁰ Girukotlewatachine yegi rutaakoklunutkana. Twayegitanune wane china, “Nyi jejine Goteyoneko. Tsrú kojwaklu rixpokchitwuna. ²¹ Runkakletluna gixjetikowaakaka ginanshichkalurni wyijnakotyaplu, wkamrutyaplu gi rixanu Romanonwu wixa.”

²² Gixolune giptekyegimtna. Girukotlewatachine suskamkatna. Gagaje kochipjejixikna. ²³ Rali gipgoletkoklunutkana yoshmakikwaka yoshmaakana. Kyoshmaklewakleru yokanatka rumretpotutyapna. ²⁴ Wane rixa towutkota, gitokpotugruko yoshmakna. Yoshmakjixitkana.

Kyoshmaklewakleru Wilipo gajeru gerotewan-shinikanutka

²⁵ Ganikajyechno ragjigognetna Pawlo ga wa Sura. Goyakalu gimalwutikolu shikaletna. Wa gostutkalune yijnakotna. ²⁶ Walgnapunanu waneru tsru giyolikchijru. Wane rixlunanuko wa yoshmakwakapjistsigi gimyemyeta. Wanekluyakawa pejnuru gipgyaptoteko gitpukamta. Pejnuruneko gitkokgosturemtatka. ²⁷ Giyagni ruyoka kyoshmaklewakleru. Retlu yoshmakwaka gipgyaptotkaka rutpuukanatatka. Koshpaklu yoglowlwapi. Ruylatinmakatkawa. Kagwaka gasukletatkana gostutkalune. ²⁸ Seyni Pawlo tsru saple rixnawa. Wane china, “Gi wa pumtuginwa, gi rixanu pejnurunekwu gewi.”

²⁹ Giyagni katalo ragjita. Rakaxikamta. Jiglokagrukómta. Gitatatachri chiji rapokamta Pawlojixistsi ga wa Sura. ³⁰ Maleka koshpakatkana. Wane chinna, “Tsrune, ¿klu numkata kamrureta nognetkakikolupa?”

³¹ Wanna wane chinru, “Palixanru Gitsrukaachi Gesó Kristo. Waneklu pognetkaako pixa ga wa pupji gajene.”

³² Runkakluna Gitsrukaachi tokanu, ga wa pejnuruneko gipji gajene. ³³ Wanekluyakawa waleychnoko ranikna. Rerkatkana wa rupgotikolna. Waneklu katkatka wale ga wa pejnuruneko walenune. ³⁴ Gipji ranikatkana. Ralpokotlu nikikwaka. Rumuwata gi rixanu pejnuruneko gipji gajeneymananuko ralixatkalu Goyakalu.

Girukotlewatachine koshpakna Pawlo, Sura

³⁵ Gogi chininitka girukotlewatachine yokanatna kashrewaklerune. Wane chinna, “Pkaspukanna wa nyi jejine.”

³⁶ Kyoshmaklewakleru ginkakatkalu Pawlo tye tokanchi. Wane china, “Wa girukotlewatachine yokanrewata gkaspukikolpatka gixa. Giyagni wa xani gyanutka. Kiglenshinikanurunemnupgi.”

³⁷ Giyagni Pawlo wane chinna, “Kochipjetwuna pejnurune getanu, muklukanuwnakanwu. Jejine Romanonekwu; yoshmakikwaka yoshmakwuna. ¿Ga wa xanimkalge ruknokanwuna giyogimatkalunwu? ¡Gike wixiniko! Seyni runanna wannako. Koshpakapanwuna.”

³⁸ Kashrewaklerune ginkakapna girukotlewatachine tye tokanchi. Pikanna wa yijnakotinrina Romanone rixinrina. ³⁹ Runna. Rumnanuukana. Koshpaakatkana. Ragjitkana wa pokchiya yinripna. ⁴⁰ Giyagni yoshmakikwaka rushpakamtyatkana. Lityapji jiglokna. Retatkana moletkachine. Rumnanuukatkana. Wane yiyatkana.

17

Sejrewnananumtna Tesalonika gajene

¹ Gampipoli yapamtina, ga wa Gapoloni. Tesalonika rapokna. Wane rawa Goteyone ginkaklewawaklepji. ² Pawlo gixjetyawaka jiglokyegitna. Mapa kata gapnanutikalurgogne wale giynumsatna Tokanchi Yonatkalurupiranaya.

³ Rekagitna rumkata salewnaletinri Kristo. Rumkata gipnachinetskalaya yotunretinri. Wane china, “Geso wa nunkakletyegityagi Walenwa Kristo.”

⁴ Pimrine wanna galixa. Pawlo, Surayma jiglokna. Wa Kriykone kyonogyegiklerune, gi gepikna wanna. Ga wa suxone wanna potu gixolune.

⁵ Giyagni Goteyone wa malixaklene ganxata. Rawapkana pimrine jejine yaglotashatachine muglene. Potowurkaakana gixolune. Sejrewnananumtna pokchiya. Ruptekyegimtluna Gasopji. Koshpaakomkana Pawlo, Sura yinyegiya. ⁶ Gi wa rukshiikana. Gasni kostapna, ga wa pimrine moletkakachine koxa. Pokchi girukotlewatachine yegi raniikana.

Wane china sapletna, “Nyi psolchijne gajeneko komyekan-shinikanutachine gewi koxa runna. ⁷ Gaso yoptotatkana.

Susa yokanrekaka mpoyagkaakane wanna Pawlo pejnuruneko. Wane chinna wanegimlu satu pogirchi Geso.”

⁸ Kojwakanshinikanutkana yine ga wa pokchi girukotleyatyachine, tyepirana yijnakotinrina. ⁹ Yoptomtlona sroschi satkapinripa Gaso ga wa pimrine koxa. Kaspuukatkana.

¹⁰ Waneklu moletkachine yokanatatkana Pawlo ga wa Sura goyecho, Were yinripna. Wane rapokinitkana, Goteyone ginkaklewawaklepji jiglokna.

Were Pokchina Pawlo, Sura

¹¹ Tesalonika gajene pnute kshinikanna wanna Were gajene, gi rixanu yijnakotluna tokanchi psolgalukleyako. Pagognemnunanuka retjetluna yonchi wa galikaklege tyekakapirana. ¹² Giyagni wanna gixo galixa Kriyko suxone wanna potune, ga wa jejine gixolune.

¹³ Giyagni Tesalonika gajene Goteyone gimatinitka Were koxa runkakletkatka Goyakalu tokanu Pawlo chinanu. Wane yana. Komyekanshinikanutkana gixolune yine. Kojwakanshinikanutkana. ¹⁴ Giyagni waneklu wa moletkachine yokanatatkalu Pawlo. Tsuru wenusreta yinripa. Ga wa Sura ga wa Timotiyo waneko gituka. ¹⁵ Wa Pawlo ganikjene Gatenpotuko ranikluna. Wanna ganiklu Pawlo tokanu giyampotu runinripna Sura ga wa Timotiyo. Yatkana.

Gatena rawanadini Pawlo

¹⁶ Kagwakinikopshinna Pawlo Gatenaya jigekanshinikanutka wa pokchi retinri gi gepiklu yagluchisha. ¹⁷ Giyagni ginkaklewwakapjiya ruynumsatna Goteyone ga wa kyonogyegiklerune. Pagognemnunanuka giputuya ruynumsatna yoptotanunkaka. ¹⁸ Pimrine galuka gimatletachine Gepikoreyone mkoje gajene ga wa Gestoyko mkoje gajene yoptopiratluna. Ga wa pimrine wane china, “¿Klu raluka chinreta tye kyanumsakleru?”

Pimrine wane china, “Kginkaklewaklergetkoni pnuko gixachine goyakalunepirana.” Gi rixanu Gesopirana ga wa gipnachine yotunrepirana runkakletyegitna.

¹⁹ Kashichanruna. Gareyo Magkate ranikluna. Wane chinna, “¿Gi ge wumkata gimatletlu tye gerotu ginkaklewlu, wa pixa ginkakletanru? ²⁰ Gi rixanu pnuko gixpiranatachri punkakwu. Giyagni waluka gimatletlu klupiranni wa tye.”

²¹ Pejnuruneko Gatena gajene ga wa pnua gajene, walepiranapje ruknokagognetyana, wane rixinrina yijnakotinrina gerotupirana.

Gareyo Magkate runkaklewatiya Pawlo

²² Gareyo Magkate ganikajite tunwata Pawlo. Wane china, “Jejine, Gatena gajene, psoluyako netgi yonogyegjeshpotutachingi. ²³ Gi rixanu wa nuknogamtini, netlu gyonogyegjetanrukaka. Netkoxlu satu genekashatikwakakwa, wane china yongatyawaka:

Goyakalu Mumatkotu Chinanu.

“Giyagni wa Wale wa gixa yonogyegitanru gma mumatanutuko, Wale nunkakletyegitangi.

²⁴ “Tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka tyechijne gajeru kamrutachri Goyakalu, wa tengogne, tyechijne Gitsrukate rixinri, gi wa myochi kamrutikaluru kpashiwakapji rawa.

²⁵ Gi wa yinemyo gipxakikaluru pagixanu magatyachri pixkalutu. Gi rixanu Wale pejnuruneko geneka giwekleta, ga wa runnipgyatinrina, ga wa pejnurkakako.

²⁶ “Pragapje kamrutyana panermnunanuka psolchijnemtako rawinripna. Wale gitakyegitna rusingognetyawakapna, ga wa yoptukyawaka rawyawakapna.

²⁷ Wa rujgiyapluna Goyakalu, wa kamrumrunshinikanutkamkaluna rukshikanmamluna. Gimka gowuklu wa satkaka wixa yegi. ²⁸ Gi rixanu Wale wuwekya, ga wa Wale wuyoljetya, ga wa Wale gawya. Wa pimrine kiglerupirana kamrutachine gixanune chinyawaka: Gi rixanu Wale gishpakyachinkoxwu.

²⁹ “Giyagni Goyakalu gishpakyachinwu wixinri, gi wumkata kori pixkalutu kagwakletyalu Goyakalu, gi wa sroschi pixkalutuko, gi wa sotlu pixkalutuko, gi wa yaglu kamrutikolu gimatkalewluya, yinerushinikannuya.

³⁰ Giyagni mumatkonchiklushanau, retashlewata Goyakalu. Ga wa xani yokanatna pejnurunekonera pachijnemnunanuka gajene renshinikanutinripna. ³¹ Gi rixanu pagogne rutaka wanepotuko rutakyagokyapna psolchijne gajeneko tye jejiya Wale gitakanru. Renekna pejnuruneko ralixinripna gi rixanu gipnachinetskalaya yotunkaklu.”

Pimrine Gatena gajene galixlewata

³² Giyagni wa yijnakotinrina wa gipnachine yotunrepirana, pimrine gixpiranawata. Pimrine wane china, “Wumepe yijnakletanutnaki tyepirana.”

³³ Giyagni Pawlo wanna ganikajite rushpakamtyatka.

³⁴ Pimrine jejine galixa. Rupxaletluna. Wannaymakoxlu Tiyonisyo, Gareyo Magkate gajeru, ga wa sato suxo Tamari giwakatletachro, ga wa pimrine wannayma koxa.

¹ Wanepnute Gatena yiyatka Pawlo. Korinto rapoka.
² Wane retyalu satu Goteyo, Gakila giwokatletachri, Ponto gajeru, ga wa ganunro Presura. Gi gowukshini Gitalya giyakatyachri. Gi rixanu Klawtyo towuwata wa pejnuruneko Goteyone Roma gishpakiripa. Pawlo yayegitna.
³ Wannapji rawa gi rixanu waleko kamrurchi koxa kamrujeta wale. Kamrurewata. Gi rixanu mkachripji kamrutachinni. ⁴ Ruynumsalewjeta pejnuruko gapnanutikalurgogne ginkaklewwakapjiya. Rushinikanutna Goteyone ga wa Kriykone.

Gixolune Korintyone galixlewata. Katkatkana

⁵ Wa Masetoni ruyakatinitkana Sura ga wa Timotiyo, Pawlo gimupruklu tokanchi. Goteyoneyegiya rupgujatlu wa Gesni wa Kristo. ⁶ Raalixmawluna. Mupashiregnuchi chinna. Pawlo giplokamkaluta. Wane chinna, “Gixako chinanupni gamga giwekletanuna. Powrano gita. Xaniyakawa payine yegi nyanutka.”

⁷ Wane yiyatka. Gosto giwokatletachri jiglokapjitatka. Goyakalu yonogyegitachri. Ginkaklewwakapjisti rawapjita. ⁸ Krispo wa ginkaklewwakapji gitsrukate galixlu Gitsrukaachi, pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Ga wa gixo Korintyo gajene yijnakotlu. Ralixluna. Katkatkana.

⁹ Giyagni Gitsrukaachi wane chinru goyecho Pawlo kaygawleya, “Gi pikanu. Seyni punkaklewatanu. Gi wa pochkepyi. ¹⁰ Gi rixanu pixaymano. Gike giptekyegitanyi wa rumtukyapyi. Gi rixanu gi gepikayno yineru tye pokchi.”

¹¹ Satu walapu wanepnute patsruijire ksuru wane rawa. Goyakalu tokanu runkakna.

Kalyo yegi tunwata Pawlo

¹² Kalyo walenwa Gakayi girukotlewatyachri rixini Goteyone panshinikanurunni kamnixluna Pawlo. Gitaka yagoklewjetikowaka ranikluna. ¹³ Wane chinna, “Tye gishinikanutna yine yonogyegityapluna Goyakalu, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichyawaka.”

¹⁴ Yanumatkastsini Pawlo, Kalyo wane chinna Goteyone, “Satu mpoyagkaakatunka ga wa yokwirumka mugletu rixinri, numkata yijnakletanmakgi, Goteyone. ¹⁵ Wa gepom-sakaklusha chinini tokanchipirana, ga wa giwakchipirana, ga wa Gyokanyegitikolu Tokanchipirana, getanru gixa. Gi rixanu gi naluklu gitaka yagoklewatachri nixinri tyekakapirana.”

¹⁶ Gitaka yagokjetikwakaya wane rakaxrijetyana. ¹⁷ Pejnuruneko Kriykone kashichlu Sostenese wa ginkaklewwakapji gitsrukate. Gitaka yagokjetikowakaya ginaple ruylakyanruna. Ga wa Kalyo gike rixlu tyekaka.

Rutspegatka Pawlo Suri yinripa

¹⁸ Wanepnute Pawlo gixgogne wane rawinitka, rungatkana moletkachine. Rutspegatka. Suri ya, ga wa Presura ga wa Gakila. Senkre Pokchi jiwjitika, gi rixanu waneylu wa Pawlo Goyakalu rupiratinri. ¹⁹ Gigwiso rapoka. Wane ruknokna Pawlo. Wale ginkaklewawakapji jigloka. Ruynumsatna Goteyone. ²⁰ Wanna gagjitlu wannayma rutukinripachi gowukshiniyaka. Seyni gi rugita. ²¹ Rungagonukna. Wane china, “Goyakalu galukiniplu nsatokyegitanutnakgi.” Gigwiso yiyatka.

Mapa chininri Pawlo yagapgale

²² Susari yinitka. Kanika. Ralkapna gapatjetachine. Gan-tiyoki ya.

²³ Rali wane gwaletinitka ralimta. Kalatasreta ga wa Prigisreta kopruta. Papokchimnunanuka rapokananumta. Muchkotanshinikanunanumtna pejnuruneko Gitsrukaachi yimaklene.

Gigwiso runkalewatya Gapolo

²⁴ Giyagni satu Goteyo Gigwiso gapoka, Gapolo giwaktatletachri, Galegantri giyakatyachri, jeji gimata yanumsatachri potu, gimkatachri potu Tokanchi Yonatkalurupirana. ²⁵ Runkakpokowakatluna Gitsrukaachgapopirana. Muchkopiranawatachri ginshinikanuya. Runkaklewata ga wa yimaklewopotuta Gitsrukaachipiranaya. Gwa katlewlepiranapje rumata. ²⁶ Gapolo yinuwaka pgujetanwaka china ginkaklewleta ginkaklewwakapjiya. Presura ga wa Gakila yijnakotlu. Ranikluna. Runkakpokowakpotutluna Goyakalgapo.

²⁷ Raluka koprugleta, Gaka yinripa. Moletkachine yonyegitna Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotikolna yop-totyapluna. Wa wale gapokinitka, gixo rupxakna wa gimutlewluya galixyachine. ²⁸ Gi rixanu psolmuchkonuko rushinikanutna Goteyone pejnurune getanu. Tokanchi Yonatkaluru rekakgityana Kristo chininri wa Geso.

19

Gigwislu Pawlo. Pamole gepi yimaakalune yoptotlu Gi-wekikaluru Kpashiri

¹ Wane rixatka. Korinto rawanatinikopshini Gapolo, Pawlo gitokosha potu koprunata. Gigwiso rapoka. Retna pimrine Gitsrukaachi yimaklene. ² Wane chinna wale, “¿Gi ge gyop-totlu Giwekikaluru Kpashiri wa galixinitka?”

Wanna wane chinru, “Giyaka wyijnakpiranyegitlu wa Gi-wekikaluru Kpashiri wane rixinri.”

³ Wane china, “¿Giyagni klu gkatika?”

Wanna wane china, “Gwa katlewleya.”

⁴ Wane china Pawlo, “Gwa katlewata. Genshinikanrupirana katlewaty. Gwa wane chinna yine ralixyapluna rajxigi ginachripa. Walenwa Geso Kristo.”

⁵ Wa yijnakotinitkaluna katkatkana Gitsrukaachi Geso giwakaya. ⁶ Wa Pawlo gitakamyotseptagotogotinitkana, rapyegitna Giwekikaluru Kpashiri. Panerunmnu tokanu yanumatyana, ga wa Goyakalu tokanu reneklewatna. ⁷ Wane pejnugetkona pamole gepi jejine.

Tiranopji runkalewatyawaka Pawlo

⁸ Mapa ksuru ginkaklewwakapji jiglojketa. Pgujetanwaka china yanumsaleta. Ruynumsalewata. Rushinikanutlewata Goyakalu pogirewatywakapiranaya. ⁹ Seyni pimrine shikowata. Gi ralixna. Rapatluna Gitsrukaachgapo gixolune jemanu. Pawlo gitspalatyana ga wa Gitsrukaachi yimaklene ranika. Pagognemnunanuka Tiranopji yimaklewatywaka ruynumsalewatya. ¹⁰ Wane rixa gepi walapu. Giyagni pejnuruneko Gasya gwachine Goteyo ga wa Kriyko, yijnakotluna Gitsrukaachi tokanu.

Payokgipre Sewa wgenene

¹¹ Metjejetkotu ruyaklekaka Goyakalu kamruta Pawloya. ¹² Giyagni mkachrisamkaka, gistatlechkaka gimane gajeru yayixachine yegi ranikna. Rutuka yayixlemtatkana. Kamchine gishpakamtyatkana.

¹³ Wanena pimrine Goteyone kagonchine yapashawakle gwachine. Wa kamchine waneyalune chinanumka koschekmawluna Gitsrukaachi giwaka. Wane chinna, “Wa Pawlo ginkakletanru Geso kawchinanu nyokanatgi.”

¹⁴ Wanena Sewa wgenene payokgipre, Goteyo, sasertotene gitsrukate. Wanna wane gixa. ¹⁵ Kamchi gigita. Wane china, “Geso numata. Pawlo koxa numata. Ga wa gixa, ¿katgi gixa?”

¹⁶ Wa jeji kamchi gwanru ruptekyegimtna. Raalixna. Gepi pnute muchkonru. Giyagni walepi rasukyana mamkane poletkalunena.

¹⁷ Kapiranyeglu wa tye pejnuruneko Goteyone ga wa Kriykone yegi Gigwiso gwachine. Pikatkana pejnuruneko. Gitsrukaachi Geso giwaka tserutpiranyegitka. ¹⁸ Gixna galixachinetka gapoka. Rupgujtatnawana. Runkalewatna wa kamrutanruyna. ¹⁹ Gixna wa kagonchiwanatachine kiruka rapatna. Yoxikanatkalona pejnuruneko getanu. Koshpakwenutlona. Wane pejnu rukshikwenrotyalona: pamole waragkaproji. ²⁰ Wane rixa muchkonpotuya tseruwnaleta Gitsrukaachi tokanu. Muchkowata raalirewatinri.

Masetoni yokanatkana Timotiyo ga wa Gerasto

²¹ Giyagni wane rixkatka, Giwekikaluru gishinikanutlu Pawlo Masetoni ga wa Gaka yinripa. Waneya Gerosale yinripatnaka. Wane china, “Nali wane gwaletinipa, Roma koxa numkata getleta.”

²² Giyagni gepi rupxakjene Masetoni yokanata, Timotiyo ga wa Gerasto. Gasya rutukawa wale pshinitsonu.

Tiyanapji kamrurewjetjachine

²³ Walegognekaka tsru kegeknanuwlu wane Gitsrukaach-gapo chinanu. ²⁴ Gi rixanu waneru satu sroschi pagix-anu kamrujetyachri, Rimitri giwakatletachri. Wale sroschi kamrujetyalu kpashiwakapjiiji Tiyananupa. Gixo wenru rawyana kamrurewaklerune. ²⁵ Wale gapatjekakna kamrurewaklerune waleko kamrurchi kamrujetachine. Wane chinna, “Gixa gimatlu tye kamrurchi chinanu waneywu wponikowle. ²⁶ Gixa getlu ga wa gyijnakotlu wa tye Pawlo, gi wa Gigwisopje seyini psolunshinikanuko Gasya, rushinikanutanumtyana gixolune. Wale kashrijetjetna. Wane china wa gi gima goyakalunni wa myochi kamrutikaluru. ²⁷ Gi wa walepjeni wa tye kamrurchi gike gaprini chinanatko, seyini wanepnute wa kpashiwakapji wa tsro goyakalo Tiyanapji gike gapri rumkata gixkota. Yinuwaka nikatkotanu toyaknu. Walanwa yonogyegitka psolu Gasya gajeneyako, ga wa psolchijneko gajeneya.”

Gigwiso gajene gixrijeptajitaa gixa

²⁸ Wa yijnakotinitikaluna tyepirana, ramewnapotutna. Saplewatna. Wane chinna, “Tsropotni wa Tiyana, Gigwiso gajenenu.”

²⁹ Pokchi gajene gixrijeptajitaa gixa. Panshinikanurune gakaxikamta. Pejnurune gapatjetyawakagruko yana. Kayo ga wa Garistarcho kashichna, Masetoni giyakatyachine, Pawlo gipxaaletanune. ³⁰ Pawlo galuka gishpakyegletna gixolune yine. Gitsrukaachi yimaklene gi gichichlu. ³¹ Pimrine koxa tsrukakalune Gasya gajene, ralukjene, yokantokanyegitluna. Ragjitluna pejnurune gapatjetyawakagruko ma mutakinitipa.

³² Pimrine saplewjeta, ga wa pimrine pnuko china sapleta. Gi rixanu gapatachine sejrewnashatachine. Gixo potu gi gimata klu chinanu rapatna. ³³ Gixolune yine ganikajite koshpakluna Galegantro. Goteyone gertamtanru. Giyagni Galegantro yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Raluka giple-pokleyegitnawa wa gixolune yegi. ³⁴ Wa rumatinitikaluna

Goteyo rixinri, pejnuruneko pasaplewatkalune. Gepi goran-shinikanu saplewjetna. Wane chinna, “Tsronwa Tiyana Gig-wiso gajenenu.”

³⁵ Giyagni wa yonchikgapri kochrokatkana. Wane china, “Jejine, Gigwiso gajene, ʒgirmi wa jeji mumatkatu wa Gig-wiso Pokchi gajene kpushiwakapji girukotachine wa tsro Tiyanapji, ga wa Gopite gijrukyachro. ³⁶ Giyagni gi rix-anu gi rumkata nutatkota, gixa gimkata gitukletatka. Gike giyampotu wane gixanu. ³⁷ Gi rixanu gixa gwapna nyi je-jine. Gi wa mupashiregonni. Gi koxa woyakalote kapatak-lerunni. ³⁸ Giyagni Rimitri ga wa waleymalune kamrurewak-lerune waneyna rixinna jijyegitikolu papirana satu chinanu, gapatikowakapa rutakanna. Wanena girukotlewatachine. Runkakletkakanna. ³⁹ Ga wa gijginiplu satuyako, gapatjetik-waka gitaakaluru ruglepokotikolupa. ⁴⁰⁻⁴¹ Gi rixanu gimkata tomgakota gixa yagotkakluyapa xawakni chinanu. Gi rixanu gike chinanni wugityaplu tye potowurushatyawakapirana.”

Wane chininitka, yokanatakana gapatachine.

20

Masetoni ga wa Kresi ya Pawlo

¹ Wa rutukinitka gejnugima Gitsrukaachi yimaklene re-puka Pawlo. Rumnanukatkana. Rungatkana. Yatka. Masetoni yinripatka. ² Wanesreta yapamtini, ruykonanumtna gixo tokanchi. Kresi rapoka. ³ Mapa ksuru wane rawanata. Raluka yagappaleta, Suri yinripmaka. Goteyone jeman-shinikankakyegitlu. Wane rixa gishinikleta Masetoni satok-inripa. ⁴ Gasyapotuko rupxaaltapyaluna Sopate Were gajeru, wanepnute Tesalonika gajene Garistarcho ga wa Sekonto, wanepnute Kayo, Terwe gajeru, ga wa Timotiyo; wanepnute Gasya gajene, Tichiko ga wa Trogimo. ⁵ Wanna koseka. Trowa kagwakyawuna. ⁶ Wa jimapro gisekachri myapjetko-tugognekaka giknoginitka, Wilipo wutspegya. Pamyogogne Trowa wapyegityatkana. Wane gawanata payokgipregogne.

Trowa salwatya Pawlo rungiyapna

⁷ Muchinangogne simanaya, rapatna Gitsrukaachi yimaklene jiknajrotyapluna jimapro. Pawlo giynumsatna. Waleprikgogne raluka yaletatka. Goginkaklewleru ganikajyechnotunanuko. ⁸ Gi gepiklo katalo wa tenogruko wa rapatyawakna. ⁹ Satu makluji Gewticho giwakatletachri gonotaswawaka tuplanatachri. Ruxapne gaalixanruna. Wa Pawlo gogiynumsalewle rixini, ruxapne gaalixanrunatka. Mapagruko chininriya ruyaka gijrukletyana. Gipnachri-natka gwapkanatka. ¹⁰ Giyagni Pawlo yopikamta. Wale gogo

rapokamta. Kanopatlu. Wane china, “Gi wa gejnugimalewatanu. Gi rixanu ruwekinri waneyawalu.”

¹¹ Giyagni ratskotatnaka. Jiknajrotatkalu jimapro. Niklu. Gixo ruynumsatna goyechnokawpotunanuko. Wane gixachri yatka. ¹² Ranikatkaluna makluji giwekachri. Rumanukpotutkana.

Trowa yiyatka; Mireto rapoka.

¹³ Wixa gatskotatkalo kanawa. Gaso gayatka. Wane wyop-totinri Pawlo. Gi rixanu wane rixa ginkakpokowakleta. Wale chiji yapamtanu. ¹⁴ Wale yoptotinitkawu Gasoya. Wpokotatkalu. Mitirini gayatka. ¹⁵ Wane wutspesya. Waleprikogone wapoklu Chiyo ginaple. Pagognetnakni Samo yopjewakle wutspaka. Trogelyo gawamta. Waleprika wapoklu Mireto. ¹⁶ Gi rixanu Pawlo gishinika giknoglemtlu Gigwiso, Gasya ma mamginitpatka. Gi rixanu shireta Gerosale rumkata giknokakletyaplu Tsruru Jirgikolgognepatka.

Runkaklewata rungiyapna

¹⁷ Mireto repukyana Gigwiso gajene gapatjetachine tsrutene. ¹⁸ Rapyegitinitkaluna, wane chinna, “Gixa gimata wa nejiglokgogone Gasya wanekluyakawa, gi pixka gimwale nixanatgi. ¹⁹ Gitsrukaachi wayegrerno nixa. Psolpotuyako malixkotnachriwano. Ga wa gixo noktegayma. Ga wa gixo nyantaletikolu Goteyone jemanshinikankakjetyawakno. ²⁰ Klunerukta gimkata gipxakjerupa gi wa nyoxigika ginkakletgi yimakletgi pejnurune getanu ga wa papjikakaya. ²¹ Goteyone yegi ga wa Kriykone yegi nupgujtatlu genshinikanrupirana Goyakalu chinanu, ga wa Wutsrukate Geso Kristo galixikolupapirana.

²² “Ga wa xani gostutkalurno Giwekikaluruya, Gerosale nyanu. Gi numata klunerukta giknoganno waneya. ²³ Seyni papokchimmunanuka Giwekikaluru Kpashiri gipguytayegitno. Wane china wa gosturewlu ga wa salewakchi waneyapno. ²⁴ Seyni gike rixno. Gi wa nutakyagoklu nuwekinri kigleypotno gita. Walepje, npoyagkakyaplu psoluko Goyakalu gitakyano numuwleypotuko, ga wa kamrurchi Gitsrukaachi Geso nyoptotinri, nupguytatyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalu gimutlewlupirana.

²⁵ “Ga wa xani, numata gita gi satuna gixa getgojitanutkano, pejnurunekgi wa gixatskalaya nyapanatini, nunkakletanatinri Goyakalu pogirewatyawakapirana. ²⁶ Giyagni tyegogone nupguytatlu muklukanuwnakatno gita pejnuruneko giwekgognenatinripa chinanu. ²⁷ Gi rixanu gi wa nyoxigika ginkakletgi pejnuruko Goyakalu gishinikanru. ²⁸ Ggirukotinwa gixnanuko, ga wa

ggirukotanna pejnuruneko rowegatene. Wa wanna girukotjene Giwekikaluru Kpashiri gitakgi, ggirukotuyapna Gitsrukaachi gapatjetanune, wenutanune Walenuko gigragaya. ²⁹ Gi rixanu numata gita, gitgajxigiyaka gixa yegi yoshmakinwana kewetnane kmatsurune, gowegane metashatkanepa. ³⁰ Pimrine wa gixa, jejine mpotukatupirana ginkakletjetachine gipgujewnanu. Gitsrukaachi yimaklene wanna gajxigimka rawkakanna. ³¹ Giyagni giyokanu. Gishinikanru wa mapa walapu goyecho ga wa gogi gi nkaspuka giykoletgi satkaka gixa noktegayma.

³² “Ga wa xani Goyakalu naponshinikanyegitgi, ga wa tokanu rumutleweleya. Walenwa kgiyaklewakleru tokanchi, tseruwakyapgi, ga wa renekyapgi kiglerkakapa gyoptotanrupa pejnuruneko kpashirine gixkaluneyma. ³³ Gi satuna neta sotanserojipjojita, gi koriteko, gi gimkaluko. ³⁴ Gixa koxa gimata tye nomyo nkamrurewatya nalukanru chinanu ga wa gitaymalune koxa chinanu. ³⁵ Psolpotuyako nyimakgi, wane gixa kamrurewlepotletinripa gimkata gipxakletna gigrokachine. Gimkata gishinikletlu Gitsrukaachi Geso tokanu. Wale wane china, ‘Giglenshinikanyegitkaluru geneklewashatachri yoptotachri pnute.’ ”

Mireto rungika Pawlo

³⁶ Wane chininitka, yoptsojita. Ragjigogneta pejnuruneko wannayma. ³⁷ Giyagni pejnuruneko tsru chiyaglu gixa. Kanopnojitluna Pawlo. Ramlutluna. ³⁸ Kachingajpotna wane chintokanutyawakna ma metgojityanpatkaluna. Rumotsamtakaluna kanawyempotuko.

21

Mireto yiya. Tiro rapoka

¹ Wutspalamtyatkana, wyagapgatatka. Potuklegapo gaya. Kowo wapoka. Waleprikogne Rota wapoka. Wane gaya. Patara wapoka. ² Wukshiklo sato kanawa gitsroka. Winisi koprugatachropa. Wane wuptekatka. Wyagapgata. ³ Pguje chininitka Supro. Wuknogamtlu. Wkegnetesretate rawa. Suri gaya. Wapokatkalu Tiro. Gi rixanu wa kanawa wane koschekwunutiko. ⁴ Wane wukshikyana Gitsrukaachi yimaklene. Payokgipregogne wane wutuka. Wanna wane chinru Pawlo Giwekikaluruya Gerosale ma kanikinitipa. ⁵ Wpoyagkagognetinitka, wyiyatka. Pokchi suputalpotuko rumapwuna pejnuruneko suxone ga wa mturuneymananuko. Wanga wyoptsojitatka. Wagjigognetatka. ⁶ Wungakakatka. Kanawa watskotatka. Wanna rawyawakna satokatka.

Susari Pawlo salwayegitlu Wilipi

⁷ Tiro wuyakatyatka. Wpoyagkaka yagapgaletatka. Tolemaya wapoka. Walukna moletkakachine. Wanna yegi pagogne wutuka. ⁸ Waleprika gayatka. Susari wapoka. Wilipi Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachripji wjigloka. Walenwa payokgipre chininri. Wale yegi wutuka. ⁹ Gepkoxamkoje wgenru. Maklojine. Tokanchi geneklewatachine.

¹⁰ Gi gepikgogne wane gawa. Gote yopikyana satu tokanchi geneklewatachri Gakawo giwakatletachri. ¹¹ Runyegitwu. Rawlo Pawlo gishrikapchijremta rawa. Waleko gijixi rostutnawa Gakawo, ga wa gimyo. Wane china, “Giwekikaluru Kpashiri wane china, ‘Goteyone Gerosale gajene wane rixa gostorejixanruna jeji tye gishrikapchijremta waneyalutu. Payinemyo samyokanruna.’”

¹² Wyijnakotinri, wagjitlu wixa wane gajene koxa Gerosale ma kanikinitipachi. ¹³ Giyagni Pawlo gigita, “¿Gi gixanatge nchiyaganata, gwamontakgajitno? Gi rixanu galpokomtachritkano gi wa gostutkalurupjepno, seyni nupninriko xapa numkata gixkota Gerosaleya Gitsrukaachi Geso giwakaya chinanu.”

¹⁴ Gi wumkata gishinikanutletinitkalu, pochketkawu. Wane wchina, “Wane gixkalurupa Gitsrukaachi gishinikanru.”

Gerosale rapoka Pawlo

¹⁵ Walegognekaka giknoginitka, wuprukatka. Gerosale wkanikatka. ¹⁶ Wixaymakoxna Susari gajene pimrine Gitsrukaachi yimaklene. Raniikoxluna satu Gitsrukaachi yimakeru kapokotu, Mnaso, Supro gajeru. Waleyma wane gawamta.

¹⁷ Gerosale wapokinitka moletkakachine gimuwatachine yoptotwu. ¹⁸ Waleprikgogne wixayma jigloka Pawlo Santiyako yegi. Pejnuruneko tsrune gina. ¹⁹ Rali galukletinitkana, psolpotuko Pawlo ginkakna ptowruko wa Goyakalu gixyawaka payineyegiyako wale kamrureya.

²⁰ Wa yijnakotinitkana, rumalwutluna Goyakalu. Wane chinruna, “Petewa, wumole, gi pejnu waragkananukta Goteyone galixachinetka. Pejnuruneko muchkopiranawyegitlu Tokanchi Yokanatkaluru. ²¹ Wanna ginkaaka pixapirana: pixa gima yimakna pejnuruneko Goteyone payinetkala gwachine wanna gitspalatyapatkalu Moysisinu. Wane pchingimata ma sajruka gistakletikotpatkana mturune; gixjetikwaka ma mixinitpatkana. ²² Giyagni ¿klu wanepa? Wa gixolune gimkata gapatleta. Gi rixanu pejnuruneko yijnakyegitinipyi papokinritka. ²³ Giyagni wane pixanu wa

wchinyawakyi. Wanena wixa yegi gepkoxamkoje jejine Goyakalu gipiryegitachine. ²⁴ Panikanna nyi. Kpashiri pixkaako wannayma. Wanna chinanu pwenutanu shishya-jiwutikolupna. Pejnuruneko gimatanu wa pixapirana runkaakana gikeenani, seyni pixa koxa wanepotuko gixanata. Pkamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru. ²⁵ Ga wa payine galixachine wyonyegita wa ginanshichkaluru yagluhisha geneekalurkakaya, ga wa granchiya, ga wa gapoklewluya.”

²⁶ Giyagni Pawlo ganikna jejine. Waleprikogogne kpashiri rixka wannayma. Kpashiwakapji jiglokatka. Runkakletyaplu poyagkakikolgognekakapa kpashirine rixikolpatkana, satkaka genekashle giylatkalurupa genekikolupa.

²⁷ Payokgipregogne nikawnakastsi, pimrine Goteyone Gasya gajene, wa retinrina kpashiwakapji, komyekanshinkanutkana pejnuruneko gixolune yine. Kashichluna. ²⁸ Saplewjetna, “Jejine, Gisrayiline, gipxakanunwu. Tyetkanwa jeji pasretmnunanuka pejnuruneko ginkaklewyegitachri, yine gapatachri, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru koxa, ga wa tyepji koxa. Wanepnute Kriykone yoshmaka kpashiwakapji. Tye kpashiwaka gimuteru rixkaka.” ²⁹ Gi rixanu muchikawa retjejetanruna waleyima pokchiya Trogimo, Gigwiso gajeru. Wanna kagwaklu Pawlo jiglookakyawaklu kpashiwakapji.

³⁰ Giyagni pejnuruneko pokchi gajene yotaljeptaajitaa rixna. Potowurutna yine. Kashichanruna Pawloni. Kpashiwakapji koshpakyaluna. Waneklu gipgyaptokaka gishyatka. ³¹ Ruylatanmakluna.

Runkakapka solalone gitsrukate, “Psolpokchiko Gerosale yotaljeptaajitaa gixa.” ³² Waneklu solalone gitsrukate ganikna solalone ga wa ksolaloterune. Rasukamtina. Gixolune yine yegi rapokna. Giyagni retkana, solalone gitsrukate ga wa solalone, kaspuka giylaklemtluna Pawlo.

³³ Giyagni rapokinitka solalone gitsrukate, kashjixlu. Ros-tujixanru gepitsa yowumatsaya. Repomgalu gi gixachrini, ga wa klu kamruta. ³⁴ Wa gixolune pnunnu china sapletna. Gi rumkata gimata jemletlu galikaka wa sejrewakchi chinanu. Giyagni gitoko ranikjixatkalu solalonepji. ³⁵ Gatskopije rapokinitka. Wane rixa koschekletatkaluna solalone psolmuchkonuko yine kamrutanru chinanu. ³⁶ Gi rixanu gixolune gwagajxigitna. Saplewananumtina, “iPuylaganru!”

Pawlo gagjitlu wa ruchichikolupa ruykoyegitinwa

³⁷ Yoshmaakastsitkalu Pawlo solalonepji, wane chinru solalone gitsrukate, “¿Gi ge munanshichkotni wa papirana nunkakyapyi?”

Wale wane china, “¿Pumatluge Kriyko tokanu? ³⁸ ¿Gi ge Gigipsyo gajeruki pixa, wa muchikawako gepkoxamkoje waragka jejine kgiylalewaklerune pkomyekanshinikanuta; yineru mwiyawakanu panikna?”

³⁹ Wane china Pawlo, “Gita galikakni jeji Goteyno, Tarso gajerno, pokchi kapiranyegiru Surisyasretaya. Giyagni nagjityi puchichyapno yine nunkakinripa.”

⁴⁰ Giyagni wale gichichlu Pawlo. Gatskopije tunwata wale. Yotukamyota pochke rixinripna yine. Wa pochke potu rixinitkana, Gewreyone tokanu yanumatya. Wane china,

22

¹ “Jejine, nomolene, tsrune, gyijnakotanunno. Nuykoyegitnawa xani gixyegiya.”

Pawlo giykoyegitnawa yine getanu

² Jeminitkana Gewreyone tokanu yanumatinna, pochkepotutkana. Wane china, ³ “Gita galikakni Goteyno. Tarso gishpakyachrino Surisyasretaya. Tye pokchi ntseruwakika Kamalyoyegiko. Wanepotuko yimaakalurno Tokanchi Yokanatkaluru wutsrukateni chinyawaka. Muchkopiranawatachrino Goyakaluya, pejnurunekgi gixako pixka xani. ⁴ Gita kojwakjenatna tyegapo yapachine rupninpotunanukna. Nostutna. Yoshmakjetikowaka nsamyokna jejine ga wa suxone. ⁵ Wa wane nixatka sasertotene gitsrukate potu walenwa netjeru, ga wa pejnuruneko tsrune. Wanna yegi nagjityalo kiruka wumolene chinanu. Tamaskomka nyanu, Gerosalemka nanikyapna gostutkalune wane gwanatachine saletkalunepmaka.

Runkakletlu kashrijetanshinikanutikolupirana

⁶ “Wane rixatka, nyanatini, Tamaskostsi napokini, ganikajgogneni walegnapunanu yochigyegitno tengogne gajeru yochigatachri. ⁷ Chiji napokana. Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, ‘Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno?’

⁸ “Giyagni gita gigita, ‘¿Katy Pixa, Gitsrukaachi?’

“Wane chinno, ‘Gitni Geso, Nasare gajeru, pixa kojwakanruno.’ ⁹ Gitaymalune retluna galikakni yochigatachri. Pikanna. Seyni gi wa jemluna wa nuynumstjeru tokanu.

¹⁰ “Wane nchina, ‘¿Klu nkamrutanu, Gitsrukaachi?’

“Gitsrukaachi wane chinno, ‘Palnanu. Tamasko pyanu. Wane punkakiko pejnuruko putakikolupa pkamrutanrupa.’

¹¹ Ga wa gitnitka gi netanatka wale gatajnu yochigle chinanu. Gitaymalune kanjimtno. Tamasko napoka.

Ganani salwayegitinripirana runkakleta

12 “Giyagni satu Ganani, jeji kgipashiregolu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawakpotuko, kiglepiranyegiru pejnu-runeko Goteyone yegi wane gwachine. 13 Runyegitno. Tunwata. Wane chinno, ‘Nepuru, Sawolo, petanutka.’ Wanek-luyakawa netatkalu.

14 “Wane china, ‘Wutsrukateni Goyakalute muchikawako yokgitatkayi pumatyaplu Wale gishinikanru. Petyakoxaplu wa Poyagkakachri. Pyijnakotyakoxaplu tokanu ginamaya. 15 Gi rixanu Wale gipgujtatachripyi payinmnunanuko yegi petanrupirana ga wa pyijnakotanrupirana. 16 Ga wa xani ¿klu pyoxigikanatya? Palnanutka. Pkatkotka. Pmukochire gerkikalurpatkayi. Pkoschekgiwakatanutkalu.’

Wale chanixikolu wa payine yegi runkaklewatinripa

17 “Wane nixatka. Gerosale nsatokatka. Kpashiwakapji nagjigogenatyatka. Nushpakanshinikanuta. 18 Netlu wane nchinjeru, ‘Pshiretanu. Giyampotu pyanutka Gerosaleya. Gi rixanu wanna gi yopto gipgujtaletanyi Gitaya.’

19 “Wane nchina, ‘Gitsrukaachi, wanna gimata yoshmak-jetikwaka nyoshmakjenatna Pixa galixachine. Nkochipjetna ginkaklewakapjikakaya. 20 Pupgujtatjerni Gishtuwni giylatkoklununa wane koxa ntunwanata gita. Nugleretlu. Num-retamkatna wa ruylatjene.’

21 “Wane chinno, ‘Pyanutka. Gi rixanu Gita yokanatananyi wajra payine yegi.’ ”

Girukotka Pawlo wa ksolaloteruya

22 Yijnakotluna wale tokanchi chininpotunanuko. Waneklu saplewpotutna. Wane chinna, “Tye chiji gkoninri wane gixachri. Gi rumkata giwekleta.”

23 Saplewjetna. Ruknpxemkatna. Yoptepagitna. 24 Solalone gitsrukate ranikjixlu solalonepjigruko. Wane china wa kochipjetikolupa, repomsatko, rumatikolupa klu chinanu wane rixa saplewjeyegitluna. 25 Nikchimtatsaya kanraakakanatluna. Pawlo wane chinru ksolaloteru wane gwanatachri, “¿Munanshichkotlege gkochipjetyaplu satu jeji Romano muklukanuwnayegjixkotuko?”

26 Giyagni ksolaloteru yijnakotinitkalu, wane ya. Runkakaplu solalone gitsrukate. Wane china, “¿Gi pixanu? Gi rixanu Romanni tye jeji.”

27 Wane ya solalone gitsrukate. Wane chinru, “Punkakanno, ¿pixni Romanyi?”

Wale wane china, “Gigi.”

28 Solalone gitsrukate gigita, “Tsru wenru napkapyalu Romano nutakikolu.”

Ga wa Pawlo wane china, “Seyni gita wane nixa gishpakleta.”

²⁹ Giyagni waneklu rutspalamtyatkaluna saletjenepmaka. Ga wa solalone gitsrukate koxa pika, rumatinri Romano rixinri, ga wa rostujixyalu.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatya Pawlo

³⁰ Waleprikogone raluka gimatleta galikakni klu chinanu jigyegetluna Goteyone. Koshpirokjixatkalu rostutikolu. Repukatkana tsrukakalune sasertotene ga wa pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka gajene. Rawpatkalu Pawlo. Wanna yegi rutaklu.

23

¹ Giyagni Pawlo yopukgatna jemanshinikankakjetikowaka gajene. Wane china, “Jejine, nomolene, muklukanuwnan-shinikanutkatno wa nixjetyawaka xanigognenanu Goyakalu getanu.”

² Sasertotene Gitsrukate potu Ganani towutna walesti gwanatachine giylaknamatyaplu.

³ Giyagni Pawlo wane china, “Goyakalu giylakan-makyi pixa, prijeru galatatkaluru pixkalutyi. ¿Pixa tuplanatachirayge putakyagokyegitno Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru mchinyawakanu puylakjixno?”

⁴ Wane gwanatachine wane china, “¿Pyangalge sasertotene gitsrukate potu Goyakalunu?”

⁵ Giyagni Pawlo wane china, “Gi numata, nomolene, wa sasertotene gitsrukate potu rixinri. Gi rixanu yonatkalurni, *Gi wa gekutu tokanchi pchinyegitanru punerune gitsrukate.*”

Rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone

⁶ Giyagni Pawlo gimatinri pimrine Sariseyone rixinri, ga wa pimrine Gwariseyone jemanshinikankakjetikowaka saplewaty, “Jejine, nomolene, gitni Gwariseyno, ga wa Gwariseyone wgenno. Nalixkalchinanru yotunkakikolupna gipnachine, gitni wa giklukanuwnayegjixkalurno.”

⁷ Wane chininitka rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone. Gixolune kotspalanshinikankaka. ⁸ Sariseyone wane china maeshlu yotunru, gi wa Goyakalutowreruko, gi wa giwekikaluruko. Seyni Gwariseyone gipgujtatlu gepiko wane.

⁹ Tsuru saplechi rixna. Palnana yonchikgapine Gwariseyonesreta gwachine. Yawrotna. Wane chinna, “Gi satuna gekutu wukshikyalu tye jeji. Gikta xani wa giwekikaluru giynumatinri waka Goyakalutowreru.”

¹⁰ Tsuru yagotkaklu wane rixinri, solalone gitsrukate pikana kochnokakyapluna Pawlo. Giyagni repukna solalone. Kashjixlu wanna ganikajiteya. Solalonepjiग्रuko ranikjixlu.

Gitsrukaachi giglenshinikanutlu Pawlo

¹¹ Waleprikyechno Gitsrukaachi tunwastsitlu. Wane chinru, “Kiglenshinikanupyi Pawlo. Gi rixanu Gerosale pupgujtatiniko pixkano waneko pixka pumkata gipgujtaletno Romaya koxa.”

Pawlo jiigkakyegitachine kamakpiratnamkawana

¹² Gogi chininitka pimrine Goteyone jiigkaka. Kamakpiratnamkawana. Wane chinna ma muylat kangimapluna Pawlo gi nikanna, gi ruranna. ¹³ Gepkoxamkojmole pnutna jiigkakachine. ¹⁴ Tsrukakalune sasertotene ga wa tsrone yegi yana. Wane chinna, “Wkamakpiratnamkawa gi ptsot-sotajiko wnikloknijitatanu wma kamakatkanupluchi Pawlo. ¹⁵ Giyagni wa xani gixa wa jemanshinikankakjetikowaka gajeneyma ginkakanru solalone gitsrukate, koshpakyegitangi wanepotuko galuka gimatlepgutatanru pagixanupirana waleya. Ga wa wixa ma mapookanuwa galpokotachinepwu wuylatyaplu.”

Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna

¹⁶ Giyagni Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna. Wane ya. Solalonepi jiglokamta. Runkakatkalu Pawlo.

¹⁷ Giyagni Pawlo tomgalu satu ksolaloteru. Wane china, “Panikanru tye makluji solalone gitsrukate yegi. Gi rixanu waneylu papirana runkakyaplu.”

¹⁸ Giyagni yoptotlu. Raniklu solalone gitsrukate yegi. Wane china, “Wa gostutkaluru Pawlo tomgano. Ragjitno tye makluji nanikyegityapyi. Waneygimlu papirana runkakyapyi.”

¹⁹ Wa solalone gitsrukate kanjimtlu. Kegnete ya wannapje. Repomgalu, “¿Klu waneyyi punkakyapno?”

²⁰ Wane china, “Wa Goteyone jemkaka ragjityanyina wa yechikawa pkoshpakyaplu Pawlo jemanshinikankakjetikowaka yegi. Wanepotuko raluka gimatlepgutgimatanruna pagixanupirana waleya. ²¹ Giyagni gi palixanna pixa. Gi rixanu gepkoxamkojmole pnute jejine wannanune yogimagnaputlu. Wanna kamakpirjetnacinwa ma niikanupna, ma murkanupna ma muylatkanuplunachi. Xani ralpokotatkana. Kagwawluna ptokanu.”

²² Giyagni solalone gitsrukate yokanatakatlu makluji. Rujretlu, “Gikena pma munkakinitipa wa punkakapyatkano tyepirana.”

Galpokjixikowaka wa gitsrukaachi Wilisi yegi ranikikolupa Pawlo

²³ Gapi ksolaloterune tomga. Wane china, “Galpokjixanna gapi pacha solalone gokaynona Susari yinripna, ga wa

payokgipremole kawalyo kyapaklerune, ga wa gepi pacha kchokorejerune. ²⁴ Gwapanna kawalyone Pawlo gwamtan-ropa. Kigle gapokle gixkakanru Gitsrukaachi Wilisi yegi.”

Kiruka Wilisi chinanupa

²⁵ Yonatlo kiruka wane chinyawaka:

²⁶ Gitni Klawtyo Risyano.

Wa kshinikanuru potu Gitsrukaachi chinanupa Wilisi.

Nalukgiwakaty.

²⁷ Tye jeji, Pawlo, Goteyone kashichanruna, ruy-latanrupmakna. Solaloneyma napyegitlu. Nkoshpaklu. Gi rixanu numatkatlu Romano rixinri. ²⁸ Naluka gimatletinri klu chinanu jigyegitluna. Jemanshinikankakjetyawakna naniklu. ²⁹ Nukshiklu wa jigyegityaluna Goteyone gepomsalkakapiranaya Tokanchi Yokanatkaluruya wannanu. Gike jigyegityaluna rupninri chinanupa ga wa rostutikolupa. ³⁰ Wa nunkakapkoklunutka jemanshinikankakatkana waleya, wanekluyakawa nyokanatatkalu pixa yegi. Nunkakna jigyegitjene runkakyapyina waleya.

Seyoka.

Wilisi yegi samyokika Pawlo wa Susariya

³¹ Solalone ganikatkalu Pawlo rixa towutikowakna. Goyechno Gantipatri ranikluna. ³² Waleprikgogne Pawloyma ruchi yaletkatkana kawalyo yapachine. Solalone satoka gipjigrukna. ³³ Susari rapokinitkana. Kiruka renekatkaluna gitsrukaachi. Wale yegi rutaakoxluna Pawlo. ³⁴ Gitsrukaachi getyongatatkalo kiruka. Repomgalu ginakasreta gajerunanni. Rumatinitka Surisa gajeru rixinri, ³⁵ wane china, “Njemanyi runinipna wa pjigyegitjene.”

Girorepji, tsrupji, girukotjixyatkalu.

24

Tertolo jigyegitlu Pawlo wa gitsrukaachi yegi

¹ Pamyogogne giknoginitka yopikatka Sasertotene Gitsrukatpotu Ganani, pimrine tsruneyma, ga wa satu ktokanuwakleruyma, Tertolo. Runkakletluna Pawlopirana gitsrukaachyegiya. ² Tomgaka Tertolo. Yinuwaka jigyeglewleta. Wane china, ³ “Ga wa pixa chinanu kigle gwashlepotwu. Gixopirana giglepokotka yinyegiya pyanshinikanugnaplewle chinanu. Psolgogneko, pasretmnunanuka wyoptotalu, psolpotuyako wpoyagnutjetyi, kanshinikanuru potu Wilisi. ⁴ Ga wa nma

mumaletpotutyanyupi, nagjityi pyijnakotyapwu pshinitsonu wa pixjetyawaka potukalyi.

⁵ “Gi rixanu wukshiklu tye jeji kojwakpotlewjetachri. Yagotkaklu palnakakjetachrini wa pejnuruneko Goteyoneyegkaka psolchijiyako. Walenwa Nasarenone mkoje chinkalune kosekachri ⁶ Kpashwakapji gimuteru rixkakmaka. Wkashichanru. Waluka gitakyagokleyegitanru Tokanchi Yokanatkaluru wixanu chinyawaka. ⁷ Ga wa solalone gitsrukate Risya gapyegitwu. Psolmuchkonuyako wumyo konyawu. Yokanatna jigyejitjene pixa yegi yinripna. ⁸ Pixpotuko gepomsatanru, pumkata gimatletyaplu pejnuruko tyekakapiranaya wjigyegityalu.”

⁹ Pajigyegitkolutu rixluna Goteyone. Wanepotuko chinruna tyepirana.

Pawlo giykoyegitnawa Wilisi yegi

¹⁰ Gitsrukaachi towutlu Pawlo yanumatinripa. Giyagni Pawlo gigita, “Gi rixanu numata gixo walapu kgitakyagoklewakleryi nyi yinyegiya, kiglenshinikanurno nuykoyegitinwa. ¹¹ Gi rixanu pixa gimkata gimata jemletlu gi wa pamole gepgognepnutewani Gerosale nkanikinri nyoptsojityeglewtaipinripa. ¹² Gi wa rukshiknona satuyma nugjekaktokanutinri kpashiwakapjiya. Gi koxa rukshiknona yagotkaklu palnakakachrino, gi wa ginkaklewwakapjiyako, gi wa pokchiyako. ¹³ Gi rumkata gimatkakletlu xani wa jigyejityanona. ¹⁴ Tye nupgujatnawa pixyegiya, rixgapotyawaka wane chinka pnuko gixachri yimaklewlu, wanepotuko nixa kamrurewyegletlu nutsrukatenni Goyakalute. Nalixlu ptowrukakako Tokanchi Yokanatkaluruya ga wa tokanchi geneklewatachine kirukateya yonatkaluru. ¹⁵ Goyakalu nkagwakyalu wanepulu yotunru gipnachine chinanu, poyagkakachine ga wa mpoyagkaakane. Wale koxa kagwakna wanna. ¹⁶ Wale chinanu nmuchkotnawa psolpotuyako muklukanuwnanshinikanutkatupno Goyakalyegiya ga wa yinyegiya.

¹⁷ “Giyagni gixo walapu giknoginitka wane nya nenekashatyapna kwamonurune nonerune, ga wa genekashlukaka nanikinripa. ¹⁸ Kpashiwakapji rukshikyanona pimrine Gasya gajene Goteyone. Kpashiri nixkaaka. Gi wa gixoluneyma, gi wa gejnugimalewanatachineyma rukshiknona. ¹⁹ Wanna gimkata gewi gwaleta pixa yegi jigyejitannona waneyna chininipna gitapiranaya. ²⁰ Wannako gimkata ginkaklewleta wa pagixanu mpoyagkaakotu retinnona wa jemanshinikankakjetikowaka ntunwanatini. ²¹ Walepje getko satu tokanchipje wa

nsaplewatiniri wanna ganikajite ntunwanatini. Wane nchina, ‘Yotunkakikolupna gipnachinepirana gitni wa giklukanuwnayegjixkalurno xani gixyegiya.’ ”

Wilisi kagwakjixna ma menekanshinikanutkanuwa

²² Giyagni Wilisi yijnakpiranatinitkalu kagwakjixna, gi rix-anu rumatpotutlu wanna Pawlo galixlepirana. Wane china, “Wa yopikinipa wa solalone gitsrukate Risya, numatpotu-tanu gixapirana.”

²³ Giyagni yokanatlu ksolaloteru Pawlo girukotinripa. Kayaagostureko rixatkaluna. Gi wa rumaletkona gimolene rupxakjenepa.

Gi gepiikata repuklu Pawlo wa Wilisi

²⁴ Pagognetnakni runa Wilisi Trosilayma ganunro. Walanwa Goteyo. Pawlo tomga. Yijnakyegitlu galixlu Geso Kristoya. ²⁵ Poyagkaklupirana ruynumsatlu, ga wa girukotmanrewlupirana, ga wa giklukanuwnayeglugupipirana. Pika Wilisi gitsrukaachi. Rugita, “Pyanutka xani. Kagogne nchininipa nepukanyi.”

²⁶ Kagwaakoxlu Wilisi renekikolupa sroschi Pawlo chinanu kaspukyaplu. Giyagni gi gepiko kata repuklu. Ruynumsatlu.

²⁷ Gepi walapu giknoginitka, Porsyo Wisto kashrigatkalu Wilisi. Ga wa Wilisi galuka gimutletna Goteyone. Giyagni ruknokamtatkalu gostutkaluru Pawlo.

25

Goteyone jigyegitlu Pawlo Wisto yegi

¹ Giyagni walesreta rapokinitka Wisto. Mapgogne chininitka Susari kanikya. Gerosale rapoka. ² Runkakluna tsrukakalune sasertotene ga wa wanna potu Goteyone Pawlopirana. Ragjiltuna. ³ Ragjiltuna rupxakikolupna Pawlo chinanu. Gerosale ranikjixyaplu. Yogimagnaputyatkaluna gatnugapoya ruylatyapluna. ⁴ Giyagni Wisto gigita wa Pawlo Susari girukotikaluru, ga wa waleko pshinitsonu yanutka. ⁵ Wane china, “Giyagni wa gixa gimkatachine Susari giyopikanu. Gjigyegitanru wa waneya chininipa pagixanu mugletu wa tye jeji.”

Pawlo gapguwyegitlu Susa

⁶ Wanna yegi rawanata yokgipgognepje ga wa pamolggogne getko. Yopika. Susari ya. Waleprikggogne gitakyagoklew-jetikowaka tuplata. Rawapjixatkalu Pawlo. ⁷ Rapokinitka wale, Gerosale giyakatyachine Goteyone sajruklu. Runkaksayempotutluna gektutpotupirana. Gi rumkata gipgug-taletluna galikaka rixinri.

⁸ Ruykoyegitnawa Pawlo. Wane china, “Giketsotaji wa Tokanchi Yokanatkaluruko Goteyonenu, gi wa kpashiwakapjiko, gi wa Susako mugletu nkamrutya.”

⁹ Wa Wisto galuka gimutletna Goteyone. Giyagni Pawlo rugita. Wane china, “¿Gi ge paluka kanikleto Gerosale? Wane nutakyagokinyi tyekakapirana.”

¹⁰ Wane china Pawlo, “Wa Susa gitakyagoklewjetyawaka ntunwatanu. Wane numkata giplepokletikolupa nutakyagokikolupa. Gikena mugletu nkamrutkamka Goteyone, wa pixa gimatpotutyawaka. ¹¹ Gi rixanu wa mugletu nkamrutmaka ga wa pagixanu nupninri chinanupa, gi wa nkegemga nma mupninitipmaka. Seyni malesha chinini wa jigyegityanona gikena gimkata samyokletno wannayegi. Napguwyegitlu Susa.”

¹² Giyagni Wisto giynumsatna jemanshinikankak-jetikowaka gajene. Rali giynumsaletinitkana, wane china, “¿Papguwyegitluge Susa? Susa yegi pyanu.”

Wisto ginkaklu pogirchi Gakripa Pawlopirana

¹³ Pagognetnakni pogirchi Gakripa ga wa Wirnisa Susari rapokna. Wisto ralukinripna. ¹⁴ Gixgogne wane rawinitkana, Wisto ginkaklu pogirchi Pawlopirana. Wane china, “Waneru satu jeji Wilisi giknokamtanru gostutkaluru. ¹⁵ Gerosale nyini, tsrukakalune sasertotene ga wa tsrone Goteyone ginkakno walepirana. Ragjiyegitluna ruklukanuw-nayegjixikolupa.

¹⁶ “Wanna nugita, gi wa rixjetyawakna Romanone wa satu yineru samyooko wale ma metgojitkanuwana jigyegitjene wuchichyaplu ruykoyegitinipwa jigyegitikoluya. ¹⁷ Giyagni gewi runinitkana pejnurunemnuni, gi nkagwakjixajitna. Waleprikgogne gitakyagokikowaka ntuplata. Nwapjixlu jeji. ¹⁸ Rapokinitkana jigyegitjene gi satuna jigyeglewlu mugletu ranikna, wa nkagwakanrumka. ¹⁹ Satupjeru waneyna waleya gepomsalewlukaka rupashichanruyna, ga wa satu Gesopirana gipnachrinatka wa Pawlo gipgujtatyalu giwekachri rixinri. ²⁰ Gita gi numatanshinikanuta wane pixkalutu gepomsalewlpuranaya. Giyagni wane nchinru gikta Gerosale raluka yaleta ruglepokyegitikolupa, rutakyagokikolupa tyepirankaka. ²¹ Wa Pawlo gapguwata rumretikolupa Pogirchi Gakosto gimata getjerewatinrigognepotunanuko. Giyagni numretjixlu Susa yegi yokanatkoklunpotunanuko.”

²² Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, “Gita koxa galuka yijnakletlu wale jeji.”

Wale wane china, “Yechikawa pyijnakotanru.”

Pawlo ganiika Gakripa yegi ga wa Wirnisi koxa

²³ Giyagni waleprikogogne runa Gakripa ga wa Wirnisi koxa. Tsuru pogirewlu rumupgujewnana. Jiglokjetikwaka rapokna, solalone gitsrukateneymananuko, ga wa jejine wanna potu pokchi gajene. Wisto gwapjixlu Pawlo. ²⁴ Wane china Wisto, “Pogirchi Gakripa ga wa pejnurune jejine wix-aymalune, getanru tye. Pejnuruneko gixolune Goteyone jigyegitluna gita yegi Gerosaleya ga wa gewi koxa. Wane china saplewjeretna ma muwekinitpatka. ²⁵ Ga wa gi satuna numata jema rupninri chinanupa, ga wa waleko gapguwyegitlu Gakosto. Giyagni wane nixa gishinikleta yokanatkalurupni. ²⁶ Gi wanepotuko waneyno walepiranaya nyonyegityaplu wa gitsrukaachi. Giyagni nkoshpaklu gixa yegi. Pixpotuko galikaka, pogirchi Gakripa, wa repomsatkoklunpatka waneyapno tokanchi nyonatanrupa. ²⁷ Gi rixanu gita goya seprolokunwa gostutkaluru yokanatkoklunchi munkaklewyegitkotuko klu chinanu jigyegitka.”

26

Pawlo giykoyegitnawa Gakripa yegi

¹ Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, “Pumkata ginkakleyegitnawa.”

Giyagni Pawlo yotukamyota. Ruykoyegitnawa, ² “Pogirchi Gakripa, npoyagnutlu wa pixyegiya nuykoyegitinwa xani ptowrukopirana wa Goteyone jigyegityano. ³ Galikakakni. Gi rixanu pixni wa Goteyone gixjetyawaka ga wa repomsalewlekakna gimatachriyi. Giyagni nagjityi mapognanupuyi pyijnakotyapno.

Gi rixpokotyawaka Gwariseyo rixinri

⁴ “Gi rixanu nmaklutinyakawa nixjetyawaka muchikawayakawa nonerunetskalaya ga wa Gerosaleya, pejnurune Goteyone gimata. ⁵ Muchikawayakawa rumatnona wanna, wa raluka gipgujetaletinipmaknona, wa wanepotuko gixa yonogletachine wixanune mkoje pixkalutunanno Gwariseyonanno. ⁶ Ga wa xani kagwakikolu chinanu Goyakalu gipiratanru wutsrukateniya nutunwata nutakyagokikolu. ⁷ Wale kagwakikolu kagwaka gapkapletna wpamolegepinerutene, Goyakalu kamrurewyempotutachine gogi ga wa goyecho. Wale kagwakikolu chinanu Goteyone jigyegitno, Pogirchi Gakripa. ⁸ ¡Gaa! ¿Gixa goya gayroklurge gixkaklukoya wa Goyakalu yotunkakanna gipnachine?”

Kristonune kojwaka Pawlo

⁹ “Giyagni gita galikaka gishinikanuwatapa numkata kamrureta gixo nkamnixyaplu giwaka Nasare Gajeru Geso. ¹⁰ Tye nkamrutapa Gerosaleya. Gitaakalurunanno tsrukakalune sasertoteneya. Yoshmakikwaka nushyayegityana gixo kpashirine. Ruylatkoklunutkana, nugita gita. ¹¹ Gi gepiko kata pejnuruko ginkaklewawakapjikakaya nsaletjetyana. Psolmuchkonuko nertatna mupashiregnuchi chininripmakna. Gimtuwnananumtachripotno wanna chinanu. Nkojwakananumtna pasreta gajerkaka pokchipotunanuko.

Yochigatachri wa Tamasko gapokgapotachriya

¹² “Wane nixananumtini, Tamasko nyinitka. Nutaaka ga wa waneyno kiruka nyokanatikolu tsrukakalune saser-toteneya. ¹³ Pogirchi, ganikajognetkani gatnugapo netyalu tengogne gajeru yochigatachri, tkachi gatajnu pnute. Ratajiwnayegitwu gita ga wa numotsane. ¹⁴ Giyagni chiji wapokana pejnurunnikwu wixni. Satu tokanchi nyijnakota Gewreyone tokanuya nuynumatjeru. Wane china, ‘Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno? Pixnanniko kachinolu pixnanwa pakaxjerewatana yowumajri pixka.’

¹⁵ “Wane nchina, ‘¿Katy Pixa, Gitsrukaachi?’

“Wane china Gitsrukaachi, ‘Gitni Geso wa pixa kojwakanruno. ¹⁶ Seyni palnanutka. Ptunwatanu. Gi rixanu tye chinanu nupgujewnayegityi nutakyapyi notowrerupyi ga wa gipgujtawatachripyi petanrukakapirana ga wa nupgujewnayegityapyipirana. ¹⁷ Nkoshpakanyi yinyegiya ga wa payinyegiya, wa wanna yegi nyokanatananyi. ¹⁸ Rumregkakakikolupna panene, ruprotakinripna, mapshagwaka rushpakinripna. Pokamlawaka yigatinripna; Satanasyo girukotlewatyawaka rushpakinripna; Goyakalu yegi yigatinripna; kaspukmukochiretikolupna, ga wa waneya rixinripna kpashirine gixkakaluneyma, gi rixanu ralixnona Gita.’

Gi wa malixkotni wale wa tengogne gekakgitikaluru

¹⁹ “Giyagni, pogirchi Gakripa, gita gi wa malixkatno wa Goyakalu gekakgityano. ²⁰ Seyni wa Tamasko gwanatachine gapka, ga wa Gerosale gajene, ga wa psolusretako Gote gajene, ga wa payineko nunkaklewyegita renshinikanutinripna. Kashrijetikolupna Goyakalunune rixinripna, genshinikanutachine kamrure pixkapotuko kamrutinripna. ²¹ Wale chinanu Goteyone kashichno kpashiwakapjiya. Ruylatmaknona. ²² Giyagni Goyakalu gipxakalchinanno, xanigognenanu nomkagi gipgujtawleyegitna mturune ga wa tsrune. Gikena nchina wanepnute. Tyepjeni tokanchi geneklewatachine

chinyawaka ga wa Moysisi chinyawaka ginachripa. ²³ Tokanchi ginkakletachine ginkakletlu wa Kristo salewninripa. Walenwa muchinanu gapka yotunotachripa gipnachinetskalaya, yine yegi runkakletyaplu pokamlalu ga wa payinyegiya.”

Pawlo chanixlu Gakripa ralinripa

²⁴ Wane china giykoyegletnawa. Giyagni Wisto tsru tokanu rixnawa. Wane china, “Seproluktayi, Pawlo. Gi gepika Tokanchi Yonatkalu pumatini seprolookakyi.”

²⁵ Wane china Pawlo, “Gi wa seproluno, kshinikanuru Wisto, seyni tokanchi galikakpotunanu kanshinikanuru nyanumatya. ²⁶ Gi rixanu, Pogirchi, pumatlu tyekakapirana. Pixa getanu koxa nyanumsata pgujetanwaka. Gi rixanu gi nkagwaklu yogimatika wale. Gi rixanu gi wa kegete kamrutikalurni wa tye. ²⁷ Pogirchi Gakripa, ¿gi ge palixna tokanchi geneklewatachine? Numaty palixinri.”

²⁸ Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, “Ptsotsotaji magata pushinikanutyano Kristonu nixinripa.”

²⁹ Wane china Pawlo, “Nagjitlu Goyakalu wa ptsotsotajiyako ga wa gixpotuyako pixa ga wa pejnuruneko nyijnakotjene wa xani, gitako pixka gixachinetkani, seyni tye gosturut-sapje gi waneyapgi.”

Gakripa goya

³⁰ Rali wane chinretinitka Pawlo tyepirana, Pogirchi palnatka, ga wa gitsrukaachi, ga wa Wirnisa, ga wa wannayma tuplanatachine. ³¹ Wa ruxrikamtinitkana, wannakakluko wane chinkakna, “Gi satuna kamruta tye jeji rupninri chinanupa, gi wa rostutikolupako.”

³² Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, “Tye jeji gimkata kaspukletkamka ma mapguwyegitkanumkalu Susa.”

27

Roma yokanatkalu Pawlo

¹ Giyagni wa rutaaka wyagapgatinripatka, Gitalya gayinripatka. Ksolaloteru Golyo giwakatletachri, Gakosto solalotene yegi gwachri, samyokatkaluna Pawlo, ga wa pimrine gostutkalune waleyma. ² Giyagni watskotatkalo sato tsro kanawa potu Gatromentina giyakatyachro. Gasya pokchikaka galuka yaletachro. Wutspegatka. Wixaymalu Garistarcho, Tesalonika, Masetonyasreta gajeru.

³ Waleprika Sito wutspakatka. Golyo kigle getle rixlu Pawlo. Ruchi yaletlu, ralukanune yegi yinripa, rupxakyapluna. ⁴ Wane wutspegyatka. Suproknipreka tukasretate gayapamta. Gi rixanu kannipgyalu gaxaxrikamtwu.

⁵ Surisya Wenne ga wa Pampiri Wenne gayapamtatka. Mira wapoka Lisyasreta pokchi. ⁶ Ksolaloteru wane gikshikyalo sato tsro kanawa potu Galegantri giyakatyachro, Gitalya yachropa. Wala pokotwu. ⁷ Gi gepikgogne wyagapgata yiglepotuko. Wixasha gapokleta Knito ginaple. Gi kaspukapanwu kannipgyalu. Kretatlapga wyapamta Salmosti. ⁸ Kyapre potu gayinri. Wapoklu Kigleru Yopjewaka chinikowaka. Wane gi gowukaylu Lase Pokchi.

Pawlo giykole mjemkotu

⁹ Gi gepikgogne wuknokakatka. Kyowiklu yagapgalu, gi rixanu ruknogatka wa gogajirewlugogne. Pawlo giykotna. ¹⁰ Wane chinna, “Jejine, netlu tye yagapgalu wanepu tsru gimtuklupa ga wa tsru gamgalupa, gi wa wunruchipjeni ga wa kanawa koxa, seyni wuwekinriko koxa.”

¹¹ Ga wa ksolaloteru galixna kanawa ganikachri tokanu ga wa kanawateru, wa Pawlo chinyawaka pnute. ¹² Gi kiglepokyopjewakleru wuknokakyaplu ginapu. Gixo gishinika yaleta waneya, gikta rumkata gapokletluna Winisi, wane wuknokakyaplu ginapu, Kretakniprekla yopjewakle, tkachi kegnetesretateswaji ga wa potuklesretateswaji giyakatyachrinipgya gapokannipgyajetyawaka.

Jiweylunnipgya pixkalutu

¹³ Tkachi kegnetesretate ruyakannipgyatya. Yiglepotuko rajpopokannipgyata. Kagwawluna waneyatkana wa rushinikanruyna. Kosetatkaluna tsataprena. Kretakniprekawnaga yana. ¹⁴ Gowukshini rapyegitlo kannipgyalu jiweylunnipgya pixkalutu, Geroklito giwakannipgyani. ¹⁵ Tushatkapka kanawa. Gi tumkata yoptoretlu kannipgyalu. Wetashatatkalu. Gayashatatka. ¹⁶ Satu mturu kanipreklu, Klawta giwakatletachri, wuknogamta. Wixasha gimkatle gishatkapletlo mturo kanawa pokotkaluro. ¹⁷ Wala ranikinitkana. Wane rixa gigeretanutkalona tsro kanawa. Rapatlona. Surtesloji pika gapokletna. Jijrukluna mkachrichrata. Wane wixa gayashletatka. ¹⁸ Giyagni wyowjeyempotutana. Waleprika ruknopjegawunnutanatkana. ¹⁹ Waleprika potu wumyoypotuko wuknokgachratatyatkalu kanawa yaninri. ²⁰ Gixgogne gi pgujru tkachi, gi katagiriko. Wunnewgoggenatana. Gike kagwaakatka wanepnute wushatkapikolupa.

Pawlo gigenlshinikanutna rumotsatjene

²¹ Gixgogne wogajirewatanatka. Giyagni Pawlo wanna ganikajite tunwata. Wane china, “Jejine, galikaka gixa gimkata galixletkamkano. Gimka Kreta wutspeginnichi, ma

munyegitkanimkawu tye gimtuklu ga wa gamgalu. ²² Ga wa xani nuykotgi kiglenshinikanupgi. Gi rixanu gi satuna gixa gamgagiwekletanu. Seyni kanawapje gamganu. ²³ Gi rixanu tyeyechnoni gita yegi rapoka Goyakalutowreru. Wa Walenno gita. Wale nkamrurewyegita. ²⁴ Wane china, ‘Pawlo, gi pikanutka. Susa yegi pumkata gapokletinripa. Ga wa Goyakalu genekyi pejnuruneko puyagapgatanune.’ ²⁵ Giyagni, jejine, kiglenshinikanupgi. Gi rixanu gita galixlu Goyakalu, wanepotuko rixanu wa chinyawakno. ²⁶ Seyni wumkata satu kanipreklugitaakota.”

Galuka gasukletachinmaka

²⁷ Pamole gepkoxamkojyecho chininri, Gatriyakoskitgatlapa gayashatanatka. Ganikajyecho kanawa ganikachine kagwaklu gi gowukatkalu chiji. ²⁸ Yantagatluna. Gepkoxamkojmolekano rukshikyaluna tennuga. Wanepnuteyaka yana. Rumepe yagotgaletatnakna. Mapmole patsrujire metro tennuga rukshikyatkalu. ²⁹ Wanna piklu sotlu gwiywaka wyoxgiyegitinripa. Giyagni totsi ruknokgatlu gepkoxamkoje tsataprena. Ragjigognetna rumrerekinripa. ³⁰ Giyagni tsro kanawamka rasukyamkana ganikachine. Jijrukगतatkalona kanawa mturo. Wala pguta rapgutatanatna jijrukगतyapluna wa tojri gajeru tsataprena. ³¹ Pawlo wane chinru ksolaloteru ga wa solalone “Tsro kanawa ma mutukinna wanna, gixa gi gimkata gishatkapkotanu.”

³² Giyagni solalone gistakatsatkatkalona mturo kanawa. Retasha gijrukletatkalona.

Tsro kanawa yagapgyachine gali gogajirewleta

³³ Pawlo nikjixatkana pejnuruneko rumrerekastsipotunanuko. Wane china, “Pamole gepkoxamkojgognetkani tye gkagwakanata gogajirewatinri. Giketsotaji gnika. ³⁴ Giyagni nuykotgi gnikanutka. Gi rixanu tyenwa giwekinripa. Gi rixanu gi pajiwutsana gamgini pejnurunekgi gixa.”

³⁵ Wane chininitka, rawlo jimapro. Poyagnutlu Goyakalu pejnurune getanu. Jiknajrotlu. Yinuwaka nikletatkalu. ³⁶ Giyagni pejnuruneko kiglenshinikanutka. Nikioxatkana wanna. ³⁷ Wane pejnuwu tsro kanawa, gepi pacha payokgipremole patsrujire. ³⁸ Jinanutkana. Komlikayakatatkalona kanawa. Tsru wenu ruknokanatkalu trikoji.

Taschekatka kanawa gitsroka

³⁹ Gogi rixinitka gi wa rumatluna chiji, seyini retluna ratlogkapyawaka. Kaksatewnaglu. Wane rushinika gitspaakakletlona kanawa rumkatiniplona.

⁴⁰ Koshpirokatsatkatkaluna tsatapre. Tsru wenu

kaspukatkaluna. Waneklu koxa kogrokatsatatkaluna potukatapretsna. Romukluna mkachrichrata teno gajeru kannipgyalu yegi. Wangasreta ya kownokletatkalona.⁴¹ Giskitga ganikajite, taschekatka kanawa. Taschekajritanatka. Gi tuyoljetatka. Ga wa totsi tutspatgastsityatka gichkogalu chinanu.

⁴² Giyagni solalone gishiniklu ruylatikolupna gostutkalune, gikena ma masuukanpakni ganogatachri.⁴³ Seyni ksolaloteru galuka gognetkaketlu Pawlo. Rumaltayegitlu wanna gishinikle. Wale yokanatakana gimkata ganogletachine muchinanu gapka ruptekgamtinripatkana, chiji rapokinripna.⁴⁴ Ga wa gixetachine, pimrineko kanawashpata, ga wa pimrineko klunerukokta kanawa gajeru, yiyatkana. Wane rixkatka pejnuruneko chiji gapoka. Rognewatatkana.

28

Gimnu saprikamyotlu Pawlo

¹ Wognewatinitka. Giyagni wumatatkalu kaniprekluni. Melita giwakni.² Ga wa patokanchiko yanumatyachine retwamonpotutwuna. Pawatatkana. Kigle yoptole rixwuna pejnurunekwu gina chinanutka ga wa kachikleru chinanu.³ Giyagni rapatjepluta Pawlo. Xirnachri gogo rutaku. Satu gimnu chichi gemnu rasukya. Saprikamyomtanru.

⁴ Patokanchiko yanumatyachine getinri gimnu ruxripamyonatlu, wane chinkakna, “Tye jeji galikakni kgiylalewaklerni. Tsuru wenu rognewatyani, seyni kgiklukanuwnalu chinanu gi retashatka ruwekinripa.”

⁵ Giyagni wale giwlipatlu gimnu. Xirnachri rapokamtana. Giketsotaji yayixya.⁶ Kagwaka gankaletmamluna, ga wa walegnapunanu yawnamtinripa gipnachri. Seyni gowukshini potu kagwakinitkana, retluna wa gike giknoglu. Kashrijetanshinikanutna. Goyaluktani chinruna.

Poplyo giru gituukaaka

⁷ Waneru kachijneru, kaniprekluni gitsrukate. Poplyo giwaktletachri. Kigle yoptole rixwu. Mapgogne gipji rutakwu. Rushinikanuwyegitwu.⁸ Wane rixatka. Poplyo giru yayixachrina. Pachwatana ga wa tserugatana, giklugachrina. Pawlo jiglokyegitlu. Ragjigogneta. Rutakamyogogotlu. Rutuukaku.⁹ Wane rixinitka, pimrine koxa kaniprekluni gwachine, yayixachine ginyegitlu. Rutuukaakana.¹⁰ Gixo renekashatwuna kagwakpiratyachinanwuna. Wutspeginpatka pokotyawuna walukanru.

Romatkalu Pawlo

¹¹ Mapa ksuru giknoginitka, sato kanawa Galegantrina giyakatyachro wutspegyatka, waneknipreka giknokakgina-putetyachro. Wala waneya tumatikolu Gopite wgenene gepirune yaglu. ¹² Surakosa wapoka. Mapgogne wane wutuka. ¹³ Waneya wsajruka. Wapokatkalu Rigyo. Waleprika tkachi kegnetesretate ruyakannipgyatya. Waleprika potu wapoklu Potewolo. ¹⁴ Wane wukshikyana moletkakachine. Ragjitwuna payokgipregogne wumwiyapna. Wane wixa yaleta Roma. ¹⁵ Wane gajene moletkakachine yijnakyegit-iniitkawu, yoptotapwuna. Gapyoputu Pokchipotunanuko ga wa Mapa Gwajetikwaka Pokchi rapokna. Pawlo getinitkana, Goyakalu poyagnuta. Kiglenshikanutkalu.

¹⁶ Roma wapokatka. Ksolaloteru gostutkalune samyokatkalu solalonepiji gitsrukate. Ga wa ruchichka Pawlo waleko rawyawaka rawinripa, satu solaloyma girukotjerupa.

Pawlo gepukna tsrukakalune Goteyone Roma gajene

¹⁷ Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, Pawlo gap-tijxna tsrukakalune Goteyone. Rapatinitkana wane chinna, “Jejine, nomolene, gikeyaka nkamruyegitna yine. Gi wa wuneruneko gixjetyawaka nkotnuka. ¹⁸ Seyni Gerosale nsamyokika gostutkalurno Romanonemyoya. Wanna gitakyagokinno, raluka kaspukletnna, gi rixanu maleshayno nuklukanuwnale nupninri chinanupa. ¹⁹ Ga wa Goteyone yoptopiratno. Giyagni nerutka Susa napguwyegitinripa. Gi wa waneyno njigyegityapna nonerune. ²⁰ Giyagni tye chinanu nepukgi netyapgi ga wa nuynumsatyapgi. Gi rixanu Gisrayiline kagwakle chinanu gostutkalurno tye yowumat-saya.”

²¹ Giyagni wane chinruna, “Gi Gote giyakatyachrotsotaji kiruka wyoptoyegityi. Gi satuna wane giyakatya wumole runkakletpiranyegityapyi, mugletu chinpiranyegityapyi. ²² Walukmaka yijnakyegletyi pchinanshikanutyawaka. Gi rixanu wixa gimatlu psolusretayako nyi pnuko gixa galixletachine mkoje gapatkalunni.”

Ma malixlenna Goteyone

²³ Pagogue rutakna. Gi gepika wanna yayegitlu rawyawaka. Runkakpokowakatna. Wanna yegi rupgujtatlu Goyakalu pogirewatyawakapirana. Rushinikanutna Gesopiranaya Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya, ga wa tokanchi geneklewatachine kirukateya, goyech-nokawpotuko wa kaypotunanuko. ²⁴ Giyagni pimrine gishinikanutka chinyawaka chinanu, ga wa pimrine gi galixa. ²⁵ Gi wa panshikanurunni wannakakluko.

Giyagni ralimatkana. Pawlo wane china tye tokanchi, “Kigle yanumle rixa Giwekikaluru Kpashiri, tokanchi geneklewatachri Gisayiyaya. Wane chinna wutsrukateni:

²⁶ *Nyi yine yegi pyanutka.*

Wane pchinanu:

Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanuna.

Getini getinmaka, gi gimata getanuna.

²⁷ *Gi rixanu shikowgajitatkana nyi yine.*

Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana

Ga wa rushyaygaletna. Giygalna ma metinitipna.

Gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna.

Gi rajiyakna rumata jemyana,

ma kashrijetikotupna, nma mutuukakyanupna.

²⁸ *Giyagni gixa gimatanru payineko yokanyegitkatka tye gognetkaklewlu Goyakalunu. Wanna yijnakotanru.”*

²⁹ *Wane chininitka, Goteyone yatka. Repomsakakpotna.*

Gepi walapu gostutkaluru rixinri Pawlo runkaklewaty

³⁰ *Giyagni Pawlo gepi walapu psolwalapuko gipji wenutkalurupji rawa. Yoptotna pejnuruneko runyegitjene.*

³¹ *Goyakalu pogirewatyawakapirana runkakleta. Pgujetanwaka china ginkakletna Gitsrukaachi Geso Kristopirana. Gike gimaletlu.*

Kpashiri Pawlo Kirukate Romanone Chinanu

Kiruka yonatachri ga wa yonatanrupirana

¹ Gitni Geso Kristo wayegrerno Pawlono, tomgakalurno yokanatanrupa, nutakikolupa Kiglerpotunanu Goyakalu Tokanu chinanu. ²Tye tokanchinwa muchikawa rupiratanru tokanchi geneklewatachineya Goyakalunu, kpashiri yonchiya. ³Tye tokanchinwa Giturupiranni. Walenwa Tawiklopisha gimaneya. ⁴ Walenwa gipgujetkaluru Goyakalu Wgene rixinri muchkonuyma. Gipgujetkaluru Giwekikaluru Kpashirpotuya, wa gipnachinetskalaya yotunomtyachritka wa Geso Kristo Wutsrukate. ⁵ Geso gimutlewele chinanu yokanatanru nutakikolu, ralixyapluna Wale tokanu ptowruneko pachijnemnunanuka gajene wa giwakaya.

Kiruka yoptotachine Romanone galixachine

⁶ Wanna galixachinemkojenangi gixa. Geso Kristo tomganungi, ⁷ wa pejnurunekgi Roma gwachingi. Goyakalu galukanungi, tomgakalungi, kpashirinepgi, gimutkalunepgi gixa. Wa Goyakalu Wuru, Wutsrukate koxa Geso Kristo giglenshinikankakangi ga wa rumutangi.

Pawlo galuka Roma salwayegletna galixachine

⁸ Muchinanu npoyagnutlu Noyakalute, Geso Kristoya pejnurunekgi gixa chinanu, wa gixa galixle psolchijneko pogitikolutka. ⁹ Goyakalni nkamrurewyegitanru nonshinikanuya Kiglerpotunanu Tokanchi Giturunu. Walenwa netjeru, gi nutuka gishiniketgi wa gixa nagjigogneyeegognenatgi. ¹⁰ Nagjitlu patako wanepu pagogne, Goyakalu galukiniplu, kigleru yagapgalu gixa yegi nyinripa.

¹¹ Gi rixanu gita galuka getlepotutgi wa nkotspal-tayegityapgi Goyakalu genekashle Giwekikaluruya gmuchkotanshinikanutjerupa. ¹² Walenwa wugleretan-shinikanutikolupa gixaymananuko satkaka galixleya, gixanni wa gitanu koxa. ¹³ Seyni gi naluklu, nomolene, gma mumatyanru, wa gixo katmaka wane nushinika gixa yegi nyinripa, seyni xanigognenanu wane nixa gimaletletkota. Naluklu wa gixatskalaya koxa waneyapno nkamrutanrupa, payinetskalaya pixka.

¹⁴ Nriwishkatna Kriykone, kgimtokanurune koxa, wanep-nute kgimatkalurune ga wa mumatkalene. ¹⁵ Giyagkoxni

gita pejnuruko numkatiyawaka naluklu ginkaklewyegityapgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa gixa koxa Roma gajengi.

Kiglerpotunanu tokanchi giyaklewle

¹⁶ Gi rixanu gi nupatewatlu gita Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu walenwa Goyakalu giyaklewle wa gognewatikaluru chinanu, pejnuruneko galixachine chinanu, wa Goteyone gapka chinanu, ga wa Kriykone koxa chinanu. ¹⁷ Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi gekakgitlu Goyakalu poyagkaklewle yineru galixle chinanu. Ga wa pnuteyaka galixlu waneyaplu, Yonchi chinyawaka: *Wa poyagkakachri giwekanu ralixleya chinanu.*

Yine mukochire

¹⁸ Pgujetanurni Goyakalu jgekanu tengogneya ptowruko makagwakpireyna, ma poyagkaklenuyna wanna yine chinanu wa rumretanruna galikakpotunanu tokanchi mpoyagkaakane rixinrina. ¹⁹ Gi rixanu wa Goyakaluya gimatikolutka wanna koxa gipgujetyegitka. Gi rixanu wa Goyakalu gipgujetlu. ²⁰ Gi rixanu wa mpogijetkaka wa Goyakalunu, walenwa gike rixiniko mnikawnakatu ruyakle, wa Goyakalu rixinri. Mpogijetkaka pgujetanru wa ruyakotiniyakawlu wa tye psolchijneko. Gimata jemkalurni wa kamrutkalurkaka chinanu. Giyagni wannako chinanupni, wanna mpoyagkaakane.

²¹ Gi rixanu rumatmamluna Goyakalu, gi rupashichluna Goyakalu rixinri. Gi koxa poyagnutluna, seyni maleshawaka nutanshinikanutna. Manshinikanugajine mapshaga rixgajitkana. ²² Kgimatkalerune rixashatnawana. Seprolokanatkana. ²³ Royaknu Goyakalu mpojpakatu rupekotluna yagluchi yineru pojpakalu pixkalutu, ga wa kamejirune pixkalutu, ga wa nikchine gepkoxamkojejixirune pixkalutu, ga wa gistako yosrolotyachrikaka ixkalutu.

Jejine ksotanugolune

²⁴ Giyagkoxni wa Goyakalu samyokna puchowninri-patkana sotanugnuchi rajiyna, mpashmanene rixkakinripna wannakakluko. ²⁵ Wanna gipekotlu galikakpotunanu tokanchi Goyakalunu gayroklu chinanu. Yonogyegitluna, giyakotkalunkaka wa Kgiyaklewakleru pnute. Walenwa gimalwugognenatkalurupa gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

²⁶ Giyagni wa Goyakalu samyokna wa sotanugnuchi kapatmenuru waneyapna. Gi rixanu wa suxnena kashrijetluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa ma mixyawakanna gimumturetkaluru. ²⁷ Waneko pixka koxa rixna wa jejine. Ruknokluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa

suxoneya. Tsrú sotanugnuchi rixna wa wannakakluko. Wane rixa mapatmennuchi kamrutna wa jejine jejinkakluko. Gimane koyana saletikolupna rapnutikolupna pupjeyeginatanrunako pixkalutu.

²⁸ Gi wa rugleretluna rumatpotutyapluna Goyakalu. Waneko pixka Goyakalu samyokna satu shinikanchi mugletuya, wa kamrutyapluna maluukotu. ²⁹ Ptowruko mpoyagkaknuchi, muglenchi, gimkapnuglu, gekutu gwagajpotutanunni. Ga wa wanepnute waneyna ranxalna, ruylalewlana, yoptopirkakleyana, yokwireyana, ma nshinikannuyna. Gixaxatachinni. ³⁰ Kapataklerune, Goyakalu kamnixachinni, kgektutetaklerune, galixkotnacinwa, tsru gixashatnacinewa, gekutu koshpakachine, kaaligiruklerune. ³¹ Manshikanane, mpoyagkaakane, rumumtoreta galuklewe mixkane, maluka gishinikanuwyeglekaakane, metwamonrene. ³² Rumata jemanrukmanina Goyakalu gitakanru, wa wale pejnuka kamrutachine poyagkakluna wa rupninripna. Gi wa walepje kamrutna, seyini rugleretluna pimrine koxa waneko pixka kamrutinripna.

2

Goyakalu wanepotuko gitaka yagoklewe.

¹ Giyagni pixako pchinanupni, yineru, girukoktayi pixini wa ruklukanuwna pchinyegitlu satu. Gi rixanu wa klunerukokta ruklukanuwna pchinyegitlu, pukluknanwa pixnanniko. Gi rixanu waneko pixkalutunyi pixni, wa pixa wane china ruklukanuwninripa. ² Seyini wumatlu wanepotuko ruklukanuwnayegjixanna Goyakalu wale pejnunanuka kamrutachinepni. ³ ¿Gi ge pushiniklu pixa, yineri, ruklukanuwnana pchinyegitna tyekaka kamrutachine, pkamrutlu waneko pixkalutu: pixlege kaspuwnanu wa giklukanuwnalupa Goyakaluya? ⁴ ¿Peyikluge pixa wa Goyakalu makotkotu rumutlewe, tsru pogirewlu potu shinikannuya, ga wa rakotanshinikanrewle? ¿Gi putakyagoklu walekni, wa Goyakalu kosekanshinikanutyi penshinikanutinripa?

⁵ Seyini pshiknugajiya, wa paji gi penshinikanutyia, pumretanru pixanpako jgekanchi walegognepa jgekanchigogneklupa, rupgujewninrigognepa wa Goyakalu wanepotuko gitakyagoklewatini. ⁶ Wale gapnutanru satkaka rixpoko kamruretyawaka. ⁷ Kashnantakgognenatachine kigleru kamrutna, rujgaluna yochiglu, kagwakpiiru, mpojpaknuchi, Wale rapnutinna wanna ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu. ⁸ Seyini k gimkapnugaklerune, gi wa ralixluna wa galikakpotunanu,

seyini ralixluna wa mpoyagkaknuchi, Wale rapnutinna wannapni jgekanchi wanepnute gimtuwakchi. ⁹ Salewakchi, kachinolu koxa psolpotuko yineru giwekachri chinanu wa gektutu kamrukleru, wa Goteyonepni muchichachripa, ga wa Kriykonkoxapni. ¹⁰ Seyni pogirewlu, kagwakpiiru, giglewanshinikanru kigleru kamrutachinewa, muchinanu Goteyonupa, Kriykonkoxapni. ¹¹ Gi wa manewle gigenlu chinanu yoptotanru Goyakalu wa yineru.

Tokanchi Yokanatkaluru wane migjene

¹² Gi rixanu ptowruneko waneyamigjene Tokanchi Yokanatkaluru mukochirewatachine, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene koxa ramganna. Ga wa ptowruneko Tokanchi Yokanatkaluruya mukochirewatachine ruklukanuwnanna Tokanchi Yokanatkaluruya. ¹³ Gi rixanu gi wa poyagkakachine Goyakalu getanuya wa yijnakoshatachine, seyini Tokanchi Yokanatkaluru kamruklerune muklukanuwnakaakonetkani. ¹⁴ Gi rixanu wa payine gi waneyna Tokanchi Yokanatkaluru, rumumturetanruna kamrutluna wa Yokanatkaluru Tokanchiya, wanna Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene, seyinimka waneyna Tokanchi Yokanatkaluru wannayako. ¹⁵ Rekakgitluna wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrurepa kayongalutkani rajiyina. Ruppugtanshinikanutnawana. Wanekopshini jigyegitnawana rushinikanuwnaleyna. Rapgutkakna panshinikanu wa satunshinikanu. ¹⁶ Wane rixanu walegognepa wa Geso Kristoya Goyakalu gitakyagokanru yine yogimatanru, wa chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gita ginkakletanru.

Wa Goteyone ga wa Tokanchi Yokanatkaluru

¹⁷ Petanu, pixni Goteyo chinnachriwayi, wa Tokanchi Yokanatkaluru munangachriyi. Ptserspiranatnawa Goyakaluya. ¹⁸ Pixa gimatlu Goyakalu gishinikanru, pumata getanru wa kiglerpotu. Yimaakaluryi Tokanchi Yokanatkaluruya. ¹⁹ Paponshinikanutnawa wa pixni wa maygalene kosekachriyi; pixni wa pokamlalyi mapshagawaka gwachineya. ²⁰ Pyimakjetna manshinikanune. Mturune yimakachriyi. Waneyyi gimatkalewlu psoluko ga wa psoluko galikakpotunanu Tokanchi Yokanatkaluru. ²¹ Giyagni pixa koxa wa satu yineru yimakachriyi pixinipa, ¿gi ge pyimaknawa pixnanuko koxa? Pixa wa ginkaklewatachriyi ma chowguwatikotupa, seyini ¿pchowguwatawa pixa? ²² Pixa wane chinachriyi ma mumopatlewatikotupa, ¿pumopatlewatge pixako? Pixni wa yagluchkaka getnanutachriyi ¿mupashiregotyi?

²³ Tserpiranatnachriwayi wa Yokanatkaluru Tokanchiya. Pma kamrutkalchinanu wa Tokanchi Yokanatkaluru, ¿gi ge pma mupashichyanru wa Goyakalu waka gike? ²⁴ Gi rixanu *mupashichkotu gixkaklu Goyakalu giwaka payinetskalaya*, chinyawaka wa yonchi.

Sajruka gistaklewlw galikakpotunanu

²⁵ Gi rixanu sajruka gistaklewlw gipxaklewata galikakpotunanni, pkamrutiniplu wa Yokanatkaluru Tokanchi. Seyni pkaspukiniplu wa Tokanchi Yokanatkaluru, wa pixa sajruka gistakikolu kamrutka masajruka gistakikotpatka. ²⁶ Giyagni wa msajruka gistakletkotu kamrutyaplu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ¿gi ge wale ma sajruka gistakletkoklunu gitaako sajruka gistakletikolu chinanu? ²⁷ Girukta wa mumumture sajruka gistakletkotu seyni kamrupotutlu wa Tokanchi Yokanatkaluru, wale giklukanuwnakakanyi pixa kapiwanyegirutkayi, ga wa sajruka gistakletkaluryi, seyni pkaspukinri wa Tokanchi Yokanatkaluru.

²⁸ Gi rixanu gi wa Goteyni, wa wane rixa gipgujewnale-tachrini, gi waleni koxa wa sajruka gistaklewlw gipgujewnalu wa manchiya. ²⁹ Seyni Goteyni wa gitokoya Goteyo, ga wa sajruka gistaklewlw walenwa gaschiya, wa giwekikaluruya gi wa Tokanchi Yonatkaluruya. Gi wa rumalwurni yineya seyni Goyakaluya.

3

Panene pnute waneylu Goteyo

¹ ¿Giyagni kluneru waneylu Goteyo panene pnute? ¿Klu rupxaklewata wa sajruka gistaklewlw? Gixo psoluyako.

² Gi rixanu muchinanu Goyakalu tokanu galikakpotunanu gaponshinikanutka Goteyone yegi.

³ ¿Gi rixkoxge wa pimrine wanna malixaklene rixin-rina? ¿Wanna ma malixle chinanu gi ralixikolupa Goyakalu? ⁴ Gike rixiniko. Seyni wa Goyakalni myokwiretu ga wa ptowruko yineru kayloklerunmakni, wa tokanchi yonatkaluru chinyawaka:

Wa Pixa, Goyakalu, muklukanuwnakaakotupyi pchina yanum-saletinri;

Wa paalirewatinripa wa putakyagokikolupmaka.

⁵ Yineru ma poyagkaklenu chinanu pnute pgujpotlu Goyakalu poyagkaklewlw. Wane rixini galikaka, ¿gi wchinanuna? ¿Mpoyagkaakatlege wa saletlewatinri Goyakalu? (Wa yineru gixyawakako nchina.) ⁶ Gike rixininanuko. Wa wane rixini ¿gi rixpoko giklukanuwnayegixletanna tye psolchijneko gwachine wa Goyakalu? ⁷ Seyni naylokke chinanumka tsru

rixinipa Goyakalu myokwirnu, rumalwutikolupa Goyakalu, ɛklu chinanu nuklukanuwnayegjixkota gita kmukochireru pixka? ⁸ ɛKlu chinanu gi wane wchina, “Wkamrutanru gekutu runinripa wa kigleru”? wa pimrine wane chinyegitwu wa wane pguta wchinyawaka. Poyagkaaka ruklukanuwnayegjixikolupna wane chinachine.

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako

⁹ Giyagni ɛklunerni? ɛWanna pnutlege kiglewu wixa Goteyonwu? Gike rixininanuko. Muchinanu wunkakletanatkana Goteyone, ga wa payineko, pejnuruneko kmukochirerunni.

¹⁰ Wane chinyongatyawaka:

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako.

¹¹ *Maleshlu gimata jemachri.*

Maleshlu satu Goyakalu gijgachri.

¹² *Pejnuruneko gitpalata.*

Gike gapine rixkanna.

Pawane gixkalunenatkanina.

Maleshlu satu kigleru kamrutachri.

¹³ *Yomlechi gitpukachri pixka rixaplajitna.*

Ginnuyna yokwirewatna.

Gimnu kachingate pixkalutu waneyna gispuyana rapukote.

¹⁴ *Ginamna katsepoyana kamakpiirewleyana, kapsakletleweyana.*

¹⁵ *Teyaknanjixirunni wa ruyokyapluna granchi.*

¹⁶ *Gigapkaka rawa gimtuklewlu, tsru salewnalu.*

¹⁷ *Gi rumatluna gwashatikowakgapo.*

¹⁸ *Wannaygale getanu maleshayana pikyaluna Goyakalu.*

¹⁹ Seyni wumatlu ptowruko Yokanatkaluru Tokanchi chinyawaka, wane china Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune chinanu, wa pejnuruko yineru pokche rixinripa wa psolchijnepotunanuko gwachri giklukanuwnakaakalurupa Goyakalu getanu. ²⁰ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutkalchinanu gi pamanennako muklukanuwnakaakonepni Wale yegi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluruya rumatika wa mukochri.

Poyagkalewlu wa galixlewlu

²¹ Ga wa xani Tokanchi Yokanatkaluru migje poyagkalewle Goyakalu pgujetanurutkani. Gipgujatkalurni wa Tokanchi Yokanatkaluruya ga wa tokanchi geneklewatachineya. ²² Poyagkalewle Goyakalu, Geso Kristo galixikolu chinanu, wannanupni ralixjene pejnunanuka. Gi rixanu pixkakaklunni. ²³ Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata. Gi rapkapluna wa royaknu Goyakalu. ²⁴ Ga wa rumutlewle chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone rixkakna. Walenwa

renekashle, gi rixanu Kristo Geso wenutlu yine gognewatin-ripa. ²⁵ Goyakalu galukyawaka, Geso chinanukni kaspuuka yineru mukochire ralixleya, Gesograa chinanu. Wane rixa gipgujewnakakletlu Goyakalu poyagkakachri rixinri, wa wane rixa getashletlu wmukochire wa muchikawa wkamrutanrukaka. ²⁶ Pogetwamonrewlu rixkalchinanu Goyakalu, rumatyapluna yine wa galikakni poyagkakachrini Wale tyegognekakaya, gi rixanu tyegogneko poyagkakachrini Wale, ga wa poyagkakachri rutaklu yineru, Geso ralixinri chinanu.

Tserpiranawnalu gimaletkaluru

²⁷ ¿Ginaakoxluge wa tserpiranawnalu? Ginanshichkaluru. ¿Giru Tokanchi Yokanatkaluru chinanu? ¿Kamrurchiylege? Gike. Seyni rixjetyawaka galixlu. ²⁸ Giyagni wyanshinikanutlu muklukanuwnakaakotu rixinripa wa yineru ralixleya, wa Tokanchi Yokanatkaluru kamruremigjeya. ²⁹ ¿Wa Goteyonenupjerge wa Goyakalu? ¿Gi ge payine Goyakalutkoxni wa Goyakalu? Galikakpotunanni payine Goyakalutkoxni. ³⁰ Gi rixanu satupjerutni Goyakalu. Walenwa muklukanuwnakane rutakanna sajruka gistaakotachine galixluya, ga wa msajruka gistaakotkone koxa galixlu chinanu. ³¹ ¿Giyagni wutakashatlu maleshawaka wa Tokanchi Yokanatkaluru galixlu chinanu? Gike. Wmuckotlu Tokanchi Yokanatkaluru.

4

Gawrani wyimanrupa

¹ ¿Gi wchinankoxlu wa Gawra gikshikanru? Walenwa wut-srukatni wumaneya. ² Wa Gawra muklukanuwnakaakotu rixinmaka wa kamrurchiya, ralixkotinmakwa, seyni gi wa Goyakalu getanu. ³ Gi rixanu ¿gi china wa yonchi? *Wa ralixlu Goyakalu Gawrani. Rutakyegitka poyagkaklewle rixinri.*

⁴ Seyni wa kamrurewatachriya gi wa genekashlu kag-waaka wa wenutikolu, seyni riwishkaachi. ⁵ Ga wa girukta gi kamrurewata seyni ralixlu Goyakalu wa mupashiregol-une muklukanuwnakaakone gitakachri, wale galixle gitaaka poyagkakleyapa. ⁶ Tawi pixka koxa wane chinyegitlu gigen-shinikanyegitkaluru wa yineru wa Goyakalu gitakyalu poy-agkakle kamrurchi migje. ⁷ Wane china:

Giglenshinikanyegitkalune wanna ruklukanuwnalna kaspukyegitkana, wa wanna gishyamukochiretkalune.

⁸ *Giglenshinikanyegitkaluru wa jeji gi wa kmukochireru rutaaka Gitsrukaachiya.*

Yaglu rixa sajruka gistaklewlu, rumatikolupa poyagkaklewle

⁹ Giyagni wa tye giglenshinikanyeglewlu ¿wa sajruka gistaakotkalunepjenuplege? ¿Waka msajruka gistaakotkonkoxaplege? Gi rixanu wane wchina, *wa Gawra galixle gitaaka wale poyagkakle rixinripa.* ¹⁰ ¿Gi rixpoko poyagkakachri kagwaakota wale? ¿wa sajruka gistaakotkaluru, waka msajruka gistaakotuwa? Gi wa sajruka gistakletkaluru, seyni msajruka gistaakotu. ¹¹ Sajruka gistaakikolu yaglu rixinripa, rumatikolupa poyagkakachri rixinri ralixleya chinanu. Wane rixa msajruka gistaakotuwa, rurna rixinripa pejnuruneko galixachine msajruka gistaakone, wanna koxa poyagkachine gitakikolupa. ¹² Rurna rixinrikoxapa sajruka gistaakotkalune, gi wanna sajruka gistaakotkalunepje, seyni koxa wa gomkagitachine galixlugapo wa wutsrukadni Gawrani msajruka gistaakonuwa waneylu.

Wa gipiratkaluru tokanchi, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu

¹³ Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu, seyni wa poyagkaklewlu chinanu galixlewluya, Gawra ga wa giklopishane gipiryegitka wanna yoptotyaplu psolchijneko. ¹⁴ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune wanapmakni yoptotachinewa, gike gaprimkatkani wa galixlu; giknookalurmakni wa gipiratkaluru tokanchi. ¹⁵ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutlu jgekanchi. Gi rixanu ginakakta maleshlu Tokanchi Yokanatkaluru, gi koxa wane kaspukika wa Yokanatkaluru Tokanchi.

Wa gipiratkaluru yoptotko galixlewlu chinanu

¹⁶ Giyagni poyagkakachine gitaaka wa galixle chinanu, wa Goyakalu gimutlewleya rixinripa, poyegi rixinripa tokanchi gipiratkaluru pejnuruneko giklopishane chinanupa, gi wa wannapje chinanupni wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune, seyni wanna koxa chinanupni, wa Gawra galixle waneyalune. Walenwa wutsrukadni pejnurunekwu wixa. ¹⁷ Wane chinyongatyawaka, *Gita gitakyi gixo payinerumnunanuka gitsrukadni pixinripa.* Wane rixa Gawra Goyakalu getanu. Walenwa Gawra galixanru. Walenwa gipnachine genekgiwekletachri. Walenwa wane gwachri pixka chinru wa mwakatuwa.

¹⁸ Mumkata kagwaakotupmaka, kagwaka Gawra. Ralixlu wa *gixo payinerumnunanuka gitsrukadni rixinripa*, chinyawakpotuko: *Wane pixka rixanna puklopishane.* ¹⁹ Gi wa rugroka galixluya. Gi rutakyagoknawa gimaneya gipnachritka. (Satu pacha walapustsitkani.)

Gi koxa rutakyagoklu gipnachri twugenewlemapa Sara. ²⁰ Gi koxa nutatlu Goyakalu gipiratanru ma malixlenuya. Seyni muchkotnawa ralixleya. Rumlwutlu Goyakalu. ²¹ Psolpotuyako rushinikanuwatya wa ptowruko rupiratanru Goyakalu, kgiyaklarni kamrutya plu. ²² Giyagkoxni wa Gawra galixle *rutakyegitlu poyagkaklewe rixinri*. ²³ Gi wa walepje chinanni yonatka wa rutakyegitikolu. ²⁴ Seyni wixa koxa chinanu, wa wixa galixachinwu gitakyegitikolupa, gi rixanu walixlu wa Geso yotunkakachri Wutsrukate wixanu gipnachinetskalaya. ²⁵ Walenwa samyookaluru wixa mukochire chinanu, ga wa yotunkaakaluru muklukanuwnakaakone wixinripa.

5

Muklukanuwnakaakone yoptotanrupa

¹ Giyagni muklukanuwnakaakonwu galixluya, kigle gwashletkawu Goyakaluyma Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ² Wale chinanu koxa wapkaplu tye gimutlewlw gawyegitanru galixluya. Wumuwata wkagwakinri Goyakalu goyaknu. ³ Gi wa walepjesi, seyni wumuwatanu koxa salewakchiya. Wumatlu wa salewakchi kamrutlu kashnantakgogneru.

⁴ Ga wa kashnantakgogneru kamrutlu gasruglewlu. Ga wa gasruglewlu kamrutlu kagwakikolu. ⁵ Ga wa kagwakikolu gi wa kapatmenurni. Gi rixanu Goyakalu gishiniklewle gipkaakalurni wajiya Giwekikaluru Kpashiriya, wenekikolu.

Kristo gipna mkagwakpiraklene chinanu

⁶ Gi rixanu wa Kristo muchkonwu wixanatini, gipapko rupnana mkagwakpiraklene chinanu. ⁷ Kyapreru satu gipnanmaka poyagkakachri chinanu, seyni patako satu mpiikatu rixnawa rupninripa kigleru chinanu. ⁸ Seyni Goyakalu gekakgi galuklewleta wixaya, gi rixanu, kmukochirerunwu wixanatini, Kristo gipna wixa chinanu.

⁹ Giyagni wanepnuteyaka muklukanuwnakaakonwu gigragaya; Waleya wognetkaako wa jgekanchiyegiya. ¹⁰ Giyagni wkamnixanatinrikopshini rupoyikgayegitinwu Goyakalu Gituru gipuka chinanu, wanepnuteyaka wupoyikgayegitikolutka, wognetkaako Wale giwekle chinanu. ¹¹ Gi wa walepjesi, seyni wumuwata Goyakaluya, Wutsrukate wixanu Geso Kristo chinanu. Wale chinanu wupoyikgayegitikolutka.

Pogirewata mukochri ga wa gipukchi

¹² Giyagni, wane rixa jiglokleta mukochri tye psolchijiko satupje yineru chinanu. Mukochri chinanni wa gipukchi.

Giyagni wane rixa giknogletna gipukchi pejnuruneko yine. Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata.

¹³ Wa ma mwanatkanuwa Yokanatkaluru Tokanchi, tye psolchijneko rawanatatka mukochri. Seyni Yokanataluru Tokanchi mwakanuwa gi wa ruklukanuwnakaaka yineru.

¹⁴ Seyni pogirewatatka gipukchi Gataklyakawa wa Moy-sisiklupotunanuko, wanna koxa chinanu gi wa Gata ma mumretkale pixka rixa mukochirewletna. Gatanwa ginachripatka yaglu.

Poyagkalewlu genekashatkaluru

¹⁵ Seyni gi wa mukochri pixka rixa genekashlu. Gi rixanu satupje yineru mukochire chinanu rupninna gixni, pnuteyaklu wa Goyakalu gimutlewe gixo chinanu, ga wa genekashlu satupje yineru gimutlewe chinanu. Walenwa Geso Kristo.

¹⁶ Gi koxa wane pixka rixa wa genekashlu, wa satupje yineru mukochire pixka. Gi rixanu satupje mukochri runya giklukanuwnayegjixlu ruklukanuwnayegjixkolupna, seyni gixo mukochri runya gimutlewu muklukanuwnakaakone rutakikolupna. ¹⁷ Gi rixanu satupje yineru mukochireya pogirewatinri gipukchi ga wa satupje yineru chinanu koxa, wanepnuteyaka pogirewatanna giwekachinepa satupje wa Geso Kristo chinanu, gixo gimutlewu yoptotachinepa, wa poyagkalewlu genekashatkaluru yoptotachinepa.

Gixo potu gimutlewu

¹⁸ Giyagni waneko pixka rixanu satupje yineru mukochireya ruklukanuwnayegjixikolna pejnuruneko yine. Waneko pixka rixa: satupje yineru poyagkalewleya, pejnuruneko yine muklukanuwnakaakone gitakikolu ruwekinripna. ¹⁹ Gi rixanu satupje yineru majnaknu chinanu rutaakana kmukochirerune gixolune. Waneko pixka satupje yineru yijnakle chinanu gixo gitaako poyagkakachinepa.

²⁰ Wa Tokanchi Yokanatkaluru jigloka wa mukochri tseruwninripatka. Wa mukochri tseruwninitka tseruwnapotuta wa gimutlewu koxa. ²¹ Wane rixa pogirewata mukochri rupninriyna yine, waneko pixka rixa poyagkalewlu chinanu; pogirewata gimutlewu ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu Geso Kristo chinanu Wutsrukate wixanu.

6

Wixa gipniyanatkalu mukochrini

¹ ¿Gi wchinanu koxa? ¿Womkagitanru w mukochirewatinri tseruwninripa gimutlewlw? ² Gike wixiniko. Gi rixanu wixa gipniyanatkalu mukochrini. ¿Gi wixpoko satokleyegitanutnaklu wale? ³ ¿Gi ge gimatlu gixa wa wixa girukokta katkaluru Geso Kristoya, katkaluru rupnaleyá? ⁴ Gi rixanu katluya kapnatkalunwu. Waleyma gipnachinetkawu. Wa Kristo wane rixa yotunretinri gipnachinetskalaya Girchi goyaknuya, waneko pixka wixanu wixa: gawinripa gerotu giweklupa.

Goyakaluya wuweka Kristoya

⁵ Waleyma pagipnakalunetkawu wixini Wale gipnale yagluya, waneko pixka rixa yotunotinri yaglu wixanu. ⁶ Wumatlu wa tye: wa kapokotmane wixinri Waleymananuko koroshishkita rutaaka, gike mumkatkatu rixikolupa wa mukochrimane, ma wayegretyanpatkawu mukochri. ⁷ Gi rixanu wa gipnachrinatka, gi wa mukochri giklukatkalu.

⁸ Kristoyma wupnini, walixlu wa wuwekinrikoxapa Waleyma. ⁹ Wumatlu wa Kristo yotunotinritka wa gipnachinetskalaya, gi rupnanutka. Waleyá gi pogirewatanatka gipukchini. ¹⁰ Gi rixanu rupninri, pakatapje rupniyanatkalu mukochrini, seyni ruwekinri Goyakaluya ruwekatka. ¹¹ Waneko pixkapotuko gixanu gixa. Gkagwakinwa galikakni gipniyanatkalu mukochrini, seyni Goyakaluya giweka wa Kristo Gesoya Wutsrukate wixanu.

Genekinwa Goyakalu

¹² Giyagni gi pogirewatanu mukochri gimaneya wa gimaneyá gipnachripa, gma yijnakotyaplu gimane retsotanrewleya. ¹³ Gi koxa genekanru gimane psojite mukochri, mpoyagkknuchi gapi rixinripa, seyni giwekachingi wa gipnachine pixkalungi genekinwa Goyakalu. Goyakalu galikaka genekanru gimane psojite poyagkaklewlw gapi rixinripa. ¹⁴ Gi rixanu gi wa gitsrukatetanutkalu mukochri. Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluruyegitkagi, seyni gimutlewluyegitkagi.

Poyagkaklewlw wayegrenepa

¹⁵ Giyagni ¿klunerni? ¿W mukochirewatewge gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluruyegwu, seyni gimutlewluyegwu? Gike wixiniko. ¹⁶ ¿Gi ge gimata gixa wa girukokta wayegrene gitakinwa gyijnakotyaplu, wale wayegrene gixinitka wa gyijnakotanru? Waka mukochri wayegrengi gixinripa, waka yijnaklewlw wayegrengi poyagkakachine gixinripa.

17 Poyagnutkalurni Goyakalu, wa mukochrimka wayegretanatanungi, gyijnakotatkalu gajiya tye pixkalutu ginkaklewlulu wa wale chinanu gitaaka gixa. 18 Mukochri yegi gishpakyatka. Poyagkaklewlulu wayegretatkagi. 19 Gi rixanu yineru muchkotu gixyawakpotuko pixka nchingi. Wane gixa genekletlu gimane psojite gimuteru wayegreru rixinripa, mpoyagkaknuchi wayegreru rixinripa, waneko pixka gixanu xani. Genekanru gimane psojite poyagkaklewlulu wayegretyaplu gipashiregnuyapa.

Mukochri wenutikolu

20 Gi rixanu mukochri wayegretanatingi, gi wa poyagkaklewlulu wayegrenenangi. 21 ¿Klu koxa waneyatkagi waleya, wa xawakni gipatewatanrutka? Gi rixanu gipnalni wale yoptukyawaka. 22 Ga wa xani mukochri gishpakyatka. Goyakalu wayegrenetkagi. Ga wa gkamrure koxa kpashiritka. Ga wa yoptukyawakapni giwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa. 23 Ga wa mukochri wenutikolni wa gipnalpotu, seyni Goyakalu genekashle yoptotachri walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa Kristoya Geso Wutsrukate wixanu.

7

Gipniyatkalu Tokanchi Yokanatkalurupiranaya

1 Nomolene, gi wa mumatkangi, gi rixanu nuynumsatna Tokanchi Yokanatkaluru gimatachine. ¿Gi ge gimatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru rutsrukata yineru ruwekakopshini? 2 Gi rixanu kganururo, ruwekakopshini tganuru, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichawalo. Seyni rupnini tganuru, Tokanchi Yokanatkaluru gnurchipirana tushpakyatka. 3 Giyagni wa ruwekiniwa tganuru, gimopatlewatachro chinkalurojni wa satu jeji tganurutinipa. Seyni tupnagurutinitka tushpakatka Tokanchi Yokanatkaluruya. Giyagni gi wa gimopatlewatachrotkani wa satu tganurutinitka.

Gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkaluru

4 Waneko pixka gixa, nomolene gitanune, gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkaluru Kristomaneya, satunuko gixinripatka, walenwa yotunotachritka gipnachinetskalaya, kigle kamrurewlepwu Goyakalu chinanu. 5 Gi rixanu manchi wixanatiniwa, mukochri getsotanrewle, Tokanchi Yokanatkaluruya, wumane psojtkaka kamrurewatya. Wale gwakakyaplu gipukchi. 6 Ga wa xani Tokanchi Yokanatkaluru wushpakyatka. Wupniyanatkalu wkashinatjerni, ga wa Giwekikaluruya wkamrurewatinripatka. Werotewatinritka. Gi wa yonchi kapokotewatinriya wkamrutanutka.

Tokanchi Yokanatkaluruya rumatika mukochri

⁷ ¿Gi wchinanu? ¿Tokanchi Yokanatkaluru mukochrige? Gike rixiniko. Gi numatanatlu mukochri, seyini wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu numatlu mukochri. Gi rixanu gikoxmaka numatanru getsotanrewlu, wane ma chinkanumka Tokanchi Yokanatkaluru: *Gi petsotanrewatanu.* ⁸ Mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Wane rixkakyano ptowruko getsotanugnuchi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru migje mukochri gipnahrini. ⁹ Tokanchi Yokanatkaluru migje nuwekanata. Seyini wa Tokanchi Yokanatkaluru gininitka, mukochri giwekatnaka, ga wa gita gipnana. ¹⁰ Netatkalu yokanru giweklu chinanmaka, walenwa nupnale chinanu. ¹¹ Gi rixanu mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Yokwitanno. Waleya ruylatanno. ¹² Giyagni galikakni Tokanchi Yokanatkaluru kpashirni, ga wa yokanru kpashirni, poyagkakachrini, kiglerni.

Mukochri gita gitokote gwachri

¹³ Giyagni ¿kiglerunanu gita chinanu gipnalu rixa? Gike rixiniko. Seyini mukochri mukochri gipgujewninripa wa kigleruya ruylatno, mukochripotunanu rixinripa mukochri Tokanchi Yokanatkaluru chinanu.

¹⁴ Gi rixanu wumatlu Tokanchi Yokanatkaluru Giwekikaluruyni. Ga wa gitni manchino, gishankakalurno mukochrinupno. ¹⁵ Gi rixanu wa nkamrutanru gi numata jemlu. Gi koxa wa nalukanru nkamruta. Seyini nayegixanru wale nkamruta. ¹⁶ Wa nma malukanutu wale nkamrutini, nupgujatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru kiglerni. ¹⁷ Giyagni xani gi wa gita kamrutlu, seyini mukochri gita gitokote gwachri kamrutlu. ¹⁸ Gi rixanu numatlu gitnanuko, walenwa nomaneya, gi rawa kigleru. Gi rixanu waneyno naluklewele, seyini gi nukshiklu kigleru nkamrutinri. ¹⁹ Gi rixanu gi nkamrutlu naluka kamrurretanru kigleru. Seyini wa gektutu nma malukanutu wale nkamruta. ²⁰ Ga wa nma malukanutu nkamrutini, gi wa nkamrutanutkalu gita, seyini mukochri kamrutanru gita gitokote gwachri.

Yagotkaklu nonshinikanuya

²¹ Nukshiklu pnuko gixjetikowaka: wa naluka kigleru kamrurretini, gektutu gwakoxno. ²² Gi rixanu wa gitoko gajeruya numjika Tokanchi Yokanatkaluruya Goyakalunu. ²³ Seyini netlu nomane psojite pnuko gixpokotikowaka. Wale satkaka-maklu nonshinikanu gixpokotyawaka. Raniikoxno gositutkalurno nkamrutyapmaklu mukochri gixpokotyawaka nomane psojiteya galukyawaka.

²⁴ ¡Kapsakletkalurno! ¿Katu koshpakanunno tye gipukchimaneya? ²⁵ Npoyagnutlu Goyakalu, Geso Kristoya Wutsrukate wixanu. Giyagni nonshinikanu galukyawaka nkamrutini, Goyakalu yokanrekaka wayegrerno. Ga wa nomaneya galukyawaka nkamrutini, mukochri gixpokotyawaka wayegrerno.

8

Gi ruklukanuwnayegjixkona wa Kristo Geso gwachine

¹ Giyagni maleshpotutkalu ruklukanuwninritkana wa Kristo Geso gwachinetka, wa galixachinetka. ² Gi rixanu Giwekikaluru yokanre giweklupirana Geso Kristoya wale koshpakno mukochri yokanreya, ga wa gipukchi yokanreya. ³ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkalluru mumkatanatanutu, wumane gigroklewle chinanu, Goyakalu kamruta. Wane rixa yokanretlu Waleko Gituru kmukochirerunmane pixkalutu ga wa mukochri chinanu. Wane rixa nikatlepotutyaplu mukochri wumane gwachrini, ⁴ poyagkakikolupa wa kigleru yokanruya wixaya, wa manchi gixjetyawaka mixkanwu, ga wa Giwekikaluru gixyawaka.

⁵ Gi rixanu manchi pixka gixachine, manchipiranaya nshinikanutachinni; ga wa Giwekikaluru pixka gixachine, Giwekikalurupiranapje yanshinikanutachinni. ⁶ Gi rixanu manchinsinikanu gipnalni, ga wa Giwekikalurunshinikanu giwekluni, ga wa kiglenshinikangajirni. ⁷ Giyagni manchi gishinikyawaka walenwa kannixikolu Goyakalu. Gi rixanu wane gixachri gi yijnakotlu Goyakalu yokanre. Gi koxa rumkatlu. ⁸ Giyagni manchi giyakatyachine gi rumkata giglenshinikanretluna Goyakalu.

Gixa gitokote gwachri Giwekikaluru

⁹ Ga wa gi manchi giyakatyachingi, seyni Giwekikaluru giyakatyachingi, wa gixa gwinri Giwekikaluru Goyakalunu. Katukta Giwekikaluru Kristonumigjetu, gi Kristonni wale. ¹⁰ Seyni gixa gitokote rawini Kristo, gimane galikakni gipnahrini mukochri chinanu. Ga wa giwekikaluru giweka wa poyagkakikolu chinanu. ¹¹ Wa gixa gitokote rawini Giwekikaluru, Geso yotunkakjerunu wa gipnachinetskalaya, wa yotunkakjeru Kristo Geso gipnachinetskalaya ruweekakankoxlu gixamane popukalu Giwekikaluruya Walenu, gixa gitokote gwachri.

Kristoyma yoptotachinepwu

¹² Giyagni nomolene, riwishkatachinwu, gi wa manchiyni, giyagni gi wa manchi gixjetyawakako wixinripni. ¹³ Gi rixanu manchi gixyawakako gixininapa, gipnanuna. Seyni

wa Giwekikaluruya gixa gipnakakanru wa manchi kamrure waneklu giwekanu. ¹⁴ Gi rixanu pejnuruneko Giwekikaluru Goyakalunu kosekanune, wannanwa Goyakalu wgenene. ¹⁵ Gi rixanu gi gyoptotlu wayegrechinshikanu wa mpikyapatnaka. Seyni gyoptotlu wgenchi gitaakaluru-shinikanu. Wale chinanu wsaplewata, "Gawwa, Nuru." ¹⁶ Gi rixanu Giwekikaluruko wixanshinikanu gipgujtatu Goyakalu wgenene wixinri. ¹⁷ Wale wgenene wixini, yoptotachinkoxapwu; yoptotachinepwu Goyakalunu; Kristoyma yoptotachinepwu. Waleyma salewnachinkoxapwu wixini, Waleymapotuko pogirewlu wenekikulupa.

Pogirewlu ginachripa galuukaluru

¹⁸ Gi rixanu numatpotutlu wa tyegognekaka wsalewninri gi rumuknini pogirewlu ginachripa gipgujewnachripa wixaya. ¹⁹ Gi rixanu wa giyakotkaluru psolu galukleyako kagwakpotuta wa rupgujewninripna Goyakalu wgenene. ²⁰ Gi rixanu moyakatu rixkaklu ruyakotanru Goyakalu, gi wa giyakotkaluru gishinikanru chinanu, seyni wane rixkakeru wa Goyakalu chinanu. Wane rixlu wa Goyakalu wa kigleru kagwakyapna wa ruyakotanrutka. ²¹ Wa waleko giyakotkaluru koshpaakaluru-pni moyaknuchi wayegretle-watyawakaya. Rapkaplu gishpakikowaka katajiwaka Goyakalu wgenennu.

²² Gi rixanu wumatlu pejnuruko giyakotkaluru pagochgitkalune rixna, pakachinolu getkalunni xanigognenanu.

²³ Gi walepjeni, seyni wannanuko, wa Giwekikaluru gekamrure waneyalune, wixa koxa ga wa wanna gitokoyako wochgita, wkagwakanatinri wa Wale wugenene gitakpotutikolupa, walenwa wumane gishpakleyapa, wenutikolutka chinanu. ²⁴ Gi rixanu kagwakachinwu wognewatinri. Seyni wa kagwaakaluru getika, gi wa kagwaakalurni. Gi rixanu wa satu getkoklunu, ¿gi rixpoko kagwakletanru? ²⁵ Seyni wma metanutu wkagwakini, wakotanshinikanreya wkagwakanru.

Wa Giwekikaluru gagjigognere

²⁶ Waneko pixka rixa gipxakletwu Giwekikaluru wumenoklunshinikanruya. Gi rixanu gi wumata kluneru kigleru wagjitinripa. Seyni wa Giwekikaluruko gagjita wixa chinanu rochgiyle munkata chinkotu. ²⁷ Getjegajrewatachri gimatlu Giwekikaluru gishinikanru. Gi rixanu wanepotuko Goyakalu gishinikyawaka, ragjita kpashirine chinanu.

Ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine

²⁸ Wumatlu ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine, wannanwa tomgakalune Wale galukyawaka. ²⁹ Gi rixanu muchikawako rumatanune rutakagnaputa, Gituru yaglu pixka rixkakikolupna, Wale muchinanu gishpakachri rixinripa gixo gimolenetskalaya. ³⁰ Wa rutakagnaputanune wanna koxa tomga. Wa tomganune wanna koxa muklukanuwnakaakone rixna. Wa muklukanuwnakaakone rixanune wanna koxa royaknu reneka.

Wakagloklewopotuta

³¹ Giyagni ¿gi wchinanu wa tyeya? Wixa yegi rixini Goyakalu, ¿katu kannixwu wixa? ³² Ga wa Wale gi chipetlu Giturpotuko, seyini samyoklu ptowruneko wixa chinanupa ¿gi rixpokotyawaka Gituruymananuko ma meneekanupwu ptowrunanuka? ³³ ¿Katu jigyegitna Goyakalu tsomitane? Goyakalni muklukanuwnakaakone gixkaklewatachri ¿Katni wa giklukanuwnayegjixlewatachri? ³⁴ Kristonwa gipnachri. Wanepnute Walenwa yotunkaakaluru. Walenwa Goyakalustsi potuklesreta gwachri. Wale koxa giykoyegitwu wixa. ³⁵ ¿Giru kotspalatinwu Kristo galuklewleya? ¿salewakchirge? ¿ga wa kachinolege? ¿ga wa kojwawakchirge? ¿ga wa nachlege? ¿ga wa mamkatutnuchlege? ¿ga wa kyowikolege? ¿ga wa yoglolewaprege? ³⁶ Wa chinyawaka yonchi:

Pixa chinanu psolgogneko gipnachinwu.

Kagwaakalunwu gowegane pixka giylatkalunepa.

³⁷ Seyini psoluyako tyekakaya wakagloklewopotuta walukjeruya. ³⁸ Giyagni nalixa gita, gi wa gipukchiko, gi wa giwekluko, gi wa kamchineko, gi wa tsrukakaluneko, gi wa kgiyaklewakleruneko, gi wa xanirutuko, gi wa ginachripako, ³⁹ gi wa tenolu, gi wa gitokpotuko, gike giyakotkaluru gimkata kotspaletyawu Goyakalu galuklewleya, wa Kristo Geso gwachri, Wutsrukate wixanu.

9

Kachingajgognenanru Pawlo Gisrayiline chinanu

¹ Galikakni wa nchinanru Kristoya. Gi nayroklewata. Giwekikaluru Kpashiriya nonshinikanu gipgujtatno muklukanuwnanshinikanutkatno. ² Wane nixa, tsru wamonchi nixa. Kachingajgognenanno. ³ Gi rixanu nalukmaklu gitakmaka kamakpiratko Kristoyegiya nomolene chinanu, nonerune nomaneya. ⁴ Wannanwa Gisrayiline. Wannanni wa wgenchine gitakikolu, ga wa pogirewlu, ga wa tokanchi gipiratkaluru. Wannanwa Tokanchi Yokanatkaluru geneekalune, wa Goyakalu kamrurewyegitachine. Wannanni

wa Goyakalu gipiratanru. ⁵ Wannanni wa gitsrukachinni. Wannanni wa Kristo gimaneya. Walenwa Goyakalu pejnurkakayako gimalwutkalurgognenanu. Wane gixkalurupa.

Gipiratkaluru wugenetikalune

⁶ Gi wane rixa magjeretmaka Goyakalu tokanu. Gi rixanu gi wa Gisrayiliklopishane pejnuruneko Gisrayilinni. ⁷ Gi wa Gawraklopishane rixinrina chinanu, pejnuruneko wale wugenetika. Seyni *giklopishane chinikolupna Gisaakaya*. ⁸ Wane chinyawaka, wa manchi wugenetikalune, wanna gi wa Goyakalu wgenene chinkana, seyni wa tokanchi gipiratkaluru wugenetikalune wannanwa kagwaaka Gawraklopishane. ⁹ Gi rixanu wa tokanchi gipiratkaluru wane china: “*Xani topapko gapokinipa, nunanu. Waneypatkalo Sara toturu.*”

¹⁰ Gi wa walepjesi, seyni Riwika koxa mushiwata satu Gisaakaya, wutsrukatni. ¹¹ Gi rixanu ma mushpaakanuwana, gi koxa kigleru kamrutawana, gi wa mugletuko, Goyakalu galukyawaka rawgognenatinripa, Wale tsomityawaka, gi wa kamrurchi chinanu, seyni tomgalewatachri chinanu, ¹² wane chinka wala, “*Wa mturu wayegretanru wa tsru.*” ¹³ Yonchi chinyawaka: *Gakowo naluka, ga wa Gisawo nayegixa.*

Goyakalu getwamonrewle

¹⁴ ¿Gi wchinanu koxa? ¿Wanerge Goyakalu mpoyagkaklewle? Gike rixiniko. ¹⁵ Gi rixanu Moysisi wane china:

*Nupxakanrupa nupxakanu,
ga wa netwamonutanrupa
netwamonutanu.*

¹⁶ Giyagni wa Goyakalu tsomitinri gi wa wixa galuklewle chinanu, gi wa wmuchkowle chinanu, seyni Goyakalu getwamonrewle chinanu. ¹⁷ Gi rixanu wa yonchi wane chinru Gwarawo:

*Waleko chinanu nutakyi
nekakgityaplu nuyaklewle pixaya,
runkakletikolupa ngiwaka psolchijneyako.*

¹⁸ Giyagni koxa girukta raluka getwamonreta Goyakalu, retwamonutlu. Girukta raluka shikowkakleta, shikowkaklu.

Kamrurewakleru ga wa kajpa

¹⁹ Giyagni wane pchinanno, “¿Klu koxa kegemgiya?” Gi rixanu ¿katu satkakakanru Goyakalu gishinikanru? ²⁰ Ga wa ¿giryi pixa yineru pyoptopiratyaplu Goyakalu? ¿Kajpa kamrutikolu wanerge chinanru wa kamrutjeru? “¿Klu chinanu wane pixa kamruretno?” ²¹ ¿Gi ge rumkata kamrurewakleru

walejpako kamrutyaplu pastono kigle getkolupa ga wa satu muglegetkotupa?

²² Goyakalu galuka gekakgiretinri jigekanu, rumatikolu raluka gixkakletlu ruyakle, wane rixa wa mapognanutu rixa gakotletlu jgekanchiyegkaka galpokotkaluru ramgin-ripa. ²³ Wane rixa rumatikolupa wa ponikolkaka royaknuya retwamonutanune chinanupa. Wannanwa ralpokotanune gimalwuru chinanu. ²⁴ Wanna koxa tomga, ga wa wixa. Gi wanna Goteyonepjeni, seyni koxa payinkaka. ²⁵ Wane koxa chinyawaka Goseyi tokanuya:

Nayinerutene nchinanna

nma gayinerutetanatanune koxa.

Ga wa nma malukanatanro,

nalukanro nchinanro.

²⁶ *Wane rixanu:*

Wa chinikowakna:

Gi wa nayinerutengi gixa,

Waneya Goyakalu giwekachri wgenene

chinikolupna.

Gixetachinepje gognetkaako

²⁷ Wane koxa china sapleta Gisayiya Gisrayilinepirana: “*Wane pejnumkana Gisrayiliklopishane tsru wenu ksatnepagi pixka pejnumkana, gixetachinepje gognetkaako.*” ²⁸ *Gi rixanu Gitsrukaachi kamrure nikatpotutanu, sustakanu tye chijiya.*

²⁹ Muchikawa wane chinyawaka Gisayiya:

Gitsrukaachi ksolaloteru

gimka ruxetkaklopishatanunwu,

Sotoma gajenniko pixkamka wixanuna,

ga wa Komora gajenni

pixkapotukmaka wixanuna.

Sotlu gitspetkaluru

³⁰ *¿Gi wchinanu koxa? Wa payineko poyagkaklewlu momkagitkane rapkapluna poyagkaklewlu. Walenwa poyagkaklewlu galixluya. ³¹ Ga wa Gisrayiline wa Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewlu gompkagitachine, gi wa rapkapluna Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewlu. ³² ¿Klu chinanu? Gi rixanu gi wa galixluya romkagitluna, seyni Tokanchi Yokanatkaluru kamrureya pixka. Giyagni rutspetanna sotlu gitspetkaluruya. ³³ Chinyongatyawaka:*

Siyo Magkate nutaklu

sotlu gitspetkaluru,

sotlu gijrukikowaka,

Tye sotlu galixachri gi wa patmenuwatanu.

10

Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakachri walenwa Kristo

1 Nomolene, galikakni, naji gishinikyawaka, ga wa Goyakalu nagjire wanna chinanu walenwa rognewatinripna. 2 Gi rixanu gita gipgujatna jmerpotna Goyakaluya, seyini gi wa gimatkalewluya. 3 Gi rixanu gi rumatluna wa Goyakalu poyagkaklewlwa ga wa wannanuko retunga kamruretina. Gi wa yijnakotluna Goyakalu poyagkaklewlwa. 4 Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakachri walenwa Kristo, poyagkaklewlupa pejnuruko galixachri chinanupa.

Poyagkaklewlwa wa galixlu chinanu

5 Moysisi yonpiranyegitlu poyagkaklewlwa Tokanchi Yokanatkaluruya. Wane china: wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutachri walenwa poyagkakachri, ga wa yineru tyekaka gixachripa ruwekanu waleya. 6 Wa ralixleya poyagkakachri wane china:

“*Gi wane pchingajitanu, ‘¿Katu tengogne gatskotanu wa chiji rawapyaplu Kristo?’*”

7 Gi koxa wane pchingajitanu: “*¿Katu gijrukanu gitskata potu rawapyapatnaklu Kristo gipnachinetskalaya?’*” 8 Gike. Wane china ralixleya poyagkakachri, “*Gi gowuklu Goyakalu tokanu. Punamaya rawa Wale tokanu, ga wa paji rawa.*” Walenwa tokanchi galixluya, wunkakletanru. 9 Wa punamaya pupgujatinri Gitsrukaachi Geso, wa pajiya palixinri Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya, pognetkaako. 10 Gi rixanu yineru rajiya ralixya waneyaplu poyagkaklewlwa. Ga wa ginamaya rupgujtawata rognetskakikolupa.

11 Gi rixanu wane china yonchi: “*Pejnuruko Goyakalu galixachripa gi wa patmenuwatanu.*” 12 Gi rixanu pixkakakanni Goteyone ga wa Kriykone. Gi rixanu Walekni pejnuruneko Gitsrukate ponikolni pejnuruneyako Wale tomgachine. 13 Gi rixanu pejnuruneko Gitsrukaachi giwaka koschekachine ragjirgognereyna rognеткаakona.

Kristo ginkakletikolu runya galixlewlwa

14 Giyagni ¿gi rixpoko koschekletanruna ma malixanatanutna? ¿Gi rixpoko galixletanruna ma yijnakpiranyegitanruna? ¿Gi rixpoko yijnakletanruna satu munkakletanutu? 15 ¿Gi rixpoko ginkaklewletanna myokanatkoneko rixinna? Yonchi chinyawaka, “*¿Gi pagiglenjixinanuktana wa Kiglerpotunanu Tokanchi kigleruya ginkakletachine!*”

16 Seyini gi wa pejnuruneko yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu Gisayiya wane china, “*Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakle?’*”

17 Giyagni yijnaklu runya wa galixlu. Kristo tokanu runya yijnaklu.

Gisrayiline ma malixlena

18 Seyni wane nchina, ¿Gi ge yijnakyegitluna? Galikakni. *Psolchijneko pogiwatyana.*

Yoptukyawakpotunanuko tye psolu chijiko

Pogiwatya wanna tokanu.

19 Seyni wane nchina, ¿Gi ge rumatluna Gisrayiline? Muchinanu gapka Moysisi wane china:

Netsotankakangi yine migjeya,

ga wa payine manshinkanune numtuwnakakingi.

20 Gisayiya mpiikotu wane china:

Nukshiika nma mujgajeneya.

Nekakgitnawa nma mepomgayegitjene yegi.

21 Wa wanna Gisrayilinepirana wane china: *Psolgogneko nomyokyegitna yine malixkane, majnakone.*

11

Wanena gixjetachine tsomitkalune gimutlewluya

1 Giyagni wane nchina, ¿Ruknoknege Goyakalu rayinerutene? Gike rixiniko. Gi rixanu gitkoxni Gisrayili, Gawraklopishno, Migaminerno. 2 Gi ruknokna Goyakalu wa rayinerutene, wa muchikawa rumatanune. ¿Gi ge gimata gixa Giliyapirana? Wa yonchi chinpiranyegityawaklu, wa Goyakalu runkaka Gisrayilinepirana. Wane china,

3 “Gitsrukaachi, wanna giylatna ptokanu geneklewatachine. *Jjrolekluna penekashatikowakakwakaka. Gitapje gitukatka. Retunga giylaletmaknona.*”

4 Seyni ¿gi china gigletlu Goyakalu? “*Waneyawano payokgipre waragka jejine Waalitsi myoptsojitkane.*”

5 Waneko pixka rixa xawakni koxa, wanena gixetachine tsomitkalune gimutlewluya. 6 Ga wa gimutlewluya chininri, gi wa kamrurchiyni. Wane ma mixkamka wa gimutlewluya gimka gimutlewlupni.

Mshinikannuchi

7 Giyagni ¿klunerni? Gisrayiline gi gapkaplu rujganruna, ga wa tsomitkalune gapkaplu, ga wa pimrine shikpokwatakana.

8 Chinyongatyawaka:

Goyakalu genekna mshinikannuchi,

giygalna ma metinitipna,

gijnakna ma yijnakotinitipna

xanigognenanu.

9 Tawi wane chinpiranyegitanna:

Nikawaklekwakna gitspekakanunna;

gitseklutpo yanunna.

Wane rixa gapnugognenatkotanunna.

¹⁰ *Mapshagaygalepna ma metinitipna.*

Satpokgayijgapgognenatanna.

Gognewatikaluru payineko chinanu

¹¹ Giyagni wane nchina, ¿rutspetannage wa rujrukinripna? Gike rixiniko. Seyni wa rutspetinriyna wanna runya gognewatikaluru payineko chinanu, retsotankakikolupna Gisrayiline.

¹² Ga wa wanna mukochire chinanu ponikowatinrina psolchijneko gajene yine, ga wa masawatinrina chinanu ponikowatinrina payineko, wanepnute potu ponikowatanna galikakni wa katsepa potu rixa jiglokletinpatnakna Gisrayiline.

¹³ Gixa nuynumsata, payinekgi. Giyagni npoyagnutlu nkamrure, gi rixanu gita galikaka yokatanaruno payineko chinanu.

¹⁴ Giktako nixpoko getsotankakletinna nomolene nomaneya, wanna pimrine gognetkaako gita chinanu.

¹⁵ Gi rixanu wa ramginrina wanna, rupoyikgayegitikolna tye psolchijneko gajene, ¿klunerupni yoptotikolupna? Walepjepni wa ruwekinripatkana gipnachenanau.

¹⁶ Rejiwle kpashiri rixini, pejnuruko kpashiri koxa. Ga wa gitski kpashiri rixini koxa, giplukaka koxa kpashiri.

Goliwamunaplukaka

¹⁷ Wa pimriplukaka gistaakoklunu, ga wa pixa goliwa mutaakotmuna pixkalutyi gipxaakaluryi wanna kashrigle. Walerutu goliwamunatskiya, goliwamuna ponikolewle yop-totachri pixinri, gi palixkotinwa waleplukaka pnute.

¹⁸ Wa palixkotinmakwa, gi wa pixa giweekaklu gitski, seyni gitski giweekakyi pixa.

¹⁹ Giyagni wane pchinanu pixa,

“Gistaakaluru giplukaka, nupxakikolupa gita wanna kashrigle.”

²⁰ Gwu. Ma malixlenuyna gistaakalunni, seyni pixa galixlu chinanu wane pwa. Gi wa pixnanuko tsru pkagwakinwa, seyni piklewatanu.

²¹ Gi rixanu Goyakalu gi chipetinri ruma-turewaplutanrukaka, pixa koxa gi wa chipetanu.

²² Giyagni petanu kshinikanurni Goyakalu ga wa kgokolni. Galikaka potu kgokolni gijrukachine chinanu, seyni pixa chinanu kshinikanru wa pixa kshinikanuru gomkagletinri. Ga wa pnuko pixininapa pixkoxapni gistaakalurunapyi.

²³ Ga wa wannako gi wa romkagitinripna ma malixleyna rupx-aakona. Gi rixanu kgiyaklewaklerni Goyakalu ruptaka gipx-akletyapna.

²⁴ Gi rixanu pustaakoklunu mutaakotu goliwamunapu mumturetanrumuna, ga wa pma mumturetanutu

pupxaaka kigleru goliwmuna, ¿gi ge wanepnuteyaka rumumtureplutanrukaka gipxaakalurupni roliwatmunna?

Gisrayiline gognetkaako

²⁵ Gi rixanu gi naluklu, nomolene, gixa mumatanutu tye giyogimanatkaluru tokanchi, gma malixkotinitipnawa. Wa ptsotsotaji shikgaji rixna Gisrayiline katsepa potu rixa jiglokletinipna payineko. ²⁶ Wane rixanna pejnuruneko Gisrayiline gognetkaako, chinyongatyawaka:

Siyomriji ruyakatya

yostamyoyeglewatachri.

*Wale koshripatina Gakowoklopushane
ma kagwakpirnukleya.*

²⁷ *Nkonmukochiretinna walgogne.*

Tyenwa nupiratyana.

²⁸ Giyagni wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamnixachine rixna gixa chinanu, ga wa tso mitkoklunupirana galuukalune rixna rutsrukatennina chinanu.

²⁹ Mkashrijetanshinikanutkatu Goyakalu genekashlekaka, tomgalewle. ³⁰ Gi rixanu gixa pixka gma malixanatkanru Goyakalu, ga wa xani gapkaplu getwamonrewlu wanna ma malixlenu chinanuya. ³¹ Waneko pixka rixna xani. Gi ralixna. Rapkapyakoxapluna getwamonrewlu wanna, gixa getwamonutikoluya. ³² Gi rixanu Goyakalu gishyatna pejnuruneko ma malixlenuyna, retwamonutyapna pejnuruneko.

Tsrupotunanu ponikolu Goyakalunu

³³ ¡Tsrupotunanu ponikolu Goyakalunshinikanu, rumatkalewle! Mumata jemkotpotni rutakyagoklewle. Mukshikanshinikanutkotu ratnugapote. ³⁴ Gi rixanu

gike gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi.

Gike giyakotlu.

³⁵ *Ga wa ¿katu gapka geneklu Wale,*

Goyakalu gapnu genekletyaplu?

³⁶ Gi rixanu Waleya, ga wa Wale chinanu, ga wa Walenupa ptowrunanuka. Walenupa royaknu rixgognenatyawaka. Wane gixkalurupa.

12

Genekashlu giwekachri

¹ Giyagni, nomolene, nagjitgi Goyakalu getwamonrewle chinanu giylatkalurunepa pixkalungi genekmanetinwa genekashlupa giwekachri, kpushiri, Goyakalu gigleretanru. Walenwa gkamrure potukalu potu Goyakalu yegi. ² Gi wa tyegogne gajene pixka gixanu, seyini pnuko gixinwa

gerotewanshinikankaakalungi nchininri, gimatyaplu klunerni Goyakalu galukanru kigleru gigneretkaluru mmagatikatu.

Kristomanepsojtkaka

³ Giyagni gimutlewu nenekikoluya, wane nchingi satkaka gixa yegi gwachri, gi wane rixinri pnute ralixkotinwa, seyni kanshinikanurupni yanshinikanyegitinwa wa Goyakalu wane rixa yagotleyawaklu satkaka galixle. ⁴ Gi rixanu wane rixpokota. Satkakmane waneywu gixo manchipsojtkaka, seyni gi wa pejnuruneko waneko pixka gixa kamrureta koxa. ⁵ Waneko pixka wixa pamanepjewu Kristoya, ga wa pejnurunekwu pamanepjepsojitwu pimrineymananuko.

⁶ Gi rixanu waneywu pnunnu gixachri genekashlu, rixyawakni wa gimutlewu wenekikolu. Wa tokanchi geneklewatachinwu wixinri wane rixa yagotletka galixlu wixanupa, wanepotuko wixanu. ⁷ Wa kamrurewatachri rixinri, wane rixa kamrurewletanu. Wa yimaklewatachri rixinri, wane rixa yimaklewletanu. ⁸ Wa kgiykolowakleru wane rixa giykolowletanu. Geneka salewatachri machipetupni. Girukotlewatachri jmererupni. Kgetwamonreru rumuwleya renekashlewatanu.

Xirnanshinikanutachinepgi

⁹ Gi gixasha galuklewletanu. Gagnanutanru mugletu. Kigleru gomkagitanu. ¹⁰ Galuukakanu gixkakluko moletkakachine pixka. Satkaka gkagwakpirkakanu gixkakluko. ¹¹ Gi wa mmerenepgi. Xirnanshinikanutachinepgi. Gitsrukaachi wayegrenepgi. ¹² Gimjikachinepgi kagwaakalurya. Gakotanshinikanutachinepgi nsalewninriya. Gomkagitanru gagjigognere. ¹³ Gapikanna magatinrinwa kpashirine. Machipepjingognenanupgi.

Kigleruya paalixinri gekutu

¹⁴ Giglenshinikanyegijixanna gkojwakjene. Gigen-shinikanyegijixlewatanu. Gi gkamakpiirewatanu. ¹⁵ Gimuwatanu wa gimuwatachineyma. Nchiyaganu chiyagatachineyma. ¹⁶ Panshinikanurunepgi. Gi galixkotinwa. Mpogireneymapgi. Gi wa kгиматкалєwаклєrune gkagwakanshinikanutinwa.

¹⁷ Gi wa gapnutanru gekutu gixjeru gekututuya. Gkamrutanru kigleru pejnuruneko yine getanu. ¹⁸ Rumkata wane gixkota, wa gixa gimkata wane gixletyawaka, kigle gwalepgi pejnuruneko yineyma. ¹⁹ Nalukanune, gi gixananuko gapnuyegitinwa, seyni getashlewatanu jgekanchi waneyapa. Gi rixanu kayongalutkani, *Gitanni gapnuuchipa.*

Gita gapnurewatanu, china wa Gitsrukaachi.

²⁰ *Giyagni, wa nachichinipa wa pkamnixeru peneka nikletanru. Ronunnagatewatnipa peneka giiretanru. Wane pixini chichmero pmoljiwutanru.* ²¹ *Gi wa gektutu gaalixanyi seyni wa kigleruya paalixinri gektutu.*

13

Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune

¹ Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune. Gi rixanu maleshlu gitaakaluru, seyni Goyakalu gitakanrupjeni. Wanerune Goyakalu gitakna. ² Giyagni gitaakaluru yagotachri, Goyakalu gitakanru yagota. Ga wa yagotachine giklukanuwnayegkaknawa. ³ Gi rixanu wa gitsrukaachine gi piikaklu kigleru kamrutachri, seyni gektutu kamrutachri galikaka. ¿Gi ge paluklu pma pikyanuplu tsru gitaakaluru? Kigleru pkamrutanu. Ralixkotanyi wale. ⁴ Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachrini kigleyyi pixinripa, seyni wa gektutu pkamrutini, pikanu. Gi rixanu gi wa maleshawaka raniklu yoglolewapi. Gi rixanu Goyakalu yegi kamrurewatyachrini. Wa gektutu kamrutachri kapnuklerni, saletikolupa gektutu kamrutachri. ⁵ Giyagni gimkata yijnakletna gi wa jgekanchiyapje, seyni koxa muklukanuwnanshinikanutkane gixinripa.

⁶ Gi rixanu waleya koxa gwenutlu girukotlewatachri gitakanru. Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachine. Goyakalu koxa chinanu kamrurewatna wanna. ⁷ Gapnutanna pejnuruneko gma mapnutanunnewa. Wa girukotlewatachine priwishkatini chiji chinanu, chiji gwenutinri, ga wa marnewlu chinanu, marnewlu gwenutinri. Katukta gmaga pikleta mpikanru. Katukta gmaga kagwakpiireta, gkagwakpiratanru.

Galuklewlu poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru

⁸ Gikeko griwishkatanu, seyni griwishka galuukakletanu gixkakluko. Gi rixanu rumwastsitanru galukachri poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru. ⁹ Gi rixanu: *Gi pumopatlewatanu, gi puylalewatanu, gi pchowguwatanu, gi ksotangopyi,* ga wa wane chininipa satu yokanru koxa, tye tokanchi wanerutu rawa: *Palukanru pumwastsitanru pixinanuko pixka.* ¹⁰ Wa galuklewlu gi wa gektutu rixlu rumwastsitanru. Giyagni galuklewlu poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru.

Gogitkani

¹¹ Wane gixanu gi rixanu gimatlu wa gogi, wa rapokatka gipapko wuyokinripa wumkinriya. Gi rixanu gi gowukatkalu

xani wognewatinripa, walixinrigognepapko pnute.
 12 Goyechno giknogatka. Gogistsitkani. Giyagni koxa mapshagawaka kamrure wuknokanutka. Walpokotinwa pokamlalu kamrure chinanu.
 13 Gogi yanachine pixkawu wixa yanretanutka; kshinikanurunepwu; gi wa tsru niklu yegi gayanu, gi wa gimruyegiko, gi wa gapoklewlyempotunanuko, gi wa mpogijpatnuchyegiko, gi wa yangakakluyegiko, gi wa sotanugnuchiyegiko.
 14 Seyni Gitsrukaachi Geso Kristo gwanu. Gi wa galpokognaputanru gimane getsotanutyawakapa.

14

Gigroka galixletachine

1 Gyoptotanru gigroka galixletachri, seyni gi wa yop-topirkaklu chinanu wale getlepirana.
 2 Gi rixanu satu galixlu pejnurkakako niikaluru. Satu gigrokachri sana gitaakaluru-
 rupje nika.
 3 Ga wa nikachri gi geyikanru wa mniikatu. Ga wa mniikatu gi wa ruklukanuwnayegjixanru nikachri, gi rixanu Goyakalu yoptotanru.

4 ¿Gi gixachriyi pixa wa pjigyegityawaklu satu yegi gipxaklewatachri? Waleko rutsrukate chinanu romkagi kamrurewletanu waka ruknooko. Gi rixanu kgiyaklewakleru rutsrukate romkagikakyaplu.

Gitsrukaachinunwu

5 Satu pnuko gixgogneyegita. Satu pagognerutu kagwakyalu. Satkaka wane gixanshinikanutanru.
 6 Gogi yanshinikanutachri, Gitsrukaachi chinanu yanshinikanutanru. Gogi myanshinikanutkatu Gitsrukaachi chinanu gi yanshinikanutanru. Nikachri Gitsrukaachi chinanu nika gi rixanu poyagnutlu Goyakalu. Ga wa mniikatu Gitsrukaachi chinanu gi nikanu. Poyagnutlu Goyakalu.

7 Gi satuna wixaya ruweka waleyako. Gi satuna waleyakorupna.
 8 Gi rixanu wuwekini, Gitsrukaachi chinanu wuweka. Ga wa wupnini Gitsrukaachi chinanu wupnana. Giyagni wuwekinipa waka wupninipa Gitsrukaachinunepwu.

9 Gi rixanu wale chinanukni rupna ga wa yotunota Kristo, ga wa ruwekatnaka, gipnachine ga wa giwekachine Gitsrukate rixinripa.

Satakwu wixa ginkakyegitinwa Goyakalu yegi

10 Ga wa pixa, ¿klu chinanu puklukanuwnayegjixlu pumole? Ga wa pixa koxa ¿klu chinanu peyiklu pumole? Gi rixanu pejnurunekwu wane tunwatanu Kristo gitakyagoklewatyawakapa.
 11 Gi rixanu wane chinayongatyawakatvani:

*Wane china Gitsrukaachi,
Nuwekinri Gita,
Gita yegi yoptsojitanna
pejnurunpotunanuko.*

Pejnuruko yineru gipgujtayegitanru Goyakalu.

¹² Giyagni satkaku wixa ginkakyegitinwa Goyakalu yegi.

Womkagitanru kiglenshinikanmenu

¹³ Giyagni gi wanepnuteko wuklukanuwnayegjixkakjetanu, seyni getjetinwa galikaka gi wa gitspetkaluru, gitseklu gitakyegitanru gimole. ¹⁴ Numata gita, nalixlu Gitsrukaachi gikeenani niikaluru walenanuko gimuteru, seyni girukokta waleko gishinikanru pagixanu gimuteru rixinri waleyni wa gimuteru. ¹⁵ Gi rixanu niikaluru chinanu wamontaako pumole, gi wa galuklewatachri pixka pixa. Gi wa pnijituya pamgakakanru satu yineru wale yineru chinankoxni rupna Kristo. ¹⁶ Gi koxa mupashichkotupni kigleru gixanu. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa nijichini, gi wa giiruni, seyni poyagkaklewuni, kiglenshinikanrewuni, ga wa gimuwuni Giwekikaluru Kpashiriya. ¹⁸ Gi rixanu Kristo wayegreru tyeya ruglenshinikanutlu Goyakalu. Gigleretkaluru yineya.

¹⁹ Giyagni womkagitanru kiglenshinikanmenu. Womkagitanru klunerukta wa waleya wtseruwakanshinikankakinripa wixkakluko. ²⁰ Gi nsaletanru satu yineru Goyakalu kamrutanru nijichi chinanu. Ptowrunanuka galikaka powralkakni, seyni gektutni yineruya wa rutspekaklewatinri nikanruya. ²¹ Kigleru galikaka gi pnikanru gylatkalurgitu, gi puranro winga, gikena klunerukta gimkata gitspeekakyaplu pumole, ga wa gikena gitseklu yakakanru, gike gigrokakanru.

²² ¿Palixge? Pixnanuko palixanu Goyakalu getanu. Giglenshinikanyegitkaluru muklukanuwnayegjixnachriwa rugleretanshinikanutanruya. ²³ Wa nutanshinikanutachriko nikinri ruklukanuwna, gi rixanu gi wa ralixleya niklu. Klunerukokta galixlewlu mkamrutikotu mukochrini wale.

15

Gichkolune ga wa gigrokachine

¹ Giyagni gichkolunwu wumkata gipxakletna rugrokinriyina wa mumkatkane. Gi wumkata gimutletnawa. ² Satkaku wixa gimutanru wumwastsitanru kigleruya tseruwakanshinikanutkalurupa. ³ Gi rixanu Kristo gi wa rumutnawa. Seyni wane china yongatyawaka: “Yangalna tokanu pyangajene gapyegitno.”

⁴ Gi rixanu wixa chinanu yonatkaluru muchikawa yonatkalurpirankaka wyimakikolupa kashnantak-gogneruya, giykolewluya yonchi giyakatyachri waneywu wixinripa wkagwaklepa.

⁵ Ga wa Goyakalu kashnantakgogneru, ruykolewle waneyalutu, genekangi panshinikanurungi gixinripa Kristo Gesoya. ⁶ Panshinikanurungi patokanurunepgi gimalwutyaplu Goyakalu Ruru Wutsrukate wixanu Geso Kristo.

Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlena payineko

⁷ Giyagni Kristo yoptotingi pixkapotuko, gixa yoptokakletanu, rumalwutikolupa Goyakalu. ⁸ Gi rixanu wane nchina, kamrurewakleru rixka Kristo Geso sajruka gistaklewluya, tokanchi galikakpotunanu Goyakalupirana chinanu, poyegityaplu gitsrukaachinni gipirataluru. ⁹ Payineko gimalwutyaplu Goyakalu retwamonrewle chinanu. Chinyongatyawaka:

*Giyagni nupgujtatanyi
payinyegiyako.*

Nshikaletgiwakatanyi.

¹⁰ Wane chinatnaka:

Gimuwatanu, payinekgi, gineruneyma.

¹¹ Rumepetatnaka:

*Gimalwutanru Gitsrukaachi
pejnuruneko payinekgi.*

Galixkotanru, payinemnunanuka.

¹² Gisaiya gimepetatnaka:

*Wanepalu Gesetski, payine Gitsrukate
yotunomtachripa.*

Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlena payineko.

¹³ Wa kagwaklewlu Goyakalute genekpotutangi pejnuruko gimuwlu giglenshinikanrewlu galixinri. Tsru potu kagwaklewlu waneyapgi Giwekikaluru Kpashiri giyaklewleya.

Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri payine chinanu

¹⁴ Naponshinikanyegitgi, nomolene gitanune, wa gixa koxa kshinikanurunpotgi, psolpotukopirana gimatachinepgi, gimkata giykokakletinripa gixkakluko.

¹⁵ Psoji mkagwakpiratkatno nyonyegitgi, nomolene, wane nixa gishinkapkakletgi, gimutlewlu chinanu nenekikolu Goyakaluya. ¹⁶ Kristo Geso kamrurewyegitachripno payineyegiyako chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu nkamruretini. Payineko genekashatikolu gigneretkaluru rixinripa, kpashiri rixkaklewatini Goyakaluru Kpashiriya.

¹⁷ Giyagni waneyno nalixkotpiranatyalu Kristo Gesoya Goyakalupirana. ¹⁸ Gi rixanu nkagwakpiratmaka yanumsayegletlu pagixanu pirana wa Kristo gi kamruta gitaya yijnakotinripna payineko tokanuyna, kamrureyna, ruyaklewleyma giglajrukakaya, getkalurkakaya, ruyaklewle Giwekikaluru Goyakalunu. ¹⁹ Wane rixa wa Gerosale ga wa psolsajrukleko Giririkpotunanuko nunkakletananumtlu psolchijneko Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana. ²⁰ Wane nixa muchkotletnawa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi, ma koschekgiwakitikowakaya Kristo, gi wa satuna galpokotyawaka nkamrupjitinripa. ²¹ Seyni chinyongatyawaka:

*Munkaklewyegitkonewa retanna.
Mjemkanewa rumata jemanruna.*

Pawlo ginkakletlu wa Roma rushinikinri

²² Giyagni gixo kata numaletka gixa yegi nyinripa.

²³ Ga wa xani gike nixatka tyesretkaka. Gixo walapu nalukpotutmaklu nyayegityagi. ²⁴ Giyagni Gispanya nyinpatka, nyayegitangi. Gi rixanu nkagwaka getlemtgi nuknogamtinipa, ganikyapno waneya, nali getlemtinpatkagi. ²⁵ Ga wa xani Gerosale nyanutka nupxakyapna kpashirine. ²⁶ Gi rixanu Masetonya gajene, Gakayi gajene kigle getle rixluna genekashlu gitaklu kwamonurune kpashirine chinanu wa Gerosale gwachine. ²⁷ Gi rixanu kigle getle rixluna nyi payineko. Ga wa galikaka rumkata gipekooyegletna Gerosale gajene, rapikonna chinanu kiglerkaka wananu Giwekikaluruya. Payineko gimkata gipxaklekoyna gimaneyna. ²⁸ Giyagni nnikatinpatkalu wa tye ga wa npoyegitinpatkalu tye kamrurchi, Gispanya nyinpatka, netamtangi xako. ²⁹ Numatlu wa napyegitinipgi, Kristo giglenshinikanyegle potu numapokanu.

Pawlo gagjitna Roma gajene Kristonune ragjigognetinripna

³⁰ Nkegemgayegitgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristoya, ga wa galuklewlu Giwekikaluruya, gipxakanno. Goyakalu gagjiyegitanno, ³¹ nushpakinripa malixkane Goteya gwachinyegiya; wa genekashlu kpashirine chinanu Gerosale gwachine, walenwa nkamruyegitanru, yoptotikolupa. ³² Gimuwatachripno napokyegeitinipgi wa Goyakalu galukyawaka, gixaymananuko napnanutinripa. ³³ Pejnurunekgi gixaymaplu giglenshinkanrewlu Goyakalute. Wane gixkalurupa.

16

Pawlo gimatkakyegitlo Gwewe gimolna

¹ Gwewe numatkakgi gixa, wumole, Senkre gapatjetikowaka kamrurewatyachroni, ² gyoptotyaplo Gitsrukaachi chinanu, kpashirine kgimuka; gipxakyaplo klunerukokta talukyagi. Gi rixanu gi gepika tupxaka wala, ga wa gitpotuko tupxaka.

Galukgiwaklewlu

³ Galukanna Presura, ga wa Gakila nukamrurewatanune Kristo Gesoya. ⁴ Wannamka geneka giwekleta nuwekinripa. Gi wa gitapje poyagnutna, seyni pejnuruneko gapatjetachine payinemnunanukaya. ⁵ Galukgiwakatanna gapatjetachine koxa gipjiyna. Galukanru Gipinito, nalukanru. Walenwa muchi galixletachritka Kristo Gasyaya. ⁶ Galukanro Mariya, kamrurewpotutachro gixyegiya. ⁷ Galukanna Ganroniko ga wa Gonya, nomolene, gitayma gostujenatkalune gimatkalune potu yokanatanune yegi. Wanna koxa muchi gwayegletachine Kristo gitaya.

⁸ Galukanru Gampli, nalukanru Gitsrukaachiya. ⁹ Galukanru Gorwano, wupxakjeru Kristoya, ga wa Stachi, nalukanru. ¹⁰ Galukanru Gaple, getumgakaluru Kristo yegi rixinri. Galukanna wanna Garistowolo. ¹¹ Galukanru Gerotiyo nomole. Galukanna Narsisopji gajene, Gitsrukaachi gwachine. ¹² Galukanna Trigena ga wa Trigosa, Gitsrukaachi kamrurewyegitachrone. Galukanro Persita galuukaluro, Gitsrukaachi kamrurewyempotutachro. ¹³ Galukanru Rogwo, Gitsrukaachi tsomitanru, ga wa runro, ga wa gitanu. ¹⁴ Galukanna Gasinkrito, ga wa Glekonte, ga wa Germa, ga wa Patropa ga wa Germa, ga wa moletkakachine wannaymalune. ¹⁵ Galukanna Giroroko, ga wa Golya, ga wa Nereyo, ga wa yegwaklo, ga wa Golimpa, ga wa pejnuruneko kpashirine wannaymalune. ¹⁶ Galuukakanu kpashiri gamluruyma. Ralukangina pejnuruneko gapatjetyawaka gajene Kristonune.

Ruykotna kyokwirewakleruneya

¹⁷ Nagjitgi, nomolene, getanna gkotspalkakjenemka wa ginkaklewlu gixa ginkakyegitkaluryegiya, ga wa gitspetkaluru gitakachine yimaklewluya. Gitspalatinna wanna. ¹⁸ Gi rixanu wanna pixkalune gi wa Wutsrukate Geso Kristo wayegrenni, seyni ginanwakna galukanru wayegretna. Kigle tokanuyna, ga wa wane chinrena giglenshinikanyegitokolupa, wanna yokwigajitna myokwirewaklene. ¹⁹ Gi rixanu gixa yijnakle gimatpiranatka

pejnuruneyako. Giyagni numjikyegitgi. Naluklu kgimat kale gixinripa kigleruya, ga wa mtsaklanepgi gekhutuya.

²⁰ Giglenshinikanrewlu Goyakalute giyampotu rumlokannunru Satanasyopni gixajixi rapukoteya. Wutsrukate Geso Kristo gimutlewe gixaymapa.

Pawlo gipxakjene galukle

²¹ Ralukangina Timoteyo nukamrurawatanru, ga wa Losyo, ga wa Gaso, ga wa Sosupate, nomolene.

²² Gitni, Tersyo, kiruka yonatachrino, galukangi Gitsrukaachiya.

²³ Ralukangi, Kayo numwapjitanru, pejnuruneko gapatjetachine gapatjepjijetanru. ²⁴ Ralukangina Gerasto, sroschi gapatjetachri pokchiya, ga wa gimole Kwarto.

Ralipre gimalwuretlu Goyakalu

²⁵ Gimalwutkalurupni Goyakalu, gimkata gmuchkotjerupa gixa, wane chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gitanu. Walenwa Geso Kristopirana nunkakletanru. Wane china tokanchi yogimanatkaluru muchikawgognenanuko. ²⁶ Ga wa xani gipgujetkalurutkani tokanchi geneklewatachine chinyawaka. Wane rixa yokanreta wa gike rixiniko mnikawnakotu Goyakalu, wa runkakikolupna pejnuruneko payinemnunanuka yijnakotinripna; ralixinripna. ²⁷ Satupjerutu Goyakalu kgimat kaleru gimalwutkalurupni Gesokristo chinanu rixgognenatyawakpatka. Wane gixkalurupa.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintiyone Chinanu

Galuklewlu

¹ Gitni Pawlono, Kristo Geso tomganruno yokanatanrupno nixinripa. Wane nixa Goyakalu gishinikyawaka. Gita kirukatni ga wa Sostennu koxa, wumole.

² Gapatjetachine Goyakalunune chinanupni. Wannanwa Korinto gajene, Kristo Geso chinanu kpashirine gixkalune. Ga wa pejnuruneko Wutsrukate Geso Kristo giwaka koschekachine chinanupa, pasretamnunanuka gajene. Wanna Gitsrukatni ga wa wixankoxni. ³ Gimutkalunepgi. Kiglenshinikanupgi Wuru Goyakalu chinanu, ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya poyagnuta Pawlo

⁴ Psolgogneko npoyagnutlu Goyakalu gixa chinanu, gi rixanu Goyakalu gimutanungi gixa Kristo Geso chinanu. ⁵ Ga wa gixa mponikowkaaka psoluyako Wale chinanu, ptowruko tokanchiya ga wa ptowruko gimatkalewluya. ⁶ Wane rixa poyegitkota gixa yegi wa Kristopirana gipgujtalewlu. ⁷ Giyagni gi satuna gkaptoty genekashatkaluru. Gixa kagwakgognenatlu Wutsrukate Geso Kristo gipgujewninripa. ⁸ Walenwa poyegitangi yoptukyawakpotunanuko, muklukanuwnakanepgi wa Wutsrukate Geso Kristogognepa. ⁹ Goyakalu poyagkakachri. Wale chinanu ntomgaka wa Gituruyma gimatkakinripa, Geso Kristo Wutsrukate.

¿Kotspaltatkege Kristo?

¹⁰ Giyagni nuykotgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristo giwakaya, panshinikanurunene nchintokanutanu. Gi wa gkotspalanshinikankakanu gixkakluko. Psolpotuyako panshinikanurunepgi. Pagitakyagookalunepgi. ¹¹ Gi rixanu nunkaaka gixapirana, nomolene, wa wanna Klowe ginkakwu wa gixkakluko yagotkakinri. ¹² Giyagni wane nchingi, satkaki gixa wane china, “Gitni wa Pawloymalutno.” “Gitni wa Gapoloymalutno.” Ga wa “Gitni Sotluymalutno.” “Gitni wa Kristoymalutno.”

¹³ ¿Kotspaltatkege Kristo? ¿Koroshishkitlege rutaaka Pawlo gixa chinanu? ¿Waka Pawlo giwakaylege gkatika? ¹⁴ Npoyagnutlu Goyakalu gi satuna gixa nkata, ga wa Krispopje ga wa Kayo nkata, ¹⁵ gi satuna wane chininripa wa gita giwaka gkatika. ¹⁶ Ga wa Gishtugwapji gajene

koxa nkata. Ga wa pimrine gi satuna numata wa nkatinri. ¹⁷ Gi rixanu Kristo gi yokanatno nkatlewatiripa, seyini Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinripa, gi wa gimatkalewlu tokanchiya maleshawaka ma mixinitipa Kristo koroshishkitate.

Kristo, Walenwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle

¹⁸ Gi rixanu koroshishkitapirana walenwa manshinikanutu wa gamgachine chinanu. Seyini Goyakalu giyakleni wa wixa chinanu gognetkaakalunwu. ¹⁹ Gi rixanu yonatkalurutkani:

Gita nikatanru kgimatkalerune gimatkalewle,

ga wa nuknokanru kanshinikanurunenshinikannu.

²⁰ ¿Ginaklu kgimatkaleru? ¿Ginaklu yonchikgapri? ¿Ginaklu kyoptopirakleru tyegogne gajeru? ¿Gi ge Goyakalu manshinikanutu rixlu tye psolchijneko gimatkalewle? ²¹ Gi rixanu Goyakalu gimatkalewle chinanu wa tye psolchijne gajeneko gimatkalewleya gi rumatyaluna Goyakalu. Giyagni rugleretlu Goyakalu, ginkaklewlu manshinikannuya rognetskakinni galixachine.

²² Gi rixanu wa Goteyone gagijetlu getkalurkaka. Ga wa Kriykone gijgalu gimatkalewlu. ²³ Ga wa wixa ginkakletlu Kristo koroshishkita gitaakaluru, wa Goteyone galikakni gitspeekakachri, ga wa payine getanu manshinikanrewluni. ²⁴ Ga wa tomgakalune chinanu, Goteyone ga wa Kriykone koxa, Kristonwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle. ²⁵ Gi rixanu Goyakalu manshinikannumka yine pnute kanshinikanurni. Ga wa Goyakalu gigroklemka yine pnute gichkolni.

Goyakalu tsomitanru

²⁶ Gi rixanu gixa, nomolene, getlu ntomsatikolu. Gi wa gixo kgimatkalerune manchiya wane, gi wa gixo ginkatachine, gi wa gixo wanna potu tomsatka. ²⁷ Seyini wa manshinikanune tyechijne gajene Goyakalu tsomita wa patewkakyapna kgimatkalerune. Ga wa gigrokachine tyechijne gajene Goyakalu tsomita patewkakyapna gichkolune. ²⁸ Ga wa mpogirene tyechijne gajene, ga wa geyiikalune Goyakalu tsomita, ga wa mwakatu, maleshawaka rixkakyaplu wa wanerutu, ²⁹ gi satuna kamaneru galixkotnachripwa Goyakalu getanu. ³⁰ Wale giyakatya gixa Kristo Gesoya. Walenwa wixa gimatkalewle Goyakaluya, ga wa wixa poyagkaklewle, ga wa Walenwa kpushiri wixikolu ga wa Walenwa wkoshpakjixikolu, ³¹ wa yonchi chinyawaka:

Wa galixkotlewatachri Gitsrukaachi ralixkotanu.

2

Geso Kristo, ga wa Wale koroshishkita gitaakaluru

¹ Ga wa gita, nomolene, wa gixa yegi napokinitka, gi wa tokanchi giglenuya nunkakyagi gipgujtawewlu Goyakalupirana, gi wa gimatkalewluyako. ² Gi rixanu gike nushinika gimatleta gixatskalaya, seyini Geso Kristopje, ga wa Tye koroshishkita gitaakaluru. ³ Ga wa gigrokachrino, ga wa pikachrino, ga wa gitatatachripotno gixa yegi nya. ⁴ Ga wa ntokanu ga wa nunkaklewe gi wa gimatkalewlu tokanchi gishinikanutlewatachrino, seyini Giwekikalurupirana gekakgirewatachrino ga wa giyaklupirana. ⁵ Wa gixa galixle gi wa yine gimatkalewe chinanu rixinripa, seyini Goyakalu giyaklewe chinanni.

Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya

⁶ Wa mmagatikaneyegiya wuynumsatlu gimatkalewluya, seyini tyenwa gimatkalewlu gi wa tyegogne gajerni, gi wa tsrukakalunenu tyegogne gajene. Wannanwa nikawnachinepa. ⁷ Seyini Goyakalu gimatkalewle wyanumsatya giyogimanatkaluru, wa gishyatkaluru. Tyenwa, Goyakalu gimatkalewle wa rutakagnaputanru mawakanuwa tye psolchijneko, wixa pogirewatinripa. ⁸ Gi satuna tyegogne gajeru tsrukakalune gimatlu. Gi rixanu rumatkamkaluna, gimka koroshishkita rutakanruna goyaknuchi Gitsrukate. ⁹ Seyini yonchi chinyawaka:

Gi paygalena getjejetlu,

Gi pajnakona jemjejetlu,

gi waleko yanshinikangaajejeta yineru,

Wa Goyakalu galpokotyana rushinikjene.

¹⁰ Gi rixanu Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya.

Gi rixanu Giwekikaluru ptowrunanuka retjeta, wa tsrupotunanu Goyakalunu. ¹¹ Gi rixanu ¿giru yineru gimatlu wa yinerunu, seyini giwekikaluru yinerunupje, wa yineru gitokote gwachri? Waneko pixka rixa. Wa Goyakalunu gike gimatlu, seyini Giwekikalurupje Goyakalunu gimatlu. ¹² Ga wa wixa gi wa tyegogne gajeru giwekikaluru wyoptota, seyini Giwekikaluru Goyakalunu wyoptota, wa wumatyaplu wa Goyakalu genekashlekaka, wa wixa genekashatkaluru. ¹³ Wa wixa yanumatinri, gi wa tyegogne gajene tokanuya, wa chinyawakna gimatkalewlupirana, seyini wa Giwekikaluru gekakgirewata. Wa Giwekikaluru giyakatyachri wumapnu getletanru Giwekikalurunuya.

Getjetikolu Giwekikaluruya

¹⁴ Wa yinerunshinikanupje gi yoptokaklu Giwekikalurunu wa Giwekikaluru Goyakalunu, gi rixanu manshinikanutni wale chinanu. Gi rumkata gimata jemletlu, gi rixanu Giwekikaluruya retjetka. ¹⁵ Wa Giwekikaluru waneyalutu psoluko rumata geta. Seyni gike gimata getlu wale. ¹⁶ Gi rixanu
*¿katu gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi,
 wa yimakyaplu Wale?*
 Seyni wixa waneya Kristonshinikannu.

3

Manchine, yine pixka gixjetachine

¹ Ga wa gita, nomolene, gi numkata giynumsaletgi wa Giwekikaluru waneyalune pixkalune, seyni manchi pixka gixachingi, mturune Kristoya pixkalune. ² Tnuchga nutgi. Gi wa niikaluru nenekgi. Gi rixanu gixa gi gimkatawalu. Gi koxa xani gimkatlu. ³ Gi rixanu manchinewagi. Gi rixanu gixa yegi rawini wa ganxalu ga wa yagotkaklu, ¿gi ge manchingi, ga wa yine pixka gixjetachingi? ⁴ Gi rixanu satu wane chininipa, “Gitni wa Pawloymalutno,” ga wa satu, “Gitni wa Gapoloymalutno,” ¿gi ge manchinenpotgi?

Goyakalu gikamrurewatanune

⁵ Gi rixanu ¿klunerni Gapolo? ¿klunerni Pawlo? Kamrur-waklerunni, wa wanna chinanu galixinri, wa Gitsrukaachi genekyawaklu satkaka. ⁶ Gita gitaklewata. Gapolo giyogata. Ga wa Goyakalu tseruwnakaklu. ⁷ Giyagni gi wa gitakachri chinanu, gi koxa wa giyogatachri chinanu, seyni wa tseruwnakakachri chinanupje galikaka Goyakalu. ⁸ Wa gitakachri ga wa giyogatachri satupjerutu pixka rixkakna. Seyni satkaka yoptotanru rapnutikolu rixa kamruretyawakapa. ⁹ Gi rixanu Goyakalu gikamrurewatanunwu. Gixni wa Goyakalu gisanate, ga wa gixni wa Goyakalupji Wale kamrupjitanru.

Satkaka kamrure retumgiko

¹⁰ Goyakalu gimutlewleya nenekikolu kgimatkaleru kamrupjijixachri pixkalutno, gita galpokotlu panchi gwiyawakapa. Satu wane gogo kamrupjita. Ga wa satkaka girukotinwa wa rixpoko kamruretyawakapluna. ¹¹ Gi rixanu gi satuna panchi gwiyawakapa rumkata gali pokletikolupa, seyni walepje gali galpokletkalurutka. Walenwa Geso Kristo. ¹² Satumka wa tye galpokotikowaka panawatini, koripji, sroschipji, sotlu kwenurpotupji, gagmunapji, kochkawalepji, kshanaksupji kamrutikolu, ¹³ satkaka kamrure pgujetanurupni. Gi rixanu walegognepa gekakgitanru. Gi rixanu xirnachri rupgujewnakakiko.

Wa satkaka kamrure xirnachri retumgiko gi pixkaktalu. ¹⁴ Ga wa satu kamrurepji rawinipa wa wale kamrupjitanru, wale yoptotanru rapnutikolupa. ¹⁵ Ga wa satu kamrurepji galginina, rapnutikolupmaka ramginina, seyni wale gognetkaako. Seyni xirnachri rognetakiko pixka rixanu.

Kpashiwakpotugruko wa Goyakalugrukotkani wa gixa

¹⁶ ¿Gi ge gimata gixa wa Goyakalunu kpashiwakpotugruko gixinri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gixa rawinri? Girukokta gimtukinri kpashiwakpotugruko Goyakalunu, Goyakalu gimtukanru wale. ¹⁷ Gi rixanu kpashirni kpashiwakpotugruko Goyakalunu. Tyeyegrukotkani wa gixa.

Tyechijne gimatkalewle

¹⁸ Gi satuna yokwitinwa. Walenanuko kgimatkaleru kag-waknachriwa tyegogneya, manshinikanutu rixinwa wa kgi-matkaleru rixinripa. ¹⁹ Gi rixanu tyechijne gimatkalewle wa Goyakalu getanu seprolunshinikanru rixa. Gi rixanu yonatkalurni:

*Wale kashichna kgimatkalerune
rixasha gimatkalewleya.*

²⁰ Wane chinatnaka:
*Gitsrukaachi gimatanshinikanutna
kgimatkalerune,
wa magijerunshinikanutachine.*

²¹ Giyagni gi satuna galixkowyegitanru yineru. Gi rixanu ptowrunanuka gixanni. ²² Pawloko, ga wa Gapoloko, ga wa Sotluko, ga wa psolchijneko, ga wa giwekluko, ga wa gipukchiko, ga wa wanerutuko, ga wa ginachripako, ptowrunanuka gixanni. ²³ Ga wa Kristonungi gixa. Ga wa Kristo Goyakalunni.

4

Goyakalu giyogimanatanru girukotachine

¹ Wane rixa getletanwuna yine Kristo kamrurewyegitach-inwu, ga wa Goyakalu giyogimanatanrukaka girukotach-inwu. ² Ga wa wanepnute wa girukotachineya galuukalurni wa satkaka poyagkakachri retikolupa. ³ Ga wa gita gi wa tsru netyalu wa gixa gitakyagokyawakno, ga wa yinegogneya nutakyagokika. Ga wa gi gitako gitakyagoknawa. ⁴ Gi rixanu gikena nushinika giklukanuwnaletnawa, seyni gi wale chinanu muklukanuwnakaakotno. Gi rixanu Gitsrukaachinwa nutakyagokjeru. ⁵ Giyagni gike giklukanuwnayegjixanu ma mapookanuwa gipapko, wa Gitsrukaachi ginipotunanuko.

Wale pokamlatanru mapshagawaka yogimatikaluru. Rupgu-jetanru yine gishinikanru rajiyina. Waneklu satkaka galixkotko Goyakalu chinanu.

⁶ Giyagni, nomolene, tye yaglukaka nutaknawa ga wa Gapolo wa gixa chinanu, wa gixa yimakikolupa wixaya gi wa yonatkaluru pnute gyijnakotanu wa gixa ma malixkotyanu-plu satu yineru pimri pnute. ⁷ Gi rixanu ¿katu kotnukgi? ¿Klu waneyyi wa pma yoptotanutuya? ¿Ga wa pyoptoshatinitkalu, klu chinanu palixkotnawa wa pmayoptotanutu pixka?

Seprolunwu Kristo chinanu

⁸ ¿Gike mmagatikanetkagi? ¿Ponikolunetkagi? ¿Mpogire-watatka wixamigjeya? Mpogirewatanmaka galikaka wa wixkoxamka gixayma pogirewatanu. ⁹ Gi rixanu nkagwaklu Goyakalu pogijetwu wa wixa yokanatkulunwu wa gap-katatachinpotwu, giylajixkalunepwu gekakgitkalunepwu wa tyechijneya, ga wa Goyakalutowrerunyegiya, ga wa yinyegiya. ¹⁰ Wixni seprolunwu Kristo chinanu, ga wa gixni kanshinikanurungi Kristoya. Wixni gigrokachinwu ga wa gixni gichkolungi. Gixni wa kagwakpiratkalungi, ga wa wixni mkagwakpiratkonwu. ¹¹ Xanigognenanu nachwu, ga wa wonunnagatewata, ga wa mamkanwu, giylaakalunwu, ga wa yashalunwu. ¹² Ga wa wkamrurewpotuta. Wumyoya wkamrurewatya. Yangakalunwu ga wa wuglenshinikanyeglewata. Wkojwakjetka ga wa wakotanshinikanutlu. ¹³ Gektupirana yegi wixka ga wa wuykolewata. Kapcholu giknookaluru tyechijneya pixka wixka. Wa kapcholu pejnurkakakoya sheyitkaluru pixka wixka xanigognenanu.

Goyakalu pogirewatyawaka giyaklu chinanu

¹⁴ Gi nyonyegitgi tyekaka npatewkakyapgi, seyini nwu-genene nalukanune pixka nuykotgi. ¹⁵ Gi rixanu pamole waragkamka waneygi ggirukotjene Kristoya, seyini gi wa gixo girune waneygi. Gi rixanu Geso Kristonu wa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu nwugenetgi. ¹⁶ Giyagni nagjitgi wa gy-imyapno.

¹⁷ Wale chinanu Timotiyo nyokanyegitgi. Walenwa noturu nalukanru ga wa poyagkakachri Gitsrukaachiya. Wale gishinkapkakangi gitgapoya Kristo Gesoya. Wane nixa ginkaklewleta psolusretako ga wa pejnuruko gapatjetikowaka.

¹⁸ Ga wa pimrine galixkotnawa wa gixa yegi nma yakanumka. ¹⁹ Seyini giyampotu gixa yegi nyanu, wa Gitsrukaachi gishinikiniplu. Numatanru gi wa tokanna wa galixkotnacinwa, seyini wa ruyaklewlena. ²⁰ Gi

rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa tokanchi chinanu, seyni giyaklu chinanu. ²¹ ¿Giru xani galuka? ¿kochipjerewapi nuyayegitangi, waka galuklewu ga wa mayogotu shinikanchiyma?

5

Satu gapoklewu

¹ Pejnuruneko pogitlu wa gixa yegi rawinri gapoklewu, wane pixkalutu gapoklewu wa maleshpotlu payineyegiya. Wa satu ruru gnunroko waneya rixinri. ² Ga wa gixa galixkotnawa. Gi wa gwamonuwatanu gonuka wa gixyegiya koniko wa wane gixachri.

Gapoklewatachri saletko

³ Gi rixanu gita galikakni wa pnu nwamanetini, seyni nonshinikanu gixa yegi rawinri, wanerutu pixkano nixa giklukanuwnayegjixletlu wa wane gixachri. ⁴ Geso Gitsrukaachi giwakaya, wa gixa gapatjetini ga wa nonshinikanuyma, wa Wutsrukate Geso giyakleyma. ⁵ Wa Satanasyo yegi samyokikolupa wa wale, saletmanetikolupa, wa gognetkaakalurupni ga wa ruwekinripa wa Gitsrukaachi Gesogognepa.

Kristo, Walenwa gowega Wgene wixanu wa Tsrugiknoglushgogne chinanu

⁶ Gi kigleru wa gixa galixkotinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa ptsotsotaji gisekachri psolujpako ruseekaka? ⁷ Giknokanutkalu kapokotu gisekachri, wa gerotujpa gixinripa. Gi rixanu gixa gisekachri myapjetkangi. Gi rixanu gowega wgene Tsrugiknoglushgogne genekashatikaluru. Wixa chinanu giylatkalurutka. Walenwa Kristo. ⁸ Giyagni wa Tsrugogne gapatini, gi waneyapgi jimapro kapokotu gisekachri yapjetkaluru. Gi wa gektutu gisekachri waneyapgi. Walenwa mugletkaka ga wa gektutu pixkalutu. Seyni myokwirmenuyma ga wa galikakpotunanu tokanchiyma gapatanu. Walenwa galikakni jimapro gisekachri myapjetkotu pixkalutu.

Ruykotkana wa kapoklewakleryegiya kotnukinwana

⁹ Nkirukate wane nchina yonyegletgi gi wa kapoklewakleruneko gipxaletjetanu. ¹⁰ Seyni gi wa psolpotuyako wa tye psolchijneko kapoklewakleruneyma, ga wa ksotanutgoluneyma, ga wa kachowguruneyma, ga wa yagluchisha kyonogiklewakleruneyma. Gi rixanu wane gixinipa, tye psolchijneko gimkata gishpakletya. ¹¹ Ga wa xawakni nyonyegitgi gi wa gipxaletanru girukokta molchi chinkaluru wa kapoklewakleru rixinri, ga wa ksotanugolu rixinri, ga

wa yagluchisha kyonogyegikleru rixinri, ga wa kgejnugimakleru rixinri, ga wa kgimekleru rixinri, ga wa kachowguru rixinri. Wa wane gixachriyima gi gimnikanu.

¹² Gi rixanu ¿klu chinanu gita gitakyagokyapna wa maleka gajene? ¿Gi ge wannanwa gapatjetikowaka gajene wa gixa gitakyagokanu? ¹³ Ga wa maleka gajene Goyakalu gitakyagokanu. *Gixa konanru wa tye mugletu gixyeyiya.*

6

Gapatjetachine wannakakluko giglepokotanru giklukanuwnalkaka

¹ Gixatskalaya wa pne gixkoklunu satu, ¿tserpiranawatewge wa mpoyagkaakanyeyiya rutakyaplu wa ruklukanuwnayegjixyaplu, gi wa kpushirine yegi? ² ¿Gi ge gimatlu gixa wa kpushirine gitaakalunepa kgitakyagoklewaklerune tye psolchijne gajene chinanu? Ga wa tye psolchijne gajeneko chinanu gixa gitaako, pgujru gimkata gitakyagokletlu wa mtserutpotkaka. ³ ¿Gi ge gimata gixa wa wixa gitaako kgitakyagoklewaklerunwu towrechine chinanu? ¿Gi ge wanepnute wutakyagokanna tyegogne gajerakaka? ⁴ Giyagni tyegogne gajerakaka waneygi gitakyagookalurupa, gitakanna giyagoka kiglepiranyegirune gapatjetyawaka gajene. ⁵ Wane nchinanu wa gixa patewatinripa: ¿Maleshluge satu gixa yegi kgimatkaleru wa gimkata gitakyagoklewatachri gixleta wa gimolenyeyiyako? ⁶ Seyni molchi gijgalu wa gimole giklukanuwnayegjixikolu. Ga wa wale gkamruta wa malixkanyeyiya.

⁷ Giyagni pnuterututkani wale wa gixkakluko giklukanuwnayegjixlewlé gijga. ¿Klu chinanu gi petashatini gonuka wa pne gixkota? ¿Klu chinanu gi nchowgushatiko? ⁸ Seyni gixa pne gixlewata, ga wa nchowguwata, ga wa moletkakachineko wane gixa.

Mpoyagkaakane gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka

⁹ ¿Gi ge gimata gixa wa mpoyagkaakane gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka? Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa kapoklewakleruneko, gi wa yagluchisha kyonogyegikleruneko, gi wa kgimopatakleruneko, gi wa suxo pixkalutuko, gi wa jeji gapokachriko. ¹⁰ Gi wa kachowguruneko, gi wa ksotanugoluneko, gi wa kgimekleruneko, gi wa kgejnugimakleruneko, gi wa kchowguwakleruneko yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka. ¹¹ Ga wa pimringi gixa wane gixachinenangi. Seyni gixa gerkakalunetkagi.

Seyni gixa kpushirine gitaakalunetkagi. Seyni muklukanuw-nakaakonetkagi, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya, ga wa Woyakalutenu Giwekikaluruya.

Gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu

¹² Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya. Seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya, seyni gi satuna gitsrukatetyegitanno gita. ¹³ Niikaluru nanwakachinupa, ga wa nanwakchi niikalurunupa. Ga wa Goyakalu nikananru wale ga wa pimri koxa. Seyni wa manchi gi wa gapoklewlenupni, seyni Gitsrukaachinupni. Ga wa Gitsrukaachi manchi Gitsrukatni. ¹⁴ Ga wa Goyakalu yotunkaklu Gitsrukaachi, ga wa wixa koxa ruyakleya yotunkakanu.

¹⁵ ¿Gi ge gimata gixa wa gixmanni wa Kristo psojite? Giyagni ¿nwanruge Kristo psojite, ga wa sato kapoklewaklero psojite nixkakanru? Gike rixiniko. ¹⁶ ¿Gi ge gimatkoXu wa girukokta kapoklewaklero gipxaletachri, pamanepje rixatka walayma? Gi rixanu kapiranyegirutkani:

Wa gepinanna pamanepje rixanutkana. ¹⁷ Seyni girukokta Gitsrukaachi gipxaletachri, satupje giwekikalurutkani.

¹⁸ Gasukinri gapoklewlu. Pejnuruko mukochri wa yineru kamrutanru, manchi malekate gwachrini. Seyni wa gapoklewatachri waleko gimane mukochirewatya. ¹⁹ ¿Gi ge gimatlu gixa wa gimane kpushiwakpotugruko rixinri wa Giwekikaluru Kpushirinu? Gixa gitokote gwachrini Wale. Wa Wale waneygi Goyakalu chinanu. Gi wa gixanukni gixa. ²⁰ Gi rixanu kwenuru gagjiticalungi. Giyagni gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu.

7

Wa gnurchi ga wa gnunrochi gimkata kamrurekakleta

¹ Wa gyonyegityanopirana, kigleru wa jeji gi kamrukanro suxo. ² Seyni gapnokawlu chinanu satkaka waleko ganunro waneyapa. Ga wa satkaka suxo walako tganuru waneyapa. ³ Gnurchi genekanro ganunro galuukaluru. Waneko pixka tixanru suxo tganuru. ⁴ Wa suxo gi wa tutaaka walako tomane chinanu, seyni tganuru galikaka gitaaka. Waneko pixka koxa rixa gnurchi. Gi rutaaka waleko gimane chinanu, seyni ganunro galikaka gitaaka. ⁵ Gi gaalikakanu, seyni walepje chinanu wa mumaletkonepji gagjigognetinripa wa gepi gigkakinitcha gipshinkakaya wane gixinripa. Waneklu gipxaletkakanutnaka, wa Satanasyo ma yantaletyanupji gmakotnacinwa chinanu. ⁶ Seyni wane nchinre walenwa

gichichkaluru. Gi wa towutkalurni. ⁷ Nalukmaklu wa pejnu-runeko jejine gita pixkamka rixanna. Seyni satkaka wane rixa wa Goyakalu genekyalu. Satu wane gixa. Satu pnu gixa.

Mganunrone ga wa gipnagnurutachrone giykotka

⁸ Wane nchinna wa mkashimiyotkane ga wa gipnagnurutachrone, kiglemkalu gita pixka rixgognenatanmakna. ⁹ Gakotnacinwa mumkata gixletkane kashimiyotanna. Gi rixanu kigleru galikaka kashimiyotinripna ma makchakini-tipna.

Gitsrukaachi yokanre giknoka gnunrowluya

¹⁰ Ga wa kashimiyotachinetka ntowutna, gi wa gita towuwata seyini Gitsrukaachi galikakni towuwata, wa suxo tma mutspalatyauplu tganuru. ¹¹ Ga wa tutspalatinipa, mganuruto tixgognenatanutka, waka rupoyikgayegkakinna tganuruyma. Ga wa jeji koxa gi ruknokanro ganunro.

Kashimiyokaklu wa galixachine ga wa malixkaneyma

¹² Ga wa wanepnute gita wane china, gi wa Gitsrukaachi wane china: wa satu molchi ma malixagnunrotkanu wa wala galuka waleyima gwaletini, gi wa ruknokanro. ¹³ Ga wa suxo tma malixagnurutkanu, wale galuka gimwaletinro, gi tuknokanru tganuru. ¹⁴ Gi rixanu wa gnurchi malixkatu kpashiri rixka ganunro chinanu. Ga wa gnunrochi malixkato kpashiro tixka galixachri tganuru chinanu. Wane ma mixkoklunu gwugenenna mpowrane rixinmakna. Seyni kpashirinni wa xani.

¹⁵ Wa malixkatu wa rutspalatini, rutspalashatanu. Wu-mole ga wa wumolero gi wa wayegretka wane rixini. Kigle gwashle chinanupa tomgiyawu Goyakalu. ¹⁶ Gi rixanu ¿gi pumatge, suxo, gikta pixa gognetkakanru pganuru? Waka ¿gi pumatge, jeji, gikta pixa gognetkakanro pganunro?

Wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu

¹⁷ Seyni satkaka wa Gitsrukaachi geneksatyawakgi, wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu. Wane nixa towutletna pejnuruneko gapatjetachinkaka. ¹⁸ ¿Wa satu sajruka gistaakotachri tomgikolu? Gi wa msajruka gistaakotu rixashatinwa. ¿Ga wa satu msajruka gistaakotu tomgikolu? Gi wa sajruka gistaakotanu. ¹⁹ Gike rixa sajruka gistaknuchi. Gike rixa msajruka gistaknuchi, seyini Goyakalu yokanatanru kamrutikolupa galikaka. ²⁰ Gikta rixpokonata tomgakoklunu, waneko rixjetanu. ²¹ ¿Wayegrechri pikanatini ptomgakoklunuge? Gike pixanu, seyini pumkata gishpakletnipa wane pixanu galikaka. ²² Gi rixanu wayegrechri tomgakoklunu Gitsrukaachiya, gishpakachri Gitsrukaachinu

rixatka. Waneko pixka rixa wa gishpakachri tomgakoklunu. Kristo wayegrerni wale. ²³ Kwenuru gagjiticalungi. Gi wa yine wayegretanunepgi. ²⁴ Nomolene, gikta gixpokonati satkaki ntomgakoklunu, waneko gixjetanu Goyakalu getanu.

Pawlo wane gixa getletlu kashimyolu

²⁵ Maklojine jejine metkanewapirana, maleshayno wa Gitsrukaachi tokanu yokanatkaluru, seyni gitgoya nunkakgi wa Goyakalu getwamonrewle chinanu poyagkakachrino. ²⁶ Giyagni gitgoya kigleru wa tye kegeknanuwlu chinanu wa xawakni wanerutu wa jeji rixanatyawaka waneko rixanu. ²⁷ ¿Suxo gipxaletanruyge? Gi pujganru pkaspukikolupa. ¿Mganunrotu pixinrege? Gi wa pujganro suxo. ²⁸ Seyni pkashimyotini, gi wa pmukochirewata. Ga wa makloji kashimyotini gi tmukochirewata. Seyni wa wane gixachine salewnamanetanna. Ga wa waleya nyopnuginmakgi.

²⁹ Ga wa wane nchina, nomolene. Gi gogogneru. Wa wanerutu wagogne kganunrolune wa mganunrone pixka rixanna. ³⁰ Wa chiyagatachine wa mchiyagatkane pixka rixanna. Ga wa gimuwatachine wa mumuwatkane pixka rixanna. Ga wa gagjitachine maleshayalune pixka rixanna. ³¹ Wa tyechijne gajerkaka wane gixletachine, gi wa wane gixletpotutachine pixka rixanna. Gi rixanu tyegognepoga giknoganu.

Kashimyokachine girukotlewle ga wa kojwakanshinikanrewlenu

³² Giyagni nalukmaklu mkojwakanshinikanutkanepmakgi. Wa mkashimyotkatu yanshinikanyegitlu Gitsrukaachipiranaya, gi rixpoko gigletanshinikanretanru Gitsrukaachi. ³³ Ga wa kashimyotachri yanshinikanyegitlu tyechijne gajerkakapirana, gi rixpoko gigletanshinikanretanro ganunro. ³⁴ Wane rixa kotspaltanshinikanreyegitka. Wa suxo mkashimyotkato ga wa makloji jeji metkatowa Gitsrukaachipiranaya tyanshinikanuta, wa kphashiro tixinripa tomaneya ga wa tonshinikanuya. Ga wa kashimyotachro yanshinikanutlu tyechijne gajerkakapirana, gi tixpoko gigletanshinikanretanru tganuru.

³⁵ Giyagni tyepirana nunkakgi gipxakikolupa, gi wa gitseklutpo nutakyegityapgi. Giyagni tyepirana nunkakgi, wanepotuko gixachinepigi ga wa mumaletkonepigi Gitsrukaachi gipxaletinri gishiniklewleya.

Makloji jeji metkatowapirana wa Pawlogoya

³⁶ Wa satu kagwakinri wa gi kigle tixka makloji walenu, ga wa tuknogwalaputetinitka, ga wa

tumkata wane gixletini, ralukyawaka rixanu. Gi wa mukochirewata. Kashimyokakanna. ³⁷ Seyni wa muchkowanshinikanuwatini rajiya, ga wa gike magatya, ga wa rumkata girukotanshinikanretnawa, ga wa rajiya wane rixanshinikanutinri wa mganuruto rumretyaplo maklojite, kigle rixa. ³⁸ Giyagni girukokta kashimyojixlo maklojite kigleru kamruta. Ga wa girukokta maklojite mkashimyojixkatu kigleru potu kamruta.

Gipnagnurutachronepirana wa Pawlogoya

³⁹ Wa suxo ginanshichkalurni ruwekinikopshini tganuru. Ga wa tupnagnurutinitka tkaspuukatka tkashimyoatyaplu talukanru, seyni Gitsrukaachinupje. ⁴⁰ Ga wa gitgoya wanepnute tumuwatanu wane tixgognenatini. Nkagwaklu Giwekikaluru Goyakalunu koxa waneyno.

8

Yagluchisha genekashatkalurupirana

¹ Ga wa yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa pejnurunekwu kimatkalurunwu. Wa gimatkalewlu galixkotnachiwa rixkaklu yineru. Ga wa gishiniklewlu tseruwakaku. ² Ga wa satu kagwakinri pagixanu rumatinri, giket-sotaji rumatawa wa rumkata gimatletyawakamka. ³ Ga wa satu Goyakalu gishinikini, Wale gimatanruni.

⁴ Giyagni wa niikaluru yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa yagluchisha gikenanni wa tye psolchijneyako. Waneru wa satupjerutu Goyakalu. Maleshlu satu. ⁵ Gi rixanu wanemkana gixo goyakalune chinkalunemka tengogneko ga wa chijiko. Wane rixmaka gixo goyakalune ga wa gixo gitsrukaachine. ⁶ Seyni wixa chinanu waneru satupjerutu Goyakalu, wa Girchi. Ga wa Wale ruyakatya ptowruko, ga wa wixa Wale chinanu. Satupjerutni Gitsrukaachi Geso Kristo, ga wa ptowruko Wale giyakatya, ga wa wixa koxa Wale giyakatya.

Giklukanuwnalupirana

⁷ Seyni gi pejnuruneko gimatpiranatlu wa tye. Xanigognenanu pimrine wa yagluchisha yonogyegjetachine, yagluchisha chinanu nikluna wa nikchi yagluchisha genekashatkaluru. Giyagni wanna gigrokanshinikanutachine puchotanshinikanutkana. ⁸ Gi wa niikaluru chinanu wkayegiklu Goyakalu. Wma niikanu, gi wmagatya. Ga wa wnikini gi wa wanepnute wixanu.

⁹ Ggirukotinwa. Gi wa gitspekakanna gigrokachine gixa gimkatyawakaya. ¹⁰ Gi rixanu wa satu getinipmakyi wa pixa kimatkaleryi wa nikjetikowaka ptuplatinipmaka

wa yagluchipjiya, ¿gi ge tseruwnanshinikankaakalurupni gigrokachri wa nikyaplu wa yagluchisha genekashatkaluru, ¹¹ ga wa pumatkalewleya ramganu gigrokachri pumole, wa wale chinanu rupnana Kristo? ¹² Wane pixa mukochirewleyegitinna moletkachine, ga wa pumtukanshinikanutinri wa gigrokanshinikanutachri wa giklukanuwnalupirana yanshinikanutinri, pmukochirewyegitlu Kristoko. ¹³ Giyagni wa niikaluru gitspeekakiniplu nomole, gi pagogneko nnikanutkalu gigitu nma mutspekakanuplu nomole.

9

Pawlo yokanatikolu gimaxikoletikolu

¹ ¿Gi ge gishpakachrino? ¿Gi ge yokanatkalurno? ¿Gi ge netlu Geso Wutsrukate? ¿Gi ge nkamrurgi gixa Gitsrukaachiya? ² Gimka pimrine chinanu yokanatkalurno, seyni gixa chinanu galikakakni. Gi rixanu wa nyokanatikolu gimaxikoletikolgi gixa Gitsrukaachi chinanu.

Wa yokanatkaluru gimkatyawaka

³ Walenwa nuykoyegitnawa wa nepomsatjene yegi. ⁴ ¿Gi ge wumkata nikleta ga wa wuure? ⁵ ¿Gi ge wumkata wixa ganiklenanumtanro wganunro sato galixachro, wa pimrine yokanatkalune pixka, ga wa Gitsrukaachi gepurune pixka, ga wa Sotlu pixka? ⁶ ¿Waka gitapje ga wa Wirnawisi gi ge wumkata mkamruurewatkanwu gixleta?

⁷ ¿Katu pagogne solaltapa ga wa walenanuko wenutnawa? ¿Katu gitaklewata sana gowasha ga wa gi niklu toji? ¿Katu girukotna gowegane ga wa gi ruratnugatlo gowega?

Kristo kamruweyegitachri wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachri rixinripa

⁸ Gi yine ruyaktya wane nchinre. ¿Gi ge waneko pixka china Tokanchi? ⁹ Wa Moysisi Tokanu Yokanatkaluru wane china yongatyawakanatkaluru, “*Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri.*” Gi wa waka yanshinikanyegita Goyakalu. ¹⁰ ¿Gi ge psoluyako wane china wixa chinanu? Wixa chinanu yonatkalurni, wa jitlolotachri kagwakachri jitlolotinripa. Ga wa jirujitachri walenupa kagwaka yoptoletachri jirujitinripa. ¹¹ Ga wa wixa gixa yegi wanikinri Goyakalu tokanu wa Giwekikaluruya, ¿tsru potu getlu wa pagixanu gixanu wyoptota wumane chinanu? ¹² Wa pimrinemka gimkata wane gixletlu gixanu, ¿gi ge wanepnute wumkata wixa? Seyni gi wa wane wixa wa wumkatyawaka. Seyni wakotlu pejnuruko wma mumaletyanuplu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana.

¹³ ¿Gi ge gimata? Wa kpashiwakapji kamrurewatyachine nikjetluna wa kpashiwakapji gajeru. Ga wa genekashlu giylatikowakakwa girukotachine psoji yoptojetna genekashatikowakakwaya. ¹⁴ Waneko pixka rixa gitakletna Gitsrukaachi wa Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachine, wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachine rixinripna.

Gi walenuko rujginri Pawlo

¹⁵ Seyni gi pagogneko wane nixa gita. Gi wa tyepirana nyonata wa wane nixikolupa. Gi rixanu kiglemkano wa nupninripa, ga wa gi satuna maleshawaka gixlu ntserpiranawatinri. ¹⁶ Gi rixanu gita ginkakletinri Kiglerpotunanu Tokanchi, gi wa tye chinanu ntserpiranawata. Gi rixanu psolmuchkonuko nerutka wane nixinripa. ¿Gi waneni gita wa nma munkakletkanru Kiglerpotunanu Tokanchi! ¹⁷ Gi rixanu wa gitako nushinikanu nkamrutinri, napanutikolupa. Seyni nma malukyawanupmaka, naponshinikanutika ngirukotyawakapa. ¹⁸ Giyagni ¿girmi wa napanutikolupa? Wa Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinri nma mupekotikotu, gi wa gixo potu wane nixletyaplu wa numkatyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu.

Pejnurune wayegeru rixinri, gixolune rukshikinripa

¹⁹ Pejnuruyako gishpakyachritkano. Seyni pejnuruneko wayegrerno nixnawa, wa gixolune nukshikinripa. ²⁰ Goteyone chinanu, Goteyo pixka nixnawa, Goteyone naluka gikshikletkalu chinanu. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru waneyalutu pixka nixnawa, gimka waneyno Tokanchi Yokanatkaluru, wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune naluka gikshikletkalu chinanu. ²¹ Wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjetu pixka nixnawa, wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene naluka gikshikletkalchinanu. Gimka Goyakalu Tokanu Yokanatkaluru waneyamigjetno, seyni Kristo Tokanu Yokanatkaluru waneyalutno. ²² Gigrokachine chinanu gigrokachri pixka nixnawa wa gigrokachine naluka gikshikletkalchinanu. Pejnuruneko chinanu, pejnurkakako nixnawa, wa pejnuruneyako pimrine nognetkakjixinripa. ²³ Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu pejnuruko nkamruta, wannayma yoptotachripno nixinripa waleya.

Psolpotuyako girukotmanetnawa

²⁴ ¿Gi ge gimata wa gomkamtakakachine yantaletyawakaya pejnuruneko gomkamtakakachine gasukamta, seyni satupje yoptotlu wa gapokgapkatachri

genekikolupa? Wane gixa gasuklepotutanu wa gyoptotyaplu. ²⁵ Pejnuruneko yantaleta gasukletachine girukotmanetnawa. Wa wanna galikakni wane rixna wa satu sagyeta yoptotnripna pomtutewakalo. Seyni wixa yoptotanro mpomtutewakato. ²⁶ Ga wa gita wa xani wane nixa gasuklemta gi wa yoxigikachri pixka. Ga wa yantalu giylakakleyawaka wane nixya, gi wa kannipgyalu giylakachri pixka nixa. ²⁷ Seyni nsaletmanetnawa. Nwayegretmanetnawa. Wa pimrine nunkaklewyegitinitka, gitako mumkatkatno wane nma mutakikotupa.

10

Gisrayiline genekikolu

¹ Gi rixanu gi naluklu gma mumatyanuplu, nomolene, wa pejnurunniko wutsrukateni kyachgapererumkochikle rawananumtnina, ga wa pejnurunniko tsru wenu yapamt-nina. ² Ga wa pejnurunniko yaglu rixikna wa kyachgapere-rumko ga wa tsru wenu Moysisi chinanu katikna. ³ Ga wa pejnurunniko niklu waleko niikaluru Giwekikalurunu. ⁴ Ga wa pejnurunniko giiru waleko girkaluru Giwekikalurunu. Gi rixanu sotlu Giwekikalurunu ruryana, wa sotlu romkag-itjerna. Walenwa Kristo. ⁵ Seyni gixo wanna gi wa rugle-tanshinikanutluna Goyakalu. Giyagni yineru mwiyawakanu ruylatikanna wannani.

Gisrayiline mukochirepirana yonatkaluru, wuykotikolupa wixa

⁶ Tyekaka yaglu rixa wixa chinanupa wa wma metsotanutyaplu gektutkaka, wannani pimrinni pixka wane rixa getsotanretnina. ⁷ Gi koxa yagluchisha kyonogyegiklerunepgi, wannani pimrinn pixka. Wane chinyongatyawaka, *“Tuplatnina yinni. Niknina ga wa rurnina. Palnanina. Yenewatnina.”* ⁸ Gi koxa wapoklewatanu wannani pimrinni pixka rapoklewatnina. Ga wa pagogne rupnana gepimole mapa waragkane. ⁹ Gi koxa wyantaletanru Gitsrukaachi wannani pimrinni pixka wane rixa yantaletletluna. Ga wa gimnu nikatanna. ¹⁰ Gi koxa gkegemganu gixa wannani pimrinni pixka kegemganina, ga wa knikatlewakleru nikatanna.

¹¹ Tyekaka giknognina yaglu rixinripa. Wa yonatka wa wuykotikolupa wixa, wa tyegogne yoptukyawaka gapokye-gitkalunetkawu. ¹² Giyagni kagwaka tunwaletachri girukot-inwa ma mupgatinitipa.

Gyantaletikolupirana

¹³ Wa gixa kashichka gyantaletikoluya gimkata gaktan-shinikanretlu, gi rixanu walepje gyantaletikoya, wa yine

gixa yantaljetikowaka. Ga wa Goyakalni wa poyagkakachri. Wale gi getashatangi gyantaletikolupa wa gimkatyawaka pnute. Gimkata gishpakleta gi rixanu wa gyantaletikoluymananuko, kamrutankoxlu gishpakyawakapa, wa gimkata gakotanshinkanretyaplu.

Gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka

¹⁴ Giyagni, nalukanune, gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka. ¹⁵ Nunkaklewyegitgi kanshinkanurune pixka. Gixako gitakyagokanru wa nchinyawaka. ¹⁶ Wa girapi giglenshinikanyegjixlewatachri, wa wixa giglenshinikanyegjixanru, ¿gi ge walenwa Kristograa wumapiika? Wa jimapro wjknajrotanru, ¿gi ge walenwa wumapiika Kristomane? ¹⁷ Gi rixanu satupje jimaproni, wixni gixolunwu pamanepjerunwu. Gi rixanu pejnurunekwu pagapiikolunwu wa satupjerutu jimaproya.

¹⁸ Getanna gimaneyna Gisrayiline. Wa genekashatkaluru giylatkaluru nikachine, ¿gi ge rumapiiakna wa genekashatikowakakwaya? ¹⁹ ¿Giyagni gi nchina? ¿Wa yagluchisha geneekaluru pa gixanrege? ¿Ga wa yagluchisha pagixanrege? ²⁰ Seyni wane nchina, wa Payne genekashatanru giylatkaluru, kamchine chinanu giylatkaluru. Gi wa Goyakalu chinanu giylatkalurni. Gi naluklu wa gixa kamchineyima gimapiikalungi gixinripa. ²¹ Gi gimkata giretyalu Gitsrukaachi girapre ga wa kamchine girapre koxa. Gi gimkata Gitsrukaachi nikyawaka gapiikota ga wa kamchine nikyawaka koxa. ²² ¿Wanxakakanruge Gitsrukaachi? ¿Wale pnute muchkonurunrawge wixa?

Gishpaklewlu

²³ Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko tseruwnakaklewata. ²⁴ Gi satuna gijganru walenuko, seyni satunu galikaka. ²⁵ Wa pejnuruko nikchi gishankajetikowaka gagjitinri, gnikanru. Gi wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gepomlewatanu. ²⁶ Gi rixanu *Gitsrukaachinni tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka chiji gajeru Walenni.*

²⁷ Wa satu malixkatu chanixinipgi ga wa galukiniplu, wane gyanu. Wa pejnuruko rutspakyegityapgina, gnikanru. Wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gike gepomganu. ²⁸ Ga wa satu wane chininipgi, “Tyenwa yagluchisha genekashatkaluru,” gi wa gnikanru wale chinanu wa ginkaklewatachri, ga wa giklukanuwnalu gishinikyawaka. ²⁹ Gi gixanshinikanni giklukanuwnaluya, wane nchinya, seyni

walenni. Gi rixanu ɛklu chinanu nushpakinri giklukanuw-nayegjixko yinerushinikannu chinanu? ³⁰ Ga wa gita gapiika npoyagnutinri, ɛklu chinanu napatka tye chinanu wa npoyagnutanrutka?

Pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa

³¹ Giyagni wa gnikini, ga wa girini, ga wa girukokta gkamrutini, pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa. ³² Gi wa gitspekakanna Goteyone, gi wa Kriykoneko, gi wa Goyakalu gapatanuneko. ³³ Wa gitako pixka psoluyako nugletanshinikanutna pejnuruneko. Gi wa gitako nupxakikolupa nujga, seyini gixolune gipxakikolupa wa rognetakikolupna.

11

¹ Gita yimjetachinepgi, gita pixka Kristo yimjetachrino.

Suxone kigle getikolu

² Numalwutgi wa pejnuruko gishinikyano, ga wa gimretlu wa gita samyokyagi giykololu.

³ Naluklu wa gimatyalu wa pejnuruneko jejijiwu rixinri Kristo. Ga wa jeji suxjiwni. Ga wa Goyakalu Kristojiwni. ⁴ Girukta jeji gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu reneklewatini gishyajiwwutachri patewkaklu gijiwu. ⁵ Girokta suxo gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu teneklewatini mushyajiwwutkatopni, tpatewkaklu tojiwu. Gi rixanu waneko pixka tixa tshishyachotatkoklunmaka. ⁶ Ga wa suxo tma mushyajiwwutkonu, waneklu tyochotagitko koxa. Wa gektu getko tixini wa suxo yochotagruro ga wa shishyachotluro waneklu tushyajiwwutko. ⁷ Gi rixanu wa jeji galikaka gi gimkata gishyajiwwleta gi rixanu Goyakalu yagluni ga wa Wale pogirewleni. Ga wa suxo jeji pogirewleni. ⁸ Gi rixanu wa jeji gi wa suxo ruyakatya, seyini jeji tuyakatya wa suxo. ⁹ Gi rixanu koxa wa jeji gi wa suxo chinanu kamrutka. Seyini wa suxo jeji chinanu tkamrutka. ¹⁰ Giyagni wa suxo waneyaplo tsru gitaakaluru yaglu tojiwu chinanu Goyakalutowrerune chinanu.

¹¹ Seyini gi rawa jeji suxomigjeya, ga wa gi koxa suxo wa jejimigjeya Gitsrukaachiya. ¹² Gi rixanu wa suxo pixka jeji tuyakatya, waneko pixka rixa jeji. Suxo runya. Ga wa pejnuruko Goyakalu ruyakatya. ¹³ Gixkakluko gitaka yagookakanru. ɛKigle getkolu wa Goyakalu tagjigognetini suxo mushyajiwwutkatopni? ¹⁴ ɛGi ge wumumturetanruko gimatkakgi wa jeji rojiwwutatini, mkagwakpiratkotu rixlu? ¹⁵ Ga wa suxo tpogirewlenwa tojiwutsa. Gi rixanu tojiwutsa

tushyatikolupa teneeka. ¹⁶ Seyni girukoktapguta galuka yop-topirkakleta, gi wa tyekaka pixkalutu wixjetyawaka. Gi coxa gapatjetikowaakaka gajene Goyakalunu.

Wa Gitsrukaachmanepirana nikiowakaya gi kigle rixjetna

¹⁷ Tyekaka nyokanyegitingi, gi wa numalwutgi gi rixanu gi wa gipxakikolu chinanu, seyni pnute rixinripa gapatjetinri. ¹⁸ Gi rixanu muchinanu gapka nyijnakota wa gapatjetikwaka gapatjetini, waneru kotspaltakaklu gixkakluko. Psoji nalixlu. ¹⁹ Gi rixanu gixkakluko gkotspalkaka. Pimrine pnuko gixa galixleta. Gimkata wane gixletko rupgujewninripna galixachine potu. ²⁰ Gixa gi gapatjeta gnikyaplu Gitsrukaachi gipnale yaglu. ²¹ Gi rixanu satkaka muchinanu gapka koscheklu nikanrupa. Ga wa satu galikaka nachi, ga wa satu gimetachri. ²² ¿Gi ge kapjigi gixa wa gimkata nikletyawaka ga wa gimkata giiretyawaka? ¿Waka geyikluge gapatjetikowaka Goyakalunu ga wa mpatewakannage wa waneyamigjene? ¿Gi nchi-nangi? ¿Numalwuteege? Wale chinanu gi wa numalwutangi.

Nachnewlu Gitsrukaachimane chinanu gitaakaluru

²³ Gi rixanu Gitsrukaachi nyoptotyalu wa nenekyakoxgi gixa, wa Gitsrukaachi Geso, wa samyokikolyechno, rawlu jimapro. ²⁴ Rali poyagnutletinitkalu, jiknajrotlu. Wane china, “Tyenwa nomane, gixa chinanu jiknagkaluru. Tye pixkalutu gkamrujetanu nushinikikolupa Gita.”

²⁵ Waneko pixka rixlo girapistono, rali nikletinitkana. Wane china, “Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya. Girini pejnunanuka, gkamrujetanru nushinikikolupa Gita.”

²⁶ Gi rixanu tye jimapro gnikini pejnunanuka, ga wa twu girapistono girini pejnunanuka, ginkakletanru Gitsrukaachi gipnale runinpotunanuko.

Girukokta niki niplu gi wa rumukluni giklukanuwnachripi

²⁷ Giyagokni girukokta gimuteru pixka rixa nikletiniplu tye jimapro, ga wa giriniplu twu girapistonoya Gitsrukaachinu, gi wa rumukluni, giklukanuwnachripi wa Gitsrukaachimane chinanu, ga wa gigraga chinanu. ²⁸ Giyagni gitakyagokinwa satkaka walenanuko. Wane gixachingi nikanru tye jimapro, ga wa giranro twu girapistonoya. ²⁹ Gi rixanu wa rumuknu migje nikachri ga wa girachri ruklukanuwnayegjixikolupa nika ga wa rura walenanuko. Gi rumata getlu wa Gitsrukaachimane. ³⁰ Tye chinanu warena gixo gigrokachine, gixo yayixachine. Gixo gapnanuta. ³¹ Wa wutakyagokinwa wixnanuko, gi wa giklukanuwnayegjixikalunepwu.

³² Giyagni giklukanuwnachinepwu, Gitsrukaachiya wsaletko gi wa tye psolchijne gajeneymako giklukanuwnayegjixkalunepwu.

³³ Giyagni, nomolene, wa gapatjetinipa gnikinipa, gkag-waakakanu. ³⁴ Wa satu nachi chininipa, gipji nikini gma muklukanuwnayegjixikitupa gapatjetini. Ga wa magatinri wa napokinipa gita nuglepokotanu.

12

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya

¹ Wa Giwekikalurunupirana gi naluklu nomolene gma mutyanuplu. ² Gimatlu wa payine gixanatini, myanumatkatu yagluchisha gomkaginatachinenangi wane gixa kosetkota.

³ Giyagni numatkakgi gikena Giwekikaluru Goyakalunu yanumatini wane china, “Kamakpiratkalurupa Geso.” Ga wa gikena gimkata wane chinreta, “Gitsrukaachi Geso,” seyni wa Giwekikaluru Kpashiri chinanupje.

⁴ Waneru pnunnu gixachri genekashatkalurkaka Giwekikaluruya, seyni Waleko satupjerutu Giwekikaluru.

⁵ Waneru pnunnu gixachri kamrurchi, seyni Waleko satupjerutu Gitsrukaachi. ⁶ Waneru pnunnu gixachri kamruretikowaka, seyni Waleko satupjerutu Goyakalu psoluyako kamrurewatya pejnuruneko chinanu.

⁷ Giyagni rupxakikolupna pejnuruneko, wale chinanu Giwekikaluru genekna satkaka gi rixpoko gipxaklewatiripa. ⁸ Gi rixanu satu galikaka wa Giwekikaluruya geneeka tokanchi kanshinikanuru, ga wa satu gimatkalewlu tokanu Waleko Giwekikaluruya. ⁹ Satu Waleko Giwekikaluruya geneeka galixlu. Ga wa satu Waleko satupjerutu Giwekikaluruya genekashatkaluru rutskalaklewatiripa. ¹⁰ Wa satu geneeka giyaklewlu kamrutinripa. Ga wa satu geneeka Goyakalu tokanu reneklewatiripa. Ga wa satu geneeka pnunnu gixachine giwekiklurune rumata getlewatiripa. Ga wa satu geneeka patokanu pnuko gixachrikaka. Ga wa satu geneeka wale tokankaka yokakinripa. ¹¹ Pejnuruko tyekaka kamruta Waleko satupjerutu Giwekikaluru. Satkaka reneka Wale gishinikyawaka.

Gi gepikapsojitlu satupje manchi

¹² Wa manchi pixka satupjerutu rixa, ga wa gi gepikapsojitlu. Pejnuruko manchi psojtkaka, gi gepika rixinri, pamanepjeru. Waneko pixka rixa Kristo. ¹³ Gi rixanu koxa satupjerutu Giwekikaluru wkatika pejnurunekwu wa pamanepje wixinripa, ga wa Goteyone, ga wa Kriykone, ga wa wayegrechine, ga wa gishpakachine. Pejnurunekwu wixa satupjerutu Giwekikaluru wyoptota.

¹⁴ Gi rixanu wa manchi gi wa papsojitepjeru, seyni gixopsojittlu manchi. ¹⁵ Wane chininipmaka jiichi, “Gi rixanu gi wa myochno, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁶ Wane chininipmaka wa jepchi, “Gi rixanu gi wa ygalchino, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁷ Psolmanekmaka ygalchi rixini, ¿ginakapmaklu yijnaklewlu? Ga wa psoluko yijnaklewlu rixinmaka, ¿ginakapmaklu gamluru? ¹⁸ Ga wa xani Goyakalu manchi gitaklu psojtkaka satkaka Wale galukyawaka. ¹⁹ Wa pejnurukmaka papsojipje rixkamka, ¿ginakapmaklu manchi? ²⁰ Ga wa xani galikakni gixo psojite wane, ga wa satupje manchi.

²¹ Giyagni wa ygalchi gi rumkata wane chinretlu myochi, “Gi nalukyi.”

Gi koxa wa jiwchi gimkata wane chinretlu wa jiichi, “Gi nalukgi.”

²² Seyni wa manchi psojite muchkotu kagwakikaluru wanepnute galuukalurpotni. ²³ Ga wa manchi psojite mkagwakpiratkotu kagwakikaluru walepni wkagwakpirkakpotuta. Ga wa gipatkaluru walepni girukotko. ²⁴ Wa kagwakpiratkaluru wixanu, gike magatya. Seyni Goyakalu giglepokotlu wa manchi, wa magatachri wanepnute kagwakpiratikolupa. ²⁵ Wa ma kotspaltatikotupa manchi, seyni wannananuko psojtkaka girukotkakinripna. ²⁶ Ga wa satupje wumane psojite salewninipa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko salewna. Ga wa satu wumane psojite gimalwutikolupa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko gimuwata.

Pnuko gixachri gitakikolkaka wa gapatjetachine yegi

²⁷ Giyagni gixni wa Kristomangi, ga wa satkaka gimane psojiti. ²⁸ Pnumnu gixachrikaka galikaka Goyakalu gitaka gapatjetachine yegi: Muchinanu gapka yokanatanune. Gapkatatachine Goyakalu tokanu geneklewatachine. Mapa chininri yimaklewatachine. Wanepnute giyaklewlu kamrutachine Wanepnute genekashatkalurkaka waneyalune: gitskalaklewlu, ga wa gipxaklewlu, ga wa girukotlewlu, ga wa pnumnu gixachri tokanchikaka. ²⁹ ¿Pejnuruneklege yokanatkalunni? ¿Pejnuruneklege Goyakalu tokanu geneklewatachinni? ¿Pejnuruneklege yimaklewatachinni? ¿Pejnuruneklege kgiyaklewaklerunni? ³⁰ ¿Pejnuruneklege waneya genekashatkalurkaka gitskalaklewlu? ¿Pejnuruneklege patokanchikaka yanumatya? ¿Pejnuruneklege yokaka?

³¹ Jmerpotupgi wa tsru potu genekashatkalurkakaya.

Ga wa wanepnute kigleru gixjetyawakapa nekakgitangi.

13

Tsru potu rixinri gishiniklewlu

¹ Wa yine tokanu ga wa Goyakalutowrene tokanumka nyanumatinimka seyni gi wa kgishiniklewaklerno, sintawoshpata sejrewatachri pixka nixa, ga wa latamta gitlotkaluro pixka, tsne tsne tsne gixachro pixka nixa. ² Ga wa numkata Goyakalu tokanu geneklewatinripmaka, ga wa numatanmaklu pejnuruko giyogimanatkaluru ga wa pejnuruko gimatkaluru, ga wa psolpotuyako kalixaklerupmakno, wa magkamka numkata gajrikjixleta seyni gi wa kgishiniklewaklerno, gike gapriijno. ³ Ga wa pejnurukmaka neneksatanu wane nixle, ga wa nenekmanetinimkawa wa yochpikaluru rixinripmaka, ga wa gi wa kgishiniklewaklerupmakno, gike gapriijno.

Gi pixka gixachrinwa gishiniklewlu

⁴ Gishiniklewlunwa ma pognanuchni ga wa yiglepotuko gixlewlu. Gishiniklewlunwa gi ganxalewata. Gishiniklewlu gi tserpiranatnawa, gi koxa ralixkotnawa. ⁵ Gi wa kamrutlu gektutu. Gi wa walenuko rujga. Gi ramewna. Gi wa gektutu kagwaka. ⁶ Gi wa rumuwata mpoyagkaknuchiya, seyni rumuwata wa galikakpotunanu tokanchiya. ⁷ Pejnuruko rakota. Pejnuruko ralixa. Pejnuruko kagwaka. Pejnuruko kashnantakanshinkanuta.

Tsrupotni gishiniklewlu

⁸ Gishiniklewlu gike rixiniko nikawna. Wane chinini tokanchi geneklewlu, giknookalurupni. Wane chinini patokankaka, nikawnachripni. Wane chinini gimatkalewlu, giknookalurupni. ⁹ Gi rixanu psoji wumata, psoji weneklu Goyakalu tokanu. ¹⁰ Seyni wa mmagatkatu gininipa, wa psojipje chininri giknookalurupni. ¹¹ Wa mturno nixanatini, mturu tokanu pixka nixa, mturu pixka nixa gimatle jemleta. Mturu pixka nixa gishinikanuwleta. Wa tsru jeji nixinitka, wa mturu wane gixlekaka nuknoka. ¹² Gi rixanu kmapagiriko weta wa ganigapi pixka. Ga wa walegognepa wetgojkakanu. Wa xani psojkaka numatya, ga wa walegognepa numatpotutanu wa numatikoluko pixka.

¹³ Ga wa xani wanewalu galixlewlu, ga wa kagwaklewlu, ga wa gishiniklewlu. Tyekaka wa mapa. Ga wa wale tsrupotuya gishiniklewlu.

14

Tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa patokankaka yanumatyachri pnute

1 Gishiniklewlu gomkampotutunu. Jmererunepgi wa Giwekikalurunuya, ga wa jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewluya. 2 Gi rixanu pnuko gixachri tokanu yanumatyachri gi wa yine ruynumata, seyni Goyakalu ruynumata. Gi rixanu gike gimata jemlu. Ga wa giwekikaluruya yogimanatkaluru yanumatya. 3 Ga wa yine ruynumsata Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa tseruwakanshinikanutkalunepni, ga wa rumnanukikolupna, ga wa ruykotikolupna. 4 Wa patokanu yanumatyachri walenanuko tseruwakanshinikanutnawa. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachri tseruwakanshinikanutna gapatjetachine. 5 Giyagni nalukmaklu wa pejnurunekgi gixa yanumatinri pnuko gixachri tokanumnukaka. Seyni wanepnute naluklu Goyakalu tokanu geneklewatachine gixinripa. Gi rixanu wa yokakachri mwakanmaka tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa pnuko gixachri tokankaka yanumatyachri pnute, wa gapatjetachine tseruwakanshinikanutikolupa.

6 Giyagni xani, nomolene, gixa yegi nyakamka ga wa pnuko gixachri tokanchimka nyanumyegitingi, ¿klu rupxakingi nma yanumyegitkangi satu gipgujetkaluru, ga wa gimatkaluru, ga wa Goyakalu tokanu geneekaluru, ga wa ginkaklewlu?

Patokanu yanumsalu gi tseruwakanshinikanrewata

7 Giyagkoxni wa muwekletkaka pogimewatini wa tumleji ga wa gitpetsatkaluro, tma kashrijewnagimjetkanu ¿gi rixpoko gimatkotanu girgima tumlejtkalurgimni ga wa gitpetsatkalurgimni? 8 Ga wa tpogimewatini kowi tma pogimewatkanu potu ¿katu galpokotinwa wa giylalu chinanupa? 9 Waneko pixka gixa koxa gixa. Wa pnuko gixachri tokanchiya gi wa pgujetanu yanumsalpotgi gixini, ¿gi rixpoko gimatkotanu wa nchinyawaka? Gi rixanu kannipgyalu giynumsatachingi. 10 ¿Gi pejnugimananuktalu pnunnu gixachrigima tye psolchijneko gwachri! Ga wa maleshlu satu wane mchinkatu. 11 Seyni wa gita nma mumatkanumkalu gikta raluka chinreta, patokanu yanumatyachri nixa wa yanumanatachrigoya, ga wa wale patokanu yanumatyachri rixa gitagoya. 12 Waneko pixka gixa koxa gixa. Gi rixanu jmererunpotgi Giwekikalurunkakaya, gijga wane gixletanru kigleru potu wa tseruwakanshinikanutikolupna gapatjetachine.

Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini

13 Giyagni wa pnuko gixachri tokanu yanumatyachri ragjigognetanu wa rumkata yokakletyaplu. 14 Gi rixanu

wa gitamka patokanu nagjigognetini, wa giwekikaluru gitanu nagjigognetya, seyni wa nonshinikanu gike kamruta. ¹⁵ Giyagni ¿klunerni? Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini. Giwekikaluru gitanu nshikalewatini, ga wa nonshinikanu koxa nshikalewatini. ¹⁶ Ga wa giwekikaluru pixanu pumalwutinri, wa munkaakonewa yegi gwachri ¿gi rixpoko wane chinretanu, “Wane gixkalurupa,” wa poyagnutinri? Gi rixanu gi rumatlu pchinyawaka. ¹⁷ Gi rixanu pixa galikaka kigle poyagnutle gixa, seyni wa satu gi wa tseruwakanshinikanutkalurni.

¹⁸ Npoyagnutlu Goyakalu wa gita pnuko gixachri tokankaka nyanumatya gixa pejnurune pnute. ¹⁹ Seyni wa gapatjetikowakaya nalukmaklu pamyo tokanchi nchininripa nonshinikannuya wa pimrine nunkaklewyegitinripmaka, pamole waragka tokanchi pnute paneru tokanuya nchininripmaka.

Klu chinanni wa patokanu yanumsalu genekashatkaluru

²⁰ Nomolene, gi wa mturune gixanu ginshinikanuya, seyni mturune gixinwa gektutuya. Ga wa ginshinikanuya mmagatikanepgi. ²¹ Wane chinyongatyawaka Tokanchi Yokanatkaluru:

Patokankakaya ga wa paneruspuya,

Nunkakjixinna nyi yine.

Gi waleyako yijnakotannona,

China wa Gitsrukaachi.

²² Giyagni wa pnuko gixachri tokankaka walenwa getkaluru rixa gi wa galixachine chinanu seyni malixkane chinanu. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewlu gi wa malixkane chinanni, seyni wa galixachine chinanni.

²³ Giyagni wa pejnuruneko gapatjetachine gapatini tyekaka chinanu, ga wa pejnuruneko pnuko gixachri tokankaka yanumatipna, wa jiglokinipna munkaakone waka malixkane, ¿gi ge seprolokachine chinangina? ²⁴ Ga wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatini, ga wa jigloka satu malixkatu waka munkaakotu, pejnuruneko chinanu giykotkaluru. Pejnuruneko chinanu gepomsatkaluru.

²⁵ Raji yogimatkaluru rupgujetko. Ga wa wale yoptsojitanu, yonogyegitanru Goyakalu. Runkakletanru galikakni gixa yegi rawa Goyakalu.

²⁶ Giyagni, nomolene, ¿klunerni? Wa gapatjetini gixa, satkaka waneya shikalchi. Ga wa satu waneya ginkaklewlu. Ga wa satu waneya gipgujetkaluru. Ga wa satu waneya patokanu. Ga wa satu waneya yokaklu. Pejnuruko kamrutikolupa ntseruwakanshinikanutikolupa. ²⁷ Wa satu pnuko gixachri tokanu yanumatini, gepipje ga wa gi wa

mapa pnute yanumatanu. Satupje gapkakaka. Ga wa satu yokakachripa. ²⁸ Ga wa malesha rixini yokakachri pochkeplu gapatjetikowakaya. Walenanukopa yanumatini, ga wa Goyakalu ruynumatanu.

²⁹ Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine gepi, mapa yanumsatanu. Ga wa pimrine gimata getanu. ³⁰ Ga wa satu tuplanatachri tokanchi gipgujetyegitkalurupmaka, wa muchichachri pochkepatka. ³¹ Gi rixanu pejnurunekgi gixa ginkata Goyakalu tokanu geneklewleta, satkakgi, wa pejnuruneko ginkaakalunepni, ga wa pejnuruneko giykotkalunepni. ³² Goyakalu tokanu geneklewatachine giwekinri yijnakotna wanna Goyakalu tokanu geneklewatachine. ³³ Gi rixanu Goyakalu gi wa sejrewkakachrini, seyini kigle gwashle gixkakachrini. Wane rixa pejnuruko wa kphashirine gapatjetyawaka.

³⁴ Suxone pochkepa gapatjetikowaakakaya. Gi rixanu gi ruchichka yanumatinripna, seyini yijnakotanna, wa Tokanchi Yokanatkalluru koxa chinyawaka. ³⁵ Ga wa raluka gimatletinipluna pagixanu, gipjina wannako ganurna repomginna. Gi rixanu gektu getko gapatjetikowaka tyanumsatini suxo. ³⁶ ¿Gixyeege ruyakatya Goyakalu tokanu, waka rapyegishatgi?

Giykolu wa gapatjetyawakapirana

³⁷ Wa satu kagwakinwa Goyakalu tokanu geneklewatachri ga wa Giwekikaluru waneyalutu rixini, wale gimatpotutanru wa nyonyegityawakgi tyenwa Gitsrukaachi yokanatanru. ³⁸ Ga wa satu jemashatinri, wale koxa jemashatko.

³⁹ Giyagni, nomolene, jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewluaya. Gi gijretanru wa pnuko gixachri tokankaka yanumatikolu. ⁴⁰ Ga wa psolpotuyako kigle getikolupa, ga wa giglepokotkalurupa.

15

Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa Pawlo ginkakletanru

¹ Nomolene, numatkakgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletyegityagi, wa gixa yoptotanru, wa wale tunwatyachingi. ² Wa wale chinanu gognetkaaka, wa gimretinri Kiglerpotunanu Tokanchi wa gita ginkakletyegityagi, gma malixashatinitipmaka.

³ Gi rixanu muchinanu gapka nsamyokatkagi gixa wa gita samyookaluu koxa: Wa Kristo gipnana wixa mukochire chinanu, wa yonchi chinyawaka; ⁴ wa kapnatkaluru, ga wa mapgogne chininri yotunomtatka, wa yonchi chinyawaka. ⁵ Ga wa retka. Sotlu getlu. Wanepnute pamole gepi getlu.

⁶ Wanepnute pamyo pacha pnute moletkakahine pagetkolutu rixluna. Xanigognenanu rawawana gixo wanna, ga wa pimrine gapnanutatka. ⁷ Wanepnute Santiyako getlu. Wanepnute pejnuruneko yokanatkalune getlu. ⁸ Ga wa gita yegi rupgujewniya. Pejnuruneko pnute gapkatatachrino, ma mapookanuwa gipapko gishpakachri pixka nixa gipgujew-nayegitkota.

⁹ Gi rixanu mturu nutaaka gita pejnuruneko yokanatkalune pnute. Gi wa numukluni yokanatkaluru nchinikolu, gi rixanu gita kojwakna Goyakalu gapatjetanune. ¹⁰ Ga wa Goyakalu gimutlewe chinanu, wa nixyawaka nixatka. Gi wa maleshawaka; rumutleweyegitno. Seyni pejnuruneko pnute nkamrurawpotuta gita. Gi wa gita, seyni Goyakalu gimutlewe gitaymalutu galikakni kamrurawata. ¹¹ Giyagni wa gita chinini waka wanna chinini wane wixa ginkaklewleta. Ga wa wane gixa galixleta.

Gipnachine yotunrepa

¹² Ga wa Kristo ginkakletko wa gipnachine skalaya yotunomtinri, ¿gi nchinkoxge pimringi gixa wa maleshlu yotunru gipnachine skalaya? ¹³ Wa malesha rixkamka yotunru gipnachine skalaya, Kristokoxamka gi yotunotanu. ¹⁴ Ga wa Kristo ma yotunotkamka, waneklu maleshawakapmakni wunkaklewle. Ga wa gixa galixlewekoxmaka maleshawakapmakni. ¹⁵ Ga wa wixa Goyakalupirana maleshawaka gipgujatachinepmakwu wetikomka, gi rixanu wupgujatlu wa Goyakalu yotunkakanru Kristo. Ga wa ma yotunkaakamkalu wa galikakmakni gi yotunotmakna gipnachine. ¹⁶ Gi rixanu gipnachine makni gi yotunotmakna, Kristokoxmaka gi yotunotanu. ¹⁷ Ga wa Kristo ma yotunotkamka, galixle maleshawakapmakni. Kmukochirerungi gixmakawa. ¹⁸ Giyagkoxmakni wa Kristo gapnanutyachine gamgachinmakni. ¹⁹ Wa tye gwashlepjemka waneywu wkagwakanru Kristoya, pejnuruniko yinni pnute kwamonurunepmakwu.

Kristonwa muchichachri

²⁰ Seyni wa xani Kristo yotunomta gipnachine skalaya. Walenwa gapnanutachine gegwikalutka, wa sana gitakikaluru pixka gegwikalutka. ²¹ Gi rixanu wa yineru chinanu waneru gipukchi, yineru chinanu koxa waneru yotunru gipnachine skalaya. ²² Gi rixanu Gatako pixka wa wale chinanu pejnuruniko gipnana, waneko pixka rixna, Kristo chinanu pejnuruneko giweekaako. ²³ Seyni satkaka ruglepokotikowakaya. Kristonwa gegwikalu. Wanepnute wa Kristonune wa runinipa Wale. ²⁴ Wanepnutepa

yoptukyawakapni. Waneklu Goyakalu, Girchi yegi samyokiniplu pogirewatyawaka, wa nikatinpatkalu pejnurkakako girukotikowaka ga wa pejnurkakako tsru gitakikowaka, ga wa pejnurkakako muchkowatikowaka. ²⁵ Gi rixanu Wale gimkata pogirewleta wa pejnuruneko kamnixjene gijixipta rapukote rutakinpotunanuko. ²⁶ Gapkatatachri potu kamnixlewatachri nikatkalunepni walenwa gipukchi. ²⁷ Gi rixanu *gijixipta rapukote Wale gaalixanru pejnurkakako.* Wa wane chinini, “pejnurkakako gaalixkalurupni,” pgujetanurni gi wa gaalixkalurni Goyakalu wa pejnurkakako gaalixachri Kristo chinanu. ²⁸ Wa pejnurkakako gakaglookalurni chininitka, waneklu Gituruko yijnakotanru wa pejnurkakako gakaglokachri Wale chinanu, wa psoluko rixinripa Goyakalu pejnurkakakoyegiya.

Ma yotunkoklunupmakna gipnachine

²⁹ Wane ma mixkoklunupmaka ¿gi rixanna wa katkalune gipnachine chinanu? Wa gipnachine gi yotunpotutinipmaka, ¿klu chinanu katkana wanna chinanu? ³⁰ ¿klu chinanu koxa wixa psolgogneko kyowikwaka gwagogenenata? ³¹ Wa nalixkowle chinanu wane nchina, nomolene, pagognemnunanuka nupnana. Wa Kristo Geso Wutsrukate chinanu nalixkowyegityagi. ³² Wa yine gixjetyawaka Gigwisoya kmatsurune nyagotini, ¿klu kigleylu? Wa gipnachine ma yotunotkamka, waneklu *wnikanu, wuranu.* *Gi rixanu yechikawa wupnanu.* ³³ Gi wa yokwitkalunepgi. Gektutu gimatkaklewlu gimtuklu kigleru gixjetikowaka. ³⁴ Giponkanutka. Poyagkakachinepgi. Gi gmukochirewatanutka. Gi rixanu pimrine gi gimatlu Goyakalu. Wane nchina mpatewatinripa.

Yotunotachrimanepa

³⁵ Seyni satu wane chinanu, “¿Gi rixpoko yotunretanna gipnachine? ¿Gi gixachripni gimanepna?”

³⁶ Manshinkanutyi. Wa putakajitanru ma mupnakanmaka gimka giwekaako. ³⁷ Ga wa putakajitanru gi wa gimane wa waneya rixinripa putaka, seyni kajiruji mamkajitni, triko getko ga wa satni. ³⁸ Ga wa Goyakalu genekmanetlu gikta rixpoko galukletlu. Ga wa pajkaka waleko gimane reneka. ³⁹ Pejnurugituko gi wa pagiturutni, seyni pnuko rixgituta wa yineru. Ga wa pagitukni wa nikchine. Ga wa pagitukni koshichine. Ga wa pagitukni shimane. ⁴⁰ Waneru tengogne gajermane, ga wa chiji gajermane. Seyni pnuko rixa tengogne gajeru pogirewle, ga wa pnuko rixa tyechijne gajeru pogirewle. ⁴¹ Pnuko rixa tkachi pogirewle, ga wa ksuru

pogirewle pnuko gixa. Ga wa katagiri pogirewle pnuko gixa. Gi rixanu satu katagirkaka pnuko rixa pogirewleta.

⁴² Waneko pixka rixa wa gipnachine yotunre. Pojpakalu rutaaka. Mpojpakatupa yotunkaaka. ⁴³ Mkagwakpiratkatu gitaaka. Kpogireru yotunkaako. Muchkotu gitaaka. Kgiyakleru yotunkaako. ⁴⁴ Tyegogne gajermane rutaaka. Giwekikalurmaneya yotunkakikotka.

Waneru tyegogne gajermane, ga wa waneru giwekikalurmane. ⁴⁵ Wane chinyongatyawaka: Wa muchichachri yineru Gata manchi *giwekachri rixa*. Ga wa ralipre Gata, Walenwa giwekikaluru giweekaklewatachri. ⁴⁶ Seyni gi wa muchinangapkanwa Giwekikalurunu, seyni tyegogne gajerunu. Wanepnute Giwekikalurunu. ⁴⁷ Muchichachri yineru walenwa chiji gajeru, ga wa chiji kamrutikaluru. Ga wa gepi chininri yineru tengogne gajerni. ⁴⁸ Chiji kamrutikaluru pixka rixna chiji kamrutikalurune. Ga wa tengogne gajeru pixka rixna tengogne gajene. ⁴⁹ Wa chiji gajeru yaglu pixka wixa, waneko pixka wixanu, tengogne gajeru yaglu pixka wixanu.

⁵⁰ Ga wa tyenwa nchina, nomolene, wa giichi ga wa granchi gi gimkata yoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka. Gi wa pojpakaluko gimkata yoptoletlu mpojpaknuchi.

Gipukchi gakaglooka

⁵¹ Giyagni giyogimanatkaluru nunkakgi. Gi wa pejnurunekwu gipnanu, seyni pejnurunekwu kashrijetkalunepwu. ⁵² Pshinitsonpotuji, gijpukgalu pshiniji, wa ralipre kowgima. Gi rixanu tpogimewatanu kowi. Ga wa gipnachine yotunkaako mpojpakanepa. Ga wa wixa kashrijetkalunepwu. ⁵³ Gi rixanu rumkata tye pojpakalu yoshmaakota mpojpaknuchi. Ga wa tye gipnachripa gimkata yoshmaakota mupnaknuchi. ⁵⁴ Giyagni tye pojpakalu mpojpaknuchi yoshmaakoklunutka, ga wa tye gipnachripa mupnaknuchi yoshmaakoklunutka, wanepatkalu wa yonchi chinyawaka:

⁵⁵ *Gaalirewlu nikatanatkalu gipukchini.*

Giyagni wa xani

gipukchi gi gakagloklewatatka.

Maleshayatkawu gipukchichino.

⁵⁶ *Gipukchichinonwa mukochri.* Ga wa Tokanchi

Yokanatkaluru walenwa mukochri muchkonu.

⁵⁷ *Poyagnutkalurupni Goyakalu. Wa Wale gakagloklewkakjetwu wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.*

Makagloggognenatkonepgi. Muxriikanepgi

58 Giyagni, nomolene, nalukanune, makaglogkogne-natkonepgi. Muxriikanepgi. Gkamrurewgognepotutanu Gitsrukaachi kamrureya, gi rixanu gixa gimatlu gi wa maleshawakni gkamrure Gitsrukaachi chinanu.

16

Genekashlukaka kpushirine chinanu

1 Ga wa genekashlukaka kpushirinenupapirana. Wa Kalatasreta gapatjetikowaakaka gajene nulepoptapiniko pixka, waneko pixka gixanu gixa. 2 Muchinangogne simankakaya, satkaka gixa gignantakyawaka gitakanru gikta gixpoko yoptoleta. Wa napokinipa maleshapluchi genekashlewlu. 3 Wa napokinipa wa gixa kigle getle gixanune, wanna nyokanatanu kirukayma, wa Gerosale ranikyapluna wa genekashle. 4 Ga wa kigle getle rixkoklunupa wa gita koxa wane yinripa, gitaymannupna.

Wane china Pawlo wa Korinto raluka yaleta

5 Wa Masetoni nyapamtinpatka, gixa yegi nyanutka. Gi rixanu Masetoni nyapamtanu. 6 Gikta gixayma gixgogne nwanu. Galukta wane nuknokakinri ginapuklu wa gipxaletyapno wa nyinripa. 7 Gi rixanu gi naluka getleshamtgi xani. Gi rixanu nkagwaka gimwaletgi gixgogne wa Gitsrukaachi gichichinipno. 8 Gigwiso nwanu Jirgikolpatkagognepotunanuko. 9 Gi rixanu njiglokpotutatka nkamrure yegi. Tsrur kamrurchi yegi nuchi jiglokletatka. Ga wa gixna kannixlewatachine.

Timotiyo ga wa Gapolo salwatinri

10 Ga wa rapokinipa Timotiyo, getanru mpiikatupni gixa yegi rawanu. Gi rixanu wale kamrutlu Gitsrukaachi kamrure gita pixka. 11 Giyagni gike geyikanru. Wa kiglenshinkanuru gipxaka yaletanru gita yegi runinripa. Gi rixanu nkagwaklu moletkakachineyma.

12 Wa wumole Gapolopirana, nagjipotutlu gixa yegi yinripa wa moletkakachineyma. Gi raluka yalpotuta wa xani, seyni wane yanu ruglepoptapinipa.

Mpoyegitinwa galixleya

13 Getpotutunu. Mpoyegitinwa galixleya. Jejinpatkalagika. Gichkolunepgi. 14 Gishiniklewleya gkamrutanru psoluko.

Gishtugwa ga wa pimrine gikamrurewatachine

15 Nagjitgi, nomolene. Gixa gimatanna Gishtugwapji gajene. Wannanwa muchinanu gapka galixachine Gakayi

gajene. Wannananuko gitaknawa kpashirine yegi kamrure-watachine. ¹⁶ Gyijnakotanna wanna pixkalune, ga wa pejnuruneko gikamrurewkakachine, ga wa kamrurewpotutachine. ¹⁷ Numuwyegitlu Gishtugwa gapokinritka, ga wa Gortanato, ga wa Gachayiko. Gi rixanu wa nyi gipekotlu gixa magatinri. ¹⁸ Gi rixanu rapnanunshinikankaknona gita ga wa gixa koxa. Gimatpotutanna wanna nyi pixkalune.

Gasya gapatjetyachinkaka galuklewe

¹⁹ Gasya gapatjetyachinkaka galukgi. Gitsrukaachiya ralukpotutgina Gakila ga wa Presura, ga wa wannapji gapatjetyachine. ²⁰ Ralukjixgina pejnuruneko moletkakachine. Galuukakanu kpashiri gamluruya.

Giglenshinikanyeglewlu

²¹ Naluklewe gitako nomyoya, Pawlo.

²² Gitsrukaachi maluukatu kamakpiratkalurupa. Gitsrukaachi ginanu.

²³ Gimutkalunepgi Gitsrukaachi Gesoya.

²⁴ Nushinikgognenatgi pejnurunekgi gixa Kristo Gesoya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate. Walenwa Geso Kristo yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka. Ga wa Timotiyo, gimole, kirukate koxa. Goyakalu gapatanune chinanni, wa Korinto gajene, ga wa pejnuruneko kpashirine, psolusretako Gakayi gajene chinanu koxa.

² Gimutkalunepgi Wuru Goyakaluya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya. Wale giglewanshinikankakangi.

Kgimnanuklewaklarni Goyakalu

³ Gimalwutkalurupa Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Kgetwamonrewaklarni Girchi, ga wa pejnuruko kgimnanuklewaklarni Goyakalu. ⁴ Wale gimnanukwu pejnuruyako wsalewninri, wumkata wixa koxa gimnanukletyapna pejnurkakako salewakchi getachine. Wa wumnanukikolu wa Goyakalu gimnanukyawu wale koxa wumnanukinna wanna. ⁵ Wane rixa gixolewnaletinri Kristo salewnale wa Waleyma wsalewninri, waneko pixka rixa gixolewnaleta wumnanukikolu Kristo chinanu. ⁶ Wixa salewnini, gixa gimnanukikolu chinanni ga wa gognetkakilolu chinanni. Ga wa wumnanuukoklunupa walenwa gixa gimnanukikolu chinanni. Wa gixa gimnanukikolu chinanu gimkata gixa gakotanshinikanretlu waleko salewakchi koxa wsalewniya wixa. ⁷ Poyegi kagwaklewe wixyegityagi gi rixanu wumata wa wane gixa salewnakakletikolu, waneko pixka gixa gimnanuukakletikolkoxapa gixa.

Kyowikolkaka Pawlo getanru Gasyaya

⁸ Gi rixanu, wumolene, gi waluklu gma mumatyaplu wa wsalewninripirankaka, wa Gasya wsalewninri. Wa wumkatinri pnute, kyapruru weta. Wane wixa mkagwakgiwekletkanetkawu. ⁹ Seyni wixa gitakanshinikanutnawa wupninripa, wma maponshinikanutinitipnawa, seyni Goyakalu waponshinikanutnripa, gi rixanu Walenwa gipnachine yotunkakachri. ¹⁰ Walenwa gipsolutunanukta gipukchi rushatkapyawu. Ga wa rushatkapanwu. Walenwa wkagwakanru wa wanepnutechi rushatkapanwu. ¹¹ Gixa koxa gipxakanwu gagjigognereya, wixa chinanu gixolune poyagnutyaplu wa wenekikolutka gixolune chinanu.

Myokwiretni Pawlo

¹² Gi rixanu tyenwa walixkowlle: wa wupgujtanshinikanyegitnawa wa kpushirinwu ga wa myokwirenwu Goyakalu chinanu. Tyechijne wane wixjetya, ga wa wanepnute wane wixa gixyegiya. Gi wane wixa gi rixanu tyegogne gajeruya kgimatkalurunwu, seyni Goyakalu gimutlewlle chinanu wane wixa. ¹³ Gi wa papirana wyonyegitgi, seyni wa tyejjeni gixa getyonganaru ga wa gimata jemanru potu. Ga wa nkagwaklu yoptukyawakpotunanuko gimata jempotutyapa. ¹⁴ Wane gixa psoji gimatyawu wa gixa galixkowyegitanunwu. Waneko pixka gixkoxni walixkowyegitanunepgi Wutsrukate Gesogognepa.

Pawlo gishinika Korintyo yaleta

¹⁵ Tye gaponshinikanru chinanu, naluka muchinanu yayegletgi wa gepi kata gkomjikikolupa. ¹⁶ Ga wa gixa yegi nyinipa, Masetoni nyinripa, ga wa Masetoniya numepe ginretinitnaka gixa yegi. Ga wa gixa gipxaletanno Gote nyinripa. ¹⁷ Giyagni wane nixanshinikanutini, ¿wane nchinashata? ¿Waka wane nixanshinikanutini, tyegogne gajeru pixka nixanshinikanutlu, wa nkoschekashatanmaklu gigi, gigi; gike, gike?

¹⁸ Poyagkakachrini Goyakalu. Giyagni wtokanu wa wchinyagi gi wa gigi ga wa gike. ¹⁹ Gi rixanu Goyakalu Wgene Kristo Geso, wa gixa yegi wunkakletinri gita ga wa Surwano ga wa Timotiyo, gi wa Walenwa gigi ga wa gike gixachrini. Seyni gigi gixachrinwa Wale. ²⁰ Gi rixanu pejnurkakako Goyakalu gipiratanru gigi rixka Gesoya. Giyagni Wale chinanu, Wane gixkalurupa wchinru Goyakalu, wixa chinanu gimalwutkalurupni. ²¹ Wa gixayma wpoyegitjeru Kristo chinanu ga wa wtsomitjeru Walenwa Goyakalu. ²² Wale koxa gimaxikoletwu. Giwekikaluru genekikolupa psojite renekagnaputwu wajiya.

Klu chinanu gi wane yawa Pawlo

²³ Gita koschekgiwakatlu Goyakalu rupgujtatyapno, wa nkaspukyapgi gi wa Korinto nyawa. ²⁴ Gi wa wutsrukatetpiranyegitanmakgi gixa galixlewleya, seyni gikamrurewkakachinwu gimuwleya. Gi rixanu galixle ntunwatya gixa.

2

¹ Wane nchinanshinikanutatka, gi wa wamonuwatachrino nyayegitanutnakgi. ² Gi rixanu gita wamontakinmakgi, ¿katni wa nkomjikjeru seyni nwamontakanruko? ³ Tyepiranako nyonata, wa gixa yegi nyinipa, nma wamonuwatinitipa

numkata komjijkjene chinanu. Gi rixanu naponshinikanyegitgi pejnurunekgi gixa, wa gita gimuwle walenwa pejnuruneko gixa gimuwle. ⁴ Gi rixanu tsru salewakchiya ga wa nwamonnupoga nyonyegitgi ga wa gixo noktegayma, gi wa gwamontakikolupni, seyini wa gimatyaplu wa tsru nushiniklewle potu nixyegitgi.

Yiglepotuko retlu satu jeji wamontaklewatachrimka

⁵ Satu jeji wamontaklewatinimka, gi wa gita wamontaaka seyini psopijje, seyini pejnurunekgi gixa wamontaaka. Gi wa ntserutpiranatyaplu. ⁶ Poyagotyawakatani wane gixachri wa gixolune saletyawakatkalu. ⁷ Giyagni pnuko gixanutka, wa gkaspukinitkalu. Ga wa gimnanukanutkalu. Gi wa tsru wamonchi gakaglokanutkalu. ⁸ Giyagni nagjitgi, wa gishinikpotutanutnaklu. ⁹ Giyagni wale chinanukni nyonyegitgi wa gyantaletikoluya numatyapgi wa psoluyako gyijnakotinripa. ¹⁰ Ga wa gixa kaspukinri, gita koxa kaspukyalu. Gi rixanu girukokta gita kaspukinri wa pagixanu nkaspukini wa gixa chinanu Kristo getanu nkaspukyalu, ¹¹ ma mumkata gaaliretyanupwu Satanasyo. Gi rixanu gi wa mumatkanwu wale gishinikyawakapirana.

Wamonuwnanshinikanuta Pawlo Trowaya

¹² Wa Trowa nyapini wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana chinanu, gipgyapto kotpuukaluru gita chinanu Gitsrukaachiya. ¹³ Gi napnanunshinikanuta gi rixanu gi nukshiklu nomole Tito. Seyini nungamtatkana Trowa gajjene; Masetoni nyatka.

Goyakalu gakaglokyegitwu Kristo chinanu

¹⁴ Poyagnutkaluru Goyakalu wa Wale psolgogneko gakaglokyegitwu Kristo chinanu. Rekaggitlu rumatikolu Kristo pogamlunu wixaya pasretamnunanukaya. ¹⁵ Gi rixanu wa Goyakalu chinanu Kristo pogamlunwu wixa, gognetkaakaluneyegitka ga wa gangachine yegi koxa. ¹⁶ Wa nyi gangachine yegi galikakni gipukchi pogamlunu pixka wixa gipukchi chinanupa. Ga wa gognetkaakalune yegi giweklu pogamlunu wixa giweklu chinanupa. ¿Katupni tye kamrurchi gimuknuni? ¹⁷ Seyini wixa gi wa gixolune pixka wixa, wa Goyakalu tokanu gishankachine sroschi chinanu, seyini mayroklene wixini, Goyakalunune wa Goyakalu getanu gwachine wixini wixa yanumsaleta Kristo chinanu.

3

Kristo kirukatka

¹ ¿Gipguta wyinuwakatnakerge wixnanuko kiglepirana yegi wchinyegitinwa? ¿Wa pimrine pixka wmagatyage wa kiruka

wixapirana wenekyapgi ga wa wmagatyage wa gixa koxa yonpiranyegityapwu? ² Gixni wa tokanchi yonatkaluru wixaya. Wajiya yonatalungu. Gixni wa gimatkalurungi ga wa getyongatkalurungi pejnuruneko yineya. ³ Getkalurungi Kristo kirukate gixinri, wixaya kamrutkaluru. Gi wa ksajgalu yonatika, seyni Giwekikaluru Goyakalunu giwekachri yonatika. Gi wa sotlushpata yonatka, seyni yonatkalurumta kagiturumta gajiya.

Gerotu gipiratkaluru kamrurewatyachine

⁴ Wane wixa gaponshinkanretlu Goyakalu Kristo chinanu. ⁵ Gi wa wixnanuko poyagotyachinwu, wkagwakyalu wixnanuko giyakatyachri pagixanu, seyni Goyakalu ruyakatyapoyagotinri. ⁶ Wale poyagotyachine rixkakwu, gerotu gipiratkaluruya kamruklerune wixinripa, gi wa yonatkaluruya seyni Giwekikaluruya. Gi rixanu wa yonchi giylalewata, seyni wa Giwekikaluru giweekaklewata.

Wanepnute kiglepotlu wa Giwekikaluru kamrurewyeglu

⁷ Ga wa gipnalulu kamrurewyeglu sotlu susawjeyongatkaluru pogirewlu rixapa. Wa wane rixa Gisrayilineklopishane gi gimkata getlepotutlu Moysisgoji, gigoji pogirewle chinanu, wa nikawnachripa pogirewlu. ⁸ ¿Gi ge wanepnute pogirewlupni wa Giwekikaluru kamrurewyeglu? ⁹ Gi rixanu giklukanuwnayegjixlu kamrurewyeglu pogirewlu rixkamka, wanepnute galikakni pogirewlu rixpotuta poyagkaklewlu kamrurewyeglu. ¹⁰ Gi rixanu wa kapokotu pogirewlunanupiranaya gi wa pogirewlu pixka rixatka wa tsru potu pogirewlu chinanutka. ¹¹ Gi rixanu wa kpogirewle rixini wa nikawnananumtachri kapokotkaka, pnute kpogirewle potu rixa wa gwagogenatachripatka.

Ginakakta rawa Giwekikaluru Gitsrukaachinu waneru gishpaklu

¹² Giyagni tye pixkalutu wkagwakini, pgujetanuwaka wchina yanumsaleta. ¹³ Gi wa Moysisi pixka wixa. Rushyagojresama gigoji rutaka wa Gisrayilini ma metgojityanpotuplu wa nikawnananumtachri pogirewle. ¹⁴ Seyni shikowanshinkanutna wanna. Gi rixanu xanigognenanu wa kapokotu gipiratkaluru getyongatkoklunu, waleko gishyagojrusama wane mkonkotu. Walenwa Kristo chinanu konkalurni. ¹⁵ Seyni xanigognenanu wa Moysisi tokanu getyongatkoklunu wa gishyagojrusama rajna rawawa. ¹⁶ Ga wa xani Gisrayiline satokyegitiniplu Gitsrukaachi, konkalurupni wa gishyagojru sama. ¹⁷ Ga wa Gitsrukaachi Walenwa Giwekikaluru. Ginakakta rawa Giwekikaluru

Gitsrukaachinu waneru gishpaklu. ¹⁸ Pejnurunekwu wixa wa mushyagojitkanwu wetlu Gitsrukaachi goyaknu. Ganigapi pixka wixa getletyalu. Kashrijetananutkalunwu Waleko yaglu wixinri pogirewlu kakananunnu. Waneko pixka wixka wa Giwekikaluru chinanu Gitsrukaachinu.

4

Kiglerpotunanu Tokanchi pokamlale

¹ Giyagni waneywu wchinini tye kamrurchi, wane wixa getwamonutkota, gi wugroka. ² Seyni wuknokatkalu patmenutlewatachri yogimatkaluru. Gi wa yokwiri wixjeta. Gi wa wyapjetlu Goyakalu tokanu. Seyni galikakpotunanu tokanchi wupgujetini, kiglepiranyegirunwu wixnawa pejnuruneko yinenshinikanuya Goyakalu getanu. ³ Wa kiglerpotunanu Tokanchi wunkakletanru yogimatkaluru rixkamka, wa gamgachine chinanu galikakni yogimatkalurni. ⁴ Wannani tyegogne goyakalute maygalenshinikanune rixkakanna wa malixkanena, ma matajiwnayegityapna Kiglerpotunanu Tokanchi, Kristo goyaknupirana pokamlale. Walenwa Goyakalu yaglu. ⁵ Gi rixanu gi wa wixnanuko ginkakletnawa, seyni Kristo Geso Gitsrukaachi rixinri wunkakleta ga wa wixni wa gixa wayegrenwu Geso chinanu. ⁶ Gi rixanu Goyakalu wa wane chinachri, “Pokamlalu mapshagawaka gatajiwnini,” Walenwa gatajitlu waji, pokamlawyegityapwu rumatikolu Goyakalu goyaknu wa Kristogojiya.

Kajpa kamrutikolu pixka wixmaneta

⁷ Ga wa tye ponikolewlu waneywu kajpa kamrutikolustonoya, Goyakalunupni wa tsru potu giyaklu giglenu, gi wa wixanni. ⁸ Pejnuruko salewakchi weta, seyni gi wa gerutkalunwu. Mumatanshinikanutkanwu seyni gi wa mkagwaakanwu. ⁹ Kojwaakalunwu, seyni gi wa giknookalunwu. Yotkaakalunwu seyni gi wa gamgachinwu. ¹⁰ Psolgogneko wumane wanikananumtyalu Geso gipnale, wa Geso giwekle koxa wumaneya gipgujetkalurupni. ¹¹ Gi rixanu wa wixa giwekachinwu samyokgognenatkalunwu gipnalu yegi Geso chinanu, Geso giwekle koxa gipgujetkalurupni wumane gipnachriya. ¹² Giyagni wixa giylakananumtkalunwu, ga wa gixa giwekakananumtkalungi.

Tsru pogirewlu potu

¹³ Wane chinyongatyawaka:
Nalixa. Giyagni nyanumsata.

Waneko pixka wixanshinikanuta. Wixa koxa galixa. Giyagni koxa wyanumsata. ¹⁴ Wumatlu wa Gitsrukaachi Geso yotunkakachri, wixa koxa yotunkakanu Gesoyma. Gixayma tunwakakanwu. ¹⁵ Gi rixanu pejnurkakako gixa chinanni, ruxolewninripa gimutlewu gixolune chinanu, wa poyagnutlewu koxa gixolewninripa, gimalwutkaluru rixinripa Goyakalu.

¹⁶ Giyagni gi wa wugroka. Seynimka wumane waalinanumtyamka, seyni wutokote gajeru werotewananutya pagognemnunanuka. ¹⁷ Gi rixanu tye salewakchikaka wa xani wsalewinri myapretni. Pshinitsonu gwachrini. Xani giknogachripni. Ga wa wale chinanu waneyapwu tsru pogirewlu kiglerpotunanu gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁸ Gi wa wyopukgajetlu wa getkalurkaka, seyni metkotkaka galikaka wyopukgata. Gi rixanu wa getkalurkaka pshinitsonu gwachrini. Seyni wa metkotkaka gike rixiniko mnikawnakatupni.

5

Panchi myochi mkamrutikotu

¹ Gi rixanu wumatlu wa wumane tyechijne gajeru, gawyawaka, gimajechri pixka rixa. Nikawnachripni. Giyagni wa nikawnini, waneywu wa Goyakalu kamrupjitanru. Gi wa myochi kamrutikalurni, gike rixiniko mnikawnakatupa tengogne gajerupji, wumanepa. ² Gi rixanu wa tye gawini wochgita. Walukpotutlu wyoshmakikolu tengogne gajeru gawyawakapa. ³ Galikakni wumane gerotu wyoshmaako Gerotu wumkalu ga wa gerotu gawyawakapji pixka rixanu. Waneklu gi wa wetko mamkane wixinri. ⁴ Gi rixanu gimajechri gwachine wixini, wochgita. Kyapregolunwu. Gi rixanu gi waluka komkagkota, seyni gemkatkalunepwu wa wuweklepa nikatyaplu tye gipnachripa wumane. ⁵ Goyakalni wa wane gixwu wa tyeko chinanupa. Wa Giwekikaluru genekikolupa psojite renekagnaputwu Wale.

Kristo gitakyagoklewatyawaka

⁶ Giyagni kiglenshinikangognenanwu. Wumatlu wa manchi gawanatiniwa, Gitsrukaachyegiya wamganatya. ⁷ Gi rixanu walixpiranatanrukaka wuyanini. Gi wa wetanrukaka wuyanini ⁸ Kiglenshinikanwu. Ga wa kigle getle wixlu galikakni wumane wamginripa, ga wa Gitsrukaachi yegi gawinripa. ⁹ Giyagni wane wixa muchkotletinwa, waka gewi gawinipa waka wamginipa, wuglenshinikanutyaplu. ¹⁰ Gi rixanu wumkata pejnurunekwu wixa gipgujewnaletanu

Kristo gitakyagoklewatyawaka, wa satkaka yoptotyaplu wa gimane gixjetyawaka, waka kigleru waka mugletu.

Kristo gishiniklewle gerutwu

¹¹ Wumatkalchinanru Gitsrukaachi pikikolu, wushinikanutna yine. Pgujerunwu Goyakalu getanu. Nkagwaakoxlu gixa getanu koxa pgujerunwu gimata getanshinkanretyapwu. ¹² Gi wa wixnanuko kiglepirana yegi wchinyegitnatnakwa. Seyni shinikanchi nenekgi ntserpiranyegityapwu wannayegiya, goschiya tserpiranyegitachine, gi wa gaschiya. ¹³ Gi rixanu wseprolokini walenwa Goyakalu chinanu. Ga wa kanshikanurunwu wixini walenwa gixa chinanu. ¹⁴ Gi rixanu Kristo gishiniklewle gerutwu. Wane wixa gishinikanuwleta, wa satupje gipnini pejnuruneko chinanu, waneklu pejnuruneko gipnanatka. ¹⁵ Kristo gipnana pejnuruneko chinanu, wa giwekachine gi wannako chinanu ruwekinripatkana, seyni Kristo chinanu ruwekanutkana. Walenwa wanna chinanu gipnachri ga wa wanna chinanu yotunotachri.

Wkamrure gipoyikgayeglewluya

¹⁶ Giyagni xaniyakawa gikena wumata wixa gimane gixyawaka. Wa Kristomka wumata gimane gixyawaka, seyni wa xani gi wane wixa gimatletanutkalu. ¹⁷ Giyagni wa Kristo gwachritka, walenwa gerotu giyakotkalurutka. Ruknogashamatka kapokotu. Giyagni gerotutkani. ¹⁸ Ga wa pejnuruko Goyakalu giyakatyachrini. Walenwa gipoyikgayegitatkawu Waleyegiko Kristo chinanu. Wale genekwu wkamrure gipoyikgayeglewluya. ¹⁹ Wane rixa, wa Kristo rawa Goyakalu. Psolchijne gajeneko rupoyikgayegitinri Waleyegiko. Gi rutakyegitna mukochirna. Wixa yegi rutaklu tokanchi gipoyikgayeglewlpurana. ²⁰ Giyagni Kristo gitakanunwu. Waneko pixka wixa wa Goyakalu gagjityagi wixaya. Kristo chinanu wagjitgi, Goyakalu yegi gipoyikgayegitikolupa gixa. ²¹ Wa Kristo mukochri mumatkatu wixa chinanu mukochri rixka, wa wixa Goyakalu poyagaklewle wixikolupa Waleya.

6

Kiglepiranyeglu Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri rix-inri

¹ Rukamrurewatanune wixini, wagjitgi wa Goyakalu gimutlewele gi wa maleshawaka yoptotikolupa gixaya. ² Gi rixanu wane china:

Gogi galuukaluru nyijnakoty.

Gognawatikalurgogne, nupxaky.

Giyagni xawakninwa gogi galuukaluru. Xawakninwa gognewatikalurgogne.

³ Gi satuna wutspekaka, ma muklukikotupa wkamrure. ⁴ Seyni pejnuruyako kiglepiranyegirunwu wekakgitnawa Goyakalu kamrurewyegitachine wixinri, kashnantakgoggenatachinpotwu salewakchiya, wmagatinriya, kachinolkekaya. ⁵ Giylakluya, yoshmakikowakaykaka, yawroptajruya, kamrurewpotluya, kojipgewluya, nachlukakaya. ⁶ Kiglepiranyegirunwu powrawlu chinanu, gimatkalewlu koxa, mapognanrewlu, getwamonrewlu, Giwekikaluru Kpashiri, gishiniklewlu mixashatkotu, ⁷ galikakpotunanu tokanchi; Goyakalu giyaklewe koxa chinanu; poyagkalewlu giylalewapre chinanu wpotuklesretateya ga wa wkegetesretateya. Kashnantakgoggenatachinpotwu, ⁸ gimalwuru chinanu ga wa mkagwakpiiru chinanu, gektipiranyeglu chinanu ga wa kiglepiranyeglu chinanu. Ksanowaklerune pixkalunwu ga wa galikakanwu; ⁹ mumatkone pixkalunwu ga wa gimatkalewlu; wupnakastsikakni ga wa getanu giwekachinwu, saletkalune pixkalunwu ga wa muylatkonwu. ¹⁰ Wamonuwatachine pixkalunwu ga wa gimuwgoggenatachinwu. Kwamonurune pixkalunwu ga wa gixolune wponikowkaka. Wa maleshayalune pixkalunwu, ga wa pejnurkakako wane wixleta.

¹¹ Wunkakpotutgi gixa, Korinto gajengi. Tsuru gishiniklewlu wixgi. ¹² Gi wa wixa chipetgajityagi, seyni gixako chipetanshinikangajitwu. ¹³ Gapnu gishinikletanno gixa koxa. Mpogwakatanno. Nwugenene pixka nixa yanumsayegletgi.

Wixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalununwu

¹⁴ Wa gixa pixka mixkane, gi wa satupje gitjipijeya gimutjittanna, wa malixkane. Gi rixanu ¿klu gipxaletlewlu wane wa poyagkaklu ga wa mpoyagkaknuchi? ¿Klu gimatkaklewlu waneylu pokamlalu ga wa mapshagalu? ¹⁵ ¿Klu pixkakaklu getle rixna Kristoyma Weriya, wa Satanasyo? ¿Klu waneylu wa galixachriyma wa malixkatu? ¹⁶ ¿Klu gipxaletkaklu wane kpashiwaka potu Goyakalunu ga wa yagluchisha? Gi rixanu gixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalunu. Goyakalu chinyawaka:

Wanna gitokote nwanu nyananu.

Royakalutepnona.

Wannapni wa nayinerutene.

¹⁷ *Giyagni, "Wannayegiya gishpakanu.*

Gkotnukinwa."

Wane china Gitsrukaachi:

*“Gi wa gkamrukanru wa kapcholu
ga wa kigle yoptole nixangi.”*

¹⁸ *“Gixa Girupno.*

Gixapni wa nwugenene ga wa nwugenerone.”

Wane china Gitsrukaachi,
pejnuruko Girukotachri.

7

¹ Nushinikanune, tye gipiratkalurkaka waneywu wixiniyakawa. Giyagni wpowratinwa ptowruyako wpuchotmanetjeru ga wa wunshinikanu puchotachri. Goyakalu wpikinri, kpashirine potu wixinripa.

Pawlo gishinikyawakna Korintyone

² Mpowgawatanwu. Gi satuna wyeneta. Gi satuna wumtuka. Gi satuna wumkapnugya. ³ Gi wane nchina nuklukyapgi. Gi rixanu muchikawa wane nchinatka, wushinikgognenatgi. Gixaymananuko wupnanmaka ga wa wuwekgognenatanmaka. ⁴ Pgujetanwaka potu nchina yanumsayegletgi. Ntserpiranawyempotutgi. Numnanukpotutka. Tsruru potu gimuwlu wixa psoluyako wsalewninri.

Rumuwata wanna genshinikanrewle chinanu

⁵ Gi rixanu wa Masetoni wapokinitka gi wapnanmanpotuta waneya. Seyni psoluyako wsaletika. Ruwaka waneru yagotkaklukaka. Wutokote waneru piklukaka. ⁶ Seyni wa Goyakalu wa mturu gitaknachinwa gimnanukachri, Tito gapokle chinanu rumnanukwu. ⁷ Gi wa rapokinri chinanupjeni, seyni koxa wa gimnanuklu chinanu wa gixa gimnanukyalu. Runkakwu tsru gogalukle gixinri, ga wa gichin-gajiya, ga wa muchkopiranawatachingi gitaya. Giyagni galikaka numuwatatka.

⁸ Wa kirukaya nwamontakingi, gi nenshinikanuta. Nenshinikanutmaka. Netlo wa twuko kiruka pshinitsonuji wamontakgi. ⁹ Xawakni numuwatatka, gi wa gwamontakikolu chinanu, seyni gi rixanu genshinikanutinripa gwamontakikolu. Gi rixanu Goyakalu chinanu gwamonuwata. Giyagni giketsotaji gimtukika wixaya. ¹⁰ Gi rixanu wa wamonchi Goyakalu chinanu genshinikanrewlu kamruta gognewatikaluru chinanupa. Gi wa renshinikanyegitikolupa. Ga wa wamonchi tyegogne chinanu gipnalulu kamruta. ¹¹ Gi rixanu tye wamonchiko Goyakalu chinanu, jgi pa muchkonunshinikanunanru rixgi! Ga wa giykoyeglewluko, ga wa jgekanchiko, ga wa pikluko, ga wa gogaluklewluko, ga wa muchkopiranawlwuko, ga wa gapnuruko. Psoluyako gekakgitnawa powratkalunetkagi

wane gixkaluruya. ¹² Giyagni wa nyonyegitingi, gi wa yenetlewatachri chinanu, gi koxa wa yenetkaluru chinanu. Seyni pguje rixinripa gmuchkonunshinikanu wa wixa chinanu Goyakalu getanu.

Rumuwata Tito gimuwle chinanu

¹³ Giyagni gimnanuukalunetkawu. Ga wa wumnanukikolu pnute wumuwpotuta wa Tito gimuwle chinanu. Gi rixanu rapnanunshinikanuta pejnurunekgi gixa chinanu. ¹⁴ Giyagni wa wale yegi ntserpiranawyegitingi gi wa nupatewatlu. Seyni wane wixa ginkakjeretgi pejnuruko galikaka, waneko pixka wixa tserpiranawyegletyagi Titoyegiya. Galikaka rixka. ¹⁵ Pnute rixa gishiniklepotutgi wa gyijnaklewle rushinkapini, wa mpikle gitatleya gyoptotlu. ¹⁶ Numuwata wa psolpotuyako naponshinikanyegitgi.

8

Masetonisreta gapatjetyachinkakniwa pimrine yimanrupa

¹ Giyagni, wumolene, wunkakgi Goyakalu gimutlewlepirana, Masetonisreta gajene gapatjetachinkaka geneekaluru. ² Wa tsru salewakchi yantaletikna, tsru gimuwlu rixinrina ga wa wanna tsru wamonnupogaya, ponikowpotutya renekashlewatinrina. ³ Gita gipgujtatlu wa rumkatyawakna, ga wa rumkatyawakna pnute, renekashlewatna wannako ginshinikanuyna. ⁴ Gixo ragjipotutwuna wuchichyapna wanna koxa wa kpashirine psoji rupxakinripna. ⁵ Gi wa wkagwakyawaka pixka rixna, seyni muchinanu gapka wannako reneknawana Gitsrukaachinupna. Ga wa wixa koxa reneknawana Goyakalu gishinikyawaka. ⁶ Giyagni Tito wagjita wa gi rixanu walenwa muchichachri, waneko pixka rixa poyagkaklejixyapgi tye kamrurchiko gimutlewluya. ⁷ Seyni psolpotuyako wane gixa kosekleta galixleya, ga wa tokanchiya, ga wa gimatkalewleya, ga wa gmuchkopiranawleya, ga wa gishiniklewleya wixa chinanu. Giyagni tye gimutlewluya koxa gkosekini.

Pawlo giykotna Korintyone wa waneyna rixyawakna wane rixa genekleshatanna

⁸ Gi wane nchina towutletgi, seyni pimrine muchkopiranawleya, nutakyagookaklu gixa gishiniklewle gikta galikakni. ⁹ Gi rixanu gixa gimatlu Wutsrukate Geso Kristo gimutlewle, wa ponikolu rixanatini, seyni gixa chinanu kwamonuru rixatka wa gixa ponikowatinripa Wale wamonnupoga chinanu.

¹⁰ Gita gishinikanru tyepirana nunkakangi. Gi rixanu tye gipxakangi. Gi rixanu gixa gapka muchinanu satu

walaputkani gi wa gyinuwaka kamruretyapjeru, seyni galuukoxlu. ¹¹ Giyagni xani mpoyagkakanru gkamrutanru. Wane gixa jmererungi gishinikyalu, waneko pixka gixanu mpoyagkakyaplu wa waneygi gixyawaka. ¹² Gi rixanu wa muchinanu gapka jmererungi gixini, wane rixa yoptotkaluru wa waneygi gixyawaka, gi wa waneygi migje pixka.

¹³ Gi wa pimrine gapnanutinripni ga wa gixa salewninripa seyni pixkakakane gixinripa. ¹⁴ Wa tyegogne gixa gixetanru gipxakinna magatinriyina. Wa wanna gixetinri gixa magatinri rupxakingina. Pixkakakane gixinripa. ¹⁵ Wane chinyongatyawaka:

*Wa gixo gwachri gi wa ruxetya,
ga wa ptsotsotaji gwachri
gi wa magatya.*

Pawlo yokanatanune kamrurchi chinanu

¹⁶ Poyagnutkaluru Goyakalu. Wale gitakgajitlu Tito, waneko pixka rixa muchkopiranawyegletyapgi. ¹⁷ Gi rixanu galikakni Tito yijnakotwu wagjityalu gixa yegi yinripa. Ga wa wanepnute muchkopiranawpotuta waleko ginshinikanuya yayegitgi. ¹⁸ Waleyima wyokanatlu wumole, kiglepiranyegiru Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, pejnuruneko gapatjetachinyegkaka. ¹⁹ Gi wa wanepiranapjeni, seyni koxa wa gapatjetachinkaka tsomitlu wa rupxaletgapotyapwu wa tye genekashlu gimutlewluya chinanu. Wenekashatlu rumalwutikolupa Gitsrukaachi, ga wa gi rixanu waluka genekashletlu. ²⁰ Wgirukotinwa gi satuna jigyegityapwu wupxaklewatinri tye genekashluya. ²¹ Gi rixanu walpokotlu kigleru gi wa Gitsrukaachi getanupje seyni koxa yine getanu.

²² Giyagni wannayma wyokanatlu wumole. Gixopirana ga wa gixo kata wetanshinikanutlu jmereru potu rixinri. Ga wa xani wanepnute jmereru potu rixa gi rixanu gixo raponshinikanyempotutgi. ²³ Waka Titopirana wumatanrupotni ga wa wukamrurewatanru gixyegiya, waka wumolenepirana gapatjetachinyegkaka yokanatkalune, wa Kristo gimalwutikolupa. ²⁴ Giyagni gekakgitanna gapatjetachinkaka gi gixpoko gishiniklewleta, ga wa klu chinanu gixapirana wtserpiranawatinri wannayegiya.

9

Kpashirine gipxakikolu

¹ Giyagni wa kpashirine gipxakikolupirana galikaka gi magata nyonyegityagi. ² Gi rixanu numatlu gixa mernu. Wa tye nutserpiranawatgi Masetoni gajeneyegiya, wa Gakayi gajene

satu walaputkani ralpokotinriyana. Ga wa gixa muchkopi-ranawle komyekanshinikanutna gixo. ³ Giyagni nyokanatna wumolene wa maleshawaka ma mixinitipa wtserpiranawye-gityagi tyepiranaya, wa wchinyawaka galpokotachine gixin-ripa. ⁴ Wa gitayma rapokinipna Masetoni gajene, wa wanna ma metyanupgi malpokotkanuwagi, wma patewatinitipa wa waponshinikanrewpotutinri, gixaya wane nma chininitipa. ⁵ Giyagni gita kagwaklu galuukalurni nagjityapna wumolene wa muchinanu gapka gixa yegi yinripna ralpokog-napjixyapluna genekashle wa gipiratanru, galpokotkalur-patkani giglenshinikanyegitkaluru pixka rixinripa, gi wa sotanugnuchi pixka rixinripa.

Goyakalu gishiniklu geneklewatachri gimuwatachri

⁶ Seyni tyepirana. Wa ptsotsotaji gitakajitachri ptsotsotaji koxa jirga. Ga wa ruglenshinikanyegitikolupa gitakachri, ruglenshinikanyegitikolu koxa jirga. ⁷ Satkaka raji rushinikyawaka geneklewatanu. Gi wa wamonuwatachripa. Gi koxa rerutko. Gi rixanu Goyakalu gishiniklu geneklewatachri gimuwatachri. ⁸ Goyakalu gimkatachri ruxolewnakakyaplu psoluko gimutlewlu gimutkalunepgi. Wane rixa psolgogneko psolpotuyako pejnurkakayako mmagatikanepgi, wa pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu mponikowatinripa. ⁹ Wane chinyongatyawaka:

Poshalu genekashleyana kwamonurune.

Poyagkalewle wane rixgoggenata.

¹⁰ Goyakalu, wa gitakachri genekajitachri, ga wa nikachri geneke niklerewatachri, Walenwa genekpotutanru gixa gitakle ga wa ruxolewnakakanru. Wale tseruwnakakanru wa mpoyagkalewleya wane gixikolupa. ¹¹ Wa pejnuruyako mponikowkaakikolupa psoluyako genekashlewpotutinripa. Wane gixikolu gixa, wa wixaya Goyakalu poyagnutikolupa.

¹² Giyagni wa tye kamrurchi gipxaklewlu chinanu, gi wa kpashirine magatinripjeni poyagotini, seyini tseruwninrikoxapa gixolune poyagnure, wa Goyakalu poyagnutinripna. ¹³ Gixa genekashle chinanu pimrine gimatangi Goyakalu yijnakotachingi. Gixa chinanu rumalwutanruna Goyakalu. Gi rixanu gixa yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana wa gipgujtatanru, ga wa machipengi gitaklu genekashlukaka wannanupa ga wa pejnurunenupa. ¹⁴ Ga wa gixa ragjigogneyegitinrina gogaluklewlu rixyegitgina, gi rixanu gimuwatachinpotgi rixkakgi Goyakalu. ¹⁵ Poyagnutkalurni Goyakalu renekashleya, mumkata chinkotni renekashle.

10

Giylapi wuylalewatinri

¹ Gitakni Pawlo gagjitgi, Kristo mayognuteya ga wa shinikannuya. Wa gixastsi galikakni giyagolutno. Seyni pnu nwini ntseruwanshinikanyegitgi. ² Giyagni nagjitgi wa napokinipa gi wa tseruwanshikanutachri nixkaako, wa pimrine yegi pixka nkagwaka tseruwanshikananreta. Wannanwa wkagwakjene wa manchi pixka gixjetachinwu. ³ Gi rixanu wa manchi wixanatini, gi wa manchi galukyawaka wyagotlewatya. ⁴ Gi rixanu giylapi wuylalewatinri gi wa manchinu, seyni gichkolu Goyakalu chinanu yawnakakikolupa tsru prijeru. Wnikatlu shinikanchi galikaka migje. ⁵ Wnikatkoxlu pejnuruko tsru potu gixachri wa tsru rutaknawa kamnixyaplu Goyakalu gimatikolu. Waalixlu pejnuruko shinikanchi galikaka migje Kristo yijnakotikolupa. ⁶ Ga wa galpokotachinepwu wapnutyaplu pejnuruko myijnaknuchi wa gyijnakotinri mpoyagkakinripatka.

Pawlo gitakikolu

⁷ Gista gwachripje getanu. Wa satu gaponshinikanyegitnawa Kristonu rixinri, tye koxa yanshinikanyegitnatnakwa, wa Kristonu rixinri wale, waneko pixka wixa koxa wixa. ⁸ Gi rixanu gimka pnu nixa gitserpiranawletlu wutakikolu, wa Gitsrukaachi gitakyawu wa gixa tseruwakanshinikanutikolu, gi wa gnikatikolupa. Gi wa npatewkaako gita. ⁹ Nma kagwakikotupa wa npiikakyapmakgi kirukaya. ¹⁰ Gi rixanu wane chinna, “Kirukatka galikakni kyapreru ga wa gichkolu, seyni gimane gewi rixini muchkotu, ga wa tokanu geyiikalurkakni.”

¹¹ Tye yanshinikanutanna wane gixachine: Wa wchinatokanutyawaka kirukaya wane wmawaknuwa, waneko pixka wixa kamrurewletanu wane wapokinipa. ¹² Gi rixanu gi wtseruwanshikanauta wixnanuko wkagwaknawa wannayma wixinri. Gi koxa wumata getletinwa gikta wanna pixka wixinri, wa pimrine kiglepiranyegirune chinnachinwa. Seyni wanna wannakakluko yantaletkakna ga wa rumata getlekakna gikta pixkakakane. Gi wa rumata jemna.

Girukta tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatana

¹³ Wixa gi wa myagotu wtserpiranawatya, seyni wanepotuko wa wutakikowaka yaglu, wa Goyakalu gitakyaglutyawakwu, wa gixyempotuko wapokinripa. ¹⁴ Gi rixanu gi wa gotsgachinetkawu wma mapkapyapgi pixka, gi rixanu gixyempotuko wapkapapa Kiglerpotunanu

Tokanchi chinanu Kristopirana. ¹⁵ Gi wa myagotu wtserpiranawatya wa pimrine yaprewatinri chinanu. Seyni wkagwaklu wa gixa galixle tseruwninripatka, gixa yegi wtseruwnakakiko wutakikowakpotuko, ruxolewninripa wkamrure, ¹⁶ gixa tukasretkaka potu runkakletikolupa Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi wa pimrine gitakikowaka galpokotkalurutka wutserpiranawatinripa. ¹⁷ *Girukta tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatanu.* ¹⁸ Gi rixanu wa kiglepiranyegiru chinnachriwa, gi wa walenwa kigle getle gixkaluru, seyni wa Gitsrukaachi chinyegitanru kiglepiranyegiru.

11

Goyakalu giyakatyachri gokowlu

¹ Nalukmaklu gixa kashnantakyano ptsotsotaji mshinikanutu nixinri. Galikakni gkashnantakanno. ² Gi rixanu ngokowyegitgi. Goyakalu giyakatyachri gokowlu nixyegitgi. Gi rixanu nupiratyaagi satu jeji gnurutjixletgi sato makloji kpashiro pixka. Kristo nenekangi. ³ Seyni npikyegitgi wa gyokwitikolupa. Npiklu wa gimnu yokwitanro Gewni ruglenu tokanuya, waneko pixka gixa gimtuklenshinikanutkomka. Npiklu gma yokwirnuya ga wa mpashirnuya gimtuuko Kristo giyakatyachri ma yokwirnu ga wa pashirnu. ⁴ Gi rixanu satu yineru gegapoklu ginkakletmaklu satu Geso wixa munkakletanutu, ga wa gyoptotmaklu satu giwekikaluru wa gma yoptotanutu, ga wa gyoptotmaklu satu kiglerpotunanu tokanchi gma yoptotanutu, kigle kashnantakle gixmaklu. ⁵ Gi rixanu nkagwaklu gi wa wanna potu yokanatkalune giyagolutno gita. ⁶ Gimka masrugatokanuwnaletkatno, seyni gi wa masruukotno gimatkalewluya. Seyni psoluyako gipgujewnachinwu gixyegiya pejnurukopirana.

Pawlo gi galuka kojwakletna Korintyone

⁷ ¿Nmukochirewatge wa gitnanuko mturu gitaknawa wa gixa tsrune potu gixinripa? Gi rixanu gixa yegi mwenutu nunkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalupirana. ⁸ Pimrine gapatjetachinkaka nchowgutyana. Wanna nyoptowenutya wa gixa yegi nkamrurewatinripa. ⁹ Wa gixa yegi napokinitka wa nmagatinina, gi satuna nayapretaakaka. Gi rixanu wa wumolene Masetoni giyakatyachine getlu nmagatinri. Psoluyako ngirukotnawa mkojwaakatno nixinripa, ga wa ngirukotinwa. ¹⁰ Tyenwa Kristo galikakate gitaya, wa tye ntserpiranawle gi wa Gakayisretatkakaya numaletiko. ¹¹ ¿Klu chinanu? ¿Gi rixanu gi nushinikgige? Goyakalu gimata wa nushinikyagi.

Yokanatkalune gixashatachine

¹² Seyni wane nixa, ga wa wane nixanu wa nsustakyaplu ruglepoktapinriyina wa ruglepoktapinri galukachine tserpiranawatinripna wixa pixka gixachine retikolupmakna.

¹³ Gi rixanu wane gixachinni wa yokanatkalune gixashatachine, gixasha kamruretachine. Kristo yokanatanune pixkalune kogetkogna. ¹⁴ Gi wa kogljajruni. Gi rixanu Satanasyoko satu Goyakalutowreru pokamlatachri kogetkoga. ¹⁵ Giyagni gi wa tsruni wa kogljajru wa waletowrerune kogetkogna kamrurewaklerune poyagkakachine. Yop-tukyawakapna kamrurna pixkapotuko rixanu.

Pawlo salewnale yokanatkaluru rixinri

¹⁶ Wane nchinatnaka, gi satuna kagwakanno mshinikanutu nixinri. Seyni wane gixinipa, mshinikanutu pixka gixa yoptoletanno, ptsotsotaji ntserpiranawatinripa. ¹⁷ Wa nchinyawaka gi wa Gitsrukaachi chinyawaka pixka nixa, seyni mshinikanutu pixka, tye gaponshinikanrewluya ntserpiranawatinri. ¹⁸ Gi gepika tserpiranawata manchi gixyawaka. Giyagni gita koxa tserpiranawata. ¹⁹ Gi rixanu galuka kashnantakletna mshinikanune gi rixanu gixa kanshinikanurungi. ²⁰ Gi rixanu gixa kashnantaklu wa satu wayegretinipgi, ga wa satu nikatinipgi, ga wa satu kashichinipgi, ga wa satu tsru rutakinwa, ga wa satu giylakgojitinipgi. ²¹ Mkagwakpiiru pixka nchinpiranata, wa wane wixa girokletmaka.

Klunerukokta tseruwanshinikanuta satu, gita koxa tseruwanshinikanutlu. Mshinikannuchi pixka nchina. ²² ¿Gewreyonrege? Gewreykoxno gita. ¿Gisrayilitanrege? Gisrayilitkoxno gita. ¿Gawraklopishanrege? Gita koxa Gawraklopisha. ²³ ¿Kristo kamrurewyegitachinrege? Seprolu nchina. Pnutno gita. Pnute nixa yaprewlepotuta. Gixa kata wanna pnute nyoshmaaka. Tsrupotu giylaklukaka nixka. Gixo kata gipukchiyegno. ²⁴ Goteyoneya pamyo kata nkochipjetka. Satupje magata gepkoxamkojmole katpotuko giylaklukaka. ²⁵ Mapa kata gagajeya nuylaaka. Pakatapje nsotlujetka. Mapa kata nupkata. Goyechno ga wa gogi tsru wenga nwa. ²⁶ Gixo kata potu yagaplu nixa, rapga yowiknuya, kachowgurune yowiknuya, nomolene yowiknuya, payineko yowiknuya, tsru pokchi yowiknuya, gike mwiyawakanu yowiknuya, tsru wenu yowiknuya, gixashatachine molchine yowiknuya. ²⁷ Tsru kamrurchipotuya, ga wa kyapreruya, ga wa gixo kata kojipgewluya, ga wa nachiya, ga wa gonunnagatewluya, ga wa gixo kata gogajirewluya, ga wa kachikleruya, ga wa magamkaluya. ²⁸ Ga wa pejnuruko pnuteya

wa pagognemnunanuka nutakikolu pejnuruneko gapatjetachinkaka ngirukotyapa. ²⁹ ¿Katu gigroka ga wa gi ge nugroka gita? ¿Katu gitspeekaaka, ga wa gita gi ge namewna?

Tamasko rasukya Pawlo

³⁰ Numkata tserpiranawletinipa, nugrokleya ntserpiranawatanu. ³¹ Goyakalu wa Gitsrukaachi Geso Kristo Giru gimalwugognenatkaluru gimatlu gi wa nayroklewata. ³² Tamasko gajene girukotachri Gareta solaloneyma giruktatlu Tamasko Pokchiya kashichyapno. ³³ Pokchi prijere mturu gipgyaptote kojitaya nijjukika. Wannamyoya nasukya.

12

Pawlomane yoglotachri

¹ Numkata tserpiranawletini; galikakni gike gaprini. Kaygawlukaka ga wa gipgujetkalurkaka Gitsrukaachipirana gayanutnaka. ² Numatlu satu jeji Kristonu. Pamole gepkoxamkoje walaputkani gishatkapkalurutkani. Mapa chininri tengogne raniika walekta. Manchi rawinri gi numata ga wa manchi mwakatu gi numata. Goyakalu gimata. ³ Numatlu tye jejikta. Waka kamanepu waka mamanetupni gi numata. Goyakalu gimatlu. ⁴ Rushatkapka. Gigletikowaka raniika. Yijnakotlu tokanchi mumkata chinkotu. Ginanshichkalurni wa yineru koschekyaplu. ⁵ Tyepiranakta nutserpiranawatanu, seyni gitnanuko gi nutserpiranatnawa, seyni nma muchkonkakapjeya nutserpiranatnawa. ⁶ Giyagni naluka tserpiranawletinipmaka gi wa mshinikanutupno, gi rixanu galikaka nchina. Ga wa nujretnawa gi wa satuna kagwakyapno wa retyano pnute ga wa jemyano pnute.

⁷ Ga wa gipgujetkalurkaka giglenu chinanu nma malixkotinipnawa, waleyama renekno yoglolewatachri nogitya. Walenwa Satanasyotowreru yotmutyapno nma malixkotinipnawa. ⁸ Wale chinanu mapa kata nagjitlu Gitsrukaachi gita yegi ruxrikakyaplu. ⁹ Ga wa Wale wane chinno, “Numutlewe poyagotyayi, gi rixanu ma muchkonnuchi yegi psolutkani giyaklewlu.” Giyagni nugleretlu wa nma muchkonkakaya galikaka ntserpiranawatinri, Kristo giyakle gita yegi rawinripa. ¹⁰ Giyagni nugleretlu ma muchkonchukaka, gogimtuklukaka, ga wa magatikalurkaka, ga wa kojwawakchikaka, ga wa salewakchikaka potu Kristo chinanu. Gi rixanu muchkotu nixini, waneklu kgiyaklewaklerno.

Getkalurkaka yokanatkaluru kamrure

¹¹ Mshinikanututkano. Gixa gerutno. Gi rixanu gixa gimkata chinretmakno kiglepiranyegiru. Gi rixanu gi wa wanna potu yokanatkalune giyagolutno gita, gike gapri migjemkano. ¹² Getkalurkaka yokanatkaluru kamrure galikakni gixa yegi kamrutika psoluko kashnantakgogneruya: getkalurkaka ga wa koglajrukaka, ga wa giyaklewlukaka. ¹³ Gi rixanu ¿kluneru gkaptotya gixa wa pimrine gapatjetachinkaka pnute? Seyni ¿gi ge tyepjeni gita gi wa gayapretaakagi? Gkaspukinno tye mpoyagkknuchi.

Pawlo giykoyegitlu rushinikanru

¹⁴ Nupruka mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gi wa nayapretaakaklewatanu. Gi rixanu gi wa gixanu naluka seyni gixako naluka. Gi rixanu wa wgenchine gi wa runna chinanu rumkata gimretletna, seyni girchine galikaka gimkata gimretleta wugenenna chinanu. ¹⁵ Giyagni nugleretlu nsaletyaplu wane nixle ga wa gitnanuko saletikolupa gixa giwekinri chinanu. Wa tsru potu gishiniklewlu nixingi ¿ptsotsotajrege nushiniiko? ¹⁶ Ga wa wane rixini, gi wa nyaprewkakgi. Ga wa kgimatkaleru nixini, ¿nyokwirege nkashichyagi? ¹⁷ ¿Patako satu nyokanyegityagi walerge naalikakyagi? ¹⁸ Nagjitlu Tito wa gixa yegi yinripa, ga wa waleyma nyokanatlu wumole. ¿Patako raalixgige Tito? ¿Gi ge walerutu Giwekikaluru gayiya? ¿Gi ge walerutugapo gaya?

Pawlo yanshinikanyegitna Korinto gajene

¹⁹ ¿Muchikawyakawlege gkagwaklu wixnanuko giykoyegitnawa gixyegiya? Gike, nalukanune; Kristoya nyanumsata ga wa Goyakalu getanu. Pejnuruko nkamruta gixa tseruwakanshinikanutikolu chinanupa. ²⁰ Gi rixanu nkagwakpirata wa wane nyinipa gi wa netangi wa nalukyawakgi, ga wa gita getko gixa malukyawakanu gixachripno. Gimka waneplu gejnugima, ganxalu, gamewnalu, gimkapnuglu, gektutetlu, gapatlu, galixkotnawlu, yawrolu. ²¹ Wa napokinpatnaka Noyakalute mturumka gitakanno gixyegiya, ga wa gimka nwamonuwnayegitanna gixolune muchikawa mukochirewatachine menshinikanutkanewa mpowrannuchiya, ga wa gapoklewluya, ga wa mpogijpatnuchi wa wanna kamrutanru.

13

Kmukochirerune giykotka

¹ Tyenwa mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gepi ga wa mapa gipgujtatachinenamaya pejnuruko tokanchi poyegitkalurupni. ² Xani gepi kata chininri wa gixa yegi nwanatanu, muchinanu nunkakagnaputna wa muchikawa mukochirewatachine, ga wa pejnuruneko pimrine xani pne

nwini nunkakagnaputna wa numepe gapokletinpatnaka, gi wa netashlewatanu. ³ Gi rixanu gixa gijgalu rumatikolu wa gitnamaya yanumsatini Kristo. Wa Wale gi wa muchkotni gixatskalaya, seyini kgiyaklewaklorni gixatskalaya. ⁴ Gi rixanu koroshishkita rutaaka ma muchkonuya, seyini Goyakalu giyaklewe ruwekyia. Gi rixanu wixa koxa muchkonwu Waleya, seyini Waleyima wuwekanu Goyakalu giyakleya gixa chinanu.

Wetjetinwa wixnanuko

⁵ Getjetinwa gixnanuko gikta kalixaklerungi. Gimata getanshinikanutinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa gixa rawinri wa Geso Kristo, galikakmigjengi gma mixinitipa? ⁶ Ga wa nkagwaklu gixa gimatanru wa wixa gi wa galikakamigjenwu. ⁷ Goyakalu wagjita wa gike gektutu gkamrutanu gixa, gi wale chinanni wa wixa gipgujewinripa kiglepiranyegirunwu, seyini wa gixa kigleru gkamrutinripa galikakni, ga wa wixa gi wa galikakmigjene pixkalune wixinripa. ⁸ Gi rixanu gike wumkata kamrureta wa wkamnixyaplu galikakpotunanu tokanchi, seyini galikakpotunanu tokanchi chinanu wkamrurewatya. ⁹ Gi rixanu wumuwata wa wixa muchkonwu wixini ga wa gixa gichkopa. Wa tye wagjita wa gixa mmagatikane gixinripa. ¹⁰ Giyagni pne nwanatini tyepirankaka nyonata, wa napokinipa gi wa yigleko metkatupno wa Gitsrukaachi gitakyawakno, wa ntseruwakanshinikanutikolupa gixa. Gi wa gnikatikolupa.

Ralipre giykoretna

¹¹ Wanepnute, nomolene, gimuwatanu. Mmagatikanepgi. Gyijnakotanru giykolu. Panshinikanurunepgi. Kigle gwashlepgi. Gixa yegi rawinripa gishiniklewlu ga wa giglewanshinikanrewlu Goyakalute.

¹² Galuukakanu kpashiri gamluruya. Pejnuruneko kpashirine galukgi.

Giglenshinikanyeglewlu

¹³⁻¹⁴ Wa pejnurunekgi gixa yegi rawinripa Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewe, ga wa Goyakalu gishiniklewle, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gimatkaklewe.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kalatane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate, wa yokanatkaluru, gi wa yineya gi koxa yineru chinanu, seyni Geso Kristo chinanu ga wa Goyakalu Girchi chinanu. Goyakalunwa Geso yotunkakjeru gipnachinetskalaya. ² Ga wa pejnuruneko moletkachine wa gitaymalune kirukate. Kalasi gajene gapatjetachinkaka chinanupa.

³ Gimutkalunepgi. Giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ⁴ Walenanuko geneknawa wmukochire chinanu, rushatkapyapwu tye mugletgogneya, Goyakalu Wuru gishinikyawaka. ⁵ Gimalwugognenatkaluru rixgognenatinripa. Wane gixkalurupa.

Maleshlu satu pnuko gixachri Kiglerpotunanu Tokanchi

⁶ Nuglajita tyeya wa giyampotu wane gixa gixriklekaaka ntomgajeruyegiya, Kristo gimutlewleya ntomgajeru. Pnuko gixachri tokanchi, gi wa Kiglerpotunanu Tokanchiyegitkagi. ⁷ Walenwa gi wa pnuko gixachri. Seyni wanena pimrine gkojwakjenemka. Wanna galuka kashrijetletlu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana. ⁸ Seyni ginnakokta wixako ga wa tengogne giyakatyachriko towrechri ginkaklewyegitinipmakgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa wixa ginkakletanru pnute, kamakpiratkalurunepni. ⁹ Wa muchikawa wchinyawaka, ga wa wane nchinatnaka, wa satu ginkaklewyegitinipmakgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa gyoptotanru pnute, kamakpiratkalurupni.

¹⁰ Gi rixanu *¿*xanigognenanu yinrege nushinikanuta waka Goyakalu? Waka *¿*yinrege naluka giglenshinikanreta? Yinemka nuglenshinikanutini, gi wa Kristo wayegrerupmakno.

Kiglerpotunanu Tokanchi Pawlo ginkakletanru

¹¹ Gi rixanu nunkakgi, nomolene, wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletanru gita, gi wa yineru gishinikyawakni. ¹² Gi rixanu gi wa yineru nyoptotyalu. Gi koxa nunkaaka seyni gipgujetkalurni Geso Kristoya.

¹³ Gi rixanu gixa jemlu gita gixjenatyawakapirana, wa Goteyone gixjetyawaka nixanatini. Wa tsru potu kojwaklu nixjenatna Goyakalu gapatjetanune. Numtukpotutna.

¹⁴ Wa Goteyone gixjetyawaka nkosekya gixo pnute wa gita

pixkalune nomolene. Muchkowanshinikanutachripotno nutsrukatenni giykole chinanu.

¹⁵ Wa nunronanwakayakawa ntsomitjeru, ga wa rumutlewleya ntomgajeru Goyakalu kigle getle rixlu ¹⁶ rekakgityaplu Gituru gitaya, wa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Walepirana payineyegiya. Waneklu gi wa nyayegitlu kamaneru ga wa kagragalu. ¹⁷ Gi wa Gerosaleko nkanika wanna yegi wa muchi yokanatkalune gitaya, seyni Garawichijne nya. Nsatoka. Tamasko nyatnaka.

Pawlo salwayegitlu Petro

¹⁸ Wanepnute, wa mapa walapu giknoginitka, Gerosale nkanika, Sotlu numatinripa. Pamole pamyogogne wale yegi nwa. ¹⁹ Ga wa pimrine yokanatkalune gi neta, seyni Santiyakopje wa Gitsrukaachi gepuru. ²⁰ Wa nyonatanru, Goyakalu getanu, gi nayroklewata.

²¹ Wanepnute Surisreta nya ga wa Surisisreta. ²² Mumatgojitkotno Gote gapatjetyachinkaka yegi, wa Kristonune. ²³ Jempiranyegishatnona wane nchinikolu, “Wa muchikawa wkojwakjejenatjeru, xani runkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi galixlewulpirana wa muchinanu rumtukpotunatanru.” ²⁴ Ga wa gita chinanu rumalwutluna Goyakalu.

2

Pawlo ga wa Wirnawisi gapo nshinikanyegitkalune payine yegi yokanatkalune rixinripna

¹ Wanepnute, pamole gepkoxamkoje walapu giknoginitka, numepe Gerosale kaniketatnaka Wirnawisiyma. Nani-ikoxlu Tito rupxaletyapno. ² Wa nupgujetikowaka nkanika, wa payine yegi nunkakletanru Kiglerpotunanu Tokanchi, wanna mkoje nunkaka wa kigle getle gixkalune, gimka maleshawaka nkamrurewatinri ga wa nkamrurewatinitka. ³ Seyni wa nupxalu Tito, Kriykomkani gi wa sajruka gistaakota wale. ⁴ Wa moletkakachine sanowashatachine chinanni yoshmagnachinwa pochkeruneko. Wanna jiglokyegitwu giruktatyapluna wushpakyawaka Kristo Geso chinanu, wayegretyapmakwuna. ⁵ Gi wa pshinitsonuji wuyagolewna wannaya wa wyijnakotyapna, gixa yegi rawgogenatinripa galikakpotunanu tokanchi wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana.

⁶ Wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune, gi pixkalunekokta rixna gike rixno (Gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu yineru wa Goyakalu), gi rixanu wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune gike

yognikyanona. ⁷ Seyni pnuko rixka. Wa retinitkanona gaponshinikanyegitkalurno wa Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakyapna msajruka gistaakotkone, Petroko pixka runkakna sajruka gistaakotachine. ⁸ Gi rixanu Goyakalu wa Petroya kamrurewatyachri wa sajruka gistaakotachinyegiya wa yokanatkaluru rixinripa, Waleko gitkoxaya kamrurewatya payine chinanu. ⁹ Rumatluna wa gimutlewu wa nenekikolu. Giyagni wanna Santiyako ga wa Sotlu ga wa Gwa, wa yoptowaka gajerustsigi pixkalunni kagwakikalune, romyokyegitwuna gita ga wa Wirnawisi potuklemyotna, wumatkaakalu chinanu. Wane rixna, wa payine yegi nyinipa gita, ga wa wanna sajruka gistaakotachine yegi yinripna. ¹⁰ Walepje wa kwamonurune rushinikjixwuna. Jmererunpotwu wkamrutyaplu waleko.

Gantiyokiya Pawlo ginkakyalu ruklukanuwninriya Petro

¹¹ Wa Sotlu Gantiyokiya yinitka gigojipotuko nsatkaklu gi rixanu ruklukanuwna. ¹² Gi rixanu ma mapookanuwana Santiyako yegi giyakatyachine, wale payine gimnika. Wa rapokinitkana rixashata. Ruxrikamtatka. Gi rixanu sajruka gistaakotachine pika. ¹³ Waleyima koxa rixashatna pimrine Goteyone. Wane rixatka Wirnawisiko pupjekaaka wanna gixashle chinanu.

¹⁴ Seyni wa netinitkana gi wa potukyaletkana; gi wa Kiglerpotunanu Tokanchi galikakate chinyawaka pixka rixna, wane nchinru Sotlu pejnurune getanu, “Wa pixa Goteyokyi wa payineko gixjetyawaka pixka pixini; gi wanna Goteyone gixjetyawaka pixka pixini, ¿klu chinanu perutna payineko wa Goteyone gixjetyawaka pixka rixinripna?

¹⁵ “Wixni wa Goteyonwu wumumturetanru wixinri, gi wa payine kmukochirerunwu. ¹⁶ Wumatlu wa yineru gi wa muklukanuwnakaakotni wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu, seyni Kristo Geso galixikolu chinanu muklukanuwnakaakotni. Ga wa wixa galixlu Kristo Geso wa muklukanuwnakaakonepwu Kristo galixikolu chinanu, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu. Giyagni Tokanchi Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni.

¹⁷ “Ga wa wixa gijginri muklukanuwnakaakonwu wixinripa Kristoya, ga wa wixako kmukochirerunwu getikolunwu, ¿wale chinanrege mukochri kamrurewatyachri Kristo? Gike rixiniko. ¹⁸ Gi rixanu wa nnikatanrukaka nkamrutinitnaka, nekakgitnawa ginanshichikaluru kamrutachrino. ¹⁹ Gi rixanu gita Tokanchi Yokanatkaluru chinanu nupnanatka Tokanchi Yokanatkaluruya, Goyakalu chinanu nuwekinripa. Kristoyma koroshishkita nutaaka. ²⁰ Giyagni gi wa gita

giwekatka, seyni gita ruwekyatka Kristo. Ga wa xawakni nomaneya nuwekinritka, Goyakalu Wgene galixikolu chinanu nuweka. Walenwa nushinikjeru. Walenanuko geneknawa gita chinanu. ²¹ Gi wa maleshawaka nixkaklu Goyakalu gimutlewe. Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkalluru chinanupmakni wa poyagkaklewu, waneklu maleshawakmaka rupnana Kristo.”

3

Giwekikaluru galixluya yoptotikolu

¹ Kalatane mshinikanungi, ¿katu yokshatgi? Gixaygale getanu rupgujewnakaaka Geso Kristo koroshishkita gitaakaluru. ² Walepje naluka gimatletyagi: ¿Waka Tokanchi Yokanatkalluru kamrurewle chinanu gyoptotluge Giwekikaluru, waka gyijnakotinri galixluya chinanu? ¿Gi pamshinikanunangige? ³ Wa Giwekikaluru gyinuwakinitcha, ga wa xani ¿manchi chinanrege mmagatikanepgige? ⁴ ¿Wane pejnurge maleshawaakaka nsalewniya gixa wa galikaka maleshawaka rixinipmaka? ⁵ Giyagni wa Goyakalu wa Giwekikaluru genekpotutyagi ga wa gixa yegi giyaklewu kamrurewatyachri ¿waka Tokanchi Yokanatkalluru kamrurewlege chinanu waka gyijnakotinri galixluya chinanu?

Galixachine wannanwa Gawraklopishane

⁶ Waneko pixka rixa Gawra. *Goyakalu ralixa, ga wa wale chinanu rutakyegitcha poyagkakachri rixinripa.* ⁷ Giyagni gixa gimata kalixaklerune wannanwa Gawraklopishane. ⁸ Wa yonatkalluru tokanchi rumatagnaputika wa galixlu chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone gitakyapna payine. Giyagni Kiglerpotunanu Tokanchi runkakagnaputlu Gawra. Wane china, “*Pixaya giglenshinikanyegitchalunepni pejnuruneko payinemnunanuka.*” ⁹ Giyagni kalixaklerune giglenshinikanutkalunepni wa kalixakleri Gawraymananuko.

Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yokanatkalluru kamakpiireyegiya

¹⁰ Gi rixanu pejnuruneko Tokanchi Yokanatkalluru kamrureyegirune, wannanwa kamakpiratkalune. Gi rixanu wane chinyongata, “*Kamakpiratkalunni pejnuruneko ginnakokta gi gomkagi kamruretyalu pejnuruko yonatika Tokanchi Yokanatkalluruya.*”

¹¹ Giyagni pgujerni wa Tokanchi Yokanatkalluru chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni Goyakalu getanu. Gi rixanu: *Wa poyagkakachri giwekanu ralixleya chinanu.*

¹² Ga wa Tokanchi Yokanatkalluru gi wa galixluyni, seyni

wa wale kamrutachri ruwekanu waleya chinanu. ¹³ Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yokanatkalu kamakpiiryegiya. Wixa chinanu kamakpiratkalurni Wale. Gi rixanu wane china yongatyawaka, “*Kamakpiratkalurni girukokta gagemunashkita gixripkaakaluru.*”

¹⁴ Payneko rapyegitinripa wa Gawra giglenshinikanyegit-ikolu Geso Kristo chinanu, wa galixlu chinanu wyoptotyaplu Giwekikaluru gipiratkaluru.

Goyakalu gipiratyalu Gawra

¹⁵ Nomolene, yineru gixjetyawakapirana nunkakangi: Wa gipiratkaluru kirukate gike rixa yinerunupmakni, wa poyegitkalurni pejnurune getanu, gike giknoktokanutlu. Gike wanepnute yognikinri. ¹⁶ Ga wa gipiratkaluru tokanchi wane china, “Gawranupa ga wa giklopishanupa.” Gi wa wane china, “Wa giklopishanenupa,” wa gixolurunenupa pixka, seyni satupjenupa pixka, “*Wa giklopishanupa,*” china. Walenwa Kristo. ¹⁷ Goyakalu gipiryegitlu Gawra renekyawakaplu. Wanepnute, ruknoginitka gepkoxamkoje pacha mapmole walapu, Goyakalu genekna Gisrayiline Tokanchi Yokanatkalu. Giyagni tyenwa nchina, wa Goyakalu gipiratanru gi rumkata giknoktokanreta wa Tokanchi Yokanatkalu. ¹⁸ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkalu chinanupmakni wa yoatotikalurupa, waneklu gi wa gipiratkaluru tokanchi chinanupmakni. Ga wa Goyakalu wa gipiratkaluru tokanchi chinanu genekashatyalu Gawra.

¿Klu chinanu wa Tokanchi Yokanatkalu?

¹⁹ Giyagni ¿klu chinanu wa Tokanchi Yokanatkalu? Wa mukochri chinanu yogniika rapokinpotunanuko giklopisha gipiryegitkaluru. Towrechineya rutaaka. Kgiykoyeglewaklerumyo rawanata. ²⁰ Ga wa kgiykoyeglewakleru gi wa satupje chinanni. Seyni wa satupjerutni wa Goyakalu.

²¹ ¿Giyagnige wa Tokanchi Yokanatkalu kannixlu wa Goyakalu gipiratanru? Gike rixiniko. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkalu gimkata giweekaklewatachripmaka, waneklumka poyagkaklewlu galikaka Tokanchi Yokanatkalu ruyakatinmaka. ²² Seyni Tokanchi Yonatkalu chinanu kmukochrirerunwu pejnurunekwu, wa gipiratkaluru galixachine renekikolupa Geso Kristo galixikolu chinanu.

Satupjerunetkawu Kristo Gesoya

²³ Wa ma mapookanuwa galixlewlu, gi wumkata gishpakleta kmukochirerune wixinriya wa Tokanchi Yokanatkalu chinanu wa wunkaakoklunpotunanuko galixlewluwirana. ²⁴ Giyagni wyimakjerni wa

Tokanchi Yokanatkaluru, wa Kristo yegi ranikyapwu, muklukanuwnakaakone wixikolupa galixlu chinanu. ²⁵ Ga wa rapokinitka galixlewlu, gi wa yimaklewatachri wiyjnakotatka.

²⁶ Gi rixanu pejnurunekgi gixa Goyakalu wgenenetkagi Kristo Geso galixikolu chinanu. ²⁷ Gi rixanu pejnurunekgi gixa Kristo chinanu katkalungi, Kristo gmatatnawa. ²⁸ Maleshlu Goteyo, gi wa Kriykoko. Maleshlu wayegrechri, gi wa gishpakachriko. Maleshlu jeji, gi wa suxoko. Gi rixanu pejnurunekgi gixa satupjerunetkagi Kristo Gesoya. ²⁹ Ga wa gixa Kristonune nchininitka, waneklu Gawraklopishanetkagi, wa gipiratkaluru tokanchi chinyawakpotuko wa yoptotachinepa gixinri.

4

Gi wa wayegrechinetkawu, seyni wgenchinetkawu

¹ Xani yoptotachinepapirana nunkakangi. Galukta satu yineru gitaakaluru ruru wane gixle yoptotachripa, seyni mturu rixiniwa. Wa mturu rixinikopshini, satu wayegrechri pixka gixkalurni. Gike rixa pejnuruko gitsrukataknani. ² Mturune girukotachine yijnakota wale ga wa panchi girukotachine, wa ruru gitakanrugogne rapokinpotunanuko. ³ Waneko pixka wixanatini. Wa mturune pixka wixini tyegogne gajerakaka wayegretanatwu. ⁴ Ga wa poyagkakognepotutinitka, Goyakalu yokanatlu Gituru, suxo giyakatyachri, Tokanchi Yokanatkaluru yijnakotachritkani, ⁵ wa koshpakyapna Tokanchi Yokanatkaluru yijnakonatachine, Wale wgenene wutakikolupa. ⁶ Ga wa gi rixanu Goyakalu wgenetkawu, Wale yokanatlu Giwekikaluru Giturunu waji saplewatinripa, "Gawwa." (Nuru.) ⁷ Giyagni gi wa wayegrechritkayi, seyni Goyakalu wgenetkayi. Ga wa Wale wgene pixinri yoptotachrikoxapyi Goyakalu chinanu.

Wuykotka wma wayegretikotpatnaka Tokanchi Yokanatkaluruya

⁸ Seyni muchikawa wa Goyakalu gma mumatkanuwa, wayegrechinenangi wanna yegi wa goyakalunemigjene rumumturetanruna. ⁹ Ga wa xawakni gimatalkalu Goyakalu, ga wa galikakni Goyakalu gimatanungi. ¿Gi gixpoko satokleyegitanutnaklu tyegogne gajerakaka? Walenwa muchkotkaka ga wa magatachrikaka. Wa wale wayegrene galuka gixletatnaka. ¹⁰ Gimretpotutlu gogkaka, ga wa ksurkaka, ga wa gipapkokaka, ga wa walapkaka. ¹¹ Nkagwakpirata gixa chinanu gimka maleshawaka nyaprewanatinri gixyegiya.

Pawlo chanixna Kalata gajene

¹² Nomolene, nagjitgi gita pixka gixanu gi rixanu gixa pixkalutkoxno gita. Gi satuna gimtukyano. ¹³ Ga wa gixa gimata wa nugrokmanetinri muchinanu Kiglerpotunanu Tokanchi nunkaklewyegitgi. ¹⁴ Wa gyantaetikolu no-maneya, gi wa geyikyano. Gi wa gagnanutyakoxno. Seyni gyoptotno satu Goyakalutowruru pixka, Kristo Geso pixka. ¹⁵ Giyagni ¿ginakatkalu wa giglenshinikanyegitikolu? Gi rixanu nupgujtatgi wa gimkatiniplu giygalejiko gkoshpakypap-maka genekyapno. ¹⁶ Giyagni ¿gkamnixjerutkange gita gi rixanu tokanchi galikakpotunanu nunkakgi?

¹⁷ Wa wanna muchkowanshinikanyegityagi gi kigleru. Seyni raluka gishyayegletgina gma jiglokinitipa, wa wannako gmuchkowanshinikanyegitinripa. ¹⁸ Kigleru wa gmuchkowanshinikangognenatinripa wa kigleruya. Gi wa gixa yegi nwinikopshinipje wane gixanu. ¹⁹ Nwugenene, nchinowyegitatnakgi wa gixa gaji kamgikolpotunanuko Kristo. ²⁰ Nalukmaklu gixa yegi nwinripmaka wa xani wa nkashrijetokanutinripa, gi rixanu gi numatanshinikanyegitgi.

Yapkaklu Sara ga wa Gakarapiranaya

²¹ Ginkakanno, gixa Tokanchi Yokanatkaluru galuka yijnakletachingi, ¿gi ge gjemlu Tokanchi Yokanatkaluru? ²² Gi rixanu yonatkalurni wa Gawra waneylu gepi wgenene. Satu wa wayegrechroya, ga wa satu wa mwayegretkotoya. ²³ Seyni wa wayegrechroya giyakatyachri manchi pixka gixachri rushpakya. Ga wa mwayegretkoto giyakatyachri gipiratkaluru tokanchi chinanu rushpakya.

²⁴ Tyekakaktanwa yaglu. Gi rixanu wanna suxonni wa gepi gipiratkaluru tokanchikaka yaglu. Satni wa Sina Magkate giyakatyachro. Wala wugenetna wayegrechinepa. Walanwa Gakara. ²⁵ Ga wa Gakara walanwa Sina Magkate yaglu. Garawichijne gajeru magka. Wa xawakni Gerosaletka pixkalutni, twugeneneyma wayegrechroni. ²⁶ Ga wa teno gajeru Gerosale gishpakachroni, walanwa wunro. ²⁷ Gi rixanu yonatkalurutkani:

Pumuwatanu, migato, wa pixa mwugenetonanyi.

*Pupsheka saplewletanu,
pixa wa ma chinyegityi.*

*Gi rixanu kganururo pnute
gixo wgenro wa gapalushanatachro.*

²⁸ Ga wa gixa, nomolene, Gisaaka pixka gixa gipiryegitkalungi wgenchingi. ²⁹ Seyni walegogne pixka wa manchi pixka gixa gishpakletachri kojwaklu wa Giwekikaluru pixka gixa gishpakletachri, waneko pixka

rixa wa xani. ³⁰ Seyni ¿gi china wa tokanchi yonatkaluru? “*Puknokanro wayegrechro ga wa toturuyma. Gi rixanu wa wayegrechro wgene gi wa yoptotachripni wa mwayegretkoto wgeneyma.*” ³¹ Giyagni, nomolene, gi wa wayegrechro wgenenwu, seyni mwayegretkoto wgenenwu.

5

Gishpakyawaka ntunwatanu

¹ Giyagni wa gishpaklewluwa wa Kristo koshpakyawu, ntunwatanu. Gi gkashichkotnaka wa wayegrechine gixinripa, wa gitjipije ganikachine pixka gixinripa.

Gimutlewlu yegi gitsikiyachine

² Seyni gita Pawlono wane nchingi, wa nsajruka gistaakoklunupa gike rupxakingi Kristo. ³ Numepe gipgujtalyegitatnaklu satkaka yineru wa sajruka gistaakoklunupa, wa wale gimkata kamruretlu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru. ⁴ Kristo kaspukachinetkagi ginnakokta wa Tokanchi Yokanatkaluruya muklukanuwnakaakonepmakgi. Gimutlewlu yegi gitsikiyana. ⁵ Ga wa wixa Giwekikaluru chinanu ga wa walixle chinanu wkagwakpotutlu wa poyagkakachine wutaako. ⁶ Gi rixanu wa Kristoya gike gimkatachrini wa sajruka gistaklewlu, gi wa msajruka gistaaknuchiko, seyni galixlu galikakni wa gishiniklewlu kamrurewatyachri.

⁷ Kigle gixjenata. ¿Katu gimaletgi wa gma malixyanuplu tokanchi galikakpotunanu? ⁸ Tye gishinikanutikolu gi wa ntomgajeru ruyakaty. ⁹ Ptsotsotaji gisekachri psolujpako ruseekaka. ¹⁰ Gitsrukaachi naponshinikanyegitgi, gi wa pnuko gyanshinikanutanu. Ga wa gkojwakjeru girukokta rixinri waneyaplu ruklukanuwnayegjixikolupa.

¹¹ Ga wa gita, nomolene, wa nunkakletinmakawalu sajruka gistaklewlu, ¿klu chinanu nkojwaakawa? Gi rixanu wane nixinipmaka koroshishkita gitspekaklewatinriya nkaspukekima. ¹² Nalukmaklu wa gkojwakanshinikanutjene rustakinwana.

Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakikolu walenwa gishiniklewlu

¹³ Gi rixanu gixa, nomolene, tomgakalungi gishpakikolu chinanu. Seyni wa tyepje, wa Tokanchi Yokanatkaluru gishpakinriya gi wane gixikolupa ruglepoktapinri gimane galukyawaka chinanu. Seyni gishiniklewle chinanu wayegretkaakalunepgi gixkakluko. ¹⁴ Gi rixanu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru patokanchipje poyagkakikolupa. Tyenwa wale: *Pushinikanru pumwastsitanru pixnanuko*

pixka. ¹⁵ Gi rixanu gixkakluko gashkakakanmaka ga wa gniikakanmaka, xakoka gnikatpotkakapa.

Wa manchi kamrure

¹⁶ Giyagni wane nchina, Giwekikaluru gyanini, ga wa manchi getsotanrewle gi wa mpoyagkakanu. ¹⁷ Gi rixanu wa manchi getsotanrewata, kamnixyalu Giwekikaluru. Ga wa Giwekikaluru getsotanrewata, kamnixyalu manchi. Gi rixanu manchi ga wa Giwekikaluru kamnixkaka, gixa gma kamrutyanuplu galukanrukaka. ¹⁸ Ga wa Giwekikaluru kosekangungi gixini, waneklu gi wa Tokanchi Yokanatkalurye-girungi.

¹⁹ Gi rixanu pgujerni manchi kamrurkaka. Walenwa gapoklewlu, mpowrannuchi, mpogijpatnuchi, ²⁰ yagluchisha yonyegru, kagonchiwlu, kamnixlewlu, yagotkaklu, ganxalewlu, gimtuwakchi, gimkapnuglu, kotspalanshinkanrewlu, pnuko gixachri ginkaklewlu, ²¹ sotanugnuchi, gimru, tsru niklu, ga wa wane pixkalutkaka. Wale nunkakagnaputatnakgi, wa muchikawa pixka nixa ginkaklegnaputgi, wa kwangixaklerune gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka.

Wa Giwekikaluru kamrure

²² Ga wa Giwekikaluru kamrure walenwa gishiniklewlu, ga wa gimuwlu, ga wa giglewanshinkanrewlu, ga wa ma pognanrewlu, ga wa shinikannuchi, ga wa giglewlu, ga wa galixlewlu. ²³ Ga wa mayognuchi, ga wa girukotmanrewlu. Maleshlu tokanchi yokanatkaluru walekaka gijretikolupa. ²⁴ Ga wa Kristo Gesonune koroshishkita rutakmanewletna gimane galuklewlekakaymana ga wa retsotanrewleymana. ²⁵ Wa Giwekikaluruya wuwekini, Giwekikalurkoxaya wyanini.

²⁶ Gi wa wujanru maleshawaka walixkotikolupa. Gi wa wayookakanu. Gi wa wanxakakini.

6

Gimutjikakanu

¹ Nomolene, wa satu yineru gakajipgaka satu mukochriya, gixa wa Giwekikaluru waneyalungi gigletanru wane gixachri, mayogonshinikanurunepgi. Pixnanuko petinwa wa pma yantaletikotupa pixa. ² Gimutjikakanu. Wane gixini mpoyagkakanru Kristotokanu yokanatkaluru.

³ Gi rixanu walenanuko kagwacknachriwa pagixanu rixinri, ga wa gikenanni, waleko ginshinikanu yokwitnawa.

⁴ Giyagni satkaka gitakyagoka kamruretinwa. Waneklu ralixkotko wa walepje chinanu, gi wa satu chinanni. ⁵ Gi rixanu satkaka waleko wunnu rutjitanu.

⁶ Ga wa yimaakalurune pejnurkakako kigleru gapikanna wa tokanchi yimaklewatachine.

Wa yineru gitakanru wale koxa jirganu

⁷ Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa gapnokatkalurni Goyakalu. Gi rixanu wa yineru gitakanru wale koxa jirganu. ⁸ Giyagni wa gimane chinanu gitakachri, gimaneya jirganru gamgikowaka. Ga wa Giwekikaluru chinanu gitakachri, Giwekikaluru chinanu jirganru giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. ⁹ Gi wamanutanu kigleru wkamrutinri. Gi rixanu gipapko wjirgalewatanu wma mugrokanupa. ¹⁰ Giyagni wa ruglepoktapini wchinini, kigleru wkamrutinna pejruneko, ga wa muchinanu gapka galixlewluya moletkakyachine.

Kristo koroshishkitya ralixkowata Pawlo

¹¹ Getanru. Tsru yonga potu gitako nomyo nyonatinri.

¹² Ginnakokta galuka kigle getikolupa gimaneya, wanna gerutgi wa nsajruka gistakikolupa. Walepje chinanni wa ma kojwakikonepni Kristo koroshishkitate chinanu. ¹³ Gi rixanu gi wannako sajruka gistaakotachine kamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru. Seyni ralukluna gixa sajruka gistakikolupmaka, ralixkowitzinripmakna gixmaneya. ¹⁴ Ga wa gita gike rixiniko nalixkowitzanutka, seyni walepje Wutsrukate Geso Kristo koroshishkitateya. Wale koroshishkitate tye psolchijneko koroshishkita gitaakaluru gitanshinikanuya. Ga wa gita Kristo koroshishkitate gitaakalurno tye psolchijneko chinanu. ¹⁵ Gi rixanu gike gaprini wa sajruka gistaklewlulu. Gi wa msajruka gistaklewluko, seyni gerotu giyakotkaluru galikakni. ¹⁶ Ga wa ginnakokta tye nuykolewle kosekyachine, gilewanshinikanutachinepni, ga wa getwamonutkalunepni. Ga wa Goyakalu Gisrayilitene koxa waneko pixka rixa gilewanshinikanutachinepni ga wa getwamonutkalunepni.

¹⁷ Xaniyakawa gikena yaprewkakanutkano, gi rixanu nomane nanikyalu Geso gimaxikolkaka.

Giglenshinikanyeglewlu

¹⁸ Nomolene, gixaymaplu Wutsrukate Geso Kristo. Wale gimutangi. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Pawlo Kirukate Gigwisone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate, Kristo Geso yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka.

Wa kpashirine chinanu, Kristo Geso galixachine, Gigwiso gajene. ² Gimutkalunepgi. Giglewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Giglenshinikanyeglewlu Giwekikaluruya Kristo chinanu

³ Gimalwutkalurni Goyakalu wa Wutsrukate Geso Kristo Giru. Walenwa giglenshinikanyegitwu psoluko giglenshinikanyeglewlu Giwekikaluruya tengogneyakawa Kristo chinanu. ⁴ Wane rixa tsomletwu Wale chinanu ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, wa kpashirine wixinripa ga wa muklukanuwnakanepwu Wale getanu. ⁵ Muchikawako rushinikagnapyegitwu gishiniklewluya Wale wgenene wutakikolupa, Walenunepwu Geso Kristo chinanu. Wane rixa rugleretyawaka wa Wale gishinikanruya. ⁶ Wane rixa wugenetyawu, rumalwutikolupa rumutlewe giglenu. Wale chinanu rumutyawu ralukanru potu Gituru chinanu. ⁷ Waleya wenutikolutka wushpakinriya gigraga chinanu. Wkaspukmukochiretika Goyakalu gimutlewe ponikowleya. ⁸ Rumutpotutanwu psoluko gimatkalewluya ga wa psoluko gimata jemluya. ⁹ Rumatkakwu giyogimanatkaluru rushinikanrupiranaya; rixa gigleretyawaklu rushinikanru Kristo chinanu. ¹⁰ Rixa giplepokletyawaklu gogikaka, wa poyagkakognepotutinpatka, gapatkota Kristo chinanupni ptowrupotunanuka, tengogne gajerkaka ga wa chiji gajerkaka. Pamanepje pixka rixanutka. Ga wa Kristo, gijiwu pixka rixanu.

¹¹ Ga wa wixa tsomitkalunwu Kristonune wixinripa. Muchikawako Goyakalu gitakyawakpotuko tsomitkalunwu. Gi rixpokotko tyekaka Goyakalu gitaka rugleretyawaka. ¹² Wa wixa chinanu gimalwutkalurupni Wale goyaknu. Wixni wa muchinanu gapka Kristo kagwakyachinwu. ¹³ Wale chinanu gixa koxa wa galikakpotunanu tokanchi yijnakotachingi, wa Kiglerpotunanu Tokanchi gixa gognetkakiloluya, Wale galixachinetkagi. Wale chinanu gimaxikoletkalungi Giwekikaluru Kpashiriya gipiratkaluru. ¹⁴ Tyenwa Giwekikaluru Kpashiri psojite xani wenekagnapatikolutka, rumatikolupa wa wixanpatka

psoluko wa Goyakalu koshpakgognepotunanukwu. Wane rixa gimalwutkalurupni Wale goyaknu.

Pawlo gagjitlu wa Giwekikaluruwaneyapna Gigwisone

¹⁵ Giyagni gita koxa wa nyijnakpiranyegitlu wa Gitsrukaachi Geso galixinri gixa, ga wa pejnuruneko kphashirine gishinikinri, ¹⁶ gi nutuka poyagnutleyegitgi. Wa nagjigognetini nushinika gagjigogneyegletgi. ¹⁷ Wa Wutsrukate Geso Kristo Goyakalute, wa goyaknu Giru genekyapgi Giwekikaluru gimatkaklewatachri ga wa gipgujetkalewatachri, rumatikolupa Wale. ¹⁸ Tye nagjitlu Goyakalu: Wa mpokamlatyegitkolupa psoluko getinripa, waneko pixka rixangi Goyakalu. Kotpukanru ginshinikanu gimatpotutyaplu psoluko Goyakalu chanixgi gyoptotinripa. Walenwa wkagwakanru potu, wa royaknu ponikowle. Walenwa kphashirine yoptotanrupa Waleya. ¹⁹ Nagjitkoxlu gimatyaplu klunerni wa tsrupotunanu ruyakle wa wixa chinanupa, wa galixachinwu. Wane rixa kamrurewatyawaka wa muchkonu ruyakleya. ²⁰ Wale giyakle Kristoya kamrurewatya, wa gipnachinetskalaya yotunkakinitkalu ga wa potuklesretate tuplakakinitkalu tengogneya. ²¹ Tengajerni. Wa pejnuruneko tsrukakalune pnute, ga wa tsru gitaakalurkaka pnute, ga wa gichkolkaka pnute, ga wa girukotlewlu pnute, ga wa pejnuru giwakako koscheekaluru pnute, tsrupotni Wale. Gi wa tyegogneshlupjeya, seyni koxa wa ginachripa. ²² Ptowrupotunanuko Kristojixipta rapukote rutaka Goyakalu. Reneklu pejnuruneko gapatjetachinjiwu rixinripa. ²³ Wannanwa Kristomane. Walenwa psolpotuyako chiji ga wa tengogne koxa gike mmagatikatu.

2

Gimutlewluya gognetkaaka

¹ Ga wa gixa gipnachine gixanata gektutu gkamrureya ga wa gmukochireya. ² Muchikawa tyekaka mukochri gimuyanatanini tyegogne gixjetyawaka pixkapotuko, ga wa tye psolchijne gajeneko gixjetyawaka. Ga wa kawlerun-nipgya gajene gitaakalurune gitsrukate gixjetyawaka pixka. Walenwa Kamchi wa malixkane kamrurewatyachri xawakni. ³ Wannatskala muchikawa pejnurunekwu wixa koxa gawanata. Wumane sotanugnu wumwanatini. Wumane galukyawaka wkamrujenata ga wa wunshinikanu galukyawaka. Wixjetyawakananu wumumturetanruya chinanu Goyakalu jigekanuwnayegitwu pimrine pixka. ⁴ Ga wa Goyakalu, wa getwamonrewlu ponikowatyachri, rushinikwu tsru potu rushiniklewle chinanu. ⁵ Giyagni

wixa gipnachinwu wixanatini mukochriya, Kristoyma ruweekakwu. Gimutlewlw chinanu gognetkaakalurungi. ⁶ Waleyima yotunkakwu. Waleyima tengogne tuplakakwu Kristo Gesoya. ⁷ Wane rixa ginachrigogneshkakapa rekagityaplu tsrupotunanu rumutlewle ponikolewle retwamonutkalchinanwu Kristo Gesoya. ⁸ Gi rixanu gimutlewluya gognetkaaka galixlewlw chinanu. Tyenwa gi wa gixa ruyakaty. Goyakalu genekashleni wale. ⁹ Gi wa kamrurchiyini gi satuna ma malixkotinitipnawa. ¹⁰ Gi rixanu wixni wa Goyakalu kamrure. Kristo Gesoya giyakotkalurunwu wa kigleru kamrurchikaka wkamrutinripa. Wa Goyakalu galpokognaputanrutka tyekaka wuyaninripa.

Gipoyikgayekaaka koroshishkitaya

¹¹ Giyagni gishinkapanru wa muchikawa gixa payine gixanatini gimaneya. Msajruka gistaakone chinkalungi wa sajruka gistaakotachineya wa myochi sajruka gistakikalune manchiya. ¹² Wa walegogneklw maleshayanangi Kristo. Maleka gajene gixanatini Gisrayilineruneyegiya. Wajra gwanatyalu gipiratkaluru tokanchi. Maleshayanangi gk-agwakle. Ga wa moyakalutenenangi tye psolchijneyako. ¹³ Ga wa xani Kristo Gesoya wa gixa wajra gwanatachingi gi gowukatkgi Kristograa chinanu.

¹⁴ Gi rixanu Walekni wa wuglewanshinikanrewle. Wa gepinanu satupjerutu rixkaka. Wa gepinerunanu satupjerutuneru rixkaka. Muchinanu wkamnixkaklewlw kotspalatyawu prijeru pixka. Ga wa wale gerutlu prijeru, panerupje wixinripatka Gisrayilineyma. ¹⁵ Waleko gimaneya nikatlu Tokanchi Yokanatkalluru wa gitaakalurkaka. Waleya gepiko ruyakotyaplu satupje gerotu yineru. Kiglenishinikanrewlu rixkaka. ¹⁶ Koroshishkitateya Goyakalu rupoyikgakaka. Wa gepineru pamanepje rixinritkana rupoyikgayekaka. Walaya nikatlu kamnixkaklewlw.

¹⁷ Rapoka. Runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana gixa yegi wa wajra gwanatachingi, ga wa runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana wanna yegi koxa gowuka mwakane. ¹⁸ Gi rixanu Wale chinanu wixa ga wa pimrine koxa kigle gapokle wixa Girchi yegi satupje Giwekikaluruya.

¹⁹ Giyagni wa xani gi wa maleka gajenetkagi. Gi koxa wajra gajenetkagi, seyni kpushirinenerunetkagi, ga wa Goyakalu-molenetkagi. ²⁰ Panchi kamrupjitaluru pixkalungi. Kristo yokanatanune ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine wannanwa gistsigi pixkalune. Ga wa Kristo Gesoko sotlu yoptowaka gwachri pixkalutu. ²¹⁻²² Wale gogo pejnuruko

kamrupjitzikaluru rupxaakakpotutka. Tseruwna kpashiripji potu rixinripa Gitsrukaachi chinanu. Wale gogo gixa gipx-aakaakalungi papjipje gixinripa Goyakalu gwiyawakapa Giwekikaluruya.

3

Goteyoneyma yoptotachinepni payine Kristoya

¹ Tye chinanu gita Pawlono, gostutkalurno Kristo Gesonu gixa payingi chinanu.

² Wa gyijnakpiranyegitiniplu wa gitni geneekalurno nuglepokowakatyaplu Goyakalu gimutlewelepirana gixa chinanupa. ³ Wa gipgujetikoluya numatkaaka wa yogimanatkalurupirana. Wane potuko nixa yonyegletgi, wa muchikawako nyonyegityagi ptsotsotaji tokanchi, ⁴ wa getyongatiniplu gimata jemanru wa Kristopirana giyogimanatkaluru numatinri. ⁵ Wa pimri gwashlukakni gi wa rumatpirankaakana wa xani gwachine pixka. Xani Giwekikaluru gipgujewnakaklu wa Kristo yokanatanune kpashirine yegi ga wa tokanu geneklewatachine yegi. ⁶ Rumatkakanna wa Goteyoneymananuko yoptotachinepna payine wa pamanepje rixinripatkana. Goteyoneymananuko Kristo Geso genekanna Goyakalu gipiratanru Kiglerpotunanu Tokanchiya.

Kamrurewatachri rutaaka Pawlo payine chinanu

⁷ Tye Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamrurewatyachrino nutaaka, wane nixa geneekota Goyakalu gimutlewele genekashatkaluru. Wale giyakle pixka rixa kamrurewleta. ⁸ Gitni wa pejnuruneko kpashirine pnute mturpotno, tye gimutlewlulu neneeka nunkakletyaplu payine yegi wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristo ponikolewle mukshikanshikanutkotupirana. ⁹ Ga wa nutaaka nekakgityaplu gi pixka gilepokle rixa wa giyogimanatkaluru wa muchikawgognepotuyakawa yogimanatkaluru Goyakalu yegi. Walenwa ptowrunanuka giyakotachri. ¹⁰ Wa xani gapatjetachine chinanu rumatika Goyakalu gimatkalewelepirana, wa pnunnu gixachri rumatkalewle. Tsrukakalune ga wa tsru gitaakalune tengogneya gimatlu gapatjetachine chinanu. ¹¹ Wa muchikawgognepotuyakawa Goyakalu gishinikyawakpotuko, wane rixa kamrureta Wutsrukate Kristo Gesoya. ¹² Wale chinanu mpiikanwu. Ga wa Wale chinanu kigle gapokle wixa gaponshikanutachinwu wa Wale walixle chinanu. ¹³ Giyagni nagjitgi gi wa gigrokanu wa gixa chinanu nsalewninriya. Walenwa gixa galixkolewle.

Pawlo gagjitlu wa Kristo gishiniklewle rumatinripna Gigwisone

¹⁴ Tye chinanu nyoptsojityegitlu Girchi. ¹⁵ Wale chinanu panerumnunanuka tengogneya ga wa chijiya giwakatka. ¹⁶ Goyakalu nagjita royaknu ponikolewle gixyawaka renekyapgi giyaklewlu. Nagjitlu gajiyako gmuchkotanshikanutiko wa Giwekikaluru Walenu chinanu, ¹⁷ gaji rawinripa Kristo, galixlu chinanu, gishiniklewlu muchkotikalunepgi, ga wa gishiniklewlu poyegitkalunepgi. ¹⁸ Pejnuruneko kphashirineymananuko gixa gimkata potu gimatletlu gipsogishiniklewlenanuktalu Kristo gishiniklewle. ¹⁹ Wa gimkata gimatletkaluru pnute gimatyaplu Kristo gishiniklewle. Wa psoluko Goyakalunu mmagatikanepgi.

²⁰ Walenwa gixo potu gimkata kamruretachri, ptowruko wagjitanru pnute ga wa ptowruko wushinikanru pnute rixyawakpotuko giyaklu, wixa kamrurewatyachri giyaklu. ²¹ Gimalwutkalurupni Goyakalu gapatjetachineya Kristo Geso chinanu pejnuruko gwashlukakayapa rixgognenatyawakapa. Wane gixkalurupa.

4

Panshinikanrewlu Giwekikaluruya

¹ Giyagni gitni, gostutkalurno Gitsrukaachi chinanu, nagjitgi gimuknu yanre gixanu ntomgikowaka. ² Psoluyako malixkotnachinepgiwa. Psoluyako mayogonepgi. Mapognanunepgi gkashnantakyegkakanu gishiniklewleya. ³ Jmererunpotupgi pagishiniklewlerunepgi gixjegognenatinripa Giwekikaluruya. Gostutkalunepgi giclewanshinikanrewluya. ⁴ Pamanepje wane ga wa satupje Giwekikaluru. Wane gixa tomgaletka satupje kagwakluya ntomgikolu. ⁵ Satupjeru Gitsrukaachi. Satupjeru galixlewlu. Satupjeru katlewlu. ⁶ Satupjeru Goyakalu pejnuruneko Giru. Walenwa pejnuruneko chinanu, ga wa pejnuruneko yegi, ga wa pejnuruneko gitokote.

⁷ Ga wa rumutwu satkakwu gipejnuakta wumkata geneekota Kristo genekashle. ⁸ Giyagni wane china: *Teno ya. Koshpakna gixolune kashichkalune. Genekashlukaka renekna yine.*

⁹ Ga wa wane chininri, “Teno ya Geso,” raluka chinreta wa muchinanu rujrukinritka. Wa chiji ya. ¹⁰ Wa gijrukachri Walekni wa teno yachri, psoltengogneko gogote yachri, pnumnunanuka mmagatikatu rixinripa. ¹¹ Waleko genekna pimrine wa yokanatanune rixinripna, ga wa pimrine Wale tokanu geneklewatachine rixinripna, ga wa pimrine

Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachine rixinripna, ga wa pimrine girukotapratachine gapatjetachine yegi rixinripna, ga wa yimaklewatachine rixinripna. ¹² Galpokotkalunepni kpashirine Goyakalu kamrure kamrutikolupa, rapatjetanune, wannanwa Kristomane, tseruwakikolupa. ¹³ Wapkaapotutiniplu panshinikanurune wixinripa galixluya ga wa Goyakalu Wgene gimatikolu. Mmagatikatu yineru wixinripa, tsru yineru yaglu gixachinepwu wa Kristo pixkapotuko, wixinripa.

¹⁴ Gi wa mturunpatkawu. Gi wa yawjewjekaakalunpatkawu. Gi wa pnumnu ganiikalunepwu pejnurkakakonipgya pixkalutu ginkaklewlu chinanu, yine gapnokawle chinanu, ksanowashaklerunni yokwireyna, pupjekaklewatachri yokwirni. ¹⁵ Seyni kaluklewaklerunepwu tokanchi galikakpotunanu wyanumatini. Psoluyako Wale gwachinepwu wtseruwninripa. Walenwa Jiwchi, Kristo. ¹⁶ Kristomaneya psojtkaka gipxaakakpotutunu. Yoxpaakakataka pejnurkakako yokle gapikanru chinanu. Wa manchi psojtkaka wa rutakikowaakaka rixa kamrurewletini, waneklu manchi tseruwna. Waneko pixka wixa. Wa gapatjetachine satkaka rutakikowaka rixa kamrurewletini gapatjetachine gixolewnanu. Gishiniklewluya tseruwakinwa.

Gixa gerotewkakiko Kristoya

¹⁷ Giyagni tyenwa nchina, ga wa Gitsrukaachi chinanu nupgujatlu: Gi wa payine yanre pixka gixa yaletanutka wa wanna gishinikanru gike gapri migjekakaya. ¹⁸ Mapshaganshinikanurunetkani. Pnu gajenni Goyakalu giwekleya mumatkalnuchi chinanu waneyna, gi rixanu shikgajirunni. ¹⁹ Mumata wamonuwatkanni. Samyoknawana mpogijpatene rixinripna. Kgetsotanrewakleruneko kamrutyaapluna pejnuruko mpowranuchkaka.

²⁰ Seyni gi wa tye pixka gixa gimatatkalu Kristo. ²¹ Wa galikaka gyijnakotinitikalu ga wa Waleya yimaakalune gixinri, wa wane rixini wa galikakpotunanu tokanchi Gesoya. ²² Muchinanu kapokone yine gixanatinri gimtuukolunenangi nsotanuwaleya. Giyagni xani gishpakpotutanutka. Giknokpotutanru wa muchikawa gixjenatyawaka. ²³ Ginshinikanu giwekinri gerotewkakiko. ²⁴ Gerotu yinerpatkayi giyakotkaluru Goyakalu gixjetyawaka poyagkaklewluwa ga wa galikakpotunanu gipashirewleya.

Gi gwamontakanru Giwekikaluru Kpashiri

²⁵ Giyagni giknokanru yokwiri. *Pejnurunekgi gixa galikaka nchinjetanru gimwastsitanru.* Gi rixanu pamanepje psojtkakwu. ²⁶ *Gjigekanuwatinipa gi wanepnute gmukochirewatanu.* Gi wa gimuwnachinekgi rumxikini tkachi. ²⁷ Gi wa kaswaji gixyegitanru kamchi gitsrukate.

²⁸ Wa kachowgurunu, gi wanepnuteko chowguwatanutka. Seyni kamrurewpotutanu, waleko gimyoya kigleru kamrutinri, waneya rixinripa pagixanu waneyaplu rapikyaplu magatyachri.

²⁹ Gi satuna tokanchi gekutu gyanumatini, seyni kigleru tokanchi galuukaluru, tseruwakanshinikanrewatachripa tokanchi, rumutikolupna yijnakotachine. ³⁰ Gi gwamontanru Giwekikaluru Kpashiri Goyakalunu. Waleya gimaxikoletikalungi pagogne chinanupa wa gishpakinri gognepotunanukopa.

³¹ Pejnuruko muglenshinikannuchi ga wa gimuwnalu, ga wa jgekanchi, ga wa saplechka, ga wa mupashiregnuchi gkonikolpatka, pejnuruko gekutuymananuko.

³² Gishinikanuwyegkanu. Kgetwamonrerunepgi. Gixkakluko gkaspukyegkakini, wa Goyakalu pixka kaspukmukochiretgi Kristoya.

5

Gishiniklewle gimuyananu

¹ Giyagni Goyakalu yimjetachinepgi rushinikanune wugenene pixka. ² Gishiniklewle gimuyananu Kristo pixka rushinikwu, ga wa samyoknawa wixa chinanu genekashlu ga wa giylatkalurupa genekashlu rixinripa Goyakalu chinanu, pogamluwatinripa.

Pokamlalu wgenene pixka gixa yanretanutka

³ Ga wa gapoklewlu, ga wa pejnuruko mpowragnuchkaka, ga wa gimkapnuglu, gi wa koscheeko gonuka gixyegkakaya. Wa kpashirine gimkata gixletyawaka gixanu.

⁴ Maleshpatkalu kapatmenuru, gi wa seprolu tokanchiko, gi wa gixpiranchikakako. Walenwa gi rumuknuni. Seyni poyagnutlewlu galikaka. ⁵ Gi rixanu tye gimatpotuta: Gi satuna kapoklewakleru, gi wa mpowratuko, gi wa ksotanugoluko, walenwa yaglusha kyonyegikleru, gi satuna wanna yoptotanru Kristo pogirewatyawaka ga wa Goyakalunu. ⁶ Gi satuna yokwitangi tokanchi maleshawakaya. Gi rixanu tyekaka chinanu Goyakalu jigekanuwyegitna malixaklene. ⁷ Giyagni gi wa wannayma yoptotachinepgi.

⁸ Gi rixanu muchikawa gixni wa mapshagalunenangi. Ga wa xani pokamlalunetkagi Gitsrukaachi chinanu. Pokamlalu

wgenene pixka gixa yanretanutka. ⁹ Gi rixanu pejnuruyako pokamlalu kamrurni wa giglenchi ga wa poyagkaklewlu ga wa galikaka potu. ¹⁰ Gijganru klunerni wa Gitsrukaachi gigleretanru. ¹¹ Gi wa pimrineymamnupgi mapshagalu kamrurkaka kamrutachine, gike gapri migje kamrureyna. Seyni galikaka pekagitanru gektutu rixinri. ¹² Gi rixanu kapatmenurni koschekpiranatikolupa wa wanna kamrutanru yogimatkaluru. ¹³ Ga wa pejnurkakako gektutu gekagitkaluru pokamlalu chinanu gipgujetkalurni. Gi rixanu pejnuruko gipgujetkalurni pokamlalu. ¹⁴ Giyagni wane china: Puyokanu pixa gimkanatachriyi. Ga wa pyotunotanu gipnachineyegiya. Ga wa Kristo pokamlatyegitanyi.

Giwekikaluru gwagajpotutanunepgi

¹⁵ Giyagni xakoka. Getjepotutani gi gixpoko yanretanu gi wa seprolune pixka, seyni kgimatkalerune pixka. ¹⁶ Pchipetgognetanru ruglepoktapinrigogne, gi rixanu muglegognetkakni. ¹⁷ Giyagni gi wa manshinkanunepgi, seyni Gitsrukaachi gishinikanru gimatachinepgi. ¹⁸ Gi wa winga gimetachinepgi. Wa wale runya pachwatjeru. Seyni Giwekikaluru gwagajpotutanunepgi. ¹⁹ Giynumsakakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekikaluruya. Nshikaletanru Gitsrukaachi ga wa gimalwujetanru gajiya. ²⁰ Psolgogneko pejnuruyako mpoyagnutanru Goyakalu Girchi. Wutsrukate Geso Kristo giwakaya mpoyagnutanru.

Giypolu gnurchine chinanu ga wa gnunrochine chinanu

²¹ Kristo pikikolu chinanu gyijnaakakanu. ²² Gnunrochine yijnakotanna wannako gnuru Gitsrukaachi pixka. ²³ Gi rixanu suxojiwni wa gnurchi, Kristo pixka Walenwa gapatjetachinmanjiwu. Walenwa manchi gognetkakachri. ²⁴ Wa gapatjetachine pixka Kristo yijnakotna, waneko pixka rixanna wa gnunrochine yijnakotanna ganurunna psolpoyako.

²⁵ Ga wa gixa jejine, gishinikanna ganunrone Kristo pixka rushiniklu gapatjetachine. Reneknawa gapatjetachine chinanu. ²⁶ Gnunrochi pixka kpashiro rutakyaplo, powraluya gonu terkikolu tokanchiya. ²⁷ Gapatjetachine rawapyapa Kristo ganunropa pixka. Kagwakpirpotutko. Walenupa tixinripa, mapcholetpotupni, mumtuukotopni, gike pixka tixinripa, kpashiro tixinripa, ga wa gike muklukanutopa. ²⁸ Waneko pixka rixanna gnurchine. Rumkata gishinikletna ganunronna gimannako pixka. Wa gishinikagnunrotachri walenanuko gishiniknawa. ²⁹ Gi rixanu gi pagogneko satu

gayegixmanetnawa, seyni girukotmanetnawa. Retwamon-manetnawa Kristo pixka wane rixlu gapatjetachinemane. ³⁰ Gi rixanu Walemanepsojitwu. ³¹ *Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Rupxaletanrotkani ganunro. Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.* ³² Tsrnunanni tye giyogimanatkaluru, seyni gita wane china Kristopirana ga wa gapatjetachinepirana. ³³ Seyni satkaka gixa gishinikagnunrota, gixnanuko gishinikinwako pixka. Ga wa suxo kagwampiratanru tganuru.

6

Giykolu girchine chinanu ga wa wgenchine chinanu

¹ Wgenchine, gyijnakotanna girune ga wa ginrone Gitsrukaachiya. Gi rixanu tyenwa poyagkaklewluni.

² Pkagwampiratanna puru ga wa punro. Tyenwa muchinanu yokanatkaluru gipiryegitkaluru.

³ *Kigle pixinripa, ga wa gogiwekle pixinripa tyechijneya.*

⁴ Ga wa gixa girchingi, gi wa gimtuwnakakanna gwugenene, seyni ntseruwakanna Gitsrukaachi tseruwakanshinikanrewleya ga wa ruykoleya.

Giykolu gitsrukaachine chinanu ga wa kamrurewyegitjenna chinanu

⁵ Ga wa gixa wayegrechingi gyijnakotanna gitsrukatene gimaneya mpikleyma ga wa gitatleyma. Wanepotuko gixachinepgi gajiya. Kristo yegi kamrurewatyachine gixanu.

⁶ Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkamrurewatanu, wa yineru gigleretanru kamrutachine gixyawaka. Seyni Kristo wayegrene pixka gixanu. Ginshinikanuya Goyakalu gishinikanru kamrurewatachinepgi.

⁷ Giglenshinikanrewatachinepgi, gkamrurewatanu Gitsrukaachi chinanu pixka, gi wa yine chinanu. ⁸ Gimatlu wa girukokta kigleru wa satkaka kamrutinri, tyeya yoptotanu Gitsrukaachiya, waka wayegrechriko waka gishpakachriko.

⁹ Ga wa gixa gitsrukaachine, waneko pixka gixanna gwayegrene. Gi kawgutanutkana. Gi rixanu gixa gimatlu wa Rutsrukatna ga wa gixanu tengogneru. Ga wa gi wa manewle gighlenu chinanu yoptotyaplu Goyakalu wa yineru.

Kashri yoptopi Goyakalu giyakatyachri

¹⁰ Wanepnute gichkolunepgi Gitsrukaachiya ga wa Wale muchkonu giyakleya. ¹¹ Psoluko kashri yostayegipi Goyakalu giyakatyachri gitakinwa. Gimkata poyentunwale gixletinripa kamchi gitsrukate yokwireya chinanu. ¹² Gi rixanu wixa yagotkakinri gi wa kagragaluyma, gi wa kamaneruy-mako. Seyni tsrukakaluyma, ga wa tsru gitaakaluyma, ga

wa tyegogne mapshagawaka gitsrukateneyma, ga wa kamchineyma tenowaakakaya. ¹³ Giyagni gkoschekanru pejnu-ruko kashri ga wa kashri yostayegipi Goyakalu giyakatyachrikaka, gimkata poyentunwale gixinripa wa mugletgognepa. Ga wa pejnuruko wane gixinpatka poyentunwale gixinripa.

¹⁴ Giyagni poyentunwaleggi. Gishrikapchijitanu galikakpotunanuya. Gistatletanru poyagkalewluya. ¹⁵ Ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi gigletanshinikanrewatachri galpokotikolu gyoshmakjixitinwa. ¹⁶ Ga wa pejnuruko pnute, gkashichanru yostayegipishpata. Walenwa galixlewlw. Waleya gimkata giwakletinri pejnuruko mugletu kashrekaka yochpiikaluru. ¹⁷ Ga wa gyoptotanru yowumatpu. Walenwa gognewatikaluru. Ga wa Giwekikaluru yoglowlwapre gyoptotanu. Walenwa Goyakalu tokanu. ¹⁸ Psoluyako gagjigognetanu. Gagjipotutanu. Psolgogneko Giwekikaluruya gagjigognetini. Waleko gomkagjepotutanu giyokachineggi. Gagjigogneyegjetanna pejnuruneko kpushirine.

¹⁹ Ga wa gita chinanu gagjitanu, nenektokanutikolupa nyanumatinripa, pgujetanuwaka nunkakletyaplu giyogimanatkaluru wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana. ²⁰ Wale chinanukni gitaakalurno, gostutkalurno nixinri, pgujetanuwaka nunkakletyaplu, wa numkata ginkaklewletinripa.

Galuklewluya

²¹ Ga wa gimatpiranyegityapno, Tichiko ginkakangi psoluko gi nixpokota. Walenwa wumole wushinikanru, ga wa Gitsrukaachi kamrurewyegitachri poyagkakachri. ²² Wale chinanukni wale nyokanyegitgi, wa gimatpiranyegityapwu, ga wa wale gimnanukgajityapgi.

²³ Giglewanshinikanutachinepni moletkakachine. Gishiniklewlw waneyapna ga wa galixlewlw Goyakalu Girchi chinanu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu. ²⁴ Gimutkalunepni pejnuruneko Wutsrukate Geso Kristo gishinikgognenatachine.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilipone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Timotiyo, Kristo Geso wayegrene, kirukate.

Wa pejnuruneko kpashirine chinanu Kristo Gesonune, Wilipo gwachine, ga wa girukotjenna ga wa wanna yegi kamrurewatyachine.

² Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Pawlo gagjiyegitna Kristonune Wilipo gajene

³ Npoyagnutlu Noyakalute nushinikingi pejnunanuka, ⁴ psolgogneko pejnuruko nagjigognere pejnurunekgi gixa chinanu, numuwleya nagjiyegitgi, ⁵ wumatkaklewle chinanu Kiglerpotunanu Tokanchiya, muchinangogneyakawa ga wa xanigognenanu. ⁶ Tyeko naponshinikanyegitlu wa tye, Goyakalu wa kigleru kamrurchi yinuwakachri gixyegiya, poyagakpotutanru rapokinpotunanuko Kristo Gesogognepa.

⁷ Kigleru nixa wa tye nyanshinikanyegityagi pejnurunekgi gixa. Gi rixanu naji nushinikgognenatyagi. Ga wa gostutkalurno nixinri, kiglekoxlu wa gitaymananuko gimutkalungi pejnurunekgi, wa nekakgityapna yine galikakpotunanu rixinri Kiglerpotunanu Tokanchi, ga wa nuykoyegitinri. ⁸ Gi rixanu Goyakalni nupgujtatjeru gi nixpoko gogaluklewle nixyagi pejnurunekgi gixa Kristo Geso gishiniklewleya.

⁹ Ga wa tye nagjitlu Goyaklu wa gixa gishiniklewle gixolew-nananumtinripa gimatkalewluya ga wa psoluko gimata getlewluya. ¹⁰ Gimata getyaplu girni wa kiglerpotu. Ga wa mixashatkanepgi, ga wa mchinanuwatkanepgi Kristogognepa. ¹¹ Wa poyagakachine kamrure gixo potu waneyapgi Geso Kristo chinanu, ralixkotikolupa ga wa rumalwutikolupa Goyakalu.

Pawlo gostutkaluru Kristo chinanu

¹² Naluklu, nomolene, wa gixa gimatyaplu wa nuknog-jerkaka gapyegitno kosekinripa Kiglerpotunanu Tokanchi. ¹³ Wane rixatka nostutikolu Kristo chinanu rupgujetka psolupjiyako tsrupji, ga wa pejnuruneko yegi. ¹⁴ Ga wa gixo potu moletkakachine Gitsrukaachinune gaponshinikanutlu

Goyakalu gita gostutikolu chinanu. Tseruwanshinikanutna runkakletyapatkaluna Goyakalu tokanu mpiikane.

Pawlo gimuwyegitlu wa Kristo ginkakletpiranatikolu

¹⁵ Pimrine galikakni ranxaleyne ga wa yoptopirkakleyne, runkakletluna Kristopirana. Ga wa pimrine ruglenshinikanrewleyne wane rixa ginkakletluna. ¹⁶ Wanna nyi rushinikleweleyne runkakletluna, gi rixanu rumatna wa gitni gitaakalurno nuykoyegityaplu Kiglerpotunanu Tokanchi. ¹⁷ Ga wa pimrine rumkapnugleyne runkakletluna Kristopirana. Wanepotuko mixkane. Wanna gishinika salewnakakletyapno nostutikoluyapa. ¹⁸ Giyagni ¿klunerni? Tyepjeni. Pnumnu gixikolmaka, waka gixashluya waka galikakaya, Kristo ginkakletpiranatikolu. Tye chinanu numuwata ga wa numuwatanu. ¹⁹ Gi rixanu numatlu tyenwa nognewatinri chinanupni gixa gagjigognere chinanu, ga wa Giwekikaluru Geso Kristonu gapikikolupa chinanu.

Gita getanu giweklunwa Kristo

²⁰ Nalukyawakpotuko ga wa nkagwakanshinikanutyawakpotuko, wa gikena nupatewatanu, gi wa popiklerukno wa psollogneko pixka ga wa xani koxa. Wane nixa wa Kristo tsru potu rixinripa nomaneya, ga wa nuwekinriyapa ga wa nupninriyapa. ²¹ Gi rixanu gita getanu giweklunwa Kristo, ga wa wupnale walenwa kigleru wukshikinripa. ²² Ga wa nomane nuwekinriwa tyenwa nkamrure gwinripa. Gi numata giru ntsomitano. ²³ Gi rixanu wa psolpotuyako gepikmaka naluka. Nalukpotutmaklu nupnale ga wa Kristo yegi nwinripatka gi rixanu walenwa kigleru potu. ²⁴ Seyni nomane nwinriwa galuukalurpotni gixa chinanu. ²⁵ Ga wa tye naponshinikanutinri, numatlu wa gewi nutukinripa. Ga wa pejnurunekgi gixa yegi nwinripa. Wa gixa kosekinripa galixleya ga wa gimuwatinripa galixleya, ²⁶ ruxolewninripa galixkotle Kristo Gesoya gita chinanu wa nyayegitinitnakgi.

Giyagotkakanu galixlewlu chinanu

²⁷ Tyepjeni. Wa gixjetyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana kgimuka gixinwa, wa netapinipgi waka pnu nwini, gixapirana nyijnakotinripa poyentunwale gixinri. Ga wa nyijnakotanu pagiweklepje gixinri, ga wa panshinikanurunepgi, gikamrurewkakanu galixlewlu chinanu Kiglerpotunanu Tokanchiya. ²⁸ Giketsotaji mpiikaako gkammixjeneya. Walenwa gangikolu gimaxikole wanna chinanupa ga wa gixa chinanupa gognewatikaluru gimaxikole. Ga wa tyenwa Goyakalu giyakatyachri. ²⁹ Gi rixanu gixa geneeka Kristo chinanupa gi wa Wale galixinripjeni seyni koxa wa

nsalewninripa Wale chinanu. ³⁰ Gixa koxa waneya walerutu yagotkaklu, wa getyegityano, ga wa xawakni gyijnakyegitno wa waneyno.

2

Kristo mturu rixka; wanepnute tsru potu rutaaka

¹ Wane rixa. Waneru gimnanuklu Kristoya, ga wa waneru gishiniklewlu wa ruglenshinikanyegityagi, ga wa waneru gimatkaklewlu Giwekikaluruya, ga wa waneru shinikanuwlu ga wa getwamonrewlu. ² Giyagni mpoy-ankakanru numuwle, walerutu gyanshinikanutinri, ga wa walerutu gishiniklewlu waneyalunepgi, ga wa panshinikanurunepgi gixinri. Satupjerutu shinikanchi waneyapgi. ³ Gike gkamrutanu gimkapnugluya. Gike gkamrutanu maleshawaka galixkotnachinewa gixinripa. Seyni malixkotnachinewagi gixinri satkaka kagwakanna pimrine wale pnute tsrune. ⁴ Satkaka gi wa gixanuko getanu, seyni pimrine koxa getanu.

⁵ Waneyapgi walerutu shinikanchi wa Kristo Geso waneya. ⁶ Walenwa Goyakalu gixyawakpotuko rixinri, gi wa rushinika gitakletnawa wa Goyakalu pixka rixinripa. ⁷ Seyni Walenanuko maleru rixnawa. Wayegrechripoga yoptotapa. Yineru yaglu rixnawa. ⁸ Ga wa yineru pixka retikolu, mturu rixnawa yijnaklewatinri rupnalpotunanukopa, koroshishkita rupninriya. ⁹ Giyagkoxni Goyakalu tsru potu rutaklu. Ga wa renekgiwakatlu pejnuruneko giwaka pnute tsru. ¹⁰ Wa Geso giwaka yoptsojityegitinripna pejnuruneko tengogne gajerkaka, ga wa tyechijne gajerkaka, ga wa chiji gitokote gajerkaka. ¹¹ Ga wa pejnurune gipgujtatanru wa Gitsrukaachi rixinri Geso Kristo, rumalwutikolupa Goyakalu Girchi.

Gapkapanru gognewatikaluru

¹² Giyagni, nushinikanune, wa psolgogneko pixka gixa yijnakletyawaka, gi wa gixa yegi nwiniko pshinipje, seyni wanepnute xawakni wa namgini, pikachinepgi ga wa gitatatachinepgi gapkapanru gognewatikaluru. ¹³ Gi rixanu Goyakalni wa gixa gitokote kamrurewatyachri galukyawakaplu ga wa gkamrutyaplu Wale gigeretyawaka.

Katalkaka pixka gixanu tye psolchijneyako

¹⁴ Pejnuruko gkamrutanu mkegemgakanepgi ga wa mnutanshinikanutkanepgi. ¹⁵ Poyagkakpotutachinepgi ga wa powralunepgi. Goyakalu wgenenepgi muklukanuw-nakanepgi gimuweekagognenatachine mpotukane ga wa pupjetachinetskalaya. Wannatskala mpokamlawatya

katakaka pixka tye psolchijneyako. ¹⁶ Giweklupirana gomkagitachinepgi, nalixkowatinripa Kristogognepa, gi wa maleshawaka nyagotlewatini, gi wa maleshawaka nyaprewatini. ¹⁷ Wane rixa, wa Goyakalu yegi ganikinri genekashle, ga wa wale gogo rupkaaka winga, waneko pixka nixanu. Gixa galixle gogo, walenwa gixa genekashle ga wa gipxaklewele gogo, rupkaako nuwekinri. Waleya numuwata ga wa numumuwatgi. ¹⁸ Waneko pixka gixanu gixa. Gimuwatanu ga wa gimumuwatanno.

Pawlo gimatkakpiranyegitlu Timotiyo

¹⁹ Gitsrukaachi Geso chinanu nkagwaka gixa yegi yokanretlu Timotiyo pshinitsonu, gixapirana numatinripa, kiglenshinikanupno gita koxa. ²⁰ Gi rixanu gikena waneyno wale pixka gixanshinikanutachri wa girukotyegityapgi galikaka potu. ²¹ Gi rixanu pimrine pejnuruneko gijgalu wannanuko. Gi wa Kristo Gesonu rushinikna, Timotiyo pixka. ²² Seyni gixa gimatlu wale yantaletkalurutkani, wa satu gituru ruruyma pixka rixa gikamrurewletno Kiglerpotunanu Tokanchiya. ²³ Giyagni tye nkagwaka yokanreta wa netinwachi gita gikta nixpokotanu. ²⁴ Ga wa Gitsrukaachi naponshinikanuta gita koxa yayegitangi pshinitsonu.

Gepagrotitopirana

²⁵ Nushiniklu galuukalurni nomole Gepagrotito koxa nyokanyegityapgi. Walenwa nukamrurewatanru ga wa nusolaltapanru Geso chinanu ga wa gixa yokanatanru wa nmagatinri nupxakjetjeru. ²⁶ Gi rixanu rogaluklewletgi pejnurunekgi gixa. Kojwakanshinikanuta gi rixanu gixa jempiranyegitlu yayixapinritka. ²⁷ Gi rixanu yayixpootapa. Rupnakastsini. Seyni Goyakalu getwamonutlu, ga wa gi walepjeni seyni gitni koxa. Gi wa wamonchi wanepnute wamonchi waneyapmakno. ²⁸ Giyagni giyampotu nyokanatatkalu wa getyapatnaklu gixa, gimuwatinripa, ga wa nma wamonuwatinitipa. ²⁹ Giyagni Gitsrukaachi chinanu gyoptotanru psolu gimuwleyako. Gkagwakpiratanna wale pixkalune. ³⁰ Gi rixanu Kristo kamrure chinanu rupnakastsini. Kyowikowaka rutaknawa poyagkakyaplu wa magatinri gixa gipxakyano.

3

Ramgiyno pejnuruko wane nixlu, wa waneyapno Kristo

¹ Wanepnute, nomolene, gimuwatanu Gitsrukaachiya. Galikakni gi nayoklu wa tye numepe yonreyegityatnakgi ga wa wale poyegitgi.

² Ggirukotinwa wanna kewenyegiya. Ggirukotinwa gektutu kamrutachinyegiya. Ggirukotinwa gista-manetachinyegiya. ³ Gi rixanu wixakni wa sajruka gistaakotachinwu, wa Goyakalu kamrurewyegitachinwu Giwekikaluruya, wa Kristo Geso galixkowatyachinwu, ga wa manchi maponshinikanutkanwu.

⁴ Seynimka gita koxa waneya naponshinikanutyaplu no-mane. Pimrinemka kagwaka gaponshinikanremanetnawa, ga wa gita galikakni. ⁵ Yokgipgogne chininri, sajruka gistaakalurno. Gisrayiliklopishno. Ga wa Migaminerno. Gewreypotno Gewreyoneyegiya. Wa Tokanchi Yokanatkalurupiranaya Gwariseyno. ⁶ Ga wa muchkowanshinikanrewlupiranaya gapatjetachine kojwakjetachrinanno. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewlepiranaya, mukluukatunanno.

⁷ Seyni klunerkakakokta wane nixlepmaka, walenwa gamgikaluru nushinika Kristo chinanu. ⁸ Seyni galikakakni nushiniklu psoluko gamgikaluru rixinri wale chinanu wa kiglerpotunanu rumatikolu Kristo Geso Nutsrukate. Wale chinanu ramgiyno pejnuruko, ga wa nushiniklu giknokashatkalurupa rixinri waneyapno nixinripa Kristo. ⁹ Nushinika Waleya netikolupa, gi wa gitanuko poyagkaklewle waneyalutupno. Walenwa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu. Seyni Kristo galixikolu chinanni, Goyakalu poyagkaklewle waneyalutupno galixlewlu chinanu. ¹⁰ Nushinika gimatletyaplu Wale, ga wa Wale yotunre giyakle, ga wa Wale salewnale. Ga wa Wale gipnale pixkapotuko nixikolupa. ¹¹ Gikta nixpoko gapkapletanru gipnachinetskalaya yotunru.

Nkosekananumta potukatkaluru napkapinripa

¹² Gi wa nyoptotawa. Gi koxa mmagatikatuwano. Seyni nkosekananumta gikta nushatkapanru, ga wa gishatkapkalurupno Kristo Gesoya. ¹³ Nomolene, gi nkagwaklu wa nushatkapyatkalu. Seyni satupje nkamruta. Wa giknogachritka galikaka numuslawatataka, ga wa nmuchkowamta nyoptotyaplu wa kanashkatachri genekikolupa. ¹⁴ Nkosekananumta potukatkaluru gimaxiklechi napkapinripa, waneyapno kanashkatachri geneekalurupa. Walenwa Goyakalu chanixle tengogneya Kristo Geso chinanu.

¹⁵ Giyagni pejnuruneko mmagatikane tye yanshinikanutanna. Ga wa pnuko gyanshinikanutini, tye koxa Goyakalu gipguyetyegitangi. ¹⁶ Seyni wapkapanruyatka wanepotuko wixjetanu.

Wkagwakpotutlu Wognetkakjeru

¹⁷ Nomolene, gixa mkoje gyimanno. Getanna wanna wane gixachine wa wane wixini gixa yimanunwu pixka. ¹⁸ Gi rixanu wane rixna pimrine wa gixo kata nchinyawakgi ga wa xawakni nchinyawakgi nchiyagleyma, wa Kristo koroshishkitate kamnixjene pixka gixa yanretachine. ¹⁹ Wanna yop-tukyawakapni wa gamgikowaka. Ga wa royakalutnanwa ginanwakna. Ga wa ralixkowleninwa patmennuna. Wannanwa tyechijne gajeruko gishinikachine. ²⁰ Gi rixanu wixni wa tengognechijne gajenwu. Waneya wkagwakpotutyalu Gitsrukaachi Geso Kristo Gognetaklewatachri. ²¹ Wale kashrijetanru wumane gimupatewatkaluru Wale goyaknumane pixka rixinripa. Waneko rixa kamruretyawaka ruyaklelya, wa rumkata yijnaakaklewatinripa ptowrupotunanuko yijnakotyaplu.

4

Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu

¹ Giyagni nomolene nushinikanune ga wa nogalukletanune, gixni wa numuwle ga wa gixni wa nsagyeta. Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu, nushinikanune.

Ruykotkana panshinikanurone rixinripna

² Nagjitgi Geyotyana ga wa Suntiche panshinikanuronepgi Gitsrukaachi chinanu. ³ Nagjitkoxyi, nukamrurewatjeru mixashatkatyi, pyoptotyapna wanna nupxakjerone Kiglerpotunanu Tokanchiya, ga wa Klemente koxa, ga wa pimrine nukamrurewatanune, wanna wa giweklu kirukate gitakgi-wakatkalune.

Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya

⁴ Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya. Numepe wane chinretatnaka, Gimuwatanu. ⁵ Pejnuruneko yine yegi rumatikolupa gmayognu. Gi gowukatkalu Gitsrukaachi. ⁶ Gikeko gkojwakanshinikanutinwa. Seyni psoluyako gagjigognereya ga wa gagjireya mpoyagnutleweyma, ginkakanru Goyakalu gagjitanrukakaya. ⁷ Ga wa Goyakalu giglewanshinikanrewle pejnuruko shinikanchi pnuterutu gimretgajitangi ga wa rumretanshinikanutangi Kristo Gesoya.

Tyepirankaka gyanshinikanutanu

⁸ Wanepnute, nomolene, tyepirankaka gyanshinikanutanu: girkakakokta galikakni, girkakakokta kagwakpiratkaluru, girkakakokta wanepotuko gixachri, girkakakokta powralu, girkakakokta gigleretkaluru, girkakakokta kiglepiranyegiru, wane chinini wa shinikanrewlu ga wa wane chinini gimalwuru, tyepirankaka gyanshinikanutanu.

⁹ Wa gitaya gasruukakinri, ga wa gitaya gyoptotanrukaka, ga wa gitaya gyijnakotinrikaka, ga wa gitaya getinrikaka, tyekaka gkamrutanu. Gixaymaplu giglewanshinikanrewlu Goyakalute.

Wa nmuchkotjeru chinanu, ptowrunanuka numkata

¹⁰ Tsuru potu numuwle nixa Gitsrukaachiya wa xanitka rupgujewnata naka gishinikyatnakno. Wane gixa gishiniklejetyano, seyini gi giglepoktapana gixni. ¹¹ Gi wa magatikoluya wane nchina. Gi rixanu nasrugatkalu npoyag-nutyalu klunerukokta netinri. ¹² Numata mturu nixletkotinri, ga wa numatlu nponikowatinri. Pejnurkakayako ga wa psoluyako nasrukikolu, waka jinanru waka nachlu, waka gixoylu waka magatinriya. ¹³ Wa nmuchkotjeru chinanu, ptowrunanuka numkata.

Wilipone genekashlekaka

¹⁴ Seyini kigleru gkamruta wa gipxakyawakno nsalewninriya. ¹⁵ Gixa koxa gimatlu, Wilipongi, wa reginkakletkolunu Kiglerpotunanu Tokanchi, wa Masetoni nyinitka, gi wa pimrineko gapatjetachinkaka seyini gixapje gipxakno wa genekikoluya ga wa yoptotikoluya. ¹⁶ Gi rixanu wa Tesalonika nwanatini pakatkaka gyokanyegitno wa nmagatinrikaka chinanu. ¹⁷ Gi wa nujgalu nenekikolu, seyini, nujgalu gixa kamrure gwinripa, wa ruxolewninripa gixa genekashle chinanupa. ¹⁸ Ga wa pejnuruko waneyno. Nponikowata. Gepagrotito nyoptotyalu wa gixa yokanatanru. Walenwa pgamluru potu pixkalutni. Genekashlu galuukalurni, wa Goyakalu gigleretanru. ¹⁹ Ga wa Noyakalute genekpotutangi pejnuruko gixa magatinri Wale ponikowle, royaknu yegi gajeru gixyawakpotuko Kristo Geso chinanu.

²⁰ Goyakalu Wuru gimalwugogunenatkalurupa psolgognepotunanukopa. Wane gixkalurupa.

Galuklewlyu ralipretya

²¹ Galukanna pejnuruneko kpashirine Kristo Gesoya. Wumolene gitaymalune galukjixgi. ²² Pejnuruneko kpashirine galukjixgi, ga wa Susapji gajene kpashirine galukjixpotutgi.

²³ Pejnurunekgi gixaymaplu Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewlle.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kolosane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo, Kristo Geso yokanatanru, Goyakalu gishinikyawaka, ga wa wumole Timotiyo kirukate.

² Wumolene kpashirine ga wa kalixaklerune Kristoya, Kolosa gajene chinanupa.

Gimutkalunepgi ga wa gigurewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu.

Pawlo poyagnutlu Goyakalu

³ Psolgogneko wagjigogneyeegognenatinkakgi, gixa chinanu wpoyagnutlu Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru.

⁴ Gi rixanu wyijnakpiranyegitgi galixyalu Kristo Geso, ga wa pejnuruneko kpashirine gishinikinri. ⁵ Wpoyagnutlu gkgawakanru chinanu wa tengogne gimretkaluru gixanupa, wa muchikawa gyijnakpiranatanru galikakpotunanu Kiglerpotunanu Tokanchiya. ⁶ Tyeni wa gixa yegi gapokachritka tokanchitka. Waneko pixka rixa psolchijnekoyako. Kigleru kamrurchi kamrurewata ga wa tseruwna. Waneko pixka rixa gixyeyiya wa geyijnaklepirangognetinyakawlu ga wa gimatpotutinyakawlu Goyakalu gimutlewlle galikakni. ⁷ Wa Gepapra wane gixa ginkakletyawakgi. Wixje wayegrechrini walukanru. Walenwa poyagakachri ga wa Kristo kamrurewyegitachri wixa chinanu. ⁸ Wale koxa ginkakwu gishiniklewlepirana Giwekikaluruya.

Pawlo gagjitlu Goyakalu renekyapna rumata jemyapluna Giwekikaluruya

⁹ Giyagni weyijnaklepiranyegitinitkagi gi wutuka gagjigogneyegetgi. Wagjiyegitgi kgimatkalrunpotupgi Wale gishinikyawakapirana, psoluko gimatkalewleya ga wa gimata jemlewluya. Wagjitlu wa Giwekikaluru gimatkakpotutgi ga wa gimata jemkakangi. ¹⁰ Wagjitlu wa Gitsrukaachi gimuknunepgi gixa yanretinripa psoluko rugleretanruya, pejnuruko kigleru kamrurchi gomkagitinripa, ga wa ntseruwninripa Goyakalu gimatikoluya. ¹¹ Wagjitkoxlu gixa muchkotikolupa psoluko giyaklewluyako, rixyawakpotuko royaknu muchkonu, psolpotuyako kashnantakgoggenatachinepgi ga wa mapognanunepgi gimuwleymako. ¹² Wagjigogneta wa Girchi mpoyagnutinripa. Walenwa gimuklu gixkakjeru kiglerkaka gyoptotinripa wa kpashirineymananuko

pokamlawaka gajene. ¹³ Wale koshpakwu mapshagawaka gitakikalunyegiya, ga wa rushinikanru potu Gituru pogirewatyawaka rutakwu. ¹⁴ Wale chinanukni koshpaakalunwu. Kaspukmukochiretkalunwu.

Kristonwa Goyakalu yaglu

¹⁵ Kristonwa metkotu Goyakalu yaglu. Walenwa muchinanu wugenetkaluru pejnuruko giyakotkaluru pnute. ¹⁶ Gi rixanu Waleya ruyakotika pejnurkakako tengogne gajeru, ga wa chiji gajeru, getkalurkaka ga wa metkotkaka, wa pogirchine, ga wa gitsrukatetikowaakaka, ga wa tsrukakalune, ga wa tsru gitaakalune. Pejnurkakako Waleya giyakotka ga wa Wale chinanupa. ¹⁷ Ga wa Walenwa muchikawluru potu pejnurkakako pnute. Ga wa Wale chinanukni wane rixa pejnurkakako. ¹⁸ Walenwa manchijiwu; Walenwa gapatjetachinejiwu. Walenwa yinuwakikolu. Walenwa muchinanu gishpakachri gipnachinyegiya, muchinanu rixinripa ptowrupotunanukoya. ¹⁹ Gi rixanu Goyakalu gigleretyawaka Kristo rawinripa psolpotunanuyako. ²⁰ Wane rixa Kristo chinanu rupoyikgayegitlu Goyakalu pejnurkakako Wale yegi rixinripa. Giglewanshinikanrewlu rixa koroshishkitategraga chinanu. Wale chinanukni rupoyikgayegitka chiji gajerkaka ga wa tengogne gajerkaka.

Gipoyikgayeglewu Kristo gipnale chinanu

²¹ Ga wa gixa muchinanu maleka gajenenangi. Ginshinikanuya kamnixlewanatyachingi mugletu gkamrure chinanuya. ²² Wane rixanu wa gixa gipoyikgayegitka Gesomaneya rupnale chinanu, kashirinetkagi. Rupnana ranikyapgi powralunepgi ga wa muklukanuwnakanepgi Goyakaluyegiya. ²³ Wane rixanu wa gixa gomkagi galixlewleta poyegitkalunepgi ga wa muchkowanshinikanutachinepgi. Gi koxa gituka kagwakletanru wa psolukopirana gyijnakota Kiglerpotunanu Tokanchiyegiya. Tye tokanchi ginkakletkalurupa pejnuruko giyakotkaluru yegi, tengogne rapukote gajeru yegi. Tye tokanchi kamrurewatyachrino gitni Pawlo.

Kristo gixa gitokote gwachri Walenwa goyaknu kagwakikolu

²⁴ Wa xani numuwata wa nsalewninriya gixa chinanu, ga wa npoyagkakanru nomaneya magatinriya wa Kristo salewnale gimane chinanu. Gapatjetachine wannanwa Kristomane. ²⁵ Wane nixa kamrurewleta gapatjetachine yegi. Girukotjerna Goyakalu gitakyawakno psoluyako numatkakyapgi Goyakalu tokanupiranaya. ²⁶ Walenwa giyogimanatkaluru

gishyatkalurunanu muchikawgognepotunanuyakawa ga wa gimuweekakgogneklushkakananniyegiya. Ga wa xawakni gipgujetkalurutkani kpushiritenyegiya. ²⁷ Wanna kpushirine, panenetskala gwiyachine, raluka gimatkakleta Goyakalu wa giyogimanatkaluru ponikolewlepiranaya. Tye kgoyaknuru ponikolewlunwa Kristo, gixa gitokote gwachri. Walenwa goyaknu kagwakikolu.

²⁸ Wale wunkakleta wixa. Pejnuruneko yine wuykota, ga wa pejnuruneko yine wunkaka psoluko gimatkalewluya, Goyakalu yegi wanikyapna pejnuruneko yine mmagatikane Kristoya. ²⁹ Wale chinanu koxa nyaprewata. Nmuckowata, rixa kamruretyawaka gitaya Goyakalu giyakle.

2

Ponikolewlu, wa gimata jemlewluga wa gimatkalewlu

¹ Gi rixanu naluklu gixa gimatinripa gipsonanru yagotanshinikanru nixa gixa chinanu ga wa Lawtise gajene chinanu koxa, ga wa ginnakokta nma metgojijetjene nomaneya.

² Nagjitlu Goyakalu wanna gaji gimnanukikolupa, ga wa wanna gipxaakinripa rushiniklewluya. Nagjitlu wa psoluko gaponshinikanrewlu ponikolewle waneyapna rumata jemyapluna, ga wa rumatpotutyapluna Goyakalu giyogimanatanru Kristopirana. ³ Kristonshinikanu rawa pejnuruko gimata jemlewluga wa gimatkalewlu yogimatkaluru. Walenwa ponikolewlu gignantaakaluru. ⁴ Tyenwa nchina, gi satuna ma yokwityanupgi kigleru tokanchiya. ⁵ Gi rixanu gimka wanemanepno, seyni wa nonshinikanuya gixyegno numuwleya. Netanatlu giplepoklewluga wa netanatlu poyeggalixle gixyalu Kristo.

⁶ Giyagni wane gixa yoptoletlu Gitsrukaachi Geso Kristo, waneko pixka gixa Waleya yanretanu. ⁷ Waleya poyegirunepgi. Wale gogo kamrutikalunepgi ga wa muchkotgalixletkalunepgi, wane gixa ginkaakotatka. Poyagnutachinpotupgi.

Ponikpotlu rixinri giweklu Kristoya

⁸ Getpotutinwa gi satuna koshripatangi Goyakalu tokanuyegiya, gimatlewluga galukalchinangi. Xakoka gi wa gike gapri migje yokwiri gomkagitanu wa yine giykole gixyawaka. Walenwa tyechijne gajerkaka gixyawaka, gi wa Kristo gixyawaka.

⁹ Gi rixanu Kristomane rawa psolpotuko Goyakalpoga mmagatikatu. ¹⁰ Ga wa gixni mmagatikangi Waleya. Walenwa pejnuruneko tsrukakalunjiwu ga wa pejnuruneko tsru gitaakalunjiwu. ¹¹ Kristoya sajruka gistaakolungi gixa, sajruka gistaklewluya myochi mkamrutikotu. Giyagni

Kristoya sajruka gistakikolchinangi gixa gitspalatyalu gimane gixjetyawaka. ¹² Waleyima kapnatkalungi katlewluya. Katlewlukoxaya Waleyima yotunkaakalungi, Goyakalu kamrure galixikolu chinanu. Goyakalni Wale yotunkakachri gipnachinetskalaya.

¹³ Ga wa gixa gipnanatachingi gmukochireya ga wa gma sajruka gistakmannuya, seyni Kristoyma giweekaakalungi. Ga wa kaspukmukochiretgi pejnuruko gmukochire. ¹⁴ Sheyitlu wa myochi yonataluru wixapirana wa tokanchi gitaakaluru wuklukanuwnakakanatjeru. Potuklewakaya koshpakyalu. Koroshishkita ruxpatlu mukochri klawoyma. ¹⁵ Pejnurunniko jijrukanna tsrukakalunni ga wa tsru gitakalunni. Rakaglokna koroshishkitateya. Wane gixkalunni rekakgitna pejnuruneko getanu.

Niikaluru ga wa girkaluru

¹⁶ Giyagni gi satuna gixpiranatangi niikaluruya, ga wa girkaluruya, ga wa meyiwlupiranaya ga wa regonotle ksurkakapiranaya, ga wa gapnanutikalur-gognekakapiranaya. ¹⁷ Tyekakni wa ginachripa mayawlepje, seyni wa ginachripotupa Walenwa Kristonu. ¹⁸ Gi satuna kegekangi raluukalchinanru mturu gitakinwa ga wa towrechine gyonogyegitinripa, ga wa kaygawlupirankaka gyoshmakinripa. Tyekaka galukachri walenwa maleshawaka galixkotnachriwa, gi rixanu yanshinikanyegitlu yinerumane. ¹⁹ Ga wa gi wa Jiwchi yegi rawini. Wa Jiwchiya psolmaneko gapiikaluru ga wa yoxpaakaakaluru yoklekakaya ga wa gipetskakaya. Tseruwna wa Goyakalu tseruwnakakleya.

Gike gapri migje wa tyechijne gajerkakaya towutikalungi

²⁰ Wa Kristoyma gipnachine gixini tyechijne gajerkakaya, gi wa tyechijne giwekanatyachine pixka towutkalunepgi. ²¹ Gi satuna yineru towutangi, “Gi gkashichanru. Gi getunganru. Gi wa gkamrukanru.” ²² Tye yokanrukaka walenwa yineru ginanshichanrukaka, ga wa yineru ginkakletpiranatanrukaka. Ga wa kashichanrukaka, ga wa getunganrukaka, ga wa kamrukanrukaka pejnuruko nikaw-nachripni. ²³ Tye yokanrekaka galikaka kagwaakaluru kgi-matkalerune tokanu, gi rixanu yineruko gishiniklu gi rix-poko yonogyeglewatanu ga wa yineru mturu rixasha gitakletnawa, ga wa psolmuchkonuko girukotmanetnawa. Tye yokanrukaka gi gipxaklu yineru, seyni walepje, wa manchi gishinikachri gigleretlu.

3

Teno gajerkaka gijganu

¹ Giyagni Kristoyma yotunkaakalune gixini, teno gajerkaka gijganu, Kristo yegi, Goyakalu potuklesretate tuplatachri. ² Teno gajerkaka gyanshinikanutanu. Gi wa tyechijne gajeru gyanshinikanutanu. ³ Gi rixanu gipnachinetkagi ga wa Goyakalu yogimagiwekletanunetkagi Kristoyma. ⁴ Wa Kristo gipgujewninpatka, Walenwa gixa giwekle, waneklupa gixa koxa gipgujewnana Waleyma royaknu yegi.

Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini

⁵ Giyagni gkamakatanru gimane gajerkaka wa tyechijne gajeruya; gapoklewlu, mpowrannuchi, sotanugnuchi, gektutu galuklewlu, ga wa gimkapnuglu. Walenwa yagluchisha yonogyegitikolu. ⁶ Wale chinankaka Goyakalu jigekanuwyegitna malixaklene. ⁷ Tyekaka gixa koxa gimuyanatanini muchikawa, wa tyekaka gimwanatini. ⁸ Ga wa xani giknokanru pejnuruko tyekaka wa gixyegiya: jgekanchi, gimtuwakchi, gektutkaka, mupashiregnuchi, ga wa kapatmenuru tokanchi. ⁹ Gi wa gyokwikakanu. Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini wa kamrureymananuko. ¹⁰ Gerotewatanutka. Walenwa gerotewkaakaluru gimatkalewlu chinanu, giyakotjeru yaglu pixka. ¹¹ Wane galikakni maleshlu Kriyko, gi Goteyoko, gi sajruka gistaklewlu, gi wa msajruka gistaklewlu, gi wa patokanu yanumatyachriko, gi wa Sitya gajeruko, gi wa wayegrechriko, gi wa gishpakachriko. Seyni Kristonwa psolpotuko, ga wa pejnuruneko rawa.

Kpashirinepgi ga wa kaluklewaklerunepgi

¹² Giyagni Goyakalu tsomitanune gixinri kpashiringi ga wa gishiniikalungi, kgetwamonrerunepgi, ga wa gishinikanrewluyma getinna pimrine. Ga wa mturu gixlewlu, ga wa mayognuchi, ga wa mapognannuchi waneyapgi. ¹³ Gkashnantaakakanu ga wa gkaspuukakini waneygi nchininipa wa satu kojwakingi. Gitsrukaachi pixka kaspukyagi gixa, waneko pixka gixanu gixa. ¹⁴ Ga wa tyekaka pnute kgishiniklewaklerunpotupgi. Gishiniklewlu chinanu panshinikanurune mmagatikanepgi.

¹⁵ Kristo giglewanshinikanrewle gixa gaji girukotlewatyachripni. Tye chinanu koxa tomgakalungi pamanepjerungi. Ga wa poyagnutlewatachinepgi. ¹⁶ Kristo tokanu gixa rawanu. Wane ponikowatinripa psoluko gimatkalewluya. Ginkakakanu ga wa giykokakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekikaluruya. Mpoyagnutinri nshikaletanru

Goyakalu gixa gajiya. ¹⁷ Ga wa pejnuruko wane gixanru wa ntokanu ga wa gkamrure pejnuruko Gitsrukaachi Geso giwakaya gixanru. Mpoyagnutanru Goyakalu Girchi wale chinanu.

Gerotu giweklu

¹⁸ Gnunrochine, gyijnakotanru gganurune wa Gitsrukaachinune gimuknu gixyawaka.

¹⁹ Gnurchine, gishinikagnunrotanu. Gi wa gimtuwnayegitanna ganunrone.

²⁰ Wgenchine, gyijnakotanna girune ga wa ginrone psoluyako, gi rixanu tyenwa Gitsrukaachi gigleretanru.

²¹ Girchine, gi wa gimtuwnakakanna gwugenene, wa ma mernuwatinitipna.

²² Wayegrechine, psoluyako gyijnakotanna gitsrukatene gimaneya. Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkamrurewatanu, wa yineru gigleretanru kamrutachine gixyawaka. Seyni wane potuko gixgajitachinepgi, Gitsrukaachi pikachinepgi.

²³ Ga wa pejnuruko gkamrutanru, ponshinikanurunepgi gkamrurewatini, Gitsrukaachi gkamrurewyegitini gixinri. Gi wa yineru gkamrurewyegitini pixka.

²⁴ Gimatlu wa Gitsrukaachiya gyoptotanru gapnutikolupa gixanupa. Gi rixanu Gitsrukaachi Kristo wayegrengi. ²⁵ Gi rixanu mpoyagkaknuchi kamrutachri, mpoyagkalewle rapnutiko. Gi wa manewlu gighenu chinanu yoptotko yineru.

4

¹ Gitsrukaachine, mpoyagkaka getletanna gwayegrene, ga wa wanepotuko gixa getletanna. Gimata gixa koxa waneya Gitsrukate tengogne.

Gomkagi gagjigogneretanu

² Gomkaagagjigogneretanu. Giyokanu wale chinanu. Mpoyagnuwjetanu. ³ Wane gixini wixa koxa gagjigogneyegitanu, Goyakalu kotpukgipgyaptotyegitanwu wa tokanchi chinanupa wunkakletyaplu giyogimanatkaluru Kristopirana. Wale chinanukni gostutkalurno. ⁴ Gagjitanru Goyakalu pgujetanuwaka nixa ginkakletyaplu tokanchi.

Nchipetgognenatanru ruglepoktapinrigogne

⁵ Gimatkalewleya gyananu maleka gajenyegiya. Gimuprekinwa ruglepoktapinrigogne. ⁶ Ntokanu psolgogneko gimutlewlu tokanchi gyanumgognenatini,

tuwu morotikaluru pixka, gimatinripa gi gixpoko gimkata gigletanna satkaka.

Rixje kamrurewatachine Pawlo

⁷ Pejnuruko gitapirana runkakangi Tichiko. Walenwa wumole wushinikanru. Kamrurawaklerni poyagkakachrini. Wixje wayegrechrini Gitsrukaachi chinanu. ⁸ Wale chinanukni nyokanatlu gixa yegi, wa gixa gimatpiranyegityapwu ga wa gimnanukgajitkalunepgi. ⁹ Waleymalu Gonesimo wumole, galixachri ga wa gishiniikaluru. Gixayegiya giyakatyachrini. Wanna ginkakangi pejnurukopirana gewi gajeru.

¹⁰ Ralukjixgina Garistarcho, wa gitayma gostutkaluru, ga wa Marko wa Wirnawisi palikleru. Walepirana gyoptotlu yokanrukaka. Wale yayegitinipgi, gyoptotanru. ¹¹ Ga wa Geso koxa, wa Poyagkakachri chinkaluru, galukjixgi. Wannanwa sajruka gistaakotachinemkojeyeginanna. Nyipjenwa nukamrurawatjene Goyakalu pogirewatyawaka chinanu. Nyinwa numnanukjene. ¹² Ralukjixgi Gepapra wa gixa yegi giyakatyachri. Walenwa Kristo Geso wayegeru. Ragjigognereya yagotgognenata gixa chinanu, poventunwale gixinripa, mmagatikanepgi ga wa gishinikanutkalunpotupgi wa psoluko Goyakalu galukyawaka. ¹³ Gi rixanu nupgujtatlu wa tsru potu yaprewlu rixyegitgi gixa ga wa Lawtise gajene, ga wa Girapoli gajene. ¹⁴ Ralukjixgi Lokasu, kpinrewakleru gishiniikaluru ga wa Ntema koxa. ¹⁵ Galukanna wumolene Lawtise gwachine, ga wa Nimga, ga wa topji gapatjetyachine.

¹⁶ Ga wa gixa yegi tali getyongatkoklunpatka twu kiruka, waneklu wa Lawtise gapatjetyachine yegi koxa getyongajixanro. Ga wa kiruka Lawtise gajene koxa chinanu, gixa koxa getyongatanro.

¹⁷ Wane nchinanru Garchipo, “Pgirukotpotutanru pkamrurure wa Gitsrukaachi putakika, poyagkakyaplu.”

Galuklewluya ralipretya

¹⁸ Gitni Pawlo galukgi. Nomyoya nyonatya. Gishinikinno nostutikolutsa. Gimutikalunepgi.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotiyo kirukate, Tesalonika gapatjetyachine chinanupa. Wannanwa Goyakalu Girchinune ga wa Gitsrukaachi Geso Kristonune.

Pawlo poyagnutlu Tesalonikane galixle

² Gimutkalunepgi ga wa giclewanshinikankaakalunepgi. Wpoyagnutgognenatlu Goyakalu wa pejnurunekgi gixa chinanu. Wushinikgognenatgi wa gixa wagjigogneyegigogneatgi. ³ Wa Goyakalu Wuru yegi gi wutuka gishinklegognenatlu gkamrurewatanri galixle chinanu, ga wa gyaprewatinri gishiniklewle chinanu, ga wa gkashnantaklegognenatinri wa Wutsrukate Geso Kristo gkagwakinri chinanu.

⁴ Wumatlu, wumolene, wa Goyakalu gishinikanungi, gi rixpoko tsomitletgi Wale. ⁵ Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wixa ginkakletanru, gi wa tokanchipjeya rapyegitgi, seyni giyaklukoxaya, ga wa Giwekikaluru Kpashiriya, ga wa gishinikanutikoluya. Wa gimatyawaka gi pixka gixachinektawu wa gixyegiya wa gixa chinanu. ⁶ Ga wa wixa yimachingi gixatka, ga wa Gitsrukaachi yimachingi gixatka. Tsuru salewakchiya gyoptotalu tokanchi gimuwleya Giwekikaluru Kpashiriya. ⁷ Wane gixatka pejnuruneko galixachine, yimananunetkagi, Masetoni gajene ga wa Gakayi gajene. ⁸ Gixyegiya pogitamtki Gitsrukaachi tokanu gi wa Masetonipjeni, gi wa Gakayipjeni, seyni pnumnunanuko koxa Goyakalu galixinripirana gapokatka. Giyagni gi magata pagixanu wunkakletinri wixa. ⁹ Gi rixanu wannako ginkakletlu gi pixka gapokle wixyegitgi, ga wa gi gixpoko kashrijetkota yagluchishyegiya wa Goyakalu yegi gixinripa, wa giwekachri ga wa galikakpotunanu Goyakalu wayegrene gixinripa, ¹⁰ ga wa gkagwakyaplu Gituru tengogne giyakatyachripa, gipnachine tskala yotunomtyachritka. Walenwa Geso. Wale gishatkapwu jgekanchi ginachripyegiya.

2

Pawlo gishiniklewle wannaya

¹ Gi rixanu gixako gimatlu, nomolene, gi wixpoko gapokleta gixa yegi. Gi wa maleshawakni. ² Seyni muchikawa wsalewnanatinini Wilipoya ga wa wyyenetka, wa gixa gimatyawaka. Gi wa popiklerunetkawu Goyakalu chinanu

wa gixa yegi wunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu, tsru yagotluya. ³ Gi rixanu wuykole gi wa pupjerni. Gi wa mpowranuchiya koxa. Gi wa yokwirkoxni. ⁴ Seyni wane wixa kigle getle rixwu Goyakalu wixa yegi raponshinikanutikolni Kiglerpotunanu Tokanchi. Wane wixa ginkaklewleta. Gi wa yineru gigleretanru kamrutachine pixka wixa, seyni Goyakalu gigleretanru. Walenwa wetjegaajetjeru. ⁵ Gi rixanu gi pagogneko wtokanuya maleshawaka walixkotlewata wa gixa gimatyawaka. Gi wuyogimatlu gimkapnuglu. Goyakalu wupgujtatjerni. ⁶ Gi wujgalu yine gimalwutyawu, gi wa gixyegiko, gi wa pimrinyegiko. ⁷ Gixa yegi mayogonwu wixa. Wumkata gayapretaakaklewletmaka wa Kristo yokanatanunwu wixinri. Seyni gixa yegi mayogonwu wixa mturune girukotachro pixka tetwamonutna tmatuene. ⁸ Giyagni gi rixanu gogaluklewlu potu wixgi, wumjika gapikletgi gi wa Kiglerpotunanu Tokanchipjeni Goyakalunu, seyni koxa wuwekinriko wapikmakgi, gi rixanu gixni wushinikanungi.

Girchi pixka wugeneneyma

⁹ Gi rixanu gixa, wumolengi, gishiniklu wyaprewatinri ga wa wsalewninri. Goyechno ga wa gogi wkamrurewata, gi satuna gixa wkojwakinripa, wa wunkaklewyeginatgi Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu.

¹⁰ Gixa gimkata gipgujtaletwu ga wa Goyakalu koxa gi wixpoko getletgi gixa galixachingi. Wa kgipashiregolunwu, ga wa poyagkakachinwu, ga wa muklukanuwnakanwu wixa gixyegiya. ¹¹ Wa gixa gimatyawaka, wa girchi pixka wugeneneyma waneko pixka wixgi gixa satkakgi. ¹² Wumnanukgi ga wa wuykotgi. Ga wa gixa wupgujtayegita, Goyakalu gimuknune gixa yanretinripa. Walenwa tomgagi Wale pogirewatyawaka ga wa royaknu yegi gixinripa.

Tokanchi yoptotinrina wanna

¹³ Wale chinanu koxa wixa gi gituka poyagnutlegogne natlu Goyakalu gi rixanu wa gixa yoptotinitkalu Goyakalu tokanu wa wixa gyijnakotinriya, gi wa yine tokanu pixka gixa yoptoletlu, seyni Goyakalu tokanu pixka. Wa walenwa galikaka. Walenwa gixa galixachingi kamrurewatyachri. ¹⁴ Gi rixanu gixa, wumolene, Gotesreta gajene Goyakalu gapatjetanunkaka Kristo Geso gwachine yimachinetkagi. Gi rixanu wanna salewnale pixkalutu nsalewniya gixa. Wa gixa gimolene chinanu nsalewna, waneko pixka rixna wanna: wa Goteyone chinanu salewnana. ¹⁵ Wa wanna Goteyone Gitsrukaachi Gesoko ruylatna, ga wa tokanchi geneklewat-achinni koxa ruylatna, ga wa wixa koxa kojwakna. Gi

rugletanshinikanutluna Goyakalu, ga wa pejnuruneko yine kamnixna. ¹⁶ Rumaleta ginkaklewlejixwuna payinyegiya ma mognetkakikotupna payine. Wane rixa poyagkaklegogne-natluna mukochirna. Jgekanchi gapyegitna yoptukyawakpo-tunanuko.

Gixni wa walixkowlle ga wa wumuwle

¹⁷ Ga wa wixa, wumolene, gixyegiya wkonika gi gowuk-shini wumaneya seyni gi wa wajiya, wanepnute tsru waluk-leyma wmuchkotnawa wetgojtapyapgi. ¹⁸ Giyagni pakatkaka waluka yayegletgi, ga wa gitni Pawlono galikaka, ga wa Sa-tanasyo yopnugwu. ¹⁹ Gi rixanu ¿girmi wa wkagwakanrupa ga wa wumuwlepa, ga wa walixkowlle sagyetapa? ¿Gi ge gixapni, Wutsrukate Geso getanu Wale gininipa? ²⁰ Gi rixanu gixni wa walixkowlle ga wa wumuwle.

3

Pawlo yanshinikanyegitna gapatjetachine

¹ Giyagni gi rixanu gi wumkata gakotanshinikanretatka, kigle getle wixa gitapjemka Gatena giknooko. ² Ga wa wyokanatlu wumole Timotiyo. Walenwa Goyakalu kam-rurewyegitachri Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopiranaya, muchkotanshinikanutyapgi ga wa ruykotyapgi galixleya. ³ Gi satuna kojwakanshinikanutko tye salewakchikakaya. Gi rix-anu gixako gimata tye chinanukni wutaaka. ⁴ Gi rixanu gixa yegi gawanatini, wunkakagnaputatkgi wa waneyapwu salewakchi, xani gwachritka pixka, wa gixa gimatanrutka. ⁵ Giyagkoxni gita gi nakotanshinikanutinitkalu. Nyokanye-gitatkagi numatpiranyegityaplu galixle, gikta xani wa kyan-taletlewakleru yantaletatkagi, ga wa maleshawakatgani wyaprewatinri.

Rumnanuuka Pawlo wa Timotiyo jeminitka

⁶ Ga wa xani gixyegiya runinitka ga wa wixa yegi rapokatka Timotiyo. Runkakwu galixlewleya ga wa gishiniklewleya. Wa kigle gishinikle gixgoggenatwu. Ga wa gogaluklewlu gixwu getyapwu, wixako pixka gogaluklewlu wixgi. ⁷ Giyagni gixa chinanu gimnanuukalunwu pejnuruko wmagatinriya ga wa pejnuruko wsalewninriya, gixa galixle chinanu. ⁸ Gi rixanu wa xani wuweka wixa wa gixa poyentunwale gix-ini Gitsrukaachiya. ⁹ Gi rixanu ¿gi wchina poyagnutle-tanutkalu Goyakalu gixa chinanu, wupekotyaplu psoluko wumuwle gixaya wa wumuwyegityagi Woyakalute getanu? ¹⁰ Goyechno ga wa gogi wagjipotgoggenata wetgojityapgi, wpoyagkakyaplu gmaga galixletinri.

Tseruwnanu gishiniklewle ga wa ruxolewnanu

11 Waleko Goyakalu Wuru, ga wa Wutsrukate Geso kosekgapotanwu, gixa yegi wapokinripa. 12 Gitsrukaachi tseruwnakakanru gishiniklewle ga wa ruxolewnakakanru, gixkakluko gishiniikakpotutinripa ga wa pejnuruneko koxa gishinikinripotupa, wa wixa gishinikiniko pixkagi. 13 Muchkotanshinikangajityapgi kpushirine gixinri, muklukanuwnakanepgi gixinripa Goyakalu Wuru getanu, wa Wutsrukate Geso gininipa pejnuruneko kpushiriteneymananuko.

4

Tyenwa Goyakalu gishinikanru: kpushirine gixinripa

1 Giyagni wanepnute, nomolene, wagjitgi ga wa wuykotgi Gitsrukaachi Gesoya, wa wane gixa giykotikowaka wixaya gi gixpoko gimkata yanretanu wa Goyakalu gigleretyawaka, wana gixa yanretanu wa pnute gixa tseruwnaletinripa. 2 Gi rixanu gimatlu wa yokanrukaka wa wenekyagi wa Gitsrukaachi Geso chinanu.

3 Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikanru kpushirine gixinripa, gitspalatyaplu gapoklewlu. 4 Satkakgi gixa gimata kpushi gnunrowletanu ga wa kagwakpiratikolu. 5 Gi wa tsru getsotanrewlu galuklewle gixanu, wa payine pixka Goyakalu mumatkane pixka. 6 Gi wa pnu gixachinepgi, ga wa gi wa gimkapnuginri gimole. Gi rixanu Gitsrukaachi saletlewata tyekaka pejnuruko chinanu, wa wchinagnaputyawakgi, ga wa xani gixa yegi wupgujtapotutyalu. 7 Gi rixanu gi wa mpowrannuchiya tomgagi Goyakalu, seyni kpushirine gixinripa. 8 Giyagni girukokta giknoklu tye tokanchi, gi wa yineru ruknoka seyni Goyakalu ruknoka, wa Giwekikaluru Kpushiri wenekjeru.

Gi rixpoko getletanna pimrine wa Kristonune

9 Seyni wa gishinikmolkaklewlpirana, gi wa gmagatya nyonyegityagi. Gi rixanu gixako Goyakaluya yimaakalungi gishiniikakinripa. 10 Gi rixanu wane gixna wa pejnuruneko moletkachine psolusretako Masetoni gajene. Seyni wagjitgi wanepnute nomolene, wanepnute gixpotutanu.

11 Ga wa gyagota pochke gixletinripa. Ga wa gixanuko gimuprukanu. Ga wa wtowutyawakpotukgi gixako gimyoya gkamrurewatini. 12 Kigle geta yanretikolupa maleka gajene getanu. Gi satuna gkagkwakanshinikanutunu gmagatinriya chinanu.

Gitsrukaachi gininripa

13 Gi wa waluklu, wumolene, wa gixa ma mumatyanuplu wa gapnanutachinepiranaya, gma wamonuwatinitipa pimrine pixka, kagwaklena waneyna mixkane. 14 Gi rixanu

walixiniplu wa Geso gipna ga wa yotunota, waneko pixka Goyakalu gixa gwapletanna Gesoyma wa Gesoya gapnanutachine. ¹⁵ Giyagni wane wchingi Gitsrukaachi tokanuya wa giwekachinwu, gitukachinwu Gitsrukaachi gininpotunanuko, wixa gi wa muchinanu gapka gi wkosekinna gapnanutachine. ¹⁶ Gi rixanu waleko Gitsrukaachi, wa tengogne rujrukini, wa saplechi, ga wa gitowrerune gitsrukateplaji, ga wa Goyakalu kownegima, rumujrukanu. Kristoya gipnachine muchinanu yotunotanu. ¹⁷ Wanepnute wixa wa giwekachinwu wa gitukachinwu, wannaymananuko gwapkalunepwu kyachgapererumko yegi. Wane tengogneya wyoptotapyaplu Gitsrukaachi. ¹⁸ Giyagni wumwagogne-natanutkalu Gitsrukaachi. Giyagni gimnanuukakanu tye tokanchiya.

5

Gitsrukaachigognepa

¹ Seyni, nomolene, gi gmagatya wa nyonyegityagi gigognepirana ga wa gipapkopirana. ² Gi rixanu gixako gimatpotutlu wa Gitsrukaachigognepa kachowguru goyecho gapokachri pixka rixa ginretanu. ³ Wane chinachinepni, “Kigle gwashlutkani ga wa kiglepokolutkani,” waneklu mkagwaakotu nikawakchi gapyegitanna, wa kamshirochinowle pixka. Ma mayixawninitipna.

⁴ Seyni gixa, nomolene, mapshagawaka mwakanetkagi, wa walegognepatka ma kashichyanupgi kachowguru pixkalutu. ⁵ Gi rixanu pejnurunekgi gixa pokamlalu gwachinetkagi ga wa gogi gwachinetkagi. Gi wa goyecho gajenetkagi. Gi wa mapshagawakako gajenetkagi. ⁶ Giyagni wa xani gi wumkanu pimrine pixka, seyni wuyokanu gonuka. Kanshinikanurunepwu. ⁷ Gi rixanu wa gimkachine goyecho rumkanatna. Ga wa gimetachine goyecho rumetna. ⁸ Ga wa wixa gogi gajenwu wixinri, kanshinikanurunepwu. Wustatletanru galixlewlu ga wa gishiniklewlu. Ga wa yowumatpu wutakinwa. Walenwa gognewatikaluru kagwakikolu. ⁹ Gi rixanu Goyakalu gi gitakwu wa jgekanchi chinanu, seyni wumretikolupa gognewatikaluruya Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ¹⁰ Wale gipnana wixa chinanu, waka wuyokinipa waka wapnanutinipa, Waleyima wuwekinripa. ¹¹ Giyagni giykokakanu ga wa ntseruwakanshinikankakanu wa gixanatyawaka.

Pawlo giykotna moletkakachine

¹² Wagjitgi, wumolene, gimatyapna gixa yegi yaprewatychine Gitsrukachiya, wa ggirukotjene Gitsrukaachiya, ga wa

giykotjene. ¹³ Gkagwakpirpotutanna gishiniklewleyma kamruna chinanu. Kigle gimwashkaklepgi. ¹⁴ Wagjitgi, wumolene, giykotanna mmerene. Gimnanukanna mmuchkotan-shinikanutkane. Gipxakanna gigrokachine. Ma pognanunepgi pejnuruneko yegi. ¹⁵ Getinwa gi satuna gipekotinri gektutu wa gektutuya, seyini psolgogneko kigleru gomkagi kamruregogneyegkakanu, ga wa pejnuruneko yegi.

¹⁶ Psolgogneko gimuwgognenatanu. ¹⁷ Gi gituka gagjigogn-ergognenatanu. ¹⁸ Pejnurkakako mpoyagnutanu. Gi rixanu tyenwa Goyakalu gimushinikyagi Kristo Gesoya.

¹⁹ Gi wa giwakanru Giwekikaluru. ²⁰ Gi wa geyikanru tokanchi genekikolu. ²¹ Getjetanru pejnuruko. Kigleru gimretanu. ²² Gitspalatinri pejnuruko mugletpoga.

*Giglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako
kphashirine gixkakangi*

²³ Waleko gglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako kphashirine gixkakangi. Mmagatikanepgi ga wa muklukanuwnakanepgi gimretkalunepgi giwekikaluru gixanuya, ga wa ginshinikanuya, ga wa gimaneya, Wutsrukate Geso Kristo gininpotunanuko. ²⁴ Poyagkakachrinwa ntomgajeru, ga wa Wale kamrutanru.

Ralipre galuklewleta ga wa ruglenshinikanyegitna

²⁵ Wumolene, gagjigogneyegitanwu. ²⁶ Galukanna pejnuruneko moletkakachine kphashiri gamluruya. ²⁷ Nagjipotutgi Gitsrukaachiya twu kiruka getyongatanu pejnuruneko moletkakachine yegi.

²⁸ Gimutkalunepgi Wutsrukate Geso Kristo gimutlewleya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotiyo kirukate, Tesalonika gapatjetyachine chinanupa, Goyakalu Wurunune ga wa Wutsrukate Geso Kristonune.

² Gimutkalunepgi ga wa gilewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Girchi chinanu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Pawlo gimjika Tesalonika gapatjetyachine chinanu

³ Wumkata poyagnutlegognenatlu Goyakalu psolgogneko gixa chinanu, wumolene, rixa gimukatyawaka, gi rixanu galixle tseruwnapotunanumta. Ga wa satkaki gixa gishiniklewle gixolewnananumta, pejnurunekgi gixkakluko gishiniikakinri. ⁴ Giyagni wixako galixkotpiranyegitgi Goyakalu gapatjetanunkakayegiya, gkashnantakognere chinanu, ga wa galixle chinanu psoluyako gkojwawninri ga wa nsalewninri wa gakotanrukaka nsalewninri.

⁵ Walenwa rumatikolu Goyakalu gitakyagoklewle wanepotuko rixinri. Wale koxa gimatikota Goyakalu pogirewatyawaka gimuknu gixinri. Wale chinanu nsalewna gixa. ⁶ Gi rixanu poyagakachrini Goyakalu salewakchiya rupekotinna wa gixa saletjene. ⁷ Ga wa gixa saletkalungi gapnanru rupekotingi wixayma wa rupgujewninipa Gitsrukaachi Geso, tengogne ruyakatinipa gitowrene gichkoluneyma ga wa xirnachrimeroyma koxa, ⁸ Wale saletyapna Goyakalu mumatkane, ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi Wutsrukate Gesopirana mjemkane. ⁹ Wannapni saletkonna gipukchi gike rixiniko mnikawnakatuya, Gitsrukaachi yegi mwakangognenanupni, ga wa Wale muchkonu goyaknu yegi mwakangognenanupni. ¹⁰ Walegognepa wa Wale gininipa kpashirine gimalwutanru ga wa pejnuruneko galixachine giglajyegitanru. Ga wa gixa koxa gimalwutanru gi rixanu gixa galixlu tokanchi wa gixa yegi wupgujtatinri.

¹¹ Wale chinanukni gixa wagjigogneyeegognenata psolgogneko, wa Woyakalute tomgiyagi gimuknunepgi, ga wa poyagakakolupa pejnuruko kigleru gishiniikaluru ga wa pejnuruko galixlewlu kamrure ruyakleya. ¹² Wagjitkoxlu rumalwutokolupa Wutsrukate Geso giwaka gixyegiya, ga wa pogirewlu geneeko gixa Waleya, rixa gimutlewletyawaka Woyakalute ga wa Wutsrukate Geso Kristo.

2

Gipgujetkalurupni jeji kmukochireru

¹ Wagjitgi, wumolene, Wutsrukate Geso Kristo gininripapirana, ga wa wapatjetikolupa Waleyegipirana:

² Gi wa pshinitsonu pne gyanshinikanutano. Gi koxa gimyeekaako, gi wa giwekikaluruyako, gi wa tokanchiyako, gi wa kiruka yonatkaluroyako, wa wixanu pixkamka, wane gixachro wa gewipgutatkalu Gitsrukaachigogne.

³ Gi satunna yokwitangi gike pixkalutuyako. Gi rixanu ma mapookanuwa Gesogogne, gixolune potu gitspalatinri Goyakaluyegiya, ga wa gipgujetkalurupni jeji kmukochireru, gangikowaka gajeru. Gi rumkata gapokleta walegogne ma muknookanuwa tyekaka.

⁴ Jeji kmukochireru kamnixlu pejnuruko goyakalu chinkaluru ga wa pejnuruko yonogyegitkaluru. Wale pnute tsru rutaknamkawa. Wane rixa wa kpashiwakpotugrukoko Goyakalunu tuplata. Walenanuko rekaka gipgutatnawa Goyakalu rixinrimka.

⁵ ¿Gi ge gishiniku wa gixa yegi gawanatiniwa tyekaka nunkakgi? ⁶ Ga wa xani gixa gimatlu wa gimaletachri, wa wale chinanu walegogneklupa ma mupgujewnakanuwa.

⁷ Gi rixanu xawakni kamrurewanatatkana yokanru myijnakotkane. Giyogimatkaluru wanna kamrure. Seyni wa gimaletachri gomkagi gimaletanru, ganikaji konikoklunpotunanukopa.

⁸ Waneklu gipgujetkalurupni kmukochireru. Gitsrukaachi Geso ginamannipgyaya ruylatinri. Rumtukpotutanru rapokle gipgujewnaleyapa.

⁹ Wane rixa gapokletanu wa kmukochireru wa Satanasyo gixa kamrurewletyawaka. Psolu giyakleyako gixashatachri, ga wa gixashatachri getkalurkakaya, ga wa gixashatachri koglajrukakaya rumapokanu.

¹⁰ Ga wa psoluko mpoyagkaknuchi yokwireya rumapokanu kmukochireru wa gangachine ma mushinikyapluna galikakpotunanu tokanchi, ma mognetakikotpatkana.

¹¹ Giyagni Goyakalu yokanyegitna tsru gixachri yokwiri, ralixyapluna weychi, ¹² wa ruklukanuwnayegjixikolupna pejnuruneko wa galikakpotunanu tokanchi malixkane, seyni mpoyagkaknuchi gigleretachine.

Tsomitkalune gognetkaakalunepni

¹³ Seyni wixa gimkata poyagnutlegognenatlu Goyakalu psolgoneko gixa chinanu, wumolene. Gixa Gitsrukaachi gishinikanungi. Gi rixanu yinuwayawakaya Goyakalu tsomitgi gognetkaakalunepgi, kpashirine gixkalunepgi Giwekikaluruya, ga wa galixyaplu galikakpotunanu tokanchi.

¹⁴ Tye chinanu koxa tomgakalungi Kiglerpotunanu Tokanchi

wunkakletanruya, waneya nchininripa Wutsrukate Geso Kristo pogirewle. ¹⁵ Giyagni wa xani, nomolene, poyentunwalepgi. Ga wa gimretanru giykolokaka ginkakikolu, waka tokanchiya waka wkirukateya.

¹⁶ Waleko Wutsrukate Geso Kristo ga wa Goyakalu Wuru wa wushinikjeru, ga wa gimnanuklu gike rixiniko mnikawnakatu wenekjeru, ga wa kigle kagwaklu wenekjeru rumutleweya, ¹⁷ Waleko gimnanukgajitangi ga wa Waleko poyentunwalkakangi pejnuruko kigleru kamrurchiya ga wa kigleru tokanchiya.

3

Pawlo gagjitna gapatjetachine ragjigognetinripna wa koseklewananumtinripa Goyakalu tokanu

¹ Wanepnute, nomolene, gagjigogneyegitanwu wa Gitsrukaachi tokanu teyakawamtinripa, ga wa rumalwutikolupa gixa yegi pixka. ² Ga wa wkoshpakikolupa gimtuklewatachine ga wa muglene yineyegiya. Gi rixanu gi wa pejnuruneko kalixaklerunni. ³ Seyni poyagkakachrini Gitsrukaachi; Wale muchkotanshinikanutangi, ga wa girukotingi mugletuya. ⁴ Gixa chinanu waponshinikanutlu Gitsrukaachi, wa gixa kamrutyalu wtowutyagi, ga wa gkamrutanru. ⁵ Ga wa Gitsrukaachi potukatgajitangi Goyakalu gishiniklewle waneyapgi, ga wa Kristo kashnantakgognewle waneyapgi.

Gijretkalurni wa mmernuchi

⁶ Giyagni wtowutgi, wumolene, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya, gitspalatinri girukokta galixachri mkamrurewatkatu ga wa wuykole pixka mixkatu wa wixaya giykotikolu. ⁷ Gi rixanu gixako gimatlu gi gixpoko gimkata yimletanwu, gi rixanu gixa yegi gi wa pne wixya. ⁸ Gi satuna yegi wnikashatyalu niikaluru. Seyni wyaprewleyma ga wa tsru kamrurchiya, goyecho gogi wkamrurewata gi satuna gixa wma kojwakinitipa. ⁹ Gi wma mutakikotumka chinanni, seyni, wenekyapgi gi gixpoko yimletyawakapwu. ¹⁰ Gi rixanu gixa yegi gawanatiniwa, wa tye wtowutyagi, wa satu maluka kamrurewletkatu gi koxa nikanu.

¹¹ Gi rixanu wyijnakpiranyegitgi wa pimrine pne gixjeta wa gixyegiya. Gi kamrurewatna, seyni gixasha kamrurewletachinni. ¹² Ga wa wane gixachine wtowuta ga wa wagjitna Gitsrukaachi Geso Kristoya wa pochkeruneko kamrurewatanna. Wane rixa nikletanruna nikanrupna. ¹³ Ga wa gixa, wumolengi, gi gamanutanu kigleru gkamrutinri.

¹⁴ Ga wa satu ma yijnakotkanru wtokanu wkirukateya, gimatyegkakanru wale. Gi wa gipxaletanru patewatinripa.

¹⁵ Gi wa gkamnixjeru pixka gixa getletanru, seyni gimole pixka gixa giykoletanru.

Giglenshinikanyeglewlu

¹⁶ Giglewanshinikanrewlu Gitsrukateko genekangi giglewanshinikanrewle waneygognenanupgi pejnurpotunanuyako. Pejnurunekgi gixaymaplu Gitsrukaachi.

¹⁷ Nomyoya nyonyegityagi: Nalukgi. Pawlono. Tyenwa numaxikle pejnuroko nkirukatkaka. Wane nixa yonretlu.

¹⁸ Gimutkalunepgi pejnurunekgi Wutsrukate Geso Kristoya.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

¹ Tyenwa Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru, wa Wognetkakjeru Goyakalu china towutyawaka, ga wa Kristo Geso china towutyawaka. Kristo chinanu waneywu wkagwakle.

² Timotiyo chinanupni, noturpotunanni galixluya.

Gimutkalurupyga wa getwamonutkalurupyga, ga wa giglewanshinikankaakalurupyga Goyakalu Girchiya ga wa Wut-srukate Kristo Gesoya. Rujretna pnunnu gixachri ginkaklewlu

³ Wane nixa gagjiretyawakya Gigwiso putukinripa wa Masetoni nyinpatka gita, ptowutyapna pimrine gi wa pnuko china ginkaklewletinripna. ⁴ Ga wa ma koschekyanupluna ginkaklushkaka ga wa mnikawnakatu gitsrukaachinni giwaakakapirana. Tye chinankaka wanepu gepomsalkaka. Gi rupxaku Goyakalu kamrure galikakpotutunu tokanchiya. ⁵ Ga ga tye chinanupni Goyakalu yokanrekaka: wa powrawlu gaschiya wushiniikanripa ga wa muklukanuwnanshinikanutkanepwu, ga wa kalixaklerune mixashatkanepwu. ⁶ Pimrine pupjetachinni pne yiyluna tyekaka. Gike gapri migje yanumsayegitachinni. ⁷ Tokanchi Yokanatkaluru yimaklewatachine raluka gixletnawana. Gi wannako gimata jemlu wa chinanruna. Gi wa muchkowitzkanyegitanrukna rumata jemna wanna.

Klu gaprini Tokanchi Yokanatkaluru

⁸ Wumatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru kiglerni, wa satu koschekiniplu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawakpotuko. ⁹ Tye wumatini, wa poyagkakachri chinanu gi wa rutaaka wa Tokanchi Yokanatkaluru, seyini mpoyagkaakane chinanu, ga wa kaalirerune chinanu, ga wa mupashiregolune ga wa kmukochirerune chinanu, ga wa muglene ga wa gimuterune chinanu, ga wa kgiylagiruklerune ga wa kgiylaginroklerune chinanu, ga wa yineru kgiylaklerune chinanu. ¹⁰ Ga wa kapoklewaklerune chinanni, ga wa rixje jejine gapokletachine chinanu, ga wa yineru kgishanpiklerune chinanu, ga wa kayloklerune chinanu, ga wa Goyakalu kawchinanu chinachine yokwireyna, ga wa satu wanepnute rixinri kigleru ginkaklewlu kamnixinri wane gixachine chinanu. ¹¹ Wane

chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gimalwutkaluru Goyakalu goyaknupirana. Tye tokanchi numaponshinikanutika gita. Kmukochirerune pnuterutu.

¹² Npoyagnutlu nmuchkotanshinikanutjeru Wutsrukate Kristo Geso. Gi rixanu poyagkakachri rutakyagokyano. Rutakno kamrure yegi. ¹³ Muchinanu mupashiregolutno nixanatini, ga wa kojwakaklerunanno, ga wa kgektutetaklerunanno. Seyni netwamonutka gi rixanu mumatkatunanno wane nixa nma malixlenuya. ¹⁴ Ga wa Wutsrukate gimutlewlw tseruwnapotuta galixlewluyuma, ga wa gishiniklewluyuma Kristo Gesoya.

¹⁵ Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa, wa tyechijne runapa Kristo Geso rognetskakyapna kmukochirerune. Wannaya pnuterutno gita. ¹⁶ Seyni tye chinanuko netwamonutka, wa pnuterutu nixanatini, gitaya Geso Kristo gekakgityaplu mmagatikatu mapognanre, yimanru nixinripa Wale galixachinepa, ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁷ Wa pogirchigognenanu gike rixiniko mnikawnakatu, mupnakatu, metkotu, satupjerutu Goyakalu kagwakpirgognenatkalurupni ga wa gimalwugognenatkalurupni psolgognepotunanukopa. Wane gixkalurupa.

Kigle yagotle

¹⁸ Tye yokanru nutakayi, noturu Timotiyo, wa tokanchi geneklewatachri muchinanu wane chinpiranyegityawakayi, tye chinanu kigle yagotle pixa yagotletanu. ¹⁹ Kalixaklergognenanupyi. Muklukanuwnanshinikanutkatgognenanupyi. Pimrine gituka muklukanuwnane gixleta, ga wa rujrukpotutna ralixleya. ²⁰ Wannanwa Gimenyoy ga wa Galegantroy. Satanasoy yegi nsamyokna rumatkakikolupna wa mupashiregolune ma mixinitipna.

2

Goyakalu galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni

¹ Giyagni muchinanu potu gapka nagjirewata, wa gagjigogneyegetwatanu ga wa mpoyagnutlewatanu pejnuruneko yine chinanu; ² pogirchine chinanu, ga wa pejnuruneko tsrukakalune chinanu, kigle gimwashkaklepwu ga wa pochke gawashatanu, psoluyako kgipashiregolunepwu ga wa kiglepiranyegirunepwu. ³ Tyenwa kigleru ga wa gigleretkaluru Wognetkakeru Goyakalu getanu. ⁴ Wale galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni, ga wa pejnuruneko gimtapyaplu galikakpotunanu tokanchi. ⁵ Gi rixanu waneru satupje

Goyakalu, ga wa satupje kgiglepokyeglewakleru Goyakalu ga wa yine ganikajite gwachri. Walenwa yineru Geso Kristo. ⁶ Walenanuko geneknachriwa pejnuruneko koshpakikolu wenru chinanupa, rupgujtatikolupa gipapkopotuko. ⁷ Wale chinanukni nutaaka, ginkaklewatachripno ga wa yokanatkalurupno. Galikaka potu nchina. Gi nayloklewata. Payne yimakachrino galixlewluya ga wa galikakpotunanu tokanchiya.

Suxone giykotka

⁸ Giyagni naluklu wa jejine psolusretako ragjigognet-iripna, kpashirinemyo yotukamyotachinepa. Mjigekanaunepa ga wa mnutanshinikanutkanepa.

⁹ Waneko pixka rixanna suxone. Gi wa gektu getkomkalunepni, gimata patewtachronepni, kshinikanuronepni makatinwana. Gi wa kamapjiwutsluyma rugletinwana, gi wa koriymako, gi wa katajirojiymako, gi wa kwenuru mkachriymako, ¹⁰ seyni kigleru kamrurchiyma rugletinwana, kyonogyegiklerone gipgujtatnachronewa kginuka.

¹¹ Pochkeplo tyijnakpotutunu suxo. Psoluyako yijnakotachropni. ¹² Gi wa nuchichlo suxo tunkaklewatinripa, gi tsro tutakinwa wa gnurchi pnute. Seyni pochkeplo. ¹³ Gi rixanu Gata muchinanu kamrutkalurni. Wanepnute Gewa. ¹⁴ Ga wa Gata gi wa yokwitkalurni, seyni wa suxo yokwitkalurni pnu tixatka. ¹⁵ Ga wa suxo tushpakawgenetini tognetaako, wa tomkagi galixletini ga wa tomkaa gishiniklewletini, ga wa kpashiro tixini, kanshinikanuro.

3

Gi gipixkalunepni wa girukotlewatachine

¹ Tyenwa potukalu tokanchi. Girukokta galuka gapkatletlu girukotlewatachri gitakikolu, kigleru kamrurchi raluka. ² Giyagni wa girukotlewatachri gimkata muklukanuwnakatu gixleta, satopje suxo gnurupni, wa mumetkatupni, kshinikanurupni, ksuslagaklerupni, gimata yimaklewatachripni. ³ Gi wa kgejnugimaklerupni. Gi wa kjigekanurupni, seyni mayogotupni, myagotkakakletupni. Gi wa sroschi gerupni. ⁴ Gimata girukotapjitachripni. Wugenene yijnakjixachripni. Psoluyako kiglepiranyegirunepni wugenene. ⁵ Wa mumata girukotapjitkatu ¿gi rixpoko girukotletanna Goyakalu gapatjetanune? ⁶ Gi wa gerotu jiglokachripni, wa galixkotnachripwa rixinipmaka, giklukanuwnayegjixikolu ma yinitipa kamchi gitsrukate chinanu. ⁷ Kigle gipgujtapiranyegitikalurupni maleka

gwachineya, ma muklukpiranyegitikutupa, kamchi gitsrukate gitsekletpo ma yinitipa.

Gi gixachinepni Goyakalu kamrurewyegitachine

⁸ Waneko pixka rixanna kamrurewatachine. Kiglepiranyegirunepni. Gi wa kashrijtatokanutachinepni. Gi wa gixowinga gishinikachinepni. Gi wa kgimkapnugaklerunepni. ⁹ Waneyaplu giyogimanatkaluru galixlewlupirana, powra getanshinkanutnachriwa. ¹⁰ Ga wa nyi muchinanu gimata getanshinkanutkalunepni. Ga wa muklukanuwnakane rixinipna, waneklu kamrurewatachinepni.

¹¹ Ganunronna waneko pixka rixanna. Kiglepiranyegirunepni. Mapataklunepni. Mumetkanepni. Psoluyako poyagakachronepni.

¹² Jeji kamrurewatachri sato suxopje gnurupni. Gimkata girukotawgenetachinepni ga wa gipjina. ¹³ Gi rixanu kigle kamrurewlerune kiglerupiranyegirunni. Ga wa gi wa popikleruneko rixna wa Kristo Geso galixikoluya.

Giyogimanatkaluru walixlewleya

¹⁴ Tyekakapirana nyonawanatini, nkagwaka pshinitsonu yayegletyi. ¹⁵ Seyni namginipa, nyonyegityi pumatnripa gi pixka gwale pumkata gixleta Goyakalupji gajeneyegiya. Wannanwa Goyakalu giwekachri gapatjetanune. Wannanwa galikakpotunanu tokanchi yoptowaka gwastsigitachri ga wa yostale. ¹⁶ Wupgujtatlu wa tsrupotunanni giyogimanatkaluru gipashichkalurupirana: Manewatachri retika Kristo.

Poyagakachri gekakgitkalurni Giwekikaluruya. Goyakalutowreruneya retika.

Payine yegi ginkakletikaluru. Galixkalurni tyechijneya.

Yoptotkalurni goyaknuchygi.

4

Runkakletagnaputlu wa pimrine gitspalatinripa galixlewlu

¹ Wa Giwekikaluru wanepotuko chintokanuta, wa gapkatatachrigognekakapa, pimrine gitspalatinri galixlewlu. Pupjekaklewatachine ga wa kamchine yimaklewe jemanna. ² Gipnanshinkanutachine pixka rixna, gi rixanu yijnakotna sanowashatachine gayroklewe. ³ Runanishi kashimyokaklewletanna. Rujretlewatna niikalurukakaya, wa Goyakalu giyakotanrukaka poyagnutlewluyama yoptotkolupa wa galixachineya ga wa tokanchi galikaka gimatachineya. ⁴ Gi rixanu pejnuruko Goyakalu giyakotanrukaka kiglerni. Gi satuna

giknookalurupni, wa poyagnutlewuyma yoptotikolupa. ⁵ Gi rixanu kpashiri rixka Goyakalu tokanuya ga wa gajiruya.

Kigleru kamrurewatachri Kristo Geso kamrure

⁶ Tyekaka pushiniikakinna moletkakachine, waneklu kigleru kamrurewatachriyi Kristo Geso kamrure. Ga wa tseruwakanshinikanutkaluryi pixinri galixlewu tokanuya ga wa kigleru yimaklewu. Walepni wa pomkampotutanru. ⁷ Ga wa gimuteru ginkaklushkaka ga wa tsrotsolejine ginkakleshkaka, gi wa pajnakokyegitanru. Pasrukinwa kgipashiregolu pixinripa. ⁸ Gi rixanu wumane gasrukewle psotsotaji rupxaklewata. Ga wa gipashiregnuchi psoluyako rupxaklewaty. Gi rixanu gipashiregnuchi gipiratika tyegogne giwekle chinanu ga wa ginachripa giweklu koxa chinanu.

⁹ Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa. ¹⁰ Gi rixanu tye chinanukni wyaprewata ga wa wyagotlewata, gi rixanu wkagwakyalu Goyakalu giwekachri. Walenwa pejnuruneko yine Gognetkakachri, ga wa galixachine galikakni.

Galixachine yimanrupni Timotiyo

¹¹ Tyekaka puykolewjetini ga wa tyekakapirana punkaklewjetini. ¹² Gi satuna geyikanru pmaklutinri. Seyni galixachine yimanrupyi tokanchiya, ga wa gixjetikowakaya, ga wa gishiniklewu, ga wa galixlewu, ga wa powranuya. ¹³ Nma mapookanukopshini, pkamrurewpotutanu: petyongayegitanna, ga wa puykolewatanu, ga wa punkaklewatanu. ¹⁴ Gi petashatanru genekashatkaluru pixa gwachri, wa penekikolu tokanchi geneklewatachri wane chinreya, wa tsruno gitakamyoyegitinyi.

¹⁵ Pgirukotpotutanru tyekaka. Wane pixjetanu, wa pejnuruneko yegi rupgujewninripa pkosekinri. ¹⁶ Pgirukotinwa pixnanuko ga wa punkaklewleya. Pomkagitanru. Gi rixanu wa tye pkamrutini pognewatanu ga wa pyijnakotjene koxa pognetkakjixanu.

5

Tsrune kagwakpiratkalunepa

¹ Gi pchigetjetanru tsru, seyini puykotanru puru pixka, ga wa maklujine pepurone pixka. ² Ga wa tsrone punrone pixka pixa giykoletanna, ga wa maklojine pepurone pixka psolu powranuyako.

Gipnagnurutachrone girukotikolupa

³ Pkagwakpiratanna gipnagnurutachrone wa galikakakni gipnagnurutachrone. ⁴ Ga wa sato gipnagnurutachro

kwugenero tixinripa, ga wa waneya tixinipa tomekagine wannapni muchinanu gapka rasrukinwana wannako gipjiyakna kqipashiregolune rixinripna, ga wa tsrutenna rapnutyapna. Gi rixanu tyenwa Goyakalu getanu gigneretkalmi. ⁵ Ga wa galikaka gipnagnurutachro gapalushatachro Goyakalu tkagwakya. Goyechno, gogi tomkagi gagjigogneretini. ⁶ Tugleretashatyawaka kamrujetachro tuwekinimkawa seyni gipnachrotkani. ⁷ Tyekaka pujretlewatini, muklukanuwnakane rixinripna. ⁸ Girukokta gi gislagyana gimoleneko, ga wa muchinanu gapka gipji gajene, galixlewlu nutata. Malixkatu pnute mugletu rixa.

⁹ Twu pixkaloto putakanu wa gipnagnurutachro tixini: gi wa patsrujiremole walapu magatyachropni, satupje jeni gnunroni. ¹⁰ Kiglekamrurpiranyegiropti, gikta mturune tseruwaka, ga wa gikta ksuslagaklero tixa, ga wa gikta kqipashirinixi terka, ga wa gikta salewnachine tupxaka, ga wa gikta psoluko kigleru kamrurchi tomkampotuta.

¹¹ Ga wa gipnagnurotachrone maklojine gi putakanu. Gi rixanu wa ralukanuwatinrina chinanu Kristo rutspalatinna, raluka kashimyoletna. ¹² Ga wa ruklukanuwnayegjixkona ruknokalchinanruna muchinanu rupiratanruna. ¹³ Rasrugkoxta mmerene gixleta. Pajjimnu yapashatna. Gi walepje wa ma mernuwashatna, seyni koxa royanumsaleshatna ga wa gike gapri migje kamrutna. Wa mumkata koscheekotu chinna. ¹⁴ Giyagni naluklu gipnagnurutachrone maklojine kashimyoxta, kwugenepna, girukotapjitanna, ma menekyanupluna ruglepoktapinri wkamnixjeru gekutu ma chinpiranyegityapwu. ¹⁵ Gi rixanu pimrone pupjetatka. Satanasyo gajxigi rawanatkana.

¹⁶ Wa sato galixachro waneya tixinipa tomolene gipnagnurotachrone walako gipxakanna. Gi wa wanna rupxakanna gapatjetachine, wa galikaka gipnagnurutachrone rupxakinripna gapatjetachine.

Gapatjetachine tsrutene

¹⁷ Wa tsrone kigle girukotlewle gixachine, kagwaakalunepni rumuknuna kagwakpiratkalunpotupni, ga wa wanna galikakni yaprewatachine tokanchi chinanu ga wa yimaklewlu chinanu. ¹⁸ Gi rixanu wane china wa yonchi: *Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri*. Ga wa wane chinatnaka, “Wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole.”

¹⁹ Gi wa jigyegitikolu pjempiranyegitanru tsru, seyni gepi ga wa mapa gipgijtatachine chinanu galikaka pjemanu. ²⁰ Ga

wa galikaka mukochirewatachine, pejnuruneko getanu puklukanuwnayegkakanna, wa pimrine koxa pikinripa.

²¹ Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, ga wa Goyakalutowrerune tsomitkalune getanu, ntowutpotutyi tyekaka pkamritinripa; gi wa muchinanu gapka putakanru pugleretashatanru seyini pejnuruneko pixkakakane getjetachripyi.

²² Gi satuna giyampotu putakamyogogotseptagitanu. Gi pupxaletmukochiretanru satu. Pumretinwa kpushiri pixgog-nenatinripa.

Pawlo giykotlu Timotiyo gichkopiranatluya

²³ Gi wa gonupje puranutka, seyini ptsotsotaji winga pniklokanu punanwaka chinanu, ga wa gixo kata pyayixjet-inri chinanu.

Mukochri ga wa kigleru kamrurchi

²⁴ Pimrine yine mukochirna gipgujetkalurutkani. Ga wa giklukanuwnalu ma yakanuwana; mukochirna kosekawana. Ga wa pimrine mukochire gomkagitna. ²⁵ Waneko pixka rixa kigleru kamrurchikaka. Pimrinenu gipgujetka. Ga wa pimrinenu gi ginkata yogimletka.

6

Wayegrechine ginkata kamruretanru

¹ Wayegrechine wane gixa getletanna gwayegretjene: Ru-muknuna kagwaakana psoluyako kagwakpiratikolupna, wa Goykalu giwaka ga wa ginkaklewlu ma mapatikotupa. ² Ga wa wayegretjena galixachine waneyalune, gi wa reyiikona moletkakachinni chinanu, seyini pnute kamrurewatanna gi rixanu galixachinni ga wa gishiniikalunni wa kigleru kamrurchi yoptotachinepa. Tyekaka punkakanna ga wa puykotanna.

Tsru wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikan-nuchiyma

³ Ga wa satu pnua china ginkaklewletini ga wa gi yanshinikanutinri kigleru tokanchi wa Wutsrukate Geso Kristo tokanu, ga wa gi yanshinikanutinri gipashiregnuchi ginkaklewle pixka, ⁴ galixkotnachrinwa wale. Gi rumata jema, seyini seprolu pixka rixa gigleretletlu gepomsalkaka ga wa maleshawaka gigjekaklu. Tye ruyakaty ganxalu, ga wa yoptopirkaklu, ga wa mupashiregnuchi, ga wa mugletu gimatgojrewlushkaka, ⁵ rejnugimgogneyegkaklena yine gimtukanshinikanutkalune, ga wa konikalune galikakpotunanu tokanchi. Wanna kagwaklu gipashiregnuchi chinanu waneyapna wane rixlena.

⁶ Ga wa galikakni tsru wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikannuchiyma. ⁷ Gi rixanu gike wanika wa kangini tyechijne, ga wa gike wumkata ganikletanu tyechi-neya. ⁸ Giyagni wnikanru ga wa wumkalu waneywu wchinini, waleko kiglenshinikanuyapwu. ⁹ Gi rixanu galuka ponikowletachine yantaletikowaka yana, ga wa gitseklutpo yana, ga wa gixo seprolokchi ga wa gimtuklewatachri get-sotanrewlukaka yegi yana. Tyekaka gimxiikakna yine sale-wakchiya ga wa gamgikowakaya. ¹⁰ Gi rixanu sroschi galukikolu walenwa pejnuruko gektututski. Pimrine sroschi galuka gapkatletachine pupjetyaluna galixlewlu. Gixo kachi-noluya yoswaknawana.

Kigleru yagotlewlu galixlewlu

¹¹ Ga wa pixa, Goyakalu gayinerutyi, pasukinri tyekaka. Ga wa pomkagitanru poyagkaklewlu, ga wa gipashiregnuchi, ga wa galixlewlu, ga wa gishiniklewlu, ga wa kashnantakgogneru, ga wa mayognuchi. ¹² Kigleru yagotlewlu galixlewlu pyagotinri. Pkashichanru giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Tye chinanuko tomgakaluryi. Ga wa tye kigleru gipgujtawlewlu pupgujtata gixolune getachinyegiya. ¹³ Pixa ntowuta Goyakalu getanu wa ptowrunanuka giweekakachri, ga wa Kristo Geso getanu. Walenwa kigleru gipgujtawlewlu gipgujtatachri Ponsyo Pilato getanu. ¹⁴ Pkamrutanru yokanru. Powrapotupyi. Muklukanuwnakatupyi rupgujewninpotunanuko Wutsrukate Geso Kristo. ¹⁵ Rupgujewninripapkopa gekakgitkalurupni satupjerutu Gitsrukaachiya gimalwutkaluru. Walenwa pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate. ¹⁶ Walepjenwa mupnakatu. Mkayegiikowakanu yochigatyawaka gwachri. Walenwa yineru metanutu ga wa yineru mumkata getletanutu. Walepni kagwakpirgognenatkalurupa ga wa kgiyaklergognenanu. Wane gixkalurupa.

Kigleru kamrurna ponikowatinripna

¹⁷ Tyegogne ponikowatyachine ptowutanu gi wa galixkotnachinepniwa. Gi koxa kagwakanshinikanyegitin-rina ponikowlu mumatpiranyegitkotu potu, seyini Goyakalu galikakni. Walenwa ptowrunanuka ponikolu wenekjeru wumjikyegityaplu. ¹⁸ Kigleru kamrutanna. Kigleru kam-rurna ponikowatinripna. Kgenekaklerunepni. Kapikak-lerunepni. ¹⁹ Rapotanruna wannanupa waneyapna kigleru ralpokotyawakapna, kashichyapluna galikaka giweklu.

Ralipre giykoretlu Timotiyo

²⁰ Timotiyo, pumretanru wa pixa gaponshinikanutikolu. Putspalatinri gimuteru maleshawaakaka yanumsalu, ga wa gixasha gimatkalewlu kannixleya. ²¹ Walekni pimrine gipgujtatnamkawa, galixlewlu pupjetyana.

Gimutkalurupy i pixa.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka, chinyawaka gipiratkaluru tokanchi giweklupirana Kristo Gesoya.

² Timotiyo chinanupa, noturu nushinikanru. Gimutkalurupyi ga wa getwamonutkalurupyi, ga wa giglewanshinikankaakalurupyi Goyakalu Girchiya, ga wa Kristo Geso Wutsrukateya.

Timotiyo galixlewle mixashatkatu

³ Npoyagnutlu Goyakalu, wa nyonogyegitanru powra getanshinikanutnachriwano ntsrutene pixka, goyecho ga wa gogi gi nutuka gishinikletingi nagjireya.

⁴ Nushinikaktegatinyi, gogaluklewlu nixa getletmakyi tsru gimuwlu nixinripa.

⁵ Nushinkapjetlu palixlewle mixashatkatu. Tye galixlewluwa muchikawa pajiro Lowita gwachri. Ga wa punro Yonisi gwachri. Ga wa gishinikanutkalurno wa pixa koxa gwachritka.

⁶ Tye chinanukni nushinkapkakyi pmuchkotanutnaklu Goyakalu genekashle wa pixa gwachri nutakamyogogotseptagitinyi chinanu.

⁷ Gi rixanu Goyakalu gi genekwu kpiklegolunshinikanu, seyni Giwekikaluru muchkotanshinikanrewatachri ga wa gishiniklewlewatachri ga wa kanshinikanurune gixkalewatachri renekwu.

Numatlu wa nalixanru

⁸ Giyagni gi wa pupatewatanru Wutsrukate gipgujtatikolu. Gi koxa pupatewatanno gita gostutkalurno Walenu. Seyni pusalewnanno Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, rixyawaka Goyakalu giyakle.

⁹ Goyakalu wa Wognetkakjeru ga wa wtomgajeru kpashirine wixinripa, gi wa wkamrure chinanu, seyni Wale gishinikanru chinanu, ga wa rumutlewle gixyawaka. Wane rixa gimutletwu Kristo Geso chinanu mawakanuwa muchinangognepotunanuko.

¹⁰ Ga wa xani Goyakalu gishinikanru ga wa rumutlewle gipgujetkalurutkani Wognetkakjeru Kristo Geso gipgujewnaleyaleya. Wale niktaplu gipukchi ga wa pokamlatyegitlu giweklu ga wa mupnakuuchi Kiglerpotunanu Tokanchiya.

¹¹ Wa wale chinanu nutaaka gita, kginkaklewakleru nixinripa, ga wa yokanatkaluru, ga wa yimaklewatachri nixinripa.

¹² Wale chinankoxni tyekaka nsalewniya. Seyni gi npatewata. Gi

rixanu numatlu wa nalixanru. Gishinikanutkalurno wa Wale gimkata gimretletlu wa Wale naponshinikanutinri Kristogognepotunanuko.

¹³ Pyimanrupni wa kigleru tokanchikaka wa gita pjeminri galixlewluya ga wa gishiniklewluya wa Kristo Gesoya. ¹⁴ Wa paponshinikanyegitikolu kigleru pumretanu Giwekikaluru Kpashiriya, wixa gwachri.

Gonesigoro gipxakle

¹⁵ Wa tye pumatanu. Pejnuruneko Gasya gajene satokyano. Wannaymana Wigeyo ga wa Germogene.

¹⁶ Gitsrukaachi getwamonutanna Gonesigoropji gajene. Gi rixanu gixo kata rapnanunshinikankakno. Gi rupatewatlu nostutikolu. ¹⁷ Seyni Roma rapokinitka rujgapotutno ga wa rukshikno. ¹⁸ Gitsrukaachi genekanru wa walegognepa getwamonrewlu rukshikinripa Gitsrukaachi yegi. Ga wa gi pejnunanukta rupxakyano Gigwisoya, pixa gimatpotuta.

2

Geso Kristo solalote kigleru

¹ Giyagni pixa, noturu, pmuchkotinwa Kristo Geso gimutlewluya. ² Gixo wane gita pyijnakotinrikaka gixo getachine yegi. Tyekakapirana putakanru jejine poyagkakachine yegi. Wane pixini pimrine koxa gimkata yimakletachinepa. ³ Gakota salewnaletachripyi Kristo Geso solalote kigleru kgimuka. ⁴ Gi satuna kyagotkakakleru kotsaklunshinikanutnawa tye giweklu kamrureya, ruglenshinikanutyaplu solalotjixjeru. ⁵ Kyenewakleru wanepotuko ma mixa yenewletkanu, gi rumkata kanashkaletlu sagyeta. ⁶ Wa kgisanateru yaprewatachrini muchinanu gapka getunganru sana gwiwachri. ⁷ Pumata jemanru wa nchinyawakyi. Gi rixanu Gitsrukaachi genekanshinikanutanyi psoluyako.

Pawlo salewninri tsomitkalune chinanu

⁸ Pushinikanru Geso Kristo, wa Tawiklopisha, wa gipnachinetskalaya yotunkakikaluru, chinyawakpotuko Kiglerpotunanu Tokanchi gita tokanuya. ⁹ Tye chinanu nsalewna nostutikolpotunanuko, satu gektutu kamrutachri pixka. Seyni Goyakalu tokanu gi wa gostutkalurni. ¹⁰ Giyagni pejnuruko nkashnantakanshinikanuta tsomitkalune chinanu, wanna koxa gapkapyaplu gognewatikaluru Kristo Gesoya, pogirewluymananuko gike rixiniko mnikawnakatu.

¹¹ Tyenwa potukalu tokanchi:
Gi rixanu Waleyma wupnini,
Waleyma koxa wuwekanu.

¹² Wkashnantakanshinikanutini,
Waleyma koxa wpogirewatanu.

Wale wunutatini,
Wale koxa ginutatanunwu.

¹³ Wma malixinipmaka,
poyagkakachri rixgoggenata.
Gi rixanu gi rumkata ginutleshatnawa.

Kamrurewatachri mpatewatkatupa

¹⁴ Tyekakapirana pushinkapkakanna ga wa ptowutpotutanna Goyakalu getanu gi wa maleshawaka yoptopirkakashatanna gike gapri migje yoptopirkakluya, wa yijnakotachine gimtukachri. ¹⁵ Pmuchkotinwa pekakgitinwa Goyakalu getanu kiglepiranyegirupy. Kamrurewatachri mpatewatkatupy. Galikakpotunanu tokanchi wane potuko koschekachripy. ¹⁶ Gimuteru maleshawaka yanumsalulu pkatjitanu, gi rixanu pnute rixa kosekletanna ma kagwakpirnukleya. ¹⁷ Ga wa wanna tokanu poshalpiranamtanu kakshiri yomawlu pixka. Waneko pixka gixachinni Gimeneyo ga wa Wileto. ¹⁸ Wanna pupjetyaluna galikakpotunanu tokanchi. Wanna wane china wa yotunru giknoogimatatka. Ga wa pimrine rumtuka galixletna. ¹⁹ Seyni gichko tunwale rixa Goyakalu poyegityawaka. Tyeya rumaxikoletk: *Gitsrukaachi gimatna Walenune.* Ga wa pejnuruneko Gitsrukaachi giwaka koschekachine gitspalatinri mpoyagkaknuchi.

Gi pixka getle rixka pastonkaka

²⁰ Ga wa tsrupji wanero pastonkaka, gi wa koristonopeni ga wa sroschi, seyni wanekoxlu gagmuna kamrutikalurstonkaka ga wa kajpa kamrutikalurstonkaka. Ga wa pimrikaka kagwakpiratkalurupa, ga wa pimrikaka mkagwakpiratkotupa. ²¹ Giyagni girukokta tyekaka powratinwa, walepni wa kastonolu kigle getkalurupa, kpashiri gixkaluru, ga wa kigleru gapi Gitsrukaachinupa rixanu, galpokotachri pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu.

²² Pasukinkoxlu wa maklujine getsotanrewle. Pomkagitanru poyagkaklewlu, galixlewlu, gishiniklewlu, giglewanshinikanrewlu, wa Gitsrukaachi koschekachineyma powralu rajiyana. ²³ Ga wa gepomsalkaka manshinikanutu ga wa myimaakotu putspalatinri. Pumatlu tye ruyakaty yagotkaklukaka. ²⁴ Ga wa Gitsrukaachi wayegereru gi gimkata yagotkakleta, seyni pejnuruneko yiglepotuko getachripni. Gimata yimaklewletachripni. Gakotanshinikanutachripni. ²⁵ Mayogotuko tseruwakanshinikanutanna kamnixlewatachine, gikta Goyakalu

genekanna genshinikanrewlu wa rumatyapluna galikakpotunanu Tokanchi,²⁶ ga wa tsru kamchi gitsekletpo rushpakinripna wa kashichanune wale gishinikyawaka.

3

Ralipregognekaka wanepna muglenshinikanunepa

¹ Wa tye pumatanu. Wa ralipregognekaka wanepu kyowikolgognekakapa. ² Gi rixanu wanepna yine wannananuko galuknachinewa, sroschi galukachine potu, tsru gixashatnachinewa, galixkotnachinewa, mupashiregolune, kaaligiruklerune, poyagnu mchinkane, Goyakalu mkagwakpiraklene, ³ rumumturetna galuklewlw mixkane, mumkata gipoyikgaletkane, kapataklerune, makotmanetnachinwa kmatsurune, kigleru gayegixachine, ⁴ gitokoko gayegixlewatyachine, mgirukowjetkane, wannananuko getpotutnachinewa. Goyakalu pnute gigleretashatkaluru rushinikna. ⁵ Gipashiregowlu pixkalutu waneyna, seyni gipashiregowlu giyakle nutatna. Nyi putspalatini pixa.

⁶ Gi rixanu wannayegirune panchikaka yoshmakjetnachinewa. Kashichanshinikanutkalurone pixka rixkana suxone mshinikanune molemukochiretachrone, gixo getsotanrewlukaka koseekanune. ⁷ Psolgogneko rujga gimatlegognenatna. Gi pagogneko rumkata gapkapletluna galikakpotunanu tokanchi gimatikolu. ⁸ Gane ga wa Gampre kamnixini pixkalu wa Mosisi, waneko pixka wa nyi gixa kamnixletlu galikakpotunanu tokanchi. Jejinni gimtukanshinikanutkalune. Gi kiglepiranyegirunni galixlewluya. ⁹ Seyni wannapni gi wa kosekpotutanunna. Gi rixanu wa seproloklena gipgujetkalurupni pejnuruneko yegi, wannani pixka.

Goyakalu gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale tokanchi yonatkaluru

¹⁰ Ga wa pixa getjenatlu nunkaklewlw, ga wa nixjetyawaka, ga wa nushinikjetyawaka, ga wa nalixlewlw, ga wa nmapognanre ga wa nushiniklewlw, ga wa nkashnantakgognewle, ¹¹ ga wa nkojwakikolkaka, ga wa nsalewninrikaka, wa Gantiyokiya nuknogjeru, ga wa Gikonyoya, ga wa Listraya, gi pixkalutu kojwawakchikaka nakota. Ga wa pejnuruyako Gitsrukaachi koshpakno. ¹² Ga wa pejnuruneko kgipashiregolune galuka gixletachine Kristo Gesoya kojwaakalunepni. ¹³ Ga wa muglene jejine ga wa kyokwirewaklerune pnute rixa kosekletanna. Yokwirewatanna ga wa yokwitkona. ¹⁴ Seyni pomkagitanru pixa wa pyimakikolu ga wa palixpotutanru, pumatnri

ginnanwa pyimakjene. ¹⁵ Ga wa pmatukeyakawa pumatlu kpushiri yonchi. Walenwa kgimatkaleru pumkata gixjeru gognawatikaluru chinanu, Kristo Geso galixikolu chinanu. ¹⁶ Goyakalu gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale Tokanu Yonatkaluru. Giyagni pejnuruko Goyakalu yonjixanrukaka walenwa yimaklewlwle gapi, ga wa chigetjeru gapi, ga wa potukatlewlw gapi, ga wa tseruwakanshinikanrewlu gapi poyagkaklewluyapa, ¹⁷ galpokotachripni Goyakalu gayinerute. Mmagatikatupa pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu.

4

¹ Ntowutpotutyi Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, wa giwekachine ga wa gipnachine gitakyagokachripa, ga wa rupgujewnalepa chinanu, ga wa pogirewatyawaka chinanu, ² punkakletanru tokanchi. Gi wa malpokotkatupyi ruglepoktapini ga wa ma muglepoktapini koxa. Pekakgi giklukanuwnalerewatanu, pchigetjere-watanu, puykolewatanu psoluyako mapognanutupyi ga wa psoluko yimaklewluya. ³ Gi rixanu pagogne wanepa wa kigleru ginkaklewlw gi rakotanshinikanutanna. Seyni rixa getsotanretyawakna, ruxolewnakakanna ginkaklewat-achine rajepikpotinrinchinanna. ⁴ Rushyajnakyegitluna galikakpotunanu tokanchi. Ginkaklusha ruprotakyegitna. ⁵ Ga wa pixa psoluko kanshinikanuruyapyi. Pakota salewnaletanu. Kiglerpotunanu Tokanchi kginkakletakleru kamrure pkamrutanu. Poyagkakanru pkamrure putakikolu.

Poyagkaklewlw sagyeta

⁶ Gi rixanu nuwekinri gipkaakoklunpatka. Rapokatka nyinripapkopatka. ⁷ Kigleru yagotlewlw nyagotlewatyatka. Nasuktale nnikatatka. Numretlu galixlewlw. ⁸ Xaniyakawa waneru poyagkaklewlw sagyeta pixkalutu gimretkaluru gita chinanupa, wa Gitsrukaachi genekyapno walegognepa. Gitsrukaachinwa kgitakyagoklewakleru poyagkakachri. Gi wa gitapje reneksagyetatenu, seyni pejnuruneko Geso gininri gishinikachinkoxapa.

Timotiyo giykotka walenanukoya

⁹ Pyagota ginyegletanno giyampotu. ¹⁰ Gi rixanu Tema giknokamtkano. Tyegogne gajeru gishinikachrinwa wale. Tesalonika yatka. Ga wa Kresente Kalata yatka. Ga wa Tito Talmasi yatka. ¹¹ Lokasupje gitaymatka. Pwapanru Marko. Pixaymaplu. Gi rixanu wale gimkata gipxakletno kamrurchiya. ¹² Gigwiso nyokanatlu Tichiko. ¹³ Trowa pokchi Karpo yegi nuknokamtanru nopata. Panikanru xako

puninipa. Ga wa kiruka koxa, ga wa yonatkaluromta galikaka panikanu.

¹⁴ Galegantro sintawo kamrurewatyachri gixo kata gekutu nixjeru. Wa Gitsrukaachi gapnutanru rixpoko kamruretyawaka. ¹⁵ Pgirukotinwa pixa koxa waley. Gi rixanu wale kamnixpotutlu wtokanu.

¹⁶ Wa muchinanu nuykoyegitnawa gi satuna gimwastsitno. Seyni ruknokamtnona pejnuruneko. ¹⁷ Seyni Gitsrukaachi gimwastsitno, ga wa muchkotno wa poyagkakikolupa ginkaklewlu gitaya, wa payinemnunanuka yijnakotyapa. Ga wa tsru mgenoklunama nkoshpakika. ¹⁸ Ga wa Gitsrukaachi koshpakanno pejnuruko mugletu kamrurchiya. Ga wa rognatkakanno tengogne gajeru pogirewatyawaka chinanu. Gimalwugognenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

¹⁹ Palukanna Presura ga wa Gakila, ga wa Gonesigoropji gajene. ²⁰ Korinto rutuka Gerasto. Ga wa Mireto Pokchi nuknokamtlu Trogimo yayixachri. ²¹ Ginapuklu gnapu pyagota gapokletanu. Ralukyina Gewolo, ga wa Potene, ga wa Lino, ga wa Klawtya, ga wa pejnuruneko moletkakachine.

²² Gitsrukaachi pixaymapa. Gimutkalunepgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Tito Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo Goyakalu wayegereru kirukatni. Geso Kristo yokanatanruno Goyakalu tsomitanune galixlewlwle chinanu. Yokanatno rumatyapluna galikakpotunanu tokanchi gipashiregnuchipiranaya, ² kagwakikolupa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa. Walenwa Goyakalu mayrokletu gipiratanru. Rupiratanru mawakanuwa muchinangognepotunanuko. ³ Ga wa gipapkoya rupgujetlu tokanu nunkaklewleya. Wale chinanu gaponshinikanutkalurno, wa Wognetskajeru Goyakalu gixa yokanretyawakno.

⁴ Giyagni twu kiruka Tito chinanupa, noturpotunanni galixluya, wa galixlu pejnurunenupa.

Gimutkalurupyi ga wa giglewanshinikankaakalurupyi Goyakalu Girchi chinanu ga wa Kristo Geso Wognetskajeru chinanu.

Gi gixachinepni tsrune ga wa girukotlewatachine

⁵ Wale chinanukni Kreta nutakamtyi wa puglepokotyaplu wa magatachri. Ga wa satkaka pokchi tsrune putakyapa nchina towutletyawakyi. ⁶ Girukokta muklukanuwnakatu, satopje suxo gnuru, ga wa wugenene galixachine, pachwatjerewlu ga wa gaalirewlu mukluukanune. Ga ga wale putakanu. ⁷ Gi rixanu girukotlewatachri gimkata muklukanuwnakatu gixleta, wa Goyakalunu girukotachri rixinri. Gi wa waleko gishinikanru kamrujetachripni. Gi wa pomtuwakalupni. Gi wa kgimeklerupni. Myagotkakakletupni. Gi wa kgimkapnugaklerupni. ⁸ Seyni ksuslagaklerupni. Kiglerkaka galukachripni. Kshinikanurupni. Poyagkakachripni. Goyakalu kagwakpiratachripni. Girukotnachripni ⁹ Wa potukalu tokanchi wa ginkaklewlu chinyawakpotuko kashgognenatachripni. Rumkata giykolewletinripa kigleru yimaklewlu. Ga wa rumkata giklukanuwnakakletyapna kyoptopiraklerune.

¹⁰ Gi rixanu wanena gixo kaalirewaklerune maleshawaka kyanumsaklerune ga wa kyokshalewaklerune. Ga wa wane rixna galikaka wa sajruka gistaakotachine. ¹¹ Wanna gimkata kochrookota. Gi rixanu wanna gimtukanshinikanutna papjikaka gajene pejnuruneko. Runkakletluna mumkata ginkakletkotu gektutu rawapinripna. ¹² Satu

tokanchi geneklewatachri Kreta gajeru wane china, “Kayroklerunni Kreta gajene, gekturni kmatsurunni, tsru nikalune, mmerene.”¹³ Galikakni tye gipgujtalu. Wale chinanu gichko tokanu puklukanuwnakakanna, gichko galixle rixinripna.¹⁴ Gi rushinikanutletanruna Goteyone ginkakleshkaka, ga wa yine yokanrekaka wa galikakpotunanu tokanchi gitspalatyachine.¹⁵ Powralune getanu pejnuruko powralni. Seyni wa kapcholune ga wa malixkane getanu maleshlu powralu. Seyni ginshinikanna ga wa rumata getlewlena puchotkalurutkani.¹⁶ Wa Goyakalu gimatachine chinashatnawana. Seyni kamrureyna nutatluna. Gagnanutkalunni ga wa kaalirerune. Ga wa pejnuruko kigleru kamrurchiya muglepiranyegirune.

2

Pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlumumuknu

¹ Ga wa pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlumumuknu.
² Ga wa tsrunumumetkanepni, kagwakpiratkaluru kgimukarixanna. Kshinikanurunepni. Gichko galixlewlerunepni ga wa rushiniklewleyna ga wa kashnantakgognewleyna.

³ Waneko pixka rixanna tsrone. Kpashirone kgimukapnina. Gi wa kapatakleronepnina. Gi koxa gixowinga wayegretanunepni. Kigleru yimaklewatachronepni,
⁴ ruykotikolupna maklojine gishinikagnurutachronepni ga wa gishinikawgenetachronepni.⁵ Kshinikanurunepni. Powralonepni. Girukotapjitachronepni. Kigleronepni. Wannako ganurunna yijnakotachronepni ma mapatikotupa Goyakalu tokanu.

⁶ Waneko pixka pixa giykoletanna maklujine kshinikanurunepni rixinripna.⁷ Psoluyako pekakgitinwa yimkalurupa kigleru kamrurchiya, wa yimaklewluya ga wa powraluya ga wa kigle getikoluya,⁸ ga wa kigleru tokanchi muklukpiranyegitkotuya. Wane rixanna patewatinripa wkamnixerupa, gi rixanu maleshayaplu mugletu chinpiranyegityapwu.

⁹ Wayegrechine yijnakotanna wannako rutsrukatenna. Psoluyako ruglenshinikanutikolupna rutsrukatenna. Maalirerunepni wayegrechine.¹⁰ Gi wa gitsrukaachinu kotnukinna, seyni psoluyako kigle poyagkakle rekakgitinwana, giklewlumumuknu pixka rixyapluna psoluyako Wognetkakjeru Goyakalu ginkaklewlumumuknu.

Kgipashiregolunepwu wixjetinripa tyegogneya

¹¹ Wane rixa Goyakalu gimutlewele gognewatikaluru chinanupa pejnuruneko yine rupgujewnayegitarka. ¹² Wale yimakwu wa mupashiregnuchi waalixyegitinwa, ga wa tyechine getsotanrewle koxa. Kshinikanurunepwu ga wa poyagkakachinepwu ga wa kqipashiregolunepwu wixjetinripa tyegogneya. ¹³ Wkagwakgognenatanru gimalwutachinepwu wa rupgujewninripa yochigleyma tsru potu Woyakalute wa Wognetkakjeru Kristo Geso. ¹⁴ Walenanuko geneknawa wixa chinanu koshpakyapwu psoluyako wmukochire, ga wa powratyapwu Walenunepwu, rayinerutenepwu. Jmereinepwu kigleru kamrurchiya.

¹⁵ Tyekaka pchinjetanu, ga wa tyekakapiranaya puykolewatini ga wa puklukanuwnakaklewatanu psoluko towutlewluyapa. Gi satuna geyikanyi.

3

Wa muklukanuwnakaakonwu wixinri rumutlewele chinanu

¹ Pushinkapkakanna yijnakotkona tsrukakalune ga wa tsru gitaakalune. Kalixaklerunepni. Galpokotachinepni pejnuruko kigleru kamrurchiya. ² Gi satuna rapatanna. Myagotkakaklenepni. Yiglepotuko getlewatachinepni. Psoluyako mayogonepni pejnuruneko yine yegi rekakgitinwana.

³ Gi rixanu wixa koxa muchikawa mumatkanenanwu, ga wa kaalirewaklerunenawu, ga wa pupjetachinenawu. Wetsotanrewlekaka ga wa pnumno gixachri giglertashatkalurkaka wayegretapwu. Gektutu ga wa ganxalewlu wuknokakashgognenatya. Gagnanutkalunenawu ga wa gayegixkakanatachinwu. ⁴ Ga wa rupgujewninitka Wognetkakjeru Goyakalu shinikanrewle ga wa yine rushiniklewele, ⁵ rognetskakwu gi wa poyagkaklewu kamrure wa wixa kamrutanrukaka chinanu, seyni rixa getwamonrewletyawaka chinanu. Wa wumepe gishpakletini wkatikolu Wale chinanupa, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gerotewkakle chinanupa, rognetskakwu. ⁶ Wale Giwekikaluru Kpashiri renekpotutwu Geso Kristo chinanu Wognetkakjeru. ⁷ Wale renekwu wa muklukanuwnakaakonwu wixinri rumutlewele chinanu, Walenu yoptotachinwu wixinripa, wa wkagwakanru wyoptotinripa. Walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa.

Manshinikannuchi gepomsalkaka pkatjitanu

⁸ Tyenwa potukalu tokanchi. Naluklu pixa muchkowitzanyegitanru tyekaka, wa Goyakalu galixachine gishinika gipxaklepotutyaplu kigleru kamrurchi. Tyekakni kigleru ga wa rupxakypapna yine.

⁹ Seyni manshinikannuchi gepomsalkaka ga wa gitsrukaachinni giwaakakapirana, ga wa yoptopirkaklu ga wa yagotkaklukaka Tokanchi Yokanatkaluruya pkatjitanu. Gi rixanu maleshawakni ga wa gike gaprimigjeni. ¹⁰ Ga wa jeji kotspaltanshinikankaklewatachri pakatapje ga wa gepi kata ruykotikolmakatkani, waneklu putspalatinri. ¹¹ Pumatlu gimtutewnachritka rixinritka tye pixkalutu. Kmukochirewakleru. Walenanuko giklukanuwnayegjixnawa.

Tito giykotka walenanukoya

¹² Wa Gartemo nyokanyegitinipyi ga wa Tichiko, pyagota ginreyegitanno. Nikopoli punyegitinno. Gi rixanu wane nushinika giknokakletyalu ginapuklu. ¹³ Pyagota gipxakle yagapletanna Sena, yonchikgapri, ga wa Gapolo. Gike mag- atyachinepni. ¹⁴ Wixanune gasrukinwa girukotletlu kigleru kamrurchikaka wa maglewlupotuya, kamrurchi mwikane ma mixinitipna.

Giglenshinikanyeglewlu

¹⁵ Pejnuruneko gitaymalune galukyi. Palukanna waluk- jene galixlewluya.

Gimutkalunepgi pejnurunekgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilimo Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukatni, Kristo Geso chinanu gostutkalurno, ga wa wumole Timotiyo.

Wilimonupni wushinikanruyi wukamrurewatanruyi. ² Ga wa wepuronupa Gapy, ga wa Garchiponupa wusolalotanru, ga wa pixapji gapatjetyachinenupa.

³ Gimutkalunepgi ga wa gilewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuruya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya.

Wilimo galuklewle ga wa ralixle

⁴ Wa nushinikinyi nagjigognereya npoyagnutgognenatlu Noyakalute, ⁵ nyijnakpiranyegitinri wa Gitsrukaachi Geso palixinri ga wa pushinikinri, ga wa pejnuruneko kpashirine koxa. ⁶ Nagjitlu Goyakalu wa palixle papikyapna pimrine koxa. Wane pixanu pumatyaplu pejnuruko kigleru waneywu wchininri Kristo chinanu. ⁷ Gi rixanu tsru gimuwlu ga wa tsru gimnanuklu nixa pushiniklewle chinanu. Rapnanunshinikankaakana kpashirine pixa chinanu, nomole.

Pawlo gilepokyegitlu Gonesimo

⁸ Giyagni Kristo chinanu ntseruwanshinikanuta ntowutyapmakiyi wa pumkata wane gixleta. ⁹ Seyni gishiniklewlu chinanu nagjityi galikaka. Wane gixachrino Pawlono, tsrutsoleji, ga wa xani gostutkalurno Kristo Geso chinanu. ¹⁰ Nagjityi noturu chinanu, Gonesimo, wa nostutikowakako nwugenetinri. ¹¹ Muchikawa gike gapri migje rixanatyi. Ga wa xani rupxakiyi ga wa gita koxa rupxaka.

¹² Wale nsatkakyegitatnakiyi. Walenwa gitanuko nonshinikanu. ¹³ Naluka chipetletmaklu, wa pixa chinanu rupxakyapno nostutikoluya Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu. ¹⁴ Seyni pixa tokanu migje gike naluka kamrureta. Gi wa psolmuchkonuko ntowutanyi, pupxakyapno, seyni pixako pushinikanupni. ¹⁵ Patako xani tye chinanu pshinitsonu rutspalatyayi, wa waneygognenanyi rixinripa. ¹⁶ Gi wa wayegrechri pixka gixachritkani, seyni wayegrechri pnutetkani, wumole nushinikanru galikaka, ga wa gi pagishiniikolutunanukta pixaya manchiya ga wa Gitsrukaachiya.

¹⁷ Giyagni petyawakno wushiniikaka Gesoya, gita pixkapotuko pixa yoptoletanru, Gonesimo. ¹⁸ Ga wa

pagixanu rumtukamtinipyi ga wa riwiskamtinipyi gita chinanu putakanru. ¹⁹ Gitni Pawlo nomyoya nyonatya, Gita gapnutyapyi. Wane nma chinkanupyi pixnanuko puwekinri potu priwishkatyano. ²⁰ Gigi, nomole. Nupxakikolupmaka pixaya Gitsrukaachi chinanu. Papnanunshinikankakanno Kristoya. ²¹ Nyonyegityi gi rixanu naponshinikanutyi yijnakotachriyi. Numatlu wa nchinyawaka pnute pkamrutanu.

²² Waneklu koxa palpokjixinno nwiyawakapa. Gi rixanu gixa gagjigognere chinanu nkagwaka geneekota gixa yegi.

Ralipre galukleta

²³ Ralukyi Gepapra nixje gostutkaluru Kristo Geso chinanu.

²⁴ Ralukyina Marko, Garistarcho, Ntema, ga wa Lokasu, nukamrurawatanune.

²⁵ Gitsrukaachi Geso Kristo gimutangi. Wane gixkalurupa.

Gewreyone Chinanu

Goyakalu goyaknu gatajiwniyachri

¹ Muchikawa Goyakalu gixo kata ga wa pnunnu rixa giynumsaletna wutsrukateni tokanchi geneklewatachin-niya. ² Tye ralipregognekaka, Gituruya ruynumsatyawu. Walenwa rutakanru ptowrunanuka yoptotachripa. Waleya koxa psolchijnemnunanukaaka kamruta. ³ Psolpotuyako Ruru goyaknu ratajiwniya. Wale pixkapotuko rixa, ga wa ptowrupotunanuka yostatachri ruyakle tokanuya. Wa powratmukochiretinitkawu, teno Gajeru kgoyagknuru potuklesretate tuplata. ⁴ Goyakalutowrerune pnuterutu rixpotutatka, gi rixanu yoptogiwakatachri kiglepotlu wanna giwaka pnute.

Tsrnunwa Geso Goyakalutowrerune pnute

⁵ Gi rixanu gi pagogneko gi satu gitowreru wane china Goyakalu:

“Noturyi Pixa; tyegogne nwugenetyi.”

Ga wa wanepnute:

“Rurupno Gita ga wa Walepni Noturu.”

⁶ Ga wa wanepnute wa tyechijne ranikinitkalu muchinanu tsru Gituru, wane china:

“Pejnuruneko Goyakalutowrerune yoptsojityegitanru.”

⁷ Ga wa gitowrene wane chinpiranyegita:

*Giwekikalurune kamrutna gitowrene
ga wa kamrurewyegitjene katmerolkaka rixkaka.*

⁸ Seyni wa Gituru wane china:

*“Pogirewle tuplapijere, Goyakalu,
gwagognenatachripni gike rixiniko mnikawnakatupni.*

*Ga wa pogirewatyawaka kanojere,
poyagkaklewlu kanojerni.*

⁹ Pushiniklu poyagkaklewlu,
ga wa payegixlu mukochri.
Giyagni Goyakalu, Poyakalute,

*giyokgogoty tsru gimjklungi
pupxalune pnute.*

¹⁰ Ga wa
yinuwakikowakaya Pixa, Gitsrukaachi,
pekamruretlu psolchijneko.

Ga wa tengogne pumyo kamrutikalurni.

¹¹ Tyekakapni nikawnanuna,
seyne Pixa gwagognenatanu.

Pejnurkakako mkachri pixka rutsrugananumtanu.

*12 Ga wa sapwaklu pixka psaprurukanru.
Ga wa mkachri pixka kashrijetikolupa.
Seyni Pixa pixyawakakni Pixa.
Ga wa pwalaputkaka gi nikawnanu.”*

*13 Gi rixanu gi pagogneko gi wane chinru satu gitowreru:
“Npotuklesretate ptuplatanu,
pkamnixjene nutakinpotunanuko
pujixi gitspangaprepa.”*

*14 Ga wa pejnuruneko giwekikalurune kamrure-
waklerunni Goyakalu yokanata rupxakjetyapna
gognewatikaluru yoptotachinepa.*

2

¡Gi psonananru gognewatikaluru!

*1 Giyagni wumkata wanepnute yanshinikanyempotletlu
wjemanrupirankakaya ma muknogamtyanupwu. 2 Gi
rixanu wa tokanchi Goyakalutowrene ginkakletanrukaka
poyegi rixinri, ga wa pejnuruko ma mumretnuchi ga wa
ma yijnaknuchi wanepotuko rixa saletkota, 3 ¿gi wixpoko
mayixawnaletanuna wa wma girukotkanuplu gipsonanru
gognewatikaluru? Tyenwa muchinanu Gitsrukaachi
ginkakletanru. Ga wa wixa yegi poyegitkalurni Wale
yijnakotachineya. 4 Ga wa Goyakalu gimupgujtatyana
getkalurkakayma ga wa koglajrukakayma, ga wa
gixo giyaklukakayma, ga wa Giwekikaluru Kpashiri
gapiksatanrukakayma rixanshinikanutyawaka Wale.*

*Ptsotsotaji Goyakalutowrerune giyagokolutni rutaaka
Geso*

*5 Gi rixanu gi wa gitowreneko chinanu Goyakalu yij-
naakakna ginachrigognepa gajene. Walenwa wunkakletpi-
ranatanru. 6 Satu pasretaya wane china gipgujtaletlu:*

*¿Klunerni wa yineru
wa Pixa gishiniyawaklu,
ga wa yineru wgene petyawaklu?*

*7 Pshinitsonu putowrerune giyagokolutni putakinikalu.
Waneklu psagyetatnaklu pogirewluya
ga wa kagwakpiiruya.*

8 Ptowrunanuka putaka gijixipta rapukote.

*Gi rixanu ptowrunanuka yijnaakakini, gi satuna gixeta my-
ijnaakaakotu. Ga wa xani gi wetlu ptowrunanuka Wale
chinanu yijnaakaakaluru. 9 Seyni wetlu Geso gitowrene psot-
sotaji giyagokolutu gitaakaluru, sagyetatkaluru pogirewluya
ga wa kagwakpiiruya gipukchi salewniyachri chinanu, wa
Goyakalu gimutlewlwle chinanu Wale getumgiyaplu gipukchi
pejnuruneko chinanu. Salewnalu chinanu mmagatikatu rixka*

¹⁰ Gi rixanu Goyakalu, wa Wale chinanu ptowrunanuka wane, ga wa Walenupni ptowrunanuka, wa gixo wugenene ranikini royaknu yegi, kigle getle rixlu salewnalu chinanu mmagatikatu rixkaku rognetskakikolna Gitsrukate. ¹¹ Gi rixanu kpushiri gixkalewatachri ga wa kpushirine gixkaakalunetka satupjerutu ruyakatyana pejnuruneko. Giyagni tye chinanu gi rupatewa Geso chinretna gimolene. ¹² Wane china:

Pgiwaka nunkakanna nomolene.

Gapatjetachine tskalaya nshikaletinyi.

¹³ Ga wa wanepnute:

Gita gaponshinikanutanru Wale.

Ga wa wanepnute:

Getanno Gita, ga wa nwugenene

Goyakalu genekyano.

Gimolene pixka rixka

¹⁴ Giyagni gi rixanu wgenchine granchi ga wa giichi gap-satkalunni, waneko pixka rixa Geso. Manewata gipukchiya nikatyaplu wa gipukchi muchkonu waneyalutu. Walenwa kamchi gitsrukate. ¹⁵ Ga wa manewata koshpakyapna wanna yine, wa psoluko ruwekinriyna gostutkalune pixka rixna, gi rixanu gipukchi pikachine rixanatna. ¹⁶ Gi rixanu gi wa Goyakalutowrerune rushatkapa galikaka, seyni Gawraklopishane rushatkapa. ¹⁷ Wale chinanu psolpotuyako gimolene pixka rumkata gixkota Geso, kgetwamonreru ga wa poyagkakachri Sasertote Gitsrukate potu rixinripa Goyakalunkakaya, mukochri rupekotinripa, wa yine mukochire. ¹⁸ Gi rixanu Gesoko yantaletlewluya salewniya, rumkata gipxakletna wa yantaletkalune.

3

Tsrnunwa Geso Moysisi pnute

¹ Giyagni, nomolene, kpushiringi, patomgakolungi tengogneya, gyanshinikanyegitanru wa yokanatkaluru ga wa sasertotene Gitsrukate potu wupgujtapiranyegitanruya. Walenwa Geso. ² Walenwa poyagkakachri wa rutakjeryegiya, Moysisi pixka psolupjiko walepjiya.

³ Gi rixanu rumuknu kagwaakalurni Geso Moysisi pnute rumalwutikolupa, wa panchi kamrutachri pixka kagwakpiratkalurupa panchi pnute. ⁴ Gi rixanu pejnurukopji kamrutkalurni pimrineya. Seyni wa pejnurkakako kamrutachri Walenwa Goyakalu. ⁵ Ga wa Moysisi galikakni poyagkakachri rixa psoluyako gipji, wane kamrurewatyachri pixka, rupgujtatyaplu ginkakletpiranatkalurkakapa. ⁶ Seyni Kristo wgenchi

rixa gipjiyako. Walepjiwu wixa wa gaponshinikanrewlu ga wa galixkowlu kagwaklewluya wpoyegita gimretletini yoptukyawakpotunanuko.

Malixgajitkatu ma mixinitipa satu wa gixa

⁷ Giyagni wa Giwekikaluru Kpashiri chinyawaka:

“Xawakni gyijnaktokanutinri,

⁸ Gi nshikpokwakgajitanu

wa wanna jigekanuwkaklewatirini pixka yantaletlegogne yine mwiyawakaya.

⁹ Wa gitsrukateni yantaletyawakno rumata getanshinikanutyapnona.

Reta kamruretnona.

¹⁰ Gepkoxamkojemole walapu

njigekanuwyegitna nyi

gimuweekagogenatachinni.

Wane nchina,

‘Pupjegajgoggenatna. Gi rumatluna nogapkaka.’

¹¹ Gita kawchinanu nchinyawaka njigekanuya,

‘Gi jiglokanruna napnanutyawaka.’ ”

¹² Getinwa, nomolene, muglegajitu ga wa malixgajitkatu, wa Goyakalu giwekachri gitspalatyachri ma mixinitipa satu wa gixa. ¹³ Seyni giykokakanu pagognemnunanuka xawakni chinikowakawa. Gi satuna gixa shikpokwakanshinikanutinri mukochri yokwireya. ¹⁴ Gi rixanu wixa koxa Kristo waneyalunwu wa galikakni poyegi gimretle wixiniplu wegaponshinikanrewle yoptukyawakpotunanuko. ¹⁵ Wane chinkopshini:

“Xawakni gyijnaktokanutinri,

gi nshikpokwakgajitanu

wa jigekanuwkakikowaka pixka

yantaletlegogne pochkewakaya.”

¹⁶ Gi rixanu ¿ginna wa jemachinemka jigekanuwkaklu? ¿Gi ge pejnuruneko wa Gigipto gishpakamtyachine Moysisiyma?

¹⁷ ¿Ginna wa Wale jigekanuwnayegitanune gepkoxamkojemole walapu? ¿Gi ge wannakni wa mukochirewatachinni,

wa gimannina yineru mwiyawakaya giknookalurni? ¹⁸ Ga wa ¿ginnanwa Wale kawchinanu wane china gi wa rapnanutyawaka jiglokanunna? ¿Gi ge malixaklenni? ¹⁹ Wetlu

gi rumkata jiglokletanunna ma malixlenna chinanu.

4

Galikakpotunanu gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa

¹ Giyagni waneyawawu wixa gipiratkaluru tokanchi wa rapnanjixyawaka wjiglokinripa. Giyagni wpikanu

wa satu gixate gi gimkata jiglokleta, magatachri getikolu chinanupa. ² Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi wunkaaka wutsrukateni pixka. Seyni tokanchi wanna jemanru gi wa rupxakna, gi rixanu gi wa galixlewlu ruyoptotka. ³ Gi rixanu wjigloklu gapnanjixikowaka wa wixa galixachinwu, wa chinyawaka:

*Gita kawchinanu nchinyawaka njigekanuya,
Gi jiglokanruna napnajixyawaka.*

Seyni nikatkalurutkani kamrure rekamruretinitkalu tye psolchijneko. ⁴ Gi rixanu pnusreta wane china, *payokgipregogne chininripiranaya, wa rapnanuta Goyakalu pejnuruyako kamrure payokgipregogne chininri.*

⁵ Ga wa gewi wane chinatnaka: *Gi jiglokanruna napanutyawaka.*

⁶ Giyagni gi rixanu kagwaakaluru pimrine jiglokyaplu ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi muchinanu ginkaakalune gi jiglokanna ma malixlenuyna, ⁷ pagognetnakni Goyakalu gitaka. *Xawakni* gi pomshinigognenanukotkani wane china Wale, Tawi tokanuya, wa muchinanu chinikowakpotuko:

*Xawakni gyijnaktokanutinri,
gi nshikpokwagajitanu.*

⁸ Gi rixanu Goswumka gapnankakanna gimka pagognetnaka runkakatnakna gapnanutikowakapirana, wa walegognekaka giknoginitka. ⁹ Giyagni wanewalu wa gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa. ¹⁰ Gi rixanu girukokta jiglokinri wale gapnanutyawaka, wale koxa gapnanuta kamrureya, wa Goyakalu rapnanutinri pixka kamrureya. ¹¹ Giyagni wmuchkowa jiglokletanru tye gapnanutikowaka, gi satuna ma mujrukinitipa tye malixkannuchi yaglu pixkalutuya.

Goyakalu tokanu giwekachrini ga wa kamrurewpotutachrini

¹² Gi rixanu Goyakalu tokanu giwekachrini. Kamrurewpotutachri. Pejnuruko gepnokaka gwasputachri yoglolewapi pnute gepragaspurpotni. Yoswaklewpotuta rutspatgapotutikolupa shinikanchi ga wa giweklu ga wa yoklechi ga wa rashichgapu. Ga wa rumata getlu wa gaschi yanshikanrewle ga wa rushinikanru. ¹³ Maleshlu giyakotkaluru mupgujewnakatu Goyakalu getanu. Seyni pejnurkakako mushyatkotu ga wa pgujeru potu wetjeruygale getanu. Ga wa Walenwa wugitanrupa.

Gesonwa sasertote Gitsrukate potu

¹⁴ Giyagni waneywu tsru sasertote Gitsrukate potu tengogne yachritka. Walenwa Geso Goyakalu Wgene. Giyagni wumretgognenatanru wupgujtalewle. ¹⁵ Gi rixanu gi

waneywu sasertote Gitsrukate potu wugroklekaka mumkata getwamonretkatu. Seyni psoluyako yantaletika wixa pixka seyni mmukochiretpotni Wale. ¹⁶ Giyagni gi wa popiklerunekwu gaayegitanru rumutlewyawaka pogirewle tuplapijere, getwamonutkalunepwu ga wa wukshikyaplu gimutlewlulu rupxakyapwu wmagatinripakopa.

5

Sasertote Gitsrukate potu gitakikolu

¹ Gi rixanu yinerni pejnuruko sasertote gitsrukate potu. Yinetskala tsomitikaluru ga wa gitaakaluru yine chinanu yayegityaplu Goyakalu. Rutaaka ranikjetyaplu genekashlukaka ga wa genekashlu giylatkalurkaka mukochri chinanu. ² Runkata yiglepotuko getletna mumatkane ga wa pupjetchine, gi rixanu wale koxa gigroklukaka rumata. ³ Giyagni yineko pixka waleko chinanu koxa rumkata ganikletlu giylatkaluru mukochri chinanu.

⁴ Gi wa satu waleko ginshinikanuya rutaknawa tye pixka kagwakpiratkalurupa, seyni Goyakalu tomganrupa, Gaaro pixka. ⁵ Waneko pixka rixa koxa Kristo. Gi Walenanuko galixkotnawa wa sasertote Gitsrukate potu rixinri. Seyni rutaklu Goyakalu, wane chinjeru:

Noturyi Pixa. Tyegogne nwugenetyi.

⁶ Satu tokanchi wane chinyawakatnaka:

Pixni Sasertote Gitsrukatpotyi.

Gwagognenatachriyi Marchisite gitakikolu pixka.

Geso salewninrikaka chinanu yijnaklu rasruga

⁷ Gimanecklu gichko chiyagleyma ga wa giktegayma Geso gagjigogneyegjetlu rumkata gognetkakeru gipukchiya. Ga wa gigitkalurni gi rixanu kagwakpiraklarni.

⁸ Wgenchimkani, seyni salewninrikaka chinanu yijnaklu rasruga. ⁹ Ga wa mmagatikatu rixinitka Geso, pejnuruneko yijnakotachine gognetkakahri rixa gognewatikaluru gike rixiniko mnikawnakatu. ¹⁰ Sasertote Gitsrukate potu giwaktatikolu Geso Goyakalu chinanu, Marchisite gitakikolu pixka.

Galixachine tsrunepixkalune mixkane

¹¹ Tye tokanchipirana waneywu gixoxo kgimalu wunkakletanrupmaka, seyni majnakongi. ¹² Gi rixanu gi pomshingognenanukotkani gimkata ginkaklewletmatatka, seyni gmaga gimepe ginkaakanatkawa muchinanu gimatkaluru Goyakalu tokanupirana. Tnuchga galukanatawa. Gi wa shikolu niikaluruko galukawa.

¹³ Gi rixanu pejnuruneko tnuchga gapsatkalune,

masruntokanutkanni poyagkaklewlu tokanu. Gi rixanu mturunpotni. ¹⁴Gi rixanu wa shikolu niikaluru tsrunenupni. Wa gasruga kamrurewlenshinikanutachine chinanni rumata getletluna kigleru ga wa gektutu.

6

Kristopirana romkagitinripna

¹ Giyagni wa Kristopirana muchichachri wuknogamtanuchi. Wkosekanuchi mmagatikatu shinikanchi yegi. Gi walpokotanutnaklu tokanchi genshinikanutinripa, kamrurchi muweekatu gma kamrutinitpatka. Gi wa Goyakalu galixikolupirana koxa walpokotanutnaka.

² Gi wa ginkakikolupa koxa katlupiranaya, ga wa gitakamyogogolupiranaya, ga wa gipnachine yotunrepiranaya, ga wa giklukanuwnayegjixikolu gike rixiniko mnikawnakatupiranaya. ³ Ga wa wane wixa kosekletanu galikaka wa Goyakalu gichichiniplu.

⁴ Gi rixanu rujrukinipna wa Giwekikaluru Kpashiri gapsatkalune gi rumkata gerotewkakletkona. Mumkatkotni wa muchinanu pokamlatyeginatkalune, ga wa tengogne genekashle getumganatachine, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gapsatkalune, ⁵ ga wa Goyakalu tokanu ga wa ginachrigogneshapa giyakle getumganatachine wa kigleru rixinri, ⁶ wa rujrukinitkana, gi rumkata gerotewkakletkona renshinikanutinripna. Gi rixanu wannanshinikanuya koroshishkita rutakatnkluna Goyakalu Wgene. Pejnurune getanu kapatmenuru rixpiranyegitluna.

⁷ Chiji pixka rixna. Gi rixanu wa chiji wa gina gapokjetachri rachikchijita ga wa tseruwnakaklu gitaklu rupxakyapna wanna chinanu gitaakaluru. Tye chiji giglenshinikanyegitkaluru Goyakaluya. ⁸ Seyni wa chiji kona ga wa kawshiri gwanru, mugegetkotni. Psotsotaji magata kamakpiratkalurupni. Yoptukyawakapni wa ralginripa.

Kiglerpirankaka ga wa gognewatikalurupirana gipxakle-watachrikaka

⁹ Wanemka wchina yanumsayegletgi, seyni, wushinikanune, kiglerpirankaka tye pnute ga wa gognewatikalurupirana wumaponshinikanutgi. ¹⁰ Gi rixanu Goyakalu gi wa mpoyagkaakatni wa rumuslawatyaplu gkamrure ga wa gishiniklewle, Wale giwaka chinanu gishiniklewleya gixa gipxakjeretna kpashirine, ga wa xanigogenous gipxakna. ¹¹ Ga wa walukpotutlu wa satkakgi gixa waneko pixka gixanu jmererpotupy, psolpotuyako pkgwakpotutinripa yoptukyawakpotunanuko. ¹² Giyagni gi wa gma mernuwatanu

gonuka, seyini gipiratkalurkaka yoptotachine gyimanu galixlewluya ga wa gakotanshinikanrewluya.

Goyakalu gipiratyalu Gawra

¹³ Wane rixa Gawrani rupiratini Goyakalu. Gi rixanu maleshlu satu Wale pnute tsru “Wale kawchinanu” chinyegitanrupmaka, *Walenanuko*, “*Gita kawchinanu*,” *chinnawa*.
¹⁴ Wale wane china, “*Galikakni nuglenshinikanyempotutanyi*.
Nuxolewnakakyempotutanyi.”

¹⁵ Giyagni wane rixa kashnantakanshinikanregognenat-inri yoptotlu Gawra gipiratkaluru.

¹⁶ Gi rixanu wa yine wanna pnuterutu kawchinanu chinna. Ga wa pejnuruko yoptopirkaklu wa nikatkoklunutka poyegitpiranatkaluru wale kawchinanu chinruya.

¹⁷ Mkashrijetkotu Goyakalu. Wa tye Goyakalu galuka gekakgityapna wanna Gawra wa gipiratkalurkaka yoptotachinepa. Giyagni Walenanuyako poyegitpiranatanru Wale kawchinanu chinruya. ¹⁸ Giyagni gepi shinikanchi mkashrijetkotkaka chinanu wkagwakpotutlu psoluko Goyakalu gipiratyawu. Walepiranaya gi rumkata weyawleta Goyakalu. Wale chinanu psolmukchonuko wumnanuukaka. Gi rixanu wixa gasukamta wkashichyaplu wkagwaklewlwle rupiratyawupirana. ¹⁹ Tye wkagwaklewlwle muchkotanshinikanutwu. Poyegitkakanshinikanutwu. Ga wa gitokosretate potu wanetkalu wkagwakanatanru, wa Goyakaluyempotuko, ga wa gimaletachrichrata gitokosretate potu jiglokachri. ²⁰ Wixa chinanu wane jiglokotka wa wkosekjeru Geso. Walenwa Sasertote Gitsrukatpotgognenanuko, Marchisite gitakikolu pixka.

7

Marchisite, Sale pogirewatyachri

¹ Gi rixanu tye *Marchisite, Sale pogirewatyachri, teno gajeru potu Goyakalu sasertotete rixa, wale yoptotaplu Gawrani, ruylatikowakanna pogirchinni satokyachritka. Wale giglenshinikanyegitlu Gawra.* ² *Gawra kotspalatyalu pejnurkakako pamote.* Walenwa Marchisite muchinanu yokakikalurni poyagkaklewlwle pogire. Wanepnute *Sale pogire.* Walenwa gilewanshinikanrewlu pogire. ³ Gike ruruta. Gike runrota. Rutsrukatenni mapiranyegitni. Gi yinuwakgognetya. Gi koxa nikawnagiwekleyawakako. Goyakalu Wgene pixka gixkaluru. Mutuka sasertotetlegognenatkatu.

Tsrnunwa Marchisite wa Rewiklopishane sasertotene pnute

⁴ Getanru. ¡Gi psopiranyeginanuktalu wale Marchisite! Wa tsrupotni gitsrukaachiini Gawrani wa muchinanu giylalu

rawinri pamoletkaka reneku. ⁵ Galikakni Rewiklopishane, sasertote gitaakalune towutka yoptotyaplona yine wane gixle pamolete, Tokanchi Yokanatkcaluru chinyawaka. Gimolenna potu yoptotalona. Gawramannimka ruyakatyanna. ⁶ Ga wa Rewinane gitsrukateni maleshayalutu, walenwa Marchisite, yoptotlu Gawra wane gixle pamolete, ga wa wale giglenshinikanyegitlu Gawra, wa gipiryegitkaluru. ⁷ Gi rugjetka wa tye: Wa tsru potu giglenshinikanyegitlu kayagokolutu. ⁸ Ga wa gewi pamoletkaka yoptotna yine gipnachinepa. Ga wa wane yoptotyachri Marchisite gipgujtatkcalurni ruwekinriwa. ⁹ Ga wa wumkata wane chinreta wa Rewi koxa wa pamoletkaka yoptojetachri, Gawraya reneklo pamoletkaka. ¹⁰ Gi rixanu ratjirumane rawanatinriwa wa Marchisite yoptotapinri.

Magatyachinni wa Rewiklopishane sasertotene

¹¹ Giyagni wa mmagatikane rixanmakna sasertotene Rewinane kamrure chinanu, waneklu ꝑklumka galuukaluru wa satu Sasertote gipgujewnakaakomka Marchisite gitakikolu pixka? Gi wa Gaaro gitakikolu pixka chinkalurni. Gi rixanu wa sasertotene Rewinane kamrure chinanu gitaakaluru Tokanchi Yokanatkcaluru, wa yine gitakyegitikaluru. ¹² Giyagni kashrijetkoklunmaka sasertotene gitakikolu, waneklu koxa rumkata kashrijetkota Tokanchi Yokanatkcaluru. ¹³ Gi rixanu tyekaka chinpiranyegitikaluru, panerni. Wanna gi satuna genekashlu yochpikikowakakwa getlewatyachrini. ¹⁴ Gi rixanu gimatpotutkalurni wa Gotaklopishni wa Wutsrukate. Ga wa Moysisi gi wa sasertotenepnipirana chinaajitna nyinerune.

Satu Sasertote Marchisite pixkalutu

¹⁵ Ga wa pgujetanurpotni wa Marchisite pixkalutu rupgujewninri satu Sasertote. ¹⁶ Gi wa Tokanchi Yokanatkcaluru chinanu gitaakaluru Geso, gi rixanu manchipiranni Tokanchi Yokanatkcaluru. Seyni giweklu mnikawnakatu giyakle chinanu gitaakaluru. ¹⁷ Gi rixanu Walenwa gipgujtatkcaluru:

*Pixni wa Sasertotgognenanyi,
Marchisite gitakikolu pixka.*

¹⁸ Gi rixanu muchinanu yokanru galikakni giknookalurni muchkotu ga wa mumkatkatu rixinri chinanu. ¹⁹ Gi rixanu Tokanchi Yokanatkcaluru gi satuna mmagatikatu rixkaka. Seyni wanepnute kigleru kagwaklewle galikakni wane rixkaklu, wa kigleru kagwaklewle Goyaklalu gitakyegitwu. Wale chinanu wkyayegiklu Goyakalu.

Gaponshinikanutkaluru wa kigleru potu gipiratkaluru tokanchi

²⁰ Gi wa Wale kawchinanu chinrumigjetni Wale. Gi rixanu pimrine sasertotene gi wa Wale kawchinanu chinyegitna Goyakalu. ²¹ Seyni Wale kawchinanu chinru rumutakika Wale, wane chinjeru chinanu:

Wale kawchinanu koschekatka Gitsrukaachi.

Gi kashrijetanshinikanutanu.

“Pixni wa Sasertotgognenanyi,” chinru.

²² Gi rixanu Waleko kawchinanu wane chinyawaka Goyakalu, pnuteyaka kiglepotlu wa gipiratkaluru tokanchi Geso giplepokyegitanru.

Sasertote gwagognenatachrinwa Geso

²³ Wannani gixo sasertotenni galikaka rixnina, gi rixanu gipukchi gimaletanna ma momkaagognenatinitipna.

²⁴ Ga wa Geso gwagognenatachrini rixinri, mkashrijewnakatu sasertote rutakikolu. ²⁵ Wale chinankoxni psolpotunanuyako rumkata gognetkaketna wa Wale chinanu Goyakalu yegi yachine. Gi rixanu ruweggognenata wanna chinanu ragjigogneyegitinripa.

Gesni wa Sasertote mmukochiretu

²⁶ Gi rixanu tye pixkalutu rumkata gixleta sasertote gitsrukate potu wixanupa: kpushiri, muklukanuwnakatu, powralu, kmukochirerune kotspalatalukuru, ga wa tengogne pnute teno gajeru potu. ²⁷ Gi wa wannani sasertote gitsrukatenpotni pixka rixa magjeretya Wale, wa pagognemnunanuka ranika genekashletnina giylatkalurkakapa muchinanu gapka wannako mukochirna chinanu, ga wa wanepnute yine mukochire chinanu. Gi rixanu Tye pakatapje Walenanuko genekashatnawa giylatkalurupa rixinri. ²⁸ Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru gitakna yine gigrokachine sasertote gitsrukate potu rixinripna. Seyni wa tokanchi Wale kawchinanu chinruya, wa Tokanchi Yokanatkaluru gapkatatachri. Ga wa tye tokanchi Wale kawchinanu gitaklu Gituru mmagatikatgognenanu, sasertotene Gitsrukate potu rixinripa.

8

Tengogne gajeru kpushiwakapji Sasertotete

¹ Tyepirana gonra wane chinkalurkaka: Tye pixkalutu sasertote Gitsrukate potu waneywu. Walenwa tsru potu tengogne gajeru tuplapijere potuklesretate tuplatachri.

² Kpushiwaka ga wa Goyakalupji potu kamrurewatyachrini, wa Gitsrukaachi panatanruni. Gi wa yineru panatanruni.

3 Gi rixanu pejnuruneko sasertote gitsrukatene potu gitaaka ranikyapluna genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Giyagni galuukalurni waneya rixinripa tye Sasertote koxa pagixanu ranikinripa. 4 Giyagni tyechijne gwachri rixkamka, gimka sasertotepni, gi rixanu wanena genekashlukaka ganikachine wa Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka. 5 Tengogne gajerkaka yaglu ga wa mayawle kamrurewatyana wanna, wa Goyakalu gixa yokanretyawaklu Moysisi, wa wale kamrutinripatka Goyakalupji. Wane chinru:

“Petpotutanru, wanepotuko pkamrutinripa yaglu pixka, magka pekakitikolu pixka.”

6 Ga wa xani Kristo gapkapatkalu wanepnute kigleru potu kamrurchi, wane rixa kigleru potu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegiklerni. Wanepnute kigleru gipiratkalurkakapiranaya gitaakaluru.

7 Gi rixanu wa muchinanu Tokanchi Gipiratkaluru ma magatkanumka, gimka galuukalurni wa gepi chininri. 8 Gi rixanu ruklukanuwnakakinna, Goyakalu wane china:

*“Getanu. Gigogne ginanu,”
china wa Gitsrukaachi,
“Gerotu gipiratkaluru tokanchi nupiratinna
Gisrayiliklopishane ga wa Gotaklopishane.”*

9 *“Gi wa gipiratkaluru tokanchi pixka
Wa nupiratyana wa rutsrukatennina
Walegogneni wa nkoemyomtina
wa Gigiptochijne nkoshpakyapna.
Gi rixanu wannani gi gomkagitlu
nupiratanru tokanchi.*

*Ga wa Gita gi wa nuslagyana,”
wane china Gitsrukaachi.*

10 *“Wanepnute ruknoogognetinitka walegognekaka,
tyepni wa gipiratkaluru tokanchi,
wa Gisrayiliklopishane nupiratinri,”
china wa Gitsrukaachi.*

*“Ginshinikanna nutakinna ntokankaka
yokanatkaluru.
Wale nyongajitanna.*

*Gitapni wa Royakalutna.
Wannapni wa nayinerutene.”*

11 *“Gi wa satkaka yimakanru gipokchi gajeru,
Gi wa satkaka gimoleneko,
wane chinachrimka,
‘Pumatanru Gitsrukaachi’.
Gi rixanu pejnuruneko gimatanutkano,
mturu potu ga wa tsrupotuymananuko.*

¹² *Gi rixanu kgetwamonuklerupno
ma poyagkaklewleyna.*

Gi wa nushinikanutkalu mukochirna.”

¹³ *Wa gerotu chininri, kapokotu rixkaklu muchinanu chininri. Wa kapokotu ga wa tsrutsoleji gixachrinatka psotsotaji magata ramgamtinripa.*

9

Chiji gajeru kpashiwakapji

¹ *Giyagni waleko muchinanu Gipiratkaluru Tokanchi waneylu kamrurchipirana gitakikolu. Ga wa waneylu kpashiwaka tyechijne gajeru. ² Gi rixanu kamrutkaluru panchi. Muchinanugruko wanerwa katalgapi ga wa jimapro gwiyawakakwa, ga wa jimaprokaka gekakgitkaluru. Tyenwa Kpashiwaka chinkaluru. ³ Ga wa gepi chininri gimaletachrichrata tukasreta waneru pagruko, Kpashiwaka potu chinikowaka. ⁴ Wanenanro pgamlupagiri yochpikikowakakwa kori kamrutikalurokwa, ga wa topaji gipiratkaluru tokanchi gwanro, psolusretako kori makatikaluro. Topaji wanero kolpeto koripro mana gwanro, ga wa Gaaro kanojere gipweretachri, ga wa yonatkalurushpata gipiratkaluru tokanchi yegi. ⁵ Wala gompaji rawna giwekachine kpashirine yochigatyawaka gajene yaglu, gipoyikigikowaka chikletyegitachine. Ga wa xani gi wa tyepirankaka pnumnu gixachri rumkata ginkakletpotuta.*

Genekashlukaka giylatkaluru magatyachri

⁶ *Wane rixa kamrutkota tyekaka, muchinanugruko jiglok-jetyawakna sasertotene wa poyagkaka kamruretindiripna. ⁷ Ga wa gepi chininrigruko pakatapje pawalapkaka jiglokjeta sasertote gitsrukate potu walepje. Gi wa granchimigjeya jigloka. Wale ranikgenekashleta waleko chinanu ga wa yine mukochire chinanu wa ma mumatanutukna mukochirewatinriyna. ⁸ Tyeya rekakgitwu wa Giwekikaluru Kpashiri, wa mupgujetgapotkotuwa kpashiwakpotgapo, rawinikopshiniwa muchinanupji. ⁹ Walenwa tyegog-neshaklupa yaglu. Wane gixjetikowaka ranikjetluna genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata muklukanuwnanshinikanutkane gixkaklepotutna wane gixa kamruretachine. ¹⁰ Tyepjepiranayni wa niikalurkakaya, ga wa girikalurkakaya, ga wa pnumnu gixachri gerkalewlukakaya. Walenwa manchipirana gitakikalurkaka, potukatpotutkoklunpotunanuko gitaakaluru.*

Koshpaklewlu gike rixiniko mnikawnakatu Gesograga chinanu

¹¹ Ga wa kayegika Kristo. Walenwa sasertote Gitsrukate potu kiglerkaka ginachripa chinanu, wa tsrupotupji chinanu ga wa mmagatikatupji, gi wa myochi kamrutikaluru. Walepinwa gi wa tye giyakotikowaka gajerni. ¹² Kristo jigloklu kpashiwaka potu. Pakatapje jiglokatkalu. Gi wa chiwogragayma, gi wa waka wgenekogragayma, seyini Waleko gigragayma jigloklu. Wane rixa gapkapletlu yine koshpakikolu gike rixiniko mnikawnakatu. ¹³ Gi rixanu chiwograga, ga wa jeji wakagra ga gitslaptagatikolu, ga wa waka yochpiikaluropagi jipolotkaluru gimuterune yegi kpashirine rixikolupna powratmanetikolupna. ¹⁴ Giyagni igi papowrananukta rixkakna Kristograga! Walenwa Giwekikaluru gike rixiniko mnikawnakatuya Walenanuko geneknawa. Muklukanuwnakane rixkakwu Goyakalyegiya. Wuklukanuwnanshinikanutinri, Geso powratyawu kamrurchi muweekatuya, Goyakalu giwekachri wkamrurewyegitinripa.

Gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu wuglepokyegitka

¹⁵ Giyagni kiglepokyegikleru rixa Geso wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu. Ga wa Wale gipnale chinanu kaspukyegitatkana wa ma mumretkalchinanruna muchinanu gipiratkaluru. Wale chinanu wa tomgakalune yoptotanruna wa gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁶ Gi rixanu gipiratkaluru yoptotachripa gimkata gipgujtaletlu wa gipiratachri gipnale. ¹⁷ Gi rixanu yineru giparatanru wa rupninrigogne yoptotokolupa gike gaprini ruwekiniwa wale yineru. ¹⁸ Giyagni gi wa muchinanu gipiratkaluruko granchi migje gitaaka. ¹⁹ Gi rixanu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru yokanrekaka, wa pejnuruneko yine runkaakoklunutka Moysisiya, waneklu wale koscheklu chiwograga ga wa waka wgenegrage, gonuyima ga wa gowegapixi seroluyma, ga wa gisoposhegi. Waleya rutslaptagatlo kiruka, ga wa pejnuruneko yine rutslaptagata. ²⁰ Wane china: Tyenwa *Gesograga Tokanchi gipiratkaluruya, wa Goyakalu yokanyegityagi.*

²¹ Waneku pixka granchiyima panchi rutslaptagata, ga wa pejnurostonkaka Goyakalu kamrure chinanu. ²² Ga wa pejnurunshinikankakako, granchiya powratka, wa chinyawaka Tokanchi Yokanatkaluru. Ga wa granchi ma muyookanu, maleshlu kaspukmukochirewlu.

Kristo pakatapje reneknatkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu

²³ Gi rixanu tengogne gajer kaka yaglu wane rixa gimkata powratkota, seyni walepotuko tengogne gajer kaka, tyekaka pnute kigleru giylatkaluruya powratka. ²⁴ Gi rixanu gi wa myochi kamrutikaluru kpashiwaka jigloka Kristo, wa galikakpotunanu kpashiwaka yaglupe, seyni tengogne gajeru kpashiwakpotuko jigloka, wa xawakni Goyakalu getanu rupgujewninripa wixa chinanu. ²⁵ Gi wa gixo kata renekinipwa wa sasertote gitsrukatene potu pixka, pawalapkaka kpashiwaka jiglokna nikchinegragayma. ²⁶ Wane rixkamka rekamruretkoklunuyakawamka tye psolchijneko, gixkatmaka rumkata salewnaleta. Ga wa xani poyagkakgogneshletinitka, pakatapje rupgujewna ruknoka mukochirewlewatnripa, reneknawa giylatkaluru rixinripa. ²⁷ Wane rixa gitakikotna yine pakatapje rupninripna, wanepnute rutakyagokikolupna. ²⁸ Waneko pixka rixa Kristo. Pakatapje reneknatkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu. Ga wa gepi kata chininri mukochri migje, kagwakpotutjene rupgujewnayegitanu rognatkayapna.

10

Jeji wakagra ga wa chiwograg

¹ Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluruya gi wetpotutawalu psoluko kiglerkaka wa waneyapwu. Mayawle pixka wetyalu wa kamrutkalurkakatka. Gi wetawalu gi pixka rixpotuta. Giyagni waleko giylatkalurkaka pawalapumnunanuka mutuka genekjetkotu, gi pagogneko rumkata mmagatikane gixkakletna kayegikachine. ² Wane rixkamka ¿gi ge rutuka ganika genekashletmakna? Gi rixanu pakatapje powratkoklunmakna kyonogiklerune, gi wa kmukochirerune rumata getletinmakwana. ³ Seyni tyekakaya pawalapumnunanuka rushinkapka mukochri. ⁴ Gi rixanu jeji wakagra ga wa chiwograg gi gimkata kaspukletlu mukochri.

Genekashlu giylatkalurni wa Gesomane

⁵ Giyagni tyechijne rakanginitka Geso, wane china:
*Genekashlu giylatkalurkaka
 ga wa ganika genekashletkalurkaka
 gi paluka.*

Seyni manchi puglepokotyano.

⁶ *Genekashlukaka psoluyako yochpiikalurupa
 ga wa genekashlukaka mukochri chinanu,
 gi puglereta.*

⁷ *Giyagni wane nchina, "Petanu. Gewno Gita.
 Kirukamtapoyi nyonpiranyegitika,
 Wa pushinikyawaka nkamrutinripa,*

Goyakalu.”

⁸ Wa rogwaka chinyawaka, “*Genekashlu giylatkalurkaka ga wa ganika genekashletkalurkaka, ga wa genekashlukaka psoluyako yochpiikaluru, ga wa genekashlukaka mukochri chinanu, gi paluka. Gi koxa pugleretlu. Tyekaka Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka ganikjetkaluru.*”

⁹ Wanepnute wane china, “*Petanu. Gewno Gita, wa pushinikyawaka nkamrutinripa.*” Wa muchinanu genekashlukaka konatka, gepi chininri rutakyapa. ¹⁰ Wane rixa gishinikletyawaka chinanu kpashirine gixkaakalunwu, Geso Kristomane pakatapje ganika genekashletkaluru chinanu.

Satupje ganika genekashlewlu giylatkaluru

¹¹ Ga wa pejnuruneko sasertotene pagognemnunanuka tunwa kamrurenata. Ga wa gixo kata rumepe ganiklejetluna walekotnaka giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata konretlu mukochri. ¹² Seyni Geso pakatapje ganiklu giylatkalurupa mukochri chinanu. Wanekluyakawa Goyakalu potuklesretate tuplagognenatatka, ¹³ wanepnute kagwakinripa kamnixjene gijixipta rapukote gitaakoklunpotunanuko. ¹⁴ Gi rixanu satupje ganika genekashlewlu chinanu mmatatikane rixkagognenatna wa kpashirine gitaakalune.

¹⁵ Ga wa Giwekikaluru Kpashiri koxa gipgujtatwu. Gi rixanu wane chininitka:

¹⁶ “*Tyenwa gipiratkaluru tokanchi
nupiryegityapna ruknoginpatka walegognekaka,
china wa Gitsrukaachi:*

“Rajiyna nenekinna Ntokanu Yokanatkaluru.

Ga wa ginshinikanna nyonatinna.

¹⁷ *Ga wa mukochirna ga wa pnu rixlena
gi nushinkapinitkana.”*

¹⁸ Gi rixanu wa tyekaka kaspukikowaka, waneklu maleshatkalu ganika genekashlu mukochri chinanu.

Gerotu gatnugapo ga wa gatnugapo giwekachri

¹⁹ Giyagni, nomolene, gi wa popiklerunekwu kpashiwaka wjigloka Gesograga chinanu, ²⁰ gerotu gatnugapoya ga wa gatnugapo giwekachriya. Walenwa wjigloka Wale kamrutanru gerotu wixa chinanu wa gimaletachrichrataya. Tyenwa Gesomane. ²¹ Ga wa gi rixanu tsru potu sasertote Gitsrukatpotu waneywu wchinini Goyakalupji chinanu, wkayegikanru. ²² Wkayegikanru potukgajirunepwu

ga wa kgaponshinikanuklerunpotupwu walixlewle chinanu. Gitslaptaagajitkalunepwu Gesogragaya giklukanuwnanshinikanutnacinwa muglenchiya wma mixinitipa. Ga wa gerkamanetkalunepwu gonu powragaluyma. ²³ Poyegirunwu womkagi gipgujtaletlu

wkagwakanrupirana. Gi rixanu poyagkakachrinwa gipiratachri. ²⁴ Wyanshinikanyegkakpotutanu, wkomyekanshinikankakinripa wushiniklewatinripa ga wa kigleru kamrurchi wkamrutinripa. ²⁵ Gi wa wkaspuka gapatjeretanu wa pimrine gixjetyawaka pixka. Ga wa wanepnute gixa gapatjeretanu ga wa giykokakanu wa geta kayegikogneretinpatkalu, wa Gitsrukachigognepa.

Giklukanuwnayegjixlewlupa wa wixako wushinikanuya wmukochirewatinipa

²⁶ Gi rixanu wali yoptoretinitkalu wa galikakpotunanu tokanchi ga wa wumatinitkalu, wixako wushinikanuya wmukochirewatinipa, wanepnute gi wa rawatka genekashlu giylatkalurupa mukochri chinanu, ²⁷ seyni giklukanuwnayegjixlewlulu kagwakikolu tsru pikluyma, ga wa xirnachri pixkalutu jgekanchi wa kamnixlewatachine kamakatachripa. ²⁸ Moysisi tokanu yokanatkaluru giknokachri gepi, mapa gipgujtatachine chinanu rupnanu metwamonutkotu. ²⁹ Giyagni ¿gi pixkalutunanukta salewakchi gkagwakyalu rumuknu retikolupa wa Goyakalu Wgene gektutetachri, ga wa Giwekikaluru gimutlewatachri geyikachri? Walenwa granchi gimuteru kagwakachri, wa gipiratkaluru tokanchi chinpiranyegitanru granchi. Walenwa kpashiri rutakjeru gipiratkaluru tokanchi. ³⁰ Gi rixanu wumatlu wa wane chinachri: *“Gitanni gapnuuchipa. Gita gapnurewatanu.”*

Wanepnute wanechinatnaka:

“Gitsrukaachi gitakyagokanutkana rayinerutene.”

³¹ Piikalurpotupni wa yineru gijrukini, wa Goyakalu giwekachrimyo rapokinri.

Wumkata kashnantaklegoggenata walixgoggenatinri

³² Seyni gishinkapanru muchinanugognekaka, gepokamlatyegitkoklunu, wa gkashnantakgoggenatyawaklu tsru yagotlu nsalewninrikakaya. ³³ Psoji wa gixa yangikolu ga wa pejnurune getanu nsaletikolu. Ga wa psoji waneko pixka pnunnu gixkoklunu gixa gimatanune. ³⁴ Gi rixanu gimata getwamonretna gostutkalune. Ga wa gimuwatachingi wane gixle getasha konretka. Gi rixanu gixa gimatlu wa wanepnute kigleru ga wa gwagoggenatachrikaka waneygi.

³⁵ Giyagni gi giknokanru gaponshinikanrewle wa wale chinanu wanepnu tsru gapnutikolu. ³⁶ Gi rixanu gixa gimkata kashnantaklegoggenata. Wa Goyakalu gishinikanru gkamrutinpatka, gyoptotanru wa gipiratkaluru.

³⁷ *Gi rixanu pshinitsonuuji magatawa*

Ga wa ginachripa gapokanu.

Gi wa ramganatanu.

³⁸ *Ga wa poyagkakachri Gitanu
giwekanu ralixleya chinanu.*

Seyni wa yoxigikini

gi wa ruglenshinikanutanno.

³⁹ *Seyni wixa gi wa yoxigikachinwu wamginripmaka, seyni
galixachinwu waneya wixinripa wuwekinri.*

11

Gi gixachrinwa galixlewl

¹ Galixlewluni wa galikakpotunanu waneyatkawu wkag-wakanrukaka. Ga wa galixlewluni wa rumatpotutikolu wa wane rawinri metkotkaka. ² Gi rixanu ralixlena chinanu kiglepiranyegirunni gitsrukaachinni.

³ Walixlewleya wumata jemlu wa katagirsagkaka ga wa tye psolchijne koxa giglepokotkaluru Goyakalu tokanu chinanu. Wane rixa wa mupgujewnakatka ruyakatywa wa getkalurkaka.

Gawili, ga wa Genochi, ga wa Nowe galixle

⁴ Galixlewluni chinanu Gawili ganikyegitlu Goyakalu kigleru genekashlu giylatkalurupa Kayninu pnute. Galixlewluni chinanu gipgujtatkalurni poyagkakachri rixinrini. Gi rixanu Goyakalu gipgujtatlu renekashlekakni. Galixlewluni chinanu gipnachrinimkatkani seyni yanumsatachri pixka rixawa.

⁵ Galixlewluni chinanu raniikatka Genochi gipukchi ma metnitipa. *Gi wa rukshiika gi rixanu Goyakalu ganikatkalu.* Gi rixanu ma maniikonuwa wane rixa gipgujtaletka wa wale *giglenshinikanutlu Goyakalu.* ⁶ Gi rixanu wa yineru galixlewluni migje gi gimkata giglenshinikanretlu Goyakalu. Gi rixanu Wale yegi yachri gimkata galixleta wa wane rixinri Goyakalu ga wa rujgapotutjene gapnutachrini Wale.

⁷ Goyakalu ginkakagnaputlu Nowe ma metanutuwapirana. Kagwakpiratachri Nowe, ralixle chinanu kamrutlutsro pumle wa gipji gajene gognetkakikolupa. Wane rixinri ruklukanuwnakakna tye psolchijneko gajene. Poyagkalewatachri rixka ralixlewluni chinanu.

Gawra ga wa Sara galixle

⁸ Tomgakalurni Gawra, galixlewluni chinanu yijnakota. Wane yiyatka. Yoptochijnetyawakapa yatka. Rushpakamtatka mumatkatni wa yiyawakapa. ⁹ Galixlewluni chinanu gipiratikowaka chiji rawananumta wajra gajeru pixka. Mkachripjikaka rawananumta Gisaakayma ga wa Gakowoyma. Wannanwa waleymalune waleko gipiratikaluru yoptotachinepa. ¹⁰ Gi rixanu kagwaklu

pokchi gichko poyegitkaluru. Wa pokowatachri ga wa kamrujixachri walenwa Goyakalu.

¹¹ Galixlewlu chinanu walako Sara wugenewata wa tsrot-soleji tixinitka ga wa topapko giknogyatkalo. Goyakalu giyakleya tyoptota toklopishanepa tkoshpakinripa, gi rixanu tkagwaklu poyankakachri wa tupiryegitjeru. ¹² Giyagni satupje yineru, ga wa wale gipnachri pixkalutu, ruxolewniyna gixolune potu. Wa tengogne gajeru katagirkaka pixka, ga wa tsru wenuspuwnaga gajeru ksatupagi, mumkata yantaletkotupagi, ruxolewniyna.

Wajra gajenni tyechijne gwanatachinni

¹³ Kalixaklerunni gipnana pejnurunniko wanna nyi, wa gipiratkaluru myoptotkanniko. Seyni gowukayako retyaluna. Rumuwyegitluna. Wannananuko gipgujdatnawa wajra gajenni ga wa maleka giyaktyachinni rixna tyechijneya. ¹⁴ Gi rixanu wane gixachine gimatkakwu wa gichijnepotupna rujana. ¹⁵ Ga wa rushpakchijnyawakna galikaka rushinikinmakna, kagognepmakna satokinripmakna. ¹⁶ Ga wa xani wanepnute kiglewakchijne raluga gapkapletna. Walenwa tengogne gajerchijne. Giyagni Goyakalu gi patewata wane chinikolu Royakalutna. Gi rixanu Wale galpokotyana pokchi.

Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa Gosi

¹⁷ Yantaletkoklunu Gawra, galixlewlu chinanu ranika genekleshatyaplu Gisaaka. Gipiratkalurkaka yoptotachri ranika genekleshatyaplu satupjerutu gituru. ¹⁸ Wa wane chinpiranyegitkaluru, *Gisaakaya puklopishanepa chinkalunepa*. ¹⁹ Wale kagwaklu wa gipnachinetskalaya rumkata yotunkakletlu Goyakalu. Ga wa galikakni gipnachrinanni pixkalutni Gisaakni. Seyni giwekachri yoptotatnaklu Gawra.

²⁰ Galixlewlu chinanu Gisaaka giglenshinikanyegitna Gakowo ga wa Gisawo wa ginachrikakapapiranaya.

²¹ Wa rupnakastsi rixinitka Gakowni, galixlewlu chinanu satkaka Gosi wgenene ruglenshinikanyegita. *Kanojereptostsi gitspanotachri Goyakalu yonogyegita*.

²² Wa rupnakastsi rixinitka Gosni, galixlewlu chinanu gimolene rushiniikaka Gisrayiliklopishane gishpakinripa. Ga wa gigapupa towyegimta.

Moysisi galixlewle

²³ Wa Moysisi gishpakinitka, galixlewlu chinanu mapa ksuru yogimatkaluru ruruneya. Gi rixanu retluna kigleru mturu. Gi wa pikluna pogirchi yokanre.

²⁴ Wa tsru rixinitka Moysisi, galixlewlu chinanu rujretyalu wa Gwarawo nshicho wgene chinikolupa. ²⁵ Wale tsomitgonuklu Goyakalu gayineruteneyma saletikolupa, mukochri gimeyiwatkalurkaka pnute wa pshinitsonu waneyapmaklu. ²⁶ Gigiptochoijne ponikolewle gignantaakaluru pnute tsru kagwaklu Kristo yangapiranyegitikolu ponikolewle. Gi rixanu gapnuru yegi yigata. ²⁷ Galixlewlu chinanu ruknokamtatkalu Gigopto. Gi piklu pogirchi gamewninri. Gi rixanu metkotu getachri pixka poyentunwale rixgoggenata. ²⁸ Galixlewlu chinanu Tsrú Giknoglushgogne kamrujixa ga wa granchi gitslaptaglewlu, wa muchinanu wgenchine giylatachri ma mujtukyapna.

Wa Gisrayiline ga wa Raawi

²⁹ Galixlewlu chinanu koprutluna Sergalu Wenu wa popriri chiji pixka. Wa Gigipsyone yagota wane gixletini, ruylatkanna. Ragyekanna.

³⁰ Wa payokgipregogne sajrurutkalurni Geriko Pokchi prijere galixlewlu chinanu rupkolikamtana.

³¹ Galixlewlu chinanu wa kapnokawaklero Raawi gi tupna malixakleneyma gi rixanu kigle yoptole tixna getjehijneta-chine.

Galixlewlu gakagloklewatinri

³² Ga wa ¿klu wanepnute nchinanu? Gi rixanu gogi nmagatya nunkakpiranyempotutyapna Getyo, ga wa Waraka, ga wa Sansoni, ga wa Gepite, ga wa Tawi, ga wa Samoyro, ga wa tokanchi geneklewatachinni. ³³ Wannanwa galixlewlu chinanu rakaglokamtluna pogirewatyawaakaka, poyagkaklewlu kamrutna, rapkatluna gipiratkalurkaka, tsru mgenoklunni rushyanamamtna. ³⁴ Gichkoxirnalerni ruwakamtna. Yoglolewapispu mayxawniyna. Gigrokachine muchkowkaakana. Gichkolune rixkaakana giylalu yegi. Pnu gajene solalone gwanananumtachine satkakna. ³⁵ Suxone wannanune gipnachine yotunkaakalune yoptotatnakna. Pimrinni saletpotutkalunni. Gi raluka gishpakletinripna, wa rapkapyapluna kigleru potu yotunru. ³⁶ Pimrine yantaletika ruxpiranatikolna ga wa kochipjetikolna, ga wa wanepnute rostutikolna ga wa yoshmakikolna. ³⁷ Sotlujetkalunenni. Yantaletkana. Yosokotkana. Yoglolewapi giylalewatyawaka rupniyna. Gowegamta, chiwomta gitakachine ruyaglotatna. Magatyachinni. Salewnachinni. Yenetkalunena. ³⁸ Gi wa tyechijne gajenni gimukanni wanna. Yineru mwiyawakankaka pupjetyana, ga wa magkakakaya, ga wa gitawakapnakakaya ga wa chijipnakakaya.

³⁹ Ga wa pejnurunniko wanna nyi kiglepiranyegirunni galixlewlw chinanu. Gi yoptotluna gipiratkalurkaka. ⁴⁰ Gi rixanu Goyakalu galpokotatkalu kigleru potu wixanupa, wa wixa mwaknu gi wa mmagatikane rixkaakona wanna.

12

¡Gi pejnunanukta getachine!

¹ Giyagni wixa koxa gi rixanu sajruukalunwu gi pejnunanukta getachineya kyachgaperu pixka, wuwshokanru pejnuruko wmukochire ginnu, wa wsajrukjeru wmukochire. Ga wa kashnantakgoggenatachinepwu, wunaple gajeru yagotikowaka wasukamtini. ² Geso yegi yigatachinepwu, walixlewlwle muchichachri ga wa poyagkakachri. Gimuwlu chinanu Wale ginaple gitaakaluru, Wale kashnantaklu koroshishkita. Gike rixanru patewluni. Ga wa tuplatatka. Goyakalu tuplapijere potuklesretate tuplatatka. ³ Giyagni gyanshinikanpotutanru Geso gma mamanutinitipa ga wa gma mugrokanshinikanutinitipa: Wale kashnantaklu gi pixkalutunanukta kmukochirerune yoptopirkakle Waleyako.

⁴ Gixa gi wa granchipotunanuko gixa yagotletawalu mukochri wa nsatkakyaplu. ⁵ Ga wa gixa gamtakatkalu giykolou, wa wgenchine pixka gixa giynumsatikolu:

Noturu, gi wa gike migje pixka pixa getletanru

Gitsrukaachi saletlewlw.

Gi koxa pugrokanshinikanutanu wa Wale chigetjetinipyi.

⁶ *Gi rixanu Gitsrukaachi rushinikanru saleta.*

Ga wa rachichotna pejnuruneko wugenene yoptotanune.

⁷ Gkashnantakgoggenatanru nsaletikolupa. Wugenene pixka rixgi Goyakalu. Gi satu mturu ruru ma saletanutu.

⁸ Ga wa gma saletkoklunu wa pejnuruneko salewnaletini pixka, waneklu pakochingi. Gi wa Goyakalu wgenengi. ⁹ Gi rixanu waneywu galikaka wurune wumaneya. Saletawakletwuna, ga wa wkagwakpiratna. ¿Gi ge wanepnute galikaka wyijnakotanru giwekikalurune Giru, ga wa wuwekanu? ¹⁰ Gi rixanu pshinitsonu saletawakletwuna gikta rixpoko getletyawuna. Seyni Goyakalu saletwu rupxakyapwu ga wa rupashiregnu rapikyapwu. ¹¹ Galikakni pejnuruko saletlewlw xawakni gi wa gimuwlu kagwakika, seyni wamonchi. Seyni wanepnute kigleru kamrutanna wa saletlewlw gasrukanune, kpoyankaklewaklerunetka, kigle gwashle rixinripa.

Wuykotka kpashirinepwu wixinripa

¹² Giyagni mpotukatinwa gimyo gigrokachri ga wa gitskeri muchkotu. ¹³ Ga wa potukgapolu gkamrutanu gijixi chinanu, pnu mayinitipa yokmatachri, seyni rutskalakikolupa galikaka.

¹⁴ Gijgapotutanru kigle gwakaklesha gixyapna pejnuruneko. Ga wa gijgapotutanru kpashirine gixikolupa. Wane gma mixkakoklunu, gi gimkata getletlu Gitsrukaachi. ¹⁵ Ggirukotinwa satu ma maga gapkapletyaplu Goyakalu gimutlewlle. Gi satuna pachikgajitachritski ma tseruwninitipa kojwaklewatachripmaka, ga wa gixolune puchotachripmaka. ¹⁶ Gi wanepu kapnokawakleru, gi wa gimuteru gixachriko Gisawo pixka, wa paniklupje chinanu rushagkalu muchinanu wgenchi gitakikolu. ¹⁷ Gi rixanu gixa gimatlu wa wanepnute wa giglenshinikanyeglewlu yoptotikolupapiranaya ralukinitka giknookalurutkani. Gi rixanu gi rukshikatkalu renshinikanutyawakapmaka, rujgalewopotutnimka giktegayma.

Gepi magkakaka

¹⁸ Gi rixanu gixa gi wa kamruukaluru magka gapyegita, xir-nachri galgachri yegi, ga wa yachnewlu ga wa mapshagalu, ga wa kawlenekalu, ¹⁹ ga wa kowgima, ga wa tokanchigima, wa jemachine gagjipotyegetanru gi wanepnuteko wanna yegi yogniiko tokanchi. ²⁰ Gi rixanu gi rumkata gakotletatkaluna Tokanchi Yokananatkaluru: *Ga wa nikchine rakat-srekmagkatetiniplu sotlujetkomkana.* ²¹ Wane rixa piikaklewleta wa getkaluru, wa Moysisi wane china, “*Npikpotuta. Nutatata.*”

²² Seyni gixa gapyegitlu Siyo Magkate, ga wa Goyakalu giwekachri pokchi, wa Gerosale tengogne gajeru, ga wa gixolurune potu Goyakalutowrerune meyiwlle yegi gapatachine, gapyegitlu. ²³ Ga wa gapyegitlu muchinanu wgenchine gapatjetachine tengogne gitakgiwakatkalune yegi. Ga wa Goyakalu yegi wa pejnuruneko Gitakyagokachri, ga wa giwekikaalurune poyagkakachinenu yegi, wa mmagatikane gixkaakalune. ²⁴ Ga wa Gesoyegitkagi wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegikleru, ga wa granchi gitslaptagluyegi, Gawiligraga pnute kiglerkaka ginkakletachri.

Pogirewatikowaka mkomyemyetkotu

²⁵ Ggirukotinwa gi wa giknokanru wa Yanumatachri. Gi rixanu tyechijne giykolewatyachri, Moysisi, giknokachine ma mayxawninitipna, wanepnutpotwu wixa wa tengogne Giykolewatyachri wkatjitini, wma mayxawninitipa. ²⁶ Tye tokanchigima muchinanu komyemyetanru psolchijneko. Ga

wa xani rupiirewata. Wane china, “*Pakatapje nkomyemyetanutkalu chiji*. Gi wa chijipjepni seyini *tengogne* koxa.”²⁷ Wa tye tokanchi “*pakatapjechi*” gimatkakwu wa koshpaakalurupni wa komyemyetkalurkaka, kamrutkalurkaka pixka, rawgoggenatinripa wa mkomyemyetkotkaka.

²⁸ Giyagni wumuwatanu pogirewatikowaka mkomyemyetkotu yoptotachine wixinripa. Giyagni kgipashiregolunepwu ga wa kagwampiraklerunepwu, Goyakalu yegi wkamrurewatini wuglenshinkanutyaplu Wale. ²⁹ Gi rixanu Woyakalutni xirnachri nikatlewatachri.

13

Kristonune gimkata kamruretanru

¹ Gishinikmolkakgoggenatachinepgi. ² Gi gimuslawatanru machipepji gi xininripa. Gi rixanu wane rixinna pimrine, Goyakalutowrerune wannapji rawkaakana. ³ Gishinikanna gostutkalune wannayma gostutkalunepgi pixka, ga wa yenetkalune gishinikanu gi rixanu wanna pixka gixa koxa gixa kamanerungi.

⁴ Pejnuruneko yegi kagwampiratkalurupni kashimyokaklu. Ga wa kashimyokakachine gapnokawle kpashiripni. Gi rixanu gapoklewatachine ga wa gimopatlewatachine Goyakalu giklukanuwnayegjixanna. ⁵ Gi wa sroschi gerune gixjetachinepgi. Wa waneygi xixinri kiglenshinkanuyapgi. Gi rixanu Goyakalu wane china:

“Gi pagogneko gi nkaspukanunyi. Gi koxa nuknokanyi.”

⁶ Giyagni kiglenshinkanwu wane wchininripa:

“Gitsrukaachinwa nupxakjeru.

Gi npikanu. ¿Klu kamrutinno yineru?”

Gimalwurni wa genekashlu Goyakalu gigleretanru

⁷ Gishinikanna ggirukotjene, wa Goyakalu tokanu ginkakjene. Getjepotutanru rixjetyawakna wa wanna chinanu yoptotkalurupa. Ralixlena yimachinepgi.

⁸ Rixyawakgoggenanukni Geso Kristo kapetgogneni ga wa xani, ga wa psolu gwashlepotunanukopa gike rixiniko mnikawnakatupa.

⁹ Pnumnu gixachri ga wa pnu giyakatyachri ginkaklewluwakka gi wa pupjekakangi. Gi rixanu kiglerni wa poyegitokolu wa gaschi gimutlewlulu chinanu, gi wa niikaluru chinanu. Tyekaka gi wa gipxakna wa wane gixachine. ¹⁰ Waneywu genekashatikowakakwa. Wa mkachripji kamrurewyegitachine gi wa rutaakana nikyapluna walekwaya.

¹¹ Gi rixanu sasertote gitsrukatene potu kpashiwaka ganiklu nikchinegraga mukochri chinanu. Ga wa pokchi malekate yoxikmanetikna nikchine. ¹² Giyagkoxni Geso, wa

kpashirine rixkapyapna yine Waleko gigragaya, pokchi gipgyaptote malekate salewniya. ¹³ Giyagni pokchi gayinitka. Wale yegi gayanu. Wkashnantakanru Wale yenetpiranyegitikolu. ¹⁴ Gi rixanu gewi maleshaywu pokchi gwagognenatachripa. Seyni wujgalu papokchi wane gixachripa.

¹⁵ Giyagni tye chinanu genekashlu wanikyegjegogne-natanru Goyakalu, wa poyagnutlewu genekashatkaluru. Tyenwa wtokanu, giwaka gipgujtatachrikaka. ¹⁶ Giyagni kigleru kamrurchikaka ga wa gapsakaklu gi wa gimuslawatanu. Gi rixanu tye pixkalutu genekashlukaka ruglereta Goyakalu.

Galixanna ggirukotjene

¹⁷ Galixanna ggirukotjene ga wa gyijnakotanna. Gi rixanu wanna giruktatanshinikanutgi gigyeglewatachine rixinna. Gyijnakotanna wa gimuwatachinepa rixinripna, gi wa gochgitachinepni, gi rixanu gi wa rochgirmakna gipxakgi.

Gagjigogneyegitanwu

¹⁸ Wixa chinanu gagjigognetanu. Gi rixanu waponshinikanyegitlu muklukanuwnanshinikanutkanepwu. Psoluyako waluklu kigleru gixjetachinepwu. ¹⁹ Ga wa gixo nagjipotutgi wane gixa gagjigogneyegitanno, wa giyampotu gixa yegi nsatkakikolupa.

Giglenshinikanyeglewlu

²⁰ Wutsrukate Gesonwa tsru potu gowegane girukotachri, wa tokanchi gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatugraga chinanu. Wale yotunkakjeru gipnachinetskalaya Walenwa gilewanshinikanrewlu Goyakalute. ²¹ Ralpokotangi pejnuruko kigleruya wa rushinikyawaka gkamrutinripa, Geso Kristoya gkamrutinri wa Goyakalu gigleretanru, wa Geso gimalwugognenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

²² Nagjitgi, nomolene, gaktanru nuykole, gi rixanu psotsotaji nyonyegitgi.

²³ Nunkakgi gimatinripa wa wumole Timotiyo kaspuukalurutkani. Giyampotu runinipa, waleyma netapangi.

²⁴ Galukanna pejnuruneko ggirukotjene ga wa pejnuruneko kpashirine. Gitalya gajene galukgi.

²⁵ Gimutkalunepgi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Santiyako Kirukate

Galuklewlu

¹ Santiyako kirukate. Walenwa Goyakalu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo wayegrerni.

Pamole gepinerune gipalatachine chinanupni. Nalukgi-wakatgi.

Gimuwlu gkagwakinri wa yantaletlewlu gapyegitinipgi

² Nomolene, pejnuruko gimuwlu gkagwakinri wa pnunnu gixachri yantaletlewlu gapyegitinipgi.

³ Gimatlu wa galixlewlu yantaletkoklunu, wale kamrutlu kashnantakgogneru. ⁴ Giyagni kashnantakgogneru gixaya poyagkaka kamrurpotutanuchi, wa gixa mmagatikane gixinripa, ga wa poyampotutachinepgi. Gike gmagatinripa.

Galixlewleyma gagjitanru gimatkalewlepa

⁵ Ga wa gimatkalewlu magatinwa satu wa gixa, Goyakalu gagjitanu. Walenwa pejnuruneko genekashatachri, ga wa myangaletni. Ga wa geneeko. ⁶ Seyni galixlewleyma gagjitanru. Gi wa gnutanshinikanutanu. Gi rixanu wa nutanshinikanutachri tsru wenushpurga pixka rixa, kannipgyalu ganikashpurgatanru ga wa pnunnu yakakgatkalurni pixka rixa. ⁷ Giyagni wale jeji gi kagwakanru Gitsrukaachiya yoptotyaplu pagixanu. ⁸ Wa jeji kashrijtanshinikanukleru momkaagapotkatpotni.

Kwamonurune ga wa ponikolune

⁹ Wa wumole gimuteru galixkowatanu wa tsru rixinripa. ¹⁰ Ga wa ponikolu galixkowatanu wa gimuteru rixinrinapa. Gi rixanu wa wale gipnini kshanagwu pixka. ¹¹ Gi rixanu remnuyma rushpakinitka tkachi, kshana gipriga ga wa gigwu gijrukana, ga wa ruglenugwu salewna. Waneko pixka rixa nikawnaletanu ponikolupni raluka kamrurretan-ruyegkakaya.

Wa jeji yantaletlewlu kashnantakgognenatachri

¹² Giglenshinikanyegitkalurni wa jeji yantaletlewlu kashnantakgognenatachri. Gi rixanu wa kigle getanshinikanutkoklunu waneklu yoptotanru giweklu sagyeta, wa Goyakalu gipiratyana rushinikjene.

¹³ Wa satu yantaletkoklunu, gi wane chinanu, “Goyakalu nyantaletika.” Gi rixanu Goyakalu gi wa gektutkaka yantaletika. Ga wa gi satuuna yantaleta koxa Wale. ¹⁴ Seyni

satkaka yantaletkalurni wa walenuko retsotanrewleya rut-sekletkoklunu ga wa yokshatkoklunu. ¹⁵ Giyagni wa get-sotanrewlu wugenetini, waneklu wugenetlu mukochri. Ga wa mukochri galixinitka, rawkaklu gipukchi.

Kigleru genekashlu

¹⁶ Nushinikanune nomolene, gi mpupjekaako. ¹⁷ Pejnuruko kigleru genekashlu, ga wa pejnuruko mmagatikatu genekashlu tengogne giyakatyachrini. Pokamlatachrikaka Giru yegi ginyachrini. Wale maleshaylu kashrijewnalu, gi wa giprojtalulu mayawleko. ¹⁸ Waleko rushinikanuya Wale wugenetwu galikakpotunanu tokanchiya. Muchinanu potu wutakikolupa ruyakotankakaya. Yiglepotuko jigekanuwatachinepgi ¹⁹ Gimatanru gixa, nushinikanune nomolene. Pejnuruneko yine giyampotu yijnakotachinepa, ga wa yiglepotuko yanumsatachinepa, ga wa yiglepotuko jigekanuwatachinepa. ²⁰ Gi rixanu wa yine jgekanu gi wa Goyakalu poyagkaklewe kamruta. ²¹ Giyagni giknokanru pejnuruko kapcholu ga wa gixo potu gektutu. Ga wa gmayognuyma gyoptotanru tokanchi gitakanshinikanutkaluru. Wa wale gimkata gognetkakletyapgi.

Tokanchi kamruklerunepgi

²² Tokanchi kamruklerunepgi. Gi wa yijnakoshatachinepgi gixnanuko yokwitnawa. ²³ Gi rixanu girukokta tokanchi yijnakotachrini, ga wa gi wa kamrutlu, walenwa jeji pixka rumumtoretanrugoji retpotutnawa ganigapiya. ²⁴ Gi rixanu wale getpotutnawa. Ralimta. Waneklu ramtaklu gi pixka gixachrini. ²⁵ Mmagitikatni gishpaklewlulu gixpokotyawakapiranaya. Giyagni girukokta yojrigi getlepotutlu gishpaklewlulu gixpokotyawakapiranaya, ga wa romkagitlu, walenwa gi wa yijnakoshatachrini kamtakakleru, seyni kamrurchikaka kamrutachri. Giglenshinikanyegitkalurupni kamrureya.

Yonogyeglewlulu powralu ga wa mumtuukotu

²⁶ Wa satu kagwakinipwa Goyakalu gomkagitachri rixinri ga wa gi wa chipetannutinipwa seyni yokwigajitnawa, gi wa galikakni Goyakalu romkagitinrina. ²⁷ Wa yonogyeglewlulu powralu ga wa mumtuukotu Goyakalu Girchi getanu, walenwa wsalwayegityapna murune ga wa gipnagnuruntachrone salewninriyina, ga wa wumretinwa powrapotupwu tyechijne gajeruya.

2

Gi wa manewle giglenu chinanu wyoptojetanru yineru

¹ Nomolene, wa kgoyaknuru Wutsrukate Geso Kristo galixachine gixini, gi wa manewle giglenu chinanu gyoptojetanru yineru. ² Gi rixanu wa gapatjetyawaka jiglokinipa satu jeji, kori yoshmakamyojrechi gitakachri ga wa mkachri katajimtaluyma, ga wa kwamonuru jiglokinipa kapcholu mkachriyma, ³ ga wa gixa getpotutiniplu wa katajimtalugitakachri, ga wa wane nchininiplu, “Gewi kiglewaka ptuplatanu.”

Ga wa kwamonuru wane nchininipa, “Wane ptunwatanu.”

Waka, “Nutspanjangapre ptuplatanu,” nchininipa, ⁴ ¿gi ge gixakonshinikanuya gitakyagoklewata, ga wa giklukanuwnayegjixlewatachinetkagi mugletu shinikanchiya?

⁵ Nushinikanune nomolene, gyijnakotanu. ¿Gi ge Goyakalu tsomitna wa kwamonurune tyechijne gajeruya, galixlewlw ponikowatyachinni? Wannanwa rupiratanru pogirewatawaka yoptotachinepni, wa rushinikjene rupiratinri. ⁶ Ga wa gixa mkagwakpiratkone gixna kwamonurune. ¿Gi ge ponikolune kapsakletgi, ga wa gitakyagookikowaakaka gi gekosemtgina? ⁷ ¿Gi ge ponikolune mupashiregnuchi chinyegitluna wa kigle giwakalu wa gixa koschekikolu giwaka?

Pogirchi tokanu yokanatkaluru

⁸ Wa pogirchi tokanu yokanatkaluru mpoyagkakinipa galikaka kigleru gkamruta wane chinyongatyawaka, “*Pushinikanru pumwastsitanru pixnanuko pixka.*” Wane gixini, kigleru gkamruta. ⁹ Seyni manewle giglenu chinanu gyoptojetiniplu yineru, mukochri gkamruta. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru gekakgitgi kgiklukanurune gixinri. ¹⁰ Gi rixanu girukokta kamrutlu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru, ga wa satupje yokanru pupjetini, pejnuruko rukluka Tokanchi Yokanatkaluru. ¹¹ Gi rixanu wa wane chinachri: *Gi wa pumopatlewatanu, wane china koxa: Gi puylalewatanu.* Giyagni pma mumopatlewatanu seyni puylalewatinipa, Tokanchi Yokanatkaluru kaspukachritkayi.

¹² Wanepotuko nchintokanutanu ga wa wanepotuko gixa kamruretanu gitakyagookalunepa pixkalunepgi chinyawaka wa tokanchi gishpaklu gixpokotyawkapiranaya. ¹³ Ga wa metwamonrene giklukanuwnayegjixko metwamonutkonepni. Gi rixanu getwamonrewlu gaalixlu giklukanuwnayegjixlewlw.

Kamrurchi ga wa galixlewlw

¹⁴ Nomolene, ¿klu rupxaklewata wa satumka wane chinnawa, “Kalixaklerno,” ga wa maleshaylu kamrurchi? ¿Rumkatge gognetkaketlu ralixlewlwemka? ¹⁵ Gi rixanu wumole mamkatu ga wa mamkato gixinipa ga wa

maga nikletini walegogne, ¹⁶ ga wa satu gixa wane chinashatinipna, “Gajewa. Kiglenshinikanupgi. Gi wa kachiklepatkagi. Jinanupgi.” Seyni gi wa genekinipna gimanna galukyawaka, ¿klu rupxaklewatya? ¹⁷ Waneko pixka rixa galixlewlu. Mkamruretmake gipnachrini wa galixlewlumka walepje chininri. ¹⁸ Seyni satu wane chinanu, “Pixa waneya galixlewlu. Ga wa gita waneya kamrurchi.” Mkamruretyi pixini pekakgitanno palixlewle, ga wa gita koxa gekakgitanyi nalixlewle nkamrureyma. ¹⁹ Pixa galixlu wa satupjerutu Goyakalu. Kigleru pixa. Ga wa kamchine koxa galixlu ga wa ruypiyiyegitluna.

²⁰ Ga wa pixa yineru gike gaprimigjeji, ¿gi ge paluka gimatletlu wa galixlewlu ma kamrurnumka gike gaprini? ²¹ ¿Gi ge kamrurchi chinanu muklukanuwnakaakotu rutaaka wutsukatni Gawrani? Wa gituru Gisaaka giylatikowakakwa ranika genekashleta. ²² ¿Gi ge getlu wa rukamrurewkaka ralixlewle ga wa kamrure? Kamrurchi chinanu mmagatikatni galixlewlu. ²³ Giyagni poyagkaakalurutkani wa yonatkaluru chinyawaka:

Gawrani galixlu Goyakalu. Ga wa rutakyegitka poyagkaklewle rixinri. Ga wa wane chinka Goyakalu gimatanru.

²⁴ Getanru. Kamrurchi chinanu muklukanuwnakaakotni yineru. Gi wa galixlewlu chinanupjeni.

²⁵ Waneko pixka tixa Raawi kapnokawaklero. ¿Gi ge kamrurchi chinanu muklukanuwnakaakoto tixinri, wa tyopotinna towrechine ga wa pagapoko tkoshpakyana? ²⁶ Gi rixanu wa manchi muwekletu pixka rixini gipnachrini, waneko pixka rixa galixlewlu. Ma kamrurnu rixini, gipnachrini.

3

Wunnu tsrupotkaka tserpiranawata

¹ Nomolene, gi wa gixolunepgi yimaklewatachinepa. Gixa gimata wanepnute giklukanuwnayegjixpotutko yimaklewatachine. ² Gi rixanu pejnurunekwu wixa gixo wpupjetya. Satumka gi pupjetini tokanuya, tyemka jeji mmagatikatupmakni. Rumkata gaalirmanetnawa psolpotuyako.

³ Kawalyonenama chipetapi wutakini wyijnaakakyapna, psolmaneko wpotukatyaana. ⁴ Getankoxlo kanawa. Tspotmakni, ga wa gichkonnipgyalu tanikika. Seyni mturu potu potukatapi tpotukatika ginakakta potukatachri gishinika gitakletlo, wane tyinripa. ⁵ Waneko pixka rixa wa wunnu. Walenwa mturu wumane psojite, ga wa tsrupotkaka tserpiranawata. Mturpotumero gipsomxiginanuktalu yochpikanru. ⁶ Ga wa wunnu xirnachrimerni. Psolchijne gajeruko mpoyagkakleni wa wunnu. Wane rixa wunnu

wumane psojtkakatskalaya. Wale puchotlu psoluko wumane. Xirnakaklu psoluko wixjetyawaka. Ga wa waleko xirnakaaka Gigena xirnachriya.

⁷ Gi rixanu pejnuruko tyegogne gajeru, gepkoxamkojexixirune, ga wa kamejirune, ga wa yosrolotachine, ga wa tsru wenga gajerkaka pejnuruko gimkata puratkota ga wa puratkalurutkani yineya. ⁸ Seyni wunnu gi satuuna yineru gimkata puratletlu. Walenwa gektutu giyoljegognenatachri. Katseplu kamakalu gipnamenu.

⁹ Waleya wumalwutlu Gitsrukaachi Girchi. Ga wa waleya wkamakpiratna yine, Goyakalu pixka kamrutikalune. ¹⁰ Wale namchiyako rushpakya gimalwuru ga wa kamakpiiru. Nomolene, wane gixachrikaka gi galuukalurni. ¹¹ Satu gishpagatyawakapnapjeya gi jimlemlegata mushgalu ga wa mroгалu ¹² Nomolene, gi tumkata gikermuna gwaletlo goliwaji. Gi wa gowatsa koxa gimkata gwaletlo gikersagi. Gi koxa mroгалu gishpagatyawaka gimkata mushgalu gwaleta.

Gitatkalewlu teno giyakatyachri

¹³ ¿Wanerge satu kgitatkaleru ga wa kanshinikanuru gixa yegi? Kigleru rixjetyawakaya kamrure rekagitanu gitatkalewlu mayognuyma. ¹⁴ Ga wa ganxalu pachikgajitinipgi ga wa waneygi nchinini pagajiya gimkapnuglu, gi wa galixkotinwa. Gi wa gweyawyegitanru galikakpotunanu tokanchi. ¹⁵ Wane gixinipa gitatkalewle gi wa teno giyakatyachri, seyni tyechijne gajerukni. Manchi giyakatyachri, kamchi wane gixle pixka. ¹⁶ Gi rixanu ganxalu yegi ga wa gimkapnuglu yegi, wanekoxlu mumatanshinikanutikowakanu, ga wa pejnuruko gektutu kamrurchi.

¹⁷ Seyni teno giyakatyachri gitatkalewlu muchinanu gapka kpushirni. Wanepnute giglewanshinikankaklewatachri. Ga wa mayogotni, ga wa powixkowatachri, ga wa kgetwamonreru potu, ga wa kigleru kamrurewleru potu, ga wa mnutanshinikanutkatu, ga wa mixashatkatu. ¹⁸ Ga wa poyagkalewatachri kiglewanshinikanrewakleru kamrurewata. Wane rixna giglewanshinikanyegkakachine.

4

Goyakalu gkamnixinri

¹ ¿Ginaka ruyakatya giylalkaka? ¿Ginaka ruyakatya yagotkaklukaka gixkakluko? ¿Gi ge wane ruyakatya wa gigeretashatanruykaka gimane psojtkaka yagotkakyachri? ² Getsotanrewata ga wa gi waneygi. Giylalewata. Ganxalewatya. Ga wa gi gimkata waneygi gixleta. Gyagotkaka ga wa giylalewata ga wa gi waneygi, gi rixanu

gi gagjirewata. ³ Gagjita ga wa gi gyoptota, gi rixanu gektu gagjire gixa, gigneretashatanrukaka gnikatyaplu.

⁴ Kgimopataklerungi. ¿Gi ge gimata gixa tyechijne gajene gimatinri walenwa Goyakalu gkamnixinri? Giyagni girukokta galuka tyechijne gajene gimatanru gixletnawa, Goyakalu kamnixjeru rixkaaka. ⁵ ¿Waka gkagwakluge wa yonchi maleshawaklege chinyawaka: “Ganxaluyma gogaluklewlu rixa wa Giwekikaluru wixa gwachri?” ⁶ Seyni tsru potu gimutlewlu rixwu. Giyagni wane china:

Goyakalu satkakna galixkotnachinwa,

ga wa rumutna mturune gitaknachinwa.

⁷ Giyagni Goyakalu yijnakotachinepgi. Nsatkakanru kamchi gitsrukate ga wa gixa yegi rasukini. ⁸ Gkayegikanru Goyakalu, ga wa Wale kayegikangi gixa. Kmukochirerune, geromyoginwa. Kashrijtanshinikanuklerune, mpowratgajitinwa. ⁹ Salewnachinepgi. Gwamonuwatanu, ga wa nchiyagatanu. Gitsolguwle nsalewnale gkashrijetiko. Ga wa gimuwle gichpokgojre kashrijetiko. ¹⁰ Mturune gitakinwa Gitsrukaachi getanu, ga wa Wale tsru gitakangi.

Gi wa gjigyegkakanu gixkakluko

¹¹ Nomolene, gi wa gjigyegkakanu gixkakluko. Girukokta jigyegitlu gimole ga wa ruklukanuwnayegjixlu gimole, wa wale jigyegitlu Tokanchi Yokanatkaluru, ga wa ruklukanuwnayegjixlu Tokanchi Yokanatkaluru. Ga wa pixa giklukanuwnayegjixiniplu Tokanchi Yokanatkaluru, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru kamruklerutkayi seyni gitakyagoklewatachriyi. ¹² Satupjerutni wa kyokanrewakleru ga wa kgitakyagoklewakleru. Walenwa gimkata gognetkaklewletachri ga wa gimkata gangakaklewletachri. ¿Katy pixa wa pumwastsitanru gitakyagoklewachripmakyi?

Yechikawapirana

¹³ Wuya gixa, wane chinachingi, “Xawakni ga wa yechikawa tye pokchiko gayanu. Satu walapu wane wuknokakini. Wmarnewatanu ga wa waneyapwu wane wixlepa.” ¹⁴ Wa wane gixachingi gi gimatlu wa yechikawapirana, ga wa gi pixkalutni giwekinri. Gi rixanu kapgyalu pixkalungi gixa, pshinitsonu gipgujewnachingi. Waneklu gamgamtanu. ¹⁵ Seyni gimkata wane chinretgonuka, “Wa Gitsrukaachi gishinikiniplu, wuwekanu ga wa tye wkamrutanu ga wa wale wkamrutanu.”

¹⁶ Ga wa xani gixa galixkowsyegitlu nsanowashle. Muletne pejnuruko tye pixkalutu galixkowlu. ¹⁷ Giyagni kigleru gimata kamrutachri, ga wa gi kamrutlu, wale chinanu mukochrini.

5

Ponikolune kapsakletachine saletko

¹ Wuya, ponikolune, nchiyaganu. Nsaplewjetanu nsalewninrikakayapa wa gixa yegi gapokachripa.
² Mponikolewle gijpagiynina. Gimkalu kochopatewata.
³ Gkorite ga wa nsroschite tuchkatnanatkawa. Tpuchowle gipgujtatangi ga wa xirnachri pixka tixa nikatlegitutangi.
⁴ Ralipregognekaka chinanupa, gapotlo. Gjemanu: Tsaplewata wa kamrurewaklerune wenutikolupmaka, wa gixa gwiyna gisanate jirgiyachine. Ga wa ksolaloteru Gitsrukaachi yijnakotlu tsaple. ⁵ Mponikowashata tyechijneya. Gmeyiwashgognenata. Jinanunshinikangi, nikchi giylatikolgogne pixka. ⁶ Gixa giklukanuwnayegjixlu poyagakachri, ga wa giylatlu. Gi wa rujga satkakleyegitgi wale.

Mapognanunepgi

⁷ Giyagni, nomolene, mapognanunepgi Gitsrukaachi gapokinpotunanuko. Getanru kgisanatewakleru. Kagwakgognenatlu kigleru potu chiji gwakakanru. Mapognanutni wa yoptotinpotunanuklu muchinanu gina ga wa ralipre gina. ⁸ Gixa koxa mapognanunepgi. Gmuchkotanshinikanutinwa. Gi rixanu Gitsrukaachi gapoklepa kayegika. ⁹ Nomolene, gi gkegemgayegkakanu gma muklukanuwnayegjixikotupa. Kgitakyagoklewakleru gipgyaptostsi tunwanatatka.

¹⁰ Nomolene, gyimanru waneyapgi wa tokanchi geneklewatachine salewnalkaka ga wa rakotanshinikanuwlena. Wannani Gitsrukaachi giwaka ginkaklewatyachinni.
¹¹ Giyagni giglenshinikanyegitkalunni wchinyegitna kashnantakanshinikanutachine. Gyijnakyegitlu Gopo kashnantakanshinikanrewle. Getkoxlu gi rixpokotlu Gitsrukaachi ralipregognekaka gi rixanu kgetwamonrerpotni Gitsrukaachi ga wa kshinikanurpotni.

Gi wa Wale kawchinanu gkoschekanu

¹² Ga wa pejnuruko pnute, nomolene, gi wa Wale kawchinanu gkoschekanu, gi wa tengogne kawchinanuko, gi wa chiji kawchinanuko, gi wa kluneru kawchinanukokta. Seyni gigi wane chinko gigi. Ga wa gike chinko gike, gma muklukanuwnayegjixikotupa.

Gagjigogneru gimkatanru

¹³ ¿Salewnege gixa yegi satu? Rumkata gagjigognereta. ¿Satu wane kiglenshinikanuru? Rumkata gimalwuru shikaletleta. ¹⁴ ¿Yayixge satu gixa yegi? Repuukona gapatjetachine tsrutene, ga wa ragjigognetanna wale

chinanu. Ringi ruyokanruna Gitsrukaachi giwakaya. ¹⁵ Ga wa gagjigogneru galixlewluyuma gitskalakanru yayixachri. Wa Gitsrukaachi yotunkakanru. Ga wa mukochri kamrutinitka, kaspukmukochiretko. ¹⁶ Giyagni gipgujtamukochiretyegkakanu, ga wa gagjigogneyegkakanu gitskalginripa. Gichko ragjigognetini poyagkakachri, gixo gimkatachrinwa ragjigognere.

¹⁷ Giliya yinerni wixa pixka geta salewnaletachrini. Ragjigognepotuta gina ma mixinitipa. Ga wa psolchijneko mapa walapu patsrujire ksuru gi ginni. ¹⁸ Rumepe gagjigogneretatnaka, ga wa tengogne runyatka gina. Ga wa chiji rupchekyatka gitaklukaka.

Rognetskakanru ruwekinri gipukchiyegiya

¹⁹ Nomolene, wa satu gixa yegi wa galikakpotunanu tokanchi pupjetini, ga wa satu satkakinri, ²⁰ wa tye nunkakgi gimatinripa: Wa girukokta satkakanru kmukochireru pupjetyawakaya, wale satkakachri gognetskakanru ruwekinri gipukchiyegiya, ga wa gixo potu mukochri rushyatanu.

1 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

¹ Petro, Geso Kristo yokanatanru kirukatni. Tsomitkalune, pnu gajene chinanupni, gipalatachine Pontochijneya, Kalasichijneya, Kapatosichijneya, Gasyaya, ga wa Witiniya. ² Tsomitkalungi wa muchikawako rumatagnaputyawaka Goyakalu Girchi. Giwekikaluru chinanu kpashirine gixkaakalungi, yijnakotachine gixinripa ga wa Geso Kristogra ga gitslaptagatkalune gixinripa. Gixa chinanu ruxolewnanu gimutlewlu ga wa gilewanshinikanrewlu.

Wkagwaklewe giwekachrini

³ Gimalwutkalurni Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Wa tsru potu retwamonrewle chinanu, rumepe gishpaakakletatnakwu. Kagwaklewlu giwekachri waneywu wixinripa Geso Kristo yotunre chinanu gipnachinetskalaya. ⁴ Gyoptotanrupa waneyapgi mpojpakatupni ga wa mumtutewnakatupni ga wa mpochipukatupni, tengogne gimretikaluru gixanupa. ⁵ Gixni wa Goyakalu giyaklewe gimretikalungi galixlewluya gognewatikaluru chinanupa. Walenwa galpokotkalurutkani gipgujetkalurupa ralipregognepa. ⁶ Wale chinanu gimuwpotuta. Pshinitsonuji nsalewnamka pnunnu gixachri gyantaletikolkakaya, wa galuukalurupmakni wane gixa salewnaletinri, seyni gimuwpotutachingi. ⁷ Kiglerpotni yantaletikolu galixlewle kori pnute. Xirnachrimka tetungikni korni, seyni tsalewnana. Wanepnute kiglepotlu yantaletikolu galixlewle, retikolupa gimalwuru chinanupa ga wa galixkowlu chinanupa ga wa kagwakpiiru chinanupa wa Geso Kristo gipgujewninipa. ⁸ Gma metanutu Wale gixa gishinika. Ga wa xawakni gi getawalu, seyni galixinri, gimuwpotuta, gimuwleyma munkata chinkotu ga wa gatajiwnachri. ⁹ Galixle yoptukyawaka yoptotachingi. Tyenwa giwekinri gognetskakikolu.

Tokanchi geneklewatachine gipgujtawlewe

¹⁰ Tye gognewatikaluru repomsapiranyempotutna tokanchi geneklewatachine, ga wa rujga gimatleyempotutluna. Wannanwa tokanchi geneklewjeta wa gixa gimutikolupapirana. ¹¹ Rujgapiranyegitluna klunerupni ga wa gi pixkagogneplu runkakletpiranatanru Giwekikaluru Kristonu wanna gwachri. Wa ma mapookanuwa rupgujtagnaputanru Kristo salewnalepapirana ga wa

royaknupirana gomkagitachripa. ¹² Wanna gipguyetyegitka gi wannako chinanukni seyni gixa chinanupni tyepirankaka kamrurewatyana. Ga wa xani tyepirankaka ginkaaka gixa wa Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakjeneya, wa Giwekikaluru Kpashiri tengogne yokanataluru ginkaklewatyachinni. Tyepirankaka gogaluklewlu rixna Goyakalutowrerune tengogneya retyapluna.

Kpashirinepgi galpokonshinikanutinwa

¹³ Giyagni galpokonshinikanutinwa. Kanshinikanunepgi. Psolpotuyako gkagwaklewatanu gimutlewlu chinanu wa gixa gimutikolupa wa Geso Kristo gipgujewninipa. ¹⁴ Wgenchine kajnakolune pixkalunepgi. Gi wa muchinanu getsotanrewle wa gma mumatkanuwa gixanatini, gixachinpatkagi. ¹⁵ Seyni kpashirni ntomgajeru pixka, gixa koxa kpashirinepgi psoluyako gixjetyawakaya. ¹⁶ Wane chinyongatyawaka:

Kpashirinepgi gi rixanu kpashirno Gita.

¹⁷ Ga wa Girchi gi wa manewle giglenu chinanu yop-totlu yineru, seyni satkaka yineru rutakyagoka rixpoko kamruretyawaka. Giyagni gixa wa Girchi koschekgiwata-achingi, pikachinepgi gewi gwanatakopshini, gi rixanu payinechijne gwanatachingi galikaka. ¹⁸ Gike gapri migje gixjetyawaka gishpakya, wa gitsrukateni gike gapri migje giykole chinyawaka. Gimata, gixa gi wa pojpakalkakaya sroschi ga wa kori pixka wenutkalurni gishpakinri. ¹⁹ Seyni Kristogra ga kwenuru potu wenutika, mapchotu powralu potu gowega wgenegraga pixka. ²⁰ Goyakalu gimatag-napunatalku Kristogragapirana ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, seyni ralipregognekaka rupgujetatkalu gixa chinanu. ²¹ Kristo chinanu gixa galixlu wa gipnachinet-skalaya yotunkakjeru, wa royaknu renekjeru, Goyakalu, wa Goyakalu galixinripa ga wa Wale chinanu gkagwaklewatin-ripa.

Gimepe gishpakletachinetkagi Goyakalu tokanuya

²² Xani kpashirinshinikanune gixatka wa galikakpotu-nanu tokanchi galixkalchinanu. Giyagni mixashatkanepgi gixa gishinikletyapna moletkakachine. Gishiniikakpotu-tanu gajiya. ²³ Gixa gimepe gishpakletachinetkagi Goyakalu tokanuya, wa kigleru kajiruji pixkalutuya. Gi wa pojpakalu kajirujiya gimepe gishpaka, seyni mpojpakajituya, Goyakalu tokanuya, wa giwekgognenatachri Tokanchiya ga wa gwag-ognenatachri Tokanchi. ²⁴ Gi rixanu:

Pejnurmaneko kshana pixkalutni,

Rupriga kshana ga wa gigwu gijruka.

²⁵ *Seyni Gitsrukaachi tokanu gwagognenatachrini.*
Tyenwa kiglerpotunanu tokanchi gixyeyiya ginkak-
letikaluru.

2

Gajerya gishpakachine pixka

¹ Giyagni giknokanru pejnuruko gekutu, ga wa pejnuruko yokwiri, ga wa gixashlewlu, ga wa ganxalu, ga wa pejnuruko gapatlewluwaka. ² Gajerya gishpakachine pixka galukpotutanru tnuchga makojetu. Walenwa tokanchi. Waleya ntseruwninripa gognawatikaluru chinanu, ³ wa gixa gimatinitkalu kshinikanuru rixinri Gitsrukaachi.

Sotlu giwekachri

⁴ Walenwa gyayegitanru. Sotlu giwekachri pixka rixa Wale, giknookaluru galikaka yineya, seyni Goyakalu tsoमितanruni. Kiglepotni. ⁵ Ga wa gixa sotlu giwekachrikaka pixkalungi kamrutikaluru panchi, Giwekikalurupji gixinripa. Sasertotene kpashirinemkojepgi, ganika genekashletinripa Giwekikaluruya wa Goyakalu gigleretyawaka Geso Kristo chinanu. ⁶ Giyagni Walepirana chinyongatyawaka:
Siyo Magkate nutaku yoptowaka gwachri sotlu,

Tsomitkaluru ga wa kigleru potu.

Wale galixachripa gi wa patetko.

⁷ Giyagni gixa galixachingi chinanu kagwakpiratkalurni. Ga wa malixkane chinanu Walenwa:
Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,

Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.

⁸ *Sotlu gitspetkaluru, sotlu gijrukikwaka.*

Rutakikowakna rutspetyana

ma malixkalchinanruna tokanchi.

Goyakalu gayinerutenekagi

⁹ Seyni gixa tsoमिनरutkalungi. Sasertotenemkojgi. Pogirewatyachingi. Yine kpashiringi, Goyakalu gayineruteneko, ruglenu ginkakletinripa. Walenwa mapshagwakayeyiya ntomgajeru, Wale pokamlale koglajru gwinripa. ¹⁰ Gixa muchikawa gi wa yinenangi. Ga wa xawakni Goyakalu gayinerutenekagi. Metwamonunatkongi, ga wa xawakni getwamonutkalunetkagi.

Gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka

¹¹ Nushinikanune, gita gagjitgi pnu gwachine gixinri ga wa payinetskala gwakopshini, gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka. Tyenwa gimaletlu gixa giwekle gerotu. ¹² Kigleru gixjetanu payineyeyiya wa jigyegitinipgina gekutu kamruklerune pixkamka, Goyakalu gimalwutkalurupni kigleru

gkamrure retkalna chinanupni wa Goyakalu kayegikinri-gognepa.

Goyakalu wayegrenepgi

¹³ Pejnuruko yine tsru gitakanru gyijnakotanu Gitsrukaachi chinanu, ¹⁴ waka pogirchiko, wa tsru potu rixinri, waka girukotlewatachine wa pogirchi yokanatanune gektutu kamrutachine saletachinepa, ga wa kigleru kamrutachine galixkotachinepa. ¹⁵ Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikanru, wa kigleru gkamrutinriya, gkochrokyaplu manshinikanune yine mumatkalene. ¹⁶ Gishpakachine pixkalunepgi, seyni wa gishpaklu gi wa gektutkaka gishyale gitakanru. Seyni Goyakalu wayegrenepgi. ¹⁷ Pejnuruneko kgagwakpiratanu. Gishinikanna moletkakachine. Mpikanru Goyakalu. Gkagwakpiratanru pogirchi.

Kristo salewnale gyimanrupa

¹⁸ Gipxaklewatachine, psolpikleyako gyijnakotanna git-srukatene. Gi wa kiglerunepjepni ga wa mayogone, seyni koxa mpotukane gyijnakotanu. ¹⁹ Gi rixanu tyenwa poyag-nutikolu, wa satu muklukanuwnanshinikanutkatu rixinripa Goyakalu getanuya, salewakchi rakotanshinikanutinipa, gi wa salewakchi gimuknu rixinri. ²⁰ Gi rixanu ¿kluneruya galixkotko wa gmukochirewatiniipa ga wa gichko getikoklunu, gakotanshinikanutiniplu? Seyni kigleru gkamrutiniipa ga wa nsalewninri, wa gakotanshinikanutiniplu, tyenwa poy-agnutikolu Goyakalu getanuya. ²¹ Gi rixanu tye chinanukni ntomgaka. Gi rixanu Kristo koxa salewna gixa chinanu. Gyimanru ruknokamtyagi, wa gixa gomkaagapotyaplu.

²² *Gi wa mukochri kamruta Wale.*

Gi koxa yokwiri tokanu rukshikiko Wale.

²³ Wa yangakoklunu, gi wa rugje yangalewleta. Wa salewnanatini gi wa kawgurewata. Seyni kgitakyagok-lewakleru poyagkakachri yegi Walenanuko samyoknawa. ²⁴ Koroshishkitaya Waleko ganikmukochiretwu gimaneya, wa wixa gipnachine pixka wixatka, wma mukochirewatinit-patka, poyagkakachinepwu wuwekinriya. Walepchole chinanu gixa gitskalaaka. ²⁵ Gi rixanu gixni wa gowegane pixka gixa pupjerenatachingi. Seyni wa xani girukotapratachri yegi nsatkaaka, wa girukotanshinikanutjeru yegi.

3

Kashimyokakachine gimkata kamruretanru

¹ Ga wa gixa gnunrochine waneko pixka gixanu. Gyijnakotanna ganurune. Wa tokanchi ma malixinipna pimirine, Geso yegi raniikona tokanchimigjeya wa ganunro gixjetyawaka chinanu. ² Retjetingina gixjetyawaka powralu gkagwakpiireymananuko. ³ Gi wa gixa giglewlepni wa rogo gwachri giglewle, gi wa kamaprujiwutsaya, gi wa kori giglewleyako, gi wa kigleru makatlewloyako. ⁴ Seyni gixa gaji yogimatachri yineru giglewle, giglewlu mpojpakatupa. Walenwa shinikanchi mayogotu ga wa pochkeru. Kwenurpotni Goyakalu getanuya. ⁵ Gi rixanu muchikawa wane rixa giletletnawana wa kpashirone suxone, Goyakalu kagwakanshinikanutyachrone. Wannako ganurna yijnakotachinni. ⁶ Sarni pixka tyijnakotlu Gawrani. Wane chinru gitsrukaachi. Gixni wa toklopishangi, wa kigleru gixini ga wa gi satuna pikikolu gimyekini.

⁷ Ga wa gixa gnurchine waneko pixka gixanu. Ganunrone gwayegitanu gimatkalewleya. Gkagwakpiratanna ganunrone mshikostonoto potu pixka, giweklu genekashluru giyoptokkachingi pixka. Wa gagjigognerepa ma mumaletikotupa.

Gkatjitanru gektutu. Kigleru gkamrutanu.

⁸ Ga wa raliprepatka, pejnurunekgi gixa panshinikanurunepgi. Kgetwamonrerunepgi. Gishinikmoletachinepgi. Kshinikanurunepgi. Mturune gitaknawachinepgi. ⁹ Gi wa gapnutanru gektutu gixjeru gektutuya. Gi koxa yangalu gapnutinri yangaluya, seyni gagjiyegitangonukna ruglenshinikanyegitikalupna. Wale chinanuko ntomgaka, wa gixa yoptotyaplu giglenshinikanyeglewlu. ¹⁰ *Gi rixanu*

Girukokta gishiniklu ruwekinri

ga wa kigleru gogi retle,

rutuukakanru gektutu yanumsale,

yokwiri ma koschekinitipa.

¹¹ *Katjitanru gektutu. Kigleru kamrutanu.*

Rujanru giclewanshinikanrewlu

ga wa romkagitanru.

¹² *Gi rixanu Gitsrukaachiygale*

getjetna poyagkakachine,

ga wa gijnakopna yijnako gagjigogneretna.

Seyni Gitsrukaachi satkakna gektutu kamruklerune.

Poyagkaklewlu chinanu nsalewnanu

¹³ ¿Katu gektutetangi wa kigleru jmererune potu gixinipa? ¹⁴ Seyni poyagkaklewlu chinanu nsalewninipa, giglenshinikanyegitikalungi. Gi wa mpikanna nsaletjene. Gi wa kojwakanshinikanutkalunepgi.

15 Seyni gajiya gipashichanru Gitsrukaachi Kristo. Galpokgognenatachinepgi ginkakyapna pejnuruneko gepomgajenepa gkagwaklepirana, wa klu chinanu waneygi gkagwaklewle. 16 Gi wa kayogolunepgi, seyni mpikleyma wane gixanu, muklukanuwnanshikanutkanepgi, wa gjigyegitkoklunupa patetkona, kigleru gixjetyawaka Kristoya jigyeglewashatachine. 17 Gi rixanu Goyakalu gishinikiniplu gixa salewninripa, kigleru kamruklerune nsalewninipa galuukalurni wa gektutu kamruklerune nsalewninipmaka pnute. 18 Gi rixanu pakatapje salewnapa Kristo mukochri chinanu. Poyagkakachri salewna mpoyagkaakane chinanu, Goyakalu yegi ranikyapwu. Gimane ruylatika, ga wa Giwekikaluru ruweekakika. 19 Giwekikalurkoxaya Kristo yayegitna giwekikalurune yoshmaakalune. Runkaklewyentapna. 20 Muchikawa nyi giwekikalurune malixkanenanni Noweklu, Goyakalu gaktanshikanrewata kagwakinikopshini, wa tsro pumlu kamrutkakopshini. Walaya gi gixna, walenwa yokgipi yinerupje, gognetkaaka gonuya. 21 Gixa chinanu katlewluni wa gognawatikolu yaglu. Gi wa gimanepcho giknokikolu gognetkaki, seyni ginshinikanuyna kigle gikle gixinri Goyakalu, Geso yotunotinri chinanu wa gipnachinetskalaya. 22 Wa Wale tengogne yachritka. Goyakalu potuklesretate rawa. Goyakalutowrene ga wa tsru gitaakalune, ga wa gichkolune yijnakotlu.

4

Goyakalu gixyawaka pixka giwekanu Giwekikaluruya

1 Giyagni gi rixanu Kristo salewna gimaneya, gixa koxa galpokotinwa waleko shinikanchiya. Gi rixanu salewnamanetachri gituka mukochirewleta. 2 Giyagni xaniyakawa gipejnuhta walapu giwekinripachi, gi wa yine getsotanrewlekaka kamrutachinepgi, seyni Goyakalu gishinikyawaka kamrutachinepatkagi. 3 Gi rixanu gigiyatka giknogachrigogneni payine galukyawaakaka wane gixinripa, ga wa mpogijpatnuchkaka gyyinripa, ga wa getsotanrewlukakaya, ga wa gimruya, ga wa tsru nikluyegiya, ga wa gogiirewluya, ga wa ginanshichkaluru yagluchisha yonogyegitikoluya. 4 Ruglajityaluna wa gixa gi wannayma gasukjeta waleko seprolokchi potu yegi. Kapataklerunni. 5 Seyni runkakyegitinwana wanna Goyakalu yegi. Galpokotachri Wale rutakyagokyapna giwekachine ga wa gipnachine. 6 Gi rixanu tye chinanukni wa gipnachinni yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. Yine gixjetyawaka pixka ruklukanuwnayegjixikolupna

manchiya, seyni Goyakalu gixyawaka pixka ruwekinripna Giwekikaluruya.

Goyakalu gimutlewe girukotachine kiglerune pixkalunepgi

⁷ Ptovrnanuka yoptukyawakapa kayegikatka. Giyagni kanshinikanurunepgi. Ggirukotinwa gagjigognetinripa. ⁸ Pejnuru pnute gishiniikakpotutanu. Gi rixanu gishiniklewlu gishyatlu gixoluru potu mukochri. ⁹ Gislagakini mkegemgakanepgi. ¹⁰ Satkakgi gixa gixa yoptoletyawaklu Goyakalu genekashatyagi, waleya gipxakinna pimrine. Goyakalu gimutlewe pnunnu gixachrikaka girukotachine pixkalunepgi. ¹¹ Wa satu yanumsatini, Goyakalu tokanu pixka rixa yanumsaletanu. Ga wa satu kamrurewatini, wane rixanu muchkonuyama pixka wa Goyakalu genekpotutanru. Psoluyako rumalwutikolupa Goyakalu, Geso Kristo chinanu. Walenni goyaknu gwagognenatachri ga wa muchkonu gwagognenatachri gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

Kristonune pixkalune nsalewninri

¹² Nushinikanune, gi giglajyegitanru wa xirnachri pixkalutu gyantaletikolu, wa pagixanu metjejetkotu giknogjermaka pixka. ¹³ Seyni gimuwatanu wa wane gixa gimumatletlu Kristo salewninri. Wa rupgujewninipa Wale goyaknu, gixa gimuwatinripa gimjikachinpotupgi. ¹⁴ Wa Kristo giwaka chinanu gyangikoklunupa giglenshinikanyegitkalungi. Gi rixanu gixa yegi rawa Goyakalu goyaknu ga wa Giwekikaluru Walenu. ¹⁵ Wale chinanu gi satuna gixa kgiylalewakleru rixinri salewnachripni, gi wa kachowguruko rixinri, gi wa gektutu kamrukleruko rixinri, gi wa kymaklewakleru yoshmakashatnachriwako rixinri. ¹⁶ Seyni Kristonune gixkalchinanu nsalewnini, gi wa mpatewatanu, seyni tye giwakaya gimalwukakinri Goyakalu. ¹⁷ Gi rixanu rapokatka gipapko wa Goyakalupjiya yinuwakinripa gitakyagoklewlu. Ga wa wixa yegi yinuwakini ¿gi rixpokotanu yoptukyawakapna wa Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalupirana malixaklene?

¹⁸ Ga wa *ramgakastsimkatkani poyagkakachri*

¿gi rixpokotanu mupashiregotu ga wa kmukochireru?

¹⁹ Goyakalni wa giyakotachri galixkalurupa. Giyagni Wale galukyawaka salewniyachine ruwekinrina raponshinikanyegitanruna, ga wa romkagi kigleru kamrujetinripna.

5

Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje

¹ Giyagni nagjitgi gixa tsrunji, gixje tsrutsolejkožno gita ga wa Kristo salewninri gipgujtatachrino, ga wa gipgu-jetkalurupa royaknu gapiikalurupno. ² Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje wa gixa yegi gwachine, gi wa gerutkalunepgi seyni gixako ginshinikanuya wa Goyakalu galukyawaka. Gi wa tyechijne gajerakaka gijgachinepgi, seyni jmererunepgi. ³ Wa gixa gitakyegitkalune chinanu, gi wa gitsrukatetyegitanna, seyni gowegane yimanunepgi. ⁴ Ga wa rupgujewninipa wa Girukotapratachri Gitsrukate potu, gixa yoptotanru pogirewlu sagyeta mpochipukatupni.

⁵ Waneko pixka gixanu gixa, maklujingi. Gyijnakotanna tsrune. Pejnuruneko gixakluko mturune gitakinwa. Gi rixanu

Goyakalu satkaka galixkotnachinwa.

Rumutna mturune gitaknachinwa.

Goyakalu girukotna walenune

⁶ Giyagni mturune gitakinwa Goyakalumyompuko, wa gichkomyolu. Wa wale tsru gitakyapgi rapokinipa gipapko. ⁷ Pejnuruko gkojwakanshinikanutjeru Goyakalu yegi gitakanutka, gi rixanu Wale gishinikyagi.

⁸ Kanshinikanurunepgi, ga wa giyokachinepgi. Wa gkam-nixjerni kamchi gitsrukate, tsru mgenoklu gigritachri pixkalutu yotaljeta. Rujgalu niklokanrupa. ⁹ Wale nsatkakanu gichkolunepgi galixlewluya. Gimatlu waleko salewakchi rutakyegitkana tyechijne gajene gimolene.

¹⁰ Wa pejnuruko gimutlewlw Goyakalute, wa ntomgajeru royaknu gike rixiniko mnikawnakatu yegi gixinripa Kristo chinanu, wa pshinitsonu nsalewninitka mmagatikane rixkakangi. Poyegitangi. Muchkotanshinikanutangi. Shikowaka rutakangi. ¹¹ Walenni wa giyaklu gwagognenatachripa gike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

¹² Surwanoya ptsotsotaaji nyonyegitgi. Walenwa wumole poyagkakachri wa gita goya. Gita giykolewata ga wa nupgujtatlu tyenwa galikakpotunanu Goyakalu gimutlewlw wa mpojentunwaletyawaka.

¹³ Wawiloni gajero, wa gixaymananuko tsomitkaluro, galukgi. Ga wa noturu Marko galukgi. ¹⁴ Galuukakanu gishiniklewlw gamluruyma.

Giglewanshinikankaakalunepgi pejnurunekgi gixa Kristo gwachingi.

2 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

¹ Simo Petro kirukate. Walenwa Geso Kristo wayegreru ga wa yokanatanru.

Twu kiruka gixa galixachingi chinanupni, gi rixanu Woyakalute ga wa Wognetkakjeru Geso Kristo poyagkaklewle chinanu kiglepotlu wa tokanchi gixa galixanru, wixa galixanru pixkapotuko.

² Goyalaku ga wa Geso Wutsrukate gimutpotutangi ga wa ruglewanshinikankakpotutangi gi rixanu gimatlu Wale.

Goyalaku giwekle gixyawaka gapiikalunepwu

³ Wa Kgiyaklewakleru rixinri Goyalaku renekwu ptowrunanuka wuwekle chinanupa ga wa wupashiregnu chinanupa wtomgajeru gimatkalewleya. Wa Walenuko royaknu yegi ga wa ruglenu yegi tomgawu. ⁴ Wale chinanu renekwu kigleru potu ga wa tsru potu gipiratkalurkaka. Wa tyekaka chinanu Goyalaku gixpokotyawaka gapiikalunetkawu. Pojpakalu wasukyatika, wa tyechijne gajeru pojpakalu getsotanrewlu chinanu.

⁵ Tye chinanuko psoluyako gmerewpotutanu gyognikyaplu galixlewleya giglenchi, ga wa giglenchiyima gimatkalewlu, ⁶ Ga wa gimatkalewluyma girukotmanrewlu, ga wa girukotmanrewluyma, kashnantakgogneru, ga wa kashnantakgogneruyma gipashiregnuchi. ⁷ Ga wa gipashiregnuchiyma molchi galuklewlu, ga wa molchi galuklewluyma gishiniklewlu. ⁸ Gi rixanu waneygi gixinipa tyekaka gixolewnachrikaka, waleko wane gixkakgi gi wa mmerenepgi, gi wa mkamrurenepgi wa gimatinri Wutsrukate Geso Kristo. ⁹ Gi rixanu tyekaka waneya migjetu walenwa maygaletu pixkalutu, ga wa kmapagiruko retya. Ramtakatkalu wa muchikawluru mukochire powratikalurutkani.

¹⁰ Giyagni, nomolene, gmerewpotutanu mpoyegityaplu ntomgikolu ga wa ntsomitikolu. Wa tyekaka gkamrutini, gi pagogneko gijrukanu. ¹¹ Gi rixanu wane gixa geneekotanu ponikojigloklemnupgi, wa Wutsrukate Wognetkakjeru Geso Kristo pogirewatyawaka gike rixiniko mnikawnakatu gjiglokinripa.

Klupirana rushinika Petro kiruka yonreta

¹² Giyagni nushinkapkakjegognenatangi tyekakapirana. Gimatmakatkalu, ga wa poyentunwalemkatkagi

galikakpotunanu tokanchi gapokachriyatka, seyni nushinkapjakjegogenatangi. ¹³ Nkagwaklu poyagkaklewuni, nomane nwinikopshini, nkomyekanshinkanutyapgi, nushinkapkakyapgi. ¹⁴ Numatlu wa pshinitsonu ruknokikolupa nomane wa Wutsrukate Geso Kristo chinyawakno. ¹⁵ Ga wa nmuchkowatanu wa nushpakinpatka, tyekakapirana gishinkapjetanu.

Kristo goyaknu getachineko

¹⁶ Gi rixanu gi womkagitlu gimatkalewlu ginkakleshkaka wa Wutsrukate Geso Kristo giyakle wumatkakinitkagi gixa ga wa runinripapirana. Seyni Wale tsru pogirewle potu wetpotutlu wixa. ¹⁷ Gi rixanu wa Goyakalu Girchiya yoptotinri kagwakpiiru ga wa royaknu, pogimewnayegitlu wane gixachri tokanchi tsrupotunanu goyaknuchyegiya: “Tyenwa Noturu nalukanru. Wale gigletanshinkanutno.” ¹⁸ Ga wa wixa yijnakotlu tye tokanchi, tengogne pogimewniyachri tokanchi, wa Waleyma gawanatini wa kpashiwaka magka.

¹⁹ Ga wa wanepnute poyegiru tokanchi, wa tokanchi geneklewatachinni tokanu, waneywu. Kigleru gkamrutanu wa gyanshinkanutanru wa tye, katalo pixka mapshagawaka gatajiwniyachro, gogi gimrerekamtinpotunanuko, ga wa ginshinkanuya tushpakinpotunanuko gonsagi. ²⁰ Tye gapka gimatanu. Gi satuna tokanchi geneklewatachri tokanu, yonchi gajeru, satupje yineru ginkakpokowakatyawakapni. ²¹ Gi rixanu gi pagogne waleko rushinikanu yineru ruyakaty tokanchi geneklewatachine tokanu, seyni Giwekikaluru Kpashiri gixa ganiklenshinkanutyawakna, Goyakalu chinanu yanumatyana yine.

2

Wanepna gixasha yimaklewletachine

¹ Wanenankoxna Goyakalu tokanu gixasha geneklewletachine yinetskala, gixatskala pixka wanepna gixasha yimaklewletachine. Pochkeruneko yoshmakanruna pnuko gixachri yimaklewlukaka gamgamenu. Wa Gitsrukaachi potu nutatanna. Walenwa Geso ragjitjerna wenruyma. Wanna gamgamenu ganikachine giyampotu wannananukopa gamgakaknawa. ² Gixolune yimanru ma pogijpatnuna. Wanna chinanu galikakpotunanu tokanchigapo gapatkalurupni. ³ Ga wa gimkapnugluya gixashlu tokanuyna pnunnu yokwireyna ponikowatinna gixa wane gixlenumkaya. Muchikawayakawa wanna giklukanuwnayegjixikolu gi gamga. Ramgalepna gi wa malpokotkatni.

Giklukanuwnayegjixlewlugognepa

⁴ Gi rixanu wa gitowrenenanu wa mukochirewatininna gi kaspukyana Goyakalu, seyni kapnakaka mapshagawaka samyokanna, gamgikowaka rumretikolupna giklukanuwnalgogne chinanupa. ⁵ Ga wa muchinanu chiji gajenni gi wa kaspukya Goyakalu, wa ronnewkakininna psolchijne gajeneko mupashiregolunni. Seyni rumretlu Nowe, wa poyagkalewlu kginkakletakleru, ga wa waleymana payokgipre pimrine. ⁶ Ga wa ruklukanuwnayegjixanna Sotoma Pokchi gajenni ga wa Komora Pokchi gajenni nikatikolunna. Chichipagi rixkakanna, yaglu rixinripna wa mupashiregolune ginachinepa chinanupa. ⁷ Ga wa koshpaklu poyagkakachri Lote. Walenwa kojwakanshinikanutkaluru wa ginanshichkaluru kamrujetachine gixjetyawaka mpogijpatnuchi chinanu. ⁸ Gi rixanu wanna yegi rawini poyagkakachri, pagognemnunanuka saletkaluru ginshikanu poyagkakachri retinri ga wa yijnakotinri wanna kamrutanru ginanshichkaluru. ⁹ Giyagni Gitsrukaachi gimata koshpakletna kgipashiregolune yantaletlewatikowakaya. Rumata gimretletna mpoyagkaakane giklukanuwnalgognepotunanuko wa saletikolupna.

Gixasha yimaklewletachine yoptukyawakapni

¹⁰ Ga wa wanna galikakni wa manchi pixka gixachine, wa getsotanrewlu puchotlewatachri gixjetachine, wa gitsrukaachine geyikachine.

Tseruwanshinikanutachinni. Wannako gishinikanru kamrujetachinni. Wanna gi pika gapatletluna pogirewlukaka. ¹¹ Ga wa Goyakalutowreruneko wanna pnute muchkonurune ga wa gimkachine potu gi wa giklukanuwnayegjixlu gapatle ranikyana Gitsrukaachi yegi. ¹² Seyni wannanwa gepkoxamkojexirune manshinikanune pixkalune. Rixa gishpakletyawaknina kashichkalunepni ga wa nikatkalunepni. Rapatluna ma mumatanutkakna. Nikatikowakna wanna koxa nikatko.

¹³ Gektutu kamrutikna rupekotikolupa wanna gektutu kamrure. Wanna kagwaklu gigleretkaluru gogiko ponikowashatinrina. Wannanwa kapcholkaka ga wa kapatmenurunkaka. Yokwireyna meyiwatna wa tsru niklu rumniyagina. ¹⁴ Gimopatlewlu ksotanugoygalegolunni. Gi rumkata kaspuka mukochirewletna. Mpoyeginshinikanune rumlukanutna. Gimkapnuglu gasrukajitachinni. Kamakpiiru wgenenni. ¹⁵ Ruknokamtatkaluna potukgapolu, ga wa pupjetatkanu. Walaami Wosoro wgenegapo romkagitna. Walenwa mpoyagkaknuchi wenutikolu gishinikachri. ¹⁶ Chigetjetka waleko mukochire chinanu.

Mtokanuto mporo, yineru tokanu yanumatyachro, gijretlu tokanchi geneklewatachri seprolokinri.

Pojpakalu wayegrene

¹⁷ Wannanwa gonu gishpakgatyawakmaka magatu pixkalune. Ga wa kyachgapereru gichkonnipgyalu ganikanru pixkalune. Wanna chinanu gimretkalurni mapshagalsajnu. ¹⁸ Gi rixanu magijeru tokanushatna tsrupotunanu tokanchi wa manchi getsotanrewleya rumlukikolunapna gajeryako gasukachine wa pupjeru gixjetachinyegiya. ¹⁹ Rushpakinripna gipiratikalunni, seyini wa gipiratachineko pojpakalu wayegrene rixna. Gi rixanu klunerukokta gaalixlu yineru, wale chinanu wayegretika yineru. ²⁰ Gi rixanu wa Gitsrukaachi Gognetkalewatachri Geso Kristo rumatkalchinanna wanna, rasukinitkaluna tyechijne gajeru puchotlewatachri ga wa wanepnute yoshmaakana, ralipretinrina gekutu rixa yinuwakinrina pnute. ²¹ Gi rixanu kiglemkalu wanna chinanu ma mumatkanumkaluna poyagkaklewlugapo, wanepnute ruminmamluna ga wa satokyegitinmamluna kpashiri yokanrukaka, wa wanna geneekaluru. ²² Wane rixatkana galikakpotunanu yapkaku:

Kewe satokyegitlu waleko raplire.

Ga wa kochi gerkakalurutka

satoka posujpalu yegi ruprurugatinripa.

3

Ralipregognekakapa runanna kgixpiranataklerune

¹ Nushinikanune, twunwa gepi chininro kiruka nyonyegityagi. Twu kiruukakaya nkomyekanshinikanutgi ginshinikanuya powralu, nushinkapkyagi. ² Gishinikyaplu tokanchi muchinanu chinkaluru kpashirine tokanchi geneklewatachinniya, ga wa Gitsrukaachi Gognetkalewatachri yokanre gixa yegi yokanatkuluneya.

³ Muchinanu gapka gimatanru tye, wa ralipregognekakapa runanna kgixpiranataklerune. Ruxpiranatilewatanna. Rixa getsotanretyawakna rixjetanna. ⁴ Wane chinanna, “¿Ginaku gipiratkaluru Geso gininripapirana? Gi rixanu wa gitsrukaachinni gapnanutiniyakawa rixyawakakni ptowrunanuka reyinuwakleyakawa giyakotkalurkaka.”

⁵ Gi rixanu wannako ginshinikanuyuna gi rumatluna wa muchikawako wanetkalu tengogne ga wa chiji, gonu gimlikyachri ga wa gonu gwachri. Goyakalu tokanu chinanu rixkakikowakni. ⁶ Giyagni tye gonu muchikawa gwachrini chiji gonnewatachrini nikawna. ⁷ Ga wa xawakni gwachri tengogne ga wa chiji Wale tokanuya gimretkalurni xirnachri

chinanupa, tsru giklukanuwnalgognepotunanuko, yine mu-pashiregolune gamginrigognepatka.

Gitsrukaachigognepa ginanu

⁸ Giyagni gixa, nushinikanune, gi wa mumatkanepgi tyepi-rana, wa Gitsrukaachi getanu satu waragka walapu pixka rixa pagognepje, ga wa pagognepje pixka rixa satu waragka walapu. ⁹ Wa Gitsrukaachi gi kaptotalu rupiratanruya wa pimrine kagwakyaluna kaptotinri. Seyni mapognanutu rixyegitwu. Gi raluklu satuna gamginripa, seyni pejnu-runeko yoptotanru genshinikanrewlu.

¹⁰ Ga wa Gitsrukaachigognepa kachowguru pixka rixa gapokletanu. Walegogne tsru sejrewakchiya nikawnanu tengogne. Ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupni nikawnanu. Ga wa chiji koxa ga wa chiji gajerkaka kamrurchi nikawnanu.

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

¹¹ Gi rixanu pejnuruko tyekaka nikawnachripni, ¿gi pixkalune gimkata gixleta? Kpashirinepgi ga wa kagwakpiraklerunepgi. ¹² Kagwakachinepgi ga wa jmererunepgi Goyakalgogne gapokinipa. Gigogne gapokinri chinanu tengogne galgachripa nikawnanu, ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupa rupragkanu. ¹³ Seyni wkagwaklu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji wa rixa gipiiretyawaka, wa poyagkaklewlu gwiyawakapa.

Wuykotka galpokotachinepwu wixinripa

¹⁴ Giyagni, nushinikanune, tyekaka gkagwakanatini, gyagota mapchone gixleta Goyakalu getanu, ga wa muklukanuwnakanepgi Waleya gilewanshinikanrewleymapa. ¹⁵ Ga wa gyanshinikanutanru wa Wutsrukate ma mapognannu gognewatikaluru rixinri, china yonyegletyawakgi wushinikanru wumole Pawlo, rixa genekashletikowaka rumatkalewle. ¹⁶ Wane rixyawaka, wa pejnuruko kirukatkakaya, tyepirankakaya runkaklewaty. Wa twukakaya waneru kgimalu tokanchikaka, wa myimaakone ga wa mpoyeginshinikanune katpa rixkakluna, pimri yonatkaluru koxa pixka, wannako ramginripna chinanu.

¹⁷ Giyagni gixa, nushinikanune, gimatagnaputinri, gimretinwa. Wa ginanshichkaluru kamrujetachine pupjere gma kosetikotupa, gixanuko poyentunwaleya gma mujrukinitipa. ¹⁸ Seyni ntseruwnanu gimutlewluya ga wa rumatikaluya Wutsrukate Wognetakjeru Geso Kristo. Walenni wa goyaknuchi xawakni ga wa psolgogneshpotunanuko mnikawnakatupa.

1 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Giwekikaluru Tokanchi, Geso Kristo

¹ Wa yinuwakikoluyakawa wanetkalu wa wyijnakotanru ga wa wetanru wuygaleya, ga wa wyopukgatanru, ga wa wkamrukanru wumyoya wa giweekaklewatachri tokanchiya. ² Wa giweklu gipgujetkalurni ga wa wetlu. Ga wa wupgujtatlu ga wa wunkakletyegitgi Wale giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Walenwa Girchi yegi gwachri, ga wa wixa yegi gipgujetikaluru. ³ Wa wetanru ga wa wyijnakotanru, Wale wunkakletyegitgi wa gixa koxa wumumatanunepgi, ga wa wumumatkake galikakni walenwa Girchi ga wa Gituruyma Geso Kristo. ⁴ Tyekakapirana wyonyegitgi poyagkakikolupa wumuwle.

Goyakalni wa pokamlalu

⁵ Tyenwa ginkaklu wyijnakotanru Waleya, ga wa wunkakyagi, wa Goyakalni wa pokamlalu. Wale maleshaya mapshagalu. ⁶ Ga wa wane wchininipa wa wumumatkaka Waleyma ga wa mapshagawaka kamrure womkagitiniwa, wayroklewata. Gi wa galikaka wkamruta. ⁷ Ga wa pokamlawaka gayapini Wale pixka pokamlawaka rawa, wixkakluko wumumatkaka. Ga wa Gituru Gesograga psolpotuyako powratmukochiretwu.

⁸ Wa mmukochirenwu wchininmakwa wixnanniko wyokwitnanwa. Gi wa wixa rawa galikakpotunanu tokanchi. ⁹ Goyakalni wa ginkata galixletkalurni ga wa poyagkakachrini. Giyagni wupgujtamukochiretini, Wale kaspukmukochiretanwu ga wa psoluko powratanwu wma poyagkaklenuya. ¹⁰ Wane wchininipmaka gi wa wmukochirewata, kayroklewaklermaka wchinru Goyakalu ga wa Wale tokanu gi wa gwawu.

2

Kristonwa wuglepokyegitjeru

¹ Nwugenene tyepirankaka nyonyegitgi gma mukochirewatinitipa. Ga wa satu mukochirewatini waneywu wuglepokyegitjeru Girchiyegiya. Walenwa Geso Kristo poyagkakachri. ² Walenwa wmukochire gipekole. Gi wa wixanupjeni seyni koxa psolchijne gajenenni.

³ Wa tye chinanu wumatlu wa wumatanru Wale, wkamrutyokanretinri. ⁴ Wa wane chinachri, “Gita gimatlu,” ga wa gi kamrutlu yokanrekaka, walenwa kaylokleru. Gi wa wale rawa galikakpotunanu tokanchi. ⁵ Ga wa girukokta

gimretatokanutinri, wale galikakni, gishiniklewatachri potu rixkaklu Goyakalu. Tye wkamrutini wumatlu Goyakalu gawinri. ⁶ Wa wane chinachri Wale rawinri, wa Wale gixa yanretyawaka pixka rumkata gixa yanreretanu.

Yokanru gerotu

⁷ Nushinikanune, gi wa gerotu yokanru nyonyegitgi, seyini muchikawluru yokanru yinuwakikowakayakawa waneyatkiagi. Wa muchikawluru yokanrunwa wa gixa yijnakotanru tokanchi. ⁸ Numepe yonyegletatnaki gi yokanru gerotu. Walenwa galikaka potu Waleya ga wa gixaya. Gi rixanu ruknogatka mapshagalu ga wa galikaka pokamlalu pokamlatyeglewataka.

⁹ Wa wane chinachri pokamlawaka gwachrini ga wa rayegixlu gimole, mapshagawaka rawgoggenatawa. ¹⁰ Ga wa gishinikmoletachri pokamlawaka rawa. Maleshaylu mukochirewkaklewlu. ¹¹ Ga wa gayegixmoletachri mapshagawaka gwachrini ga wa mapshagawaka yanachrini. Ga wa gi rumatlu ginaka yanu, gi rixanu mapshagalu maygaletu pixkalutu gixkaklu.

¹² Wiwine, nyonyegitgi
gi rixanu gkaspukmukochiretka
Gesogiwaka chinanu.

¹³ Girchine, nyonyegitgi
gi rixanu gimatlu wa yinuwakikoluyakawa
gwagoggenatachri.

Maklujine, gixa nyonyegita
gi rixanu gixa gakagloklu mugletu.

¹⁴ Nyonyegitgi gixa, mturune, gi rixanu gixa gimatatkalu Girchi. Girchine, nyonyegitgi gi rixanu gimatlu wa yinuwakikoluyakawa gwagoggenatachri.

Maklujine, nyonyegitgi gixa, gi rixanu gichkolungi gixa, ga wa Goyakalu tokanu gwagi, ga wa gixa gakagloklu mugletu.

Gi gishinikanru tye psolchijneko

¹⁵ Gi gishinikanru tye psolchijneko, gi wa tyechijne gajerkakako. Wa satu gishinikinri tyechijne, gi wa Girchi gishiniklewle gwagajitlu. ¹⁶ Gi rixanu ptowruko tye psolchijneko gwachri, wa galuukaluru potu manchi chinanu, ga wa getsotanutkalurkaka, ga wa galixkowlu ponikolewlu chinanu, gi wa Girchi giyakatyachrini, seyini tyechijne giyakatyachrini. ¹⁷ Ga wa tye psolchijneko gisuptaganu, ga wa psolchijneko sotanuwale, seyini wa Goyakalu gishinikyawaka kamrutachri gwagoggenatanu.

Gi gepikatkana Kristo kamnixachine

18 Mturune, raliprepapkotkani. Wa gixa yijnakpiranyegityawaklu Kristo kamnixachri gininripa, ga wa xani gi gepikatkana Kristo kamnixachine. Tye chinanu wumatatka wa raliprepapkotkani. 19 Wixa yegi rushpakamtyana. Seyni gi wa wixaymalunenanni, gi rixanu wixaymalune rixkamkana, wixyegikmaka rutukanmakna. Seyni rushpakamtna pgujetanuwaka rixinripa wa pejnuruneko gi wa wixaymalunni.

20 Seyni gixa waneygi giyokyegitikolu Kpashiriya. Ga wa psoluko gimata. Gi wa gma mumatkalchinanru galikakpotunanu tokanchi nyonyegitgi, 21 seyni gimatkalchinanru nyonyegitgi. Ga wa gixa gimata gi satuna gayroklewlu giyakatyalu galikakpotunanu tokanchi. 22 Walenwa kayrokleru, wa Geso wa Kristo rixinri nutatachri. Walenwa Kristo kamnixachri ga wa Girchi nutatachri ga wa Gituru nutatachri. 23 Girukokta nutatlu Gituru, gi koxa Girchi waneylu. Wa Gituru gipgujtatachri waneykoxlu Girchi.

24 Wa yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru tokanchi gwangi gixa. Wa gixa rawini yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru, gixa koxa Gituru gwa ga wa Girchi gwa. 25 Ga wa tyenwa rupiratanru wa wixa rupiratinri, giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa.

Kristo gwanu gixa

26 Tyekaka nyonyegitgi gyokwitjenmakapiranaya. 27 Ga wa Geso Giwekikaluru Kpashiri giyokyegityagi gixa yegi rawa. Gi wa gmagatya satumka ginkakpokowakyegityapgi. Seyni giyokyegitikoluko wane rixa ginkakpokowakyegityapgi pejnurukopirana, ga wa Walenwa galikaka. Gi wa gayrokluni. Wa Wale ginkakpokowakako pixkagi, wane gixa gwaletanru Wale.

28 Ga wa xani, wiwine, Geso gwanu gixa, wa rupgujewninipa kgaponshinikanrerunepwu. Ga wa gi wpatewatanu Geso getanu wa runinipa.

29 Wa gimatinri poyagkakachri rixinri Geso, gimatkoxlulu wa girukokta poyagkaglewlu kamrutachri Wale wugenetika.

3

Goyakalu wgenene

1 ;Gi pagishiniklewlenanukta rixwu Girchi, wa Goyakalu wgenene wchinikolu! Ga wa wane wixa. Wale chinanu tyechijne gajene gi gimatwu gi rixanu gi rumatluna Wale. 2 Nushinikanune, xawakni Goyakalu wgenenetkawu. Gi pugjewalu wa wixyawakapa, seyni wumatlu wa Wale gipgujewninipa Wale pixka wixanu. Gi rixanu wetanutkalu

rixyawakpotuko Wale. ³ Tye kagwakachri, kpushiri rixinwa, Wale pixka kpushirni.

Wa mukochri ga wa poyagkaklewlu

⁴ Girukokta mukochirewata kaspuukoxlu Tokanchi Yokanatkaluru. Ga wa mukochri walenwa kaspukikolu Tokanchi Yokanatkaluru. ⁵ Gimatlu Kristo gipgujewnapa mukochri koninripa. Ga wa maleshaylu mukochri Wale. ⁶ Girukokta wa Wale gwachri gi mukochirewata. Girukokta mukochirewatini gi wa retlu Geso. Gi koxa rumatlu.

⁷ Wiwine, gi satuna yokwitangi. Wa poyagkaklewlu kamrutachri walenwa poyagkakachri, Wale pixka poyagkakachrini. ⁸ Wa mukochri kamrutachri Satanasyonni wale. Gi rixanu Satanasyo reyinuwakleyakawa mukochirewata. Wale chinanukni rupgujewnapa Goyakalu Wgene, maleshpotlu rixkakyaplu Satanasyo kamrure. ⁹ Girukokta Goyakalu wgene rixinritka, gi wa mukochirewata. Gi rixanu Wale gitakleji gwalu. Gi rumkata mukochirewleta, gi rixanu Goyakalu wugenetika. ¹⁰ Tye chinanu pgujru ginnanwa Goyakalu wgenene ga wa ginnanwa kamchi gitsrukate wgenene. Girukta gi wa poyagkaklewata ga wa girukta gi wa gishiniklu gimole, gi wa Goyakalu ruyakatya.

Wushiniikakinripa

¹¹ Gi rixanu tyenwa ginkaklewlu wa yinuwakikoluyakawa giijnakotanru wane chinanchri wushiniikakinripa. ¹² Gi wa Kayni pixka gixachinepgi. Walenwa mugletu giyakatyachrini, ga wa ruylatanru repurni. ¿Ga wa klu chinanu ruylatanru? Gi rixanu waleko kamrurni mugletu, ga wa repurni kamrurni kpoyagkakaklerni. ¹³ Nomolene, gi giglajitanu wa tye psolchijneko gajene gayegixyagi. ¹⁴ Wixa gimatlu gi gipnachinetkawu, seyni giwekachinetkawu, gi rixanu wushinikna wumolene. Ga wa mushiniklewatkatu gipnapotutachrini. ¹⁵ Girukokta gayegixmoleta walenwa kgiylalewakleru. Ga wa gixa gimata gi satuna kgiylalewakleru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu.

¹⁶ Geso gitaklu ruwekinri wixa chinanu. Wale chinanu wumatatkalu klunerni gishiniklewlu. Ga wa wixa gimkata gitakletlu wuwekinri wumole chinanu. ¹⁷ Girukokta waneya tyechijne gajeru wane rixle ga wa reta magletinri gimole ga wa rushyanshinikanyegitlu ma metwamonutyaplu ¿gi rixpoko gishiniklewleta Goyakalu gishiniklewleya? ¹⁸ Wiwine, gi wa wtokenupjeya wushiniklewatini seyni wkamrureya ga

wa galikakpotuya. ¹⁹ Tye chinanu wumatanru wa galikakpotunanu tokanchi gomkagitachinwu, ga wa Wale getanu wuglewanshinikanuta. ²⁰ Wa wajiko jigyegitinwu, Goyakalni wa tsru potu waji pnuterutu, ga wa ptowrunanuka gimatachri.

²¹ Nushinikanune, wajiko gi wa jigyegitinwu, kgaponshinikanuklerunwu Goyakalu yegi. ²² Ga wa klunerukokta wagjitini, Waleya wyoptotlu, gi rixanu wkamrutlu yokanrekaka, ga wa Wale gigeretanru wkamrujeta. ²³ Ga wa tyenwa Wale yokanre, wa walixinri Gituru giwaka Geso Kristo, ga wa wushiniikakinripa wa yokanatyawakwu. ²⁴ Ga wa yokanrekaka kamrutachri Goyakalu rawa. Ga wa Goyakalu wale gwa. Tye chinanu wumata Wale gwiyyu, wa Giwekikaluru chinanu Wale genekyawu.

4

Giwekikaluru Goyakalunu ga wa giwekikaluru Kristo kamnixeru giyakatyachri

¹ Nushinikanune, gi galixanna pejnuruneko giwekikalurune, seyni gimata getanna gikta Goyakalu giyakatyachinni. Gi rixanu gi gepikna gixashatachine Goyakalu tokanu geneklewatachine tyechijne gipgujewniyachine. ² Tye chinanu gimatanru Goyakalunu Giwekikaluru. Pejnuruneko giwekikalurune Geso Kristo gipgujtatachine wa manchi runyatka, walenwa Goyakalu giyakatyachrini. ³ Ga wa pejnuruneko giwekikalurune wa Geso mupgujtatkatu, gi wa Goyakalu giyakatyachrini wale. Ga wa walenwa Kristo kamnixachri, wa gixa yijnakpiranyegitanru wa ginachripni. Ga wa xawakni tyechijnetkalu.

⁴ Wiwine, gixni wa Goyakalu giyakatyachingi. Gixa gaalixatkana Kristo kamnixachine. Gi rixanu tsrupotni wa gixa gwachri Giwekikaluru Kpashiri wa tyechijne gwachri pnute.

⁵ Wannanwa tyechijne giyakatyachinni. Giyagni tyechijne gajene pixka rixa yanumsaletna, ga wa tyechijne gajene yijnakotna. ⁶ Wixni wa Goyakalu wgenenwu. Wa Goyakalu gimatachri yijnakotwu. Wa Goyakalu mwugenetanutu gi wa yijnakotwu. Tye chinanu wumatlu Giwekikaluru galikakpotu, ga wa giwekikaluru kamchinu pupjekaklewatachri.

Goyakalni gishiniklewlu

⁷ Nushinikanune, wushiniikakanu, gi rixanu gishiniklewlunwa Goyakalu giyakatyachri. Girukokta gishiniklewata Goyakalu wugenetika, ga wa rumatlu Goyakalu. ⁸ Mushiniklewatkatu gi gimatlu Goyakalu. Gi rixanu Goyakalni kgishiniklewakleru. ⁹ Tyeya gipgujetkalurni Goyakalu gishiniklewle wixa chinanu, gi

rixanu Goyakalu tyechijne yokanatlu satupjerutu Wale Wugenetanru, Wale chinanu wuwekinripa. ¹⁰ Tye chinanu waneru gishiniklewlu. Gi wa wixako wushinikalchinanru Goyakalu, seyini wa Wale gishinikalchinanwu. Ga wa yokanatlu Gituru wmukochire gipekole rixinripa. ¹¹ Nushinikanune, Goyakalu wane gixa gishinikletwu, wixa koxa gimkata gishiniikakleta. ¹² Gi pagogneko gi satuna getlu Goyakalu. Wa wushiniikakini, Goyakalu gwawu ga wa rushiniikakpotutwu.

Gishiniklewlu mmagatikatu maleka giknoklu piklu

¹³ Tye chinanu wumata Wale gawinri, ga wa wixa rawinri Wale, gi rixanu renekwu Giwekikaluru Walenu. ¹⁴ Ga wa wixa getlu, ga wa wupgujatlu Girchi yokanatlu Gituru wa tye psolchijne gajeneko Gognetkakachri rixinripa. ¹⁵ Girukokta gipgujatlu Geso Goyakalu Wgene rixinri, Goyakalu gwalu ga wa wale Goyakalu gwa. ¹⁶ Ga wa wixa gimatatkalu ga wa walixatkalu rushiniklewle wa Goyakalu gishinikyawu.

Goyakalni kgishiniklewakleru, ga wa yineru gishiniklew-gognenatachri Goyakalu rawa ga wa Goyakalu gwalu wale. ¹⁷ Tyeya mmagatikatu rixkaaka gishiniklewlu wixa gajiya, kgaponshinikanuklerunepwu gitakyagokikolgognepa. Gi rixanu Kristo gwiyawaka pixka waneko pixka wixa gwaleta tyechijneya. ¹⁸ Maleshlu piklu gishiniklewlu yegi. Seyini gishiniklewlu mmagatikatu maleka giknoklu piklu. Gi rixanu piklu waneya salewnalu. Kpiklegolu magatyalu gishiniklewlu.

¹⁹ Wixa gishiniklu Goyakalu gi rixanu Wale gapka gishinikwu. ²⁰ Girukokta wane chinini, “Gita gishiniklu Goyakalu,” ga wa rayegixlu gimole, kayroklerni. Gi rixanu mushinikmoletkatu wa retanru, gi rumkata gishinikletlu Goyakalu wa ma metanutu. ²¹ Ga wa wixa waneya tye yokanru Goyakalu yokanatyawu, wa Goyakalu gishinikachri rushinikankoxlu gimole.

5

Walixle gaalixlu tye psolchijneko

¹ Pejnuruneko Geso wa Kristo rixinri galixachine, wan-nanwa Goyakalu wugenetikna. Girukokta gishiniklu wu-genetachri, wugenetikaluru koxa rushinika. ² Tye chinanu wumatlu wa wushinikna Goyakalu wgenene, wa Goyakalu wushinikini, ga wa wkamrutinri yokanrekaka. ³ Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikikolu, wa wkamruretyaplu yokanrekaka. Ga wa Wale yokanrekaka gi wa kojwaklewatachrini. ⁴ Gi rixanu girukokta Goyakalu wugenetikaluru gaalixlu tye

psolchijne gajerkakako. Ga wa gaalixlewatachri, tye psolchijne gajerkakako gaalixikolupa, walenwa walixle. ⁵ ¿Katni wa tye psolchijne gajerkakako gaalixachri? Walekni girukokta Geso wa Goyakalu Wgene rixinri galixachri.

Wa Giwekikaluru Walenwa gipgujtatachri

⁶ Geso Kristonwa gonuya ga wa granchiya ginyachri. Gi wa gonupjeyni, seyni gonuya ga wa granchikoxaya. Ga wa Giwekikaluru Walenwa gipgujtatachri, gi rixanu wa Giwekikaluru Walenwa galikakpotu. ⁷ Gi rixanu mapni wa gipgujtatachrikaka. ⁸ Walenwa Giwekikaluru, ga wa gonu, ga wa granchi. Ga wa mapa satupjerutu rixa. ⁹ Wa yine gipgujtalewle wyoptotini, wanepnute tstrunwa Goyakalu gipgujtalewle. Gi rixanu tyenwa Goyakalu gipgujtalewle wa Giturupirana rupgujtatinri. ¹⁰ Goyakalu Wgene galixachri waneylu gipgujtalewlu ginanwakaya. Goyakalu malixkatu kayroklewaklermaka chinru, gi rixanu gi ralixatkalu Goyakalu gipgujtalewle wa Giturupirana rupgujtatinri. ¹¹ Ga wa tyenwa gipgujtalewlu: wa Goyakalu genekyawu wuwekinri gike rixiniko mnikawnakatu, ga wa Giturni wa kgiweekalewakleru. ¹² Goyakalu Wgene waneyalutu waneylu ruwekinri. Ga wa Goyakalu Wgene waneyamigjetu maleshaylu ruwekinri.

Giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu

¹³ Tyepirankaka nyonyegitgi wa gixa Goyakalu Wgene giwaka galixachine, wa gimatyaplu waneygi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ¹⁴ Waponshinikanutyalu wa klunerukokta wagjitinri rixa gishinikletyawaka Wale, Wale yijnakotwu. ¹⁵ Ga wa wumatnri Wale yijnakotyawu klunerukokta wagjityalu, wumatlu wa waneywu wagjitanrukaka wa Waleyaga wagjitanru.

¹⁶ Wa satu geta mukochirewletinri gimole, mukochri gi wa gipukchi chinanupa, ragjigogneyegitanru ga wa Goyakalu genekanru giweklu. Wane rixanna yine wa mukochirna gi wa gipnalu chinanu. Waneru mukochri gipukchi chinanu. Gi wa wane nchina wa ragjitinripa wale chinanu. ¹⁷ Pejnuruko mpoyagkaknuchi mukochrini. Waneru mukochri wa wane gixachri gi wa rupnapotutanu.

Tyenwa galikakpotunanu Goyakalu

¹⁸ Wumatlu wa girukokta Goyakalu wugenetikaluru gi wa mukochirewata. Seyni wa Goyakalu Wugenetikaluru, Geso, gimretlu. Ga wa mugletu gi wa kamruklu. ¹⁹ Wumatlu wa Goyakalu wgenenwu wixinri, ga wa psolchijne gajeneko

mugletu rawinri. ²⁰ Ga wa wumatlu Goyakalu Wgene ginap-inri, ga wa renekanshinikantapwu wumatyaplu galikakpotunanu Goyakalu. Ga wa galikakpotunanu Goyakalu gawinri, ga wa Gituru Geso Kristo gawinri, tyenwa galikakpotunanu Goyakalu, ga wa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu.

²¹ Wiwine, gimretinwa yagluchishaya.

2 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

¹ Tyenwa wa tsru kirukatni.

Tsronupa, tsomitkaluro ga wa twugenenenupa. Wan-nanwa nushinikanune galikaka. Gi wa gitapjeni seyini koxa pejnuruneko galikakpotunanu tokanchi gimatachine gishinikna, ² wa galikakpotunanu tokanchi chinanu, wixa gwachri ga wa wixayma gwagognenatachripa.

Galuklewlu

³ Gimutkalunepgi ga wa getwamonutkalunepgi, ga wa ginglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu chinanu Girchi, ga wa Geso Kristo chinanu Girchi Wgene galikakaya ga wa gishiniklewluya.

Kristo yimaklewe gwanu

⁴ Numuwpotuta wa pimrine pwugenene neta, tokanchi galikaka potu ruyanna, yokanru gixyawakpotuko wa Girchi wyoptotinri. ⁵ Ga wa xani nagjityi, tsro. Gi wa gerotu yokanru nyonyegitinikopixkayi, seyini yinuwakikoluyakawa waneywu, wa wushiniikakinripa. ⁶ Ga wa tyenwa gishiniklewlu, wa wkamrujetanru Goyakalu yokanrekaka gixyawakpotuko. Tyenwa Goyakalu yokanre wa yinuwakikoluyakawa gixa jemletyawaka. Waneko pixka gkamrutanu.

⁷ Gi rixanu gixo kyokwirewaklerune gipgujewna tye psolchijneko. Wanna gi wa gipgujatlu wa Geso Kristo kamaneru rixa ginretinri. Tyenwa kyokwirewakleru ga wa Kristo kamnixachri. ⁸ Getinwa gixnanuko wa gixa kamruretanru gma mamginitipa, seyini gyoptotyaplu gapnutikolu potu. ⁹ Girukokta pnu yini ga wa Kristo ginaklewe gi wa rawini, wale gi wa Goyakalu waneylu. Kristo ginkaklewe gwachri, wale waneya Girchi ga wa Gituru. ¹⁰ Ga wa satu yayegitinipgi ga wa tye ginkaklewlu gi ranika, gi wa gipji gyoptotinri. Gi wa galukanru. ¹¹ Gi rixanu wale galukachri mugletu kamrure rukamrutlu.

Nkagwaklu gixa yegi nyinripa

¹² Gixo waneyno nyonyegityapmakgi, seyini gi naluka yonyegletgi kirukaya ga wa ksajgaluya. Seyini nkagwaklu gixa yegi nyinripa, ga wa getgojkakachinepwu wuynum-sakanu, wa wumuwle poyagkakikolupa.

¹³ Pumole tsomitkaluro wgenene galukyi.

3 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Galuklewlu

¹ Tyenwa tsru kirukatni.

Gishiniikaluru Kayo chinanupa, galikakni nushinikanru.

² Nushinikanru, nagjigogneygityi waneyapyi kigle gwashle psoluyako ga wa gichkopyi, wa kigle pixanshinikanutyawaka pixka. ³ Gi rixanu numuwpotuta wa rapokinitkana wumolene, wanna gipgujtayegityi wa wanepotuko pixinri, wa wane pixa gomkagitinri galikakpotunanu tokanchi. ⁴ Gi wa tye pnute tsru gimuwlu waneyno, nyijnakpiranyegityapna nwugenene wa galikaka potu tokanchi romkagitna.

Kayo ruslaginri ralixkota

⁵ Nushinikanru, poyagakachriyi pixa kamrutlu klunerukokta kamrurchi wa molchine chinanu ga wa pnu giyakatyachine chinanu koxa. ⁶ Wanna gipgujtatlu pushiniklewle gapatjetachinkaka getanu. Kigleru pkamrutanu wa pupxaka yaletanna Goyakalunu kgimuka. ⁷ Gi rixanu Geso giwaka chinanu rushpakna. Gikena rawyana payine. ⁸ Giyagni wixa gimkata yoptoretna wane gixachine, rukamrurewatanunepwuna galikakpotunanu tokanchiya.

Riyotrigi gimaletna

⁹ Satu tokanchi nyonyegitna gapatjetachine, seyni Riyotrigi galuka tsru gitakletnachriwa wanna yegi; gi wa yop-totwu. ¹⁰ Giyagni wale kamrure wa kamrutanru nupgujtatanu wa wane nyinipa. Mugletu tokanchiya maleshawaka jigyegishatwu. Ga wa tyekaka gi wa poyagotyawalu, seyni gi waleko yoptotna wumolene ga wa galukayoptoletachine rumaleta. Wale giknokna gapatjetachinyeya.

Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako

¹¹ Nushinikanru, gi wa pyimanru gektutu seyni wa kigleru galikaka. Kigleru kamrutachri walenwa Goyakalu giyakatyachri. Gektutu kamrutachri, gi wa Goyakalu reta. ¹² Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako, ga wa galikakaya koxa. Ga wa wixa gipgujtatlu. Ga wa gixa gimatlu wupgujtawlewe galikakpotunanu.

Ralipre galukleta

¹³ Gixo waneyno nyonyegityapmakyi, seyni gi naluka yonyegletyi ksajgaluyma ga wa yonawapiyma. ¹⁴ Seyni

giyampotu nkagwaka getletyi. Ga wa getgojkakachine wuynumsakakanu.

¹⁵Giglewanshinikankaakalurupy. Pumatjene galukyi. Ga wa pixa palukgiwakatanna pumatanune satkaka.

Kpashiri Gota Kirukate

Galuklewlu

¹ Tyenwa Gota Geso Kristo wayegeru kirukate, Santiyako gepuru.

Goyakalu Girchi tomganune, rushinikanune chinanupa, Geso Kristo chinanu gimretkalune.

² Getwamonrewlu ga wa giclewanshinikanrewlu ga wa gishiniklewlu gixa chinanu gixolewnakaakalurupni.

Kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu

³ Nushinikanune, psoluyako nmerewata nyonyegitgi gixa gognawatikalurupirana, pejnurunenupmaka gognawatikaluru. Numkata yonyegletgi nuykotyapgi kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu, pakatapje samyokyegitkana kpashirine. ⁴ Gi rixanu pimrine yine pochkeruneko yoshmaknawa. Wannanwa muchikawako yonpiranyegitkalunni wa wannanupa tye giklukanuwnayegjixlu. Mupashiregolunni. Goyakalu gimutlewe rupekotluna mpogijpatnuchi. Ga wa satupjerutu tsru potu Girukotlewatachri ga wa Wutsrukate Geso Kristo runutatna.

Goyakalu giklukanuwnayegjixanna malixkanni

⁵ Muchinanu psoluyako gimatmakatkalu, seyni naluka gishinkapkakletgi, wa Gitsrukaachi Gigitoya rognetskakitkana rayinerutene, wanepnute malixkanni ruylata. ⁶ Ga wa Goyakalutowrenenanu rutakikolna mumretkanni, seyni ruknokamtluna rawyawakna, tsru giklukanuwnalgogne chinanu Wale gimretanna gostutkalunni mapshagawaka gike rixiniko mnikawnakatu rawinripna. ⁷ Sotoma gajenni ga wa Komora gajenni pixka ga wa rumwastipokchijetanrukakni pixka waneko pixka rixanna kapoklewaklerunni, ga wa pnunnu rixnina manchiya. Yaglu rixkanna xirnachri gike rixiniko muwnakatu saletikanna.

Gixasha yimaklewletachine gikluuka

⁸ Seyni waneko pixka rixkoyna wa nyi gipnawjetachine. Wanna galikaka puchotmanetna. Gi yijnakotluna tsru gitaakalurkaka. Pogirewlukaka rapatna. ⁹ Ga wa Mikili, Goyakalutowrerune gitsrukate, kamchi gitsrukate yagotini ga wa yoptopirkakini Moysisimane chinanu, waleko Mikili gi tseruwanshinikanuta giklukanuwnalu gapatle koschekinripa, seyni wane china, "Gitsrukaachi chigetjetanunyi."

¹⁰ Seyni wanna nyi ma mumatanutkakna rapatna. Ga wa rumumturetanruna rumatanrukakna gepkoxamkoje-jixirune manshinkanune pixka, tyekakaya nikawniyna.

¹¹ Ji waneni wanna! Gi rixanu Kaynigapo yachinena. Ga wa Walaami pupjetinri pixka, reneknawana yoptotyapluna gipekolu. Ga wa Kore yoptopiire ramgiyna.

¹² Wa gishiniikaklewele meyiwlu wannanwa gijrimtakaka pixkalune. Mpiikane tsru niklu rumnikgina. Goglut-nachinwa. Kyachgapererumko magatu pixkalunni, kan-nipgyalu ganikanrukaka. Gagmuna maleplutskigiru, majitu, gepi kata gipnachrinatka, gopliikaluru pixkalunni.

¹³ Tsrú wenushpurga mgirukotkotu, waleko patmenuwleya gashlirikachrishpurga pixkalunni. Katagiri yaglotashat-achrokaka pixkalunni. Wanna chinanu gimretkalurni mapshagalsajnu rixgognenatyawakapa. Tokanchi reneklewat-inri Genochó

¹⁴ Wannapirana koxa runkakleta Genochó, wa Goyakalu tokanu reneklewatini. Walenwa Gataklopisha payokgipre chininri. Wale wane china, “Gitsrukaachi gina gixolune potu kphashiriteneyma, ¹⁵ pejnuruneko ruklukanuwnayegjixyapa. Mukochirna rekakgitanna. Wane rixawanna mukochire: Mupashiregolunni. Pejnuruyako mupashiregnuchi kamrutna wanna. Mupashichlewatikanni. Giyagni pejnuruko tokanchi wanna mupashiregolune kmukochirerune chingajita ga wa pejnuruko mupashiregolu wanna chinyegitlu Goyakalu, ruklukanuwnayegjixanna.”

¹⁶ Wannanwa kegemgaklerune ga wa getwamonutnachinwa. Romkaa getsotanrewletna. Tsrupotunanu tokanchi yanumsatokanushatyana. Ralixkotmanewlerewatna rupxakikolupna.

Ginkaklewlú ga wa giykolu

¹⁷ Seyni gixa, nushinikanune, gishinikanru Wutsrukate Geso Kristo yokanatanune tokanu muchinanu wane chinkalurutka. ¹⁸ Wa wane chinyagina, “Wa ralipregognepa wanepna kgixpiranataklerune. Wannako getsotanrewle mupashiregotu ruyanna.” ¹⁹ Wanna kotspalkaklewata wa manchi galukyawaka. Giwekikaluru gi waneyna.

²⁰ Seyni gixa, nushinikanune, kphashiri potu galixleweleya ntseruwnanshinkanutini. Giwekikaluru Kphashiri gagjigognetini. ²¹ Gimretinwa Goyakalu gishinikleweleya. Wutsrukate Geso Kristo getwamonrewle gkagwakanu waneyapgi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ²² Getwamonutanna nutanshinkanutachine galikaka. ²³ Xirnachri gishatkapikaluru pixka gixa gognetkaketanna pimrine. Ga wa pimrine getwamonutanu

mpikleymananuko. Gayegixanru mkachriko wa manchi puchotikaluru.

Giglenshinikanyeglewlu

²⁴ Gimalwutkalurupa wa gimkata gimretletjeru mujruukanepgi ga wa gimkata tunwakakletjeru royaknu yegi, muklukanuwnakanepgi gimjikleyma. ²⁵ Satupjerutu Goyakalu Wognetkakjeru, Geso Kristo Wutsrukate chinanu, walenni goyaknuchi, ga wa tsru potu pogirewlu, ga wa muchkonu, ga wa girukotlewlu ma mapookanuwa muchinanpotgogne, ga wa xani, ga wa psolgogneshpotunanuko gike rixiniko mnikanwnakatupa. Wane gixkalurupa.

Gipgujetkaluru Geso Kristopirana

¹ Tyenwa Gipgujetkaluru Geso Kristopirana wa Goyakalu genekanru, wayegrene rekakgitinripa pshinitsonu gimkata ginretachrikakapa, rumatkakpirantaplu. Yokanatlu gitowre-ruya. Wayegreru Gwa yegi yokanatlu. ² Wale Gwa gipgujatlu Goyakalu tokanu ga wa Geso Kristopirana gipgujatikalolu, ga wa retanru pejnunanuka. ³ Giglenshinikanyegitkalunni wa tyepirankaka getyongatachine, wa tye tokanchi Goyakalu genekanru getyongatachine ga wa yijnakotachine. Gigen-
shinikanyegitkalunni wa gewi yonatikaluru gimretachine, gi rixanu gi gowukatkalu gigogne.

Payokgipre gapatjetachinkaka galuuka

⁴ Tyenwa Gwa kirukate.

Wa payokgipre gapatjetyachinkaka Gasya gwachine chinanu.

Gimutkalunepgi, ga wa gigurewanshinikankaakalunepgi Waleya, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, ga wa payokgipre giwekikaluruneya, tuplapijere ginaple gwachine. ⁵ Ga wa Geso Kristoya gipgujtawatachri poyagkakachri, muchinanu potu wugenetika wa gipnachinyegiya, tyechijne pogirene Gitsrukatpotu, wushinikeru, wkaspukmukochiretjeru Waleko gigragaya. ⁶ Goyakalu, Ruru, pogirewatyawaka gajene rixkakwu, ga wa sasertotene rixkakwu Wale chinanu. Walenupni goyaknuchi ga wa muchkonchi gwagognenatachri gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

⁷ Getanru. Kyachgapererumko rumunanu.

Pejnuruneygalepotunanuko getanru,
ga wa yoglotjene koxa getanru.

Ga wa payinerumnunanuka psolchijneko gajene
wamonuwatanna Wale chinanu.

Gigi. Wane gixkalurupa.

⁸ “Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano.”

Wane china wa Gitsrukaachi Goyakalu, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, pejnuruko Girukotachri.

Klu chinanu yonatkalurni twu kiruka

⁹ Gitni, Gwano, gimolno, ga wa gimumatjerno wa salewakchiya ga wa pogirewatyawa kaya, ga wa kashnantakgognewluya Geso chinanu. Patmoknipreka

chinikowaka nwanatini Goyakalu tokanu chinanu ga wa Geso gipgujtatikolu chinanu. ¹⁰ Gitsrukaachigogne Giwekikaluru nwini. Notjimnesreta tsruplaji nyijnakota kowi pixka. Wane china, ¹¹ “Wa petanrukaka kiruka pyonatanru. Ga wa pyokanatanro payokgipre gapatjetyachinyegkaka: Gigwiso, ga wa Smirna, ga wa Perkamo, ga wa Tiyatira, ga wa Sarti, ga wa Wilatelgi, ga wa Lawtise.”

Yineru Wgene kaygawlu retika

¹² Ga wa nuprotaka netyaplu tye tokanchi nuynumsatjeru. ¹³ Ga wa nuprotakinitka netlu payokgipre kori katalo gapi. Ga wa katalgapkaka ganikajite netyalu Yineru Wgene pixkalutu, gopwalu gitakachri, gishrikakjeputachri korimtayaya. ¹⁴ Ga wa gijiwu ga wa gijiwutsa gowegapixi klatalu pixka rixa, giwru klatalu pixka. Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. ¹⁵ Ga wa gijixi sintawo xirnachripro gatajitikaluru pixkalutu rixixita. Ga wa giplaji gixpotkaka gongima pixka rixaplanjimata. ¹⁶ Payokgipre katagirkaka gwapotuklesretatemyotlu. Ginama rushpakya yoglolewapi gepnokaka gwasputachri gepragaspuru. Ga wa gigoji tkachi pixka rixa, muchkonu yochigatyachri.

¹⁷ Ga wa gita getinitkalu gijixipta nyawnamtya gipnachri pixka. Giyagni Wale gitakamyogogotno potuklemyoteya. Wane chinno, ¹⁸ “Gi pikanu. Gitni wa muchichachrino ga wa ralipreno. Ga wa giwekachrino. Gipnachrinanno ga wa xani nuwekgognenata gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa waneyno gipukchi yoskekapre ga wa gipnachine gwiyawaka yoskekapre. ¹⁹ Giyagni pyonatanru petanrukaka, ga wa wanerutkaka, ga wa wanepnute gwachrikakapa. ²⁰ Wa giyogimanatkaluru tokanchi payokgipre katagiripirana, wa petinro npotuklesretatemyoya, ga wa payokgipre katalgapi kori, wa payokgipre katagirkaka, wannanwa Goyakalu-towrene wa payokgipre gapatjetyachinkaka chinanu. Ga wa payokgipre katalgapi wannanwa payokgipre gapatjetyachinkaka.

2

Tokanchi wa Gigwiso gapatjetyachine chinanu

¹ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Gigwiso gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre katagiri kashichachri potuklemyoya, wa payokgipre katalgapi kori ganikajite yapachri:

² Numatlu pkamrure ga wa pyaprewatinri ga wa pkashnantakgognere, ga wa pixa gi pumkata gakotletna mulene. Ga wa petungana yokanatkalune chinnachinwa ga wa gi wane rixna. Ga wa petna kayroklewaklerunni. ³ Wa kashnantakgognekleryi, ga wa Gita giwaka chinanu pakotlewata. Gi wa pamanuta.

⁴ Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Wa pkaspukatkalu muchinanu pushiniklewle.

⁵ Giyagni pushinkapanru ginaka pujrukyana. Ga wa penshinkanutanutka. Muchinanu pkamrure pkamruretanutka. Wane pma mixkanu, pixa yegi nyanu. Ga wa nkoninyi pkatalotgapi twiyawakaya, pma menshinkanutanupa. ⁶ Seyni tye galikaka waneyyi, wa payegixlu wa Nikolaytane kamrure wa Gita koxa gayegixanruni. ⁷ Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwiwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru giweekaklewatachri gagmuna gwachri. Walenwa Goyakalu gigteyawaka ganikajite gwachri.

Tokanchi wa Smirna gapatjetachine chinanu

⁸ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Smirna gapatjetachine chinanu:

Tyepirankaka china wa muchichachri ga wa ralipre, wa gipnachrinanni ga wa giwekachritka.

⁹ Numatlu psalewnale ga wa pwamonnupoga, seyini ponikolyi. Numatkoxlu ma mupashiregnunna Goteyone chinachinwa ga wa gi wane rixa. Seyni Satanasyo ginkaklewawaklepji gajenni. ¹⁰ Gi pikanu psalewninripatka. Gixapni kamchi gitsrukate wa yoshmakikowaka rutakjixanungi pimringi, gyantaletikolupa. Pamolgozne salewnalu waneyapgi. Pupninpotunanuko poyagkakachripyi ga wa giweklu sagyeta nenekanyi.

¹¹ Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri gi gimtuko gepi chininri gipukchiya.

Tokanchi wa Perkamo gapatjetyachine chinanu

¹² “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Perkamo gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa yoglolewapi gepnokaka gwasputachri gepraspuru waneyalutu.

¹³ Numatlu pwiywaka, wa Satanasyo tuplapijere yegi. Ga wa ngiwaka pumreta. Gi wa pnutatlu nalixikolu, Gan-tipaklupotuko, nupgijatjeru poyagkakachri, wa gixa yegi giylatikaluru, wa Satanasyo gwiyawakaya.

14 Seyni psotsotaji waneyno gektutu pixayma. Gi rixanu waneyyi wane Walaami yimaklewle gomkagitachine. Wale yimaklu Walaka rutspetkakyapna Gisrayiliklopishane, wa nikyapluna yagluchisha geneekalurkaka, ga wa rapoklewatinripna. 15 Waneko pixka pixa. Waneyyi Nikolaytane ginkaklewle gimretachine. 16 Giyagni pen-shinikanutanu. Wane pma mixkanupa, giyanpotu napyegitanyi, ga wa nyagotanna nonama gwachri yoglolewapiyima.

17 Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru mana yogimatkaluru. Ga wa nenekanru klatsotlejirpotu, ga wa sotluji yonatkaluru gerotu giwakchi satuna mumatanutu. Seyni yoptotachripjepa gimatanru.

Tokanchi wa Tiyatiri gapatjetyachine chinanu

18 “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowruru Tiyatira gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china Goyakalu Wgene, xirnachrimero pixka gixaygaletachri, ga wa sintawo gatajitzikaluru pixka gixjixitachri.

19 Numatlu pkamrure ga wa pushiniklewle, ga wa palixlewle, ga wa pupxaklewle, ga wa pkashnantakgognewle, ga wa pkamrure, ga wa ralipre gixo potu muchichachri pnute.

20 Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Gi rixanu wa suxo Gesawera wa Goyakalu tokanu geneklew-tachro chinnachrowa puchi yimaklewleta ga wa tyokwitna nwayegrene, rapoklewatinripna ga wa nikyapluna wa yagluchisha geneekalurkaka. 21 Neneklo gogi ten-shinikanutinripa. Gi taluka genshinikanreta tapoklewatinri. 22 Giyagni pajeko nuknokanro wala ga wa walayma gimopatlewatachine, tsru salewakchi yegi, ma menshinikanutkanupna kamrureyna. 23 Gipukchi nuy-latinna twugenene. Ga wa pejnuruneko gapatjetachinkaka gimatanu wa Gitni wa shinikanchi ga wa gaschi getjetachrino. Ga wa nenekangi satkaki gi gixpoko kamrurewatyawaka. 24 Ga wa wane nchina, pimringi Tiyatira gwachingi ginnakokta tye ginkaklewlumigjeya, wa Satanasyo gitokpotu chinyawakna, mumatangi. Wane nchingi, gi satuna kamrurchi nutakyegitangi wanepnute. 25 Seyni wa waneygi gixinri gimretanru napokinpotunanuko.

²⁶ Wa gaalirewatachri ga wa nkamrurkaka gimretachripa yoptukyawakpotunanuko, wale nutakanu payine chinanu.

²⁷ Kanojerchi yowumaje rugirukotanna.

Kajpastono pixka rumlookona, ²⁸ nixa yoptoretyawaklu Nuryegiya. Ga wa gonsagi nenekanru. ²⁹ Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna gapatjetachinkaka.

3

Tokanchi wa Sarti gapatjetyachine chinanu

¹ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Sarti gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu ga wa payokgipre katagirkaka waneyalutu. Numatlu pkamrure. Wa kgiwakyi. Wa puwekinri, ga wa gipnachrinatkayi.

² Puyokanutka, ga wa gixetachrikaka pmuchkotanu wa galuka gipnaletachrikakanatka. Gi rixanu gi nukshiklu pkamrure poyagkakikolu Noyakalute getanu. ³ Giyagni pushinkapanru pyoptotanrukaka ga wa pyijnakotanrukaka ga wa pumretanru. Ga wa penshinkanutanu. Giyagni pma muyookanupa, kachowguru pixka nixa gapyegletanyi. Gi pumata gipapko napyegitanyi.

⁴ Seyni Sarti pimrine waneyyi, wa gimkalna mpuchothane. Ga wa Gitayma yananna klatalu mkachri gitachine, gi rixanu rumuknunina. ⁵ Gaalirewatachri klatalu mkachri makatkalurupni. Ga wa giweklu kirukateya gi nshegiwakatinri. Ga wa Nuru getanu nupgujtagiwakatanyi, ga wa Nurutowrene getanu. ⁶ Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Wilatelgi gapatjetyachine chinanu

⁷ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Wilatelgi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa kpashiri, wa galikakpotu, wa Tawi yoskekapre waneyalutu, wa kotpukachri ga wa gi satuna gishyatlu, ga wa gishyatachri ga wa gi satuna kotpuklu.

⁸ Numatlu pkamrurkaka. Petanu. Nenekyi kotpuukaluru gipgyapto pixa getanu. Gike gimkata gishyaletlu. Gi rixanu waneyyi ptsotsotaji pmuchkonu. Ga wa pumretlu ntokanu. Ga wa gi pnutatlu ngiwaka.

⁹ Giyagni pimrine Satanasyo ginkaklewaklepji gajene wa Goteyo chinnachinwa ga wa gi wane rixna, seyini

rayroklewashatna, wane nixkakanna: runinripna ga wa pujixistsi yoptsojitinripna. Ga wa rumatanruna nushinikyayi. ¹⁰ Gi rixanu pumretlu ntokanu nkashnantakgognewlepirana, Gita koxa gimretanyi gyantaetikolgognekupa, wa psolchijne gajeneko yegi ginachripatka, yantaetikolupna psolchijneko gajene. Giyampotu nunanu.

¹¹ Pumretanru waneyyi pixinri. Gi satuna gwinyi psagyetapa. ¹² Wa gaalirewatachri kphasiwakpotu-grukostsigi nixkakanru Noyakalutepjiya. Gi wa maleka rushpakanutka. Ga wa Noyakalute giwaka nyonatanru, ga wa Noyakalute pokchi giwaka. Walenwa gerotu Gerosale, tengogne Noyakaluteyegiya gijrukyachripa. Ga wa ngiwaka gerotu nyonatanru. ¹³ Wa kajnakopnaluyijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Lawtisi gapatjetyachine chinanu

¹⁴ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Lawtisi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa Wane gixkalurupa, wa gipguj-talewatachri poyagakachri ga wa galikakpotu, wa Goyakalu giyakotanrukaka yinuwakjixachri.

¹⁵ Numatlu pkamrurkaka, gi wa kachikleryi, gi koxa gemeryi. Nalukmaklu kachikleru pixinri waka gemeru. ¹⁶ Giyagni gi rixanu psotsotaji gemeryi. Gi wa gemyi. Gi koxa kachikleryi. Giyagni nonama naplitinyi. ¹⁷ Gi rixanu wane pchina, ‘Ponikolno. Nponikowatatka. Gike nmagatya.’ Ga wa gi pumatnawa salewnachriyi, ga wa getwamonutkaluryi, ga wa kwamonuryi, ga wa maygaletyi, ga wa mamkatyi. ¹⁸ Nuykotyi Gita yegi pagjitinro kori xirnachri gatajiticaluru ponikowatinripa, klatalu mkachri pmakatko ma mupgujewninitipa pmamkatinri patewle. Ga wa ygalchipinre pagjitanu psagaygaletinripa. Petinripa.

¹⁹ Gita chigetjetna pejnuruneko nalukanune, ga wa nsaletanna. Giyagni pmuchkowanu ga wa penshikanutanu. ²⁰ Gita gipgyapto nwa. Nuylaylagipgyaptoteta. Satu jeminri ntokanu ga wa kotpukgipgyaptotetini, njiglokyegitanru wale. Nnikanu waleyma ga wa wale Gitayma.

²¹ Gaalirewatachri nenekanu wa ntuplapijere ruxiplatano, wa Gita gaalirewatanri pixka ga wa Nuru tuplapijere nuxiplatlu Nuru. ²² Wa kajnakopnaluyijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.”

4

Kaygawlu getikaluru wa pogirchi tuplapije tengogne gajeru

¹ Wanepnute netatka wa tengogne gitpukgipyaptoteta. Ga wa muchinanu plaschi kowi pixkagimalutu nyijnakotanru. Gita ruynumsata. Wane china, “Gewi teno punanu. Ga wa nekakgitanyi wa wanepnute gimkata ginretachrikaka.”

² Waneklu Giwekikaluru jiglokno. Wale chinanu netlu pogirchi tuplapijere tengogne gwachri. Ga wa tuplapije rawa tuplanatachri. ³ Wa tuplanatachri getikolu gaspe sotlejiru pixka ga wa sartiyo klatalasotlejiru pixka. Ga wa kshi tuplapije sajrukachro, gesmeralta katwergalu polersotlejiru pixka getikolu. ⁴ Ga wa tuplapije sajruka gepmole gepkoxamkoje tuplapijkaka. Ga wa tuplapijkaka tuplatna gepmole gepkoxamkoje tsrune klatalu mkachri gitakachine. Ga wa gijiwna waneyna kori sagyeta. ⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya rawracle ga wa plaschigimkaka, ga wa rutlogle. Ga wa payokgipre katalo yochpikjetkaluro xirnachri tuplapije ginaple. Wannanwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu. ⁶ Ga wa tuplapije ginaple waneru tsru wenu potu witryo pixkalutu. Katwergalu pixkalutni.

Ga wa tuplapije ganikajiteswaji ga wa tuplapije sajrukle wanena gepkoxamkoje gepkoxamkoje giwekachine, gixo potu ygalchi waneyalune gistasreta ga wa gitjimnesretna.

Tengogne gajene gimalwure

⁷ Ga wa muchinanu giwekachri, tsru mgenoklu pixka gixachrini. Ga wa gepi rixinri giwekachri waka wgene pixkalutni. Ga wa mapa rixinri giwekachri, yinerugoji pixka waneyalutu. Ga wa gepkoxamkoje rixinri giwekachri walenwa tsru klatatalu galnachri pixkalutu. ⁸ Ga wa gepkoxamkoje giwekachri satkaka waneya patsrujiremeji. Gixo potu ygalchi waneyna psolumtako ga wa gimejimpuko. Ga wa psollogneko psolyechnoko gi rapnanu wane chinretna: Kpashiri, kpashiri, kpashiri Gitsrukaachi Goyakalu, pejnuruko Girukotachri,

wa muchikawluru ga wa wanerutu ga wa ginachripa.

⁹ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri, wa giwekgog-nenatachri gike rixiniko mnikawnakatu rumalwutna giwekachine, ga wa kagwakpiratluna, ga wa poyagnutluna. ¹⁰ Waneklu wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna wa tuplapije tuplatachri getanu. Yoptsojityegitluna wa giwekgog-nenatachri gike rixiniko mnikawnakatu. Ruknoklona sagyetna tuplapije ginaple. Wane chinna:

¹¹ Pumuknuni, Wutsrukate Woyakalute,

pyoptotalu goyaknuchi ga wa kagwakpiiru, ga wa giyaklu

gi rixanu ptowrunanuka puyakota.
Ga wa pushinikyawaka chinanu
wanetkalu ga wa giyakotkalurutkani.

5

Kiruka payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro

¹ Ga wa tuplapije tuplatachri potuklemyo netyalo kirukpoyi, gitoko yonatichaluro ga wa totji yonatichaluro. Ga wa payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro. ² Ga wa netlu Goyakalutowreru gichkolu gichkoplaji wane china sapletachri,

“¿Katni wa gimuknu kopralityaplo kirukpoyi, ga wa kotpuka gipretyaplo?” ³ Ga wa gike gimkatlu, gi wa tengogne gajeruko, gi wa chiji gajeruko, gi wa chiji gitokote gajeruko. Gike gimkata kopraaletlo kirukpoyi. Gi koxa rumkata getletlona. ⁴ Ga wa nchiyampotuta, gi rixanu gike gikshiika rumuknu kopralityaplo kirukpoyi ga wa retyaplo. ⁵ Ga wa satu wa tsru wane chinno, “Gi pchiyaganu. Petanu. Raka-gloklewata tsru mgenoklu Gotaklopishaneru, Tawitski. Wale gakagloklewata kotpukyaplo kiruka ga wa payokgipre tupre kgimaxikoleroymananuko.”

Gowega Wgene gakagloklewatinri

⁶ Ga wa tuplapije ganikajiteswaji, ga wa gepkoxamkoje giwekachine ganikajite ga wa tsrune ganikajite, netyalu gowega Wgenni tunwanatachri giylatkaluru pixka, payokgipregwalutu, ga wa payokgipreygalerutu. Payokgipreygalenwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu psolchijneko yokanatkalune. ⁷ Gowega Wgene wane ya. Wa tuplapije tuplatachri potuklemyo yoptotyalo kirukapoyi. ⁸ Giyagni kiruka yoptotinitka, wa gepkoxamkoje giwekachine, ga wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna gowega Wgene getanu. Satkaka waneya gitlotsatkaluro, ga wa koripro katseplu pgamlupagiri. Walenwa kpashirine gagjigognerkaka. ⁹ Ga wa shikaletluna gerotu shikalchi. Wane chinna:

Pumuknuni kiruka pyoptotinri

ga wa pktopukyaplu tupre kgimaxikolero.

Gi rixanu giylatkaluryi ga wa pugragaya

pupekotanna yine Goyakalu chinanu,

panerumnunanukaya, ga wa

patokanumnunanuka yanumatyachineyegiya,

ga wa payinerumnunanukaya,

ga wa pachijne gajenemnunanukaya.

¹⁰ Ga wa Goyakalu getanu

poqirchine ga wa sasertotene pixkakna.

Ga wa chiji pogirewatinna.

¹¹ Giyagni netatka. Ga wa gixolune Goyakalutowrerune-plaji njema, tuplapije sajrukachine, ga wa giwekachine ga wa tsrune. Ga wa wane pejnuna gixolune potu ga wa gixo waragka waragkane, ¹² gichkoplaji wane chinachine:

Rumuknuni gowega Wgene giylatkaluru
yoptotyaplu giyaklu ga wa ponikowlu,
ga wa gimatkalchi, ga wa muchkonchi,
ga wa kagwakpiiru, ga wa gimalwuru,
ga wa galixkowlu.

¹³ Ga wa pejnuruko giyakotkaluru tengogne gajeru ga wa chiji gajeru, ga wa chiji gitokote gajeru, ga wa tsru wenumta gwachine, ga wa pejnuruko wane gajerkaka, nyijnako wane chinreta:

Pogirchi tuplapijere tuplatachri,
Ga wa gowega Wgene
waneyapa gimalwuru ga wa kagwakpiiru,
ga wa goyaknuchi, ga wa muchkonchi,
rixgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatu.

¹⁴ Ga wa gepkoxamkoje giwekachine wane china, “Wane gixkalurupa.”

Ga wa tsrune chiji rapokna ga wa yoptsojityegitluna.

6

Muchinanu gipre: Kawalyo gogo tuplatachri gakagloklewatachri

¹ Ga wa netlu gowega Wgene kotpukgipretyawaklo muchinanu gipre wa payokgipre gipre kgimaxikoleroya. Ga wa gepkoxamkoje giwekachine satute nyijnakoplajita rutlogle pixka chinachri, ² “Punanu.”

Giyagni netatka. Ga wa netlo kawalyo klatalo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu kashritwa. Ga wa sagyeta reneeka. Giyagni rushpaka gakagloklewatachri rakagloklewatinripa.

Gepi rixinri gipre

³ Ga wa gepi rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu gepi rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁴ Tushpakatnaka sato kawalyo serolo. Ga wa wala gogo tuplatachri geneeka rawyaplu chijiya kigle gwashlu, ruy-lakakinripna. Ga wa wale geneeka yoglolewapi gitsruka.

Mapa rixinri gipre

⁵ Ga wa mapa rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu mapa rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

Ga wa netlo ksajiro kawalyo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu yantapi gimyoya. ⁶ Ga wa nyijnakotlu plaschi pixkalutu wa giwekachine ganikajiteya wane chinachri, “Satu masu trikoji paproji wenroloto chinanu, ga wa mapa masu triko pixkalutuji paproji wenroloto chinanu. Ga wa goliwangi ga wa winga gi pumtukanu.”

Gipnalulu

⁷ Ga wa gepkoxamkoje rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnaktokanutlu gepkoxamkoje rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁸ Giyagni netatka. Ga wa pwalolo kawalyo wanetka. Ga wa wala gogo tuplatachri Gipnalulu giwaka waneyalutu. Ga wa gipnachine gwiyawaka gomkagitlu. Ga wa wanna gitaaka satupje gepkoxamkojete chiji gajene chinanu, yoglolewapiyima ruylalewatinripna, ga wa nachluyma, ga wa gipnaluyima, ga wa kmatsuruneyma, chiji gajene.

Pamyu rixinri gipre: Giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu

⁹ Ga wa pamyu rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, yochpikikowakakwa rapukote netyana giwekikalurune wannanu wa giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu, ga wa rupgujtawelena chinanu, giylatkalunni. ¹⁰ Ga wa gichkoplaji china sapletna, “Gitsrukaachi kpashiri ga wa galikakpotu, ¿giklunanu gi puklukanuwnayegjixawana psolchijneko gajene, ga wa gi papnuyegitawalu wugraga?”

¹¹ Ga wa satkaka geneeka klatalu gowukalu mkachri. Wane chinkana wa rapnanutanunnachi pshinitsonu pejnuruneko rixinripna rixje Geso wayegrene ga wa gimolenna wanna pixka gixa giylaletkalunepa.

Patsrujire rixinri gipre: Psolchijneko komyeeka

¹² Ga wa patsrujire rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, netatka. Ga wa wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa tkachi ksaji rixa kawshistugalu mkachri kapixiru pixka. Ga wa psoluko ksuru granchi pixka rixa. ¹³ Tengogne gwachro katagirkaka chiji gijruka, gikera tujirsagitini pixka totsotsagi, tsru kannipgyalu komyekshegitinro pixka. ¹⁴ Ga wa tengogne gixrikamtatka kirukpoyi pixka poyitkoklunu. Ga wa pejnuruko magka ga wa pejnuruko kanipreklukaka rawyawaka rajrikika.

¹⁵ Ga wa tyechijne pogirewatyachine, ga wa tsrukakalune, ga wa ksolaloterune, ga wa ponikolune, ga wa gichkolune, ga wa pejnuruneko wayegrechine, ga wa pejnuruneko gishpakachine, gitawakapna ga wa tsru sotlu magka gajeru yogimatnawana. ¹⁶ Ga wa wane chinruna wa magkakaka ga wa

tsru sotlu, “Pujrukanu wixa gogo. Pyogimatanwu pogirchi tuplapijere tuplatachrigojiya, ga wa gowega Wgene jgekanuya.
 17 Gi rixanu rapokatka jigekanna tsrugogne. Ga wa ¿katu gimkata tunwaleta?”

7

Satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune

1 Wanepnute netna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, gepkoxamkoje chijisretate tunwanatachine, wa gepkoxamkoje chijisretate giyakannipgyatyachri gimretachine, ma jpopokannipgyatinitipa chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa satu gagmunyegiko. 2 Ga wa satu Goyakalutowreru netatnaka, tkachi gishpatyawakasreta gipgujewniyachri. Goyakalu giwekachri gimaxikole gipipre waneyalutu. Gichkoplaji china sapletna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, geneekalune wa chiji rumtukyapna ga wa tsru wenu. Wane china sapleta, 3 “Gi gimtukanru chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa gagmunkakako, wumaxikoletinpotukna Woyakalute wayegrene gijrotayna.”

4 Ga wa njemlu gi pejnu gimaxikoletkalune: satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune panerumnunanuka Gisrayiliklopishane.

5 Gotaklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Ga wa Roweklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Kateklopishanerune pamole gepi waragkane.

6 Ga wa Gaseriklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Neptaliklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Manaseklopishanerune pamole gepi waragkane.

7 Ga wa Simoklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Rewiklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Gisachaklopishanerune pamole gepi waragkane.

8 Ga wa Sapolonoklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Gosiklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Migamiklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Gixolune potu yine klatalu mkachri gitakachine

9 Wanepnute netatka. Wanena gixolune potu yine, gike mumkata yantaletanune, pachijne gajenemnunanukaya, ga wa panerumnunanukaya, ga wa payinemnunanukaya, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachineya, pogirchi tuplapijere ginaple ga wa gowega Wgene getanu tunwatachine. Klatalu mkachri gopowalu gitakachine. Ga wa kasureru waneyna gimyoyna. 10 Ga wa gichkoplaji china sapletna:

Woyakalutenni gognetskaklewlu
wa pogirchi tuplapijere tuplatachri,
ga wa gowega Wgenenni.

¹¹ Giyagni tuplapije ga wa tsrune ga wa giwekachine
sajruka tunwaletna pejnuruneko Goyakalutowrene. Tu-
plapije ginaple chiji gapokjiwutachinni. Ga wa yoptsojitye-
gitluna Goyakalu. Wane chinna:

“Wane gixkalurupa.

¹² Goyakalunupni gimalwuru,
ga wa goyaknuchi,
ga wa gimatkalchi,
ga wa poyagnutikolu,
ga wa kagwakpiiru,
ga wa giyaklu,
ga wa muchkonchi rixgoggenatanu gike rixiniko mnikaw-
nakatupa.

Wane gixkalurupa.”

¹³ Ga wa rugita satu wanna tsrune. Wane chinno, “Wa nyi
klatalu mkachri gopowalu gitakachine ¿gi gixachinni ga wa
ginaka ruyakatyana?”

¹⁴ Giyagni wane nchinru, “Nutsrukate, pixa gimata.”

Wane chinno, “Nyinwa tsru salewakchi giyakatyachinni.
Ga wa ropowalutna rerkana ga wa klata rixkkluna gowega
Wgenegradaya. ¹⁵ Wale chinanu Goyakalu tuplapijere gi-
naple rawna.

Yonogyegitluna gogi ga wa goyecho kphasiwakategrukoya.
Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri gipjiya gishyatna.

¹⁶ Gi nachpatkana.

Gi ronunnagatewatanutkana.
Ga wa tkachi gi gapyegitanutkana,
ga wa giketsotaaji gemeruko.

¹⁷ Gi rixanu gowega Wgene
wa pogirchi tuplapijere ganikajiteswaji gwachri
girukotanna.

Gonu gishpakgatyawaakaka giwekgatachrigonu yegi
kosekana.

Ga wa Goyakalu sheyiygaletanna pejnuruko ktechgaya.”

8

Payokgipre rixinri gipre

¹ Ga wa payokgipre rixinri gipre kgimaxikolero
kotpukinitka, gowukshinina pochkepotlu tengogne.

² Payokgipre Goyakalutowrene neta, Goyakalu ginaple tun-
watachine. Payokgipre kowi geneekalune.

³ Ga wa satu Goyakalutowreru gina. Yochpikikowakak-wastsi tunwata. Pgamilupagiri yochpikgapi kori kamrutikaluru waneylu. Ga wa gixo pgamlupagiri reneeka, pejnuruneko kpashirine gagjigognereyma rutakyaplu wa korikwa yochpikikowakakwaya pogirchi tuplapijere ginaple. ⁴ Ga wa pgamlu pagiripgya gatskota kpashirine gagjigognereyma Goyakalutowrerumyoya Goyakalu getanu. ⁵ Ga wa gitowrerupgamilupagiri yochpikgapi rawa. Ga wa tsepotlu xir-nachrimero yochpikikowakakwaya. Ga wa chiji ruknoklu. Giyagni wanetkalu rutlogle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa rawrakte, ga wa giyolikchijru.

Payokgipre kowi waneyalune

⁶ Ga wa payokgipre gitowrerune, wa payokgipre kowi waneyalune galpookowletachine.

Muchinanu kowi

⁷ Ga wa muchinanu gitowreru kowitatka. Ga wa wanetkalu giwruji ga wa xirnachri, granchi kojetachri. Chiji giknookalurni. Satupje mapate chiji ga wa satupje mapate gagmuna galga. Ga wa pejnurniko kshanni polerni galgana.

Gepi rixinri kowi

⁸ Ga wa gepi rixinri gitowreru kowita. Ga wa tsru magka pixkalutu xirnachri galgachri, tsru wenu ruknooka. Ga wa tsru wenu mapate granchi rixatka. ⁹ Ga wa satupje mapate giyakotkalune tsru wenu gajene giwekachine gipnana. Ga wa satupje mapate kanawkaka gimtuuka.

Mapa rixinri kowi

¹⁰ Ga wa Goyakalutowreru mapa rixinri kowita. Ga wa tengogne tujukya tsro katagiri xirnachri katalo pixka. Giyagni satupje mapate wenkaka tapoka, ga wa gonu gishpakgatyawaka tapoka. ¹¹ Ga wa katagiri giwaka wane chinka kapsagalu kshana. Ga wa satupje mapate gonkaka kapsagalu kshana pixka rixatka. Giyagni gixo yinerni gipnana gonu chinanu gi rixanu kapsagalutkani.

Gepkoxamkoje rixinri kowi

¹² Ga wa gepkoxamkoje rixinri gitowreru kowita. Ga wa rumtuuka satupje mapate tkachi, ga wa satupje mapate ksuru, ga wa satupje mapate katagirkaka. Giyagni satupje mapate tyekaka ruchpokinripa. Ga wa satupje mapate gogi gi pokamlata. Ga wa goyecho waneko pixka rixa.

¡Gi waneni! wa ginachripa chinanu

¹³ Ga wa netatka. Ga wa nyijnakotlu tsru klatatalu tengogne ganikajite galnachri gichkoplaji wane chinachri, “¡Gi waneni, gi waneni, gi waneni tyechijne gwachine pimri

kowigimkaka chinanu wa mapa gitowrene kowitachinpatk-agima!”

9

Pamyo rixinri kowi

¹ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa netlo sato katagiri tengogne gijrukyachro. Chiji gapokachro. Ga wa gopnalutskata potu yoskekapre geneekaluru. ² Ga wa kotpuklu gitskatpotupna. Gopnalu ratskopgyatya, xir-nachripropgya pixka. Ga wa tkachi ga wa kawlennip-gyalu mapshaga rixka gopnalu giyakatyachrinnipgyaya. ³ Ga wa gipgya rushpakyana tsetsene. Chiji rapokna. Geklo pixka rumkata gixletatka tsetse. Geklo kachingate pixka reneeka. ⁴ Ga wa tsetsene wane chinkalune ma mum-tukyapluna kshana chiji gajeru, gi wa girukokta poleruko, gi wa girukokta gagmunako, seyni yinepje wa Goyakalu gimaxikle gijrotayna waneyamigjenepje. ⁵ Ga wa tsetsene geneeka ma muylatyapna yine seyni pamyo ksuru saletpotutkona yine. Ga wa wanna saletlewle geklo saletlewle pixka wa yineru tashkatini pixka. ⁶ Ga wa walegognekakapa rujga gipnaletanunna yinepni, ga wa gi rukshikanruna. Ga wa raluka potu gipnaletannimkana. Ga wa rasukininna gipnalu.

⁷ Ga wa wane rixa gipgujewnaletna tsetskaka. Kawalyo pixka rixna, giylalu galpokyegitachine. Ga wa gijiwna waneyna sagyeta pixkaluto, kori pixkaluto. Ga wa gigojna yingoji pixka. ⁸ Ga wa kajiwutsalune suxojiwutsa pixka. Ga wa giygina tsru mgenokluygi pixka. ⁹ Ga wa waneyna rustatlena yowuma gistatlechishpata pixka. Ga wa gimejna pogimnu chiji yapachro kawalyo kosetanro gima pixka rixmejitna wa giylalu yegi gasukyegimtachine pixka. ¹⁰ Ga wa waneyna ginshina, geklonshi pixka, ga wa gisruna. Ga wa ginshina rawa muchkonna yine rumtukyapna pamyo ksuru. ¹¹ Kpogirna. Towrechri gitsrukate gitskata potu gajeru walenwa pogirna. Ga wa wale giwakni Gewreyone tokanuya Gawato. Ga wa Kriyko tokanuya Gapolyo.

¹² Wa muchinanu wamonchi giknogatka. Wanewalu gepi wamonchi wanepnute.

Patsrujire rixinri kowi

¹³ Ga wa Goyakalutowreru patsrujire rixinri kowita. Ga wa nyijnakotlu satu plaschi wa gepkoxamkoje gwacha yegi giyakatyachri, wa korikwa yopchikikowakakwa gwagwachatachri yegi giyakatyachri Goyakalu getanu. ¹⁴ Ga wa wane chinru wa patsrujire rixinri gitowreru kowi waneyalutu, “Pkaspukanna wa gepkoxamkoje towrechine wa gostukalune tsru Geyoprate Gapga.”

¹⁵ Giyagni kaspuukatkana wa gepkoxamkoje towrechine wa galpokotkalune gipapko ga wa gogi ga wa ksuru ga wa walapu chinanu wa satupje mapate yine ruylatinripna. ¹⁶ Ga wa wane pejnunga solalone kawalyo yapachine: Gepi kata wa pamole waragka kata pamole waragka. Nyijnakotlu gi pejnunga.

¹⁷ Ga wa wane nixa getletna kawalyone kaygawluya, ga wa wanna gogo tuplatachine. Waneyna gistatlechishpata xirnachri pixkalutu ga wa ksajsernuru ga wa gasogre pixkalutu. Ga wa kawalyonejiwu tsru mgenoklujiwu pixka rixa. Ga wa tonama rushpakya xirnachrimero ga wa kapgyalu ga wa gasogre. ¹⁸ Tye mapa tsru salewakchikaka kamakatna satupje mapate yinni. Wa xirnachriya ga wa kapgyaluya, ga wa gasogreya, wannanama gishpakyachriya. ¹⁹ Gi rixanu kawalyone muchkonu ginamna rawa, ga wa ginshina rawa. Gi rixanu ginshina gimnu pixka rixa kajiwuru. Waleya rumtuklewatyana.

Menshinikanutkane

²⁰ Ga wa gixetachine yine tyekaka tsru salewakchiya mupnikatu, gi koxa renshinikanutna wa gimyona kamrurnaya, ma yoptsojityegityanupluna kamchikaka ga wa yagluchishkaka. Walenwa kori ga wa sroschi, ga wa sintawo, ga wa sotlu, ga wa gagmuna kamrutikaluru yagluchisha. Walekaka gi gimkata getleta. Gi rumkata yijnakleta. Gi rumkata yanreta. ²¹ Gi koxa renshinikanyegitluna ruyalawlena, gi wa kagonchiwleynako, gi wa rapoklewleynako, gi wa gichowguynako.

10

Mturo kirukpoyi

¹ Ga wa satu Goyakalutowreru neta, tengogne gijrukyachri. Kyachgapererumko sapowakamtachri. Ga wa kshitpo gijiwu gogo gwa. Ga wa gigoji tkachi pixka gixa. Ga wa gijixi xirnachristsigi pixka rixa. ² Ga wa gimyo mturo kirukpoyi kopralatkaluro waneylu. Ga wa potuklejixi tsruwenu rutaka. Ga wa kegnetjixi chiji rutaka. ³ Ga wa gichkoplaji saple rixa, wa tsru mgenoklu gigitini pixka. Ga wa wale saplewatini, payokgipre rutlogle gimkaka yanumatatka.

⁴ Ga wa payokgipre rutlogle yanumatinitka nyonatmakatkalu. Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi njema, wane nchinjeru, “Pushyapotutanru wa payokgipre rutlogle chinyawaka. Gi wa pyonatanru.”

⁵ Giyagni wa Goyakalutowreru, wa tsru wenu ga wa chiji neta tunwaletanru, teno yotunomyota potuklemyo. ⁶ Ga wa

giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu kawchinanu china. Tengogne ga wa tengogne gajerakaka giyakotachri, ga wa chiji ga wa chiji gajerakaka giyakotachri, ga wa tsru wenu ga wa tsru wenu gajerakaka koxa giyakotachri Wale kawchinanu wane china wa maleshaplu gogi. ⁷ Seyni wa Goyakalutowreru payokgipre rixinri kowikle gimaklu, wa kowitinpatka, poyagakpotutikolpatka Goyakalu giyogimatantu, chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi, wayegrene runkakyawaka, wa tokanu geneklewatachine.

Gwa niklo mturo kirukpoyi

⁸ Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi nyijnakotanru, numepe giynumsaletjeru. Wane china, “Gajewa. Pyoptotanro wa kiruka kopralatkaluro, wa Goyakalutowrerumyo gwachro, wa tsru wenu ga wa chiji tunwatachri.”

⁹ Giyagni towrechri yegi nyatka. Wane nchinru, “Mturo kirukpoyi penekanno.”

Giyagni wane chinno, “Pyoptotanro ga wa pnikanro. Ga wa tkapsatnanwakatanyi, seyni punama pochwaa rixnamatanyi wrolga pixka.”

¹⁰ Giyagni towrechimyoya nyoptotlo mturo kirukpoyi. Ga wa nniklo. Giyagni nonama pochwaa rixa wrolga pixka. Wa nnikinitkalu, kapsananwakataa nixa. ¹¹ Ga wa wane chinona, “Goyakalu tokanu pumkata geneklewletatnaka gixolune yinepirana, ga wa payinepirana, ga wa patokankaka yanumatyachinepirana, ga wa pogirchinepirana.”

11

Towutkaluru wa kpashiwakpotugruko yantatinripa

¹ Ga wa neneeka yantapije kanojerchi pixkalutu. Wane china, “Palnanu. Pyantatanru kpashiwakpotugruko Goyakalunu, ga wa yochpikjetikowakakwa ga wa wane yoptsojityachine. ² Ga wa kpashiwakpotuputu maleka gajeru petashatanu. Gi wa pyantatanru. Gi rixanu payine geneekalurni. Ga wa gepkoxamkojmole gepi ksuru kpashiwaka pokchi rakatokanna.

Wa gepi gipgujtalebatachine

³ “Ga wa gepi nupgujtatjene nutakanu. Ga wa satu waragka gepi pacha patsrujiremolgogne tokanchi reneklewatanna, kawshistugalu mkachri gitakachine.”

⁴ Wannanwa gepi goliwamuna ga wa gepi katalgapi, tye psolchijneko Gitsrukate getanu tunwatachrikaka. ⁵ Ga wa satu galuka gimtukletinipna, xirnachrimero gishpaknamatanna ga wa kamnixjene ruylatanu. Ga wa satu galuka gimtukletinipna, rumkata wane gixa giylaletkota. ⁶ Wanna

gitaaka rushyatyapluna tengogne, gina ma mixinitipa Goyakalu tokanu reneklewatinrinagogne. Ga wa rutaakana gonu chinanu, kashrijetyapluna gonu granchi rixinripa. Ga wa rutaakana chiji rumtukinripna pejnuruko tsru salewakchiya gi pejnu katananukta ralukyawakna.

⁷ Ga wa rali gipgujtalewletinikana, kmatsuru wa gitskata potu gishpakyachri wannayma ruylakakanu. Ga wa raalixanunna, ga wa ruylatanunna. ⁸ Ga wa gimanepnina tsru potu pokchi gatnugapote rawanna. Tye tsru pokchinwa shinikanchiya Sotoma ga wa Gigopto chinkaluru. Wane koxa Rutsrukatna koroshishkita gitakikowaka. ⁹ Ga wa pimrine yine, ga wa panerune, ga wa patokanu yanumatyachine, ga wa payine getmanetanna mapgogne ganikaji. Gi wa ruchi kapnatkomanetanna. ¹⁰ Ga wa tyechijne gwachine gimuwyegitanna, ga wa meywatanna, ga wa genekashlukaka yokanyegkakanna. Gi rixanu wanna nyi gepi gipgujtalewachine saletpotutanna tyechijne gwachine.

¹¹ Mapgogne ganikajgogne chininri giknoginitka, giweklunnipgya Goyakalu giyakatyachri jiglokna. Ga wa tunwatna. Ga wa tsru piklu rixna wa getachine. ¹² Ga wa yijnakotluna gichkotokanuru tengogne giyakatyachri. Wane chinna, “Gewi gatskotanu.”

Ga wa tengogne ratskotatkana kyachgapererumkoya. Ga wa kamnixjenna getna.

¹³ Ga wa walepako wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa satupje pamolete tsru potu pokchi yawnana. Ga wa rupnanna giyolikchijruya wane pejnuna: payokgipre waragka yinni. Ga wa gixetachinni pikpotutana. Rumalwutluna Goyakalu tengogne Gajeru.

¹⁴ Gepi chininri wamonchi giknogatka. Mapa chininri wamonchi giyampotu gapokanu.

Payokgipre rixinri kowi

¹⁵ Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa tengogne gichkolu plaschi wane, wane chinachri:

Tyechijne pogirewatyawaka Wutsrukatenu tkani ga wa Kristotenu tkani.

Ga wa Wale pogirewgogunenatanu
gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁶ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune Goyakalu getanu tuplapijerkakna tuplatachine chiji yonogjiwutna. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna:

¹⁷ Wpoyagnutyi, Wutsrukate Goyakalu,
pejnuruko Girukotachri,
wa wanerutu ga wa muchikawluru,
gi rixanu pwatkalu tsru potu puyaklewe

ga wa pogirewatatka.

¹⁸ Ga wa payine jigekanuwata.

Ga wa pjigekanu gapokatka.

Ga wa gipnachine gitakyagokikolpapakko gapoka gapnuru renekikolupna pwayegrene ga wa ptokanu genekle-watachine

ga wa kpushirine, ga wa pgiwaka pikachine, mturune ga wa tsrune.

Ga wa rumtukikolupna tyechijne gimtukachine.

¹⁹ Ga wa tengogne kpushiwakpotugruko Goyakalunu kotpuuka. Ga wa tetka rupiratanru tokanchi gwanropaji kpushiwakpotugruko Walenu gwachropaji. Ga wa waneru rawrackle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa rutlogle, ga wa giyolikchijru, ga wa tsru potu giwrujkaka.

12

Wa suxo ga wa gimnu gitsruka

¹ Ga wa tsru getkaluru gipgujewna tengogneya, suxo tkachi makatachro. Ga wa ksuru tojixi rapukote rawa. Ga wa tojiwu twa sagyeta pamole gepi katagiri gwanro. ² Ga wa kamshiro. Tsaplewjeta tochinoya. Ga wa chinowatatka tushpakawgenetinripa. ³ Ga wa satu getkaluru gipgujewna tengogneya. Ga wa wanetkalu serolu gimnu gitsruka. Waneylu payokgiprejiwu, ga wa pamolegwawalu. Ga wa gijiwkaka waneru payokgipre pogirchi sagyetatkaka. ⁴ Ga wa ginshi kosetyalu satupje mapate katagirkaka tengogne gajerakaka. Tyechijne ruknooka. Ga wa gimnu gitsruka wa suxo gishpakawgenetachropatka getanu tunwata nikawgenetyaplo wa rushpakinipa. ⁵ Ga wa wala tushpakawgeneta. Jejni. Wa Wale payinemnunanuka girukotachripni kanojerchi yowumajeya. Ga wa rushatkapkatka Toturu. Goyakalu yegi ga wa tuplapijere yegi rutaaka. ⁶ Ga wa suxo yineru mwiyawakanu tya gasukleta. Wane waneylo twiyawaka, Goyakalu galpokotyawaka. Wane toglutikolupa satu waragka gepi pacha patsrujirmolegogne.

Mikili tengogne giknokyalu gimnu gitsruka

⁷ Ga wa tsru giylalutkani tengogneya. Mikili ga wa waleymalune Goyakalutowrene yagotlu gimnu gitsruka. Ga wa gimnu gitsruka ga wa waleymalune gitowrene yagotlewata.

⁸ Ga wa gi rumkatlewatna. Ga wa wanepnute maleshayatkana rawyawakakna tengogneya ⁹ Ga wa ruknooka tsru potu gimnu gitsruka wa kapokotu gimnu, wa kamchi git-srukate chinkaluru, ga wa Satanasyo. Walenwa psolchijneko gwachine yokwitachri. Ruknooka. Tyechijne rapoka. Ga wa gitowrene waleymananuko giknooka.

10 Ga wa gichkoplajiru tengogne nyijnakotya, wane chinachri:

Xawakni wanetkalu gognewatikaluru ga wa giyaklu,
ga wa Woyakalute pogirewatyawaka,
ga wa Kristote girukotyawaka.

Gi rixanu giknookalurunatkani wumolene jigyegitachri.
Gogi, goyecho jigyegitna Goyakaluyegiya.

11 Ga wa wanna gaalixlu jigyegitjerna gowega Wgenegrageya,

Ga wa rupgultalewlena tokanuya.

Ga wa gi chipetgiwekletna rupninpotunanukna.

12 Wale chinanu gimuwatanu tengogne ga wa tengogne gwachingi.

¡Gi waneni tyechijne gajene ga wa tsru wenu gajene,
gi rixanu gixa yegi rujrukatka kamchi gitsrukate!
Tsrugimtuwnalu rixa.

Gi rixanu rumatlu pshinit songognepje waneylu.

Wa gimnu gitsruka kojwaklo suxo

13 Ga wa gimnu gonru gitsruka getnatkawa giknookalurutka ga wa tyechijnetkalu. Waneklu kojwaklo suxo jeji wugenetachro. 14 Ga wa suxo geneeka gepmeji tsru klatatalumeji pixkalutu yineru mwiyawakanu talninripa, gimnu gonruegiya talninripa, twiyawakapa tyinripa. Wane toglutikolupa gogi ga wa gogkaka ga wa ganikajgogne. 15 Ga wa suxo gajxigi raplikgatlu

gonu gimnu, rapga pixka, rapogyegimtyaplo. 16 Ga wa chiji gipxaklo suxo. Chiji namata, ga wa rapga nikloka, gimnu gonru gitsruka gaplikgatanru. 17 Giyagni

gimnu gonru gitsruka jigekanuwpotuta suxo chinanu. Ralimta. Ruylalewatinripa gixetachine toklopishaneyma, wa Goyakalu yokanatanrukaka kamrutachine, ga wa

gipgultalewlu Gesopirana waneyalune. 18 Ga wa tsru wenu ksate tunwata gimnu gonru gitsruka.

13

Kmatsuru tsru wenuya kanikyachri

1 Ga wa netlu kmatsuru tsru wenuya kanikyachri. Ga wa waneyalutu pamolegwa ga wa payokgiprejiwuruta. Ga wa gigwakaka rawa pamole pogirchi sagyetate pixkalutu. Ga wa gijiwkaka rawa yonatkaluru mupashiregnuchi giwaakaka.

2 Ga wa kmatsuru netanru mgenoklu pixka rixa. Ga wa gijixi magemjixi pixka rixa. Ga wa ginama tsru mgenoklunama pixka rixa. Ga wa gimnu gitsruka geneklu ruyakle ga wa tuplapijere. Ga wa tsru potu rutaklu. 3 Ga wa satu gi-

jiju gistakapgutatkaluru rupninripmaka. Ga wa rustakikolu

rupninripmaka gituukaaka. Ga wa ruglajitna psolchijne gajeneko kmatsuru gajxigi rawinrina. ⁴ Ga wa yoptsojitye-gitluna gimnu gitsruka gi rixanu wale gitaklu kmatsuru. Ga wa yoptsojityegitluna kmatsuru. Wane chinna, “¿Girupni wa kmatsuru pixkalutu? ¿Katu gimkata giylakakleta waleyma?”

Kmatsuru gitaaka psolchijne gajeneko chinanu

⁵ Ga wa kmatsuru geneeka namchiya yanumatyaplu tsrupirankaka ga wa mupashiregnuchkaka. Ga wa rutaaka gepkoxamkojmole gepi ksuru wane rixinripa. ⁶ Ga wa yanumata mupashiregnuchi chinpiranyegityaplu Goyakalu. Mupashiregnuchi chingiwakatyaplu ga wa gipji, ga wa tengogne gwachine. ⁷ Ga wa ruchichka yagotyapna kpashirine, ga wa raalixyapna. Ga wa rutaaka wale panerumnunanuka yegi, ga wa pejnuruneko yine yegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachine yegi, ga wa payinemnunanuka yegi. ⁸ Ga wa pejnuruneko tyechijne gwachine yoptsojityegitlu mapiranyegine giweklu kirukatyegiya wa gowega Wgene kirukatyegiya. Walenwa gilyatkaluru rekamrutkoyakawa tye psolchijneko.

⁹ Wa kajnakopnalu yijnakotanu:

¹⁰ Kashrewlu ganikachri, kashichkalurupni ralimtanu.

Girukokta yoglolewapi giylalewatya, yoglolewapi rumkata giylaletikolupa.

Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognewle ga wa ralixlewlena.

Kmatsuru chiji gishpakyachri

¹¹ Ga wa netlu satu kmatsurutnaka chiji gishpakyachri. Gepigwalutni gowega Wgene pixka. Ga wa gimnu gitsruka pixka rixa yanumsaleta. ¹² Ga wa muchinanu kmatsuru pixka rixa gitaakotu koxa wale psolpotuyako, wale getanu. Ga wa psolchijneko ga wa chiji gwachine yoptsojijitjixa, yoptsojityegityapluna wa muchinanu kmatsuru, wa gistaakaluru gipninripmaka gitukachritka. ¹³ Ga wa tsru getkalurkaka kamruta. Tengogne rujruukakyalu xirnachri. Chiji rapoka yine getanu. ¹⁴ Giyagni yokwitna tyechijne gwachine getkalurkakaya wa renekikolu kamrutyaplu kmatsuru getanu. Wane chinna tyechijne gwachine kamrutyapluna kmatsuru yaglu. Walenwa yoglolewapi gitsakikaluru ga wa ruweka. ¹⁵ Ga wa reneeka ruweekakyalu kmatsuru yaglu, wa kmatsuru yaglu yanumatinripa. Ga wa reneeka ginakokta ruylajixyapa wa kmatsuru yaglu myoptsojityegitkane. ¹⁶ Ga wa wane rixkakna pejnuruneko mturune ga wa tsrune, ponikolune ga wa kwamonurune, gishpakachine ga wa wayegrechine, potuklemyona rutakagimaxiketlikolupna

waka gijrotna. ¹⁷ Ma mumkata gagjiretinitipna ga wa gishankalu mumaxikolenena kmatsuru giwaka waka giwakpejnu.

¹⁸ Ga wa tyenwa gimatkalewlu. Kanshinikanuru yantatanru kmatsuru pejnu. Gi rixanu yineru pejnuni. Ga wa wale pejnuni wa patsrujire pacha patsrujiremole patsrujire.

14

Wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane shikalwatinri

¹ Netatkalu Gowega Wgene Siyo Magkate tunwatachri. Ga wa Waleymalune satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, Wale giwaka ga wa Ruru giwaka yonajrotatkalune. ² Ga wa nyijnakotlu pagima tengogne giyakatyachri, gixo gonugimkaka pixka. Ga wa tsru rutloglegima pixka rixa. Ga wa nyijnakotanrugima, kgitloklerune rutlotsaprena rutlotinrina pixka rixgimata. ³ Ga wa shikalchi gerotu shikaletna, pogirchi tuplapijere getanu ga wa gepkoxamkoje giwekachine getanu ga wa tsrune getanu. Ga wa gike gimkata gimatletlu shikalchi seyni wannapje, wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, gipekotikalune chiji gajeneyegiya. ⁴ Nyinwa suxoneyma mpuchotkone, gi rixanu suxo metkanewa. Nyinwa gowega Wgene gomkagitachine ginakakokta yinri. Nyinwa yinyegiya gipekotikalune. Nyinwa gegwikane Goyakalu chinanupa ga wa gowega Wgene chinanupa. ⁵ Ga wa ginamayna gi rukshigayrokletkana. Muklukanuwnakane.

Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu

⁶ Ga wa satu Goyakalutowreru neta tengogne ganikajite yapa galnalenata. Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu waneyalutu, tyechiyne gwachine runkakleyegitanrupa, ga wa payinemnunanukyegi, ga wa panerumnunanukyegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachinyegi, ga wa pejnuruneko yine yegi. ⁷ Gichkoplaji wane chinreru, “Mpikanru Goyakalu ga wa gimalwutanru. Gi rixanu rapokatka rutakyagoklewlepapko. Gyoptsojityegitanru tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa gonu gishpakgatyawaakaka kamrutachri.”

Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni

⁸ Ga wa romkagitlu satu Goyakalutowreru gepi chininri. Wane china, “Rujrukanatka. Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni. Suxo pixka tapoklewle getsotanrewle wingate, payinemnunanuka tutagata.”

Ruykotkana ma yonogyegityapluna wa kmatsuru

⁹ Ga wa satu Goyakalutowreru mapa chininri gomkagitna. Gichkoplajiya wane china, “Girukokta yoptsojityegitlu kmat-suru ga wa wale yaglu, ga wa girukokta gijrota ga wa gimyo gimaxikole yoptotachri, ¹⁰ wale koxa giranru Goyakalu gim-tuwnale wingate, myapjetu giyookaluru. Wale jgekanu girikalurostono giyookalurupa. Ga wa walepni saletpo-tutkona xirnachriya ga wa gasogreya kpashirine towrechine getanu, ga wa gowega Wgene getanu. ¹¹ Ga wa wanna tsru salewnalepya gatskogognenatanu gike rixiniko mnikaw-nakatupa. Gi rapnanutanunna gogi ga wa goyecho, wa kmatsuru ga wa wale yaglu yoptsojityegitachinepni, ga wa girukokta yoptotlu giwaka gimaxikle.” ¹² Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognerewle: Goyakalu yokanatan-rukaka kamrutinripna ga wa Geso romkagi galixletinripna.

Giglenshinikanyegitkalunni Gitsrukaachi gwachine gipnakane

¹³ Ga wa nyijnakotlu tokanchi tengogne giyakatyachri, wane chinachri, “Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gipnachine xanigognenanu, Gitsrukaachi gwachine gipnakane.”

“Gigi,” china Giwekikaluru, “yaprewatinrina rapnanutin-ripna. Gi rixanu kamrurna gomkagitanna.”

Tyechijne jirgika

¹⁴ Ga wa netatka. Ga wa waneru kyachgapererumko klatalu. Ga wa kyachgapererumko tuplata yineru Wgene pixkalutu, kori sagyeta wanejiwurutu. Ga wa satpokachri gistakapi gepragaspuru rawamyota. ¹⁵ Ga wa kpashiwakpo-tugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Gichkoplaji china saplewyegitlu kyachgapererumko tuplatachri. Wane chinru, “Pkashichanutkalu pustakapre. Pjirganutka. Gi rixanu rapokatka jirgikolpapko. Ga wa ruprigatka tyechijne jir-gikolu.”

¹⁶ Giyagni kyachgapererumko tuplatachri chiji ranikatkalu rustakapre. Ga wa chiji jirgikatka.

Wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalyegi

¹⁷ Ga wa tengogne gwachri kpashiwakpotugruko rush-pakya satu Goyakalutowreru. Waneykoxlu wale satpokachri gistakapi gepragaspuru. ¹⁸ Ga wa yochpikjetikowakakwa ruyakaty satu Goyakalutowreru. Wale gitaaka xirnachri chinanu. Gichkoplaji saplewyegitlu gistakapi gepragaspuru waneyalutu. Wane chinru, “Pkashichanru pustakapre gepragaspuru, ga wa pjirganru gowapitsgawa chiji gajero. Gi rixanu ralixatka gowaji chiji gajero.”

¹⁹ Ga wa Goyaklalutowreru chiji raniklu rustakapre. Ga wa jirgalu chiji gajero gowaji. Ga wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalu yegi, ruknoklu. ²⁰ Ga wa tapatgatyawaka gaka-tooka pokchi malekate. Ga wa tapatgatyawaka rushpakya granchi, kawalyo chipetapre tennu gapokagragatachri, ga wa satu pacha waragkastsi rowuknu.

15

Payokgipre ralipre tsru salewakchikaka

¹ Ga wa tengogne netyalu satu getkaluru, tsrupotu kogljajrewatachri. Payokgipre Goyakalutowrene payokgipre ralipre tsru salewakchikaka waneyalune. Gi rixanu tyekakaya ralipreta Goyakalu gimtuwnale. ² Ga wa netlu tsru wenu wityryoga pixkalutu xirnachrimero yapjetachri. Ga wa kmatsuru gaalixachine, ga wa yaglu, ga wa giwakpejnu gaalixachine, wityryo pixkalutu tsru wenu gogomta tunwatachine. Ga wa gitlopitskaka Goyakalunu waneyalune. ³ Ga wa shikaletluna Goyakalu wayegreru Moysisi shikale ga wa gowega Wgene shikale. Wane china shikaletna:

Tsrupotkakni ga wa kogljajrewatachrikaka pkamrure, Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko Girukotachri. Potuko potu ga wa galikakpotunanu pixjetyawaka. Payinemnunanuka Pogiryi.

⁴ ¿Girupni gi wa pikanyi Pixa, Wutsrukate?

¿Ga wa katupni gi gimalwugiwakatanyi?

Gi rixanu Pixapjeni wa kpashiryi.

Gi rixanu payinerumnunanuka ginanu
ga wa yoptsojityegitanyina.

Gi rixanu gipgujetkalurutkani kiglerkaka pkamrutinri.

Payokgipre koripro

⁵ Wanepnute neta. Ga wa kotpuukalurni kpashiwakpotugruko, gipgujtatikowakapji gajerugruko tengogne gajeru.

⁶ Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakyaana payokgipre Goyakalutowrene, payokgipre tsru salewakchikaka waneyalune. Katajimtalulu powralu mkachrichrata gitakachine. Ga wa gishrikakjeputachine korimtaya.

⁷ Ga wa satu wa gepkoxamkoje giwekachine genekna payokgipre Goyakalutowrene payokgipre koriproswaga katseplu rumtuwnale giwekgoggenatachri gike rixiniko mnikawnakatu Goyakalu. ⁸ Ga wa kpashiwakpotugruko katseplu kapgyalu Goyakalu goyaknu chinanu ga wa ruyakle chinanu. Ga wa gike gimkata jiglokletlu kpashiwakpotugruko nikawninpotunanuko payokgipre tsru salewakchikaka payokgipre Goyakalutowrerunenu.

16

Towutkana rupkakyapluna koriproswaga gwanru

¹ Ga wa kphasiwakpotugruko giyakatyachri gichkoplaji nyijnakota. Wane chinna payokgipre Goyakalutowrene, “Gajewa. Chiji gipkakanru payokgiprepro Goyakalu gimtuw-nale yegi.”

Muchinanuproswaga

² Giyagni muchinanu ralimta. Chiji rupkakuproswagatlu walenu. Ga wa gektutu mugletu trechi waneyatkana yine, wa kmatsuru gimaxikle waneyalune ga wa wale yaglu yoptsoji-tyegitachine.

Gepi rixinriproswaga

³ Ga wa gepi rixininri tsru wenu gipkakuproswagatlu walenu. Ga wa gipnachrigraga pixka rixatka. Ga wa pejnu-runeko giwekachine tsruwenu gajene gipnana.

Mapa rixinriproswaga

⁴ Ga wa mapa rixinri rapgakaka ga wa gonu gishpak-gatyawaakaka rupkakuproswagatlu walenu. Ga wa gran-chitkani. ⁵ Ga wa nyijnakotlu Goyakalutowreru gonu gi-takikaluru wane chinreta:

Pixni poyagkakachriyi, wa wanerutyi

ga wa muchikawluryi, kpashiryi,

gi rixanu tyekaka puklukanuwnayegjixa.

⁶ Gi rixanu wanna gipkaklu kpashirinegraga,

ga wa ptokanu geneklewatachinegraga,

ga wa granchi putna. Rumuknunina.

⁷ Ga wa yochpikikowakakwa njema wane chinreta:

Gigi, Nutsrukate Goyakalu, Pejnuruko Girukotachri.

Galikakpotunanu ga wa poyankaklewluni

puklukanuwnayegjixlewlle.

Gepkoxamkoje rixinriproswaga

⁸ Ga wa gepkoxamkoje rixinri tkachi gipkakuproswa-gatlu walenu. Ga wa tkachi geneeka jimyapna yine xir-naleya. ⁹ Ga wa yine tsru gemeruya ralgakakikna. Ga wa mupashiregnuchi chingiwakatluna Goyakalu, tyekaka tsru salewakchikaka girukotachri. Gi renshinikautna rumal-wutyapluna.

Pamyo rixinriproswaga

¹⁰ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kmatsuru tu-plapijere rupkakuproswagatlu walenu. Ga wa mapshaga-lutkani wale pogirewatyawaka. Ga wa gichino chinanu

rashkannutanna. ¹¹ Ga wa mupashiregnuchi chinpiranyegitluna Goyakalu tengogne Gajeru gichinyegna chinanu ga wa gitrena chinanu. Gi wa renshinikanutna kamrureyna.

Patsrujire rixinriproswaga

¹² Ga wa patsrujire rixinri Goyakalutowreru tsru Geyopreta Gapga rupkakaproswagata walenu. Ga wa walega gipriga ralpokgapotikolupa tkachi gishpatyawakasreta pogirene gatnugapotepa. ¹³ Ga wa neta gishpakletna mapa puchotlewatachine kamchine tolojru pixkalutkaka, gimnu gitsruknama gishpakyachri, ga wa kmatsurnama gishpakyachri, ga wa gixashatachine tokanchi geneklewatachinenama gishpakyachri. ¹⁴ Gi rixanu nyinwa kamchine getkalurkaka kamrutachine. Rushpakna, psolchijne gajeneko pogirene yegi yachine, rapatkakikolupna giylalu yegi, Goyakalu pejnuruko Girukotachri tsrupotgogne giylale.

¹⁵ “Xakoka kachowguru pixka nixa ginretanu. Giglen-shinikanyegitkalurni giyokachri ga wa girukotamkatachri, mamkatu ma yaninitipa. Ga wa ma metikotupa patewle.”

¹⁶ Ga wa Gewreyo tokanu Garmaketo chinikowaka rapatkakikowakapna.

Payokgipre rixinriproswaga

¹⁷ Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kawleru rupkakaproswagatlu walenu. Wa tengogne gajeru kpashiwakpotugruko pogirchi tuplapijeryegiya rushpakya gichkoplaji, wane chinachri, “Wane gixkalurutkani.”

¹⁸ Giyagni wanetkalu rawracle ga wa plaschigimkaka ga wa rutlogle, ga wa tsru giyolikchijru. Yine gapokchijitiniyakawlu mwajejetkatu tye pixkalutu tsrupotu giyolikchijru. ¹⁹ Ga wa tsru pokchi mapasreta kotspaltatikaluru. Ga wa payine pokchikaka gijrukana. Ga wa tsru Wawiloni gishinika Goyakalu getanu, wa renekyaplu jige kanu gimtuwnale wingate girikalurostono. ²⁰ Ga wa pejnuruko kanipreklu galimta. Ga wa magkakaka gi rukshiika. ²¹ Ga wa tengogne rujrukya giwruji tsru potu pamyomole ginnu pixka, yine gogo gijrukachri. Ga wa yine mupashiregnuchi chinpiranyegitlu Goyakalu tengogne Gajeru, tsru salewakchi giwruji chinanu. Gi rixanu tsrupotni tye salewakchi.

¹ Ga wa runa wa payokgipre Goyakalutowrene satute, wa payokgipreproswaga waneyalune satute, gita giynumsa-tachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi tuklukanuw-nayegjixikowaka tsro kapoklewaklero gixo gonkaka tuplat-achro. ² Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene. Ga wa psolchijneko gwachine gimeta tapoklewle wingateya.”

³ Ga wa ranikno Giwekikaluruya. Yineru mwiyawakanu ranikno. Netlo suxo serolu kmatsuru gogo tuplatachro. Waneylu wale gixo mupashiregnuchi giwaakaka. Payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. ⁴ Ga wa suxo pakniga yoshmookaluru pixkalutu ga wa serolumkachri gitakachro. Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya, ga wa katajiroji perlajkakaya. Ga wa tomyo waneylo kori girapistono. Gagnanutkalurkaka ga wa kapcholkaka tapoklewleya katsepostonoyalo. ⁵ Ga wa tgiwaka tojrota tyonatika:

*Giyogimanatkaluro, Tsro Wawiloni,
Kapoklewaklerone Ginro*

ga wa Gagnanutkalurkaka Chiji Gajeru Ginro.

⁶ Ga wa netlo suxo, kpashirinegraga ga wa Geso gipgujtat-achinegraga gimetachro. Ga wa netinitkalo nuglajita. Tsrugigljaju nixa.

Giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana ga wa kmatsurupirana

⁷ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “¿Klu chinanu puglajita? Gita ginkakanyi giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana, ga wa kmatsuru tutjitjerupirana, payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. ⁸ Wa kmatsuru wa petanru, wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, gitskata potu gishpakyachripni ga wa gangikowaka yanu. Tyechijne gwachine wa giweklu kirukate tye psolchijneko rekamrutkoklunuyakawa myongi-wakatkone ruglajitanna retinipluna kmatsuru wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu ga wa gapokachripa.

⁹ “Ga ga tyenwa shinikanchi kgimatkaleru. Payokgipre jiwchikaka walenwa payokgipre magka, wa suxo tuplatyawaka. ¹⁰ Ga wa walenwa payokgipre pogirchine. Pamyone gijrukanatka. Satu wane. Ga wa satu gi gapokawa. Ga wa rapokinipa, pshinitsonu rumkata gwaleta. ¹¹ Ga wa kmatsuru muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, tyenwa pogirchi yokgipi rixinri. Ga wa payokgipreymalutni. Ga wa gangikowaka yanuna.

¹² “Ga wa pamolegwakaka petanru wannanwa pamole pogirchine. Wannanwa gi yoptotawalu pogirewatyawakna, seyni kmatsuruyma pshinitsonu rutaakona. ¹³ Ga wa wanna

waneya satupje shinikanchi. Ga wa muchkonna ga wa rutakikolna renekanruna kmatsuru. ¹⁴ Gowega Wgene yagotanna. Ga wa gowega Wgene gaalixanna. Gi rixanu Walenwa gitsrukaachine Gitsrukate ga wa pogirchine Pogire. Ga wa Waleymalune tomgakalune ga wa tso mitkalunni ga wa poyagakachinni.”

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “Wa gonkaka petanru, kapoklewaklero tuplatyawaka, walenwa yine ga wa gixolunkaka, ga wa payine, ga wa patokankaka yanumatyachine. ¹⁶ Ga wa pamolegwa wa petanru, wanna ga wa kmatsuru gayegixanro kapoklewaklero. Ga wa giknookaluro ga wa mamkato rixanunrona. Ga wa togitu nikanna. Ga wa xirnachrimeroya yoxikinirona. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu gitakgajitna Wale gishinikanru kamrutinripna. Ga wa satupje shinikanchi rixanna. Ga wa pogirewatyawakna kmatsuru renekanna poyagakikolpotunanuko Goyakalutokankaka. ¹⁸ Ga wa suxo petanro walanwa tsru pokchi, tyechijne pogirene chinanu pogirewatachri.”

18

Nikawnanatka tsro Wawiloni

¹ Wanepnute netlu satu Goyakalutowreru tengogne girukyachri. Tsru potu rutakikolu. Ratajiwnale pokamlatlu tye chiji. ² Ga wa gichkoplaji china sapleta. Wane china: jNikawnanatka, nikawnanatka tsro Wawilyoni!

Kamchine gwiyawaka tixatka

ga wa pejnuruneko kamchine puchotlewatachine gishyatikowaka,

ga wa pejnuruneko koshichine kapcholune ga wa gayegixkalune.

³ Gi rixanu tapoklewle getsotanrewle wingate payinemnunanuka gira.

Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene.

Ga wa marnewatachine tyechijne gajene ponikowata tshichponponikowleshatinriya.

⁴ Ga wa satu tokanchi tengogne giyakatyachri njema. Wane china:

Gishpakinitkalo, nayinerutene, gma mumukochirewatyanyuplo,

ga wa gma yoptotyanyuplu tsru tsaletikoluya.

⁵ Gi rixanu tengognepotuko rapokmoletinitka tmukochire.

Ga wa Goyakalu gishinikatkalu tma poyagaklenu.

⁶ Papnutanro tixa gapnulewletyawaka.

Gepi kata psatkakyegitanro tkamrure pixka.

Wa girapistono tutakgatanru,

gepi kata putakgatinro.

7 Wane tixa galixkotletnawa ga wa tponikowashatinri wanekpejnu penekanro tsalewnapotutinri ga wa twamonuwatinri.

Gi rixanu wane chingajita, “Gita pogirewatachrono tu-platachrono.

Gi wa mkapyalno.

Gike nixiniko wamonchi netanu.”

8 Wale chinanu pshinitsonuji rapokanu tsalewninripotu: gipnalu, wamonchi, ga wa tsru nachlu.

Ga wa xirnachri tyoxikikolupa.

Gi rixanu gichkolni Gitsrukaachi

Goyakalu tuklukanuwnayegjixjeru.

Wawiloni ruchiyagatanna

9 Wala ruchiyagatanna ga wa rukegeknanuwatanrona tyechiyne pogirene, walayma gapoklewatachine ga wa tixje ponikowashatachine, wa wanna getiniplu tyoxikikolupgya.

10 Tsalewnapotutinri, piklena chinanu wajra tunwatanna.

Wane chinachinepni:

¡Gi waneni! Tsrú potu pokchi Wawiloni, gichkolu pokchini.

Gi rixanu pshinitsonuji rapokatka puklukanuwnayegjixikolu.

11 Ga wa saplewjekteyegitanrona tyechiyne gajene kmarnewaklerune ga wa ruwamonuwatanrona. Gi rixanu gike wanepnute gagjitanunna rejnunkatna. 12 Rejnunkatna walenwa kori, ga wa sroschi, ga wa kwenursotleru, ga wa katajiroji perlaji, ga wa wale potu mkachrichrata, ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri, ga wa pgyamtalu, ga wa serolu mkachri, ga wa pejnuruko pgamlumunalu, ga wa pejnurukostono nikchi gitsruka gapkajere kamrutikalurustono, ga wa pejnuruko kwenuru potu gagmunastonkaka, ga wa sintawoshpata, ga wa yowuma, ga wa kiglesotlerushpata. 13 Ga wa kanilata, ga wa pgamluru, ga wa pgamlugalo, ga wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, murmunga, pgamlupagirpotu, ga wa winga, ga wa goliwangi, ga wa wale potu trikopagi, ga wa triko, ga wa prachine, ga wa gowegane, ga wa kawalyone, ga wa chiji yapachrokaka kawalyo kosetanro, ga wa manchikaka, ga wa yine giwekinri.

14 Wa gejnuji punshinikanu getsotanutanru gitspalatinyi.

Ga wa pejnuruko ponikolu

ga wa pejnuruko gatajiwnachri pamginina.

Gi pagogneko rukshiiko.

15 Ga wa tyekaka marnewatyachine, walaya ponikowatachine tsalewnapotutinri piklena chinanu wajra tunwatanna.

Ruchiyagatanrona ga wa ruwamonuwatanrona. Wane chinanna:

¹⁶ ¡Gi waneni! ¡Gi waneni, tsru pokchini!

Wale potu klatalu mkachri,
ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu,
ga wa serolu mkachri gitakachro.

Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya
ga wa katajiroji perlajakakaya.

Gi rixanu pshinitsonuji

giknookalurni gi pejnunanukta ponikolewlu.

¹⁷ Ga wa pejnuruneko kanawa ganikachine, ga wa pejnuruneko kyagapgaklerune ga wa pejnuruneko kanawa kamrurewatyachine, ga wa pejnuruneko tsru wenu kamrurewatyachine, wajra tunwatanna. ¹⁸ Ga wa saplewjektetna retinrina tyoxikikolupgya. Wane chinna, “¿Girupni tye tsru pokchi pixkalutu?”

¹⁹ Chijipagi rupkajiwutna. Ga wa saplewjetanna. Chiya-gatanna ga wawamonuwatanna. Wane chinna:

¡Gi waneni! ¡Gi waneni! Tsru potu pokchini.

Walaya ponikowatna

pejnuruneko kanawa waneyalune tsru wenu, tponikowleya.

Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurotkani.

²⁰ Gimuwatanu wala chinanu,

tengogne gajene ga wa kpushirine,

ga wa yokanatkalune, ga wa Goyakalu tokanu genelewatachine,

gi rixanu Goyakalu giklukanuwnayegjixlo gixa chinanu.

Gike rixiniko rukshikonatka Wawiloni

²¹ Ga wa satu Goyakalutowreru gichkolu gwalu sotlu, tsru ginripi sotle pixka. Tsru wenu ruknoklu. Wane china:

Tye pamuchkonu pixka tixa giknookota Wawiloni,
wa tsru potu pokchi.

Ga wa gike rixiniko rukshiikonatka.

²² Ga wa kgitpetsaklerunegima

ga wa kgitloklerunegima

ga wa ktumlejiklerunegima,

ga wa kowiklerunegima

gike rixiniko jemkotka pixaya.

Ga wa pejnuruko kamrurchi gike rixiniko rukshiikotka pixaya.

Ga wa ginripsotlegima gike rixiniko jemkotka pixaya.

²³ Ga wa katalo pokamlale gike rixiniko pokamlatyegityi.

Ga wa gnunrowatachriplaji ga wa gnuruwatachroplaji

gike rixiniko jemkotka pixaya.

Gi rixanu kmarnewakleru pixanu

wannanwa tsrukakalune tyechijneya.

Gi rixanu pkagonchiwle payinemnunanuka pyokwitinri.

²⁴ Ga wa walaya rukshikika Goyakalu tokanu geneklewat-
achinegraga,
ga wa kpashirinegraga,
pejnurunniko giylatkalurunena tyechijneya.

19

Gimuwlu tengogneya

¹ Wanepnute pagima nyijnakota tengogneya gixolune yine-
plajgima pixkalutu. Wane chinna:

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Woyakalutenupni gognetkaklewlu, ga wa goyaknuchi
ga wa giyaklu.

² Gi rixanu galikakpotunanni ga wa poyagkaklewluni
putakyagoklewle.

Gi rixanu Wale giklukanuwnayegjixlo tsro kapoklewaklero,
chiji gajene gimtukachro tapoklewleya.

Wayegrenegraga rapnuyegitna walamyoya.

³ Rumepe wane chinretna,

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Tyoxikikolupgya gatskogognenatanu gike rixiniko
mnikawnakatupa.

⁴ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrone ga wa gepkoxamko-
jene gepkoxamkojexirune chiji gapoka. Yoptsojityegitluna
Goyakalu, pogirchi tuplapijere tuplatachri. Wane chinna:
Wane gixkalurupa. ¡Gimalwutanru Goyakalu!

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya satu tokanchi wane
chinachri:

Nshikaletgimalwuretanru Woyakalute,
pejnurunekgi wayegrengi, ga wa pikjengi,
mturune ga wa tsrone.

⁶ Ga wa pagima nyijnakota, gixolune yineplajgima pixka,
ga wa gixo gonkakgima pixka, ga wa rutloglegima pixka,
wane chinachri:

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Gi rixanu pogirewata Wutsrukate
Woyakalute pejnuruko Girukotachri.

⁷ Wumuwatanu ga wa wumjikpotutanu.

Ga wa wumalwutanru.

Gi rixanu rapokatka gowega Wgene kashimyole.

Ga wa ganunropa galpokotachrotka.

⁸ Ga wa teneeka tyoshmakyaplu
wale potu klatalu mkachri katajimntalu ga wa powralu.

Gi rixanu wale potu klatalu mkachri
walenwa kpashirine poyagkaklewle.

Gowega Wgene kashimyole meyiwlu nachnewlupa

⁹ Giyagni wane chinno, “Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gowega Wgene kashimyole meyiwlu nachnewlupa chanixkalune.”

Ga wa wane chinno, “Tyenwa Goyakalu tokanu galikakpotu.”

¹⁰ Ga wa gijixipta napoka nyoptsojityegityaplu. Ga wa wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechirino gita, satu wannatno gita, wa pumolene gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. Goyakalu pyoptsojityegitanu. Gi rixanu wa gipgujtalewlu Gesopirana walenwa Goyakalu tokanu genekikolu pixka.”

Goyakalu Tokanu gakagloklewatachri

¹¹ Ga wa netlu tengogne kotpuukaluru. Ga wa wane netyalu kawalyo klatalu. Ga wa wale gogo tuplatachri Walenwa Poyagkakachri chinkaluru, ga wa Galikakpotu. Poyagkakleweya rutakyagoklewata ga wa yagotlewata.

¹² Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. Ga wa gijiwu rawa gixo pogirchi sagyeta. Waneylu giwaka yonatkaluru, gi satuna gimatanru, seyni Walepje gimatlu. ¹³ Ga wa mkachri granchi yoshmookaluru gitakachrini. Ga wa giwaka wane chinka Goyakalu Tokanu. ¹⁴ Ga wa solalone tengogne gajene gomkagitlu, klatalone kawalyone yapachine, wale potu mkachri gitakachine klatalu ga wa powralu. ¹⁵ Ga wa ginama rushpakya yoglolewapi gepragaspuru, payinkaka ruylakinripa. Ga wa kanojerchi yowumaje rugirukotanna. Ga wa Wale gakatoklu tapatgatyawaka, Goyakalu pejnuruko Girukotachri jigekanu gimtuwnale wingate yegi. ¹⁶ Ga wa gimkalu ga wa gitpali yonatika giwaka: Pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate.

Kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu tokanu genekle-watachri gipnale

¹⁷ Ga wa satu Goyakalutowreru neta tkachi tunwatachri. Tsuplaji rixa saplewleyegitna. Wane chinna pejnuruneko koshichine ga wa kamejirune tengogne ganikajite galnachine:

Ginanu. Gapatanu tsru nachnewlu yegi Goyakalunu.

¹⁸ Gnikyaplu pogirchinegitu, ga wa solalone gitsrukatenegitu, ga wa gichkolungitu, ga wa kawalyonegitu, ga wa wanna gogo tuplanatachinegitu, ga wa pejnuruneko gishpakachinegitu, ga wa wayegrechine ga wa mturune ga wa tsrunegitu.

¹⁹ Ga wa netlu kmatsuru, ga wa tyechijne pogirene, ga wa wanna solalotene gapatachinni yagotyapluna kawalyo gogo tuplatachri ga wa Wale solaloteneyma. ²⁰ Ga wa kmatsuru kashichkaluru ga wa waleymalu gixashatachri Goyakalu

tokanu geneklewatachri, wa getkalurkaka kamrutachri wale getanu. Wa tyekakayma yokwitanna kmatsuru gimaxikle yoptotachine, ga wa yaglu yoptsojityegitachine. Wa nyi gepi giwekachinni xirnachripowga giknookana, wa gasogre xirnyachripowga. ²¹ Ga wa gixetachinni giylatkana kawalyo gogo tuplatachri yoglolewapreya ginama gishpakyachriya. Ga wa pejnuruneko koshichine jinanna wannanigituya.

20

Satu waragka walapu rostutikolu Satanasyo

¹ Ga wa netlu Goyakalutowruru tengogne gijrukyachri. Ga wa gitskata potu yoskekapre ga wa tsru yowumatsa gimyo waneyalutu. ² Ga wa wale kashichlu gimnu gitsruka, kapokotu gimnu. Walenwa kamchi gitsrukate, wa Satanasyo. Rostutlu. Satu waragka walapu rostutikulupa. ³ Ga wa gitskata potu ruknoklu. Rushyayegitlu ga wa rogo rupityalu, ma yokwityapatkana payinkaka, satu waragka walapu poyagkakinpotunanuko. Wanepnutepa rumkata kaspuukota pshinitsonu.

Muchinanupa yotunru

⁴ Ga wa netlo pogirchi tuplapijerkaka, ga wa wala gogo tuplatachine. Ga wa rutaakana rutakyagoklewatinripna. Ga wa netna giylatkalunemka, Geso gipgujatikolu chinanu gistaknojitalunni ga wa Goyakalu Tokanu chinanu. Wannanwa gi wa yoptsojityegitluna kmatsuru, gi wa yagluko. Gi koxa yoptotluna rumaxikole gijrotayna ga wa gimyoyna. Ga wa Kristoyma ruwekanna ga wa pogirewatanna satu waragka walapu. ⁵ Ga wa pimrine gipnachine gi giwekawa ma poyagkaakanupachi satu waragka walapu. Tyenwa muchinanupa yotunru. ⁶ Giglenshinikanyegitkalunni ga wa kpashirine wa muchinanu yotunrupa waneyalunemnupa. Wanna chinanu gi rutaaka wa gepi chininri gipnalu. Seyni wannapni wa Goyakalu ga wa Kristote sasertotetene. Waleyma pogirewgoggenatanna satu waragka walapu.

Satanasyo gapatkakna Koki gajene ga wa Makoki gajene giylalu chinanu

⁷ Ga wa satu waragka walapu poyagkakinpatka, kaspuukotka Satanasyo yoshmakikowakaya. ⁸ Ga wa rushpakanu yokwityapna payinkaka, gepkoxamkojesretate chijiya gajene, Koki ga wa Makoki, rapatkakikolupna giylalu chinanu. Tsruru wenu ksatnepagi pejnupna. ⁹ Ga wa psolchijneko tsernu yanna. Ga wa kpashirine gwamtyawaka ga wa galuukaluru pokchi sajrukna. Ga wa tengogne rujruky xirnachri ga wa ruylatanna. ¹⁰ Giyagni

kamchi gitsrukate yokwitjerna, xirnachri ga wa gasogre xirnachripowga ruknooka. Wanekoxna kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu Tokanu geneklewatachri. Saletpotgognenatkona gogi goyecho gike rixiniko mnikawnakatu.

Tsro klatalo tuplapije, ga wa gitakyagoklewlu

¹¹ Ga wa netlo tsro klatalo tuplapije, pogirchi tuplapijere. Wala gogo tuplatachri yegi rusuptagamtyatka chiji ga wa tengogne. Ga wa gi rukshika gwikowakatatkana. ¹² Ga wa netna gipnachine tsrune ga wa mturune tuplapije ginaple tunwatachine. Ga wa kiruukaka kopraakalurni. Ga wa sato kiruka kopraaka. Walanwa giweklu kirukate. Ga wa gipnachine gitakyagookikolu kiruukaka yonaticaluruya, rixa kamruretyawakna. ¹³ Ga wa tsru wenga genekatkana gipnachine wane gwanatachine. Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka genekna wane gwanatachine rushpakiripna. Giyagni satkaka gitakyagooka rixa kamruretyawaka. ¹⁴ Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka xirnachripowga ruknooka. Tyenwa gepi chininri gipnalu, wa xirnachripowga. ¹⁵ Ga wa giweklu kirukate mwagiwaakatkatu xirnachripowga ruknooka.

21

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

¹ Ga wa netlu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji. Gi rixanu wa muchinanu tengognenanu ga wa muchinanu chijinanu gisuptagamtatka. Ga wa maleshatkalu tsru wenu. ² Ga wa kpushiri pokchi gerotu Gerosale neta gijrukleta tengogneya Goyakaluyegiya, galpokotkaluru gnuruwatachro pixka gigletkaluro tganurupa chinanu. ³ Nyijnakotlu gichkotokanuru pogirchi tuplapijere giyakatyachri, wane chinachri, “Xaniyakawa Goyakalupji yineymatka. Rumwapjitanna. Wannapni rayinerutene. Ga wa Waleko Goyakalu wannaymapa. ⁴ Wale sheyiygaletanna pejnuruko giktegna. Ga wa gipukchi maleshpatkalu, gi wa wamonchiko, gi wa saplewjekteruko, gi kachinoluko. Maleshpatkalu. Gi rixanu muchinankaka gisuptagamtatka.”

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri wane china, “Xani psoluko gerotu nkamruta.”

Ga wa wane china, “Pyonatanru. Gi rixanu tye tokanchikakni wa poyagakachri ga wa galikakpotunanu.”

⁶ Ga wa wane chinno, “Wane gixkalurutkani. Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano, wa yinuwakachrino ga wa ralipreno. Wa gonunnagatewatachripa Gita genekanru gonu gishpakgatyawaka giwekgatachri gonu

genekashatkaluru. ⁷ Wa gaalirewatachri tyekaka yopto-tachripni. Gitapni Royakalutno. Walepni nwugene. ⁸ Ga wa kpiklegolune, ga wa malixkane, ga wa gaganutkalurune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kagonchiwatachine, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneke kayroklerune giknookona gipowgaya, xirnachri ga wa gemsotleru gipragkachri galgikwaka. Tyepni wa gepi chininri gipukchi.”

Gerosale gerotu

⁹ Ga wa runa satu Goyakalutowreru, wa payokgiprepro katsepolu payokgipre ralipre tsru salewakchi waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi gnuruwatachro, wa gowega Wgene gnumropa.” ¹⁰ Ga wa Giwekikaluruya ranikno. Tsru magka tenolu rutakno. Ga wa rekakgitno kpashiri pokchi Gerosale, tengogne gijrukyachri Goyakaluyegiya. Goyakalu goyaknu waneyalutu. ¹¹ Ga wa pokamlale kwensolejiuru pixka, gaspe soleji pixka, katwergalu pixkalutu. ¹² Kaprijererni, tsru tenolu potu prijeru. Pamole gepi gipgyaptoterutu. Ga wa gipgyaptokaka yegi pamole gepi Goyakalutowrene. Ga wa giwakchikaka yonatikalurni. Wannanwa pamole gepinerune Gisrayiline giwaka. ¹³ Tkachi gishpatyawakasreta wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi potuklesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi kegnetesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi gimxityawakasretate wanero mapa gipgyapto. ¹⁴ Ga wa pokchi prijere rapuko gwachri sotlukaka waneylu pamole gepi giwaka, wa gowega Wgene pamole gepi yokanatanune giwaka.

Wa pokchi gepkoxamkoje tsojrirutu

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru gita giynumsatachri waneylu koriye yantapije, yantatyaplu pokchi ga wa gipgyaptokaka ga wa prijere. ¹⁶ Ga wa pokchi gepkoxamkojetsojrirutu. Rowuknu ga wa waneko pshinru tsernu. Ga wa yagotpokchitlu yantapijeya, payokgipre pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkasti. Rowuknu ga wa tsernu ga wa tennu patenkakluni. ¹⁷ Ga wa pokchi prijere yantata. Gepi waragka gepi pacha kilometro, yineru yantale pixka, wa towrechri yantale. ¹⁸ Ga wa gaspe sole kamrutikaluru prijere. Ga wa pokchi kori makojni witryo pixka katwergalu. ¹⁹ Ga wa pokchi prijere tuplatyawaakaka pejnuruko kwenuru sotlu gigletikaluru. Wa muchinanu tuplatyawaka gaspe sotleni. Ga wa gepi rixinri ksagiro polsotlerni. Ga wa mapa chininri

kalsetoni klatsoترلني. Ga wa gepkoxamkoje rixinri gesmeralta poletwergasotلرنني. ²⁰ Ga wa pamyo rixinri sartonika serotwergayongalni. Ga wa patsrujire rixinri sartyo gaser-sotلرنني. Ga wa payokgipre rixinri krisolito pwalpootwergasotلرنني. Ga wa yokgipi rixinri weriro gamampolnursotلرنني. Ga wa mturuji rixinri topasyo ksajipwalnursotلرنني. Ga wa pamole rixinri krisoprasopwaltwergasotلرنني. Ga wa pamole satupje rixinri gasinto ksajpolnursotلرنني. Ga wa pamole gepi rixinri gamatista pakni pixkalutu sotلرنني. ²¹ Ga wa pamole gepi gipgyaptonwa pamole gepi katajiro perla. Satkaka gipgyaptonwa satu perla. Ga wa pokchiputni wa kori mkoje, witryo pixka katwergalu.

Wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote

²² Ga wa kpashiwaka potu gi wane netya. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pejnuruko Girukotachri ga wa gowega Wgene Walenwa kpashiwaka potu tye pokchiya. ²³ Ga wa pokchi gi galuklu tkachi gi wa ksuruko pokamlatyegityapmaklu. Gi rixanu Goyakalu goyaknu pokamlatyegitlu. Ga wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote. ²⁴ Ga wa pokchi pokamlanu yananna payine. Ga wa tyechijne pogirene ganikyegitanru pogirewlena. ²⁵ Ga wa rupgyaptokaka gike rixiniko gishyatka gogi. Gi rixanu maleshaplu goyecho wane. ²⁶ Ga wa payinkaka ganikyegitanru pogirewlena ga wa kagwakpiirena. ²⁷ Ga wa gike rixiniko wane jiglokanu gi satuna gimuteru, gi wa gaganutkaluru kamrutachriko, gi wa gayroklewatachriko, seyini wannapje giweklu kirukate gowega Wgenenu yonatkaluru.

22

Pagapga gonu giwekgatachri

¹ Rekagitno pagapga gonu giwekgatachri, katajgalu ga wa katwergalu. Goyakalu tuplapijere ga wa gowega Wgene tuplapijere giyakgatyachri. ² Ga wa ganikajputu ga wa pasretaspwnagkaka waneru giweklu gagmunate, pamole gepi gejnuji gwajetyachri, paksurkaka satuko gejnujita rawa. Ga wa gisure payine gitskalaakachripni. ³ Gi wa kamakpiiruko wanepatka. Ga wa wane rawa Goyakalu tuplapijere, ga wa gowega Wgene tuplapijere. ⁴ Ga wa wayegrene yonogyegitanru. Ga wa retgojitanruna. Ga wa gijrotna rawgiwakanu. ⁵ Ga wa maleshpatkalu goyecho wane. Ga wa gi galuukalurojni yochpiikaluro pokamlanu. Gi wa tkachi pokamlanuko. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pokamlatyegitanna. Ga wa wanna pogirewogogenatanutka gike rixiniko mnikawnakatu.

Pshinitsonu nunanu

⁶ Wane chinno, “Tyekakni wa poyagkakachri tokanchi ga wa galikakpotunanu tokanchi. Gitsrukaachi wa tokanu geneklewatachine giwekinrikaka Goyakalute, yokana towreta rekakgityapna wayegrene pshinitsonu gimkata wane gixkalurkakapa.

⁷ “Pshinitsonu nunanu. Giglenshinikanyegitkalurni wa tokanchi gimretachri twu tokanchi geneklewatachri kirukate gajeru tokanchi.”

⁸ Ga wa gitni Gwano tyekaka jemachrino ga wa getachrino, ga wa njeminitka ga wa netinitka, chiji napoka nyoptsojityegityaplu Goyakalutowrerujixi ginaple, wa tyekaka nekakgitjeru. ⁹ Wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechirino gita. Satu wannatno gita, wa pumolene tokanchi geneklewatachine, ga wa twu kiruka tokanu gimretachine. Pyoptsojityegitanru Goyakalu.”

¹⁰ Ga wa wane chinno, “Gi wa gipre kgimaxikoleru pushyat-inri twu kiruka gajeru tokanu, wa tokanchi geneklewatachri chinanru. Gi rixanu gi gowukatkalu gigogne. ¹¹ Wa mpoyagkaakatu mpoyagkaakatpatkani. Ga wa kapcholu kapcholpatkani. Ga wa poyagkakachri poyagkakpatkani. Ga wa kpushiri kpushirpatkani.”

¹² “Pshinitsonu nunanu. Ga wa napnure Gitaymaplu, satkaka nenekyapa rixa kamruretyawaka. ¹³ Gitni wa muchinanu yongano ga wa ralipre yongano, wa muchichachrino ga wa ralipreno, ga wa yinuwakachrino ga wa yoptukyawakno.

¹⁴ “Giglenshinikanyegitkalunni gerkamkatnachinwa, rutakikulupna giweklu gagmunate chinanu, ga wa pokchi gipgyaptote jiglokinripna. ¹⁵ Malekna kewene, ga wa kagonchiwatachine, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko gayroklewlu galukachine ga wa gayroklewlu koschekachine.

¹⁶ “Gitni Geso nyokanatlu notowreru gixa yegi rupguytatyaplu tyepirankaka gapatjetachinkaka chinanu. Tawit-skino Gita, ga wa Tawiklopishno. Ga wa Gitni Gonsagno gatajiwnachrino.”

¹⁷ Ga wa Giwekikaluru ga wa gnuruwatachropa wane china, “Tekali.”

Ga wa yijnakotachri wane koxa chinanu, “Tekali.” Ga wa gonunnagatewatachri runanu. Ga wa girukokta galuklu gonu giwekgatachri genekashatkaluru yoptotanru.

¹⁸ Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka, wa twu kiruka gwachri, pejnuruneko yijnakotachine nupguytayegita gita. Girukokta yognikyegitinri tokanchi tye pnute, Goyakalu yognikinri wale tsru salewakchi, wa twu kiruka

yonpiranyegitkaluru salewakchi. ¹⁹ Ga wa girukokta tye tokanchi geneekaluru kontokanutinri twu kiruka gajeru, Goyakalu koninri walenupmaka giweklu gagmunateya wa kpushiri pokchi gajeruya, twu kiruka yonpiranyegitkaluru.

²⁰ Tyepirankaka gipgujtatachri Wutsrukate wane china, “Gigi. Pshinitsonu nunanu.”

Wane gixkalurupa. Punanu, Wutsrukate Geso.

²¹ Gitsrukaachi Geso gimutangi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.